श्रीगणेशाय नमः ॥ जन्माद्यस्य यतोऽन्वयादितरतश्चार्थेष्वभिज्ञः स्वराट् तेने ब्रह्म हृदा य आदिकवये मुह्यंति यत्सूरयः । तेजोवारिमृदां यथा
विनिमयो यत्र त्रिसर्गोऽमृषा धाम्ना स्वेन सदा निरस्तकुहकं सत्यं परं धीमहि ॥ १ ॥ वसुदेवसुतं देवं कंसचाणूरमर्दनं ॥ देवकीपरमानंदं कृष्णं वंदे जगद्गुरुं ॥ २ ॥ पार्थाय प्रति
ताम्भगवता नारायणेन स्वयं व्यासेन ग्रथितां पुराणमुनिना मध्ये महाभारतं ॥ अद्वैतामृतवर्षिणीं भगवतीमष्टादशाध्यायिनीं अंब त्वामनुसंदधामि भगवद्गीते भवद्वेषिणी ॥ ३ ॥
॥ श्री ॥ ॐ नमः श्रीआद्या ॥ वेदप्रतिपाद्या ॥ जय स्वसंवेद्या ॥ आत्मरूपा ॥ १ ॥ देवा तूंचि गणेशु ॥ सकळार्थप्रकाशु ॥ म्हणे निवृत्तिदासु ॥ अवधारिजो जी ॥ २ ॥ हें शब्दब्रह्म
अशेष ॥ तेंचि मूर्ति सुवेष ॥ तेथ वर्णवपु निर्दोष ॥ मिरवत असे ॥ ३ ॥ स्मृति तेचि अवयव ॥ देखा आंगीक भाव ॥ तेथ लावण्याची ठेव ॥
अर्थशोभा ॥ ४ ॥ अष्टादश पुराणें ॥ तेंचि मणिभूषणें ॥ पदपद्धति खेवणें ॥ प्रमेयरत्नांची ॥ ५ ॥ पदबंध नागर ॥ तेंचि रंगाथिलें
अंबर ॥ जेथ साहित्यवाणें सपूर ॥ उजाळाचें ॥ ६ ॥ देखा काव्यनाटका ॥ जे निर्धारितां सकौतुका ॥ त्याचि रुणझुणती क्षुद्रघंटिका ॥ अर्थ
ध्वनी ॥ ७ ॥ नाना प्रमेयांची परी ॥ निपुणपणें पाहतां कुसरी ॥ दिसती उचित पदें माझारीं ॥ रत्नें भलीं ॥ तेथ व्यासादिकांच्या मती ॥ तेचि
मेखळा मिरवती ॥ चोखाळपणें झळकती ॥ पल्लवसडका ॥ ९ ॥ देखा षड्दर्शनें म्हणिपती ॥ तेंचि भुजांची आकृती ॥ म्हणौनि विसंवा
दें धरिती ॥ आयुधें हातीं ॥ १० ॥ तरि तर्कु तोचि फरशु ॥ नीतिभेदु अंकुशु ॥ वेदांतु तो महारसु ॥ मोदकु मिरवे ॥ ११ ॥ एके हातीं दंतु ॥ जो स्व
भावता खंडितु ॥ तो बौद्धमतसंकेतु ॥ वार्तिकांचा ॥ १२ ॥ मग सहजें सत्कारवादु ॥ तो पद्मकरु वरदु ॥ धर्मप्रतिष्ठा तो सिद्धु ॥ अभयहस्तु ॥ १३ ॥ देखा विवेकवंतु सुविमळु ॥ तोचि शुंडादंडु सर
ळु ॥ तेथ परमानंद केवळु ॥ महासुखाचा ॥ १४ ॥ तरि संवादु तोचि दशनु ॥ जो समताशुभ्रवर्णु ॥ देवो उन्मेषसूक्ष्मेक्षणु ॥ विघ्नराजु ॥ १५ ॥ मज अवगमलिया दोनी ॥ मीमांसा श्रवण
स्थानीं ॥ बोधमदामृत मुनी ॥ अलि सेविती ॥ १६ ॥ प्रमेयप्रवाळसुप्रभ ॥ द्वैताद्वैत तेचि निकुंभ ॥ सरिसे एकवटत इभ ॥ मस्तकावरी ॥ १७ ॥ उपरि दशोपनिषदें ॥ जियें उदारें ज्ञानम
करंदें ॥ तियें कुसुमें मुकुटीं सुगंधें ॥ शोभती भलीं ॥ १८ ॥ अकार चरणयुगुल ॥ उकार उदर विशाळ ॥ मकार महामंडळ ॥ मस्तकाकारें ॥ १९ ॥ हे तिन्ही एकवटले ॥ तेथ श

ब्दब्रह्म कवळलें ॥ तें म्यां गुरुकृपा नमिलें ॥ आदिबीज ॥ २० ॥ आतां अभिनव वाग्विलासिनी ॥ जे चातुर्यार्थकलाकामिनी ॥ ते श्रीशारदा विश्वमोहिनी ॥ नम
स्कारिली म्यां ॥ २१ ॥ मज हृदयीं सद्गुरु ॥ जेणें तारिलों हा संसारपूरु ॥ म्हणौनि विशेषें अत्यादरु ॥ विवेकावरी ॥ २२ ॥ जैसें डोळ्यां अंजन भेटे ॥ ते वेळीं दृष्टी
स फांटा फुटे ॥ मग वास पाहिजे तेथ प्रकटे ॥ महानिधी ॥ २३ ॥ कां चिंतामणी आलिया हातीं ॥ सदा विजयवृत्ति मनोरथीं ॥ तैसा मी पूर्णकाम श्रीनिवृत्ति ॥ ज्ञानदेव म्हण
म्हणौनि जाणतेनि गुरु भजिजे ॥ तेणें कृतकार्य होइजे ॥ जैसें मूळसिंचनें सहजें ॥ शाखापल्लव संतोषती ॥ २५ ॥ कां तीर्थें जियें त्रिभुवनीं ॥ तियें घडती समुद्रावगाहनीं ॥ नातरि
अमृतरसास्वादनीं ॥ रस सकळ ॥ २६ ॥ तैसा पुढतपुढती तोचि ॥ म्यां अभिवंदिला श्रीगुरुचि ॥ तो अभिलषित मनोरुचि ॥ पुरविता ॥ २७ ॥ आतां अवधारा कथा गह
न ॥ जे सकळां कौतुकां जन्मस्थान ॥ अभिनव उद्यान ॥ विवेकतरूंचें ॥ २८ ॥ नातरि सर्वसुखांची आदि ॥ जे प्रमेय महानिधी ॥ नाना नवरससुधाब्धी ॥ परिपूर्ण हे ॥ २९ ॥ किं प
रमधाम प्रकट ॥ सर्व विद्यांचें मूळपीठ ॥ शास्त्रजातां वसिष्ठ ॥ अशेषांचा ॥ ३० ॥ नातरि सकळ धर्मांचें माहेर ॥ सज्जनांचें जिव्हार ॥ लावण्यरत्नभांडार ॥ शारदेचें ॥ ३१ ॥
नाना कथारूपें भारती ॥ प्रकटली असे त्रिजगतीं ॥ आविष्करोनि महामती ॥ व्यासाचिये ॥ ३२ ॥ म्हणोनि हा काव्यां राव ॥ ग्रंथ गुरुत्वाचा ठाव ॥ येथूनि रसां जाला आगर
साळपणाचा ॥ ३३ ॥ तेवीं विश्व आइका आणिक युक्त ॥ वसु निश्चयश्री सहशास्त्रिक ॥ आणि महाबोधिकोंवळिक ॥ दुणावली ॥ ३४ ॥ एथ चातुर्य शहाणें जालें ॥ प्रमेय
रुची लाधले ॥ आणि सौभाग्य पैं पोसलें ॥ सुखाचेनि ॥ ३५ ॥ माधुर्यीं मधुरता ॥ शृंगारीं सुरेखता ॥ रूढपण उचिता ॥ दिसे भलें ॥ ३६ ॥ एथ कळाविदपण कळा ॥ पुण्या
सि प्रताप आगळा ॥ म्हणौनि जनमेजयाचे अवलीळा ॥ दोष हरले ॥ ३७ ॥ आणि पाहतां नावेक ॥ रंगीं सुरंगतेसी आगळीक ॥ गुणां सगुणपणाचें बिक ॥ बहुवस एथ ॥ ३८ ॥
भानुचेनि तेजें धवळलें ॥ जैसें त्रैलोक्य दिसे उजळलें ॥ तैसें व्यासमती कवळलें ॥ मिरवे विश्व ॥ ३९ ॥ कां सुक्षेत्रीं बीज घातलें ॥ तें आपुलेपरी विस्तारलें ॥ तैसें भारती सुरवा
डलें ॥ अर्थजात ॥ ४० ॥ नातरि नगरांतरीं वसिजे ॥ तरि नागराचि होइजे ॥ तैसें व्यासोक्तितेजें ॥ धवळित सकळ ॥ ४१ ॥ कीं प्रथमवयसाकाळीं ॥ लावण्याची नव्हाळी ॥ प्रक
टे जैसी आगळी ॥ अंगना अंगीं ॥ ४२ ॥ नातरि उद्यानीं माधवी घडे ॥ तेथ वनशोभेसी रवाणी उघडे ॥ आदिलिया पासूनि अपाडें ॥ जियापरी ॥ ४३ ॥ नाना घनीभूत सुवर्ण ॥

२

जैसें निद्रावरुनां साधारण । मग ते अलंकारी बरवेपण । निवाडे दावी ॥ ४५ ॥ नाना पुराणें गंथ निपुणतेचा अंगी । सांगीतलें अथरूनें आंगीं । पुराणें आख्यानरूपें जगीं । भारता आलीं ॥ ४६
म्हणोनि महाभारतीं नाहीं । तें नोहे लोकीं तिहीं । येणें कारणें म्हणिपे पाहीं । व्यासोच्छिष्ट जगत्रय ॥ ४७ ॥ ऐसी सुरस जगीं कथा । जे जन्मभूमि परमार्था । मुनि सांगे नृपनाथा ।
जनमेजया ॥ ४८ ॥ जे अद्वितीय उत्तम । पवित्रैक निरुपम । परम मंगळधाम । अवधारिजो ॥ ४९ ॥ आतां भारतकमळपरागु । गीताख्य प्रसंगु । जो संवादला श्रीरंगु । अर्जुनेसी ॥ ५०
ना तरी शब्दब्रह्माब्धी । मथियेला व्यासबुद्धी । निवडिलें निरवधी । नवनीत हें ॥ ५१ ॥ मग ज्ञानाग्निसंपर्कें । कडसिलें विवेकें । पद आलें परिपाकें । आमोदासी ॥ ५२ ॥ जें अपेक्षिजे विरक्तीं ।
सदा अनुभविजे संतीं । सोहंभावें पारंगतीं । रमिजे जेथ ॥ जें आकर्णिजे भक्तीं । जें आदिवंद्य त्रिजगतीं । तें भीष्मपर्वीं संगती । सांगिजेल ॥ ५४ ॥ जें भगवद्गीता म्हणिजे । जें ब्रह्मेशा
नीं प्रशंसिजे । जें सनकादिकीं सेविजे । आदरेंसीं ॥ ५५ ॥ जैसें शारदीचियें चंद्रकळे । माजि अमृतकण कोंवळे । ते वेंचिती मनें मवाळें । चकोरतळगें ॥ तियापरी श्रोतां । अनुभवावी
हे कथा । अतिहळुवारपण चित्ता । आणूनियां ॥ ५७ ॥ हें शब्देंवीण संवादिजे । इंद्रियां नेणतां भोगिजे । बोलाआदि झोंबिजे । प्रमेयासी ॥ ५८ ॥ जैसे भ्रमर परागु नेती । परि कम
ळदळें नेणती । तैसी परी आहे सेविती । ग्रंथीं इये ॥ ५९ ॥ किं आपुला ठावो न सांडितां । आलिंगिजे चंद्रु प्रकटतां । हा अनुरागु भोगितां । कुमुदिनी जाणे ॥ ६० ॥ ऐसेनि गंभीरप
णें । स्थिरावलेनि अंतःकरणें । आथिला तो जाणें । मानूं इये ॥ ६१ ॥ अहो अर्जुनाचिये पांती । जे परिसणया योग्य होती । तिहीं कृपा करूनि संतीं । अवधान द्यावें ॥ ६२
हें सलगी म्यां म्हणितलें । चरणा लागोनि विनविलें । प्रभु सर्वज्ञ हृदय आपुलें । म्हणोनियां ॥ ६३ ॥ जैसा स्वभावो मायबापाचा । अपत्य बोले जरी बोबडी वाचा । तरी अधिक त
याचा । संतोषु आथी ॥ ६४ ॥ तैसा तुम्हीं मी अंगीकारिला । सज्जनीं आपुला म्हणितला । तरि उणें सहजें उपसाहावा । प्रार्थूं काई । परि अपराध तो आणिक आहे । जें मी गीता
र्थु कवळूं पाहें । म्हणोनियां ॥ ६६ ॥ हें अनावर न विचारितां । वायांचि धिंवसा उपलविला । एऱ्हवीं काय भानुतेजीं खद्योता । शोभा आथी ॥ ६७ ॥ कीं टिटिभी चांचुवरी । माप सू
ये सागरीं । मी नेणता त्यापरी । प्रवर्ते येथें ॥ ६८ ॥ आइकां आकाश गिंवसावें । तरि आणिक त्याहूनि थोर होआवें । म्हणोनि अपाड हें आघवें । निर्धारितां ॥ ६९ ॥ या गीतार्थाची थो
री । स्वयें शंभु विवरी । जेथ भवानी प्रश्न करी । चमत्कारोनी ॥ ७० ॥ ॥ तेथ हर म्हणे नेणिजे । देवी जैसें कां स्वरूप तुझें । तैसें हें नित्य नूतन देखिजे । गीतातत्त्व ॥ ७१ ॥ हा वेदार्थ

३ अवधाराचि नतुं नाहें ३ थोर २

सागरु । जया निद्रिताचा घोरु । तो स्वयें सर्वेश्वरु । प्रत्यक्ष अनुवादला ॥ ७२ ॥ ऐसें जें अगाध । जेथ वेद तेही मंद । तेथ अल्प मी मतिमंद । काइ होये ॥ ७३ ॥ हें अपार कैसेनि निक
वळावें । महातेज कवणें धवळावें । गगन मुठी केवीं आवरावें । मशकें केवीं ॥ ७४ ॥ परि येथ असे एक आधारु । तेणेंचि बोलें मी सधरु । जें सानुकूल श्रीगुरु । ज्ञानदेव म्हणे ॥ ७५
येऱ्हवीं तरि मी मूर्ख । जरी जाहला अविवेक । तरी संतकृपादीपक । सोज्ज्वळ असे ॥ ७६ ॥ लोहाचें कनक होय । हें सामर्थ्य परिसीं आहे । किं अमृतें जीवित लाहे । मृतही
जैसें ॥ ७७ ॥ ॥ जरी प्रकटे सिद्धसरस्वती । तरी मूकां आथी भारती । एथ वस्तुसामर्थ्यशक्ती । नवल काई ॥ ७८ ॥ जया कामधेनु माये । तया अप्राप्य कांही आहे ।
म्हणोनि मी प्रवर्तों लाहें । ग्रंथीं इये ॥ ७९ ॥ तरी न्यून तें पुरतें । अधिक तें सरतें । करूनि घ्यावें हें तुम्हातें । विनवीतु असें ॥ ८० ॥ आतां देइजे अवधान । तुम्हीं बोलविल्या बोलेन ।
जैसें चेष्टे सूत्राधीन । दारुयंत्र ॥ ८१ ॥ तैसा मी अनुग्रहीत । साधूंचा निरूपित । ते आपुलेनि अलंकारित । भलतयापरी ॥ ८२ ॥ तंव श्रीगुरु म्हणती राहीं । हें तुज बोल
ावें न लगे कांहीं । आतां ग्रंथा चित्त देईं । झडकरी ॥ ८३ ॥ ऐसे ज्ञानदेवें म्हणितलें । तेणें परमउल्हासें । म्हणे परियसा मना अवकाश । देऊनियां ॥ ८४ ॥
श्लोक ॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः । मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत संजय ॥ १ ॥ टीका ॥ तरि पुत्रस्नेहें मोहित । धृतराष्ट्र अस
प्रमत । म्हणे संजया सांग मात ॥ धर्मक्षेत्रीं ॥ कुरुक्षेत्रीं ॥ १ ॥ जें धर्मालय म्हणिजे ॥ मामका ॥ ॥ तेथें पांडु आणि कुमार ॥
समवेता इति ॥ ॥ गेले आहेती व्याजें । जुंझार ते ॥ ८६ ॥ ॥ किमिति ॥ ॥ तरि तिहीं येतुला अवसरीं । काय कीजत असे येरयेरीं । तें झडकरी कथन
करीं । मजप्रती ॥ ८७ ॥ श्लोक ॥ संजय उवाच ॥ दृष्ट्वा तु पाण्डवानीकं व्यूढं दुर्योधनस्तदा । आचार्यमुपसंगम्य राजा वचनमब्रवीत् ॥ २ ॥ टीका ॥ पांडवानीक
मिति ॥ तंव वोले संजय बोलिला । पांडवसैन्य उचलला । जैसा महाप्रळयीं पसरला । कृतांत मुख ॥ ८८ ॥ तैसें घनदाट । उठावलें एकथाट । जैसें उसळलें काळकूट । धरी कवण ॥ ८९
ना तरी वडवानळु साधुका । प्रळयवातें पोखला । सागर शोषूनि धडकला । अंबरासी ॥ ९० ॥ तैसें दळ दुर्धर । नानाव्यूहीं परिकर । अवगमलें भयासुर । तिये काळीं ॥ ९१
दृष्ट्वेति ॥ तें देखिलिया दुर्योधनें । अव्हेरिलें कवणें मानें । जैसें गजघटा पंचाननें । गजबजिजे ॥ ९२ ॥ आचार्यमिति ॥ मग द्रोणापासी

* परि ऐसें तो पांडुपुत्रांचा आमासा काय आम्हा दैवीं सें । म्हणोनि दुःखें दीर्घ तें मातें जाणवतसे ॥ *

आरया॥ ॥ त्यांतेस्मृंग ॥ पुत्रयूति ॥ द्रोरचितो। तेस्मादहुभारतचर्यालया। पांडवांजा॥ ०३॥ ॥मूहमिति॥ ॥गिरिदुर्गतेसेवास्नुत॥ ॥ अत्रमिति ॥ विवि
धचक्रब्यूहरचनें। हेतरचितु आश्रितुबुद्धिमेंत। द्रुपदपुत्रं॥ ०४॥ तवेति॥ ॥ ताकावृनुशीशिष्यआपन्ता। विद्याइउ निकुरगकेन्ता। तेणोंहांसेन्यसिंहपारवविलो। देखदेख॥ ०५
श्लोक॥ ॥ अत्रशूरामहेष्वासाभीमार्जुनसमायुधि। युयुधानोविराटश्चद्रुपदश्चमहारथः॥ ४ टीका ॥ अत्रेति ॥ आणिकहीअसाधारण। जेसाचुधर्म
निपुणा। वीरआहाती ॥ ०६ ॥ जेवलिनांदीपांखवं। भीमार्जुनासारिखं। तेसांगेनकौतुकें। समंगेंचि ॥ ०७ ॥ युयुधानइति ॥ येथ युयुधानसुभट। आलाअसेविराट।
महारथीश्रेष्ठ। द्रुपदवीर ॥ ०८ ॥ श्लोक ॥ धृष्टकेतुश्चेकितानः काशिराजश्चवीर्यवान्। पुरुजित्कुंतिभोजश्चशैब्यश्चनरपुंगवः॥ ५ ॥ युधामन्युश्चविक्रांतउत्तमौजा
श्चवीर्यवान्। सौभद्रोद्रौपदेयाश्चसर्वएवमहारथाः॥ ६ ॥ टीका ॥ धृष्टकेतुरितिस्पष्टमन्यत् चेकितानधृष्टकेतु। काशिराजविक्रांतु। उत्तमौजानृपनाथ। शैब्यदेख ॥
०९ ॥ ह्यकुंतिभोजपाहे। येथ युधामन्युआलाआहे। आणिपुरुजितादिराय। सकळदेख ॥ १० ॥ हासुभद्राहृदयनंदन। नामेअपरनराअर्जुन। तोअभिमन्युम्हणदुर्योधन।
देखेंद्रोणा ॥ १ ॥ आणिकहीद्रौपदीकुमर। हेसकळहीमहारथीवीर। मितिनेमांजेपरिअपार। मिनलअसती ॥ २ ॥ श्लोक ॥ अस्माकंतुविशिष्टायेतान्निबोधद्वि
जोत्तम। नायकाममसैन्यस्यसंज्ञार्थंतान्ब्रवीमिते॥ ७ ॥ भवान्भीष्मश्चकर्णश्चकृपश्चसमितिंजयः। अश्वत्थामाविकर्णश्चसौमदत्तिस्तथैवच॥ ८ ॥ टीका ॥ ७ ॥ अस्मा
कमिति॥ ॥ आतांआमुचांदळीनायक। जेहदवीरसेनिक। तेप्रसंगेंआइक। सांगिजती ॥ ३ ॥ संज्ञार्थमिति ॥ तरेद्रोणयेकदोनी। माईजूंतिबोलोनी ॥ ॥ भवानिति
तुम्हीआदिकरूनि। मुख्यजेजे ॥ ४ ॥ हाभीष्मगंगानंदनु। जोप्रतापतेजस्वीभानु। रिपुगजपंचाननु। कर्णवीर ॥ १०५ ॥ एकाएकाचेनिमनोव्यापारें। हेविश्वरचायुसंहा
रें। कृपाचार्यनपुरे। एकला वी ॥ ६ ॥ ॥ अश्वत्थामेति ॥ ॥ येथविकर्णवीरआहे। हाअश्वत्थामापैलपाहे। यात्राअरदेखवाहे। कृतांतमनी ॥ ७ ॥ ॥ समितिंज
य: ॥ समितिंजयसोमदत्ती ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ अन्येचबहवःशूरामदर्थेत्यक्तजीविताः। नानाशस्त्रप्रहरणाःसर्वेयुद्धविशारदाः॥ ९ ॥ टीका ॥ १ ॥ अ
न्यइति ॥ ऐसेआणिकहीबहुतआहाती। जयांचियाबळामिति। धातानेणे ॥ ८ ॥ ॥ नानेति ॥ जेशास्त्रविद्यापारंगत। मंत्रावतारमूर्त। हांकोजेअस्त्रजात ॥

युद्धनिपुण ॥ ९ ॥ हेअप्रतिमलजगीं। पुरतासप्रतापअंगीं ॥ ॥ मदर्थइति ॥ परिसर्वांशागोंमजचिलागीं। आशापिंडअसती॥ ११० ॥ पतिव्रताचेहृदयसंगमें। पतीवांचूनिनस्पर्शी।
म्हणूनसर्वोत्तमं। सुभद्रा ॥ ११ ॥ आमचियाकाजालागिं निपाडें। देखतीआपलेंजीवितथोडें। तैसेनिरवधीचाखडे। स्वामिभक्ती ॥ १२ ॥ सर्वइति ॥ झुंजतीकुचकटांजाणती।
केल्याकीर्तिसीजिती। हेवहूअसोशास्त्रनीति। येथोनिया ॥ १३ ॥ ऐसेसबांपरीपुरतें। वीरदळीआमुतें। आतांकायगणुयोनें। अपारहे ॥ १४ ॥ श्लोक: ॥ अपर्याप्तंतदस्मा
कंबलंभीष्माभिरक्षितं। पर्याप्तंत्विदमेतेषांबलंभीमाभिरक्षितं॥ १० ॥ टीका ॥ तदिति ॥ वरिक्षत्रियामाजिश्रेष्ठ। तोजगजेठीसुभट। तयारदळेंचेपणचाभार। भीष्मासिंपुं
१५ ॥ आतांयाचेनिबळेंगव्हरें। हेदुर्गजैसेंपन्नासूत्रें। येणेंपाडेंयेकुतें। लोकत्रय ॥ १६ ॥ पर्याप्तमिति ॥ आधींचसमुद्रपांडी। तेथदुराउपमाकवणाचीवाढी। मगप्रळयानळजैसायाही
ठिरुगाजैसा ॥ १७ ॥ नानमिप्रळयबह्निमहावात। यांदोघांजैसासांघात। तैसाहागंगासुत। सेनापती ॥ १८ ॥ आतांयेणेंसींकवणभिडे। ॥ ॥ अपर्याप्तमिति ॥ हेंपांडवसैन्यकीरबापुडें
पाकरुं। नुरिचिलेनिपाडें। दिसतअसे ॥ १९ ॥ ॥ इदमिति ॥ वरिभीमसेनवेगु। तोजालाअसेसेनानायु। ऐसेंबोलोनिहेमागु। सांडिलेतेणें ॥ २० ॥ श्लोक ॥ अयनेषुचसर्वे
षुयथाभागमवस्थिताः। भीष्ममेवाभिरक्षंतुभवंतःसर्वएवहि॥ ११ ॥ टीका ॥ अयनेष्विति ॥ मगपुनरपिकायबोले। सकळसैनिकांतेंम्हणितलें। आपुलालेंभारआपलाले॥
भूमिसकरा ॥ २१ ॥ जेअक्षौहिण्याहोती। तेथजियाअरणी। वरगणाकरुणकर्णी। महारथियां ॥ २२ ॥ तेणेंतेंआवरिजे। भीष्मातळींराहिजे। ॥ ॥ भवंतइति ॥ द्रोणातेंम्हणितलें॥
तुम्हीसकळ ॥ २३ ॥ भीष्मइति ॥ हाचिएकराखावा। मीतैसाहादेखावा। येणेंदळभारआघवा। मांचआमचा ॥ २४ ॥ श्लोक: ॥ संजयउवाच ॥ तस्यसंजनयन्हर्षंकुरुवृद्धःपि
तामहः। सिंहनादंविनद्योच्चैःशंखंदध्मौप्रतापवान्॥ १२ ॥ ॥ टीका ॥ ॥ तस्येति ॥ पाराजयाच्यावोलां। सेनापतिसंतोषला॥ ॥ सिंहनादमिति ॥ मगतेणेंकेला। सिंहना
द ॥ २५ ॥ तोगाजतअसेअद्भुत। दोहींसैन्याआंत। प्रतिध्वनिसमात। उपजतअसे ॥ २६ ॥ ॥ शंखमिति ॥ तयाचिजुलगामतें। वीरवृत्तीचेनिथावें। दिव्यशंखभीष्मदेवें। आस्फुरिला
२७ ॥ तरदोन्हीनादमिनले। तेथ त्रैलोक्यबधिरभूतजाले। जैसेंआकाशकांपडिलें। तुटोनियां ॥ २८ ॥ घडघडीतअंबर। उचंबळतसागर। क्षोभलेंचराचर। कांपतअसे ॥ २९ ॥ तेणेंघोषग
जेरें। दुमदुमितातिगिरिकंदरें। तवंदळामाजिरणतुरें। आस्फुरिलीं ॥ ३० ॥ श्लोक: ॥ ततःशंखाश्चभेर्यश्चपणवानकगोमुखाः। सहसैवाभ्यहन्यंतसशब्दस्तुमुलोभवत्॥ १३

टीका ॥ ६ ॥ ततइति ॥ उदंडें संघवाजतें । भयानकें स्वांरवांतें । महाप्रळयजैसें । धाकडांसी ॥ ३१ ॥ भेरीनिशाणेंमादळ । शंखकाहाळभोंगळ ॥ ॥ महँसेंवुति ॥ आणिभयासुरकेल्हा
ळ । सुभटांचे ॥ ३२ ॥ आवेशें भुजाआहाटिती । विराणेलहाकारिती । जेथेंमहामदमत्तज्ञाती । आवरतीना ॥ ३३ ॥ तेथेंभेडांचीकवणमात । काळेयाकेरुकिटत । तेंगांतचकचाऊनजात । आणिकेंघे ॥ ३४
थकांउपिया । विधाता उगाण्याणेलु । चांगांचेंदानवेमले । विरिंचिचेंदाहुलें । हिंवताती ॥ ३५ ॥ ऐसाअद्भुततुरवंबाळ । ऐकोनिंश्रमाव्याकुळ । देवसुराणीप्रळयकाळ । वोडवलाआजी ॥ ३६ ॥ श्लोकः ॥ ॥
ततःश्वेतैर्हयैर्युक्तेमहतिस्यंदनेस्थितौ । माधवःपांडवश्चैवदिव्यौशंखौप्रदध्मतुः ॥ १४ ॥ पांचजन्यंहृषीकेशोदेवदत्तंधनंजयः । पौंड्रंदध्मौमहाशंखंभीमकर्मावृकोदरः ॥ १५ ॥ अनंतविजयं
राजाकुंतीपुत्रोयुधिष्ठिरः । नकुलःसहदेवश्चसुघोषमणिपुष्पकौ ॥ १६ ॥ टीका ॥ ॥ ऐसीस्वर्गीमात । देवांनिजोआकांत । तंवपांडवदळाआंत । वर्तलेंकाइ ॥ ३७ ॥ ॥ श्वेतैरिति ॥ ॥
हाकांनिजसारविजयाचें । तेंभांडारमहातेजाचें । जेथगरुडाचेयाजावुसिचे । कानलेव्याडी ॥ ३८ ॥ ॥ महतीति ॥ ॥ किंपांखवाचामेरुजैसा । रहंवरमिरवतसेतैसा । तेजेंकोंदाटलियादिशा
जेयाजुनी ॥ ३९ ॥ ॥ माधवइति ॥ ॥ जेथेंअश्ववाहकआपण । वैकुंठिचाराणाजाणा । तयारथाचेंगुण । कायवर्णु ॥ ४० ॥ ॥ ॥ कपिध्वजइति । वंशातिमस्तोकस्तंपदं ॥ ॥
ध्वजस्तंभीवसिवानर । तोमूर्तिमंतशंकर । सारथीशार्ङ्गधर । अर्जुनेंसी ॥ ४१ ॥ देखानवलतयाप्रभूचें । अद्भुतप्रेमभक्ताचें । जेसारथ्यपणपार्थाचें । करितुअसे ॥ ४२ ॥ ॥ पांच
जन्यमिति । पाइकपाठिसीघातला । आपणपुढांराहिला । तेणेंपांचजन्यस्फुरिला । अवलिळाची ॥ ४३ ॥ परितोमहाघोषथोर । गाजतअसेगहीर । जैसाउदयलाघापींदिन
कर । नक्षत्रांतें ॥ ४४ ॥ तैसेंतुरवंबाळभवतें । कौरवदळीगाजतहोतें । तेहारपोनिनेणोकउतें । गेलेंतेथ ॥ ४५ ॥ देवदत्तमिति ॥ ॥ तैसाचिदेखवेगें । निनादेंअतिगहिरें । देवद
त्तधुरंधरें । आस्फुरिला ॥ ४६ ॥ ॥ दिव्याविति ॥ ॥ तयादोन्हीशब्दअवाटें । मिनलेंराकवाटें । तेथेंब्रह्मकटाहशतकूटें । होपाहतअसे ॥ ४७ ॥ ॥ पौंड्रमिति ॥ ॥ तंवभीमसेनवि
गरोला । जैसामहाकाळखवळला । तेणेंपौंड्रआस्फुरिला । महाशंख ॥ ४८ ॥ तोमहाप्रळयजळधर । तैसाघुमघुमिलागहीर ॥ ॥ अनंतविजयमिति ॥ ॥ तंवअनंतवि
जययुधिष्ठिर । आस्फुरितअसे ॥ ४९ ॥ ॥ नकुलइति ॥ ॥ नकुळेंसुघोषक । सहदेवेंमणिपुष्पक । जेणेंनादेंअनक । गजबजलागांक ॥ १५० ॥ ॥ श्लोकाः ॥ काश्यश्चप
रमेष्वासःशिखंडीचमहारथः । धृष्टद्युम्नोविराटश्चसात्यकिश्चापराजितः ॥ १७ ॥ द्रुपदोद्रौपदेयाश्चसर्वशःपृथिवीपते । सौभद्रश्चमहाबाहुःशंखान्दध्मुःपृथक्पृथक् ॥ १८

सघोषोधार्तराष्ट्राणांहृदयानिव्यदारयत् । नभश्चपृथिवींचैवतुमुलोव्यनुनादयन् ॥ १९ ॥ टीका ॥ १३ ॥ द्रुपदइति ॥ ॥ तेथेंभूपतीहोतेअनेक । द्रुपदद्रौपदेयादिक ॥ ॥ का
श्यइति ॥ ॥ हाकाशीपतिदेख । महाबाहो ॥ ५१ ॥ सौभद्रइति ॥ तेथअर्जुनाचासुत ॥ सात्यकिश्चेति ॥ सात्यकीअपराजित ॥ धृष्टद्युम्नइति ॥ धृष्टद्युम्नभूपना
थ ॥ शिखंडीचेति ॥ शिखंडीहन ॥ ५२ ॥ विराटइति ॥ ॥ विराटादिनृपवर । जेसैनिकसुरवीर ॥ ॥ शंखानिति ॥ ॥ तिहींनानाशंखनिरंतर । आस्फुरिले ॥ ५३
सघोषइति ॥ ॥ तेणेंमहाघोषनिर्घातें ॥ ॥ नभश्चेति ॥ ॥ शेषकूर्मअवचितें । गजबजानिभ्रभारातें । सांडूपाहती ॥ ५४ ॥ तथातिन्हीलोकडंडळीत । मेरुमांदार
आदीकरून । समुद्रजळउसळत । कैलासवेरी ॥ ५५ ॥ पृथ्वीतळउलथोपाहत । आकाशअसेआस्फुरत । जेथेंमशहोत । नक्षत्रांचा ॥ ५६ ॥ सृष्टिगेलीरेगयी । देवामाकळवा
हिजाली । ऐसीराकटाळीफिटली । सत्यलोकीं ॥ ५७ ॥ देहासिदिनथाकुला । जैसाप्रळयकाळमाउला । तैसाहाहाकारजाहला । तिहींलोकीं ॥ ५८ ॥ तेदेखोनिआदिपुरुषविस्मि
त । म्हणेपुरेणपाहेयअत्र । मगलोपिलाअद्भुत । संभ्रमतो ॥ ५९ ॥ ह्मणोनिविश्वसावरलें । पहूवीयुगांतहोतेवाढवलें । जेकृष्णमहाशंखआस्फुरिलें । ह्मणादिकीं ॥ १६० ॥
॥ ॥ धार्तराष्ट्राणामिति ॥ ॥ जैसागजघरांआंत । सिंहलीलाभेदावित । तैसाहृदयांतेंचिभस्मिकौरवांचीया ॥ ६१ ॥ तोगाजतगजबंव आईकतां । तंवतभसिविहिंयेधापितां । रा
कमेकांतें म्हणतां । सावधसावध ॥ ६२ ॥ ॥ श्लोकः ॥ अथव्यवस्थितान्दृष्ट्वाधार्तराष्ट्रान्कपिध्वजः । प्रवृत्तेशस्त्रसंपातेधनुरुद्यम्यपांडवः ॥ २० ॥ टीका ॥ ॥ अथेति
॥ ॥ तेथेंबळेंप्रौढीपुरते । जेमहारथीवीरहोते । तिहींपुनरपिदव्यातें । आवरिलें ॥ ६४ ॥ ॥ व्यवस्थितानिति ॥ ॥ मगसविसपणेंएकवटले । उणवढ्यानिउचलि
लें । तयादेखोंक्षोभलें । लोकत्रय ॥ ६५ ॥ ॥ प्रवृत्तेइति ॥ ॥ तेथेंबाणवरिष्ठदुर्धर । वर्षतातिनिरंतर । जैसेंप्रळयांतजळधर । अनिवारकी ॥ ६६ ॥ ॥ दृष्ट्वेति ॥
तेदेखिलियाअर्जुनें । मनाघेतलेंनयामनें । संभ्रमेंदृष्टिसैन्य । धार्तराष्ट्रअसे ॥ ६७ ॥ ॥ धार्तराष्ट्रानिति ॥ ॥ मगसंग्रामीसन्नद्धजाले । सकळकौरवदृष्टिदेखिलें ॥ ॥ धनु
रुद्यम्येति ॥ ॥ तेवेळीलीलाधनुष्यउचलिलें । पंडुकुमरें ॥ ६८ ॥ ॥ श्लोकः ॥ हृषीकेशंतदावाक्यमिदमाहमहीपते ॥ ॥ अर्जुनउवाच ॥ ॥ सेनयोरुभयो
र्मध्येरथंस्थापयमेच्युत ॥ २१ ॥ ॥ टिका ॥ १ ॥ हृषीकेशमिति ॥ ॥ तेवेळीअर्जुनह्मणतदेवा । आतांझडकरिरथपेलावा ॥ ॥ सेनयोरिति ॥ ॥

गीते०अ१

५

नेउनिमध्यंघालावा। दोहींदळां ॥ ६९ ॥ श्लोकः ॥ यावदेतान्निरीक्षेहं योद्धुकामानवस्थितान्। कैर्मया सह योद्धव्यमस्मिन्रणसमुद्यमे ॥ २२ ॥ टीका ॥ ॥ २
॥ यावदिति ॥ जवमीनावेक। हेसकळवीरसेनिक। न्याहाळीन अशेषा। झुझतेजे ॥ ७० ॥ ॥ यएतेत्रसमागताः इतिअन्तरश्लोकस्य ॥ ॥ य
थ आलेअसतिआघवे। ॥ केंप्रति ॥ ॥ पुरिकवणांशीम्याझुंसावें। हेंरणी लागेलपाहावें। म्हणोनिया ॥ ७१ ॥ श्लोकः ॥ योत्स्यमानानवेक्षेहं
यएतेत्रसमागताः। धार्तराष्ट्रस्यदुर्बुद्धेर्युद्धेप्रियचिकीर्षवः ॥ २३ ॥ टीका ॥ धार्तराष्ट्रस्येति ॥ बहुतकरूनिकौरव। हेआतुरदुस्वभाव। वाढिवावीण
हाव। बाधतीझुंझी ॥ ७२ ॥ झुंझाची आवडी धरिती। ॥ ॥ योत्स्यमानानिति ॥ ॥ पुरिसंग्रामीधीरनदेती। हेंसांगोनिरायाप्रति। कायसंजयम्हणे ॥ ७३
श्लोकः ॥ संजयउवाच ॥ एवमुक्तोहृषीकेशोगुडाकेशेनभारत। सेनयोरुभयोर्मध्येस्थापयित्वारथोत्तमं ॥ २४ ॥ ॥ टीका ॥ एवमितिस्पष्ट ॥ आ
इकां अर्जुनेहेंजंकेंबोलिला। तंवश्रीकृष्णेरथपेलिला। दोहींसेन्यामाजिकेला। उभातेणें ॥ ७४ ॥ श्लोकः ॥ भीष्मद्रोणप्रमुखतःसर्वेषांचमहीक्षितां। उवाचपार्थ
पश्यैतान्समवेतान्कुरूनिति। तत्रापश्यत्स्थितान्पार्थः पितॄनथपितामहान्। आचार्यान्मातुलान्भ्रातॄन्पुत्रान्पौत्रान्सखींस्तथा। ॥ २६ ॥ श्वशुरान्सुहृदश्चैवसेनयोरुभयो
रपि। तान्समीक्ष्यसकौंतेयःसर्वान्बंधूनवस्थितान् ॥ २७ ॥ टीका ॥ भीष्मेति ॥ तेथेंभीष्मद्रोणादिक। जवळिकेसन्मुख। पृथ्वीपती आणिक। बहुतआहे
ती ॥ ७५ ॥ ॥ तयांसिरकरूनिरथ। अर्जुनअसेंपाहत। तोदळभारसमस्त। संभ्रमेंसी ॥ ७६ ॥ ॥ तत्रेति ॥ मगहेपार्थम्हणेदेवदेवा। ॥ समवे
ताइति ॥ हेगोत्रगुरुअशेष। तंवकृष्णम्हणितलेंदेख। विस्मयजाला ॥ ७७ ॥ तोआप यांआपणम्हणे। येथकाइकवणाजा। हेमनीधरिलेंयेणें। पविकाहि
आश्चर्यअसे ॥ ७८ ॥ ऐसीपुढीलमेघना। तोमहजेंजाणेहृदयस्था। परिउगाच ॥ ॥ असेंनिवांत। तियेवेळे ॥ ७९ ॥ तंवेति ॥ तंवतेथ
पार्थेंसकळ। पितृपितामहकवच। ॥ आचार्यानिति ॥ गुरुबंधुमातुळ। देखताजाला ॥ ८० ॥ इष्टमित्रआपुले। कुमरजनदेखिले। हेसकळअसती
आले। तयामाजी ॥ ८१ ॥ श्वशुरानिति ॥ सुहृदजनसासुरे ॥ सर्वानिति ॥ आणिकहीसकळसोइरे। कुमरपुत्रधनुर्धरे। देखिलतेथ ॥ ८२

५

जयांउपकार ॥ घेतांकेले। किंआपदेंजेरक्षिले। हेंअसोथोरधाकुलें। आदिकरूनी ॥ ८३ ॥ सेनयोरिति ॥ ऐसेंगोत्रचिदोहींदळीं। उदितजालेंअसे
सकळी ॥ तानिति ॥ जेअर्जुनतियेवेळी ॥ अवलोकिलें ॥ ८४ ॥ श्लोकः ॥ कृपयापरयाविष्टोविषीदन्निदमब्रवीत् ॥ ॥ टीका ॥ ॥ कृप
येति ॥ तेथेंमनीगजबजलें। आणिआपैसीकृपाउपजली। तेणेंअपमानेंनिघाली। वीरवृत्ती ॥ ८५ ॥ जियाउत्तमकुळी। चियाहोती। आणिगुणलावण्यआथी। तियाआणिकीतेंनसाहती। सुतेजपणें ॥ ८६ ॥ नविचआवडीचेनिभरें। कामुकनिजवनिताविसुरे। मगपाठेंभ्रांतअनुसरे। प्रेमुलातैसा ॥ ८७ ॥
भिन्नपणबोलेआद्वि। पातलेयाभ्रांतबुद्धी। मगतयाविरक्तसिद्धी। आठवेना ॥ ८८ ॥ तैसेंअर्जुनातेंजालें। असतेंपौरुषतेंगेलें। जेअंतःकरणद्रवलें। कारुण्याशी
८९ ॥ देखामंत्रजसबळजाय। तेथकांजेंमाखरहाय। तैसानेधनुर्धरमहामोहें। आकळला ॥ ९० ॥ म्हणोनिअसताधीरगेला। हृदयद्रवआला। जैसाचंद्रकळा
भिंपिल्लासोमकांत ॥ ९१ ॥ तयापरीपार्थ। अतिस्नेहेंमोहित। ॥ विषीदन्निति ॥ मगम्हणेअसेंबोलत। अच्युतातें ॥ ९२ ॥ श्लोकः ॥ अर्जुनउवाच ॥
दृष्ट्वेमंस्वजनंकृष्णयुयुत्सुंसमुपस्थितं। सीदंतिममगात्राणिमुखंचपरिशुष्यति। वेपथुश्चशरीरेमेरोमहर्षश्चजायते। गांडीवंस्रंसतेहस्तात्त्वक्चैवपरिदह्यते। नचशक्नोम्य
वस्थातुंभ्रमतीवचमेमनः ॥ ३० ॥ ॥ टीका ॥ ॥ दृष्ट्वेति ॥ नायकाअवधारिंदेवा। म्यापाहिलाहामेळावा। तवगोत्रवर्गआघवा। देखिलायेथ ॥ ९३ ॥ युयुत्सु
मिति ॥ हेसंग्रामीउदितजालेअसतीकीरसमस्त। पणआपणयांउचितनव्हेंहोय ॥ ९४ ॥ पणगामानेनेणोकाइ। मनआपणयेंसर्वथानाहीं। मन बुद्धीठा
उंमिळतनाहीं ॥ ९५ ॥ वेपथुश्चेति ॥ देखदेहकांपत ॥ मुखमिति ॥ तोउच्चारमुकोरडेहोत। सीदंतीति ॥ बळकळ्यनाउपजत। गात्रांसी ॥ ९६ ॥ रोमहर्षमिति
॥ सर्वांगाकांटाआला ॥ तुरुकृति ॥ अतिमनंतापउपजला ॥ गांडीवमिति ॥ तेथेंवेळहातगेला। गांडीवाचा ॥ ९७ ॥ तेनधरतेनिसटलें। पुरिनेण
सिहातेंनिपडिलें। ऐसंहृदयअसेंव्यापिलें। मोहयेण ॥ ९८ ॥ जोवज्रापासूनिकठिण। दुर्धरअतिदारुण। तयाहूनिअसाधारण। हेंस्नेहनवल ॥ ९९ ॥ जेणसंग्रा
मिहरजिंकिला। निवातकवचांचाठावफेडिला। तोअर्जुनमोहेंकवळिला। क्षणामाजी ॥ १०० ॥ जेसाभ्रमरभेदीकोरडें। भलतेंसेंकाष्ठकोरडें। परिकळिकेमाजिसांपडे

गी०अ०१

६

कोदखियं ॥ १ ॥ नथिं उनी गीहोईल श्रागो। पवितेंकमरु दरुविरुं नेगां। नैमेंकुगिणपरणकोवेदपणं। स्नेहदखा ॥ २ ॥ हश्रादि पुरुषाविसाया। श्रस्याहीनयेचिश्राया। खुणो
निभुन खिया श्राइकेराया। सजयुस्रणं ३ ॥ श्रवधारी मगनी श्रर्जुन। दखा निसकरुस्वजन। विसमृत्वा श्रभिमान। मयामिचा ॥ ४ ॥ कमी ने णा। मरयुना। उपनलो ते
थवित्ता। ॥ नचेति ॥ मगलणेकुरु नाथाश्राना। नमिजयुषे ॥ २०५ ॥ श्रमती ति ॥ माजश्रा निरायमनव्याकुल। हानसे वाघा वरख। जवधावे हसकुल। यणे
नाम ॥ ६ ॥ श्लोक ॥ निमित्ता नि च पश्यामि विपरीतानि केशव। न च श्रेयोनुपश्यामि हत्वा स्वजनमाहवे ॥ ३१ ॥ टीका ॥ हत्वेति ॥
याकोरवांजरिवधावं। नरियुधिष्ठिरादिकाकानवधावे। हयेरं युरुश्रा घवं। गात्र जश्रामचे ॥ ७ ॥ नचेति ॥ स्रणो निजयाहसुज। मृत्यु यानयेमज। येणंकायकाज म
हापापे ॥ ८ ॥ निमित्तानीति ॥ रेखावऊतीपुरिपाहलो। यथवा खरु होईलजुम्रजा। तुरकाहि चुकविना। लाभश्राथी ॥ ९ ॥ श्लोक ॥ नकांक्षे विजयं कृष्ण न च
राज्यं सुखानि च। किं नो राज्येन गोविंद किं भोगैर्जीवितेन वा ॥ ३२ ॥ येषामर्थे कांक्षितं नो राज्यं भोगाः सुखानि च। त इमेवस्थिता युद्धे प्राणांस्त्यक्त्वा धनानि च ॥ ३३ ॥
टीका ॥ नेति ॥ नया विजयरुनी काही। मजसर्वथा काजनाही ॥ नचेति ॥ यथराज्य मरुकाई। हेपाऊनिया ॥ १० ॥ यासकळानेवधावे ॥ किंभोगेरि
ति ॥ मगनेभोगभोगावे। मेजलान श्राधवे। पार्थस्रण ॥ ११ ॥ सुखानि चेति ॥ तेणेसुखावीणाहाइल। नेमकने दुजेल। वरिजी विनही वेसिजुल। याखिलागी ॥ १२
वं। जेवरिच्यांयाखिलावं। विरुद्धमने ॥ १४ ॥ पुत्रानेरक्षीकुल। नयाचं काई हेफळ। जनिर्दहिजे कवूल। गात्रश्रापल ॥ १५ ॥ हेमुनीसिके विधविले। श्रापणावश्राचेया
हाइज। वविधुरुनरिकोजे। भलेयया ॥ १६ ॥ येषामिति ॥ श्रालीजेजीगवं। नेसमस्तीइहिभोगावं। नजी वितहीरुपकारावं। काजीयांचा ॥ १७ ॥ श्रासीदिगतीचेश्र
पाव्या। विभांतुनेसूकुल। मगमृतोषविजेकुल। श्रापलजे ॥ १८ ॥ नइति ॥ नेचिहमसस्त ॥ पविकेसेकुसविपरीत। जेजालश्रमतीनदिस। जेसावया ॥ १९ ॥ प्राणा
निति ॥ श्रतीवियाकुसरं। मांडुनियाभांडारं। नास्याग्नीजिहारं। श्रारापुनी ॥ २२० ॥ गेसयाने केसे निमारु। कवणावरिशास्त्र धरु। निजहृदयाकरु। घा

६

नकेती ॥ २१ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ आचार्याः पितरः पुत्रास्तथैव च पितामहाः। मातुलाः श्वशुराः पौत्राः श्यालाः संबंधिनस्तथा ३४ टीका ॥ ॥ आचार्या
इति ॥ हेनेगसीवुकवाण। नरिंपेलभीष्म द्रोण। जया वेत्र पुकार श्रसाधारण। श्रासावकूनु ॥ २२ ॥ मातुला इति ॥ येथे शालक सासुरे मातुळ। श्राणि वे
धुसकळ। पुत्र नात कूलवळ। ईह उध्यही श्रमती ॥ २३ ॥ श्रवधाश्रिश्रनिजवळिकेचे। हेसकळही मीउरेश्रासुचे। स्रणोनिदोषश्रा थवाचे। बोलतांवी ॥ २४ ॥ श्लो०
एतान्न हंतुमिच्छामि घ्नतोपि मधुसूदन। श्रपि त्रैलोक्यराज्यस्य हेतोः किंनु महीकृते ॥ टीका ॥ एतानिति ॥ हेवरिमलनेकरितु। श्रानाचियेंघुमा रितु। परिश्रापण
मनें घावु। नचिंतावा ॥ २५ ॥ श्रपीति ॥ त्रैलोकिचें श्रनकरिन। जईराज्य होईलयथ। तरीहे श्रनुचित। नाचरेमी ॥ २६ ॥ ३५ ॥ वृत्तिका ॥ जरिश्राजिये
थरसेंकिन। नरिकवणाचामनीउरिजे। सांगेमुखकेविपाहिजे। तुमश्रीकृष्णा ॥ २७ ॥ श्लोक ॥ निहत्य धार्तराष्ट्रान्नः का प्रीतिः स्याज्जनार्दन। पापमेवाश्रयेदस्मान्
हत्वैतानाततायिनः ॥ ३६ ॥ टीका ॥ निहत्येति ॥ जरिवधकरुनिगोत्राचा। तरिवंसाराहानिदोषांचा। मजजोडलावुहागिचा। इरिहाणी ॥ २८ ॥ पापमिति ॥ क्रुद्ध
रूपणीपानकं। तियेंश्रागीजरनीश्रगोये। नेहरुवीवुकुवणीक। देखावाशीजी ॥ २९ ॥ जेमाउच्यानामात्रिश्रनरु। संचरुजाखावि प्रवेमगस्रणा महिकोकिवास्थिर
न्हवे ॥ २३० ॥ सकदेमम्म्यावरु। श्रवन्याकुतेनेचकोवा। नमचीनेत्युहेतु। करुनिनिंग ॥ ३१ ॥ नयापरीतंदेवा। मजसकोनयेसिमावा। जरिपुण्याचाचारवावा। नाशिजेला।
श्लोके ॥ तस्मान्नार्हा वयं हंतुं धार्तराष्ट्रान्स्वबांधवान्। स्वजनं हि कथं हत्वा सुखिनः स्याम माधव ॥ ३७ ॥ टीका ३ ॥ ॥ तस्मादिति ॥ स्रणोनिमीहेनकरी। इयेस
ग्रामीश्रास्रनधरी। हेकिरालवडुजपरी। दिमतश्रासे ॥ ३३ ॥ तुजवीश्रनस्यहाइल। संगाकाय श्रामचंउरल। नेणांदुःखेहियेफुटेल। तुजवीणकृष्णा ॥ ३४ ॥ धार्तराष्ट्रानि
ति ॥ ॥ रुणोनिकोसवेंहश्रधिनजी ॥ सुखिनइति ॥ मगश्रामीभोगभोगिजती ॥ ॥ स्वजनमिति ॥ हेश्रसीमातश्रघरती। श्रर्जुनरुणे ॥ ३५ ॥
श्लोक ॥ यद्यप्येते न पश्यंति लोभोपहतचेतसः। कुलक्षयकृतं दोषं मित्रद्रोहे च पातकं। कथं न ज्ञेयमस्माभिः पापादस्मान्निवर्तितुं। कुलक्षयकृतं दोषं प्रपश्यद्भिर्जनार्दन ३९
टीका ॥ यद्यपीति ॥ हेश्रभिमानमदेंभुलले। जरीयांसंग्रामान्त्राले ॥ कथमिति ॥ तरीश्रास्मीहितश्रापले। जाणावेंचांग ॥ ३६ ॥ हायोकसकराव ॥

६

ज्ञा०अ१

७

कुळक्षयेति ॥ ॥ जेव्हा पुलेव्हा पणामा गांवे । जाणतजाणता तरि वेसेवांवें का चुकट ॥ ३७ ॥ ॥ कुळक्षयकृतं दोषं प्रपश्यद्भिरिति ॥ ॥ हां जी मांगीलान्हतां । पुढं सिंहजाला
अवचिता । तो तंव चुका वितां लाभ आथी ॥ ३८ ॥ अमृताप्रकाशा आणावा । मृग अंधकूपा आश्वा । न रिनेथ कुवणा देवा । लाभ सांगें ॥ ३९ ॥ कांसमा रक्ष अग्नि देखोनी । ज
रिनव भिजेशा मुंडाजी । न रिक्कुणा येंका कुवळुनि । जाळुं शकें ॥ ४० ॥ ॥ पापादिति ॥ ॥ तैसे दोषहे मूर्त । आंगी वाज्जो असतीपाहत । हे जाणतां ही केविं यथ । नवतावें ॥ ४१
३९ ॥ चूर्णिका ॥ ॥ तेसंपाथुतिये अवसरी । स्मणदेवा अवधारी । या कल्मषाची थोरी । सांगेन तुज ॥ ४२ ॥ श्लोक ॥ ॥ कुळक्षये प्रणश्यन्ति कुळधर्माः सनात
नाः । धर्मे नष्टे कुळं कृत्स्नमधर्मोऽभिभवत्युत ॥ ४० ॥ टीका ३ ॥ ॥ कुळक्षयइति ॥ ॥ जैसें का काष्ट मथिजे । तेथ वह्नि येकू उपजे । तेणें काष्ठ जाळिजे । जाळुनि जी मन्हुं
नि ॥ ४३ ॥ तैसा गोत्री परस्परें । जरि वधु घडे मत्सरें । तरि तेणें महादोषें घोरें । कुळधर्म नाशे ॥ ४४ ॥ ॥ धर्मइति ॥ ॥ स्मणोनि येणें पापें । वंशाजधर्म लोपे । मग
अधर्म विश्वारोपे । कुळामाजी ॥ ४५ ॥ श्लोक ॥ ॥ अधर्माभिभवात्कृष्ण प्रदुष्यन्ति कुळस्त्रियः । स्त्रीषु दुष्टासु वार्ष्णेय जायते वर्णसंकरः ॥ ४१ ॥ टीका ॥ ॥ अधर्माभिभ
वइति ॥ ॥ येथ सारासार विचारावें । कवणें काय आचरावें । आणि विधिनिषेध आघवें । पारुषती ॥ ४६ ॥ असतां दीप दवडिजे । मग अंधकारी राहाटिजे । तरि उजू स्खळि
उठोनी अडखळिजे । जयापरी ॥ ४७ ॥ तैसा कुळीं कुळक्षय होय । तेथ तो आद्यधर्म जाय । मग आन कांही आहे । पापावांचूनी ॥ ४८ ॥ जें यमनियम गोकती । तेथें इंद्रियें मेरा विचरती ।
स्मणोनि व्यभिचार घडती । कुळस्त्रियांसी ॥ ४९ ॥ ॥ स्त्रीष्विति ॥ ॥ उत्तम अधर्मी संचरति । ऐसा वर्णावर्ण मिसळती । तेथ समूळ उपडति । जातिधर्म ॥ ५० ॥
जेंवि चाव्हटा चियेबळी । पाविजे सैरा काउळी । तैसी महापापें कुळीं । प्रवेशती ॥ ५१ ॥ श्लोक ॥ ॥ संकरो नरकायैव कुळघ्नानां कुळस्य च । पतन्ति पितरो ह्येषां लुप्तपिंडो
दकक्रियाः ॥ ४२ ॥ ॥ टीका ५ ॥ ॥ संकरइति ॥ ॥ मग कुळ तया आघवा । आणि कुळघातकां । येरयेरां नरका । जाणें आथी ॥ ५२ ॥ देखें वंश वाढे समस्त । या
परि होय पतित ॥ ॥ पतन्ति ॥ ॥ मग वाढें पूर्वीं समस्त । पूर्वपुरुष ॥ ५३ ॥ जेथ नित्यादिक्रिया ठाके । आणि नैमित्तिक कर्म पारुषे । तेथ कवणा तिळोदक । कव
णा अर्पी ॥ ५४ ॥ तरि पितर काय करिती । कैसेनि स्वर्गी वसती । म्हणोनि तेही येती । कुळापासीं ॥ ५५ ॥ जैसा कराग्री व्याळु लागे । तो शिखांत पावें वेगें । तेवि आ

॥७॥

मस्तकु कुळ आघवें । आप्नु विज ॥ ५६ ॥ श्लोक ॥ ॥ दोषैरेतैः कुळघ्नानां वर्णसंकरकारकैः । उत्साद्यन्ते जातिधर्माः कुळधर्माश्च शाश्वताः ॥ ४३ ॥ उत्स
न्नकुळधर्माणां मनुष्याणां जनार्दन । नरके नियतं वासो भवतीत्यनुशुश्रुम ॥ ४४ ॥ ॥ टीका ॥ ॥ दोषैरिति ॥ ॥ देवा अवधारी आणिक येक । येथें घडे
महापातक । जें संगदोषें लौकिक । भ्रंश पडे ॥ ५७ ॥ जैसा घरी आपला । वारिनु वेंशें अग्नि लागला । तो आणिकांही प्रज्वळला । जाळुनि घालीं ॥ ५८ ॥ ॥ उत्सा
नइति ॥ ॥ तैसिया तया कुळसंगती । जे जे लोक वर्तती । तेही बाधा पावती । निमित्तें पणें ॥ ५९ ॥ उत्सन्नेति ॥ तैसें नाना दोषसकळ । अर्जुन स्मणे तें कुळ । नरकइति ॥ ॥
मग महाघोरें केवळ । निरयभोगी ॥ ६० ॥ पडिलिया निर्वाड । मग कल्पांती उकळु ननाहीं । पसणें पतन कुळक्षयीं । अर्जुन स्मणे ॥ ६१ ॥ श्लोक ॥ अहो बत मह
त्पापं कर्तुं व्यवसिता वयं । यद्राज्यसुखलोभेन हन्तुं स्वजनमुद्यताः ॥ ४५ ॥ टीका ॥ ॥ अहोइति ॥ ॥ देवा हे विविध कानी आइकिजे । परि अझुनि वुझि
आस नुपजे । हृदय वज्राचें आहे किजे । अद्यापि ॥ ६२ ॥ यदिति ॥ ॥ अपसि जे राज्यसुख । जयालागि तेंन वक्षणिक । ऐसें
जाणतां ही दोष । अव्हेरुना ॥ ६३ ॥ जे हे वडिल सकळ आपुले । वधावया दृष्टीसुदले । मांग पां काय थोकळें । घडलें आस्ता ॥ ६४ ॥ श्लोक ॥ यदि मामप्र
तीकारमशस्त्रं शस्त्रपाणयः । धार्तराष्ट्रा रणे हन्युस्तन्मे क्षेमतरं भवेत् ॥ ४६ ॥ ॥ टीका ॥ यदीति ॥ ॥ आतां यावरी जिव्याचें । तयापासूनि हें ॥ ५ ॥ इंद्रें । जे शस्त्रें सांडु
नि महावें । बाणयाचें ॥ ६५ ॥ ॥ धार्तराष्ट्र इति ॥ तयावरी हा यजितकें । तें मरणाही निकें । परि येणें कल्मषं । जावनाहीं ॥ ४६ ॥ ॥ चूर्णिका ॥ ॥ ऐसें देखा निसकळ
अर्जुनें आपुलें कुळ । मग स्मणे राज्य केवळ । निरयभोग ॥ ६६ ॥ संजय उ० ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ एवमुक्त्वार्जुनः संख्ये रथोपस्थ उपाविशत् । विसृज्य सशरं चापं शोकसंविग्नमा
नसः ॥ ४७ ॥ ॥ ॐ तत्सदिति श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे अर्जुनविषादयोगो नाम प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥ टीका ॥
एवमिति ॥ ॥ मग अत्यंत उद्वेगला । न धरत गहिंवरला ॥ ॥ रथोपस्थेति ॥ ॥ तेथ उडी घातली रथाखाला । रथों नियां ॥ ६९ ॥ जैसा राजकुमर पदच्युत । सर्वथा
होय तपहत । कीं रवि राहुग्रस्त । कळाहीन ॥ ७० ॥ नातरि महासिद्धि संभ्रमें । जिंतिला तापसभ्रमें । मग आकळे निकामें । दीनकीजे ॥ ७१ ॥ तैसा तो धनुर्धर । अ

अत्यंत दुःखें जर्जर। दिसत रहंवर। त्यजिला तेणें ॥७२॥ ॥विसृज्येति॥ ॥मग धनुष्यबाण सांडिले। नयनीं अश्रुपात आले। ऐसें आईकें
राया ह्मणे संजय ह्मणे ॥ ७३ ॥ आतां यावरी तो वैकुंठनाथु। देखोनि सखेद पार्थु। कवणेंपरी परमार्थु। निरूपिल ॥ ७४ ॥ ते सविस्त
र कथा। अति सकौतुक ऐकतां। ज्ञानदेव ह्मणे आतां। निवृत्तिदास ॥ ७५ ॥ ॥श्लोक सोळा शें नेऊं तरें। जें पद प्रतिके लीनाने अक्षरें। गोवि
द बरवा मुखीं नेरें। जगज्जीवन लेखक ॥ २७६ ॥ ॥२॥ ॥ ॥इतिश्री गीताभावार्थदीपिकायां ज्ञानदेवविरचितायां
प्रथमोध्यायः ॥ ॥१॥ ॥श्री॥ ॥श्री ॥श्री॥ ॥श्री॥ ॥श्री॥ ॥

गीतं० अ०२

१

॥श्रीगणेशायनमः॥ ॥श्रीभार्गवरामायनमः॥ ॥संजयउवाच॥ ॥तंतथाकृपयाविष्टमश्रुपूर्णाकुलेक्षणं। विषीदंतमि
दंवाक्यमुवाचमधुसूदनः॥ १ ॥टीका॥ ॥मगसंजयह्मणेरायातें। अश्रुपूर्णेति॥ ॥आईकेंतोपार्थतेथें। शोकाकुळअंतरीं। कविलाअसे ॥१॥ तेमि
ति। तैंकुळदेखोनिसमस्त। स्नेहउपनलेंअद्भुत। तेणेंद्रवलेंअसमसित। करुणापरी ॥२॥ जैसेंलवणजळेंमेळविलें। नातरिअभ्रवातें हालिलें। तैसेंसधीरपरिविरमलें। हृद
यतयाचें ॥३॥ ह्मणोनिकृपाआकुळिला॥ ॥विषीदंतमिति॥ ॥दिसतसे सअगिकोमाउला। जैसाकर्दमीरुपला। राजहंस ॥४॥ तयापरीतोपंडु
कुमर। महामोहेंअतिजर्जर। तेदेखोनिशार्ङ्गधर। कायबोले ॥५॥ श्लोक॥ श्रीभ गवानुवाच॥ कुतस्त्वाकश्मलमिदंविषमेसमुपस्थितं। अनार्यजुष्टमस्व
र्ग्यमकीर्तिकरमर्जुन॥ ॥टीका॥१५॥ ॥कुतस्त्वेति॥ ॥ह्मणेअर्जुना आधींपाहीं। हेंउचितकायएथें इयेठाईं। तूंकवणहेंकाइं। करित
आहासी ॥६॥ तुजसांगकाईजालें। कवणेंउणेंआलें। कविनासिको यंवलें। खेदकाइसा ॥७॥ तुंअनुचितानचित। नेदिसी। धीरकांहींनुस
डिसी। तुझियानामेंअपयशी। दिशांलघितु ॥८॥ तूंशूरवृत्ती चागुवा। क्षत्रियामाजिरावो। तुझ्यालाठेपणाचाआवा। तिहींलोकीं ॥९॥ तुवांसंग्रामीहरजिंतिला। निवातकवचाचा ठायफेडिला। पवाडातुवांकेला। गंधर्वासीं ॥१०॥ हेपाहतां
तुझेनिपाडें। दिसेंत्रैलोक्यहीथोकडें। ऐसेंपौरुषत्वथोरवडें। पार्थातुझें॥ ॥११॥ तोतूंआजियेथें। सांडूनियावीरवृत्तीतें। ॥ ॥कश्मलमिति
अधोमुखरुदनातें। करितआहासी ॥१२॥ विचारीतूंअर्जुनु। कारुण्य कीजेशिरीवु। कासांगपांअंधकारभानु। ग्रासिलाआथी ॥१३
नानामिसेघसिपवनबिहे। अमृतासीमरणआहे। पाहेंपाउधनसिद्धांनिजायापा वकातें॥१४॥ किंलवणांचिजळतविर। मंदराचाकुटमेर। सागरांसहाकर्णे
दुर्दरें। गिळिजेकाइ॥१५॥ सिंहाभिसेवेकोल्हा। ऐसाअपाउआथीकांजाला॥ प विजानाम्भाचकेला। आजियेथें ॥१६॥ विषमइति। ह्मणौनिआतुणीअ
र्जुना। झणीचितदेशीयाहीनां। वेगींधीरकरूनियामना। सावधानहोइं॥१७॥ सांडीहेंमूर्खपण। उठीघेधनुष्यबाण। संग्रामीहेंकवण। कारुण्यतुझें ॥१८॥ ॥१॥

अनार्यति॥ ॥ हांगातूंजाणता। नेणसिकांविचारितां। सांगेंतुंमांवुंनुमसदयता। उचितकाई ॥१९॥ अस्वर्ग्यमिति॥ हेंअसतियेकीर्तीविनाश। आणि
परलोकाशअपभ्रंश। ह्मणेजगनिवास। अर्जुनातें ॥२०॥ ॥श्लोक॥ क्लैब्यंमास्मगमः पार्थनैतत्त्वय्युपपद्यते। क्षुद्रंहृदयदौर्बल्यंत्यक्त्वोत्तिष्ठपरंतप ॥३॥
टीका॥ क्लैब्यमिति॥ ॥ह्मणोनिशोककनकरीं। तूंपुरताधीरधरीं। हेंशोकआतांआवरीं। पंडुकुमरा ॥२१॥ नेति॥ ॥तुजनेदहेंउचित। येणेंनाशेलओढउ
लेंवहूत। तुंआस्तुनीवरी। हित। विचारीपां ॥२२॥ येणेंसंग्रामावेळेअवसरें। येथेंकरु पालुपणानुपकरें। हेंआतांविकायसोइरे। जालेंतुज ॥२३॥ तुंआधींवि
कायनेणशी। कींहेंगोत्रजनेंवळखशी। वायांविकापकरिशी। अतिशयआतां। आजिहेंतुंस। कोपुजन्मानवळवजेहें परस्परव्यापक। सरासिआथी॥ ॥२५॥ क्षुद्रमिति॥
नेणिआतांकायझालें। कायन्हतउपकरें। हेनेणोजपरिकुरूंकेलें। अर्जुनातुवां ॥२६॥ मोहधरिलियांसमुहोईल ॥ ॥ जेअसतीप्रतिष्ठाजाइल। आणिपरलोकहीअंत
रेल। तेहिकेंशी ॥२७॥ हृदयमिति॥ ॥हृदयांचेदिलेपण। येथनिकयासिनंदकारण॥ ॥ सर्केति॥ ॥हेंसंग्रामीपतननाण। क्षत्रियाशी ॥२८॥ येत्रैनि
तोकृपावंत। नानापरीअसेसिकविना। हेंऐकोनिपंडुसुत। कायबोले ॥२९॥ ॥श्लोक॥ ॥अर्जुनउ०॥ ॥कथंभीष्ममहंसंख्येद्रोणंचमधुसूदन। इषुभिः
प्रतियोत्स्यामिपूजार्हावरिसूदन॥४॥ टीका॥ ॥कथमिति॥ ॥देवांहेंयेतुलेंवरी। वालोवेंनलगेंअवधारीं। आधींकेविचित्तीविचारीं। संग्रामहा ॥३०॥ हृजंम
मजनेंहूसमार। येथेंप्रवर्तलेयांदिसतअसेबाध। हातुघडालिंगभेद। तोउवलाआसा ॥३१॥ ॥प्रसादाहविति॥ ॥देवांहेंमातापितरीं। अर्चीजनीसर्वस्वेंपविनती।
जिंयेपावींकेविवधिजती। आपल्याहातीं ॥३२॥ देवासंतंदरनमस्कारिजे। कींघेउनतरप्रजिजे। हेंवोडनिकेविंनिंदिजे। स्वयेंवाचा ॥३३॥ जैसेंगोत्रयु॥ तो ॥
रुआमचे। इष्टजनीयआमानियमाचें॥ ॥भीष्ममिति॥ ॥मनवद्भनभीष्मद्रोणाचें। वर्तनअसे ॥३४॥ ॥इषुभिरिति॥ ॥जयालागीमनेंविरं। आ
स्रीस्वप्नीनशकोधरूं। तयाप्रत्यक्षकेविकरूं। घातदेवा ॥३५॥ वरजलाहेंजियालें। येथेंअवघेयांसिकायजालें। जयांचावधीअभ्याशिले। सिरविजेआसीं ॥३६॥
मीपार्थद्रोणाचाकेला। येणेंधनुर्वेदमजदीधला। तेणेंउपकारेंकायआभारेला। वधीनयातें ॥३७॥ जेथिंचेयाकृपालाभिजेवर। तेथेंचिमनेंव्यभिचार। तरिमी

१० कायभस्मास्कर। अर्जुनम्हणे ॥ ३८ ॥ श्लोक ॥ गुरुनहत्वाहिमहानुभावान्श्रेयोभोक्तुंभैक्ष्यमपीहलोके। हत्वार्थकामांस्तुगुरुन्निहैवभुंजीयभोगान्रुधिरप्रदि
ग्धान्॥ ॥ टीका ॥ गुरुन्निति ॥ देवासमुद्रगंभीरआइकिजे। वरतोहीआहाचेदेखिजे। परिक्षोभमनीनेणिजे। देव चिये ॥ ३९ ॥ हेंअपारनेंगगन। वरनयाहीहोई
लमान। परिआगाधभलेंगहन। हृदयपार्थाचें ॥ ४० ॥ वरिअमृतहेंविटे। किंकाळवशेंवज्रफुटे। परिमनोधर्मनलो टे। विकरविलाहा ॥ ४१ ॥ तोहालागि
मायें। तरिशिणेनकीरहाय। परिक्रुपानस्फुर्तआहे। द्रोणाद्रय ॥ ४२ ॥ हाकारुण्याचीआरी। सकळगुणांचीनिधी। विद्यासिंधुनिरवधी। अर्जुनम्हणे ॥ ४३ ॥
हायेणेंमानेंमहंतु। वरिआम्हांसिक्रुपावंत। आतांमागणंजीजीयेंयेथ। विंनुयेइल ॥ ४४ ॥ ऐसेहेरणींवधावे। मगआपराज्यसुखभोगावें। तंमनानयेघ्येवें। जीवि
तेंन्नी ॥ ४५ ॥ हृयणेंगानेंहु भेरी। जयाहीहुनिभोगस्थर। तेंआमतुयेथेंवर। भिक्षामागणंभली ॥ ४६ ॥ अपीति ॥ नातरिदेशात्यागेंजाइजे। कींगिरिकंदरसेविजे।
पुरिशस्त्रआतांनधरिजे। ययांवरी ॥ ४७ ॥ हनेति ॥ देशानुबाणनिशितीशरी। यावरीनियाचाजिव्हारी। भोगानिति ॥ भोगगिवसावेकधिरी। बुडालेजे ४८
इहेवनि ॥ तकाइनिकायकीजती। लिमकविसंविजती। मजनयहेउपपत्ती। याविलागी ॥ ४९ ॥ चूर्णिका ॥ ऐसेंअर्जुननेअवसरी। म्हणेश्रीकृष्णाअवधारी। पवि
मेंमनानयेपिपुराणि। आइकानियां ॥ ५० ॥ हेंजाणानिपार्थम्याला। मगपुनरपिवोखोंलागला। म्हणेदेवकींचित्तयावोया। देंचीचित्ता ॥ ५१ ॥ श्लोक ॥ न
चैतद्विद्मःकतरन्नोगरीयोयद्वाजयेमयदिवानोजयेयुः। यानेवहत्वानजिजीविषामस्तेवस्थिताःप्रमुखेधार्तराष्ट्राः ॥ ६ ॥ टीका ॥ कतरदिति ॥ येरुवीमाझी
चित्तीहाचें। तरीकिंवारुनिवालिलायेथें। परिनिकेंकाययापरतें। तेंतुम्हीजाणा ॥ ५२ ॥ याजिति ॥ पैविरुजेयासिआवरकिजे। आणियांबोलांसिमागोसांडिजे।
तेयेथेंसंग्रामव्याजें। उभेआहती ॥ ५३ ॥ यंदेवनि ॥ आतांऐसेयानेवधावें। यंदेवनि। कीअवहेरुनिनिघावें। नचलति ॥ याहोंहीमाजिकायकरावें। ते
नेणंआतां ॥ श्लोक ॥ कार्पण्यदोषोपहतस्वभावःपृच्छामित्वांधर्मसंमूढचेताः। यच्छ्रेयःस्यान्निश्चितंब्रूहितन्मेशिष्यस्तेहंशाधिमांत्वांप्रपन्नं ॥ ७ ॥ टीका ॥ २
कार्पण्यमिति ॥ आम्हांकायउचित। तें पाहतांनस्फुरेयेथ। जेमोहयेणेंचित्त। व्याकुळमाझें ॥ ५५ ॥ तिमिरावरुद्धजैसे। दृष्टीचेतेजभ्रंशे। मगपासीचि

असतांनदिसे। वस्तुजाण ॥ ५६ ॥ धर्मइति ॥ देवानेंसेंमजजालें। मनहेंभ्रांतिग्रसिलें। आतांकायहितआपुलें। तेंहीनेणें ॥ ५७ ॥ यच्छ्रेयमिति ॥ तरिहेआनुवा
जाणावं। निकेंतुंआम्हासांगावें। जेसखासर्वस्वआघवें। आम्हांसि ॥ ५८ ॥ शिष्यइति ॥ तुंगुरुबंधुपिता। तुंआमचीइष्टदेवता। तुंचिसदारक्षिता। आपदीं आ
मुतं ॥ ५९ ॥ जैसाशिष्यातेंगुरु। सर्वथानेणेअव्हेरु। कैसेसरितांतेसागरु। त्यजीकवि ॥ ६० ॥ नातरिअपत्यातेंमाय। सांडुनिजसिजाये। तरिनेकैसेनिजिये। आइकेकृष्णा ॥ ६१ ॥
तैसेंसर्वांपरीआम्हांसी। देवातूंचिएकआहसी। आणिबोलिलेंजरिनमनिसी। मागीलमाझें ॥ ६२ ॥ यदिति ॥ तरिउचितकायऐसा। तत्कालविचारनाधर्मा। तेंमजउकलिपुरुषोत्तमा।
मागआतां ॥ ६३ ॥ श्लोक ॥ नहिप्रपश्यामिममापनुद्याद्यच्छोकमुच्छोषणमिंद्रियाणां ॥ अवाप्यभूमावसपत्नमृद्धंराज्यंसुराणामपिचाधिपत्यं ॥ ८ ॥ टीका ॥
नहीति ॥ हेंसकळकुळदेखोनि। जोशोकउपनलामनी। तोजिमयावाक्या बोलुनी। नजायआणिकें ॥ ६४ ॥ अवाप्येति ॥ येथपृथ्वीतळआपहाइल। हुंम
हूंदपदपाविजेल। तरिमोहहाचफिटेल। मानसीचा ॥ ६५ ॥ जेवींसर्वथाबीजें। आहवली। तेंसुक्षेत्रीजरीपेरिलीं। तरीनविकसतीसिंचलीं। आवडेतेसी ॥ ६६ ॥ ना
तरिआयुष्यपुरलेंआहे। तरिऔषधीकाहींनोहे। एथेंएकचिउपयोगाजाय। परमामृत ॥ ६७ ॥ तेसेराज्यभोगसमृद्धी। उजीवनहोनेंबुद्धी। येथजिव्हाळा
कृपानिधी। कारुण्यतुझें ॥ ६८ ॥ चूर्णिका ॥ ऐसेंअर्जुनतेंयवोलिला। जंवक्षणएकभ्रांतिसांडिला। मगपुनरपिव्यापिला। उर्मीतेणें ॥ ६९ ॥ किंमज
पाहतांऊर्मीनोहे। हंअनारसंगमनत्याहे। तोग्रसिलामहामोहें। काळसर्पे ॥ ७० ॥ सवर्महृदयकपारीं। तेथेंकारुण्यवेळेचाभरी। आगलाम्हणौनीलहरी। आ
जेविना ॥ ७१ ॥ देखोनियांजेशमोदि। जोदृष्टीसवेंचिफिडी। तोधावयाश्रीहरीगारुडी। पातलाकीं ॥ ७२ ॥ तेशियापंडुकुमराआकुला। मिरवतसेश्रीकृष्णजेव
चा। तोकृपावंतरेक्षवत्तिला। रक्षिलआतां ॥ ७३ ॥ म्हणौनीतोपार्थ। मोहफणीग्रस्त। म्यायुकरणीतेंआहाहेत। जाणोनियां ॥ ७४ ॥ मगदेखानयेफाकलांतु। घे
नलाआसेंभ्रांतीकवचुत। जैसाघननपटलीभानु। आच्छादिजे ॥ ७५ ॥ तयापरीधनुर्धर। जाहालादुःखेंजर्जर। जैसाग्रीष्मकाळींगिरिवर। वणवलाजैसा ॥
७६ ॥ म्हणौनिसहजेंसुनीळ। कृपामृतेंसजळ। तोवोळलासेश्रीगोपाळ। महामेघ ॥ ७७ ॥ तेथंसुदर्शनाचीद्युति। तेचिविद्युल्लताजैशीसळकती। गंभीरवा

चोंनेआइनी। गर्जनेची ॥ ७८ ॥ आंतां तो उदारें केला वेर्थ नु। तेणें अर्जुनाचनु निवेनु। मगनुवीविरूदिफुटेनु। उम्मषाची ॥ ७९ ॥ तेसिं कृया आइका। मनान्नियाआगपु
का। ज्ञानदेवम्हणेदेवा। निद्र निराम ॥ ८० ॥ श्लोक ॥ संजयउवाच ॥ एवमुक्त्वाहृषीकेशं गुडाकेशः परंतप। नयोत्स्य इति गोविंद मुक्त्वा तूष्णीं बभूव ह ॥ ९ ॥ टी
का ॥ एवमिति ॥ ऐसेंसंजय असे सांगत। म्हणे राया तो पार्थ। पुनरपि शोकाकुलित। काय बोले ॥ ॥ तेति ॥ आइकें सखेदें बोलतुह्मांतें। ना आतां न
व्हावें तुह्मी मातें। मी सर्वथा न झुंजें येथें। म्हणवुंस नी ॥ ८२ ॥ ऐसें एक हेल्यां बोलिला। मग मौनें करूनि ठेला। तेथें श्रीकृष्ण विस्मय ॥ श्री पावला। देखा
नितयातें ॥ ८३ ॥ तमुवाच हृषीकेशः प्रहसन्निव भारत। सेनयोरुभयोर्मध्ये विषीदन्तमिदं वचः ॥ १० ॥ हृषीकेशेति ॥ मग आपुला चित्तीं म्हणे।
येथें हें काय आदरिलें येणें। अर्जुन सर्वथा कांहीं नेणे। काय कीजे ॥ ८४ ॥ हा उमजे कवणे परी। कैसेनि धीर स्वीकरी। जैसा ग्रहातें पंचाक्षरी। अ
नुमानी कां ॥ ८५ ॥ ना तरि असाध्य देखोनि व्याधि। अमृता सम। औषधी। वैद्य सूची निरवधी। निदानाची ॥ ८६ ॥ तैसें विवरित असे अनंत। सेन
यांचि निं। तयां दोहींसैन्यांआंत। जयापरी पार्थ। भ्रांति सांडी ॥ ८७ ॥ ते कारण मनीं धरिलें। सरोष बोलों आदरिलें। जैसें मातेचा कोपीं थोकलें। स्नेह
आथी ॥ ८८ ॥ कीं औषधाचा कडवटपणीं। जैसी अमृताची पुरवणी। ते आह्यवरि सेपरिपुर्णीं। प्रकट होये ॥ ८९ ॥ ते मुवाचेति ॥ जैशीं वरि
वरि पाहतां उदासें। आंत भरिं अतिसुरसें। तियें वाक्य श्रीहृषीकेशें।
बोलों आदरिलें ॥ ९० ॥ श्लोक ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ अशोच्यानन्वशोचस्त्वं प्रज्ञावादांश्च भाषसे। गतासूनगतासूंश्च नानुशोचन्ति पं
डिताः ॥ ११ ॥ टीका ॥ मग अर्जुनातें म्हणितलें। आह्मिं आजि हें नवलें देखिलें। तवुवायथं आदरिलें। माझारिची ॥ ९१ ॥ तं प्रज्ञावादानिति ॥ तु
म्हीं जाणतां न विस्मरणें असी। न भीं नगींवे नेतसां डिशी। आणि शिकउं जाणतां न स्वीलत्री। बहू सालनी नि ॥ ९२ ॥ जात्यंधालागे पिसें। मग ते सैराट धांवे जैसें।
तुमचें शाहणपण तेसें। दिसत असे ॥ ९३ ॥ हे आपणा न नेणा डी ॥ ॥ अशोच्यानिति ॥ परि या कौरवांते शोचु पाहतसी। हा बहु विस्म

यआम्हा ॥ शी। पुढतीपुढती ॥ ९४ ॥ तरि सांग पां अर्जुना। तुजपासुनि स्थितिया त्रिभुवना। हे अनादि विश्वरचना। तें लटिकें काइ। ये थें समर्थ एक आथी।
तयापासुनि भूतें होतीं। तरि हें वायां कां बोलती। जगामाजी। हो कां न्सांप्रत ऐसें जालें। हे जन्ममृत्यु तुवां केले। आणि नाश पावे ना शिले। तुझेनि कांइ ॥ ९७ ॥
तुं भ्रमलेपणें अहंकृती। यांसि घातन धरिसी चित्तीं। तरि सांगें काय होती। चिरंतन ॥ ९८ ॥ कीं तुं एक वधिता आणि सकळ लोक मरता। ऐसी भ्रांति मनें न चि
त्ता। एवा दिशी ॥ ९९ ॥ हे अनादि आघवें। होत जात स्वभावें। तरि तुवां कां शोचावें। सांगे मज ॥ १०० ॥ परि मूर्खपण नेणा शी। ॥ ॥ नेणतां चिंतसी।
पि आणि तूं नीति सांगतोसी। आह्मां प्रती ॥ १ ॥ गतासूनिति ॥ देखें विवेकी जे होती। ते दोहींतें न शोचिती। जे होय जाय हे भ्रांति। म्हणौनियां ॥ २ ॥ श्लोक ॥
न त्वेवाहं जातु नासं न त्वं नेमे जनाधिपाः। न चैव न भविष्यामः सर्वे वयमतः परम् ॥ १२ ॥ टीका ॥ न त्वेवेति ॥ अर्जुना सांगेन आइक। येथ आह्मी देख।
आणि हे पती अनेक। आदि करूनि ॥ ३ ॥ नित्य ही ऐसेंचि असों नीं ॥ ॥ नं चूनि ॥ ना तरि निश्चित क्षया जाऊनी। हे भ्रांति वेगळी करूनि। दोन्ही नाहीं ॥ ४ ॥
अयं भावः ॥ ॥ हे उपजे आणि नाशे। ते मायावशें दिसे। येरवीं तत्त्वता वस्तु जे असे। ते अविनाशाची ॥ १०५ ॥ जैसें पवन तोय हालविलें। आणि तरंगाकार
जालें। तरि कवण कें जन्मलें। म्हणौनियेथ ॥ ६ ॥ तेंचि वायु चे स्फुरण ठेलें। आणि उदक सहज सपाट जालें। तरि का य आतां निमालें। विचारीं पां ॥ ७ ॥ श्लोक ॥
देहिनोऽस्मिन्यथा देहे कौमारं यौवनं जरा। तथा देहान्तरप्राप्तिर्धीरस्तत्र न मुह्यति ॥ १३ ॥ टीका ॥ देहिन इति ॥ आइकें शरीर तरि एक। परि वयसाभेद
अनेक। हें प्रत्यक्ष दिसे। प्रमाणातें ॥ ८ ॥ येथ कौमारत्व दिसे। मग तारुण्यी तें भ्रंशे। परि देह नाशिजेना ऐसें। एकेकासवें ॥ ९ ॥ तथेति ॥ तैशीं चैतन्याचा ठाइं
यें नारिभांतरें होतजाती पाहीं। ऐसें जाणें तयां नाहीं। व्यामोहदुःख ॥ ११० ॥ श्लोक ॥ मात्रास्पर्शास्तु कौन्तेय शीतोष्णसुखदुःखदाः। आगमापायिनो
ऽनित्यास्तांस्तितिक्षस्व भारत ॥ १४ ॥ टीका ॥ १२ ॥ मात्रास्पर्शा इति ॥ येथ नेणावयाचें कारण। तें इंद्रियां आधीनपण। तिहीं आकळि
जे अंतःकरण। म्हणौनि भ्रम ॥ ११ ॥ इंद्रियें विषय सेविती। तेथ हर्षशोक उपजती। ते अंतर आप्लाविती। संगयोगें ॥ १२ ॥ जयां विषयांचा ठाइं।

DR BHAU DAJI MEMORIAL

MEMORIAL

तो घ्राण म्हणिजे
१२

गकनिष्ठता कांहींच नाहीं॥ नेथंदुःखंकांहीं। म्हणवहीं दिसे ॥ १३॥ देखवेहे वाहाचीआमी। निंदाआणिस्तुती। नयंहर्षविषादउपजती। अवणहारें ॥ १४॥ मृदुआणि कठिण। हे स्पर्शाचेदोनिगुण। जेवपु ४ आणि ५ . वसंगकारण। संतोषखेदा ॥ १५ ॥ भयासुरूपआणिकुरूप। हेरूपाचेस्वरूपद्वय। जेनउपजविसुरवदुःख। सुनेत्रहारें ॥ १६
सुगंधआणिदुर्गंधि। हाऐसिमन्याचाभेदु। नोपदेता॥ ॥ १७ ॥ तेसाचिद्विविधरसु। उपजवीप्रीतिनासु। म्हणानुनियाअपभ्रंशु। विषयसंगी ॥ १८ ॥ हे
तेंइंद्रियाधीनाहोइज। नेंइजीतोह्यानेपावजे। आणिसुखदुःखेंआकळिजे। आपणपें ॥ १९ ॥ याविषयांवाचुनिकांहीं। आणिकरम्यदेखेनाहीं। ऐसासस्वभावचि
याहीं। इंद्रियांचा ॥ १२० ॥ आगमापायिन इति हेविषयजनविकेस। रोहिणीचेजळजैसें। किंवास्वप्नीचाआभासु। भ्रम्यतोजी ॥ २१ ॥ देखअनित्यनयापरी। म्हणोनि
तूंऔहेरीं। हासर्वथासंगनकरी। धनुर्धरा ॥ २२ ॥ श्लोक। यंहिनव्यथयंत्येतेपुरुषंपुरुषर्षभ। समदुःखसुखंधीरंसोमृतत्वायकल्पते ॥ १५ ॥ टीका ॥ यंहीति
हेविषयजयांतेंनाकळिती॥ ॥ समेति ॥ नयासुखदुःखेसंदोन्हीनपवती। आणिगर्भवाससंगती। नाहींजया ॥ २३ ॥ तोनित्यरूपपार्था। वोळखावासर्वथा। जा
योइंद्रियाथा। नागवती ॥ २४ ॥ श्लोक ॥ नासतोविद्यतेभावोनाभावोविद्यतेसतः। उभयोरपिदृष्टोंतस्त्वनयोस्तत्वदर्शिभिः ॥ १६ ॥ टीका ॥ ८ ॥ तत्वदर्शिभिः
आतांअर्जुनाकांहींएक। सांगेनमीआइक। जेविचारुपरलोक। वोळखती ॥ १२५ ॥ उभयोरिति ॥ यानुपाधीमाजिगुप्त। चैतन्यअसेसर्वगत। नेंतत्वसंतस्वीक
रिती ॥ २६ ॥ सलिलींपयजैसें। एकहोउनीमिनलेंअसे। परिनिवडुनिराजहंसें। वेगळेंकीजे ॥ कीअग्निमुखेंचोकिडाळें। तोडुनियाचोखाळें। निवडितिकेवळ। बुद्धिमंत ॥ २८
नातरिजाणिवेचाआधुणी। करितांदधिकडसुणी। मगनवनीत निर्वाणी। दिसेजेंसें ॥ २९ ॥ कीभुसबीजएकवाटा। उपणितांराहेघणवटा। नथेंउडतेंफकटा। जाणाआलें ॥ १३० ॥ नासतइति ॥ तेंसेविचारितांनिरसलें। तेप्रपंचसहजेंसांडवलें। ॥ नाभावइति ॥ मगतत्वतांतत्वउरलें। ज्ञानियांसी ॥ ३१
म्हणोनिअनित्याचाठाईं। नयाआस्तिक्यबुद्धिनाहीं। निष्कर्षदोहींहीं। देखिलाअसे ॥ ३२ ॥ श्लोक ॥ अविनाशितुतद्विद्धियेनसर्वमिदंततं। विनाशमव्य
यस्यास्यनकश्चित्कर्तुमर्हति ॥ १७ ॥ टीका ॥ अविनाशीति ॥ देखेंसारासारविचारितां। भ्रांतितेंपाहींअसारता। नरिसारतेंस्वभावता। नित्यजाण ॥ ३३ ॥

येनेति ॥ हालोकत्रयाकार। तोनयाचाविस्तार। नयेंनामवर्णरूपआकार। चिह्ननाहीं ॥ ३४ ॥ विनाशमिति ॥ जोसर्वदासर्वगत। जन्मक्षयातीत। नयाकेलियाहीं
घात। करवेनाहे ॥ ३५ ॥ श्लोक ॥ अंतवंतइमेदेहानित्यस्योक्ताःशरीरिणः। अनाशिनोप्रमेयस्यतस्माद्युध्यस्वभारत ॥ १८ ॥ टीका ॥ ॥ अंतवंतइति ॥
आणिशरीरजातआघवें। हेंनाशिवंतस्वभावें। ॥ तस्मादितिशेषस्पष्ट ॥ म्हणोनितुवांझुंजावें। पंडुकुमरा ॥ ३६ ॥ श्लोक ॥ यएनंवेत्तिहंतारंयश्चै
नंमन्यतेहतं। उभौतौनविजानीतोनायंहंतिनहन्यते ॥ १९ ॥ टीका ॥ यइति ॥ तुंधरूनिदेहाभिमाननोनें। दृष्टीसूनियांशरीराते। मीमारितोहेमरे जे॥ म्हणत
आहसी ॥ ३७ ॥ उभाविति ॥ नरितुंअर्जुनानुंहें नेणसी। जरिमततत्वविचारिसी। नरिवधितातूंनव्हसी। तेवध्यनव्हती ॥ ३८ ॥ श्लोक ॥ नजायतेम्रियतेवा
कदाचिन्नायंभूत्वाभविताचानभूयः। अजोनित्यःशाश्वतोयंपुराणोनहन्यतेहन्यमानेशरीरे ॥ २० ॥ वेदाविनाशिनंनित्ययएनमजमव्ययं। कथंसपुरुषःपार्थकंघा
तयतिहंतिकं ॥ २१ ॥ टीका ॥ पूर्वार्द्धाभिप्रायः ॥ नजायतइति ॥ जेंसेंस्वप्नामाजिदेखिजे। तेंस्वप्नींचीमाचआपजे। ॥ अजइतिपदस्तुत्य
याभिप्रायः ॥ मगचेइनियापाहिजे। तंवकांहींनाहीं ॥ ३९ ॥ नहन्यतइति ॥ तुंवायेंहेमाया। तुंभ्रमतआहसीवाया। शस्त्रहाणितनलियांछाया। जेंवीआंगीं
नुरूपे ॥ १४० ॥ वेदाविनाशिनंभावार्थः ॥ किंपूर्णकुंभउलंडल्या। नथेंबिंबाकारदिसेवाल्या। परिभानुनाहींनाशाला। नयापरी ॥ ४१ ॥ नानुविमठीआकाश
जेंसें। मठाकारीअवतरलेंअसे। तोभंगलियाआपैसें। सहजरूपी ॥ ४२ ॥ कथमिति ॥ तेंसेंशरीराचानाशी। सर्वथानाहींआत्मस्वरूपी। म्हणोनिहेंआरोपी। भ्रांति
तूंपां ॥ ४३ ॥ श्लोक ॥ वासांसिजीर्णानियथाविहायनवानिगृह्णातिनरोपराणि। तथाशरीराणिविहाययजीर्णा न्यन्यानिसंयातिनवा
निदेही ॥ २२ ॥ टीका ॥ ॥ वासांसीति ॥ जेसंजीर्णवस्त्रसांडिजे। मगनूतनवेढिजे। ॥ तथेति ॥ तेसेंदेहांतरातेंस्वीकारिजे। चैतन्यनाथें ॥ ४४ ॥ श्लोक ॥
नैनंछिंदंतिशस्त्राणिनैनंदहतिपावकः। नचैनंक्लेदयंत्यापोनशोषयतिमारुतः ॥ २३ ॥ टीका ॥ नैनमिति ॥ हाअनादिनित्यसिद्ध। निरुपाधिविशुद्ध। म्हणोनि
शस्त्रादिकींछेदा। नघडेजया ॥ ४५ ॥ न चेति ॥ हाप्रळयोदकेंनाप्लवे। नेंनंदहतीति ॥ अग्निदाहनसंभवे ॥ नशोषयतीति ॥ येथमहाशोषणनप्रभवे।

मारुताचा ॥ ४६ ॥ श्लोक ॥ अच्छेद्योऽयमदाह्योऽयमक्लेद्योऽशोष्य एव च। नित्यः सर्वगतः स्थाणुरचलोऽयं सनातनः ॥ २४ ॥ टीका ॥ नित्यु इति शाश्वतु सांग ॥
अर्जुना हा नित्य। अचळु हा शाश्वत। सर्वत्र सदोदित। परिपूर्ण हा ॥ ४७ ॥ श्लोक ॥ अव्यक्तोऽयमचिन्त्यो
ऽयमविकार्योऽयमुच्यते। तस्मादेवं विदित्वैनं नानुशोचितुमर्हसि ॥ २५ ॥ टीका ॥ अचिंत्य इति ॥ हा तर्काचिये दृष्टी। गोचर नव्हे किरीटी। ध्यान याचिया
भेटी। उत्कंठा वाहे ॥ ४८ ॥ हा सदा दुर्लभ मना। आणि नोहे साधना। निःसीम महा अर्जुना। पुरुषोत्तम ॥ ४९ ॥ विकार्य इति ॥ हा गुणत्रय रहित। अनादि
अविकृत। अव्यक्त इति। व्यक्ती आणि अतीत। सर्वरूप ॥ १५० ॥ तस्मादिति ॥ अर्जुना ऐसा हा जाण। आत्मा केवळ निर्गुण। मग शोक हेतु शोकआधवा। हरत
तुझा ॥ ५१ ॥ श्लोक ॥ अथ चैनं नित्यजातं नित्यं वा मन्यसे मृतम्। तथापि त्वं महाबाहो नैनं शोचितुमर्हसि ॥ टीका ॥ अथ इति
अथवा ऐसा नेणसी। हा अंतवंत मानिसी। तरी शोकु तुज पावसी। पंडुकुमरा ॥ ५२ ॥ जो आदिस्थितिअंत। हा निरंतर असे नित्य। जैसा प्रवाहु अनुस्यूत। गंगा
जळाचा ॥ ५३ ॥ तें आदिनाहीं खंडले। समुद्रीं निरंतर मिनले। आणि मध्यें दिसे चळे। दिसे जैसें ॥ ५४ ॥ यें तिन्ही तयापरी। सरिसीं चित्त आवधारी। क्षणा
मिक वर्गी अवसरीं। ठाकितीना ॥ १५५ ॥ तथेति ॥ म्हणोनि हें आघवें। येथ न लगे शोचावें। जे स्थितीचि हे स्वभावें। अनादि ऐसी ॥ ५६ ॥ २६ ॥
चूर्णिका ॥ नातरी हें अर्जुना। न ये चि तुझ्या मना। जे देखोनि लोकाधीना। जन्मक्षया ॥ ५७ ॥ तरी ही येथ काही। तुज शोकासि कारण नाहीं।
हे जन्ममृत्यु पाहीं। अपरिहर ॥ ५८ ॥ श्लोक ॥ जातस्य हि ध्रुवो मृत्युर्ध्रुवं जन्म मृतस्य च। तस्मादपरिहार्येऽर्थे न त्वं शोचितुमर्हसि ॥ २७ ॥ टीका ॥
जातस्येति ॥ उपजे ते नाशे। नाशलें पुनरपि दिसे। हें घटिकायंत्र जैसें। परिभ्रमेगा ॥ ५९ ॥ ना तरी उदयअस्त आपैसे। अखंड होतहि जैसे। हें जन्म
मरण तैसें। अनिवार जगीं ॥ १६० ॥ महाप्रळय अवसरें। हें त्रैलोक्य ही संहरे। ॥ तस्मादिति ॥ म्हणोनि हा न परिहरे। आदिअंतु ॥ ६१ ॥ नु
सुमिति ॥ तंव ऐसें समादि शिष्या ॥ तरी खेद कां करिसी। कायज्ञाणोन नेणसी। धनुर्धरा ॥ ६२ ॥ २७ ॥ चूर्णिका ॥

यथ आणिकहि पार्था। तुज ज्ञानीपाणि पाहतां। दुःखु करावया सर्वथा। विषय नाहीं ॥ ६३ ॥ टीका ॥ अव्यक्तादीनीति ॥ जें सर्व भूतें। जन्माआधि अमूर्तें।
मग पातलीं व्यक्तिते। तुझ्यालया ॥ ६४ ॥ अव्यक्तेति ॥ तीं क्षया जिये यज्ञानी। तंव निधानें आनें नहती। देखें पूर्वस्थिति जीं येती। आपुलिये ॥ ६५ ॥ अव्यक्तम
ध्यानीति ॥ येर मध्यें जें भासे। तें निद्रित स्वप्न जैसें। तैसा आकारु हा मायावशें। स्वरूपीं ॥ ६६ ॥ नातरी पवनें स्पर्शिलें नीर। तें परि यास तरंगाकार। कीं परा
पेक्षा अलंकार। व्यक्ती कनकीं ॥ ६७ ॥ तैसें सकळ हें मूर्त। जाण मायाकल्पित। जैसें आकाशीं बिंबत। अभ्रपटल ॥ ६८ ॥ तैसें आदीचि जें नाहीं ॥ तें येथ नु
पालागि तरुसि काई। तूं आवीट जें पाहीं। चैतन्य एक ॥ ६९ ॥ २८ ॥ चूर्णिका ॥ जयाचे व्याळी विरक्त। पुनरावामिये ॥ १७० ॥ दृशीं संनिजयामें। ब्रह्मचर्यादिव्रतें
मुनीश्वर तप आचरतानी ॥ ७१ ॥ श्लोक ॥ आश्चर्यवत्पश्यति कश्चिदेनमाश्चर्यवद्वदति तथैव चान्यः। आश्चर्यवच्चैनमन्यः शृणोति श्रुत्वाप्येनं वेद
न चैव कश्चित् ॥ २९ ॥ टीका ॥ ५ ॥ आश्चर्यवदिति ॥ एक अंतरीं निश्चळ जें निहाळितां कवळ विसरले सकळ। संसारजात ॥ ७२ ॥ आश्चर्यव
द्वदति ॥ एकां गुणानुवादकरितां। उपरति होउनि चित्ता। निरवधी तल्लीनता। निरंतरे ॥ ७३ ॥ आश्चर्यवच्चेति ॥ एक एकता चि निवाले। ते देहभाव विसरा
ळिले। श्रुत्वेति ॥ एक अनुभवें पातले। तद्रूपता ॥ ७४ ॥ जैसे सरिता ओघ समस्त। समुद्रामाजि मिळत। परि माघौते न समस्त। परतले नाहीं ॥ ७५ ॥ तेवि पाया
गीश्वरा चिया मती। मिळणी सवें एकवती। परि जे विचारें निपुण करारे थी ती। भजनी चिंता ॥ ७६ ॥ श्लोक ॥ देही नित्यमवध्योऽयं देहे सर्वस्य भारत। तस्मा
त्सर्वाणि भूतानि न त्वं शोचितुमर्हसि ॥ ३० ॥ टीका ॥ ३ ॥ देहीति ॥ जें सर्वत्र सर्वदेही। जयाते करितां ही घातु नाहीं। ते विश्वात्मक पाहीं। चैतन्य एक ॥ ७७ ॥
तस्मादिति ॥ याचे निजस्वभावें। हे होत जात आघवें। तरि सांगे कां ईशोचावें। ये थे तुवां ॥ ७८ ॥ येर ऐसी तरी पार्था। तुज कां नेणत मने चित्ता। परि किंचिता
उहेरां आयत। बहुता परी ॥ ७९ ॥ श्लोक ॥ स्वधर्ममपि चावेक्ष्य न विकम्पितुमर्हसि। धर्म्याद्धि युद्धाच्छ्रेयोऽन्यत्क्षत्रियस्य न विद्यते ॥ ३१ ॥ टीका ॥ स्व
धर्ममिति ॥ तुं आस्तु पीं कां न विचारी। काय हे चिंतित आहे अंतरीं। स्वधर्म तो विसरलासी। तरावेजेणें ॥ ८० ॥ या कौरवां सकलें तें आलें। अथवा तुज चिकां

॥ नयाची आर्तीची शोभित। विषयीं स्थितिलें संत ॥

ज्ञा·
१४

होपातलें। कीं युगांचि हे वुडालें। जऱ्ही यें थें॥ ८१॥ तऱ्हीं स्वधर्म एक आहे। तो सर्वथा त्याज्य नोहे। नेति॥ ॥ मग तुं रिझेल काउ पाहें। रूपा धुपणें॥ ८२॥ अ
र्जुना तुं मनिं चित्तें। जऱ्ही जालें दवी भूत। तऱ्ही हें अनुचित। संग्रामसमइं॥ ८३॥ आगा गोक्षीर जऱ्ही जालें। तऱ्ही पथ्यासी नाहीं घेतलें। ऐसेनिहीं विष होय सुदलें। नवज्वरी
देखां॥ ८४॥ तैसें आनी आनक मितां। नाश होईल हितां। म्हणोनि निकें आतां। सावध होईं॥ ८५॥ धर्म्याद्धीति॥ ॥ वायां चि व्याकुळ काईं। आपला निज धर्म पां
हीं। जो आचरतां बाधु नाहीं। कवणे काळीं॥ ८६॥ जैसें मार्गी चि चालतां। अपाय न पवे सर्वथा। कीं दीपाधारें पाउलें जातां। नाडळिजे॥ ८७॥ जयापरी पार्था। स्वध
र्में राहतां। सकळ काम पुरतां। सहजें होय॥ ८८॥ म्हणोनि यालागिं पांहीं। तुम्हां क्षत्रियां आणिक कांहीं। संग्रामावांचुनि नाहीं। उचित जाणें॥ ८९॥ निष्कपट
होआवें। उसिणाघाउ जुंझावें। हें असो काइ सांघावें। प्रत्यक्षावरी॥ १९०॥ ॥ श्लोक॥ ॥ यदृच्छया चोपपन्नं स्वर्गद्वारमपावृतं। सुखिनः क्षत्रि
याः पार्थ लभंते युद्धमीदृशं॥ टीका॥ ५॥ यदृच्छयेति॥ ॥ अर्जुना तुं संस्त्व आतां। हें झुंज कां देखु समंतां। कीं निधान सकळ धर्माचें। प्रकटलें असे॥ ९१॥ स्व
र्गेति। हा संग्राम काय म्हणिपे। कीं स्वर्ग चि येणें रूपें। मूर्त कां प्रतापें। उदयो केला॥ ९२॥ ना तरि गुणाचेनि पतिकरें। आर्तीचेनि पडिभरें। हें कीर्ति चि स्वयंवरें।
आली तुज॥ ९३॥ सुखिनइति॥ ॥ क्षत्रीं बहु पुण्य कीजे। तें ऐसें संग्राम लाहिजे। जैसें मार्गी जातां आडळिजे। चिंतामणी॥ ९४॥ ना तरि जांभया पसरें मु
खा। तथ अवचटें पडे पीयूष। तैसा हा संग्राम देख। पातला असे॥ ९५॥ श्लोक॥ ॥ अथ चेति॥ ॥ आतां हा माहा अव्हेरिजे। मग नाथिलें शोचु दे जिजे।
तरि आपण आहाणा हाउ जे। आपणपें या॥ ९६॥ पूर्वजांचें जोडिलें। मग आपण निहाय धाडिलें। जरि आजि शस्त्र सांडिलें। रणीं इयें॥ ९७॥
कीर्तिं चेति॥ ॥ असती कीर्ति जाईल। जग जिन्ने अभिशापे देईल। आणि गिवसित पावतील। महादोष॥ ९८॥ जैसी भ्रतारें हीन वनिता॥
उपहति पावे सर्वथा। तैसें इति॥ ॥ मग तें जीवित्व आजी विना। स्वधर्म विणा॥ ९९॥ पाप मिति पतन्ती त्यानं॥ ना तरि रणीं जैसें वसा टि ६

तें सांभरें गृध्रीं विदारिजे। तैसें स्वधर्महीनु अभिभविजे। महादोषीं॥ २००॥ श्लोक॥ ॥ अकीर्तिं चापि भूतानि कथयिष्यंति तेऽव्ययां। संभावितस्य चाकीर्तिर्मर
णादतिरिच्यते॥ ॥ टीका॥ ॥ अकीर्तिमिति॥ ॥ म्हणोनि स्वधर्म हा सांडिसी। तरि पापा पावसी पुढां हांसिजैसी। आणि अपयश नेणसि हे। कल्पांतवरी॥ १॥
जाणतें निंदिती। जेवं अपकीर्ति आणा तनपवे॥ ॥ संभावितस्येति॥ ॥ आणि सांगपां कवि निगावे। पैं ऐसे नियां॥ २॥ तरि निर्मळ स्वर्दैयेना। येथ निनिग
ळीकी रमाधोता। पुर्वितग निसमूळा। मन लेणपयां॥ ३॥ हे वहुकरु निकवे ज्ञुनील। वाणावि घेतील। नेथ पार्था मुस्तिं जय। रुपाच्छुपणी॥ ४॥ मूरणा
दिति॥ ॥ ऐसें निहाग पणसकट। तरि निपायनि घणाघेउ। तरि तें मि यालु वेंखरे। मेरणा डुनि॥ ५॥ श्लोक॥ ॥ भयाद्रणादुपरतं मंस्यंते त्वां महा
रथाः॥ येषां च त्वं बहुमतो भूत्वा यास्यसि लाघवं॥ ३५॥ टीका॥ ॥ भयादिति॥ ॥ तें आणीक हीन विचारिजे। यथ सन्मेतें सुझा आळुअशी। आणि भनकमाव
पणें निघालासी। मायुनान कां॥ ६॥ मंस्यंत इति॥ ॥ तरी कौरव समर्थ अर्जुना। या वरि या दुर्जना। ॥ ॥ काभमये यस्ल मना। आगमपुन॥ ७॥ हाम्हणती
गेला रे गेला। अर्जुन म्हणता भ्याला। हा सांगवालु तरला। निरुकां की॥ ॥ ८॥ महारथा इति॥ ॥ लोक माहेसें करू नि वडुर। कां वे चित आपुलें जी
वितें। परिवादविनां की ग्नि तें। धनुर्धरा॥ ९॥ तरि कृष्णा अनायास। अनकष्टि न वाउलें असे। हें अधिनीय तेंस। गगन आहे॥ १०॥ येषामिति॥ ॥ तरि कीर्ति
निःसीम। तुं माघारवि ज्ञपे। तु शगुणा नुत्तम। जिहीं चोकी। दिगंतिच भूपती। भाट होउ निवासती। जैसे किं कृपाऊ अकती। कृतांता दिकु॥ १२॥ एक्मामि
तिसा यगापर। आणि तेजा चांवचट। जयाते सवी जगी सुभट। गांजेना॥ १३॥ म्हणा॥ तेपारुपवृंस अद्भुत। आउ कांमिपा हे समस्त। जाल अजिपुरुक। जी
तिनज्ञी॥ १४॥ जैसें सिंहाचिया हाकां। पुगं जहाय मरद्युम्ना। तैसा कौरवां अनुपा। धाकु तुझा॥ १५॥ जैसें पर्वत वज्रातें। नाग विनतेचें रूपातें। तेसें अ
र्जुना हे तुतें। मानिती सदां॥ १६॥ तें अगाध पण जाईल। ॥ पाम्यमीति॥ ॥ मग हीनत्व आणा येईल। जरि माघारा निघसील। झुंजतां
नाचीं॥ १७॥ श्लोक॥ ॥ अवाच्यवादांश्च बहून्वदिष्यंति तवाहिताः। निंदंतस्तव सामर्थ्यं ततो दुःखतरं नु किं॥ ३६॥ टीका॥ वाच्यामिस्येंग जि

जित्वा वा भोक्ष्यसे महीं। तस्मादुत्तिष्ठ कौंतेय युद्धाय कृतनिश्चयः ॥ ३७ ॥ टीका ॥ अथवा म्यति ॥ आणि हे पुसतां पणें नेदिती। धरूनि झुंजतां कि द्विती
त्रगणीं न करिवाल तीं। आइकें तां तुझें ॥ १८ ॥ ततइति ॥ म्हणौनि ऊठी हियकुदावें। आतां लाभेपणें कानुसुमावें। जितेति ॥ ॥ हें जि निलंनु विभागावें।
दृष्टीनव ॥ १९ ॥ हाइति ॥ नानुविरणीं येथ। मुझतां वेतलजीवित। तरि स्वर्ग सुरवअनकछित। पावशील ॥ २२० ॥ तस्मादिति ॥ म्हणौनि इयेग
ष्ठी। विचारनक रिं किरीटी। आतां धनुष्य घेउनी उठी। जुझवेगी ॥ २१ ॥ ३७ ॥ चूर्णिका ॥ दैखें स्वधर्म हा आचरतां। दोषनाशे अमनां। तुझें आति हेकव
णुचिता। पानुकाची ॥ २२ ॥ सांगेसूवें विकायखुउंजे। कामागेजीनां आउंदिं जे जवें विषायचा लोनीणिजे। तरितहीं घरे ॥ २३ ॥ अमृतेनें विमरिजे ॥
जरि शिवि येवींस विजे। तैसा स्वधर्मे दोष पाविजे। हेतुकपणें ॥ २४ ॥ म्हणौनि तुझे पार्था। हेतुसांडी निसर्वथा। तुज साम्रहती। जे झुंजतां। पापनाहीं ॥ २५ ॥
श्लोक ॥ सुखदुःखे समे कृत्वा लाभालाभौ जयाजयौ। ततो युद्धाय युज्यस्व नैवं पापमवाप्स्यसि ॥ ३८ ॥ टीका ॥ सुखेति ॥ सु
खीं मनाचा नयावें। दुःखीं विषादीं न भजावें। आणि लाभालाभ नधरावे। मनामाजी ॥ २६ ॥ येथें विजय पण होइल। कीं सर्वथा देह जाइल। हें आधींचि कां
हीं पुढील। चिंतावेना ॥ २७ ॥ ततइति ॥ आपुणयांउचिता। स्वधर्मातें चिरा हरतां। जें पावेनें निवान। साहो निर्द्रावें ॥ २८ ॥ नेति ॥ ऐसें ज्ञाम
नें हो आवें। तरि दोषन घुंउसभावें। म्हणौनि आतां झुसावें। निश्चितनुवा ॥ २९ ॥ श्लोक ॥ एषा तेऽभिहिता सांख्ये बुद्धिर्योगे त्विमां शृणु। बुद्ध्या युक्तो य
था पार्थ कर्मबंधं प्रहास्यसि ॥ ३९ ॥ टीका ॥ इयति ॥ हे सांख्यस्थिति मुकुलित। सांगीतली तुज येथ। आतां बुद्धियोग निश्चित। अवधा
रीं पां ॥ ३० ॥ जया बुद्धियुक्ता। जाल यां पार्था। कर्मबंध सर्वथा। बाधुनपवे ॥ ३० ॥ जैसें वज्रकवचलेइलें। मग शस्त्राचा वर्षावकीजे। परिजैनतीउजिजे। अ
चुंबित ॥ ३२ ॥ श्लोक ॥ नेहाभिक्रमनाशोऽस्ति प्रत्यवायो न विद्यते। स्वल्पमप्यस्य धर्मस्य त्रायते महतो भयात् ॥ ४० ॥ टीका ॥ नेति ॥ तेसं
ऐहिक न रितनाशे। आणि मोक्षनातरसाः सें। जयअनुक्रमदिसे। वारवाटुल ॥ ३३ ॥ कर्माधारें राहाटिजे। परि कर्मफळ न भाविजे। जैसा मंत्रज्ञ न बाधि ७

जे भूतबाधा ॥ ३४ ॥ तिया परि जें सुबुद्धी। आपुलां लियां निरवधी। हा आमनां लिंउपाधी। आकळुं नशके ॥ ३५ ॥ येथ न संचरे पुण्यपाप। जें सूक्ष्म अनि निष्कंप। गु
णाचिया दिरुप। नलगरनिय ॥ ३६ ॥ स्वल्पमिति ॥ अर्जुना तें प्राप्य वतें। जरी अल्पचि हृदयी वुद्धिमकातें। अशेष होईतुतें। संसारभय ॥ ३७ ॥ श्लोक ॥
व्यवसायात्मिका बुद्धिरेकेह कुरुनंदन। बहुशाखा ह्यनंताश्च बुद्धयोऽव्यवसायिनाम् ॥ ४१ ॥ टीका ॥ व्यवसायेति ॥ जैसी दीपकळिका धाकुटी। परि व
हु प्रकाशतें प्रकटी। तैसी सद्बुद्धि हे कुटी। म्हणौनि नूप ॥ ३८ ॥ पार्था पाहता बहुतीपरी। हे अपेक्षिजे विचारखुरी। जे दुर्लभ चराचरी। महामन ॥ ३९ ॥ आणि कांतां निवा
वकूवस। तैसा नतांउपर्सिम। कौतुक नाचाकुशा। देखणे ॥ ४० ॥ तैसी हे दुर्लभ मदुद्धी। जियें परमाला चि अवधी। जैसा गंगा सिंधुदधी। निरंतर ॥ ४१ ॥ तैसें ईश्वरावांचु
नि काही। जिये आणिकल्याहरणवाही। ते एकचि बुद्धि पाही। अर्जुना जगीं ॥ ४२ ॥ बहुशाखा चिति ॥ येरी तउ मती। जे बुद्धरुाच्या सकिक मिती। जेयें निरंतर मती।
अविवेकीये ॥ ४३ ॥ म्हणौनि नियापार्था। स्वर्गसंसारनरका वस्था। आत्मसुरव सर्वथा। दृष्टी नाही ॥ ४४ ॥ श्लोक ॥ यामिमां पुष्पितां वाचं प्रवदंत्यविपश्चितः। वेदवादर
ताः पार्थ नान्यदस्तीति वादिनः ॥ ४२ ॥ कामात्मानः स्वर्गपरा जन्मकर्मफलप्रदां। क्रियाविशेषबहुलां भोगैश्वर्यगतिं प्रति ॥ ४३ ॥ टीका ॥ वेदेति ॥ वेदाधारें बो
लती। केवळ कर्म प्रतिष्ठिती। परि कर्मफळीं आसक्ती। धरूनियां ॥ ४५ ॥ स्वर्गति ॥ म्हणती संसारीं जन्मिजे। यज्ञादि कर्म कीजे। मग स्वर्ग सुरव भोगिजे ॥ मनोहर ॥ ४६ ॥
नेति ॥ जथ हें वांचुनि कांही। ॥ प्रवदंतीति ॥ एस अर्जुना पवाल नापाहीं। दुर्बुद्धि ते ॥ ४७ ॥ कामात्मानइति ॥ देरवकामना अभिभूत। होउनि कर्में आचरत।
भोगेति ॥ जें कृतरू भोगीं चित्त देउनियां ॥ ४८ ॥ क्रियेति ॥ क्रिया विशेष बहुतें। नत्तों पिती विधीतें। निपुण होउनि धर्मातें। अनुष्ठिती ॥ ४९ ॥ श्लोक ॥
भोगैश्वर्यप्रसक्तानां तयापहृतचेतसाम्। व्यवसायात्मिका बुद्धिः समाधौ न विधीयते ॥ ४४ ॥ टीका ॥ व्यवसायेति ॥ परि एक चिकुटें करिती। जें स्वर्ग काम
नीं कीजिती। यज्ञपुरुषा चूकती। भोक्ता ॥ २५० ॥ जैसा कर्पूराचा राशि कीजे। मग अग्नीलाउनी दिजे। कां मिष्टान्नीं संचार कीजे। काळकूट ॥ ५१ ॥ देवें अमृत कुंभ
५ जोडला। तो पायें हाणौनि उलंडिला। तैसा नाशी धर्म नपजला। हेतुकपणें ॥ ५२ ॥ सायासें पुण्य अर्जिजे। मग संसार कां अपेक्षिजे ॥ नयेति ॥

श्री०ग्र०२
१६

परिसेंनगातीकायकीजे। अग्रानुदेखें ॥ ५३ ॥ भोगेति ॥ जैसी रंधुवरांगीरसांयनिकी। कारुनियांमोलें विकी। तैसाभोगासाठीं अविवेकी। धाडिती धर्म ॥ ५४ ॥ म्हणोनि हे पा
र्था। दुर्बुद्धि देखतूं सर्वथा। तयांवेदवादरतां। मनीं वसे ॥ २५५ ॥ श्लोक ॥ त्रैगुण्यविषया वेदा निस्त्रैगुण्यो भवार्जुन। निर्द्वंद्वो नित्यसत्त्वस्थो निर्योगक्षेम आत्मवान् ॥ ४५
टीका ॥ त्रैगुण्येति ॥ निहीगुणीं आवृत्ते। हे वेदजाणे निभ्रांत। म्हणोनि उपनिषदादिसमस्त। सात्विक ते ॥ ५६ ॥ येर रजतमात्मक। जेथ निरूपिजे कर्मादिक। जें के
वळ स्वर्गसूचक। धनुर्धरा ॥ ५७ ॥ निस्त्रैगुण्य इति ॥ म्हणोनि तूं जाण। हे सुखदुःखासि कारण। येथ झणें अंतःकरण। मिया देई ॥ ५८ ॥ तूं गुणत्रयातें अव्हेरी।
॥ ॥ निर्द्वंद्व इति पदत्रयव्याख्या ॥ मी माझें हें न करी ॥ आत्मवान ॥ एक आत्मसुख अंतरी। विसरूं नको ॥ ५९ ॥ निर्योगक्षेम इत्यर्थः ॥ श्लोकः ॥
यावानर्थ उदपाने सर्वतः संप्लुतोदके। तावान्सर्वेषु वेदेषु ब्राह्मणस्य विजानतः ॥ ४६ ॥ टीका ॥ यावानिति ॥ जरी वेदें बहुत बोलिलें। विविध भेद सूचिले। तरी आपणा हि
त आपण। तें चि घेपें ॥ २६० ॥ कीं उदकमय सकळ। जरि जालें असे महीतळ। तरी आपणपें केवळ। आर्ती चि जोगें ॥ ६२ ॥ तावानिति ॥ तैसें ज्ञानियां जें होतीं। तें व
दार्थातें विवरीति। मग अपेक्षित ते स्वीकारिती। शाश्वततें ॥ ६३ ॥ श्लोकः ॥ कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन। मा कर्मफलहेतुर्भूर्मा ते संगोऽस्त्वकर्मणि ॥ ४७ ॥
टीका ॥ कर्मणीति ॥ म्हणोनि आइकें पार्था। या विपरीषाहतां। तुज उचित होय आतां। स्वकर्म हें ॥ ६४ ॥ परि कर्मफळाची आशा न करावी ॥ मातेसंगोऽस्त्विति ॥ आ
णि अकर्मीं मग न कराची। ॥ भनि ॥ ॥ असली सममस्ती विचारिलें। तंव ऐसें चि हें मना आलें। जें न संडिजे तुवां आलें। स्वकर्म हें ॥ ६५ ॥ हेमक्रिया विचारावी।
हे तुवा ॥ ६६ ॥ श्लोक ॥ योगस्थः कुरु कर्माणि संगं त्यक्त्वा धनंजय। सिद्ध्यसिद्ध्योः समो भूत्वा समत्वं योग उच्यते ॥ ४८ ॥ टीका ॥ योगस्थ इति ॥ तें योग
युक्त होउनी। फळाचा संग टाकुनी। मग अर्जुना चित्त देउनी। करी कर्म ॥ ६७ ॥ सिद्ध्यसिद्ध्योरिति ॥ परि आदरिलें कर्म दैवें। जरी समाप्ति तें पावे। तरी विशेषें तेथ तोषा ८
वे। हें ही न करी ॥ ६८ ॥ किं निमित्तें कोण। तें सिद्धि न पवतां गेलें। परि तेथ चि निरूपितां थे। भागावेना ॥ ६९ ॥ आचरतां सिद्धि गेलें। तरिका जावें के आलें।
परिठेलें यां सगुण जालें। ऐसें चि मानी ॥ २७० ॥ देखें जें जें कर्म देवी निपजे। तें तें आदिपुरुषीं अर्पिजे। तरि परिपूर्ण सहजें। जालें जाणें ॥ ७१ ॥

समत्वमिति ॥ देखें मंतासंत कर्मीं। हें जें सरिसें पाहणें मनोधर्मीं। तें चि योगस्थिति उत्तमीं। प्रशंसिजे ॥ ७२ ॥ श्लोक ॥ दूरेण ह्यवरं कर्म बुद्धियोगाद्धनंजय। बुद्धौ
शरणमन्विच्छ कृपणाः फलहेतवः ॥ बुद्धियुक्तो जहातीह उभे सुकृतदुष्कृते। तस्माद्योगाय युज्यस्व योगः कर्मसु कौशलम् ॥ ५० ॥ टीका ॥ बुद्धियोगादिति ॥ ॥
अर्जुना समत्व चित्ताचें। तें चि सार जाण योगाचें। जेथ मना आणि बुद्धीचें। ऐक्य आथी ॥ ७३ ॥ तो बुद्धियोग विचारितां। ॥ दूरेणेति ॥ बहुतें पाहें पार्था। दिसे
हा आरुता। कर्मभाग ॥ ७४ ॥ तस्मादिति ॥ परि तें चि कर्म आचरिजे। तरी बहु योग पाविजे। जें कर्मशेष सहजें। योगस्थिति ॥ ७५ ॥ बुद्धाविति ॥ म्हणोनि
बुद्धियोग सधर। तेथ अर्जुना होई स्थिर। मनें करी अव्हेर। फळहेतुचा ॥ ७६ ॥ बुद्धीति ॥ जे बुद्धियोगा योजले। ते चि पारंगत जाले। इहीं उभय बंधीं सांडिले। पा
पपुण्यीं ॥ ७७ ॥ श्लोक ॥ कर्मजं बुद्धियुक्ता हि फलं त्यक्त्वा मनीषिणः। जन्मबंधविनिर्मुक्ताः पदं गच्छन्त्यनामयं ॥ ५१ ॥ टीका ॥ कर्मजमिति ॥ ते कर्मीं
तरि वर्तती। परि कर्मफळा नातळती॥ ॥ जन्मेति ॥ आणि यातायाती लोपती। अर्जुना तया ॥ ७८ ॥ पदमिति ॥ मग निरामय भणिजे। पावती पद अ
च्युत। ते बुद्धियोगयुक्त धनुर्धरा ॥ ७९ ॥ यदा ते मोहकलिलं बुद्धिर्व्यतितरिष्यति। तदा गन्तासि निर्वेदं श्रोतव्यस्य श्रुतस्य च ॥ ५२ ॥ टीका ॥ यदेति ॥ तूं ऐसा
तें होसी। जें मोहा तें सांडिसी। आणि वैराग्य मानसीं। संचरेल ॥ २८० ॥ तदेति ॥ मग निष्कळंक गहन। उपजेल आत्मज्ञान। तेणें निचाड होईल मन। आ
पैसें चि ॥ ८१ ॥ तेथ आणिक कांहीं जाणावें। कीं मागील तें स्मरावें। हें अर्जुना आघवें। पारुषे ॥ ८२ ॥ श्लोक ॥ श्रुतिविप्रतिपन्ना ते यदा स्थास्यति निश्चला।
समाधावचला बुद्धिस्तदा योगमवाप्स्यसि ॥ ५३ ॥ टीका ॥ श्रुतीति ॥ इंद्रियांचिया संगती। जियें पसरु होतसे मती। ते स्थिर होईल मागुती। आत्मस्वरूपीं।
८३ ॥ समाधाविति ॥ समाधिसुखीं केवळ। जे बुद्धि होईल निश्चळ। तइं पावसील तूं सकळ। योगस्थिती ॥ ८४ ॥ श्लो० ॥ अर्जुन उवाच ॥ स्थितप्रज्ञ
स्य का भाषा समाधिस्थस्य केशव। स्थितधीः किं प्रभाषेत किमासीत व्रजेत किं ॥ ५४ ॥ टीका ॥ तें अर्जुन म्हणे देवा। हा चि अभिप्राय आघवा। मी
पुसेन आतां सांगावा। कृपानिधी ॥ ८५ ॥ मग अच्युत म्हणे सुखें। जं किरीटी पुसतिकें। तें पुसें पार्था अवघें। मनोगती ॥ ८६ ॥

याचाल्या पार्थी । ह्म गांतिलमांग पार्श्वी ऋद्याते ॥ ॥ स्थितप्रज्ञस्येति ॥ ॥ कार्यस्मगीं पं स्थितप्रज्ञातें । बाळरवांकेवी ॥ ८३ ॥ ॥ स्थितधीइति ॥ ॥
आणि स्थिरबुद्धि ज्या म्हणिजे ॥ ॥ किंप्रभाषेतेति ॥ ॥ केसा चिन्हीं जाणिजे ॥ ॥ समाधीति ॥ ॥ जो समाधिसुखभुंजे ॥ ॥ अवर्ठौत ॥ ॥ ८८ ॥ ॥ कैसा दीसेति
लोकवर्गो स्थिती अस ॥ ॥ व्रजेत किमिति ॥ ॥ केसे नित्रपी विलसे । देखासां गोविंदेसे । लुक्षीपति ॥ ८९ ॥ ॥ स्थितप्रज्ञस्य लक्षणमाह द्वाभ्यां ॥
श्लोकः ॥ ॥ श्री भगवानुवाच ॥ ॥ प्रजहाति यदा कामान्सर्वान्पार्थ मनोगतान् । आत्मन्येवात्मना तुष्टः स्थितप्रज्ञस्तदोच्यते ॥ ५५ ॥ टीका ॥ ॥ तंव
परब्रह्म अवतरण । जो यदुवंशाधिकरण । तो काय नाथ श्री नारायण । बोलतअसे ॥ २०० ॥ म्हणे अर्जुनाप विय रो ॥ मनोगतान् ॥ ॥ जो हा अभिलाष
थोर मानसी । तो अंतराय स्वसुखेंसी । कवितअसे ॥ ०१ ॥ जो सर्वदा नित्यतृप्त । जो अंतःकरण भूरित । परि विषयामाजि पतित । तेणें संगें काज ॥ ०२ ॥ प्रजहाति
इति ॥ ॥ ताकाम सर्वथा जाय ॥ ॥ आत्मनीति ॥ ॥ जयाचें आत्मनाथी मन रत हे । तो स्थितप्रज्ञ होय । पुरुषजाण ॥ ०३ ॥ श्लोक ॥ ॥ दुःखेष्वनु
द्विग्नमनाः सुखेषु विगतस्पृहः । वीतरागभयक्रोधः स्थितधीर्मुनिरुच्यते ॥ ५६ ॥ टीका ॥ ॥ दुःखेष्विति ॥ ॥ नानादुःखी प्राप्ती । जया उद्वेग नाही चित्ती । आणि
सुखाचियें आर्ती । अडीचि ज्या ॥ ०४ ॥ वीतेति ॥ ॥ अर्जुनातया स्वाभाविक । कामक्रोध सहजें नाही । आणि भयातें तेणे काही । परिपूर्णता ॥ ०५ ॥ स्थितधीरि
ति ॥ ॥ ऐसा जो निरवधी । तो जाण पां स्थिरबुद्धी । जो निरस्त त्रिउपाधि । भेदरहित ॥ ०६ ॥ ॥ किंप्रभाषेतस्य लक्षणमाह ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ यः सर्वत्रान
भिस्नेहस्तत्तत्प्राप्य शुभाशुभम् । नाभिनन्दति न द्वेष्टि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥ ५७ ॥ टीका ॥ ॥ य इति ॥ ॥ जो सर्वत्र सदा सरिसा । परिपूर्ण चंद्रकाजेसा । अधमा
उत्तमा प्रकाशा । माजि नसे ॥ ०७ ॥ गेला अनवच्छिन्न समता । भूतमात्री सदयता । ॥ तत्तदिति ॥ ॥ आणि पालटु नाही चित्ता । कवणे वेळे ॥ ०८ ॥ तत्प्राप्य
माप्य ॥ ॥ गोमटे काही पावे । तो भिनंदति ॥ ॥ न द्वेष्टि नतोषे न गांजे वसावे ॥ ॥ तत्त्व शुभ ॥ ॥ जो बाधक ते ॥ ॥ न द्वेष्टि ॥ ॥ ना गवे विषादातें ॥ ०९
ऐसा हर्षशोक रहित । जो आत्मबोधीं भरित ॥ ॥ तस्येति ॥ ॥ तो जाण पां प्रज्ञायुक्त ॥ धनुर्धरा ॥ ३०० ॥ श्लोक ॥ ॥ यदा संहरते चायं कूर्मोऽङ्गानी ॥ ०

वसर्वशः । इंद्रियाणींद्रियार्थेभ्यस्तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥ ५८ ॥ यदेति ॥ ॥ किं कूर्म जियापरी ॥ उवाइला अवयव पसरी । नाइच्छावशें आवरी । आपलेआ
पण ॥ १ ॥ इंद्रियाणीति ॥ ॥ तेवीं इंद्रियें आपैती । जयाचें म्हणितलें करिती । तयाची प्रज्ञा जाण स्थिती । पावलीअसे ॥ २ ॥ तेतयाची प्रज्ञा । स्थिर
जालीपा जाण ॥ उपेक्षणी अवगणा । नकरावि हा ॥ ३ ॥ श्लोक ॥ ॥ विषया विनिवर्तन्ते निराहारस्य देहिनः । रसवर्ज्यं रसोऽप्यस्य परं दृष्ट्वा निवर्तते ॥ ५९
टीका ॥ ॥ विषयाइति ॥ ॥ अर्जुना आणिक ही एक । सांगेन आइके कवतुक । जे विषयांतें साधक । संजिती नियमें ॥ ४ ॥ आत्मादिइंद्रियें आवरिति ॥ ॥
रसवर्ज्यमिति ॥ ॥ श्रवण मनें नियमन करिती । तसाहस्तुधा कवण्हीं जती । विषयांहि ही ॥ ३०५ ॥ तेजी वरिवरि पालवी खुडिजे । आणि मुळीं पाणी घालिजे । ते
विकृमें तिनाश नि पजे । तयाही सा ॥ ६ ॥ तो वृक्ष काचें निवडे अधिक । जेमा आउदनि आग फांके । तैसा मानसी विषयपाशें । सनुद्धरे ॥ ७ ॥ यथा इंद्रियांविषय
तुटे । तसा नियमनें यसमहटे । जेंजी विनविहे न घटे । युसांविण ॥ ८ ॥ रसमापीति ॥ ॥ मग आर्तुनात्सुभावें । तत्रियाहीन माने पावे । जेंका परब्रह्म अनुभवें । होयत नि
त्राउजे ॥ ९ ॥ तेआवीन भावना जानी । इंद्रियें विषयु विसरती । तेसां हृभावप्रतीति । प्रकृत होय ॥ ३१० ॥ यततो ह्यपि कौन्तेय पुरुषस्य विपश्चितः । इंद्रियाणि प्रमाथीनि हरं
ति प्रसभं मनः ॥ ६० ॥ टीका ॥ ॥ अरुषस्येति ॥ ॥ यद्रुवीन विअर्जुना । हे आयातयसाधना । जे गाहत आनिजतना । निरन्तर ॥ ११ ॥ यततइति ॥ ॥ सा
तंत्र अभ्यासाची धरती । यमनियमाचेंनादी । जे मनातें मरातुष्टी । धरुनि आहाती ॥ १२ ॥ ॥ इंद्रियाणीति ॥ ॥ तहीं काजतीं कामा विंरी । इंद्रियाची प्रौढी गत्री । जेशी मंत्र
तोविवशी भुल्यवाका ॥ १३ ॥ देख विषयं हेसें । प्रावर्ता ऋद्धिसिद्धिचेनिमिषें ॥ ॥ हरंतीति ॥ ॥ मग आकळिती स्पर्शे । इंद्रियांचेनि ॥ १४ ॥ नियमं धीमनु हायें ।
मगध्या टावलें जाय । गासें वळकट ध्या । गा आहे । इंद्रियाचें ॥ १५ ॥ ॥ किमासीतस्यातरमाह ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ तानि सर्वाणि संयम्य युक्त आसीत मत्परः । वशे हि यस्येंद्रिया
णि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥ ६१ ॥ टीका ॥ ॥ तानीति ॥ ॥ म्हणौनि अइकें पार्था । यातें जिंकीं सर्वथा । सर्व विषयीं आरूढा । मांडे नियां ॥ १६ ॥ ॥ तस्येति ॥
तो विजंजाण । योग निष्ठेशी कारण ॥ ॥ वशाइति ॥ ॥ जयाचें विषयसुखें अंतःकरण । मकवेना ॥ १७ ॥ ॥ आकळति ॥ ॥ जो आत्मबोधयुक्त । होउ निश्र

मग तेन। जो मातें हृदयीं आंत। विसंबेना ॥ १८ ॥ ६१ ॥ चूर्णिका ॥ येरवीं बाह्य विषयतरी नाहीं। परि मानसीं होइल जरि। तरि साद्यंत पिपांही। संसार आहे ॥ १९ ॥ जे
सा विषाचा लेश। घेतलिया होय अशेष। मग निभ्रांत करी नाश। जीविताचा ॥ ३२० ॥ तेविं या विषयाची शंका। मनीं वसती देखा। ध्यानकरी अशेषा। विवेक जाता ॥
२१ ॥ श्लोक ॥ ध्यायतो विषयान्पुंसः संगस्तेषूपजायते। संगात्संजायते कामः कामात्क्रोधोऽभिजायते ॥ ६२ ॥ क्रोधाद्भवति संमोहः संमोहात्स्मृतिविभ्रमः। स्मृ
तिभ्रंशाद्बुद्धिनाशो बुद्धिनाशात्प्रणश्यति ॥ ६३ ॥ टीका ॥ ध्यायत इति ॥ जरि हृदयीं विषय स्मरती। तरि निःसंगाही आपजे संगती ॥ संगादिति ॥
संगीं प्रकटे। अभिलाषाची ॥ २२ ॥ कामादिति ॥ जेथ काम उपजला। तेथ क्रोध आधीं चि आला ॥ क्रोधादिति ॥ क्रोधीं असे ठेला। संमोह जा
णो ॥ २३ ॥ संमोहादिति ॥ संमोहादिति ॥ संमोहादिति ॥ संमोह जाली अस्मृती। तरि वात्या पावे ज्योती। कां [illegible] ॥ ते। हरतें जेवीं ॥ २४
कि अस्तमानीं निशी। जेवीं सूर्य निजातेजासी। तेवीं दशा स्मृतिभ्रंशीं। प्राणियांसी ॥ ३२५ ॥ स्मृतिभ्रंशादिति ॥ मग अज्ञानांधकें वळ। तेणें आप्लुतें सकै
ळ। तेथ बुद्धि होय कुळ। हृदयामाजी ॥ २६ ॥ जेवीं जात्यंधा पळणीपावे। मग काकुळती भेणें धावे। तैसे बुद्धी [illegible] होती भवे। धनुर्धरा ॥ २७ ॥ ऐसा स्मृतिभ्रंशु घडे। मग सर्वथा
बुद्धि अवघडे। ॥ ५ ॥ तेथ समूळ हे तुटे। ज्ञानजात ॥ २८ ॥ बुद्धिनाशादिति ॥ चैतन्याचा भ्रंश होती। शरीरा दशा जैशी। तैसा पुरुषा बुद्धिनाशीं। होय देखें ॥ २९ ॥
फलिनार्थ ॥ म्हणोनि आइकें अर्जुना। जैसा विस्फुलिंग लागे इंधना। मग तो प्रौढ जालिया त्रिभुवना। पुरों शके ॥ ३३० ॥ तैसें विषयाचें ध्यान। जरि विपायें वाहे मन।
तरि ये ऐसें पतन। गिंवसीत पावें ॥ ३१ ॥ श्लोक ॥ रागद्वेषवियुक्तैस्तु विषयानिन्द्रियैश्चरन्। आत्मवश्यैर्विधेयात्मा प्रसादमधिगच्छति ॥ ६४ ॥ टीका ॥ विधे
यात्मा ॥ म्हणोनि विषय सर्वथा आघवे। सर्वथा मनौनि सांडावे ॥ रागेति ॥ मग रागद्वेषस्वभावें। नाशती ॥ ३३ ॥ पार्था आणिकही एक। जरि नाशले राग द्वे
ष। तरी इंद्रियां विषयीं बाधक। रमता नाहीं ॥ जैसा सूर्य आकाशगत। रश्मिकरीं जगातें स्पर्शित। तरि संसर्गदोषें काय लिंपत। तेथिंचेनी ॥ ३४ ॥ तैसा इंद्रियार्थीं उदासीन
आत्मवश्यैः ॥ आत्मरसें विनिर्भिन्न। कामक्रोधविहीन। होउनि असे ॥ ३३५ ॥ तरि विषयांत याकांहीं। आपण पैं वांचुनि नाहीं। मग विषय काइ बाधिती

कवण ॥ ३६ ॥ जरि उदकीं उदकीं बुडिजे। कीं अग्नि आंगीं पोळिजे। तरि विषयसंगें आप्लुविजे। परिपूर्णता ॥ ३७ ॥ ऐसा आपण चि केवळ। होउनि असे निखिळ। ॥ प्र
सादमिति ॥ तया पाशीं प्रज्ञा असतु। निभ्रांत मानीं ॥ ३८ ॥ [illegible] ॥ ६५ ॥
श्लोक ॥ प्रसादे सर्वदुःखानां हानिरस्योपजायते। प्रसन्नचेतसो ह्याशु बुद्धिः पर्यवतिष्ठते ॥ ६५ ॥ प्रसादइति ॥ देखें अखंडित प्रसन्नता। आथी जेथ चि
त्ता। तेथ रिगणें नाहीं समस्तां। संसारदुःखा ॥ ३९ ॥ जैसा अमृताचा निर्झर। प्रसवे जयाचा जठर। तया क्षुधेतृषेचें अडदर। कांहीं नाहीं ॥ ३४० ॥ प्रसन्नेति ॥ तैसें हृद
य प्रसन्न होये। तरि दुःख कैचें कें आहे। तेथ आपैसी बुद्धि राहे। परमात्मरूपीं ॥ ४१ ॥ जैसा निर्वातींचा दीप। सर्वथा नेणें कंप। तैसा स्थिरबुद्धि स्वस्वरूप। योगयुक्त ॥ ४२ ॥ श्लो
क ॥ नास्ति बुद्धिरयुक्तस्य न चायुक्तस्य भावना। न चाभावयतः शान्तिरशान्तस्य कुतः सुखम् ॥ ६६ ॥ टीका ॥ अयुक्तस्य ॥ ये युक्तीची कास नाहीं। जो गुंतला आंतः
करणीं विषयादिकीं ॥ ४३ ॥ नास्ति बुद्धिः ॥ तया स्थिरबुद्धि पार्था। कांहीं नाहीं सर्वथा ॥ न चेति ॥ आणि स्थैर्याची आस्था। तें नाहीं ॥ ४४ ॥ न चाभा
॥ श्रीज्ञानेश्वराय नमः ॥
वयतः शान्तिः ॥ निश्चळत्वाची भावना। जरि न देखें मना। तरि शांति कैंचि अर्जुना। आपुलीये ॥ ४५ ॥ आणि जेथ शांति चा जिव्हाळा नाहीं। तेथ सुख लाभे तें
न रिघे कहीं। जैसा पापिया वाचा ठाउ। मोक्ष नव्हे ॥ ४६ ॥ देखें अग्नीमाजि घापली। निवृतीं जैं जिरविली। तरि अज्ञानां सुखप्राप्ति। घडे कां ॥ ४७ ॥ ६६ ॥ चूर्णि
का ॥ म्हणोनि अयुक्तपणामनाचें। तें सर्व दुःखाचें। याकारणें इंद्रियांचें। दमन कीजे ॥ ४८ ॥ श्लोक ॥ इंद्रियाणां हि चरतां यन्मनोऽनुविधीयते। तदस्य
हरति प्रज्ञां वायुर्नावमिवाम्भसि ॥ ६७ ॥ टीका ॥ ३ ॥ इंद्रियाणां हि चरतां यन्मनोऽनुविधीयते। तदस्य हरति० ॥ इंद्रियें जें जें म्हणती। तें तें जरि पुरुष करिती।
तरि ते तरलेचि न तरती। विषयसिंधु ॥ ४९ ॥ तरि इति ॥ जैसीं नाव थडिये ठाकिली। आणि वरपडी होय दैवें वाउलीं। तरि चुकलाही माघौता। अपाय पावे ॥ ३५० ॥
तैसी प्राप्त पुरुषें। इंद्रियें लालिलीं जरि कौतुकें। तरि आक्रमिलाचि दुःखें। सांसारिकें ॥ ५१ ॥ श्लोकः ॥ तस्माद्यस्य महाबाहो निगृहीतानि सर्वशः ॥

इंद्रियाणींद्रियार्थेभ्यस्तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥ ६८ ॥ टीका ॥ ॥ तस्मादिति ॥ ॥ म्हणोनि आपलिये आपणपेयां । जरि हें इंद्रियें येती आधीना । तरि अधिक कांही धनंजया । साधूं कृत्य असे ॥ ५२ ॥ देखें कूर्म जियापरी । उवाइला अवयव पसरी । नातरि इच्छावशें आवरी । आपुले आपणपेंची ॥ ५३ ॥ तैसीं इंद्रियें आपैतीं होती । जयाचें म्हणितलें करिती । तयाचि प्रज्ञा जाण स्थिती । पावली असे ॥ ५४ ॥ आतां आणिक एक गहन । पूर्णाचें चिन्ह । अर्जुना तुज सांगेन । परिस पां ॥ ५५ ॥ या निशा सर्वभूतानां तस्यां जागर्ति संयमी । यस्यां जाग्रति भूतानि सा निशा पश्यतो मुनेः ॥ ६९ ॥ टीका ॥ ॥ या निशेति ॥ ॥ देखें भूतजात नेणतें निदेलें । तेथें जो जागत आहे । यस्यामिति ॥ ॥ आणि जीवजात जेथ चेइलें । तेथें निद्रिस्त जो । ॥ ५६ ॥ तोचि तो निरुपाधि । अर्जुना तो स्थिरबुद्धि । तो चि जाणिजे निरवधी । मुनीश्वर ॥ ५७ ॥ श्लोक ॥ ॥ आपूर्यमाणमचलप्रतिष्ठं समुद्रमापः प्रविशन्ति यद्वत् । तद्वत्कामा यं प्रविशन्ति सर्वे स शान्तिमाप्नोति न कामकामी ॥ ७० ॥ टीका ॥ ॥ आपूर्यमाणमिति ॥ ॥ पार्था आणिकही परी । तो जाणों येईल अवधारीं । जैसी असाधारण सागरीं । अखंडित ॥ ५८ ॥ जरी सरितावोघ समस्त । परिपूर्ण होऊनि मिळत । तरी अधिक नव्हे उपखत । मर्यादा न सांडी ॥ ५९ ॥ नातरी ग्रीष्मकाळीं सरिता । शोषूनि जाती समस्ता । तरी सर्वथा । परि न्यून नव्हे पार्था । समुद्र जैसा ॥ ६० ॥ तद्वदिति ॥ ॥ तैसा प्राप्तीं ऋद्धिसिद्धी । तयासि क्षोभ नाहीं बुद्धी । आणि न पवतां न बाधी । अधृति तयातें ॥ ६१ ॥ सांगें सूर्याचिया घरीं । प्रकाश काय दिवियाची वाती । कीं न ठेविजे तरी अंधकारीं । कोंडेल तो ॥ ६२ ॥ देखें ऋद्धिसिद्धि तयापरी । आलीगेली मनकरी । तो विगुंतला असे अंतरीं । महासुखीं ॥ ६३ ॥ जो आपुलेनि नागरपणें । इंद्रभुवनातें पाबळें म्हणे । तो कैसा रिझे पालविणें । भिल्लाचेनि ॥ ६४ ॥ तो अमृतासि ठाई वेवी । तो जैसा कांजी न सेवी । तैसा स्वसुखानुभवी । न भोगी ऋद्धी ॥ ६५ ॥ पार्था नवल हें पाहीं । तेथ स्वर्गसुख लेखणीये नाहीं । न कामकामीति ॥ ॥ तेथ ऋद्धिसिद्धि काई । प्राकृत होती ॥ ६८ ॥ श्लोक ॥ ॥ विहाय कामान्यः सर्वान्पुमांश्चरति निःस्पृहः । निर्ममो निरहंकारः स शान्तिमधिगच्छति ॥ ७१ ॥ टीका ॥ ॥ सशान्तिमिति ॥ ॥ जो आत्मबोधें तोषला । तो परमानंदें पोखला । तोचि स्थिरप्रज्ञ भला । वोळख तूं ॥ ६७ ॥ निर्ममेति ॥ ॥ तो अहंकारातें दवडुनी ॥ ॥ विहायेति ॥ ॥ सकळ काम

सांडूनि । विश्व विश्वचि होउनी । विचरत असे ॥ ६८ ॥ श्लोक ॥ ॥ एषा ब्राह्मी स्थितिः पार्थ नैनां प्राप्य विमुह्यति । स्थित्वास्यामन्तकालेऽपि ब्रह्मनिर्वाणमृच्छति ॥ ७२ ॥
॥ ॥ ओं तत्सदिति श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे सांख्ययोगो नाम द्वितीयोऽध्यायः ॥ ॥ २ ॥ ॥
टीका ॥ ॥ एषेति ॥ हे ब्रह्मस्थिति निःसीम । जे अनुभविती ॥ ॥ निःकाम ॥ ॥ ब्रह्मेति ॥ ॥ ते पातले परब्रह्म । अनायासें ॥ ६९ ॥ ॥ स्थित्वेति ॥ ॥
जे चिद्रूपीं मिळतां । देहांतीची व्याकुळता । आड ठाकों कोणे नशके चित्ता । प्रज्ञा जया ॥ ३७० ॥ तेचि हे स्थिती । स्वमुखें श्रीपति । सांगतसे अर्जुनाप्रति ॥ ॥ संजय म्हणे ॥ ७१ ॥ ऐसें अध्याय बीज ॥ ॥
ऐसें श्रीकृष्णवाक्य आइकिलें । तेथें अर्जुनें मनीं म्हणितलें । आतां आमुचिया विचारा कारणा कीं आलें । इये परी देवें ॥ ७२ ॥
जे कर्मजात आघवें । येणें निराकरिलें देवें । तरि पार्थे आम्हीं वोळगावें । म्हणउनियां ॥ ७३ ॥ ऐसा श्री अर्जुना चिया वोलायां । चितिं धनुर्धरवृत्ता चित्ता ॥
आतां प्रश्न करील भला । आशंकुनी ॥ ७४ ॥ तो प्रसंगु असे नागर । सकळ धर्मांसी आगर । कीं विवेकामृतसागर । प्रानहीन ॥ ३७५ ॥ जो आपण सर्वज्ञनाथ । नि
रूपिता होईल श्रीअनंत । ते ज्ञानदेव सांगेल मात । निवृत्तिदास ॥ ७६ ॥ शंके सालांचीं नेतें नेतें गवजरं । ते पदपद्धति कली ज्ञान स्फुरे । गोविंद वरवा मुखारें । जगज्जीवनें लखव
क ॥ ॥ ३७७ ॥ ॥ इति गीताभावार्थदीपिकायां ज्ञानदेवकृतायां द्वितीयोऽध्यायः ॥ ॥ २ ॥ ॥ श्री ॥ ॥ श्री ॥ ॥ ॥

॥ ॥ श्री ॥ ॥ ॥ श्री ॥ ॥ ॥ श्री ॥ ॥ ॥ श्री ॥ ॥ ॥ श्री ॥ ॥ श्री ॥ ॥ ॥ श्री ॥
श्री ॥ ॥ ॥ श्री ॥ ॥ ॥ श्री ॥ ॥ ॥ ॥ श्री ॥ ॥ ॥ श्री ॥ ॥ ॥ श्री ॥ ॥ ॥ श्री ॥ ॥ ॥

गी॰ अ॰ ३

२१

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ अर्जुन उवाच ॥ ॥ ज्यायसी चेत्कर्मणस्ते मता बुद्धिर्जनार्दन । तत्किं कर्मणि घोरे मां नियोजयसि केशव ॥१॥ ॥ टीका ॥ ॥ ज्यायसी
ति ॥ ॥ मग आइका अर्जुनें म्हणितलें । देवा तुम्हीं जें बोलिलें । तें निकें म्यां परिसिलें । कृपानिधी ॥१॥ यथ कर्म आणि कर्ता । उरेचिना पाहतां ।
ऐसें मत तुझें अनंता । निश्चित जरी ॥२॥ तरी मातें केवीं हरी । म्हणसी पार्था संग्राम करीं । इये लाजसीना महाघोरीं । कर्मीं सुतां ॥३॥ हां गा कर्म तूंचि
अशेष । निराकरिसी निःशेष । तरी मज करवीं हें हिंसक । कां करविसी ॥४॥ तरी हें चि विचारीं हृषीकेशा । तूं मान देसी कर्मलेशा । आ
णि येसणी हे हिंसा । करवितु आहासी ॥५॥ श्लोक ॥ व्यामि श्रेणेव वाक्येन बुद्धिं मोहयसीव मे । तदेकं वद निश्चित्य येन श्रेयोहमाप्नुयां ॥२॥
टीका ॥ व्यामिश्रेणेति ॥ ॥ देवा तुवांचि ऐसें बोलावें । तरी आम्हीं नेणतीं काय करावें । आतां संपलें म्हणों आघवें ।
विवेकाचें ॥६॥ हां गा उपदेशु जरी ऐसा । तरी अपभ्रंशु तो कैसा । आतां पुरला आम्हां धिंवसा । आत्मबोधाचा ॥७॥
वैद्यु पथ्य वारूनि जाये । मग जरी आपण विष सुये । तरी रोगिया कैसेनि जिये । सांगें मज ॥८॥ जैसें आंधळें सुयें आव्हांटा । का माजवण
दीजे मर्कटा । तैसा उपदेशु हा गोमटा । वोढवला आम्हां ॥९॥ मी आधींचि कांहीं नेणें । वरी कवळिलों मोहें येणें । श्रीकृष्णा विवेक या कार
णें । पुसिला तुज ॥१०॥ तंव तुझी एकेकी नवाई । येथ उपदेशामाजि गां ठाईं अनुसरलिया काइ । ऐसें कीजे । आम्हीं तनुमनजीवें । तुझिया वाटा गावें । आणि तु
वांचि ऐसें करावें । तरी सरलें म्हणें ॥१२॥ आतां ऐसियापरी बोधिसी । तरी निकें आम्हां कृपेसी । तेथ ज्ञानाची आशा काइ जी । अर्जुन म्हणे ॥१३॥ तरी विज्ञाण वचनें की
व मसरलें ॥ ॥ बुद्धिरिति ॥ ॥ परि आणिक एक जालें । जें चित्त तें मन उद्भ्रमलें । मानसमोहें ॥१४॥ तरी निकेंसा हे तुम्ही । वर्मिकाही नुमिजे । तुम्ही चित्त पाहिजे
मा॰ । ऐसें म्हणतां ॥१५॥ नातरि एक विनवी आर्ती आम्हां मनें । कीं निरतिशय चित्तें भ्रमितें । हे अमकां मितां निरंतर पाणुकेना ॥१६॥ ॥ नारुति ॥ ॥ स्वामी निआउ करेना । ह्मा भावार्थ आम्हां
नवोल्लाता । मज विवेक सांगा ता । म्हा दाहा ॥१७॥ मी अज्ञान जड आहें । परि तेथ्राहि निकें यम । ॥ श्रीकृष्णा बोलावें तैसें । गुरुनिष्ठा ॥१८॥ देखवा रोगातें जिणावें । औषधी निविजिण्डाधा
वें । परि तें अति स्वाद होआवें । मधुर जैसें ॥१९॥ तैसें सकलार्थभरित । तत्त्व सांगावें उचित ॥ ॥ येन ति ॥ ॥ तरि बोधमाझें चित्त । जयापरी ॥२०॥ देवा तुम्ही गुरु निजगुरु ।

Dr. BHAU DAJI MEMORIAL

आनआर्तिधणिकांतुकुलं। यथफीटकवणाचीधुरं। तूंमायआमची ॥२१॥ हांगाकामधेनुचेंदुभतें। देवेंजालआपैतें। तरिकामनवीकानेषं। वाणिजेजीजे ॥२२॥ जरिचिंता
मणिहाताचढे। तरिसदैवावांछाकेंअडे। कांआपुलेनिसुरवाडें। इच्छावेंना ॥२३॥ देखअमृतसिंधुतेंठाकावें। मगतहानाजरिफुटावें। तरिसायासकांकरावे। मागीलते ॥२४
तैसाजन्मांतरीबहु। तें। तुपामिनाश्रीकमथ्यापनी। नातुदेवें। आजिह्मानीजालीश्रीजरी ॥२५॥ तरिन्यापल्लेयासवेसा। कानमगवेच्चिपरना। देवाखुकावहामानसा।
पाहवात्रसे ॥२६॥ देवेसकवृतानिचेजियाले। आजिभूणयमुरणामिस्रआले। हंमनारथजाले। ॥ विजयीमाझे ॥२७॥ जीजीपरममुगत्वधामा। दे
वेदेवोनमा। तूंस्वाधीनआमिस्रासो। ह्मणउनियां ॥२८॥ ॥ जेमसांनेचावार। अपल्पात्रनवसूरनाहिं। मनमाव्ळाणानिपांही। जयापरी ॥२९॥ तेसेंदेवातुते। पुशि
जनसम्रादूरतें। आपेलनिंम्यानिरूपानिधी॥ तरिपरत्रिकीहित। आणिआचरतांहितउचित। तेसांगांवाकनिश्चित। पार्थह्मणे ॥३१॥ ॥२॥ चूर्णिका ॥ ॥ भावात्वाश्रीअ
चुत। ह्मणतसेविस्मित। अर्जुनाहाध्वनित। अभिप्राय ॥३२॥ जेबुद्धियोगसांगतां ॥ सांख्यमतसंस्था। प्रकटिलीस्वभावता। म्हणेआसीं। तोउद्देशतेणेंश्री
वी। ह्मणउनितूंहोमस्यातुंशयांची। आमांजाणेंमीचि। उकरीन्हि ॥३४॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ लोकेस्मिन्द्विविधानिष्ठापुराप्रोक्तामयानघ। ज्ञानयो
गेनसांख्यानांकर्मयोगेनयोगिनां ॥ ॥३॥ ॥ टीका ॥ ॥ अवधारीवीरश्रेष्ठा ॥ ॥ खोकेंइति ॥ ॥ येलोकींदोनिनिष्ठा। मजचिपासुनिप्रकटा। अनादिसिद्धा ॥३५॥
ज्ञानेति ॥ ॥ एकज्ञानयोगम्हणिजे। तोसांख्यीअनुष्ठिजे। जेथओळखीसवेंपाविजे। तद्रूपता ॥३६॥ ॥ कर्मजि ॥ ॥ एककर्मयोगजाणा। जेथसाधकजननिपुण। होउनि
यांनिर्वाण। पावतीवेळे ॥३७॥ हेमार्गतरिदोनि। परिएकवटतीनिदानी। जैसीसिद्धसाध्यभोजनी। तृप्तिएकी ॥३८॥ कींपूर्वापरसरिता। भिन्नादिसतीवाहातां।
मगसिंधुमिळणीऐक्यता। पावतीजैसी ॥३९॥ तेसिंदोनिहिंमतें। सूचिताएकाकारणातें। परिउपास्तितेयोग्यतें। आधीनअसे ॥४०॥ देखेंउत्प्लवनासरिसा। पक्षी
फळाशीझोंबेजैसा। सांगेनरकेवींतैसा। वेगांपावे ॥४१॥ मगहळूहळूंडाळेंडाळें। कवणेनिएकेवेळें। मार्गाचेनिबळें। निश्चितठाकी ॥४२॥ तैसेंदेखपांविहंगममतें।
अधिष्ठूनिज्ञानातें। सांख्यसद्यमोक्षातें। आकळिती ॥४३॥ परियोगियेकर्माधारें। विहितेंचिनिजाचारें। पूर्णताअवसरें। पावतेहोती ॥४४॥ ॥ श्लोक ॥ ॥

नकर्मणामनारंभान्नैष्कर्म्यं पुरुषोऽश्नुते। नच संन्यसनादेव सिद्धिं समधिगच्छति ॥४॥ नकर्मणामिति॥ ॥ वांचूनि कर्मारंभ उचित। नकरितां सिद्धवत। कर्महीना निश्चित। होइ
जेना ॥४५॥ किं म्हणसी सांडिजे। येतुलेनि नैष्कर्म्य होइजे। हे अर्जुना वायां बोलिजे मूर्खपणें ॥४६॥ सांगे पैलतीरा जावें। तरि सेव्य नौका जेथ पावे। तेथ नाव त्यजावें।
घडे केवीं ॥४७॥ नातरि तृप्ति इच्छिजे। तरि कैसेनि पाकु न कीजे। कीं सिद्ध हा नसे विजे। कवि सांगे ॥४८॥ जंव निराशता नाही। तंव व्यापारु असे पाही। मग संतु
ष्टाचा ठाइं। कुंठे सहजे ॥४९॥ म्हणोनि आइक पार्था। जया नैष्कर्म्यपदी आस्था। तया उचित कर्म सर्वथा। त्याज्य नाही ॥५०॥ ॥ आणि आपुलिये चाडे।
ये चाडे। आपादिलें हें मांडे। कीं त्यजिलें कर्म सांडे। ऐसें आहे ॥५१॥ हें वायां विसरा बोलिजे। उकलून दिसे ना पाहिजे। परि मुंजितां कर्म नातु
जे। निभ्रांत माझी ॥५२॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ नहि कश्चित्क्षणमपि जातु तिष्ठत्यकर्मकृत्। कार्यते ह्यवशः कर्म सर्वः प्रकृतिजैर्गुणैः ॥५॥
टीका ॥ ॥ प्रकृति ॥ ॥ जंव प्रकृतीचें अधिष्ठान। तंव सांडी मांडी इहे अज्ञान। जे चेष्टा तें गुणाधीन। आपैसी असे ॥५३॥
कार्यतइति ॥ ॥ नुथ विहित कर्म जेतुलें। तें सम्यक्‌ज विराम दिलें। तरि स्वभाव काय निमालें इंद्रियांचे ॥५४॥ सांगें श्रवणीं एका
वरें ले। कीं नेत्रींचें तेज गेलें। हें नासारंध्र बुजालें। परिमळ न घे ॥५५॥ नाम न रिघ प्राणापान गती। कीं निर्विकल्प न होती मती। कां क्षुधा तृषादि आ
र्ती। खुंटलीया ॥५६॥ हें स्वप्नावबोध ठेले। कीं चरण चालों विसरले। हें असो काय निमाले। जन्म मृत्यु ॥५७॥ हे न ठाके जरि काही। तरि
सांडिलें येथ न काइ। म्हणोनि कर्मत्याग नाही। प्रकृतिमंता ॥५८॥ कर्म पराधीन पणें। निपजतसे प्रकृतिगुणें। येरी धरिमाकरि अंतःकरणें। ... आहि जे
वाया ॥५९॥ देखें रथीं आरूढिजे। मग जरि निश्चळ बैसिजे। तरी चळु होइनि हिंडिजे। परतंत्रा ॥६०॥ कीं उचललें वायुवेगें। चळे शुष्क पत्र जैसें। ॥ च
ळे शुष्क पत्र जैसें। निचेष्ट आकाशें। परिभ्रमे ॥६१॥ ॥ नहीति ॥ ॥ तैसें प्रकृति आधारें। कर्म इंद्रियविकारें। निष्कर्मही व्यापारें। निरंतर ॥६२॥ म्हणउनि संग जं
व प्रकृतीचा। तंव त्याग न घडे सर्वथा। कर्माचा। ऐसियाही करूं म्हणतील जयाचा। आग्रह चित्तें ॥६३॥ कर्मे ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ कर्मेंद्रियाणि संयम्य य आस्ते मनसा स्म
रन्। इंद्रियार्थान्विमूढात्मा मिथ्याचारः स उच्यते ॥६॥ ॥ टीका ॥ ॥ कर्मेंद्रियाणीति ॥ ॥ जे उचित कर्म सांडिती। मग नैष्कर्म्य होऊं पाहती। परि कर्में

प्रवृत्ती। निरोधुनी ॥६४॥ यथ आस्त इति ॥ ॥ तयां कर्मत्याग न घडे। जे कर्तव्य मनीं सांपडे। ॥ मिथ्येति ॥ ॥ वरि नट तेनें फुडे। दरिद्री जाण ॥६५॥ इंद्रियार्था
निति ॥ ॥ ऐसें नेण पार्था। विषयासक्त सर्वथा। वोळखावे न तुता। भ्रांति नाही ॥६६॥ आतां परिस अवधान। प्रसंगें तुज सांगेन। यां नैराश्याचें चिन्ह। धनुर्धरा ॥६७॥ ॥ श्लोक ॥
यस्त्विंद्रियाणि मनसा नियम्यारभतेऽर्जुन। कर्मेंद्रियैः कर्मयोगमसक्तः स विशिष्यते ॥७॥ ॥ टीका ॥ ॥ यस्त्विति ॥ ॥ जो आंतुरी दृढ। परमात्मरूपी गूढ। बाह्य त
प्तुर। लौकिक जैसा ॥६८॥ ॥ तो इंद्रियां आज्ञा न करी। विषयाचें भय न धरी। प्राप्त कर्म नाव्हेरी। उचित जें जें ॥६९॥ ॥ कर्मेंद्रियैरिति ॥ ॥ तो कर्मेंद्रियें कर्मीं ॥
राहाटतां न वरी नियमी। परि तेथिंचेनि ऊर्मी। नाकळे तो ॥७०॥ ॥ असक्तः ॥ ॥ तो कामनामात्रें न घेपे। मोहमळें न लिंपे। जैसें जळीं जळें न शिंपे। पद्मपत्र ॥
७१ ॥ तैसा संसर्गामाजि असे। सकळामाजि सरिसा दिसे। जैसें तोयसंगें आभासे। भानुबिंब ॥७२॥ ॥ स विशिष्यते ॥ ॥ तैसा सामान्यत्वें पाहिजे। तरि सा
धारण चि देखिजे। येरवीं निर्धारितां नेणिजे। सोय जयाची ॥७३॥ ऐसा चिन्हीं चिन्हित। देखसी तो निमुक्त। आशापाशरहित। वोळख पां ॥७४॥ ॥ अर्जुना तो चि
योगी। विशेषिजे जो जगीं। म्हणउनि ऐसा होय या लागीं। म्हणिपे तूंतें ॥७५॥ ॥ तूं मानसा नियमु करी। निश्चळ होय अंतरीं। मग कर्मेंद्रियें व्यापारीं। वर्ततु सुखें
७६ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ नियतं कुरु कर्म त्वं कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः। शरीरयात्रापि च ते न प्रसिध्येदकर्मणः ॥८॥ ॥ टीका ॥ ॥ शरीरेति ॥ ॥ शरीरेति ॥
म्हणौनि नैष्कर्म्य होआवें। तरि येथ तें न संभवे। आणि निषिद्ध के विसरा हाटावें। विचारीं पां ॥७७॥ ॥ नियतमिति ॥ ॥ म्हणोनि जें जें उचित। आणि अवसरें करू
निष्काम। मुक्तसंगः समाचर इत्यत्र श्लोकस्थ ॥ ॥ तें कर्म हेतुरहित। आचरतां ॥७८॥ कर्मेति ॥ ॥ पार्था आणिक ही एक। नेणसी तूं हें कवतिक। जें ऐसें कं
र्म मोचक। आपैंआप ॥७९॥ देखें अनुक्रमाधारें। स्वधर्म जो आचरे। तो मोक्ष तेणें व्यापारें। निश्चित पावे ॥८०॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ यज्ञार्थात्कर्मणोऽन्यत्र
लोकोऽयं कर्मबंधनः। तदर्थं कर्म कौंतेय मुक्तसंगः समाचर ॥ ॥ टीका ॥ ॥ यज्ञार्थात्कर्मणः ॥ ॥ स्वधर्म जो बापा। तो नित्ययज्ञ जाण पां। म्हणोनि वर्ततां तेथ पापा।
संचार नाही ॥८१॥ ॥ अन्यत्र ॥ ॥ हा निजधर्म जें सांडे। कुकर्मी रति घडे। तें चि बंध पडे। संसारिक ॥८२॥ ॥ तदर्थमिति ॥ ॥ म्हणोनि स्वधर्मानुष्ठान।

गी० ३
२३

तैसाचि रहस्य यायाजन । जो कां नीनया बंधन । कर्धी न्हिनघडे ।। ८३ ।। लोकइति ।। हा लोकु कर्मे बांधला । जो परतंत्रा भुलला । ना नित्ययज्ञातें चुकला । म्हणोनियां ।। ८४ ।। आ
तां नित्य विषइ पार्था । तुज मी आणिकं कथा । जे सृष्ट्यादि संस्था । ब्रह्मेनें केली ।। ८५ ।। श्लोक ।। सहयज्ञाः प्रजाः सृष्ट्वा पुरोवाच प्रजापतिः । अनेन प्रसविष्यध्वमेष वोऽस्त्व
िष्टकामधुक् ।। १० ।। टीका ।। सहेति ।। तें नित्ययाग सहितें । सृजिलीं भूतें समस्तें । परि नेणती निश्चितें यज्ञातें । सूक्ष्म म्हणोनि ।। ८६ ।। इति ।। ते वेळीं प्रजीं विनविला
ब्रह्मा । देवा आश्रय काइ येथ आम्हां । तंव म्हणे तो कमळजन्मा । भूतांप्रति ।। ८७ ।। अनेनेति ।। तुम्हां वर्णाविशेषवशें । आम्हीं हा स्वधर्मु विहिला असे । यातें उपासा
पा धडइजे ।। म्हणे आपैसे । कामधुरती ।। ८८ ।। अथ भावः ।। तुम्हीं व्रतें नियमन करावे । शरीरातें न पीडावें । दूरि कहीं न वचावें । तीर्था ।। ८९ ।। योगादिक साध
नें । मंत्र यंत्र सविधानें । आणिकां ।। ९० ।। देवतांतरा न भजावें । जें सर्वथा कांहींच न करावें । तुम्हीं स्वधर्मयज्ञ यजावे । अनायासें ।। ९१ ।। अहेतुक चित्तें । अनुष्ठा पाययातें ।
पतिव्रता पतीतें । जयापरी ।। ९२ ।। तैसा स्वधर्मरूप मख । हाचि सेव्य तुम्हां एक । ऐसें सत्यलोकनायक । म्हणता जाला । देखा स्वधर्मातें भजाल । तरि कामधेनु हा होइ
ल । मग प्रजाहो न संडील । तुमतें कदा ।। ९४ ।। देवान्भावयतानेन ते देवा भावयन्तु वः । परस्परं भावयन्तः श्रेयः परमवाप्स्यथ ।। ११ ।। टीका ।। देवानिति
जें येणें करूनि समस्तां । परितोषु होइल ।। ९५ ।। देवतां । मग ते तुम्हांइ [illegible] । अर्थातें देती ।। ९६ ।। या स्वधर्मपूजा पूजितां । देवतागण समस्तां । योगक्षेम निश्चिता । क
रितील तुमचा ।। ९७ ।। परस्परमिति ।। तुम्हीं देवतांतें भजाल । देव तुम्हां तुष्टतील । ऐसी परस्परें घडेल । प्रीति जेथ ।। ९८ ।। श्रेय इति ।। तेथ तुम्हीं जें करूं म्हणाल । तें आपैसें होआल ।
आज्ञापक होआल । म्हणोनि पैं तुम्हां मागतिलें । महाऋद्धी ।। ९९ ।। जैसें ऋतुपतिचें द्वार । वनश्री निरंतर । फळभार लावण्यपुत्री ।। १०० ।। श्लोक ।। इष्टान्भो
गान्हि वो देवा दास्यन्ते यज्ञभाविताः । तैर्दत्तानप्रदायैभ्यो यो भुङ्क्ते स्तेन एव सः ।। टीका ।। १८ ।। इष्टानिति ।। तैसें सर्वसुखेंसहितें । दैव चालत येईल देखा
तें । तुम्हां पाठीं ।। १ ।। ऐसे समस्त भोग भरित । हो आला तुम्हीं अनार्त । जरि स्वधर्मैकनिरत । वर्तला बापा ।। २ ।। तु इति ।। कीं जाल्यां सकळ संपदा । जो अनुसरेल
इंद्रियमदा । लुब्ध होऊनियां स्वादा । विषयांचिया ।। ३ ।। तिहीं यज्ञभाविती सुरीं । जे हे संपत्ति दिधली पुरी । तयां स्वमार्गे सर्वेश्वरीं । भजलेना ।। ४ ।। अग्निमुखीं हवन । नक ।।३।।

रील देवतापूजन । प्राप्त वेळे भोजन । ब्राह्मणातें ।। ५ ।। विमुख होउनि गुरुभक्ती । आदर न करील अतिथीं । संतोष नेदी ज्ञाती । आपुलिये ।। ६ ।। यापरि
ऐसा स्वधर्मक्रियारहितु । आथिलेपणें गर्वितु । केवळ भोगासक्तु । होइल जो ।। ७ ।। स्तेन इति ।। तयां मग अपाय थोर आहे । जेणें तें सकळ हानि
जाये । देखा प्राप्त हीन लाहे । भोग धरु ।। ८ ।। जैसें गतायुष्य शरीरीं । चैतन्य वास न करी । कां निदैवाचां घरीं । संपत्ति जैसी ।। ९ ।। तैसा स्वधर्म जरी लोपला । तरि
सर्व सुखाचा ठावो मोडला । जैसा दीप सवें हारपला । प्रकाशु जाय ।। १० ।। तैसी निजवृत्ती जेथ मोडे । तेथ स्वतंत्रता वसती । नघडे । आइका प्रजाहो हा हू फुडे । विरंचि
म्हणे । म्हणोनि स्वधर्म जो सांडील । तयातें काळु दंडील । चोर म्हणोनि हिरील । सर्वस्व तयाचें ।। १२ ।। अथ भावः ।। मग सकळ दोष भवंते । गिंवसूनि घेतील तया
तें । रात्रीं स्मशानीं भूतें । जैसीं ।। १३ ।। तैसीं त्रिभुवनींचीं दुःखें । आणि नानाविध पातकें । दैन्यजात तितुकें । तेथचि वसे ।। १४ ।। ऐसें हाय तयाउन्मत्ता । मग न
सुटे बापा रुदतां । कल्पांतीही सर्वथा । प्राणिगणा हो ।। १५ ।। म्हणोनि निजवृत्ति न सांडावी । इंद्रियें वरि लावोनि न द्यावीं । ऐसें प्रजांतें शिकवी । चतुरानन ।। १६ ।। जैसें जळचरां
जळ सांडे । आणि तत्क्षणीं मरण मांडे । हा स्वधर्मु तेणें पाडें । विसंबों नये ।। १७ ।। म्हणोनि तुम्हीं समस्तीं । आपुलाल्या कर्मी उचितीं । निरत व्हावें पुढती पुढती । म्हणिपत असें ।। १८ ।।
श्लोक ।। यज्ञशिष्टाशिनः सन्तो मुच्यन्ते सर्वकिल्बिषैः । भुञ्जते ते त्वघं पापा ये पचन्त्यात्मकारणात् ।। टीका ।। यज्ञेति ।। देखा विहित क्रियाविधीं । निर
हेतुका बुद्धी । जो असे निरवधि संपदी । विनियोग करी ।। १९ ।। गुरु गोत्र अग्नि पूजी । अवसरें भजे द्विजीं । निमित्तादिकीं यजी । पितरोद्देशें ।। २० ।। या यज्ञक्रिया उचितां ।
यज्ञीं हवनक मिळतां । हुतशेष स्वभावें उरे । कल्मषातें ।। २२ ।। तया तव शिष्टभोगी । म्हणोनि सांडिजे तो अघीं । जयापरी महारोगी । अमृतसिद्धी ।। २३ ।। कीं
नत निधे जैसा । नागवे भ्रांति ठेवा । तो आपभाजि नसा । नाकवे दोषां ।। २४ ।। म्हणोनि स्वधर्मे आर्जी । जें स्वकर्मे विधिनियोगिजे । मग उरत भोगिजे । संतोषें
सीं ।। २५ ।। हें आदिपुरुष पार्था । राहाटो नये सर्वथा । ऐसी आद्य कथा । श्रीमुरारि सांग ।। २६ ।। भुंजतइति ।। जे देहचि आपण मानिती । आ
णि विषयांतें भोग्य म्हणती । यापरतें नेणती । आणिक कांहीं ।। २७ ।। हे यज्ञोपकरण सकळ । नेणोन मातिमंद केवळ । अहंबुद्धि करूं । मांगें पाहती ।
।। २८ ।। इंद्रियरुचीसारिखें । पाक करविती निके । ते पापिये पातकें । सेविती जाणा ।। २९ ।। हें संपत्तिजात आघवें । हवनद्रव्य मानावें । मग स्वधर्मयज्ञें

अर्पावें। आदिपुरुषीं ॥ १३० ॥ हें सांडुनि यामुखें। आपण पोषावया लागि देख। निपजविती पाक। नानाविध ॥ ३१ ॥ जिहीं यज्ञसिद्धि जाय। परेशा नोष
हाय। ते सामान्य अन्न होय। ह्मणोनि ॥ ३२ ॥ हें तनु सर्वसाधारण। अन्न ब्रह्म प्रमाण। हें जीवनहेतुकारण। विश्वा यया ॥ ३३ ॥ ॥ श्लोक ॥
अन्नाद्भवंति भूतानि पर्जन्यादन्नसंभवः। यज्ञाद्भवति पर्जन्यो यज्ञः कर्मसमुद्भवः ॥ १४ ॥ ॥ टीका ॥ ॥ अन्नादिति ॥ अन्नास्तव भूतें। प्ररोह पा
वती समस्तें। मग पर्जन्य या अन्नातें। सर्वत्र प्रसवे ॥ ३४ ॥ ॥ यज्ञादिति ॥ तया पर्जन्या यज्ञीं जन्म। यज्ञातें प्रकटी कर्म ॥ ॥ श्लोक ॥ कर्म ब्रह्मोद्भवं
विद्धि ब्रह्माक्षरसमुद्भवं। तस्मात्सर्वगतं ब्रह्म नित्यं यज्ञे प्रतिष्ठितं ॥ ॥ टीका ॥ ॥ कर्मेति ॥ कर्मासि आदि ब्रह्म। वेदरूप ॥ ३५ ॥ ब्रह्मेति ॥ मग वे
दां ते परात्पर। प्रसवतसे अक्षर। ॥ तस्मादिति ॥ ह्मणोनि हें चराचर। ब्रह्मबद्ध ॥ ३६ ॥ परि कर्माचिया मूर्ती। यज्ञीं अधिवास श्रुती। ऐकें सुभद्रापती। अ
खंडगा ॥ ३७ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ एवं प्रवर्तितं चक्रं नानुवर्तयतीह यः। अघायुरिंद्रियारामो मोघं पार्थ स जीवति ॥ १६ ॥ ॥ एवमिति ॥ ऐसी आदि परंपरा। सं
क्षेप तुज धनुर्धरा। सांगितली या अध्वरा। लागोनियां ॥ ३८ ॥ नेति ॥ ॥ ह्मणोनि समूळ हा उचित। स्वधर्मरूप क्रतु। अनुष्ठीना मत्तु। लोकीं इये ॥ ३९ ॥
अघायुरिति ॥ ॥ तो पातकांचा राशी। जाण भार भूमीसी। जो कुकर्में इंद्रियांसी। उपयोगा गेला ॥ मोघमिति ॥ ते जन्म कर्म सकळ। अर्जुना आति निष्फळ।
जैसें कां अभ्रपटळ। अकाळिचें ॥ ४१ ॥ ॥ किंवा स्तनें अजागळींचें। जैसे जियाचे देखनयांचे। जया अनुष्ठान स्वधर्माचें। घडेचिना ॥ ४२ ॥ ॥ अयं भावः ॥
ह्मणोनि निकें पांडवा। हा स्वधर्म कवणें न संडावा। सर्वभावें भजावा। हाचि एक ॥ ४३ ॥ हां गा शरीर जरी जालें। तरि कर्तव्य बांधें विआलें। मग उचित कां आप
लें। वोसंडावें ॥ ४४ ॥ तरि परिस पां सव्यसाची। मूर्ति लाहोनि देहाचि। खंती करिती कर्माची। ते गावढे ना ॥ ४५ ॥ ॥ श्लोक ॥ यस्त्वात्मरतिरेव स्यादात्मतृ
प्तश्च मानवः। आत्मन्येव च संतुष्टस्तस्य कार्यं न विद्यते ॥ १७ ॥ टीका ॥ ॥ यस्त्विति ॥ देख असतु निदेहधर्मीं। यथेनाक लिंपे विकर्मीं। जो आत्मरतिं रमे।
आपणपां ॥ ४६ ॥ ॥ आत्मनीति ॥ जो आत्मबोधें तोषला। तरि कृतकार्य देखें जाला। ह्मणोनि सहजें सांडवला। कर्मसंगा ॥ ४७ ॥ ॥ श्लोक ॥ नै
व तस्य कृतेनार्थो नाकृतेनेह कश्चन। न चास्य सर्वभूतेषु कश्चिदर्थव्यपाश्रयः ॥ १८ ॥ ॥ टीका ॥ ॥ नेति ॥ तृप्ति जालिया जैसीं। साधनें सरती आपैसीं।

४

देखें आत्मतुष्टि तैसी। कर्म नाहीं ॥ ४८ ॥ ॥ न चेस्युत्तराभिप्रायः ॥ जंव वरि अर्जुना। तो बोध न भेटे मना। तंव विषयां मना। सजावें लागे ॥ ४९ ॥ ॥ श्लोक ॥ त
स्मादसक्तः सततं कार्यं कर्म समाचर। असक्तो ह्याचरन्कर्म परमाप्नोति पूरुषः ॥ १९ ॥ ॥ टीका ॥ ॥ तस्मादिति ॥ ह्मणोनि तूं नियत। सकळ कामनारहित। हो
उनि उचित। कर्म राहाटें ॥ १५० ॥ ॥ असक्त इति ॥ जे स्वकर्म निःकामता। अनुसरले गा पार्था। ते कैवल्य परम तत्वता। पावले जगीं ॥ ५१ ॥ ॥ श्लोक ॥ क
र्मणैव हि संसिद्धिमास्थिता जनकादयः। लोकसंग्रहमेवापि संपश्यन्कर्तुमर्हसि ॥ २० ॥ ॥ टीका ॥ ॥ कर्मणेति ॥ देखपां जनकादिक। कर्मजात असेष। न संडितां
मोक्षसुख। पावते जाले ॥ ५२ ॥ ॥ लोकेति ॥ ॥ याकारणें पार्था। हां आवडी कर्मीं आस्था। हे आणिका हि एका अर्था। उपकारेल ॥ ५३ ॥ जे आचरतां आपणपेंया।
देखिलां गेला कापसा। ना रिखुकेल हा अपाया। प्रसंगेंची ॥ ५४ ॥ देखें अनार्त जाले। जे निष्कामता पावले। तया ही कर्तव्य असे उरलें। लोकांलागीं ॥ ५५ ॥
मार्गीं अंधा सरिसा। देखणाही चाले जैसा। अज्ञाना प्रकटावा धर्म तैसा। आचरोनी। हां गा ऐसें जरि न कीजे। तरि अज्ञाना काय उमजे। तिहीं कोणें परि जाणिजे। मार्ग
तें ॥ ५७ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ यद्यदाचरति श्रेष्ठस्तत्तदेवेतरो जनाः। स यत्प्रमाणं कुरुते लोकस्तदनुवर्तते ॥ २१ ॥ ॥ टीका ॥ ॥ यद्यदिति ॥ येथ वडिल जें जें करिती।
तयातें नाम धर्मु ठेविती। ॥ स इति ॥ तें चि येर अनुष्ठिती। सामान्य सकळ ॥ ५८ ॥ २१ ॥ चूर्णिका ॥ ॥ हें ऐसें असे स्वभावें। ह्मणोनि कर्म न संडावें। विशेषें
आचरावें। लागे संतीं ॥ ५९ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ न मे पार्थास्ति कर्तव्यं त्रिषु लोकेषु किंचन। नानवाप्तमवाप्तव्यं वर्त एव च कर्मणि ॥ २२ ॥ ॥ टीका ॥ ॥ आतां आणि
कांची गोष्टी। तुज सांगों किरीटी। देखें मीचि इया राहाटीं। वर्ततसें ॥ ६० ॥ ॥ नेति ॥ ॥ काय सांकडें कांही मातें। कीं कवणें एकें आर्तें। आचरें मी धर्मातें। ह्मणसी जरी ॥ ६१ ॥
तरि पूर्णपणा लागीं। आणिक दुसरा नाहीं जगीं। ऐसी सामर्थ्याची मास आंगीं। जाणसी तूं ॥ ६२ ॥ ॥ नानवाप्तमिति ॥ मृत गुरुपुत्र आणिला। तो तुवां प
वाडां देखिला। तो हि मी उगला। कर्मीं वर्ते ॥ ६३ ॥ ॥ वर्त एवेति ॥ परि स्वधर्मीं वर्ते कैसा। साकांक्ष होय जैसा। तया विरक्तां ह्मणोनियां ॥ ६४ ॥ श्लो
क ॥ ॥ यदि ह्यहं न वर्तेयं जातु कर्मण्यतंद्रितः। मम वर्त्मानुवर्तंते मनुष्याः पार्थ सर्वशः ॥ २३ ॥ ॥ टीका ॥ ॥ ममेति ॥ जे भूतजात सकळ ॥

ग्री·७२

२५

श्रमश्रालां श्रधीनूं विकवळु। न रिनह्मावंबरलु। म्हणोनियां ॥ ६५ ॥ यदीति ॥ आसीप्रर्णकामंहाउनि। जरिश्राम्मस्थितीराहुनि। तरिश्रजाहकैसेनि। निस्लेबल्ल ६६
श्लोक ॥ ॥ उत्सीदेयुरिमेलाका नकुर्यांकर्म चेदहं। संकरस्यचकर्तास्यामुपहन्यामिमाः प्रजाः ॥ २४ ॥ टीका ॥ उत्सीदेयुरिति ॥ इहीश्राम्मुचावाम्हपाहा
वी। म्हणउनिपुसिजारणवी॥ संकरस्येति ॥ नेत्नोकिकस्थिती श्राघवी। नाशिलीहाइल ॥ ६७ ॥ चूर्णिका ॥ म्हणोनिसमर्थजोयथं। आथिलांजाम सर्वज्ञता।
तेणविशेषकर्मातं। त्यजावेना ॥ श्लोक ॥ सक्ताः कर्मण्यविद्वांसोयथाकुर्वंतिभारत। कुर्याद्विद्वांस्तथासक्तश्चिकीर्षुर्लोकसंग्रहं ॥ २५ ॥ टीका ॥ सक्ताइति
देखफळाचियाश्राशा। श्राचरकाकामिकजेसा ॥ चिकीर्षुरिति ॥ कर्मी भूरक्षावानिमा। नेराश्राही॥ ६८ ॥ कुर्यादिति ॥ जेंश्रउनीप्रउनीपार्था। हुंसकळलोक
संस्था। रक्षणीयसर्वथा। म्हणोनियां ॥ ७० ॥ २५ ॥ चूर्णिका ॥ मार्गाधारें वर्त्तावें। विश्वमोहें खावावें। श्रलौकिकानोहावें। लोकाप्रति ॥ ७१ ॥ श्लोक ॥ नबु
द्धिभेदंजनयेदज्ञानांकर्मसंगिनां। जोषयेत्सर्वकर्माणि विद्वान्युक्तः समाचरन् ॥ टीका ॥ नेति ॥ जेसायंसरुतनसेवी। नुपकात्रंकेविजवी। म्हणोनिबाळकाजेवीनेदा
वी। धनुर्धरा ॥ ७२ ॥ नेत्रीकमजियांश्रयोग्यता। तयांश्रतिनेष्कर्म्यता। नभक्कहातीरवनुरुा। श्रादिरकरुनी ॥ ७३ ॥ जोषयेदिति ॥ नेथेंसत्क्रियाकिजावावी। ते
नियकप्रउंसावी। नेष्कर्मीहाराहावी। श्राचरानी ॥ ७४ ॥ नयालोकसंग्रहालागी। वर्ततांकर्मेंसंगी। नोकर्मबंधश्रागी। वांजेलुनी ॥ ७५ ॥ जेनगबहुरूपीचीरावा
रायी। स्त्रीपुरुषभावनाहींमनीं। परिलोकसपारणी। नेसीविकुरिती ॥ ७६ ॥ २६ ॥ चूर्णिका ॥ देखंपुढिलांचेवोसं। जरिश्रापलाभाथा इइज। तमिसांगकं
नदाटिजे। धनुर्धरा ॥ ७७ ॥ श्लोक ॥ प्रकृतेः क्रियमाणानि गुणैः कर्माणि सर्वशः। अहंकारविमूढात्मा कर्त्ताहमितिमन्यते ॥ २७ ॥ टीका ॥ प्रकृतेरिति ॥
नेंव्रीश्रुभाश्रुभकर्म। जेनिज पडतिप्रकृतिधर्मे ॥ श्रहमिति ॥ नेम्हर्वमनिष्ठम। मीकुर्त्ताम्हणे ॥ ७८ ॥ ऐसाश्रहंकाराम्रुद। एकदेशीम्रुद। तयाहा परमार्थ
गूढ। प्रकटावाना ॥ ७९ ॥ २७ ॥ चूर्णिका ॥ हेश्रसोम्हणे। न। सांगिजलउनुजहित। नं श्रर्जुनाटेंभिसुवित्त। श्रवधारीपा ॥ ८० ॥ श्लोक ॥ तत्त्ववित्तुमहाबाहो गु
णकर्मविभागयोः। गुणागुणेषुवर्त्तंतइतिमत्वानसज्जते ॥ २८ ॥ टीका ॥ ३ ॥ तत्त्वविदिति ॥ जेतत्वज्ञानियांचाठाइं। तोप्रकृतिभावगाही। जथकर्मजातपा ५

॥ गुणाइति ॥ नेदेहाभिमांउरीनि। गुणकर्मवाल्लांउनी। साक्षीभूतहा
ही। निपजतश्रसे ॥ ८१ ॥ जेतत्वज्ञानियांचाठाइं ॥ म्हणाउनीशरीरीजरीहोती। तरीकर्मबंधानातळती। जेसाकीभूतचेष्टागर्भस्ती। धर्पवेना ॥ ८३ ॥ श्लोक ॥ प्रकृते
र्गुणसंमूढाः सज्जंतेगुणकर्मसु। तानकृत्स्नविदोमंदान्कृत्स्नविन्नविचालयेत् ॥ २९ ॥ टीका ॥ प्रकृतेरिति ॥ येथकर्मीजोधिलिंपे। जेगुण
मूल्यमेंधपे। प्रकृतीचेनिश्रापोपें। वर्ततसे ॥ ८४ ॥ तानिति ॥ इंद्रियंगुणाधारें। ह्राटनीनिजव्यापारें। ॥ कृत्स्नविदिति ॥ नेपरकर्मबळात्कारें। नापावि ॥ ८५ ॥
श्लोक ॥ मयिसर्वाणिकर्माणिसंन्यस्याध्यात्मचेतसा। निराशीर्निर्ममोभूत्वा युध्यस्व विगतज्वरः ॥ ३० ॥ टीका ॥ मयीति ॥ तरिउचितकर्मश्राघवीं। तुवांश्रा
प्रांगिनिमजश्रर्पावीं। परिचित्तहातिन्यासावी। श्रात्मरूपी ॥ ८६ ॥ निराशीरिति ॥ हेकर्ममीकर्त्ता। काश्राचरेनपाश्रर्था। ऐसाश्रभिमानमनीचित्ता। विशाईंरशी ॥ ८७ ॥ तुवां
शरीरपरगनाह्मव। कामनाश्रानसांडावी। मगत्राचवसरोचितभागावे। भोगसकळ ॥ ८८ ॥ युध्यस्वेति ॥ आतांकोदंड घेउनिहातीं। आरूढपाइरथी। देइश्रालिंग
नवीरवृत्ती। समाधानें ॥ ८९ ॥ जगीकीर्तिवाढवी। स्वधर्मावासानवाढवी। हयाभारापासुनीसोडवी। मेदिनीहे ॥ १०० ॥ विगतेति ॥ श्रातांपार्थानिःशंकहोइ। यासंग्रामा
विनदंडु। येथहें वांछुनी काही। बोलोंनेये ॥ १ ॥ श्लोक ॥ येमेमतमिदंनित्यमनुतिष्ठंतिमानवाः। श्रद्धावंतोनसूयंतोमुच्यंतेतेपिकर्मभिः ॥ ३१ ॥ टीका ॥ येइति ॥ हे
श्रनुपमेंधमनमांत। जिहीपरमादरेंस्वीकरिजे। श्रद्धावंतइति ॥ श्रद्धापूर्वकश्रनुष्ठिजे। धनुर्धरा ॥ २ ॥ तेहीसकळकर्मीवर्तत। जाणपांकर्मरहित। म्हणोनिहेंनिश्चित।
करणीयमा ॥ ३ ॥ श्लोक ॥ येत्वेतदभ्यसूयंतोनानुतिष्ठंतिमेमतं। सर्वज्ञानविमूढांस्तान्विद्धिनष्टानचेतसः ॥ ३२ ॥ टीका ॥ यइति ॥ नानरीप्रकृतिमनंहाउनी। इंद्रियां
लळादउनी। जेहेंमाझेंमतश्रहेरुनि। वोसंडिती ॥ ४ ॥ जेसामान्यत्वेलेखिती। श्रवज्ञाकरुनिदेखती। काहाश्रर्थवादम्हणती। वाचाळपणें ॥ ५ ॥ मंदइति ॥ तेमोहम
द्यामंदे। जेहं मोहमतश्रहेरुनि। वोसंडिती ॥ ६ ॥ नष्टानिति ॥ देखंशवाचाहातींदिधलें। जैसेंरत्नकांवायांगेलें। नातरिजात्यंधापाहेलें। प्रमाणनां
दिनभुक्त। विषयविषपंचंधाश्रले। श्रज्ञानपंकीबुडालें। निश्चितमानी ॥ ७ ॥ तेसमपाथीजेनिश्चयापरमार्थी। तयांशीसंभाषणसर्वथा। करावेंना ॥ ९ ॥
ह्य ॥ १० ॥ कांचंद्रातजरेदयजेसा। उपयोगानेचेवायसा। मूर्खाविवेकयांतेसा। नरुचेजनां ॥ ८ ॥

अवेक्षत: ॥ सुगंधो निर्जेन मनिनी। स्त्रारंभ नेंद्रा ही कुरंब्ठागनी। सांगे पन्नंग कायसा हूनी। भक्काश्वानें ॥ २०७॥ पमंगा दिपी त्र्या लिंगन। नथेंमा शिञ्चञ्चक्कमरण। नेवीं विष
यांचरण। आश्रयांगा ॥ १॥ श्लोक ॥ सदृशं चेष्टते स्वस्याः प्रकृतेर्ज्ञानवानपि। प्रकृतिं यान्ति भूतानि निग्रहः किं करिष्यति ॥ ३३॥ टीका ॥ सदृशमिति॥
भावार्थ: ॥ समानिं इंद्रियें एकें। जाणनेनिपुरुषे। डोलावीनां कौतुकें। आदिकुरुवी ॥ २॥ हांगासर्पेशी खेलोयरज। कीव्या प्रसंग मि द्विजावल। मागें हव्याहव्य जि
वल। सेविलेंकाइ ॥ ३॥ देवें देवनां अग्नित्यागल्या। मग तीन स्तवें जैसा उधवल्या। जैसाइं इंद्रियां लल्ला दिधल्या। भुलानाहे ॥ ४॥ पडंवीनद्धी अर्जुना। याज्ञा सम्यपराधीना। कां
ना ना भोगस्वना। मुरुवावी ॥ २०५॥ आपण साहसें करु निवडने। मकरध्वही समृद्धिजाने। उदपास्तु पारिहानें। पोषा वेंकाई ॥ ७॥ प्रकृतिमिति भावार्थ: ॥ मगहें
नेंवपास्तमल्लावा। इस्वी अनुसरेल पंचना। नेहेंवी केल्याकें शिवसावा। शोण आपुल्या ॥ ८॥ सुणानिकेवलदेह भरण। नजाणउघडनागवसा। पाल्यानि नधे अंत:करण।
देयावेना ॥ ९॥ श्लोक ॥ इंद्रियस्येंद्रियस्यार्थे रागद्वेषौ व्यवस्थितौ। तयोर्न वशमागच्छेत्तौ ह्यस्य परिपन्थिनौ ॥ ३४॥ टीका ॥ इंद्रियस्येति॥ यदुवी इंद्रियां वि
यास्त्रर्थी। साभिन्ना विषयपाविना। संतोष कीरयाविना। आपजेल ॥ २१०॥ पुरिजासंवज्ञाराज्याभागून। जैसा नावक स्वरूठ। जवनगराचा मान। सांडिजना ॥ ११॥ बापा
विषाचीमधुरता। सती आवडी उपजे विना। ताप रिणामनव्हावाचितो। सेवाडनां। दरवुरदि पीकामक्रम। नालाविलसुखदुराम। जैसागठीमीनुत्रा मिष। भुलविजेकां ॥ १३॥
परिनयामाजि गडआहे। नोमाएणानेघेउ नेजाय। नोनैसागडवानोंहे। साक्लपरणी ॥ १४॥ नेस अभिलाष यणकीजसु। विषयांचा आज्ञाधरिजेल्या वविवर। पउयाहाइडे
नु। क्रोधानळा ॥ १५॥ जैसा कवळुनियां पारधी। घ्रातेनियंसंधी। आणि मृगानेवुडी। माधावया ॥ १६॥ नपो रिति ॥ नेथनेन्नी विपरिआहे। संसोनिसंगहानो हे।
पार्थ दोन्ही कामक्रोध हे। घातकजाणों ॥ १७॥ सुणोनि आश्रयचिनकरावा। मनें ही आठवनधरावा। एकनिजवृत्तीचा बोलावा। नाशेंनेदी ॥ १८॥ श्लोक ॥ तुज
श्रेयान्स्वधर्मो विगुण: परधर्मात्स्वनुष्ठितात्। स्वधर्मे निधनं श्रेय: परधर्मो भयावह: ॥ ३५॥ टीका ॥ १३॥ श्रेयानिति॥ आणा स्वधर्म हा आपला। जरिकांकुठि
णजाल्या। नविद्या चित्रमुठिल्या। भव्यादेवें ॥ १९॥ परधर्मा दिति ॥ पर आचार जो पराचा। नोदेखवा कांनि दवरचा। पर्वि आचरत निजाचरावा। आपत्याची ॥ २०॥ सांगश्र

इहूही आपवी। पुक्कान्नें आहनी वरवी। न हिजें के शिनतावी। दुवचा भूजी ॥ ३१॥ हस्त्र अनुचित कल्मसंकी जे। अथा असक रुड हिजे। अथवा इच्छिल्डही परिखेज। विचा
रीपा ॥ २२॥ नरि स्वकाचा धवळारें। देखनियां मनाहरें। असतींआपलीतें एण घर। मोडावी कें वी ॥ २३॥ स्वधर्म इति ॥ हे असावि नेना आपली। कुरुपजरी जाली।
तरी नाणिनां नरिचमली। जियापरी ॥ २४॥ न विन्नाविड नेसा साकड। आपरवर नाजरी उवाड। नरी स्वधर्म निसुरवाड। परत्रिक ॥ २५॥ परधर्म इति ॥ हां गासाकर आणि
दूध। हें गोल्हकी समरदें। परि कृमि दोषीं विरुद्ध। घेपकैंवी ॥ २६॥ रामें लिहाजुरिं सें विजेल। नरि नेआतु कीस्वि तुरल। जननेपरि सामी पथ्य हूं [illegible]लू धनुइर। ॥ २७॥ अयंभ
वु: ॥ एसे निर्मिआणि का डाजे विहितम। आणि आपल्ये पांअवाचेम। नें नावरां वजाशिहिन। विवाम्जे ॥ २८॥ यासुवर्मा नें अनुष्ठिमा। ॥ २९॥ तेव हा इंद्रजी विना। नाहींनि
कावरउप्रयता। दिसननसे ॥ २९॥ रामें समस्तसुर शिरामणी। वालिले नथ्य सारंगपाणी। ॥ अर्जुन उ॰ ॥ नेथु अर्जुन म्हणें विनवणी। असदेवा ॥ ३०॥ नेहें नुम्ही सां
गीतलें। नेंसकळकी रस्यापरि शिलें। पुसि आता उमन कां हीं आपलें। अपूर्तिन ॥ ३१॥ श्लोक ॥ अथ केन प्रयुक्तोऽयं पापं चरति पूरुष:। अनिच्छन्नपि वार्ष्णेय बलादिव नि
योजित: ॥ ३६॥ टीका १॥ अथ केनेति ॥ नरि देवा हे केंसें। जेंज्ञानियांचीही स्थिति भ्रंशे। मार्गसाडुनि अनाभिसे। चालन देखा ॥ ३२॥ सर्वज्ञही जे हानी। हे उपाय जाणनी।
नेही परधर्म व्यभिचरती। कवणें गुणें ॥ ३३॥ बीजा आणि भुसा। नांदे कुरे खणा ही जैसा। वुरुठेका पुं। ॥ ३४॥ जे असना संग मांडिमी। नेविसमर्गकेविनां नधानी।
जनपरानें। ॥ ३५॥ अनिच्छन्निति ॥ आपणान विल्पनी। सर्वसें पापत्तुक विनी। परि वलात्कारें सुइजनी। नयाचिमाजी। जयाचीमूर्ती वेंधनी विवुत्री। नेचिज
डो निठाकें जी वेंद्री। तुकाविनां नेगिवत्री। नु यांनेवी ॥ ३७॥ ऐसा बलात्कार एक दिसे। नोकवणाचा ये थ आग्रह असे। हें बोलावें हृषीकेशा। पार्थम्हणे ॥ ३८॥
श्लोक ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ काम एष क्रोध एष रजोगुणसमुद्भव:। महाशनो महापाप्मा विध्येनमिह वैरिणम् ॥ ३७॥ टीका ॥ २९॥ नंव हृदयकेमल [illegible] आ
राम। जोयोगियांचा निष्कामकाम। नोपुरुषोत्तम। मग नेंश्राइक ॥ ३९॥ काम इति ॥ नरि हे कामक्रोध पांहीं। जयांते कृपेची सांठवण नाहीं। हे कृतांना
चा गाइं। मानिजती ॥ ४०॥ हे ज्ञान निधीचे भुजंग। विषयदरीचे वाघ। भजनमार्गीचे मांग। मारक जे ॥ ४१॥ हे देहदुर्गीचे धोंड। इंद्रियग्रामीं चे केंड। यांचेन्या

ज्ञा॰ अ॰ ३
२७

मोहादिक दवडं । जगावरी ॥ ४२ ॥ रजोगुणेति ॥ हे रजोगुणमानसाचें । मक्षुळ आसुरियेचें । धायपणा यांचें । अविद्या केलें ॥ ४३ ॥ हे रजावेकीर जाले । पंभि
नमा शिपढियेन मानले । जेणें निजपद याहि धुळें । प्रमाद मोह ॥ ४४ ॥ हे मृत्युचा नगरी । मानिजती निर्क्रियापूरी । हे जी विजा चंवरी । भ्रांती निया ॥ ४५ ॥ महाज्ञानः
नुपानि भुक्लिया आमिया । हे विश्वन पुरें चुरामा । कुळवाडि दिया चा आशा । चाळीत अमे ॥ ४६ ॥ कौतुकें कवळिंत सुष्टी । जियें चौदा भुवनें थेकुटी । तयाअ
निहधाकुटी । वाल्हीदुल्ही ॥ ४७ ॥ जेली कृतयाचें भातुकें । स्वेच्छा त्रिस्वायक वनुकें । निव्यादाशीपणाचें विकें । तृष्णा जिये ॥ ४८ ॥ हे असो मोहमानिजे । यांतें अहं
कारें घेपां टिजे । जेणें जग आपलीये भोजें । नाचविजत ॥ ४९ ॥ महाशोभा ॥ जेणें सत्याचा भोकसा ॥ १ ॥ काढिला । मग असत्य पोकुल्या भरियेला । नाद भरूढ
विला । जगीं इही ॥ ५० ॥ साधी शांति नागविली । मग माया मांगिश्च धाविली । जियें कुरवी विटाळविली । साधुवृंदें ॥ ५१ ॥ इही विवेकाची त्राय फेडिली । वैराग्या
चीरवालका दिली । जितया मान मोडिली । नपुत्रमाजी ॥ ५२ ॥ इही संतोष वनखांडिलें । धैर्य दुर्ग पाडिले । आनंदरोप सांडिलें । उपटुनियां ॥ ५३ ॥ इही बोधा
ची गोपें खांडिली । सुखाची लिहीपु शिली । जिव्हारी आगिसुदली । तापत्रयाची ॥ ५४ ॥ हे आंगानें घडले । जीवीं चि आथि जुडलें । परि नातुडती गिंव
शि लें ब्रह्मादिकां ॥ ५५ ॥ हे चैतन्याचें शेजारी । असती ज्ञानाचां एकाहारी । असती ज्ञानाचा एका हारी ॥ ॥ विदेति ॥ सणा निम्रवर्जनी महामा
री । सापरनिना ॥ ५६ ॥ हे जळेवीण बुडविती । आगीवीण जाळिती । नबोलत कवळिती । प्राणियांतें ॥ ५७ ॥ हे शस्त्रेवीण साधिती । दोरेंवीण
बांधती । ज्ञानियांसि तरि विधिती । पैजें घेउनी ॥ ५८ ॥ हे चिखलेंवीण रोविती । पाशेवीण गोविती । हे कवणाजोगे नोहती । आंतु वटपणें ॥ ५९ ॥
श्लोक ॥ धूमेनाव्रियते वह्निर्यथादर्शो मलेन च । यथोल्बेनावृतो गर्भस्तथा तेनेदमावृतम् ॥ ३८ ॥ टीका ॥ यथोल्बेनेति ॥ जेवि सिंदना
ची मुळी । गिवसे निधि पव्याळी । नातरि दुल्लु चीरवाळी । गर्भस्थाशी ॥ २६० ॥ धूमेति ॥ कां प्रभावीण भानु । धूमेंवीण दहनु । नाना तुजैसा दर्पण मळ
हीनु । कहींचि नसे ॥ ६१ ॥ तथेति ॥ तैसें इहीं विणा एकलें । आम्ही ज्ञान नाहीं देखिलें । जैसें कोंनि त्रिपां गुंपलें । बीज निपजे ॥ ६२ ॥

श्लोक ॥ आवृतं ज्ञानमेतेन ज्ञानिनो नित्यवैरिणा । कामरूपेण कौंतेय दुःपूरेणानलेन च ॥ ३९ ॥ टीका ॥ ३ ॥ आवृतमिति ॥ तैसें ज्ञान नर्थि वि
शुद्ध । परि इही असे प्रसिद्ध । ज्ञानि नरजि ॥ ॥ स्तणौनि नेनश्राध । होऊनि ते ... ले ॥ ६३ ॥ कामरूपेणेति । आधी यांतें जिणावें । मग तें ज्ञान पावावें । तंव पराभव नसं
भवे । मागे दृष्टां ॥ ६४ ॥ दुःपूरेणानि ॥ ॥ यांतें साधावया लागी । जे बळ आणि ... जे आगी । तें इंधनें जैसी आगी । मावा वाहाय ॥ ६५ ॥
श्लोक ॥ इंद्रियाणि मनो बुद्धिरस्याधिष्ठानमुच्यते । एतैर्विमोहयत्येष ज्ञान ... मावृत्य देहिनम् ॥ ४० ॥ ॥ टीका ॥ १ ॥ इंद्रियाणी त्यस्य स्पष्टता दे कणी निकया
नाराथमाहू ॥ तैसे उपाय कीजती जेजे । तयांसी चि हातें वीरजे । ... स्तणौनि हठियांतें जिणिजे । इहीं जिंजगी ॥ ६६ ॥ ४० ॥ चूर्णिका ॥ राय
प्रभाकडा बोला । एक उपाय आहे भला । ताक रितां जरि आगव्या ... तैसांग नतुजे ॥ ६७ ॥ टीका ॥ १ ॥ त ॥ श्लोक ॥ तस्मात्त्वमिंद्रियाण्या
दौ नियम्य भरतर्षभ । पाप्मानं प्रजहि ह्येनं ज्ञान विज्ञा ... ननाशनं ॥ ४१ ॥ टीका ॥ तस्मादिति ॥ नरियुपाचाइप
हिला कुरूण इंद्रियें । यांचु निपरूत्रि कमी जें त्यां आधी नि ... ईद्र निघालीं जियें प्रवृर्यें ॥ ६८ ॥ पाप्मानमित्य इ कामय
परति समर्त्रिज्ञा नश्लोक व्याख्यान ॥ ॥ ३ श्लोक ॥ इंद्रियाणि परा ... ण्याहुरिंद्रियेभ्यः परं मनः । मनसस्तु परा बुद्धिर्यो बुद्धेः परतस्तु सः ॥ ४२ ॥
टीका ॥ १ ॥ इंद्रियाणी ति स्पष्ट ॥ मनमइति ॥ मग मनाची धांव पारु ... धैला आणि बुद्धीची मोरवणा होइल । इतुकेनि यारां गोउला पापा पियांसा ॥ ६९ ॥
श्लोक ॥ एवं बुद्धेः परं बुद्ध्वा संस्तभ्यात्मानमात्मना । जहि शत्रुं महाबाहो काम ... रूपं दुरासदं ॥ ४३ ॥ ॥ इति श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योग
शास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे कर्मयोगो नाम तृतीयोऽध्यायः ॥ टीका ॥ संस्तभ्य ... ति ॥ हे अंतरीं क्षिविष्टलें ॥ जहीति ॥ तमिनिभ्रांतजाणति वढलें । जैसें रंत्रिम विणा उर
ला । मग जन्म नाही ॥ २७० ॥ तैसा रागद्वेषजरि निमाला । तरि ब्रह्मीचि स्वराज्य ... आलें । मग ते भोगी सुखें आपुलें । आपणांसि ॥ ७१ ॥ एवंमिति ॥ जे गुरु शिष्यां
चि गोष्टी । पिंड पदाची गांठी । ते थरीरूप रिहो । निघुनी । कवणका श्री ॥ ७२ ॥ ऐसें संकळ सिद्धांचा रावो । देवी लक्ष्मियेचा नाहो । राया आइकें देवदेवो । बोलता जाला ॥ ७३ ॥
तत्राध्याय वीज ॥ ॥ आतां पुनरपि तो अनंत । आद्यु राक्रिमानं । मांगेल ते थ पुरातन । प्रश्नके लि ॥ ७४ ॥ तया बोलाचा हेत पाठ । की रसवृत्तीचा निवाड । येणे श्रो
श्री

श्रोतयां होइल सुखवाउ । श्रवणा सुखाचा ॥ ॥ ज्ञानदेव ह्मणे निवृत्तीचा । चांगु उगवा धरलिंगं न्मेषाचा । मगसंवाद श्रीहरी पार्थाचा । भोगवा पा ।
॥ ॥ ॥ इतिश्रीगीताभावार्थदीपिकायां ज्ञानदेवविरचितायांतृतीयोध्यायः ॥ ॥ ३ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥

ज्ञा॰ अ॰ ४
२९

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ आतांश्रवणेंद्रियांपिकलें । जेंयेणेंगीतानिधानदेखिलें । आतांस्वप्नचिहेंतुकलें । साचासारिखें ॥ १ ॥ ॥ आधींचिविवेकाचीगोष्टी । वरिप्र
॥ तिपादीश्रीकृष्णजगजेठी । आणिभक्तराजकिरीटी । परिसितअसे ॥ २ ॥ ॥ जैसापरिमळासुगंध । कीपरिमळआणिसुस्वाद । भलाजालाविनोद । कृष्णचाउप
केंआगळीकदेवाची । जेगंगाजाउलीअमृताची । होकाजेतपश्रातया ची । फळाआली ॥ ४ ॥ आताउदियजाणेआघवें । गीताहीश्रवणाचंघरविघावें । मुग
संवादसुखअंगावें । गीतासम्यूह ॥ ५ ॥ हाअ॰ २ निशायअजित्रमंग । मा दुःखिक्यास्विसांगें । जेश्रीकृष्णार्जुनदोघ । बोलतहोते ॥ ६ ॥ तेकृष्णसंजयरायातेंस
णा । अर्जुनअधिष्ठिलांदेवयुगें । जेंआजिश्रीनिनाराय णा । बाल्हिजतसें । जेनमांगचिपिन्यावसुदेवाजी । जेनसंगचिमानेदेव
कीशा । जनसंगचिवंधुवक्षिभद्रात्री । तयुह्यअर्जुनेत्री बोलत ॥ ८ ॥ देवीलक्ष्मीयवढीजवळिक । परिनदेखयाप्रेमाचें सुखअ
जिश्रीकृष्णप्रेमाचेंसुख । यांनदिआश्री ॥ ९ ॥ सनकादिकांचियाआशा । वाढिनलयाकीरवडु
वसा । परित्याहीयेणेंमानेंयशा । येती चिना ॥ १० ॥ याश्रीजगदीश्वराचें प्रेम । येथदिसतसे नि
रुपम । कैसें पार्थ येणेंसर्वांतिम । पुण्यकेलें ॥ ११ ॥ होकांजे याचियाप्रीति । अमूर्तहाअलाव्यक्ती । मूर्जनाकवंकीयाची । आव
डतम ॥ १२ ॥ पडवीहायोगिनाउखे । वेदार्थाशिनाकळे । जेंध्यानाचेंहीडोळे । पावतिना ॥ १३ ॥ तेंहानिजस्वरूप । अनादि
निष्कंप । परिकेवणेंसकृप । जालाअहे ॥ १४ ॥ हेंजोअसयपटाचीघडी । आ कारासिंपेलथडी । कैसायाचीयाआवडी । आवनरलाअसे ॥ १५ ॥ म्हणेको
श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ इमंविवस्वतेयोगंप्रोक्तवानहमव्ययं । विवस्वान्म नवेप्राहमनुरिक्ष्वाकवेब्रवीत ॥ १ ॥ एवंपरंपराप्राप्तमिमंराजर्षयोविदुः । सकालेह
नहमहतायोगानष्टः परंतप ॥ २ ॥ टीका ॥ ॥ इममिति ॥ ॥ मगदे वसणपंडुसुता । हायोगआम्हीविवस्वता । कथिलापरिनवासा । बहुतांदिवसां
चीः ॥ १६ ॥ ॥ विवस्वानिति ॥ मगतेणेंविवस्वतेंरवी । हेयोगस्थितिआघवी । निरुपिलीबरवी । मनुप्रती ॥ १७ ॥ मनुआपणअनुष्ठिली । मगइक्ष्वाकुशिउपदे

१

शिली ॥ ॥ एवमिति ॥ ॥ एशीपरंपराविस्तारली । आवडे ॥ १८ ॥ इममिति ॥ ॥ मगआणीकहीयायोगातें । राजर्षिजाणते । सकालेनेति ॥ परितेथोनिआ
तांआमतें । नेणिजकोण्ही ॥ १९ ॥ प्राणियांकामीभर । देहाविवरीआदरस्वरणे निपडिला विसर । आत्मबोधाचा । अहूटलीपाआस्थाबुद्धी । विषयसुख
चिपरमावधी । जीवेनसाउपाधी । आवडेलोकां ॥ २० ॥ येरूवीजन । खिखवणेंयांत्यागांवी । पाटांउर्वेकायकरावी । सांगेंनात्युंधारवी । कायुआथी ॥ २२ ॥
कींवधिरयांचआस्थानी । कृपणगीनातंमानी । कींकोल्हेयाचंदनी । आवडिउपजे ॥ २३ ॥ पेंचडोदयाआकंते । जयाचेंडोळेफुटतीआंसुतें । तेकांवूल्क
विवदानें । वोलखनी ॥ २४ ॥ तेशीवैराग्याची । नूगीवनदेखती । जेविवेकाचीभाषनेणती । तेमूर्खकेविपावती । मजईश्वरातें ॥ २५ ॥ कैसानेणों मोह
वाढीनला । तेणेंबहुतेकाळव्यर्थगेला । म्हणउनियोगहालोपला । लोकीइये ॥ २६ ॥ मएवायंमयातेद्य ॥ ॥ श्लोक ॥ सएवायंमयातेद्ययोगः प्रोक्तः पुरातनः
भक्तोसिमेसखाचेतिरहस्यंह्येनदुत्तमं ॥ ३ ॥ टीका ॥ ॥ मएवमिति ॥ ॥ तोचिहाआजिआतां । तुजप्रतिकुंतीसुता । सांगीनलाआसेभजता । आतनिकरी २९
हेंतीचिंचें निजगज । परिकेविं रारवालुज । जेंपद्दियसीतंमज । म्हणऊनियां ॥ २८ ॥ भक्तोसीति ॥ ॥ तूंप्रेमाचापुतला । भक्तीचाजिह्वाळा । मैत्रीयेचाचिल
ळा । धनुर्धरा ॥ २९ ॥ तंअनुसंगाचाठावो । आतांतुजवंचूनजावो । तेढीसंग्रामारूढआहों । जालोंआसी ॥ ३० ॥ तविनावकहेमाहावें । गाल्हावड्यूही
नधरावें । परितुमंअज्ञानत्वहरावें । लागेआधी ॥ ३१ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ अर्जुनउ॰ ॥ ॥ अपरंभवतोजन्मपरंजन्मविवस्वतः । कथमेतद्विजानीयांत्वमादौ
प्रोक्तवानिति ॥ ४ ॥ टीका ॥ ॥ तंवअर्जुनम्हणेश्रीहरी । मायआपलीयाबाळावरीस्नेहकरी । येथविस्मयकायअवधारी । कृपानिधी ॥ ३२ ॥ तंसंसारश्रांतीचीसा
उली । अनाथांजीवाचिमाउली । आमतेंकाप्रसवली । तुझीकृपा ॥ ३३ ॥ ॥ देवापांगुळपणकाधेंविजे । तरिजन्मानिनोमारमाहिजे । हेंबोलोंकाइतुम्हं । तुजचिपुढां ॥
३४ ॥ ॥ आतांपुसेनजें मीकांही । तंनिकंचित्तदेइं । तेवीचिदेवकोपानुंनाही । बोलाएका ॥ ३५ ॥ तरिमागीलजेवार्ता । तुवांसांगीतलीहोतीश्रीअनंता । तेनाव
कमनचिना । मानेचिना ॥ ३६ ॥ परमिति ॥ ॥ जेंताविवस्वतम्हणिजेकाइ । एसें हेंवडिलांवार्तेवंनाहीं । तरिकुवांचिकेंविकहीं । उपदेशिला ॥ ३७ ॥ तोआउ

तोआइकिजेबुडालोकाचेया ॥ ॥ अपरमिति ॥ ॥ आणितूं तुझें कृष्णसांपेचा । संपोनिगायमातुचा । विस्मयोदंग ॥ ३८ ॥ नवीचिदेवा चरि ऋतुंआ । आप
णाकांहीचिनेणिजे । हें तरिकें ककिसणिजे । तकिहेवा ॥ ३९ ॥ कथमेतदिति ॥ पणिहेंचिमानुआघवी । मींपरियुसेंतें हीसांगावी । अंकातुवांनयाववी । नुपदशाकु
ला ॥ ४० ॥ श्लोक ॥ श्रीभगवानुवाच । बहूनिमेव्यतीतानिजन्मानितवचार्जुन । तान्यहंवेदसर्वाणिनत्वंवेत्थपरंतप ॥ ५ ॥ टीका ॥ ३ ॥ तंवुश्रीकृष्णम्हणे
पंडुसुता । तोविश्वस्वतंजेहोता । तें आम्हीनसो तेंव्हांचितुं । अंगीतुंजनीमुज ॥ ४१ ॥ तुझिंजन्मगाहे नणसी । बहूनिति ॥ प्रजन्मंआम्हांतुम्हांसी । बहुतेंकेलीं ॥ तु
तेन्मेति ॥ ॥ परिनस्मरसी । आपणीतें ॥ ४२ ॥ तानीति ॥ मीजेणेंजेंजेंअवसरें । जेंजें होउनिअवतरें । तेंसमस्तहीअवसरें । धनुर्धरा ॥ ४३ ॥ श्लोक ॥ अजोपि
सन्नव्ययात्माभूतानामीश्वरोपिसन् । प्रकृतिंस्वाम धिष्ठायसंभवाम्यात्ममायया ॥ ६ ॥ टीका ॥ अजोपीति ॥ म्हणोनिआघवें । मागीलुमजआठवे । मी
अजही ॥ संभवामीति ॥ परिसंभवे । प्रकृतियोगें ॥ ४४ ॥ अव्ययात्मा ॥ माझें अव्ययत्वनविनाशे । परि होणें जाणें तकदिसे । तेंप्रतिबिंबें मायावशें । माझांचिठाउ
॥ ४५ ॥ माझीस्वतंत्रतानभिनेमोडे । परिकर्माधीनतेसाआवडे । तेंहीभ्रांतिबुद्धिनिघडे । यरहवीनाहीं ॥ ४६ ॥ कींएकचिदिसेदुसरें । तें दर्पणाचेनिआधारें । यरदवीकापवका
विचारें । दुजेंआहे ॥ ४७ ॥ तेसाअसर्त चिमीकीरिटी ॥ प्रकृतिमिमिति ॥ परिप्रकृतितेंआधिष्ठी ॥ भूतानामिति ॥ जेसाकांनुटनेंटनेटीं ।
कार्यालागीं ॥ ४८ ॥ यदायदाहिधर्मस्यग्लानिर्भवतिभारत । अभ्युत्थानमधर्मस्यतदात्मानंसृजाम्यहं ॥ ७ ॥ टीका ॥ तदिति ॥ जंधर्मजातआघवें ।
युगयुगीं म्याक्षावें । ऐसाबोधहास्वभावें । आद्यआहे ॥ ४९ ॥ म्हणोनिअजत्वपरतें ठेवीं । मीअव्यक्तपणहीनाठवीं । यदेति ॥ ॥ जेंव्हांधर्मातें अभिभवी । अधर्म
हा ॥ ५० ॥ श्लोक ॥ परित्राणायसाधूनांविनाशायचदुष्कृतां । धर्मसंस्थापनार्थायसंभवामियुगेयुगे ॥ ८ ॥ टी ॥ ७ ॥ परित्राणायेति ॥ तंदुष्कृत्यां
चेंनिकेवारें । मीसाकारहोउनिअवतरें । ॥ विनाशायेति ॥ मग्नअज्ञानांचेंआंधारें । गिळूंनिघाल्यो ॥ ५१ ॥ अधर्माचीअवधेतोडीं । दोषांचीलिहीफाडीं ।
सज्जनाकरवींगुढी । सुखाचीउभवीं ॥ ५२ ॥ दैत्यांचीकुळेंनाशीं ॥ धर्मइति ॥ साधुचामानगिवशीं । धर्मासीनीतिसीं । शेसपरी ॥ ५३ ॥ मीअविवेकाचीकाज

ळी । फेडुनिविवेकदीपउजळीं । तेंयोगियांपाहेदिवाळी । निरंतर ॥ ५४ ॥ मक्कोस्वविश्वकोंदे । धर्मचिजगींनांदे । भक्तांनिघनोंदें । सात्विकाचीं ॥ ५५ ॥ तेंपापाचाअंचळ
फिटांधु । पुण्याचीभा पाहाटफुटे । जेंमूर्तिमाझीप्रकटे । पंडुकुमरा ॥ ५६ ॥ संभवामीति ॥ ऐसयाकाजालागीं । अवतरेंमीयुगयुगीं ॥ ८ ॥ जूणिका ॥ प
रिहेंचिजाणेजोजगीं । तोचि विवेकिया ॥ ५७ ॥ श्लोक ॥ जन्मकर्मचमेदिव्यमेवंयोवेत्तितत्वतः । त्यक्त्वादेहंपुनर्जन्मनैतिमामेतिसोर्जुन ॥ टीका ॥ २
जन्मेति ॥ माझेंअजत्वजेंजन्मणें । अक्रियताचिकर्मकरणें । हेंअविकारजोजाणे । तोपरममुक्त ॥ ५८ ॥ १ त्यक्त्वादेहमिति ॥ तोचालिलासंगें नचले । देहिंचादेहेंना
कळे । मगपंचत्वीतंवुमिळे । माझाचिरूपीं ॥ ५९ ॥ श्लोक ॥ वीतरागभयक्रोधामन्मयामामुपाश्रिताः । बहवोज्ञानतपसापूतामद्भावमागताः ॥ टीका ॥ वीतरागेति
यरहवी परापरनशोचिती । जेकामनास्तुनेहोती । वाटेंकेवळनवचती । क्रोधाचिया ॥ ६० ॥ सदासिमयाचीआथिले । माझियासेवाजाले । कींआत्म तो ७ धुले । ज्ञान
रागेंजे ॥ ६१ ॥ बहवइति ॥ तेतपोतेजाचिराशी । कींएकायतनज्ञानाशीं । जेपवित्रतातीर्थाशीं । तीर्थरूप ॥ ६२ ॥ तेमद्भावामहजेंआलें । बोधं ॥ मीतेचितेहोउ
नियेले । जेमजतयानरेलें । पदनाही ॥ ६३ ॥ सांगेंपितळेचीगांधिकाल्कें । जेंफिटलीहोयनिःशेष । तेंसुवर्णआणिक । जोडूंजाउजे ॥ ६४ ॥ तेसयमनियमीकुउमले । ततपोज्ञा
नेंआस्वाळले । मीतेचितेजाले । येथसंशयकाउसा ॥ ६५ ॥ येयथामांप्रपद्यंतेतांस्तथैवभजाम्यहं । ममवर्त्मानुवर्ततेमनुष्याःपार्थसर्वशः ॥ ११ ॥ टीका ॥ येइति ॥ ये
रुवीतभिपांही । जेजेंसमामानाउं । मजुतीजयांमी । ही श्लोक ॥ तेमाचिभजे ॥ ६६ ॥ ममेति ॥ देखेमनुष्यजातसकळ । हेंस्वभावताभजनशीळ । जालेंअसेकेवळ ।
माझ्याठाई ॥ ६७ ॥ ११ ॥ उणिका ॥ परिज्ञानवीणनाशलें । जेबुद्धिभेदासीआलें । म्हणोनिकल्पियाकल्पिलें । अनेकत्व ॥ ६८ ॥ म्हणोनिअभेदीभेदुदेखती । यया
अनामानामांठेविती । देवीदेवताह्मणती । अवचितें ॥ ६९ ॥ जेसर्वत्रसमानसम । तेंयंविभागअधर्मातेम । मतिनेशीमनेम । विवंचिती ॥ ॥ ७० श्लोक ॥ कांक्षंतःकर्मणांसिद्धिंय
जंतइहदेवताः । क्षिप्रंहिमानुषेलोकेसिद्धिर्भवतिकर्मजा ॥ १२ ॥ टीका ॥ यजंतइति ॥ मगनानाहेतुप्रकारें । यथोचितउपचारें । मानलींदेवतांतरें । तयाम्हणती
७१ ॥ ॥ कांक्षंतइति ॥ यथेप्सितअपेक्षित ॥ तेंतेंसमचिपावती । समस्त । परितेंकर्मफळनिश्चित । सर्वथा ॥ ७२ ॥ वांचुनिदेतेंघेतें आणिक । निफ्जानताहीसम्यक

येथ ॥ क्षिप्रमिति ॥ कर्मफलस्पृहक ॥ मनुष्यलोकीं ॥ ७३ ॥ जेसं क्षेत्री पेरिजे । तेंचि उगवून फिकजे । कापाकिजे तेंचि दृढ़िजे । दर्पणाधारें ॥ ७४ ॥ नाना वि
कडयानकवटी । जेसा आपला विलोकु किरीटी । पडिसाद राहातु निउठी । निमित्तयोगें ॥ ७५ ॥ तैसा समस्ता भजना । मी साक्षी भूत अर्जुना । तथ प्रतिफळभावना । आ
पलाली ॥ ७६ ॥ श्लोक ॥ चातुर्वर्ण्यं मया सृष्टं गुणकर्मविभागशः । तस्य कर्तारमपि मां विद्ध्यकर्तारमव्ययं ॥ १३ ॥ टीका ॥ चातुर्वर्ण्यमिति ॥ आतां या वि
पविजाणा । आदी हे वर्ण । रचिले म्यां गुण । कर्मविभागें ॥ ७७ ॥ जे प्रकृतीचे निआधारें । गुणाचेनि व्यभिचारें । कर्में तदनुसारें । विवंचिलीं ॥ ७८ ॥ तस्येति ॥ येथ एक वि
हे धनुष्यपाणी । पविजाले गा वर्णी । ऐसी गुणकर्मकडसणी । केली सहजें ॥ ७९ ॥ विद्धीति । म्हणोनि । आइकें पार्था । हे वर्णभेद संस्था । मी कर्ता नोहे सर्वथा । या
चिलागी ॥ ८० ॥ श्लोक ॥ न मां कर्माणि लिंपंति न मे कर्मफले स्पृहा । इति मां योऽभिजानाति कर्मभिर्न स बध्यते ॥ १४ ॥ टीका ॥ नेति ॥ हे मजपासूनि उत्पन्न जाले ।
परि म्यां नाहीं केलें ॥ इतीति ॥ हें जे जाणितलें । ते सुटला गा ॥ श्लोक ॥ एवं ज्ञात्वा कृतं कर्म पूर्वैरपि मुमुक्षुभिः । कुरु कर्मैव तस्मात्त्वं पूर्वैः पूर्वतरं कृतं ॥ १५ ॥ टी
का ॥ एवमिति ॥ मागील मुमुक्षु जे होते । तिहीं ऐसीयाचि जाणोनि मातें । कर्में केलीं समस्तें । धनुर्धरा ॥ ८२ ॥ परि तिये बीजें जैसीं दग्धलीं । न उगवती पेरिलीं । तैसीं कर्में तयां जालीं
मोक्षहेतु ॥ ८३ ॥ कुर्विति ॥ १५ ॥ चूर्णिका ॥ येथ आणीक ही एक अर्जुना । हे कर्माकर्मविवेचना । आपुलीये चाडेसाठीं जाणा । योग्य नोहे ॥ ८४ ॥ श्लो
क ॥ किं कर्म किमकर्मेति कवयोऽप्यत्र मोहिताः । तत्ते कर्म प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वा मोक्ष्यसेऽशुभात् ॥ १६ ॥ टीका ॥ किमिति ॥ कर्म म्हणिपे तें कवण । अथवा अकर्मा का
य लक्षण । ऐसें विचारितां विचक्षण । गुंपोनि ठेले ॥ ८५ ॥ जैसें कांकुडें नाणें । रूपें साचेनि सारिखेपणें । डोळ्यांचेंही देखणें । संदेहीं घाली ॥ ८६ ॥ तैसें निष्कर्म्य तेंचि निश्र
मे । गिंवसितां ॥ आइकिं कर्म । जे दुजी सृष्टि मनोधर्म । करूं शकती ॥ ८७ ॥ बापुडी मूर्खांची ॥ गोष्टी । कायसी । येथ मोहले गा क्रांतदर्शी ॥ तदिति ॥ म्हणोनि आतां तेंचि प
नियुजी । मांगेन तुज ॥ ८८ ॥ यज्ज्ञात्वेति ॥ श्लोक ॥ कर्मणो ह्यपि बोद्धव्यं बोद्धव्यं च विकर्मणः । अकर्मणश्च बोद्धव्यं गहना कर्मणो गतिः ॥ १७ ॥ टीका ॥ कर्मणइ
ति ॥ तरि कर्म म्हणिजे स्वभावें । जेणें विश्वाकारें संभवे । तें सम्यक जाणावें । आधीं जाणावें । जाणावें ॥ ८९ ॥ विकर्मणः ॥ मग वर्णाश्रमा उचित । जें विशेषकर्म विहित ।

तें ही बरवें जाणावें निश्चित । उपयोगेंसीं ॥ ९० ॥ येथ कर्मी जे गहनें कर्माधिकारी जी ज्यामिथ्याचे गहन । ॥ ९३ ॥ चूर्णिका ॥ परि तें असो आइक चिन्ह । आमाचें ॥ ९२ ॥ श्लोक ॥ कर्मण्य
कर्म यः पश्येदकर्मणि च कर्म यः । स बुद्धिमान्मनुष्येषु स युक्तः कृत्स्नकर्मकृत् ॥ १८ ॥ टीका ॥ कर्मणीति ॥ जो सकळ कर्मी वर्तता । देखे आपुली नैष्कर्म्यता । कर्मसंगें निराश
ता । फळाशेचा ॥ ९३ ॥ अकर्मणि चेति ॥ आणिक कर्तव्य तेलागीं । जया पाडुसरें नाहीं जगीं । ऐसा या नैष्कर्म्यता नरिचांगी । बोधला असे ॥ ९४ ॥ स बुद्धिमा
न् ॥ तरि क्रिया कलापु आघवा । आचरत दिसे बरवा । ना चिंता उये चिजी आणावा । ना सियांगा ॥ ९५ ॥ असा जो पाणी उभा गांके । तो जरि आपण पेन्हलामां जि दे
खे । तरी तो निभ्रांत बोलु खें । सौणी मी बुडालां आहे । अथवा नांव हूं निरिसें । यथा उपचक्रू रवजात देखवे गा । तरि विशांसा कारें पाहां जो लागे । तंव तरुवरू सगे अचळु ॥ ९७ ॥ तैसें
सर्व कर्मी असणें । तें फुडे सानूनि वायाणें । मग आपण पैं जो जाणे । नैष्कर्म्य ऐसा ॥ ९८ ॥ आणि उदयास्ताचेनि प्रमाणें । जैसें ॥ नचालतां सूर्याचें चालणें । तैसें नैष्क
र्म्यतत्त्व जाणा । कर्मीचि असता ॥ ९९ ॥ मनुष्येषु ॥ तो मनुष्यासारिखा तरि दिसावा । तरि मनुष्यत्व तया न घडे । भानुबिंब ॥ १०० ॥ स युक्त इति ॥ तेणें न पाहतांचि विश्व
देखिलें । न करितां सर्व केलें । न भोगितां भोगिलें । भोग्यजात ॥ १ ॥ एकुचि ठाईं बैसला । परि सर्वत्र गाचि गेला । हें असो विश्व जाला । आपणचि ॥ २ ॥ श्लो॰ ॥ यस्य सर्वे
समारंभाः कामसंकल्पवर्जिताः । ज्ञानाग्निदग्धकर्माणं तमाहुः पंडितं बुधाः ॥ १९ ॥ टीका ॥ यस्येति ॥ जया पुरुषाचा ठाईं । कर्माचा तरि खेदु नाहीं ।
परि फळापेक्षा काहीं । संचरेना ॥ ३ ॥ आणि हें कर्म करीन । अथवा आदरिलें सिद्धि नेईन । येणें संकल्पें जयाचें मन । विटाळेना ॥ ४ ॥ ज्ञानाग्नीति ॥
ज्ञाना ग्निचेनि मुखें । जेणें जाळिलीं कर्में अशेषें । तो परब्रह्मचि मनुष्य वेषें । वोळख तूं ॥ ५ ॥ श्लो॰ ॥ त्यक्त्वा कर्मफलासंगं नित्यतृप्तो निराश्रयः । कर्मण्यभिप्रवृ
त्तोऽपि नैव किंचित्करोति सः ॥ २० ॥ टीका ॥ त्यक्त्वेति ॥ जो शरीरीं उदास । फळभोगीं निराश । नित्यता उल्हास । होउनि असे । जो संतोषा
चा भाग । आत्मबोधाचिया तागा । पुरे नम्हणो धनुर्धरा । आणागिना ॥ ७ ॥ कर्मणीति स्पृष्टे ॥ श्लोक ॥ निराशीर्यतचित्तात्मा त्यक्तसर्वपरिग्रहः । शा
रीरं केवलं कर्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषं ॥ २१ ॥ टीका ॥ निराशीरिति ॥ कैसी अधिका अधिक आवडी । घेत महासुखाची गोडी ॥

Dr. BHAU DAJI MEMORIAL
डाक्टर भाऊदाजी इत्यस्य स्मारकम्
Dr. BHAU DAJI MEMORIAL
डाक्टर भाऊदाजी इत्यस्य स्मारकम्

सांडुनियां आशा कुरोंडी। अहंभावेंशी॥ ८॥ म्हणोनि अवसरें जें पाव। कीं तेणें चि तो सुखावे। जया आपुलें आणि परावें। दोन्ही नाहीं॥ ९॥ शारीरंम
ति ७॥ तो हृ॰ दृष्टि जें पाहे। तें आपण चि होउनि जाय। आइकें तें आहे। तो चि जाला॥ १०॥ चरणीं हिंडवाले। मुखें जें जें बोले। ऐसें चेष्टाजात तुके। आपण चि
जो। ॥ ११॥ हे असो विश्व पाहीं। जया दिसे आपण पं वांचुनि नाहीं। आतां कवण तें कर्म पाहीं। बाधीतयातें॥ १२॥ श्लोक॥ यदृच्छालाभसंतुष्टो द्वंद्वातीतो विम
त्सरः। समः सिद्धावसिद्धौ च कृत्वापि न निबध्यते॥ २२॥ टीका॥ २॥ यद्द॰ छेत्यस्य भावार्थः॥ ॥ ज्ञामत्सर जेथ नुपजे। तें वुले तुरे चि नयाइ जे। तो निर्मत्सर
कायम्हणिजे। बोलवरी॥ १३॥ समइति॥ म्हणोनि सर्वाही परिमुक्त। कृत्वापीति॥ तो सकर्म चि कर्मरहित। सगुण परि गुणातीत। यूयं अनित्य नाहीं
१४॥ श्लोक॥ गतसंगस्य मुक्तस्य ज्ञानावस्थितचेतसः। यज्ञायाचरतः कर्म समग्रं प्रविलीयते॥ २३॥ टीका॥ गतसंगस्येति॥ तो देहसंग नुदिसे। प
रि चैतन्या सारिखा असे। पाहतां परब्रह्माचें नि कसे। चोख ऐसा॥ १५॥ यज्ञायेति॥ ऐसा ही परि कवतुकें। जरि कर्म करी यज्ञादिकें। तरि तें तयाचि जाती
अशेषें। तया चा विकार॥ १६॥ अकालिंचीं अभ्रें जैशीं। उमी विण आकाशीं। हारपती आपैशी। उदयली सांती॥ १७॥ २३॥ झणिकां॥ तेउंगी वि
धिविधानविहीत। जरी आचरेता समस्त। तरि ऐक्यभावें तें समस्त। पावती विगा॥ १८॥ श्लोक॥ ब्रह्मार्पणं ब्रह्म हविर्ब्रह्माग्नौ ब्रह्मणा हुतं। ब्रह्मैव तेन गंतव्य
ब्रह्मकर्मसमाधिना॥ ॥ २४॥ टीका॥ ४॥ ब्रह्मार्पणमिति॥ हे हवन मी होता। कीं इया यज्ञातें हा भोक्ता। ऐसिया बुद्धी शिनाहीं भिन्नता। म्हणोनि
या॥ १९॥ जें इष्ट यज्ञयजावें। आणि तें हवि मंत्रादिकें आघवें। तो देखतु असे अविनाशभावें। आत्मबुद्धी॥ २०॥ ब्रह्मकर्मेति॥ म्हणोनि ब्रह्म तें चि कर्म। ऐसें
बोधा आलें जया सम। तया कर्तव्यता निष्कर्म। धनुर्धरा॥ २१॥ ब्रह्मैवेति॥ आतां अविवेक कुमारत्व मुकलें। जया विरक्तिसी पाणिग्रहण जालें। मग उ
पासना जिहीं आणिलें। योगाग्नि तें॥ २२॥ श्लोक॥ दैवमेवापरे यज्ञं योगिनः पर्युपासते। ब्रह्माग्नावपरे यज्ञं यज्ञेनैवोपजुह्वति॥ २५॥
टीका॥ ५॥ दैवमिति॥ जे यजन करी अहर्निशीं। जिहीं अविद्या हविली मनेंशी। गुरुवाक्य हुताशीं। हवन केलें॥ २३॥ तिहीं योगाग्निकीं यजिजे।

तो दैवयज्ञम्हणिजे। जेणें आत्मसुख काम्हिजे। पंडुकुमरा॥ २४॥ देवाम्त देहाचें पालण। ऐसा निश्चयपरिपूर्ण। तो चिंतीना देहभरण। तो महा योगी जाण देवयागें॥ २५
॥ ब्रह्माग्नाविति॥ आतां आणिक ब्रह्मचारी सांगेन आणिक। जे ब्रह्माग्निसाग्निक। तयांतें पजे चियम देख। उपासिजे॥ २६॥ श्लोक॥ श्रोत्रादीनींद्रियाण्य
न्ये संयमाग्निषु जुह्वति॥ २६॥ टीका॥ श्रोत्रादीनीति॥ एक संयमाग्निहोत्री। ते युक्तित्रयाच्या मंत्रीं। यजन करिती पवित्रीं। इंद्रियद्रव्यीं॥ २७॥ श
ब्दादीनीति॥ एकां वैराग्यरवी विवलें। तवसंयतो विहार केलें। तेथ अपावन जालें। इंद्रियानळीं॥ २८॥ तिहीं विरक्तीचा आकोघतला। तव विकाराचीं इंधनें पळिप
लीं। तेथें आशाधूम साउली। पांचें कुंडें॥ २९॥ मग विधिवाक्याचिया निरवडी। विषय आहुती उदंडी। हवन केलें कुंडीं। इंद्रियाग्नीचां॥ ३०॥ श्लोक॥ सर्वाणींद्रिय
कर्माणि प्राणकर्माणि चापरे। आत्मसंयमयोगाग्नौ जुह्वति ज्ञानदीपिते॥ २७॥ टीका॥ १०॥ आत्मेति॥ एकीं यापरि पाथा। दोषक्षालितसर्वथा। कीं हृदयारणी
मंथा। विवेककेल्या॥ ३१॥ तो उपशमें निहटिला। धैर्यभारें दाटिला। गुरुवाक्यें काढिला। बळकटपणें॥ ३२॥ ज्ञानदीपित॥ ऐसें समरसें मंथन केलें। तेथें झडकरि
काज आलें। जें उजीवन झालें। ज्ञानाग्नीचें॥ ३३॥ पहिला ऋद्धिसिद्धीचा संभ्रम। तो निवर्तला निगोचा धूम। मग प्रकटला सूक्ष्म। विस्फुलिंग॥ ३४॥ तया मनाचें मो
कळें। तें चिपेट वुण घातलें। जें यमनियमीं हृ॰ खवारलें। आइतें होतें॥ ३५॥ तेणें साउकपणें ज्वाळा समृद्धा। मग वासनांतराचिया समिधा। जाळिया॥ ३६॥ सर्वा
णीति॥ तेथ सोऽहं मंत्रें दीक्षिती। इंद्रियकर्मांचिया आहुती। तिये ज्ञानानळीं भरीमीं॥ ॥ जुह्वति॥ दिधलीया॥ ३७॥ प्राणकर्माणिच॥ पाठीं प्रा
णक्रियेचिया स्रुवें। पूर्णाहुती पडिली हुताशीं। तेथ अवभृथ समरसीं। सहज जालें॥ ३८॥ मग आत्मबोधींचें सुख। जें संयमाग्निचें हुतशेष। तो चि पुरोडाश
देख। घेतला जिहीं। एकांमाइहीं यजनी। मुक्त ते जाले त्रिभुवनीं। याज्य क्रिया तरि आनानी। परि प्राप्य ते एक॥ ४०॥ श्लोक॥ द्रव्ययज्ञास्तपोयज्ञा योगयज्ञा
स्तथापरे। स्वाध्यायज्ञानयज्ञाश्च यतयः संशितव्रताः॥ २८॥ टीका॥ ४॥ द्रव्ययज्ञाइति॥ एक द्रव्ययज्ञ म्हणिपती। एक तपसामग्रिया निफजती। एक योग
याग ही आहती। जे सांगीतले॥ ४१॥ स्वाध्यायेति॥ एकी शब्दीं शब्द यजिजे। वाचेनें ते यज्ञ म्हणिजे। तो ज्ञानयज्ञ॥ ४२॥ हें अर्जुना सकळ कुहाडें। जें अनुष्ठितां अवघड तिमा करूं।
तीव्रा ज्ञान म्हणिजे

गी॰ अ॰ ४
३३

॥ यनयेति ॥ परि जितेंद्रियांशीं विषुत्र। योग्यतावुद्धि ॥ ४३ ॥ तेअवीगोनेथभेलु। आणि योगसमृद्धी आथिलें। स्मरणेंनि आपणयां जिहीं केलें। आत्महवन ॥ ४४ ॥
अपानइति ॥ अपाने जुह्वति प्राणं प्राणेपानं तथापरे। प्राणापानगती रुद्ध्वा प्राणायामपरायणाः ॥ २९ ॥ टीका ॥ २ ॥ अपानेइति ॥ मग अपानीं सुवेंवी।
प्राणद्रव्यें देवें। हवन केलें एकीं। हा अभ्यासयोग। ॥ ४५ ॥ प्राणइति ॥ एकू अपानमुखी अर्पिती ॥ प्राणापानेति ॥ एक दोहींतें निरुंधती। ते प्राणायामीं म्ह
णिपती। पंडुकुमरा ॥ ४६ ॥ श्लोक ॥ अपरे नियताहाराः प्राणान्प्राणेषु जुह्वति। सर्वेप्येते यज्ञविदो यज्ञक्षपितकल्मषाः ॥ ३० ॥ टीका ॥ ५ ॥ अपर इति ॥ ए
क वज्रयोगक्रमें। सर्वाहार संयमें। प्राणीं प्राण संभ्रमें। हवन करिती ॥ ४७ ॥ सर्वेपीति ॥ एकसोहंकाम मकरु। समस्त हे यजनशील। जिहीं यजनद्वारें मनामल। क्षालन केलें ॥
४८ ॥ अयमभिप्रायः ॥ जयां अविद्याजात जाळितां। जें उरलें निजस्वभावता। जेथें अग्नि आणि होता। उरे चिना। ॥ ४९ ॥ तेथें यजितयाचा काम पुरे। यज्ञिचें विधान स
रे। मागुतें तेथोनि ओसरे। क्रियाजात ॥ ५० ॥ विचार जेथ न रिघे। हेतु जयातें नेघे। जें द्वैतदोषसंगें। लिंपेचिना ॥ ५१ ॥ श्लोक ॥ यज्ञशिष्टामृतभुजो यांति ब्रह्म सनातनं।
नायं लोकोऽस्त्ययज्ञस्य कुतोऽन्यः कुरुसत्तम ॥ ३१ ॥ टीका ॥ यज्ञेति ॥ ऐसें अनादिसिद्ध चोखट। जें ज्ञानयज्ञावशिष्ट। तें सेविती ब्रह्मनिष्ठ। अहमिति ॥ ५२ ॥ ऐसें शेषामृतें
धालें। ॥ यांतीति ॥ कीं अमर्त्यभावा आले। म्हणोनि ब्रह्मस्थ जाले। अनायासें ॥ ५३ ॥ नेति ॥ येरां विरक्तिमाळ न घालीरी। जयां संयमाग्नि सेवा न घडेचि। जे योगयाग
न करीती चि जन्मले सांते ॥ ५४ ॥ कुतइति ॥ जयां ऐहिक धड नाहीं। तयांचें परत्र पुससी काई। म्हणोनि असो हे गोठि पांडुकुमरा ॥ ५५ ॥ श्लोक ॥ एवं ब
हुविधा यज्ञा वितता ब्रह्मणो मुखे। कर्मजान्विद्धि तान्सर्वानेवं ज्ञात्वा विमोक्ष्यसे ॥ ३२ ॥ टी॰ ॥ २ ॥ एवमिति ॥ ऐसे बहुती परी अनेक। जे सांगीतले तुज याग। ते विस्तारु निर्वेदें वि
चांग। म्हणितले आहाती ॥ ५६ ॥ कर्मजानीति ॥ परि तेणें विस्तारें कार्य करावें। हें विकर्मसिद्ध जाणावें। येतुलेनि कर्मबंध न पावे। पावेलुना ॥ ५७ ॥ श्लोक ॥ श्रेया
न्द्रव्यमयाद्यज्ञाज्ज्ञानयज्ञः परंतप। सर्वं कर्माखिलं पार्थ ज्ञाने परिसमाप्यते ॥ ३३ ॥ टीका ॥ ७ ॥ श्रेयानिति ॥ अर्जुना वेदजयाचें मूळ। जे क्रियाविशेषें स्थूळ।
जयां नव्हाविं फळ। स्वर्गसुख ॥ ५८ ॥ ३ ॥ ॥ ते द्रव्यादियाग कीर होती ॥ परि ज्ञानयज्ञाची सरि न पावती। जैसी तारांगणसंपत्ती। दिनकरा पाशीं ॥ ५९ ॥ देखें परमा
फ

५

त्मसुखनिधान। साधावया योगीजन। ने न विसंबती अंजन। उन्मेषनेत्रीं ॥ ५९ ॥ ६० ॥ सर्वमिति ॥ जें धांवतया कर्माची उगाणी। नैष्कर्म्यबोधाची खाणी। जें भुकेलिया साची ध
णी। साधनाची ॥ ६१ ॥ जेथ प्रवृत्ति पांगुळ जाली। तर्काची दिठी गेली। जेणें इंद्रियें विसरली। विषयसंग ॥ ६२ ॥ मनाचें मनपण गेलें। जेथ बोलाचें बोल कुंपलें। जया
माजि सांपडलें। ज्ञेय दिसे ॥ ६३ ॥ जेथ वैराग्याचा पांग फिटे। विवेकाचाही मास तुटे। जेथ न पाहतां सहज भेटे। आपणपें ॥ ६४ ॥ श्लोक ॥ तद्विद्धि प्रणिपातेन परिप्र
श्नेन सेवया। उपदेक्ष्यंति ते ज्ञानं ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः ॥ ३४ ॥ टीका ॥ तदिति ॥ तें ज्ञान पैं गा बरवें। जरि मनीं आथि जाणावें। तरि संतां यां भजावें। सर्वस्वेंशीं ॥ ६५ ॥
जो ज्ञानाचा कुरुठा। तेथ सेवा हा दारवंटा। तो स्वाधीन करी सुभटा। वोळगोनी ॥ ६६ ॥ तरि तनुमनजीवें। चरणां लागावें। ॥ सेवया ॥ आणि अगर्वता करावें। दास्य
सकळ ॥ ६७ ॥ परिप्रश्नेन ॥ मग अपेक्षित जें आपुलें। ॥ उपदेक्ष्यंतीति ॥ तें ही सांगती पुसिलें। जेणें अंतःकरण बोधलें। संकल्पा न ये ॥ ६८ ॥
ज्ञानिनेति ॥ तयांचेनि वाक्य उजियडें। जालें चित्त निधडें। ब्रह्मांचेनि पाडें। निःशंक होय ॥ ६९ ॥ श्लोक ॥ यज्ज्ञात्वा न पुनर्मोहमेवं यास्यसि पांडव।
येन भूतान्यशेषेण द्रक्ष्यस्यात्मन्यथो मयि ॥ ३५ ॥ टीका ॥ २ ॥ यन्नेति ॥ तेव्हेळीं आपणपें निमहिजे। इये अशेषेंही भूतें। मातें स्वरूपीं अखंडित
देखसील ॥ ७० ॥ यदिति ॥ ऐसें ज्ञानप्रकाश पाहिलें। मग मोहांधकार जाइल। जैं श्रीगुरुकृपा होईल। पार्था गा ॥ ७१ ॥ श्लोक ॥ अपि चेदसि पापेभ्यः सर्वे
भ्यः पापकृत्तमः। सर्वं ज्ञानप्लवेनैव वृजिनं संतरिष्यसि ॥ ३६ ॥ टीका ॥ ४ ॥ अपीति ॥ जरी कल्मषांचा आगर। तूं भ्रांतीचा सागर। व्यामोहाचा डोंगर।
होउनि असशी ॥ ७२ ॥ सर्वमिति ॥ तरी ज्ञानशक्तीचेनि पाडें। हें अघवें चि गा थोकडें। ऐसें सामर्थ्य असे चोखडें। ज्ञानी इये ॥ ७३ ॥ देखें विश्वाभासा
ज्ञी अमूर्तीचा कडवसा। तो जयाचेया प्रकाशा। पुरे चिना ॥ ७४ ॥ तया कायसें हें मनामळ। हें बोलणें ही असे किडाळ। नाहीं येणें पाडें दुजें जगीं ॥ ७५ ॥
श्लोक ॥ यथैधांसि समिद्धोऽग्निर्भस्मसात्कुरुतेऽर्जुन। ज्ञानाग्निः सर्वकर्माणि भस्मसात्कुरुते तथा ॥ ३७ ॥ टीका ॥ २ ॥ ज्ञानाग्निरिति ॥ सांगें भुव
नत्रयाची काजळी। जे गगनामाजि उधवली। ते प्रचंडें वाहटुळी। काय अभ्र पुरे ॥ ॥ ७६ ॥ यथेति ॥ कीं पवनाचेनि कोपें। पाणियें चिजा पळे पें। तो आव

यानुवृद्दउपे। तृणकाष्ठेंका उ। ॥ ७७ ॥ श्लोक ॥ नहि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते। तत्स्वयं योगसंसिद्धः कालेनात्मनि विंदति ॥ ३८ ॥ टीका ॥ ६ ॥ नहीति ॥ म्हणोनि
अमांहेंनुघडे। जे चित्ताशिंता अमघडे। मुडतीज्ञानाचेनि पाडें। पवित्रने दिसे ॥ ७८ ॥ येथ ज्ञान हें उत्तम होय। आणिकीं एक नेसे के आहे। मागुतें चैतन्या
कांजें सेनोहे। दुसरें गा ॥ ७९ ॥ यथा महातेजाचे निकसें। जरि बिंबा स्वावमूर्ति दिसे। कां गवसिलें गवसें। आकाश आहे ॥ ८० ॥ नान दिष्ट्या चेनि पाडें। कांटाळेनु मिजोउ। नाद
उपमा ज्ञानी घडे। पउकुमरा ॥ ८१ ॥ पवित्रमिति ॥ म्हणोनि बहुती परी पाहतां। धुडती धुडती निर्धारितां। ज्ञानाचीपवित्रता। ज्ञानी चि आथी ॥ ८२ ॥ जेवीं अमृता
चीचवी निवडिजे। तरि अमृतानांचि साविरवी म्हणिजे। तेवीं ज्ञाने हें उपमिजे। ज्ञाने चिं ॥ ८३ ॥ तत्स्वयमित्युत्तरार्द्ध स्पष्टं ॥ ३८ ॥ चुर्णिका ॥ आतां याव रिजेवी
म्हणे। तेवा पांथि वेषुफेड गां। तरु म्हाव निपाये म्हणे। जेवीं म्हणसा ॥ ८४ ॥ परि ते ज्ञानकें विज्ञाण वे। तें असे अर्जुन जेवु म्हणावे। तंव म्हणे गोगतें देवें। जाणीतले ॥ ८५ ॥ मग म्हणे
तें कीरीटी। आतां चित्त दे उडें पे गोष्टी। सांगेन ज्ञानाचियेसे ही। उपाय तुज ॥ ८६ ॥ श्लोक ॥ श्रद्धावाल्लँभते ज्ञानं तत्परः संयतेंद्रियः। ज्ञानं लब्ध्वा परां शांतिमचिरेणाधिगच्छ
ति ३९ टीका ॥ ६ ॥ तत्पर इति ॥ तरि आत्मसुखाचिया गोडिया। विटोनि सकळविषयां। जयाचेनि ठाई इंद्रियां। मानु नाहीं ॥ ८७ ॥ श्रद्धावानिति ॥ न श्रद्धावानिति।
जो मनाशि चाउ न सांगे। जो प्रकृतीचें केलें नेघे। जो श्रद्धे चेनि भोगें। सुखिया झाला ॥ ८८ ॥ तयातें चि गिंवसीत। ज्ञान पावे निश्चित। जया माजि अचुबित। शांति असे ॥ ८९ ॥ ज्ञान मि
ति ॥ तें ज्ञान हृदयीं प्रतिष्ठे ॥ आणि शांतीचा अंकुर फुटे। अधिरेणेति ॥ मग विस्तारु बहु प्रकटे। आत्मबोधाचा ॥ ९० ॥ अयमभिप्रायः ॥ मग जेउती वास पाहिजे। तेउती आ
पि दिसे उ। तेथें अपारापार निगिजे। निश्चितां ॥ ९१ ॥ ऐसा हा उत्तरोत्तर। ज्ञानबीजाचा विस्तार। सांगतां असे अपार। परि असो आतां ॥ ९२ ॥ श्लोक ॥ अज्ञश्चाश्रद्दधान
श्च संशयात्मा विनश्यति। नायं लोकोऽस्ति न परो न सुखं संशयात्मनः ॥ ४० ॥ टीका ॥ १४ ॥ अश्रद्दधानश्च ॥ आइकें जया प्राणियांच्या ठाई। ज्ञानाची आवडी नाहीं। तया
चें जियालें म्हणों काइ। वरि मरण चांग ॥ ९३ ॥ अज्ञश्च ॥ शून्य जैसें गृह। कां चैतन्यें विण देह। तैसें जीवित संमोह। ज्ञानहीन ॥ ९४ ॥ अथवा ज्ञान की र आपुनाहे। परि ते
चाउ राखें जे विवादे। तरि ते ही प्राज्ञ झ्या आहे। प्रासिलें पं ॥ ९५ ॥ संशयात्मा ॥ तो सुनिज्ञानाची गोठी कायसी। परि ते आस्था ही न धरी मानसीं। तरि तो संशयानळें पडला असे।

पडिला म्हणा। ॥ ९६ ॥ जें अमृत नहीं परिना वडे। ऐसें सांखियाति आरोचकें पडे। विनश्यति ॥ तें मरण आलें असें फुडे। जाणावें की ॥ ९७ ॥ तेसा विषय सुखें रंजे। जो ज्ञानें उदी चि
माजे। तो संशयें अंगीकारिजे। येथ भ्रांति नाही ॥ ९८ ॥ नेति ॥ मग संशयी जरि पडिला। तरि निश्चयें नाशला। तो इहपर लोकां मुकला। ॥ न सुखमिति ॥ सुखा झाला
९९ ॥ जया काळज्वर आंगी वाणे। तो शीतातें जे तोनें। अग्नि आणि चांदिणे। सम सम चि मानी ॥ २०० ॥ तैसें साच आणि लटिकें। विरुद्ध आणि सारिखे। संशयी तो नोळखे।
हिताहित ॥ १ ॥ हा रात्रि दिवस पांही। जैसा जात्यंधा ठाउवाना ही। तैसें संशयीं असता कांही। मनाचये ॥ २ ॥ प्रकरणार्थः ॥ म्हणोनि संशयाहूनि थोर। आणिक नाही पाप
थोर। हा विनाशाची वागुर। प्राणियांसी। याकारणें तुवां सांडावा। आधी हा चि एक जिणावा। जो ज्ञानाचिया अभावां। माजि असे ॥ ४ ॥ तें अज्ञानाचें गाढ पडे। तें हा बहुवस म
नीं वाढे। म्हणोनि सर्वथा मार्गमोडे। विश्वासाचा ॥ ५ ॥ हृदयीं हा न समाये। बुद्धीतें गिंवसूनि ठाये। तेथें संशयात्मक होये। लोकत्रय ॥ ६ ॥ श्लोक ॥ योगसंन्यस्तकर्माणं ज्ञानसं
छिन्नसंशयं। आत्मवंतं न कर्माणि निबध्नंति धनंजय ॥ ४१ ॥ टीका ॥ २ ॥ येणें निभावार्थः ॥ ऐसा जरि थोरावे। तरि उपायें एकें आगवे। ज्ञानेति ॥ जरि हातीं होय वरवें। ज्ञानखड्ग
७ ॥ तरि तेणें ज्ञानशस्त्रें निखटें। निमिषें हा निवटे। ॥ आत्मवंतमिति ॥ मग निःशेष नफिटे। मानसीचें ॥ ८ ॥ श्लोक ॥ तस्मादज्ञानसंभूतं हृत्स्थं ज्ञानासिनात्मनः।
छित्वैनं संशयं योगमातिष्ठोत्तिष्ठ भारत ॥ ४२ ॥ ॥ इति श्रीमद्भग॰ ब्रह्मार्पणयोगोनाम चतुर्थोध्यायः ॥ टीका १ ॥ तस्मादिति स्पष्टं ॥ छित्त्वेति ॥ याका
रणें पार्था। उठि वेगा तुं आता। नाशाकरुनि हृदयस्था। संशयासी ॥ ९ ॥ उत्तराध्यायार्थसंगतिः ॥ ऐसें सर्वज्ञाचा बापु। जो आत्मज्ञानदीपु। जो म्हणतसे कृपा। ऐकें गा
या ॥ २१० ॥ तया पूर्वापर बोलाचा। विचारुनि कुमर पंडुचा। केला प्रश्न अवसरु चिता। कवि ताहा उत्तरु ॥ ११ ॥ ते कथा सिसंगती। भावाची संपत्ती। रसाची उन्नती। म्हणि पैल पुढां ॥ १२ ॥ जया
चा उस्ते पणीं। कीजे आगर मांचा ठावा तुकणी। ॥ संसार वीर करुणाद्भुत हास्य भयानका बीभत्स रौद्रश्चेति रसाः ॥ जो सकळा नाची आयणी। विसावा जगी ॥ १३ ॥
ते गां तरि अभिनवल्या। तेय म्हणा मकरंदें वोल्ह। ते समुद्राहूनि खोला। अर्थभावेन ॥ १४ ॥ जैसें बिंब तरि बचकें ऐसें दिसे। परि प्रकाशा त्रैलोक्य थोकडें। शब्दांची व्याप्ती तैसी पाडें।
अनुभवावी ॥ १५ ॥ ना तरी कामितयाचियाउ छा। फळे कल्पवृक्ष जैसा। बोल व्यापक होय तैसा। तरि अवधान द्यावें ॥ १६ ॥ हें असो काय म्हणावें। सर्वज्ञ जाणती स्वभा
वें।

तरितिकेंचित्त छ्यावें। हे विनती मासी ॥१७॥ जेंसा हिम्प आणि रंगां। ती। हें रे खादिसे बोलती। जैसी लावण्य गुणकुळवती। आणि पतिव्रता ॥१८॥ आधी
त्रिमाखर आवडे। आणि ते चिऔषध जोडे। तरि सेवावी नां का कोडें। तोवांतोंवां ॥१९॥ सहजें मलया निक्सुगंध। त
यास अमृताचा होय स्वाद। आणि तेथेंचि जोडे नाद। जरि देवगत्या ॥२०॥ तरि कस्परीं सर्वांग निववी। स्वादें जिह्वे तें नाचवी।
तेवी त्रिकाना करवी ह्मणवी। वापमा स्ना ॥२१॥ तैसें कथेचें ह येणेंक णें। श्रवणा शिहोय पारणें। आणि संसार दुःख सक
रवणें। विकृत्ती विण ॥२२॥ जरि मंत्रें चि वैरी मरे। तरि वायां कां बा धारे कुटारें। रोगजाय दुधें साकरें। तरि निंबकाय को
पियावा ॥ २३॥ तैसा मनाचा मार न करितां। इंद्रियां दुःख नदेतां मोक्षपथ असे आइता। श्रवण त्रिमाजी ॥२४॥ स
णोनि आथिलीया आराणुका। गीतार्थ हा निका। ज्ञानदेव ह्मणे आइका। निवृत्तिदास ॥२२५॥ ॥
त्रार्के मोक्षाहोंमेरोनरें। तें पद पढ़नि केली ज्ञानेश्वरें। गोविंद वरवा सुरवांतरें। जगज्जीवनलेखक ॥२२६॥ इतिश्रीगीताभावार्थदीपिकायांज्ञानदेवविरचितायांचतु
र्थोध्यायः ॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥अर्जुन उवाच॥ ॥श्लोक॥ संन्यासं कर्मणां कृष्ण पुनर्योगं च शंससि । यच्छ्रेय एतयोरेकं तन्मे ब्रूहि सुनिश्चितं ॥ १ ॥
टीका ॥ १ ॥ टीका ॥ १४॥ ॥मग पार्थ श्रीकृष्णातें म्हणे । हां हो कें संतु म नु बोलूण । एक हाय न रिघें अंतःकरण । विचारें ये ॥ १ ॥ ॥संन्यासमिति॥ ॥ मा
गां सकळ कर्माचा संन्यास । तुम्हींचि निरूपिला होता बहुवस । तरि कर्म योगी कवि काय निरस । पोषितसां पुढती ॥ २ ॥ ॥ऐसें द्व्यर्थ हें बोलतां । आम्हां नेणतां
याच्या चित्ता । आपुलीयेचा उपदेश अनंता । न मनुनें हें ॥ ३ ॥ ॥अ इकें एकु सरा तें बोधिजे । तरि एकु निष्ठचि बोलिजे । हें आणिकीं काय ॥ सांगि
जे । तुम्हां प्रति ॥ ४ ॥ ॥तरि या चिलागीं तुमतें । म्यां रा उवळा ऊ जिनविलें हो तें । जें हा परमार्थ ध्वनितें । व न बोलावा ॥ ५ ॥ ॥तरि मागीलु अ
सांदेवा ॥ ॥यदिति॥ ॥आता असो न उकुल दखावा । मार्गी दोही मानि बुरवा । मार्ग कवण ॥ ६ ॥ ॥जो परिणाम सिच्चा निर्वाचा । अनुवी
नय फळा । आणि अनुष्ठीतां साजवा । सा विया नी ॥ ७ ॥ जैसें निद्रेचें सुख न मोडे । आणि मार्ग तरि बहु सांडे । तैसें सुखवास
नसांगउं । माहे पहाय ॥ ८ ॥ ॥भक्तिर हस्य वर्णय ति येणें अर्जुनाचें निवालें । देव मनीं विस्मलें । मग हांइलुण कृष्ण
नलें । संतोषें निया ॥ ९ ॥ देखा कामधेनु जैसी माये । म देवा तु या होय । चंद्र हीं परि ला हे । खेळावया ॥ १० ॥ पाहें पां उभ
त्री असन्नता । तया उपमन्युचिया आर्ता । काइ क्षीराब्धि इथ भाता देइजे चि नां ॥ ११ ॥ तैसा आरायाचा कुरूळा । श्रीकृष्णा आपुला लियासु भदा
काम सर्व सुखाचा वसोटा । तो स्विनोहा वा ॥ १२ ॥ येथ चमत्कारु का ईसा । गोसावी श्रीलक्ष्मीकांता रमा । आतां आपलीया संकल्पा । मागावाकी ।
१३ ॥ असो तें अर्जुनें म्हणितलें । तें माहा नियें रें दीधलें । तें विसां तोन बोलिलें । काय श्रीकृष्णु ॥ १४ ॥ ॥श्लोक॥ ॥श्रीभगवानुवाच
संन्यासः कर्मयोगश्च निःश्रेयसकरावुभौ । तयोस्तु कर्मसंन्यासात्क न्योगो विशिष्यते ॥ २ ॥ टीका ३ ॥ ॥संन्यासइति॥ ॥ तो म्हणे गा कुंतीसु
ता । हे संन्यास योग विचारितां । मोक्षकरत त्वतां । दोन्ही होती ॥ तया ति॥ ॥ तरि जाणा नेणा सकळा । हा कर्मयोग की र सोंजळा । जेवि नाव स्त्रियाबा

बाळा । तोयतरणी ॥ १६ ॥ ॥तैसें सारासार पाहिजे । तरि सोपा हा चि देखिजे । येणें संन्यास फळ लाहिजे । अनायासें ॥ १७ ॥ ॥२॥ चूर्णिका ॥ ॥आतां याचि
लागीं सांगतु । तुज संन्यासाचें चिह्न । मग सहजें अभिन्न । जाणसी तें ॥ १८ ॥ ॥श्लोक॥ ॥ज्ञेयः स नित्यसंन्यासी यो न द्वेष्टि न कांक्षति । निर्द्वंद्वो हि महाबाहो सुखं
बंधात्प्रमुच्यते ॥ ३ ॥ ॥टीका॥ ॥ज्ञेयइति॥ ॥तरि गेलिया ची स्मृति न करी । न पावतां चा उ ने धरी । सांसु निश्चळ अंतरीं । मेरु जैसा ॥ १९ ॥ ॥निर्द्वंद्व इति॥ ॥
आणि मी माझें ऐसी आठवण । विसरलें जयाचें अंतःकरण ॥ ॥ज्ञेयइति॥ ॥पार्था संन्यासी जाण । निरंतर ॥ २० ॥ जो मनें ऐसा जाला । संगी तो चि मुक्त ला ।
सुखमिति॥ ॥म्हणौनि सुखें सुख पावला । असंग उठा ॥ २१ ॥ तेंहृदि ॥ ॥आतां गृह आदिक आघवें । तें काहीं न लगे त्यजावें । जें घेतें जाले स्वभावें । निःसंग म्हणौनि ।
२२ ॥ देखें अग्नि विझोनि जाय । मग अग्निवाउ कि कबळ होय । तें तुका भुसुं ग मिया जयापरी ॥ २३ ॥ तैसा असतां उपाधी । ना कर्म्यज ना कर्मबंधी । जयाची ये बुद्धी । संकल्प
नाहीं ॥ २४ ॥ ३ ॥ चूर्णिका ॥ ॥म्हणौनि कल्पना जें मांडू । तें चि गा संन्यास घडे । या कारणें दोन्ही सांगडे । संन्यास योग ॥ २५ ॥ ॥श्लोक॥ ॥सांख्ययोगौ
पृथग्बालाः प्रवदन्ति न पण्डिताः । एकमप्यास्थितः सम्यगुभयोर्विन्दते फलं ॥ ४ ॥ ॥टीका॥ ॥सांख्ययोगाविति॥ ॥ ॥एऱ्हवीं तरि पार्था । जे मूर्ख होती सर्वथा । ते सांख्य
योगसंस्था । जाणती केवी ॥ २६ ॥ सहजें अज्ञान । म्हणौनि ते म्हणती भिन्न । ॥ नेति ॥ ॥एऱ्हवीं दीपा प्रति काय प्रकाशा आन आन । प्रकाश आहुती ॥ २७ ॥ ॥ एकमपीति॥ ॥
पैं सम्यक्त्वा क अनुभवें । जिहीं देखिलें तत्त्व आघवें । ते दोहीं तें एक चि भावें । मानिती गा ॥ २८ ॥ ॥श्लोक॥ ॥यत्सांख्यैः प्राप्यते स्थानं तद्योगैरपि गम्यते । एकं सांख्यं च योगं च
यः पश्यति स पश्यति ॥ ५ ॥ ॥टीका ॥ ३ ॥ ॥यदिति॥ ॥ आणि सांख्यीं जें पाविजे । तें चि योगीं ही पाविजे । म्हणौनि ऐक्य दोही तें सहजें । याही परी ॥ २९ ॥ ॥एकमिति॥
देखें आकाश आणि अवकाश । भेद नाहीं जैसा । तैसें ऐक्य योग संन्यासा । वाळु तरि ॥ ३० ॥ तयासी जगीं पाहलें । आपणपें तेणें देखिलें । जया सांख्य योग ज्ञाणवलें । भेदें
विण ॥ ३१ ॥ ॥श्लोक॥ ॥संन्यासस्तु महाबाहो दुःखमाप्तुमयोगतः । योगयुक्तो मुनिर्ब्रह्म न चिरेणाधिगच्छति ॥ ६ ॥ ॥टीका ॥ २ ॥ ॥योगयुक्त इति॥ ॥ आणि
जो पथ पार्था । चढे मोक्ष पर्वता । तो महासुखाचा निमथा । वेगीं आपावे ॥ ३२ ॥ ॥संन्यासइति॥ ॥एऱ्हवीं योगस्थिति जया मोडे । तो वायांचि हव्यासी पडे । पैं प्राप्ति कधीं

नघडे। सन्यासाची ॥ ३३ ॥ श्लोक ॥ योगयुक्तो विशुद्धात्मा विजितात्मा जितेंद्रियः। सर्वभूतात्मभूतात्मा कुर्वन्नपि न लिप्यते ॥ ७ ॥ ॥ टीका ॥ योगयुक्त इति ॥ जेणें भ्रांतिपासोनि हिरतलें। गुरुवाक्यें मन धुतलें। मग आत्मस्वरूपी घातलें। हारोनियां ॥ ३४ ॥ जैसें समुद्री लवण न पडे। तंव वेगळें अल्प आवडे। मग हाये सिंधु चि येकुटें। भिंनले ना ॥ ३५ ॥ विजितात्मेति ॥ तैसें संकल्पेंसि निकाढलें। जयाचें मन चित्तें चैतन्य जालें ॥ सर्वेति ॥ तेणें येकदेशी ये ब्यापिलें। आकळेय ॥ ३६ ॥ कुर्वन्निति ॥ आतां कर्ता कर्म करावें। हे खुंटलें तया स्वभावें। आणि करी जरी ॥ आघवें। तरी अकर्ता ॥ ३७ ॥ श्लोक ॥ नैव किंचित्करोमीति युक्तो मन्येत तत्त्ववित्। पश्यन्शृण्वन्स्पृशञ्जिघ्रन्नश्नन्गच्छन्स्वपन्श्वसन्। प्रलपन्विसृजन्गृह्णन्नुन्मिषन्निमिषन्नपि। इंद्रियाणींद्रियार्थेषु वर्तंत इति धारयन् ॥ ९ ॥ टीका ॥ १० ॥ नैवेति ॥ जे पार्था तया देहीं। मीपणाची आठवण नाहीं। तरि कर्तत्व कैचें काई। उरलें सांग ॥ ३८ ॥ ऐसें तनुत्यागेंविण। अमूर्ताचे गुण। दिसती संपूर्ण। योगयुक्तां ॥ ३९ ॥ यऱ्हवीं आणिकांचि परी। नाहीं येक वावरी। अशेषाही व्यापारी। वर्ततु दिसे ॥ ४० ॥ पश्यन्निति ॥ नाहीं नेत्री पाहे। श्रवणीं ऐकत आहे। परि तेथ जाणता नाहे। नवल देख ॥ ४१ ॥ स्पर्शा मिनत जाणे। परिमळ सेवी घ्राणें। ॥ अश्नपन ॥ अवसरोचित बोलणें। तयाही आथी ॥ ४२ ॥ अश्नन्गृह्णन्निति पदद्वय व्याख्या ॥ आहारातें स्वीकरी ॥ विसृजन ॥ त्यजावें ते परिहरी। ॥ स्वपन ॥ निद्रेचे अवसरीं। निद्रिजे सुखें ॥ ४३ ॥ गच्छन ॥ आपुलेनि इच्छावशें। जाहीं गा चालतां दिसे। पैं सकळ कर्म ऐसें। गा हा टेकोव ॥ ४४ ॥ हे सांगों काय येकेक ॥ श्वसन ॥ ॥ देख श्वासोच्छ्वासादिक ॥ उन्मिषन ॥ आणि निमिषोन्मेष। आदिकरूनि ॥ ४५ ॥ पार्था तया चा गाउ। हे आघवे चि आथी पाहीं। परि तो कर्ता नव्हे काहीं। प्रतीतिबळें ॥ ४६ ॥ जे भ्रांति सेजे सुतला। तंव स्वप्नसुखें भुलला। मग ज्ञानोदयें चेइला। म्हणउनियां ॥ ४७ ॥ श्लोक ॥ ब्रह्मण्याधाय कर्माणि संगं त्यक्त्वा करोति यः। लिप्यते न स पापेन पद्मपत्रमिवांभसा ॥ १० ॥ ब्रह्मणीति ॥ आतां अधिष्ठानसंगती। इंद्रियाणी तिप्रवर्तेसु तिकाने राई ॥ अशेषाही इंद्रियवृत्ती। आपुलाल्या अर्थी। वर्तत आथी ॥ ४८ ॥ ॥ संगमिति ॥ ॥ दीपाचे निमकाजें। गृहीचे व्यापार जैसे। देहीं कर्म जातनैसें। योगयुक्ता ॥ ४९ ॥ तो कर्म करी सकळें। लिप्यतेनेति ॥ परि कर्मबंधा नाकळे। जैसें न भिंपे जळीं जळें। पद्मपत्र ॥ ५० ॥ श्लोक ॥ कायेन मनसा बुद्ध्या केवलैरिंद्रियैरपि। योगिनः कर्म कुर्वंति संगं त्यक्त्वात्मशुद्धये ॥ ११ ॥ टीका ॥ ३४ ॥ कायेन ॥ देखबुद्धीचा भाषें नेणिजे। मनाचा अंकुर नुठिजे। ऐसा व्यापार तो बोलिजे। शरीरींचा ॥ ५१ ॥ हें चि मूढ आपभियनी। परि बाळकाचिये परी। यो गियेकर्म करिती शरीरीं। केवलानतु ॥ ५२ ॥ मनसा ॥ मग पांचभौतिक सचलें। जे हा शरीर असे निजेलें। तथें मन चि व्यापारकलें। स्वप्नी जैसी ॥ ५३ ॥ नवल आइकें धनुर्धरा। कैसा वासनेचा संसारा। देहा हातें दीन जागरा। परि सुख दुःख भोगी ॥ ५४ ॥ इंद्रियां चा गावनि णिजे। ऐसा व्यापार जो निपजे। तो केवळ गा म्हणिजे। मानसाचा ॥ ५५ ॥ योगिन इति ॥ योगिये तो ही करिती। परि कर्में तेन बांधिजती। जैसी टाकिली आहंसंगती। अहंभावाची ॥ ५६ ॥ आतां जाल या भ्रम हतु। जैसें पिशाचा चें चित्त ॥ केवलैरिति ॥ मग इंद्रियांचे चेष्टित। विकळ दिसे ॥ ५७ ॥ स्वरूप न दिसे। आ छविलें आइके। शब्द बोले मुखें। परि ते नेणा ही ॥ ५८ ॥ हें असो काजेंविण। जें जें काही कारण। तें केवळ कर्म जाण। इंद्रियांचें ॥ ५९ ॥ बुद्ध्या ॥ मग सर्वत्र जाणतें। ते बुद्धी चें कर्म निरुतें। वाळुख अर्जुना तें। म्हणे श्रीहरी ॥ ६० ॥ ते बुद्धि धुरे करूनि। कर्म करिती चित्त देउनी। परि ते कर्मापासुनि। मुक्त दिसती ॥ ६१ ॥ जे बुद्धी चिये गावीं देहीं। तया अहंकाराची सचि नाहीं। म्हणोनि कर्में करितां पाहीं। चोखाळले ॥ ६२ ॥ संगमिति ॥ आगा करितां कर्म। तें चि तें निष्कर्म। हें जाणती मर्म। गुरुगम्य ते ॥ ६३ ॥ आत्मशुद्धये ॥ आतां शांतरसाचें भरितें। माजि ताहें पात्रातें। जें बोलणें बोला परतें। बोलिलें ॥ ६४ ॥ ११ ॥ जुणिका येथ इंद्रियांचा पांग। जया फिटला आहे चांग। तयाचि गा यथार्थ मार्ग। म्हणउनियां ॥ ६६ ॥ जें मना आकळितां कुहाडें। घोगु श्रीमा बुद्धीला तुटे। तें देवां चें निरू पणांतें। सांग तुलें तुज ॥ ६७ ॥ जें नाव्हती जस्म भावें। तेंवाचीं निज विफावें। तरि आणिक कायकरावें। कथा सांग ॥ ६८ ॥ ह्या अति शाय आनया चा। जाण्णोनि रासुनि रतीसा। म्हणे संवादत यांदोघांचा। पुरिसा त्रिपुरिसा ॥ ६९ ॥ मग श्रीकृष्ण म्हणे पार्थासि। आतां प्रांमाते सिद्ध पुरुषं। मांगन तुज निरुतें। चित्त दे हुडे ॥ ७० ॥ श्लोक ॥ युक्तः कर्मफलं त्यक्त्वा शांतिमाप्नोति नैष्ठिकीं। अयुक्तः कामकारेण फले सक्तो निबध्यते ॥ १२ ॥ टीका ॥ युक्त इति ॥ तरि आत्मयोगें आथिला। जो क

गी०अ०५
३८

मूफव्याशि विटल्या। तोघरविगोनिवविल्या। शांतिजगीं ॥ ७१ ॥ युक्तइति ॥ येरकर्मबंधें किरीटी। अभिलाषाचियेगांठी। कर्ळासल्या खुंटीं। फळभोगाच्या ॥ ७२ ॥
श्लोक ॥ सर्वकर्माणिमनसासंन्यस्यास्तेसुखंवशी। नवद्वारेपुरेदेहीनैवकुर्वन्नकारयन् ॥ १३ ॥ टीका ॥ सर्वेति ॥ जैसाफळाभियहावें। तैसंकर्मक
रीत्आघवें। मगनकीजेचियेतोंभावें। उपेक्षिजे ॥ ७३ ॥ तोजयाकडेंवासपाहे। तेंतेंसुखाचीसृष्टिहोये। तोअसतांनथराहे। महाबोध ॥ ७४ ॥ नवद्वारेइ
ति ॥ नवद्वारें देही। तोअसतचिपरिनाहीं। करितचिनकरीकांहीं। फळत्यागी ॥ ७५ ॥ न ॥ श्लोक ॥ नकर्तृत्वंनकर्माणिलोकस्यसृजतिप्रभुः।
नकर्मफलसंयोगंस्वभावस्तुप्रवर्तते ॥ १४ ॥ टीका ॥ लोकस्येति ॥ जैसाकाश्रीसर्वेश्वर। पाहिजेतंवनिर्व्यापार। परितोचिरचीविस्तार। त्रिभुवना
चा ॥ ७६ ॥ नकर्तृत्वमिति ॥ आणिकर्ताऐसेंम्हणिपे। कर्मीतरिकवणीनलिंपे। जेहातपायोनिलिंपे। उदासपणोंचा ॥ ७७ ॥ योगनिद्रातरिनमो
डे। अकर्तेपणासळुनपडे। परिमहाभूतांचेंदळवाडें। उभारिलें ॥ ७८ ॥ नकर्मेति ॥ जगाचाजीवींआहे। परिकवणाचाकांहींनोहे। जगविहे हो
यजाय। तोशुद्धिहीनेणे ॥ ७९ ॥ श्लोक ॥ नादत्तेकस्यचित्पापंनचैवसुकृतंविभुः। अज्ञानेनावृतंज्ञानंतेनमुह्यंतिजंतवः ॥ १५ ॥ टी३ ॥
नादत्तइति ॥ पापपुण्यंअशेष। तेपासींचिअसतांनदेखे ॥ नेचैवेति ॥ आणिसाक्षीहीहोऊंनठके। येरिगोष्टिकायतो ॥ ८० ॥ विभुः ॥
पैंमूर्तीचेनिमेळें। तोमूर्तहोउनिखेळे। परिअमूर्तपणानमैळे। दादुलेयाचें ॥ ८१ ॥ अज्ञानेनेति ॥ तोसृजीपाळीसंहारी। ऐसेंबोलतिअवधारीं।
तेंअज्ञानगाअवधारीं। पंडुकुमरा ॥ ८२ ॥ १५ ॥ चूर्णिका ॥ तेंअज्ञानजेंसमूळतुटे। तेंभ्रांतीचेंमसैरेफिटे। मगअकर्तृत्वप्रकटे। ईश्वरा
चें ॥ ८३ ॥ श्लोक ॥ ज्ञानेनेति ॥ येथईश्वरएकअकर्ता। ऐसेंमानलेंजरिचित्ता। आत्मनः ॥ आणिनाचिमीहेंस्वभावता। आधीं
चिआहे ॥ ८४ ॥ ऐसेनिविवेकेंउदयचित्ती। तयाचिभेदकें चत्रिजगतीं। देखेंआपलीयाप्रतीती। जगचिमुक्त ॥ ८५ ॥ तेषामिति ॥ ३
जैसीपूर्वदिशेचाराउळीं। उदयाचीमिरवेहोयदिवाळी। कीरकेहीदिशानियकाळी। काळिमानाहीं ॥ ८६ ॥ श्लोक ॥ तद्बुद्धयस्त

दात्मानस्तन्निष्ठास्तत्परायणाः। गच्छंत्यपुनरावृत्तिंज्ञाननिर्धूतकल्मषाः ॥ १७ ॥ टीका ॥ तदिति ॥ बुद्धिनिश्चयेंआत्मज्ञान। ब्रह्मरूप
भावीआपणआपण। ब्रह्मनिष्ठाराखेपूर्ण। तत्परायणआहे निरुती ॥ ८७ ॥ ऐसेंव्यापकज्ञानमुळें। जयाचियाहृदयागिवसीतआलें। तयाचीसम
ताद्दृष्टिवोलें। विशेषकाइ ॥ ८८ ॥ गच्छंतीति ॥ एकआपणपेंचिपांजैसें। तेंदेखतीविश्वतैसें। हेंबोलणेंकायसें। नवलयेथ ॥ ८९ ॥ परिदेवजे
सेंकौतुक। कहींचिदैन्यनदेखे। कांविवेकहानवोळखे। भ्रांतीतेजेंवी ॥ ९० ॥ नातुरिअंधकाराचीवानी। जैसासूर्यनेणेस्वप्नीं। अमृतनाइकेअपला
कानीं। मृत्युकथा ॥ ९१ ॥ नातरिसंतापकैसा। चंद्रनस्मरेजैसा। भ्रांतीभेदनेणतीतैसा। ज्ञानियेंतें ॥ ९२ ॥ श्लोक ॥ विद्याविनयसंपन्नेब्राह्मणेगवि
हस्तिनि। शुनिचैवश्वपाकेचपंडिताःसमदर्शिनः ॥ १८ ॥ टीका३ ॥ विद्येति ॥ मगहामशककागज। कींश्वपचहाद्विज। परलहानरहाआत्मज। हेंतंवलेंके।
॥ ९३ ॥ नातरिधेनुहेंश्वान। एकगुरुएकहीन। हेंअसोकेंचेंस्वप्न। जागतया ॥ ९४ ॥ पंडिताइति ॥ येथभेदनदेखतावा। जरिअहंभाव उर
लाहोता। तोआधींचिनाहीआघवा। आतांविषमकाइ ॥ ९५ ॥ श्लो० ॥ इहैवतैर्जितःसर्गोयेषांसाम्येस्थितंमनः। निर्दोषंहिसमंब्रह्मतस्माद्ब्रह्मणि
तेस्थिताः ॥ १९ ॥ टीका ॥ निर्दोषमिति ॥ म्हणोनिसर्वत्रसदासम। तेंआपणचिअद्वयब्रह्म। हेंसंपूर्णजाणवर्म। समदृष्टीचें ॥ ९६ ॥ इहेति
जिंहीविषयसंगनसंडितां। इंद्रियांतेंनदंडितां। परिभोगिलीनिःसंगता। कामेंविण ॥ ९७ ॥ जिंहीलोकाचेनिआधारें। लौकिकव्यापारें। परिसांडिलेंनिदसुरें।
लोकीकुहे ॥ ९८ ॥ जैसाजनांमाजिवृक्षू। असतुचिजनानळगोचर। तैसाशरीरीनासंसार। तोळखुनयात ॥ ९९ ॥ असोहेंपवनाचनिमचे। जेमनजही
नच्छळाचें। तेंआणिकलक्षणेंविगचे। कळेलचहे ॥ १०० ॥ तस्मादिति ॥ तेसंनामरूपतयाचें। यूरूचीब्रह्मचिनासाचें ॥ येथामिति ॥ मनसाम्या
आलेंजयाचें। सर्वत्रगा ॥ १ ॥ १९ ॥ चूर्णिका ॥ ऐसेंनिसमदृष्टीजोहाय। तयापुरुषालक्षणहीआहे। अर्जुनासंक्षेपसांगतपाहे। श्रीअच्युतलक्षण ॥ २ ॥
श्लोक ॥ नप्रहृष्येत्प्रियंप्राप्यनोद्विजेत्प्राप्यचाप्रियं। स्थिरबुद्धिरसंमूढोब्रह्मविद्ब्रह्मणिस्थितः ॥ २० ॥ टीका ॥ स्थिरबुद्धिरिति ॥ नमिमृगज

थांचे निधुरें। जैसें नल्होटे गिरिवरें। तृष्णहृष्येदिति॥ ॥तैसा अभ्यास भीन विकारें। पातल्याजो ॥३॥ अन्तविदिति॥ ॥तो चिंतोनिकता। समदृष्टि नलुगा।
श्रीहरी ह्मणे पंडुसुता। तो चित्रसाधिदि ॥४॥ ॥बाह्यस्पर्शेष्वसक्तात्मा विंदत्यात्मनि यत्सुखं। सब्रह्मयोगयुक्तात्मा सुखमक्षय्यमश्नुते ॥२१॥ टीका ॥४॥
बाह्येति ॥ ॥जो आपुणपें माउनिकही। इंद्रियग्रामावरि येणें नाही। तो विषयसेवी हें काइ। चित्रयेथें ॥२०५॥ ॥सुखमक्षय्यमश्नुते ॥ ॥सहजे स्वसुखा
चेनिअपारें। सुरवाडें आंतरें। खल्लास णउनि बाहिरें। पाउलन घली ॥६॥ सांगे कुमुदला चंद्रिकातटें। जोजेविला चंद्रकिरणें चारवुटें। तो चकोर काइ
वाळुवंटे। चुंबीतअसे ॥७॥ विंदतीति॥ ॥तैसें आत्मसुखरूप पाइलें। जया सिन्धआपणपां फावलें। तया विषयसहजें साउलें ह्मांगा काइ ॥८॥ २१
चूर्णिका ॥ ॥येदूवीनदि कौतुकें। विचारूनि पाहें पां निकें। या विषयांचे निसुखें। अक्रवतीकवण ॥९॥ ॥श्लोक ॥ ॥ये हि संस्पर्शजा भोगा दुःखयो
नयएव ते। आद्यंतवंतः कौंतेय न तेषु रमते बुधः ॥२२॥ टीका ॥१९॥ ॥येहीति॥ ॥जिही आपणपें नाही देखिलें। तो चि याइंद्रियार्थी रंज
लें। जैसें रंकुषा आळुकलें। तृषा नेसेवी ॥११०॥ ताजरिं तृषापीडितें। संभ्रमें विसरो निजस्थानें। मृगतोयबुद्धीबरडीतें। टाकूनि येती ॥११॥ तैसें आपण
पें नाही दिठें। जयांतें स्वसुखाचें मरा सरांटे। तयांही मगें शिविषयहे गोमटें। आवडती ॥१२॥ ॥आद्यंतवंतः॥ ॥येरूवीं विषइं काय सुख
आहे। हें बोलणें चिमा विखें नोहे। तरि विद्युत्स्फुरणें कां नपाहे। जगामाजी ॥१३॥ सांगें वानवर्षआनपथुरे। एतुली अभ्रछाया विजरिसरे। तरि त्रिमा
त्रीकें धवळारें। करावीं कां ॥१४॥ ॥भोगाः॥ ॥ह्मणऊनि विषयसुख जें बोलिजे। तें ऐसेंनांगा वायाजल्पिजे। जैसें मधुरकाळकूट जिजे। विषकंदानें ॥१५
गानरि भोमा नाभमंगळ। रोगि हिणी तें ह्मणती जळ। तैसा सुखप्रवाद बरळ। विषइं कहा ॥१६॥ हें आघवी बोली। सांग पां सर्पफणीची साउली। तैसी
तव्हो इल्लें कवतुली। मूषकाद्री ॥१७॥ जैसा आमिषकवचपांउवा। मीन न सेवी चिंतवबरवा। तैसा विषयसंग आघवा। निफ्रांत जाणें ॥१८॥

हें विरक्तां चियदृष्टी। जैसें हाथिंजें किरीटी। तें पांडुरोगा चियपुष्टी। मादिखवदिसे ॥१९॥ ह्मणऊनि विषयभोगीं जें सुख। तें साद्यंत निजागा दुःख। ॥दुःखेति॥ ॥परि काय
कीजे मुर्ख। सविताना मरे। ॥२०॥ तेंअनरें तेंणजी बापडे। ह्मणऊनि अगत्य सेवणें घडे। सांगें पूयपंकि चें किडे। काय चिळिसी घेती ॥२१॥ तयांदुःखियांदुःख
चि जिव्हार। ते विषयकर्दमिचें दर्दुर। ते भोगजळींचे जळचर। सांडिती केवी ॥२२॥ ॥आणि दुःखयोनी जिया आहाती। तिया निरर्थका नव्हती। जरि विषय
यावरि विरक्ती। धरिती जीव ॥२३॥ तरि गर्भवासादिक संकटें ॥ ॥कां जन्ममरणाचें कष्टें। हे विसावेवीण वाटे। वाहावी कवण ॥२४॥ जरि विषयीं वि
षयसांडिजैल। तरि महादोषां कवणें सिंजैल। आणि संसार हा शब्द नष्टैल। लटिका जगीं ॥२५॥ ह्मणऊनि निजअविद्याजानेनाथिलें। तें तिहीं चि साचदाखिलें। जिही सुखबुद्धी
घातलें। विषयदुःख ॥२६॥ कौंतेय ॥ ॥ययाकारणें गा सुभटा। हा विचारितां विषयपंथवोखदा। तू भुलोनि कुहीया वाटा। विसरो निजात्री ॥२७॥ नतेषुरिति ॥ ॥पे
पां जें विरक्त पुरुष। त्यजिती कीं जैसें विष। निराशां न याउंदुःख। दाविलें नादरें ॥२८॥ ॥श्लोक ॥ ॥शक्नोतीहैव यः सोढुं प्राक्शरीरविमोक्षणात्। कामक्रोधोद्भवं
वेगं स युक्तः स सुखी नरः ॥६॥२३॥ ॥टीका ॥६॥ शक्नोतीति पादत्रयभावार्थमाह ॥ ॥ज्ञानियांचा हे नखोडे। यांसी आनही कीरनाही। देहीं देहभावजिही। ह्मत
शांकेन्हू ॥२९॥ ॥सयुक्तः॥ ॥जयाबाह्याची भाष। नेणिजे चि निःशेष। ससुखीनरः॥ ॥अंतरीं सुख एकआथी ॥३०॥ परि तें वेगळेपणें भो
गिजे। जैसें पक्षियें फळ चुंबिजे। तैसें नव्हे तेथ विसरिजे। भोक्तेपणही ॥३१॥ भोगीं अवस्था एकी उठी। तें अहंकाराचें अंचळ लोटी। मग सुखेंसीं घे आंठी। गाढ पणें ॥३२॥
तियें आलिंगन मेळीं। होय आपें आप कवळी। तेथ जळें जेसें जळीं। वेगळें नदिसे ॥३३॥ कीं आकाशीं वायुहारपे। तेथ दोनिहें भाष लोपे। तैसें सुखचि उरे स्वरूपें।
सुरतीं ये ॥३४॥२३॥ चूर्णिका ॥ ॥सदुगहितांची भाषजाय। मग ह्मणो जें एक चि होय। तें ऐसा साक्षीकवणा आहे। जाणावें ॥३५॥ ॥श्लोक ॥ ॥योंतःसु
खोंतरारामस्तथांतर्ज्योतिरेव यः। स योगी ब्रह्मनिर्वाणं ब्रह्मभूतोऽधिगच्छति ॥२४॥ तथा ॥ ॥लभंते ब्रह्मनिर्वाणमृषयः क्षीणकल्मषाः। छिन्नद्वैधा
यतात्मानः सर्वभूतहिते रताः ॥२५॥ ॥टीका ॥१२॥ ॥योंतःसुखइति ॥ ॥आणि निजआत्मसोहं आघवें। येथ न बोलणें कायवाचेचें। तें ह्मणानि पावे न्मे भावें।

आत्माराम ॥ ३६ ॥ जे गुरु निःसुखें मातले । तेआपणपां विश्वापण गिंहिले । तेमीं ज्ञान निरखु लोटले । मामरस्यापे ॥ ३७ ॥ ते आनंदाचे अनुकार । सुखाचे अंकुर ॥
कीं महाबोधें विस्तार । केले जैसे ॥ ३८ ॥ ते विवेकाचें गांव । की परब्रह्मिंचे स्वभाव । नातरि अलंकारलें अवयव । ब्रह्मविद्येचे ॥ ३९ ॥ ते सत्त्वाचे सात्विक । कीं चैतन्याचे अंग ।
क । हें बहु असो एकैक । वानिता काइ ॥ ४० ॥ तूं संतस्तवनी रतसी । तरि कथेचि मनक फिरसी । कीं निरालेवायद रवदसी । मनागर ॥ ४१ ॥ परि समाति शाय सुकुळी । मग ग्रंथा
र्थदीप उजळी । करी साधुहृदय राउळी । मंगळउखा ॥ ४२ ॥ ऐसा श्रीगुरु उवाइला । निवृत्तिदासा लाधला । पानला । मग ते म्हणे श्रीकृष्ण बोलिला । तें विवेका
॥ ४३ ॥ सर्वेगीति ॥ अर्जुना अनंत सुखाचा उगाही । एकसरा बुडी घेतले जाई ही । मग स्थिरावोनि ते ही । ते चि जाले ॥ ४४ ॥ तथेति ॥ अथवा आत्मभक्ता
गेंचोरवे । जो आपणपेंचि विश्व देखे । लभंतइति ॥ तो देहेंचि परब्रह्म सुखें । मानें येइल ॥ ४५ ॥ अषयतिगृ ॥ जे सार चोखारें परम । नातें अक्षर
निःसीम । जिये मांवितु निष्काम । अधिकारिये ॥ ४६ ॥ ते महर्षि वाटले । छिन्नेति ॥ विरक्ता भाग फिटले । सर्वेति ॥ जेति ःसंन्नाया पिकले ।
निरंतर ॥ ४७ ॥ श्लोक ॥ कामक्रोधवियुक्तानां यतीनां यतचेतसां । अभितो ब्रह्मनिर्वाणं वर्त्तते विदितात्मनां ॥ २६ ॥ टीका ॥ कामेति ॥
जिंहीं विषयापासूनि तृतले । चित्त आपलें आपणा जिंतिलें । तेनिश्चिन जेथ सुतले । चेतीचिता ॥ ४८ ॥ अभितइति ॥ ते परब्रह्म निर्वाण । आत्मविदां
चें कारण । तें चि ते ॥ पुरुषजाण । पंडुकुमरा ॥ ४९ ॥ २६ ॥ चूर्णिका ॥ ते ऐसे कैसेनि जाले । जे थ देहेंचि परब्रह्म त्वा आले । हें ही पुससी तू
फले । संक्षेपें सांगो ॥ ५० ॥ श्लोक ॥ स्पर्शान्कृत्वा बहिर्बाह्यांश्चक्षुश्चैवांतरे भ्रुवोः । प्राणापानौ समौ कृत्वा नासाभ्यंतरचारिणौ ॥ २७ ॥
टीका ॥ ३ ॥ स्पर्शानिति ॥ तरि वैराग्याचेनि आधारें । जिंहीं विषय दवडुनि बाहेर । शरीरीं अंतरें । केलें मन ॥ ५१ ॥ चक्षुरिति ॥ स
हजें जिहीं संधीमेटी । जेथें भ्रूपल्लवा पडे गांठी । ते थें पाहिमोरें दृष्टी । पारुषा नियें ॥ ५२ ॥ प्राणेति ॥ सांडुनि दक्षिण वाम । प्राणापानें सम । चित्तेशी

याम । गगर्नेंचि करिती ॥ ५३ ॥ श्लोक ॥ यतेंद्रियमनोबुद्धिर्मुनिर्मोक्षपरायणः । विगतेच्छाभयक्रोधो यः सदा मुक्त एव सः ॥ २८ ॥ टीका ॥ ४ ॥ य
तेति ॥ तथ जैसी नि भ्यादें केलें कुलें । धुनिसिंगां गा समुद्री मिळे । मग एकके तनें वेगळें । निवडूं नये ॥ ५४ ॥ तैशी वासना तन गंची विवंचना । मग आ पैशी पा
रुषे अर्जुना । तें हृ स्वी गगनी लय मना । पवनें कीजे ॥ ५५ ॥ जेथें हें संसार चित्र उमटे । तोम नो रूप पटफाटे । जैसा सरोवरें आटे । मग प्रतिभास नाही ॥ ५६
॥ ५६ ॥ विगतेति ॥ तेसें मनपण मुदलें जाये । मग आहंकारादिक आहे । म्हणोनि शरीरीं चि ब्रह्म होय । अनुभवीता ॥ ५७ ॥ श्लोक ॥ भोक्तारं य
ज्ञतपसां सर्वलोकमहेश्वरं । सुहृदं सर्वभूतानां ज्ञात्वा मां शांतिमृच्छति ॥ २९ ॥ टीका ॥ ५ ॥ तुंभेतइतिपंचविंशतिश्लोके उक्ताः आशय ॥ मार्गा हृ
न्ही सांगितले । जे देहीं चि ब्रह्म त्व पावले ॥ भोक्तारमिति ज्ञानमार्गेण ॥ ते यणें मार्गे आले । म्हणोनि यां ॥ ५८ ॥ ज्ञात्वेति ॥ आणि यम नियमा
चे डोंगर । अभ्यासाचे सागर । क्रमूनि हे पार । पातले ते ॥ ५९ ॥ तिंहीं आपणपें करूनि निर्लेप । प्रपंचाचे घेतले माप । मग मा जाले ज्ञानीचि रूप । होत निवंतु ॥ ६० ॥
गनु श्लोक व्याख्यानमंतिमाध्याये ईश्वरः सर्वभूतानामिति श्लोक द्वये व्याख्यास्यति ॥ इति श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योग
शास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे कर्मसंन्यासयोगो नाम पंचमोध्यायः ॥ अनुराध्यायास्मिनः ॥ ऐसा योगयुक्ताचा उद्देश । जेथ बोलिला श्रीहृषीकेश । जेथ
ज्ञानिला । कायपां स्वरूप विस्तारिलें । इयेस्तलीं तुझ ॥ ६१ ॥ तंव अर्जुन म्हणे देवा ॥ परस्पित्त
अर्जुना सुदृशा । म्हणोनि चमत्कारला ॥ ६२ ॥ तें देवा नियां श्रीकृष्ण जाणितलें । कायपां स्विनजवा पिलें । इयेस्तलीं तुझ ॥ ६३ ॥ तंव अर्जुन म्हणे देवा ॥ परस्पित्त
यदुवीर मि अवधारा । जो हा विलानुस्वी अनुसरा । तो पक्षु सोयापरिस पाय नुतारा । सोपा जैसा ॥ ६५
लह्म स्मार्चा वागतु । भलता सर्वांत चा भाव । मानस मा सा ॥ ६४ ॥ येथें अर्धहिपु सिकाच्या । ते साही येवरं ॥ ६६ ॥ म्हणोनि एकतवच्छदेवा । तों विपरीत ज्ञाना
म्हणोनि एकतवच्छदेवा ॥ तेमासांस्व्या रूनि भोजवा । आसांमार स्वियांत्र वेल्हा । येथें आहे पुसिकाच्या । तो साहो येवर ॥ ६६ ॥ म्हणोनि एक तवछंदेवा । तोंविपरीतज्ञाना
ध्यावा । विसंबल्यन विसांगावा । आद्यंतचि ॥ ६७ ॥ तंव श्रीकृष्ण म्हणती होका । तुज ही मार्ग गमल्या निका । पवित्र काय जालें आइकिजो का । सुखें बोलो ॥ ६८ ॥ अ
र्जुना तूं परिसत जरी । परि मानि अनुष्ठिजसी । तरि आसा जो लि विचासिका यत्री । सांगावयाची ॥ ६९ ॥ आधी विच्छिन्न मायेचे । वरि मिष जालें पदियें तयाचें । आ

७१

आतांतें अद्भुतपण स्लहावें॥ कवणजाणे ७० तें ह्मणे कारुण्याचीं समदृष्टी। किंनवयास्नेहाचीसृष्टी। हें असो नेणिजे दृष्टि। श्रीहरीचीवांच्छुनि। तें असमृताची
वोनली। कीं प्रेमचि घेउनी मानली। ह्मणोनि अर्जुनमोहें गुंतली। निघेनिणे। हें बहु जेंजें नल्पिंजेल। तें कथेसि फाक होईल। परितेस्नेहउपा नयेल। वोलव
णी ७३ ह्मणउनि विस्मुराकाइ येणें। ईश्वर आकथ्यावाकवणें। जो आपलोंमाने नेणे। आपणांचि ७४ तरि मागिलां धांनि आत। मनुगमळासा

विषयांची मात। जें बुद्धाकारें असलागत।
मेंविनोदें। निरूपजेल ७६ तोकाइस
रोसेंजेंजें कांहीं। तें कृष्णअसेइयेंगाइ। तें
रासें ह्मणे निश्रीहरी। वोलिजलतेंपुढारी।
ऐकरुनि प्रसंग। ह्मणे निवृत्तिदास ८०
देवासुरवानंदें। जगज्जीवन। ऐंदुक ८१
चितायां पंचमोध्यायः ५

परिसवापा ॥७५॥ अर्जुना जेणें भेदें। तुम्हें की चित्तबोधें। तेंसर्व
यानामपा गा। अथवा अधिकार प्रसंग। कवणाथेथ ७७
आघवें चिपांहीं। सांगेन आतां ॥७८॥ तूं चित्त देउनि अवधारीं।
कथा आहे श्रीकृष्णार्जुनानुप्रसंग। नसंदुनि सांगेल योग। तो आ
शंकेसा ठाशो तेंवोत्तरें। जें पदपद्मतीं कवी ज्ञानेश्वरें। गो विंदव
ज्ञानदेव इतिगीताभावार्थदीपिकायां ज्ञानदेवविर

ॐ ॐ ॐ

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ मग रायातें ल्हणे संजय । तो चि अभिप्राय अवधारिजो । श्रीकृष्ण सांगती आतां जो । योगरूप ॥ १ ॥ सहजें ब्रह्म
रसाचें पारणें । तें केलें अर्जुनालागीं नारायणें । तेंचि अवसरीं ॥ ॥ पाहुणे । पावलों आह्मी । कैसी दैवाची थोरी जैसें । जैसें तान्हेलि
यांतोय सेविजे । कीं तें चवि करुनि पाहिजे । तव अमृत तें आहे ॥ ३ ॥ तैसें ॥ ॥ सें आह्मां तुह्मां जालें । जें आडमुठीं तत्त्व फावलें । तंव धृतरा
ष्ट्र ह्मणीतलें । हें न पुसों तुतें ॥ ४ ॥ ॥ तया संजया येणें बोलें । गयाचें हृदय चोजवलें । जें अवसरीं आहे घेतलें । कृष्णरा
येंय ॥ ५ ॥ ॥ हें जाणोनि मनीं हांसिला । ह्मणे म्हातारा मोहें नाथिला । येऱ्हवीं बोलु तरि भलाजाला । अवसरीं इयें ॥ ६ ॥
परि तें तैसें केंसें निहाइल । जात्यंधा कैसें पाहिलें । तें वीं ॥ चियें रुपें घडेल । ह्मणउनि बिहे ॥ ७ ॥ परि आ
पण चित्तीं आपुलां । निकिया परिसंतोषा लां । जें तो मं शारद कृष्णार्जुनांचा ॥ ८ ॥ तेणें आ
नंदाचेनि धालेपणें । आभिप्राय अंतःकरणें । आतां आदरें ॥ ॥ गीं बोलणें । घडेल तया ॥ ९ ॥ तो गीता माजि षष्ठीचा । प्र
संग अस्सायणीचा । जेसा क्षीराब्धीं अमृताचा । निवाडा ॥ ॥ ला ॥ १० ॥ तैसें गीतार्थाचें सार । जें विवेकसिंधूचें पार । नाना
योग वैभवभांडार । उघडिलें कां ॥ ११ ॥ जें आदिमाया निवांत विसंवणें ठा ॥ ॥ जें ब्रह्म सारिखेन बोलणें । जें श्रुति गीताव ल्लीचें ताणें । प्रगटेल पावे ॥ १२ ॥
तो अध्याय साहवा । बरवा ॥ सासिजे लक्षणें ॥ ॥ वाचिजे उल्हासीं ॥ १३ ॥ मा आमचा प्राकृत कौतुक ॥ ॥
ग्रंथ तरंगां ॥ ॥ ॥ ॥ ॥१५॥ आइकाव साधव पण ॥ ॥
यांका उपमा ॥ १६ ॥ सहजें शांतरस विषयांत ॥ १७ ॥ ॥ १८ ॥

तेथ मन चि धावे बाहिरें । बोल भुजांहीं आविष्करे । आलिंगावया ॥ १९ ॥ ऐसीं इंद्रियें आपुलालिया भावीं । झोंबती परि तो समस्तें पुरवी । जैसा एकला जग चेववी । सहस्रकर ॥ २० ॥ तैसें शब्दाचें व्यापकपण । देखिजे असाधारण । पाहतयां भावज्ञां फावती गुण । चिंतामणीचे ॥ २१ ॥ हें असो आतां बोलु बोलणें । आटे पालें ।
वरि कैवल्य रसें बोगरिली । हे प्रतिपत्ति मियां केली । निष्कामां ॥ २२ ॥ ॥ आतां आत्मप्रभा नित्य नवी । ते विरुनि गाण दिवी । जो रिग इंद्रियांतें चोरूनि जेवी ।
तयाचि नि फावे ॥ २३ ॥ ॥ तेथ श्रवणाचे नि पांगें । वीण आइकावा आंग वेगें । हे मनाचे नि आगें । न गिजावा ॥ २४ ॥ आहाच बोलाची वालीफ फेडिजे । आणि प्र
मेयाचिया आंगा घडिजे । मग सुखेंसी सुरवाडिजे । सुखा चि माजी ॥ २५ ॥ ऐसी हळुवार पण येइल । तरि बिहें उपेगा जाइल । येऱ्हवीं आघवीची गोष्टि होइल । मुकिया बधि
रांची ॥ २६ ॥ परि तें असो आतां आघवें । न लगे श्रोतयांतें कडसावें । जे अधिकारियें धसमुसे भावें । पूर्णकाम ॥ २७ ॥ जिहीं आत्मबोधाचिया आवडी । केली स्वर्गसु
खाचीकुरवंडी । तें वाचूनि प्रेमाचि गोडी । नेणती आणिक ॥ २८ ॥ जैसा वायसीं चंद्रु नेणिजे । तैसा ग्रंथु हा प्राकृतीं न जाणिजे । आणि तो हिमांशुचि जैसा वाजे ।
चकोराचें ॥ २९ ॥ तैसा सज्ञानां ठाव हा । अज्ञानां सि आनगांवो । ह्मणोनि बोलावया विषयो पाहाहो । विशेषें नाहीं ॥ ३० ॥ तरि अवचितें बोलिलों मी ।
प्रसंगें तें सज्जनीं उपसाहावें लागे । आतां सांगेन काय श्रीरंगें । निरूपिलें ॥ ३१ ॥ तें बुद्धीही आकळितां साकडें । तें बोली विपायें सांपडे । परि श्री निवृत्ति
पा नुसिय रे । देखवन मी ॥ ३२ ॥ जें दिठी ही न पारखे । तें दिठीवीण देखिजे । जरि अतींद्रिय लाहिजे । ज्ञानबळ ॥ ३३ ॥ ना तरि धातुवादाही न जोडे । तें लोहीं सि पन्नहें
सांपडे । जरी दैवयोगें चढे । परिसु हातां ॥ ३४ ॥ तैसी सद्गुरु कृपा होये । तरि करितां काय आपुले नोहे । ह्मणउनि तें अपार मातें आहे । ज्ञानदेव ह्मणे ॥ ३५ ॥ तेणें
कारणें मी बोलेन । बोलीं अरूपाचें रूप दावीन । अतींद्रिय भोगवीन । इंद्रियांकरवीं ॥ ३६ ॥ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ आइका यश श्री औ
दार्य । ज्ञान वैराग्य ऐश्वर्य । हे साही गुणवर्य । वसती जेथें ॥ ३७ ॥ ह्मणोनि तो भगवंत । जो निःसंगाचा सांगात । तो ह्मणे पार्था दत्तचित्त । देईं आतां ॥ ३८ ॥
श्लोक ॥ ॥ अनाश्रितः कर्मफलं कार्यं कर्म करोति यः । स संन्यासी च योगी च न निरग्निर्न चाक्रियः ॥ १ ॥ टीका ॥ ॥ १३ ॥ ॥ अनाश्रित इति ॥

ऐकें योगी आणि संन्यासी जनी। हे एकचि जाणे सर्वथा मानी। येरवीं विचारिजतां जंव दोन्ही। तंव एकचि ते ॥ ३९ ॥ सांडिजे दुजिया नामाचा आभास। तरि योग तोचि संन्यास। पाहतां ब्रह्मीं नाहीं अंतर काहीं। दोहीं माजी ॥ ४० ॥ जैसें नामाचेनि अनारिसेपणें। एका पुरुषातें बोलावणें। कां दोहीं मार्गीं जाणें। एकचि ठाया ॥ ४१ ॥ नातरि एकचि उदक सहजें। परि भिन्ना नाना घटीं भरिजे। तैसें भिन्नत्व हें जाणिजे। योगसंन्यासाचें ॥ ४२ ॥ नातरि एकचि उदक सहजें। परि भिन्ना नाना घटीं भरिजे। तैसें भिन्नत्व हें जाणिजे। योगसंन्यासाचें ॥ ४२ ॥ आइकें सकळ संमतें जगीं। अर्जुना पाहें तो योगी। जो कर्म करूनि रागी। नव्हे फळीं ॥ ४३ ॥ जैसी मही हे उद्भिजे। जनीं अहंबुद्धीवीण सहजें। आणि तेथिची निर्ये बीजें। अपेक्षीना ॥ ४४ ॥ वि ॥ तैसा अन्वयाचेनि आधारें। जातीचेनि अनुकारें। जें जें अवसरें। करणीय पावे ॥ ४५ ॥ तें तैसें उचित करी। परि साटोपेन देहावरी। आणि बुद्धिही करूनि फळवरी। जाय चिना ॥ ४६ ॥ ऐसा जो चि संन्यासी। पार्था गा परियेसीं। तोचि भरंवसेनि निश्चयेंसीं। योगीश्वर ॥ ४७ ॥ वांचूनि उचितक कर्म प्रसंगीक। जें त्यजूनि म्हणे हें साडावें बद्धक। तरि टाकोटाकी आणिक करी एक। मांडी चि तो ॥ ४८ ॥ जैसा क्षाळू निलेप एक। सवें लिंपिजे आणिक। तैसा लिंपावा आग्रहाचा पाइक। विचंबे वाया ॥ ४९ ॥ गृहस्थाश्रमाचें वोझें। कपाळीं आधीं चि आहे सहजें। कां तेचि संन्यासें सवटिजे। सरसें पुढती ॥ ५० ॥ म्हणोनि अग्निसेवा न सांडितां। कर्माची रेखा नोलांडितां। आहे योगसुख स्वभावतां। आपणपांचि ॥ ५१ ॥ श्लोक ॥ यं संन्यासमिति प्राहुर्योगं तं विद्धि पाण्डव। न ह्यसंन्यस्तसंकल्पो योगी भवति कश्चन ॥ २ ॥ टीका २ ॥ यमिति ॥ आइकें संन्यासी तो चि योगी। ऐसी एकवाक्यता जगीं। गुढी उभविली अनेगीं। शास्त्रांतरीं ॥ ५२ ॥ नहीति ॥ जेथ संन्यासिला संकल्प तुटे। तेथ योगाचें सार भेटे। ऐसें अनुभवाचेनि धटें। साच नया ॥ वि ॥ ५३ ॥ श्लोक ॥ आरुरुक्षोर्मुनेर्योगं कर्म कारणमुच्यते ॥ ३ ॥ टीका ८ ॥ आरुरुक्षोरिति ॥ आतां योगाचळाचा निमथा। जरि ठाकावा आथी पार्था। तरि सोपाना न चुकावा पंथा। कर्मात्मकें ॥ ५४ ॥ येणें यमनियमाचेनि तळवटें। रिगे आसनाचिये पाउलवाटे। येऊनि प्राणायामाचेनि आडकाठें। वरौता आगा ॥ ५५ ॥ योगारूढ ॥ मकर्मभ स्येति ॥ ॥२॥

मग प्रत्याहाराचा आधाडा। जो बुद्धीचियाही पायां निसरडा। जेथ हटिये संडिती होडा। कडेलग ॥ ५६ ॥ तरि अभ्यासाचेनि बळें। प्रत्याहारीं निराळें। नखीं लागे गदा घेदाळे। वैराग्याची ॥ ५७ ॥ ऐसा पवनाचेनि पाठारें। येतां धारणेचेनि पैसारें। क्रमी ध्यानाचें चवरें। सांडे तंव ॥ ५८ ॥ मग तया मार्गाची धांव। पुरेल प्रवृत्तीची हांव। जेथ साध्यसाधना खेंव। समरसें होय ॥ ५९ ॥ जेथ पुढील पैस पारुषे। मागील स्मरावे ठाके। ऐशिये सरिसिये भूमिकें। समाधि राहे ॥ ६० ॥ येणें उपायें योगारूढ। जो निरवधि जाला प्रौढ। ॥ ३ ॥ चूर्णिका ॥ तयाचिये चिन्हां लिवाउ। सांगेन आइक ॥ ६१ ॥ श्लोक ॥ यदा हि नेन्द्रियार्थेषु न कर्मस्वनुषज्जते। सर्वसंकल्पसंन्यासी योगारूढस्तदोच्यते ॥ ४ ॥ टीका ॥ यदेति ॥ तरि जयाचिया इंद्रियांचिया घरीं। नाहीं विषयांची येरझारी। जो आत्मबोधाचा वोवरी। पहुडला असे ॥ ६२ ॥ जयाचें सुखदुःखांसी आंग। झगटलें मानस चेवों नेघे। विषय पाशीं हि आलिया न रिघे। हें काइ म्हणौनी ॥ ६३ ॥ सर्वसंकल्पइति ॥ इंद्रियें कर्माचां ठाईं। वाढीनली परि कहीं। फळहेतुची चाड नाहीं। अंतःकरणीं ॥ ६४ ॥ असतेनि देहें येतुला। जो चेतुचि दिसे निदेला। तो चि योगारूढ भला। वोळखावा ॥ ६५ ॥ ४ ॥ चूर्णिका ॥ येथ अर्जुन म्हणे अनंता। हें मज विस्मित बहु ऐकतां। सांगें तया ऐशी योग्यता। कवणें दिजे ॥ ६६ ॥ श्लोक ॥ उद्धरेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत्। आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुरात्मैव रिपुरात्मनः ॥ ५ ॥ टीका ॥ उद्धरेदिति ॥ तंव हांसोनि श्रीकृष्ण म्हणे। तुझें नवल ना हें बोलणें। कवणा काय दीजेल कवणें। अद्वैतीं येथ ॥ ६७ ॥ नेति ॥ पैं व्यामोहाचिये शेजे। क्रिया अविद्या निद्रिस्त होइजे। तें कीं दुःस्वप्न भोगिजे। जन्ममृत्युचें ॥ ६८ ॥ आत्मेवेति ॥ पाठीं अवसांत ये चेवो। तें आघवें चि होय वावो। ते ही उपजे नित्य सद्भावो। तो ही आपणपांचि ॥ ६९ ॥ आत्मेवरिपुरिति ॥ म्हणौनि आपणपें पैं या। घातकी जन असे धनंजया। चित्त देऊनि नाथिलिया। देहाभिमाना ॥ ७० ॥ श्लोक ॥ बन्धुरात्मात्मनस्तस्य येनात्मैवात्मना जितः। अनात्मनस्तु शत्रुत्वे वर्तेतात्मैव शत्रुवत् ॥ ६ ॥ टीका ॥ ७० ॥ बंधुरिति ॥ हा विचारूनि अहंकार सांडिजे। मग असतें चि वस्तु होइजे। तरि आपलें कल्याण सहजें। आपण केलें ॥ ७१ ॥ अनात्मनस्त्विति ॥ येरवीं कोशकीटका चियापरी। तो आपणपयां आपण वैरी। जो

आत्मबुद्धिशरीरीं। चारुस्थळी ॥७२॥ कैसें प्राप्तचि बुडे। निदैवां आंधळेंपणा चेंजें हे बें। कीं अस्मतेंआपलें डोळे। आपणा झांकी ॥७३॥ कांकुवणाक स्त्र
मंले पणें। मी तोनव्हें चोरलां स्मणे। ऐसा नाथिला संगअंतः करणें। घेनु नि धाके ॥७४॥ यक्रूवी हायपुतोने चिहो। पतिकायकी जे बुद्धि नैं नांनाहे। देखा स्वप्नी
चनिघायें। कीमरे सांचे ॥७५॥ जेवी तेंअकाचे नि अंगभारे। नळिका फावी नळी ये रेंमाहे वे। तें णें गुडावें पुं ॥श्री॥ ४ ॰ ॰ रितुपुरे। मननांका ॥७६॥ वृपांसि
मानपिळी। आंवुडहृियेंआवळी। टिंटा वृनळी। धरूनिंठाके ॥७७॥ स्मणें बांधलांमी फुडा। रातियफावनेंचा पडेरेवोडा। कीं मोकला पायांसुकडा। गुपीत्र
थिके ॥७८॥ ऐसा काजें वीणा आंत्तुडला। नासांगपां काइ आणि कें बांधुला। मग नमोडीतुडी नेला। नाइनिभ्यर्था ॥७९॥ स्मणौनि आपणापेयां आपणाचि
पु। जेणें वाढविल्याहा संकल्पु ॥६॥ चूर्णिका ॥ येस्त्वयंवुद्धिस्मणवापु। जौना थिलें नेघे ॥८०॥७॥ श्लोक ॥ जितात्मनः प्रशांतस्य परमात्मा
समाहितः। शीतोष्ण सुखदुःखेषु तथा मानापमानयोः ॥७॥ टीका ॥७॥ जितात्मन इति ॥ नयास्वांतःकरण जिता। सुकच मापवगोता। परमात्मा पर्रोता।
दुरिनाही ॥८१॥ जैसा कीटाचा दोष जायें। नविपन्हें नें विहोये। तैसें जीवा ब्रह्मत्व आहे। संकल्पलोपी ॥८२॥ हाघटाकारजेसा। का ॥ निमालये यातयाल्पव
कांगा। नलगेमिको जाणें आकाशा। आनागया ॥८३॥ नैसा देहाहंकार नासिला। हासध्यनयाचाना झाला। तो चिपरमात्मासंचला। आधीचि आहे ॥८४॥
शीतोष्ण इति ॥ आतांशीतो ष्णाचिया वाहणी। नयसुखदुःखाचीकडसुणी। इयेंनसमामि कहीं बोलणी। मानापमानाची ॥८५॥ जेंजियावाटा सूर्यजा
या। तें तेंतें जाचें विश्वहायें। तैसें तया पांवें तें आहे। ताचिलक्षणी नि ॥८६॥ देखमेघांनि सुटती धारा। तियानरूपती जैसा सागरा। तैसी शुभाशुभें योगीश्वरा। नहती
तेंथे ॥८७॥ श्लोक ॥ ज्ञानविज्ञानतृप्तात्मा कूटस्थो विजितेंद्रियः। युक्त इत्युच्यते योगी समलोष्टाश्मकांचनः ॥८॥ टीका ॥८॥ ज्ञानेति ॥ जो हा विज्ञानात्म
आंनें ॥८७॥ श्लोक ॥ मालविज्ञानतृप्तात्मा कूटस्थो विजितेंद्रियः ॥८८॥ कूटस्थः ॥ आतांस्वापकाकी एकदेवाा। जेवहाप्रपंचगवी। तेक वावीतुली
कमावा। नयाचिवचित्ताजाल्यावाचा। मगलागल्याजंवपाहों। नंवज्ञानतें नाहि ॥८९॥ विजितेंद्रियः ॥ ऐसावाटे गांपरिकवतुकें। पवत्र स्वाचनिपांडेवुके। जेणें जिंतिलीं इयें एकें। इंद्रियेंगा ॥९०॥ तो जितें द्रि
यत्री। हुजनिर्विण ॥९१॥ ॥ विजितें द्रियः ॥

यसहजें। युक्त इति ॥ ॥ तोचियोगयुक्तल्मणिजे। जेणें सानें थोरनेणिजे। कदुर्णीकाळी ॥९१॥ समेति ॥ ॥ देखेंसोनयाचेनिविवळ। मेरुयेस्हडें रिसाळ।
आणि मातियेचें दिखध। किंसरिसें चि मानी ॥९२॥ पाहतां सृष्टीचें मोलथोडें। ऐसें अनर्घ्यरत्नांचें वडें। देखें दगडाचे नि पाडें। निचाडऐसा ॥९३॥ श्लोक ॥
सुहृन्मित्रार्युदासीनमध्यस्थद्वेष्यबंधुषु। साधुष्वपि च पापेषु समबुद्धिर्विशिष्यते ॥९॥ टीका ॥१२॥ सुहृदिति ॥ जे षसुहृद आणि शत्रु। कां उदास
आणि मित्र। हाभावभेदविचित्र। कल्पुंकैचा ॥९४॥ नयाबंधु कोण कासयाचा। द्वेषिया कवण तयाचा। मीं विश्व स्माज याचा। बोधजाला ॥९५॥ सा
धुष्विति ॥ मगतयाचिये दृष्टी। अधमोत्तम असे किरीटी। काइ परिसाची कसवटी। वानियां कीजे। तेनेंनी निर्वाणवर्णचिकरी ॥ समबुद्धिरिति
तैशीतयाची बुद्धि चराचुरी। होयसाम्याची उजरी। निरंतर ॥९७॥ जेंनेंविश्वालंकाराचें विसुरें। तन्हीं आहती आनानें आकारें। जन्हीं घडलें एकें चि भांगा
रें। परब्रह्मे ॥९८॥ ऐसें जाणणें एणें जेंवरवें। तें फावलें जया आघवें। स्मणौनि आहाचवाहचेनें शांकवे। येणें आकारचित्रें ॥९९॥ घांपेपटामाजि ह
ष्टी। दिसतंतु निसेंघसष्टी। पविनाएकवाचुनिगाष्टी। कंरूनये ॥१००॥ ऐसेनिप्रतीती तिहे गेंविसे। ऐ सा आनुभवु जयाते। असे। तो सिसमबुद्धी हें अ
नारिसें। नद्हजाण ॥१॥ ॥ विशिष्यते ॥ नयाचें नाम तीर्थराव। दर्शनें प्रासीचागावे। जयाचेनि संगें। ब्रह्मभाव। ब्रांताशी ॥२॥ जयाचे निवालेंथ
र्मजिये। हृषिमहासिद्धीनें विये। देखसुगर्भसुरता दिइंये। खेळनयाचा ॥३॥ विपायें जरिआ ठवला चित्ता। तरि देआपलीयोग्यता। हें असो तें याते प्रशंसि
तां। त्याभस्थापी ॥४॥ फुडतीस्फुर्तेविणा ऐसें। जयापाहतेअ द्वतदिवसें। मगआपणापां सिआपण असे। असवंडित ॥१०५॥ श्लोक ॥ यो
गी युंजीत सततमात्मानं रहसि स्थितः। एकाकी यतचित्तात्मा निराशीरपरिग्रहः ॥१०॥ टीका ॥१॥ ऐशीयादृष्टी जो विवेकी। पार्था तो एको
की। ससैज अपरिग्रही जो तिहींलोकीं। तोचिलपणानी ॥६॥ ॥ अशेषेंद्रीयात्यादिग्रंथंनेकश्लोकभावार्थ आख्यास्यति ॥१०॥ ॥ चू
र्णिका ॥ ॥ गवंगीढयें असाधारणें। निष्पन्नाचीलक्षणें। आपलेनि बहुवसपणें। श्रीकृष्ण बोले ॥ ॥७॥ ॥

ज्ञा॰ अ॰ ६
४६

गोडा निर्याचा बाप । देखणेयाचे दिठीचा दीप । जयाहाउनि उपजा संकल्प । विसुरसी ॥ ८ ॥ प्रसावा चि ये पेंवें । जो तेक्षा हे ब्रह्म समाजि बुडे । तें जयाचिये यज्ञा धाकुटें ।
वेढें नघुर ॥ ९ ॥ जयाचे निश्रमी क्तजें । आवार विश्रा इगी चियेवरिजे । म्हणोनि भिनु गहे वेमजें । विणअसनया ॥ १० ॥ हंगाना मुविशकुजयाचें । पाहतां गगनदि
से गवें । म्हणे एकेक काय नयाचे । कल्मि शिलनें ॥ ११ ॥ म्हणोनि निअसो हें वानएं । मागोने मणोकृव सात्वीलुसएं । दावावी मिषयेरां ॥ ॥ फावोलिनु तोंतें ।
१२ ॥ आम्हकें हे नाचानावि फेडी । तें ब्रह्मविद्या कीजे लंघडी । नविअर्जुन पढिये हे गोडी । नाशेलहन । म्हणोनि नेमें तेसे बोलणें । नेहस पानऊ आउल्यावरों । केलें मनवेगलें पुतों ।
भेगावया ॥ १४ ॥ असो हें भाव हाटकु । मोसुरवाल्या गोनिरंक । तयाचें दिठी चाम्हनें कुळंक । लागप्रेमा ॥ १५ ॥ दिपायेंजे अहंभाव यपाचा जाइल । मीतें चिहानविहाउ
लु । नरिमन कारकी भेतु । राकुलेया ॥ १६ ॥ दिवी चिपाहतां निसुंज । कानों उपरु निवालिजे । नानसिदाटु निष्ठा मरिजे । रोमें कवराग्य आहे ॥ १७ ॥ आपलियामनावर
वी । असमाई गोष्टि मुकुवी । तें कवरागइ भावच्छावी । जविरक्त पजा लें ॥ १८ ॥ ॥ ज्ञानदेव ॥ कि: ॥ ॥ रुपाका कुलनी जनाई ने । अन्यापदेन गावे निहाना सनें । बाला
माजिमनमनें । आलिंगुसरलें ॥ १९ ॥ हंपसिमनांजू रिकानडें । नविज्ञाएणा पाणू र्थउघडें । श्रीकृष्णसुरवाचें विरूपडें । वाजलेंगा ॥ २० ॥ हे असोचपसे चियेज्ञावटी ।
जेसें एकचि वियूवां फोटी । मगतेमोहाचीत्रिपुटी । नाचोंलागे ॥ २१ ॥ जेसें जालें श्री अनंता । रोमें तभिमीन मणाता । जविन याचा नंदरवुता । अतिज्ञायपयेथ । ॥ २२ ॥
पाहपानवल केसे चोज । केउपदेशाके नमें ज्ञुभ । परिकुडें वालभाचें चोज । नाचनअसे ॥ २३ ॥ आवडि आणिल्या जवी । व्यसन आणिलें नवी । पिसे आणिलें भुल
वी । नमितें चिकाय ॥ २४ ॥ म्हणोनि भावार्थ ऐसा । अर्जुनमें त्रियेचा कुर्वासा । कीमृंगार लेयामानसा । दर्पणासा ॥ २५ ॥ वापवृत्त पवित्र । जगीम
क्तिबीजा शिसुसत्र । ना:- श्रीकृष्णकृपा पात्र । यया चिलागी ॥ २६ ॥ होकां आत्मनिवेदना तव्रीचु । जेपी विकाहे सख्याची । पार्थ अधिष्ठात्री ते थिची ॥ दे
वनागा ॥ २७ ॥ पाजुनी चियोसा वी वरनबानिजे । मगपाइ काचागुरा घेइजे । रामान्अर्जुन चि तो मह जें । पढियेहरी ॥ २८ ॥ पाहा पां अनुरागें भजे । जेपि

४

योजें मंमा निंजे । नपनी इन्निकायनवानिंजे । पनिव्रता ॥ २९ ॥ तेमान्अर्जुन विज्ञाष स्तवावा । रासें आवउलें मजजीवा । जेंना त्रिभुवनि चेयांदवां । राका
यननजाल्या ॥ ३० ॥ जयाचें निश्राउतिचे निपांग । अमर्ज नही सुर्भि अग । प्रणाहिपा मिलांग । अनुभोज याची ॥ ३१ ॥ नवआतें म्हणानीदेव । कूर्शी बोल्या
चीहवाव । काइनाटांने हनवुरव । शिणा निआली ॥ ३२ ॥ हांहानवलना हंदेवी । मझाटी बोलिजे रांशी । बानेनमट नआ कानी । माहित्य रंगाचें ॥ ३३ ॥
केसें नन्भषचांदिणे नारा । आणि भावार्थपंडगारा । हेचिम्बा कार्थकुमुदी फारा । सेविनांहोती ॥ ३४ ॥ चाउचिनिवाडा कुरी । रोवी मनोगर्थपुरी । नेंगा चिवत्
लेजें अंतरी । नंथे डोलआला ॥ ३५ ॥ नमिहलिंदांभजा णितलें । नथअवधानहाजीम्ह णितलें । मवळ पांडव कुळी पाहलें । श्रीकृष्ण दिवस ॥ ३६ ॥ देवकि
याउदरी बाल्हिला । यशोदा माहसें पाळिला । कीसखीरुप योगागेला । पाउवाझी ॥ ३७ ॥ म्हणोनि निबुद्ध दिवसें वाळगावा । का अवसरपा हानि विनवावा । हा
हीमोसनयामंदेवा । पुरे चिना ॥ ३८ ॥ हे असो कथासागरे वेगी । मग अर्जुन म्हणें लगी । देवाइ ये मंत चिहं आगी । नटकूनीमाझा ॥ ३९ ॥ येरु वीययाल म्हणा
चियासारा । मीअपांउकीरअपुरा । परिवुमच्या निबोलें अवधारा । थारावेजरी ॥ ४० ॥ जरि तुम्ही चित्तद्याल । तरि अस्म माजें होइल । काइ जाले अभ्यासिजेल सा
गाल्हतें ॥ ४१ ॥ हांहाने राकवरागाचा कार्हरणी । आइकोनि म्हाधिजनसे अंत:करणी । रातीलालें पणाची शिरागी । कायकारानहीं ॥ ४२ ॥ तें आगंम्याहाउ
जेकां । थवलें गामावीआपमाकाजाकां । नवहांमा निश्चालेकृष्ण होकां । करुलणाती ॥ ४३ ॥ देवामनापाराकनजोडे । नवसुरवाचें मे घसां कडें । मगजाउलें याकवगीक
रे । अपुर्व अगे ॥ ४४ ॥ स्वामि ॥ नेमा श्रीसंवेस्वसांगलश्रीमुखें । म्हणो निअसनही होयना कवतुकें । पर्विकसा भावे आनुलापिकें । देवाचेनी ॥ ४५ ॥
नाजन्मसहस्त्रा चियामाटी । इंद्रादिकांही महाग भेटी । नोआधीन केला किरीटी । नेबालहीतुमाहे ॥ ४६ ॥ मग आइकाजें पाउवें । म्हणितलें ब्रह्मम्याहाआ
वें । नेअनाषहीदेवें । अवधारिलें ॥ ४७ ॥ नेथ एम चिराक चिनाविलें । नजयाब्रह्मत्वाचे डोलु । परिविन दराविरागय आहे आले । बुद्धीचया ॥ ४८ ॥

यंद्रूवीं दिवसनरियया अपुरे। परि वैराग्यवसंताचे निभरें। जैं मोहं भावमहुरें। मोडो निघाले॥ ४९॥ म्हणोनि प्राप्तिफळें फळतां। ययाही विघ्न न लगे लगता
तां। हाय विरक्त गमा श्रीअनंता। सर्वसमाजाला॥ १५०॥ म्हणोनि जें हा अधिष्ठिला। तें आतां आरंभीं चिययाफळलें। म्हणोनि सिंगिनला नवचला। अभ्या
सवाया॥ ५१॥ ऐसें विवरोनियां श्रीहरी। म्हणितले तियें अवसरी। अर्जुना हा अवधारीं। पंथराज॥ ५२॥ तेथ प्रवृत्तीतरुचा बुडीं। दिसती निवृत्तिफळा
चिया कोडी। जिये मार्गींचा कापडी। महेश आझुनी॥ ५३॥ पैं योगीहृंदें वहिलीं। आवडी आकाशीं निघालीं। कीं तेथ अनुभवाचा पाउलीं। धोरण
पडिला॥ ५४॥ निहीं आत्मबोधाचे निजमुकारें। धांव घेतली एकसरें। सकळ मार्ग निदसुरें। सांडुनियां॥ १५५॥ पाठीं महर्षी येणें आले। साधकांचे सि
द्ध जाले। आत्मविद थोरावले। येणें चि पंथें॥ ५६॥ हा मार्ग जैं देखिजे। तैं तहान भूक विसरिजे। रात्रिदिवस नेणिजे। वाटे इये॥ ५७॥ चालतां
पाउल जेथ पडे। तेथ अपवर्गाची खाणी उघडे। आडवलीया तरी जोडे। स्वर्गसुख॥ ५८॥ निघिजे पूर्विलिया मोहरा। कीं येइजे पश्चिमेचिया घ
रा। निश्चळपणें धनुर्धरा। चालणें येथिचें॥ ५९॥ येणें मार्गें जिया गांवा जाइजे। तो गांव आपण चि होइजे। हें सांगों काय सहजें। जाणसी तूं॥ ६०॥
तेथ पार्थ म्हणितलें देवा। तरि तें चि मग केव्हां। कां आर्तिसमुद्रीं निकाढावा। बुडत मी॥ ६१॥ तंव श्रीकृष्ण म्हणती ऐसें। हें उतावीळ बोलणें कायसें। आ
म्ही सांगत असों आपैसें। वरि पुसिलें नुवां॥ ६२॥ श्लोक॥ शुचौ देशे प्रतिष्ठाप्य स्थिरमासनमात्मनः। नात्युच्छ्रितं नातिनीचं चैलाजिन
कुशोत्तरं॥ ११॥ टीका॥ २३॥ श्रुचाविति॥ तरि विशेषें आतां बोलिजेल। येरीती अनुभव रूपया गा जाइल। म्हणोनि तें ऐसें एक लागेल। स्था
न पाहावें॥ ६३॥ जेथ आराणुकेचेनि कोडें। बैसलिया उठों नावडे। वैराग्या दुणीं चढे। देखिलिया जें॥ ६४॥ जो संतीं वसविला ठावो। संतो
षाचिया सावावो। मना होय उत्साहो। धैर्याचा॥ ६५॥ अभ्यास चि आपणयातें करी। हृदयातें अनुभव वरी। ऐसी रम्यपणाची थोरी। अखंड
जेथें॥ ॥६६॥ ॥ जया आड जातां पार्था। तपश्चर्येचा मनोरथा। पाखांडियाही आस्था। समूळ होय॥ ६७॥ स्वभावें वाटे येतां। जरि वरप

डला अवचिता। तरि सकामही माघौता। निघों विसरे माघौता। निघों विसरे॥ ६८॥ ऐसा न राहतयातें राहवी। भ्रमतयातें बैसवी। थापटूनि चेववी। विरक्ती
तें॥ ६९॥ हें राज्य वरि सांडिजे। मग निवांता चि येथें असिजे। ऐसें शृंगारियाही उपजे। देखतखेवों॥ जे येणें मानें बरवंट। आणि तें चि विशिष्ट। तेथ अधिष्ठानुप्रकट।
डोळां दिसे॥ ७१॥ आणिक ही एक पाहावें। जें साधकीं वसतें होआवें। आणि जनाचेनि पायरवें। मुद्रैचि ना॥ ७२॥ जेथ अमृताचेनि पाडें। मूळाहीसकट गोडें। जो
उती दाटें झाडें। सदा फळती॥ ७३॥ पाउला पाउलां उदकें। वरिवर्षाकाळीं चोखें। निर्झरें कां विशेषें। सुलभें जेथें॥ ७४॥ हा आतपही आळुमाळ। जाणिजे तं
हीं शीतळ। पवन अतिनिश्चळु। मंदमंद झुळके॥ ७५॥ बहुतकरुनि निःशब्द। दाट न रिघे श्वापद। शुक हन षट्पद। तेउतें नाहीं॥ ७६॥ पाणिलगें हंसें। दोनि
चारि सारसें। कवणे एके वेळे बैसे। तरि कोकिळु हो॥ ७७॥ निरंतर नाहीं। तरि आलीं गेलीं कांहीं। होतु कां मयूरें हीं। आम्ही ना न म्हणों॥ ७८॥ परि आवश्य
कपांडवा। ऐसा ठावो जोडावा। तेथ निगूढ मठ कीं होआवा। कां शिवालय॥ ७९॥ दोहीं मांजी आवडे तें। जें मानलें होय चित्तें। बहुतकरुनि एकांतें। बैसिजे गा॥ ८०॥
॥ ॥ स्थिरमासनमात्मनः इति॥ ॥ म्हणोनि तें मनें जाणावें। मन राहे तरी पाहावें। राहे तेथ रचावें। आसन ऐसें॥ ८१॥ ॥ चैलाजिनकुशोत्तरं॥ ॥
वरि चोखट मृगसेवडी। माजि धूतवस्त्राची घडी। तळवटी अमोडी। कुशांकुर॥ ८२॥ सकोमळ सम सिसे। सुबद्ध राहती आपैसें। एकें पाउटें तैसें। वोजा घाली॥ ८३॥ नेति
परि सावियाची उंच होईल। तरि आंग हनने डोलैल। नीच तरि पावेल। महीदोषु॥ ८४॥ म्हणोनि तैसें न करावें। समभावें धरावें। हें बहु असो होआवें। आसन ऐसें॥ ८५॥
श्लोक॥ तत्रैकाग्रं मनः कृत्वा यतचित्तेंद्रियक्रियः। उपविश्यासने युंज्याद्योगमात्मविशुद्धये॥ १२॥ टीका॥ १४॥ तत्रेति॥ मग तेथ आपण। एका
ग्र अंतःकरण। करुनि सद्गुरुस्मरण। अनुभविजे॥ ८६॥ आत्मविशुद्धये॥ जेणें सबाह्य निवारे। सबाह्य सात्विकें भरे। जंव कठिणपण विरे। अहंभावाचें॥ ८७॥
यतइति॥ विषयांचा विसर पडे। इंद्रियांची कसमसी मोडे। मनाची घडी घडे। हृदयामाजी॥ ८८॥ योगं॥ ऐसें ऐक्य सहजें। ॥ युंज्यात॥ फावे
तंव राहिजे॥ ॥ उपविश्य॥ मग तेणें चि बोधें बैसिजे। आसनावरी॥ ८९॥ आतां आंगातें आंग करी। पवनातें पवन धरी। ऐसी अनुभवाची

शा॰ अ॰ ६
४८

उजरी। होंस्थिलागे ॥ १९० ॥ मग्नतिमाथांतीमोहरे। समाधिएलाडिंवतरे। आघवा अभ्याससरे। बैसतखेंवो ॥ १९१ ॥ मुद्रेचीश्रीदिएञी। तेसिमांमिजेलपरियञी॥ तु
शिरूस्युयाजघनाञी। जेंडोनिघाघी॥ १९२॥ चरणातलेंदेवडी। आधारडुमाचाबुडी। सुघटितेंकाढी। मंचरीपा ॥ १९३ ॥ मव्यतेंतळीविंजे। तेसांशीवरणीमध्यपीडिंजे। परिवे
सेतासहजें। वामचरण ॥ १९४ ॥ गुदमेंढ्रांआंतोनी। आरिश्रपुढें निपुती। तेथसाडेंसाडेमांती। सांडुनियां ॥ १९५ ॥ माजिअपुरुराकुनिघे। तेथदोचांचेउत्तरभा
गेंतेहटिजे। वरिश्रंगें। पेलिजेनी ॥ १९६ ॥ तचलुलेकांतेंसाजे। तेसेंदृष्टांतरउचलिंजे। गुल्फद्वयधरिंजे। तेसाथिमानें ॥ १९७ ॥ मगशरीरसंचपार्था। अशेषहीसर्वथा।
पार्ष्णिञ्चमाथा। स्वयंभहोय ॥ १९८ ॥ अर्जुनाहेंजाण। मूळबंधाचेंलक्षण। वज्रासनगौण। नामयाञी ॥ १९९ ॥ १२ ॥ ऐसीआधारीमुद्रापडे। आणिअधो
वामार्गमोडे। तेथअपानआंतलीकडे। वोहोंसिलागे ॥ २०० ॥ श्लोक ॥ समंकायशिरोग्रीवंधारयन्नचलंस्थिरः। संप्रेक्ष्यनासिकाग्रंस्वंदिशश्चानवलोकयन्।
१३ ॥ टीका ॥ ११ ॥ सममिति ॥ तंवकरसंपुष्टआपैसे। वामचरणींबैसे। बाहुस्कंधदिसे। थोरीवआली। ॥ १ ॥ माजितभारलेंनिद्रें। शिरकमळहोय
याटें। नेत्रद्वारींचाकवाडें। लागोंपाहाति ॥ २ ॥ संप्रेक्ष्येति ॥ वरिलिंपातीनुढळती। तळिंचीतळींपुंजाळती। तेथअर्धोन्मीलनस्थिती। उपजेतया ॥ ३ ॥ दृष्टि
राहूनिआंतुलीकडे। बहिरिंपाउलघालीकोडें। तेठांयेंचयपडे। नासाग्रपीठीं॥ ४॥ ऐसेंआंतच्याआंतसिरे। तु। बाहीरमागुतेंहुंवे। म्हणोनिराहणेंअर्धदृष्टीचें। तेथें
विहोये। ॥ २०५ ॥ दिशश्चेति ॥ आतांदिशांचीभेटघ्यावी। कांरूपाचीवाटपाहावी। हेचाडसरेआघवी। आपैसया ॥ ६ ॥ मगकंठनाळआटे। हनुवटीहडे
तीदाटे। तेगाढीहोतनिंनिहटे। वक्षस्थळीं ॥ ७ ॥ माजिघंटिकालोपे। वरिबंधजोआरोपे। तोजालंधरम्हणिपे। पंडुकुमरा॥ ८॥ मूळबंधेंजाळंधरबंधे
चक्रेत्याकर्षणास्यबंधः नाध्रोभागेस्वयमेवप्रवति ॥ नाभीवरीपोये। उदरहेंथोके। अंतरीफांके। हृदयकोश ॥ ९ ॥ स्वाधिष्ठानावरिलिंकांठीं। नाभि
स्थानातळवटीं। बंधप × मेर × उकिरीटी। वोढियाणातो ॥ १० ॥ ऐसीशरीराचीहिलीकडे। अभ्यासाचीपाखरपडे। ॥ १३ ॥ श्लोक ॥ प्रशान्तात्मावि
गतभीर्ब्रह्मचारिव्रतेस्थितः। मनःसंयम्यमच्चित्तोयुक्तआसीतमत्परः ॥ १४ ॥ ॥ टीका ॥ ॥ मनःसंयम्य ॥ ॥ तंवआंतआयमोडे ॥ मनाधर्मा

ची ॥ ११ ॥ कल्पनाथिमे। प्रवृत्तिशमे। आंगमनविरमे। सावियाची ॥ १२ ॥ क्षुधाकायजाली। निद्राकेउतीगेली। हेंआठवणहीनाहींपरपली। नदिसेवेगां ॥ १३ ॥ जोमूळबंधेकोंडला।
अपानमाघौतामु। रउला॥ तोसवेंचिफुगसोकउला। धरीफुगे ॥ १४ ॥ क्षोभलेपणेंमाजे। उवाइलाणाइंगाजे। मणिपुरेंशीलुमे। राहोनियां ॥ १५ ॥ विगतभीः ॥
मगथावळियेवाहटुली। बाहेरिघाली ॥ १६ ॥ भीतुरिवद्वीन धूरे। कोठियामाजिसंचरे। कफपित्ताचेथोर। उरोंनेदी ॥ १७ ॥ धातुचेसमुद्रउलंडी। मेदाचेपर्वतफो
डी। आरलीमज्जाकाढी। अस्थिगत ॥ १८ ॥ नाडीतेसोडवी। गात्रांतेविघडी। साधकांतेभडसावी। परिबिहावेंना ॥ १९ ॥ व्याधीतेदावी। सवेंचिहारवी। आपयपीकालवी।
एकवाट॥ ॥ २० ॥ ॥ श्रीभगवानसंक्षेपेणकुंयोगाभ्यासंविशेषेणव्याचष्टे ॥ तंवयेरीकडेधनुर्धरा। आसनाचाउभारा। शक्तीकरीउजगरा। कुंडलिनीये ॥ २१ ॥
नागाचेंपिलें। कुंकुमेंनाहालें। वळणघेउनिआले। सेजेसे ॥ २२ ॥ तैसीतेकुंडलिनी। मोटकीओठेवळणी। अधोमुखसर्पिणी। निदेलीअसे ॥ २३ ॥ विद्युल्लतेचीवाटी।
वन्हीज्वाळांचीघडी। पंचरयाचीचोखडी। घोटीवजैसी॥ तैसीसुबद्धआटली। मुद्रीहोतीदाटली। तेवज्रासनेंचिखुटली। सावधहोय ॥ २२५ ॥ तेथनक्षत्रजैसेंउलडले। कीं
सूर्याचेंआसनमोडले। तेजाचेंबीजविरूढले। अंकुरेंशी ॥ २६ ॥ तैसीवेढियातेंसोडिती। कौतुकेंआंगमोडिती। कंदावरिशक्ति। उठिलीदिसे ॥ २७ ॥ सहजेंबहुतादि
वसांचीभूक। वरिचेवविलीतेंहोयमिष। मगआवेशें पसरीमुख। ऊर्ध्वत ॥ २८ ॥ तेथहृदयकोशातळवटीं। जोपवनभरलाकिरीटी। तयासगळेयाचीमिठी। देउनिघाली।
सुमितिचाज्वाळी। त्वचेवरीलकवळी। मांसाचावडवाळी। आरोगूलागे। जेंजेंठायसमांस। तेथआहाचौताडेघास। पाठीएकदांनिवास। हियाहीभरी ॥ ३१ ॥ मगतळवेतळहात
शोधी। ऊर्ध्वीचेंखउकदी। आणिघेसंधी। प्रत्यंगाचा ॥ ३२ ॥ अधोभागातरिनसांडी। परिनखांचेंहीसत्वकाढी। त्वचाधुनिजडी। पांजरेंशी ॥ ३३ ॥ अस्थिचेनळनिरये।
शिरांचेहीरपुरपे। तंववाहेरिलरोमदिकरपे। रोमबीजाची॥ ३४ ॥ मगसप्तधातुचासागरी। ताहानेलीघोंटभरी। आणिसवेंचिउन्हाळाकरी। खडखडीत ॥ ३५ ॥ नासापुटौनिवा
रा। जोजानुसंस्थगुळवारा। तोगचिंपोधरूनिमाघारा। आंतघाली ॥ ३६ ॥ तेथअधऊर्ध्वआकुचे। ऊर्ध्वतवौतें खवळे। तयारवेवांमाजिचक्राचे। पदरउरती ॥ ३७ ॥
यहूवीदोनितेथवाचिमिळती। परिकुंडलिनीनावकडचिती। जेंतयांतेम्हणेपरौती। तुम्हीविकाइजीयेथ। ॥ ३८ ॥ आइकेपार्थिवधातुआघवी। आरोगितांकांहीतु
रवी। आणिआपातेनेनवचवी। पुसोनियां ॥ ३९ ॥ ऐसीदोन्हीभूतेंखाय। तेंधवांसंपूर्णधाये। मगसौम्यहोउनिराहे। सुषुम्नेपाञी ॥ २४० ॥ तेथतृप्तिचेनिसें

तोषें। गरळवमिजेमुखें। तेणेंनियेंचुनिपीयूषें। प्राणजियें॥४१॥ तोआग्निआंतुनिनिघे। परिसवाह्यनिवृतलागे। तेंकवळीकसबांधुतीआंगें। मांडिलापुउती॥४२॥ मा
गमाउतीनाडीचें। नुवविधुपणावायूचें। जायस्लरणनिन्नारीराचें। धर्मनाहीं॥४३॥ इडापिंगळायेकवटती। गांठीपदरफुटती। चक्रांचेहे॥४४॥ मगशशीआणि
भानु। ऐसाकल्पिजेलजोअनुमानु। तोवातीवरिपवनु। गिवसितानदिसे॥४५॥ ग्रंथीतिन्हीसुटती॥ ॥ बुद्धीचीपुष्टिकाविरे। परिमळघ्रा
णीउरे। तोहीशक्तीसवेंसंचरे। मध्यमेमाजी॥४६॥ तंववरिलिकडीलनिढाळें। चंद्रामृततळेंकलंडे। कांनवडीनिमिळे। शक्तिमुखीं॥४७॥ तेणेंनाळकेंरसभरे।
तोसर्वांगामाजिसंचरे। तेथिचातेथचुरे। प्राणपवन॥४८॥ तातलियेमुसे। मेणनिघोनिजायजैसें। मगकोंदलीराहेरसें। ओतलेनी॥४९॥ तैसीपिंडाचेनिआ
कारें। तेकळाचिकांअवतरे। वरीलत्वचेचेनिपदरें। पांघुरलीअसे॥२५०॥ जैसीआभाळाचीबुंथी। करूनिराहेगभस्ती। मगफिटलेयाहारपी। धरूनिये॥५१॥
तैसाआहाचवरिकोरडा। त्वचेचाअसेपातोडा। तोभूसउनिजायकोंडा। तैसाहोये॥५२॥ मगकाश्मीराचेंस्वयंभ। कीरत्नबीजानिघालेंकोंभ। अवयवकांतीची
भांबभ। तैशीदिसे॥५३॥ नातरिसंध्यारागींचेंरंग। काढुनिवळिलेंआंग। कीअंतर्ज्योतीचेंलिंग। निर्वाळिलें॥५४॥ कंकुमाचेंभरींव। सिद्धरसाचेंवो
तींव। मजपाहातांसावयव। शांतीचितें॥५५॥ तेआनंदचित्रीचेंलेप। नातरिमहासुखाचें प। थावरलेंजैसें॥५६॥ तोकनककेळीचागाभा। कीअमृताचा
पुतळा। नानासासीनलामळा। कोंवळिकेचा॥५७॥ हांकांजेंशारदियेचेनिवोलें। चंद्रबिंब पाल्हेलें। कांतेजचिमूर्तवैसलें। आसनावरी॥५८॥ तैसेंश
रीरहोय। जेव्हांकुंडलिनीचंद्रपिये। मगदेहाकृतीबिहे। कृतांतगा॥५९॥ वार्धक्यतरिपरतें। तारुण्याचीगांठीविघडे। लोपलीदिसेघडे। बाळदशा॥६०॥ वय
सानरियेतुळेंच रंग पेहवीबळाचावळार्थकुरी। धैर्याचीथोरी। निरूपम॥६१॥ कनककुमाचापालवीं। रत्नकळिकानिस्तनवी। वार्निनेनवींबरवीं। नखेंनिघती॥६२॥
दंतहीअनहाती। परिअपाडेसानजती। तेशीदुवाहीं। बेंसेंपांतीं। हिरयांची॥६३॥ माणिकुळेयाच्याकणिया। मागियान्तिअप्रमाणिया। तेपासर्वां
गीउधवतीअणिया। रोमांचिया॥६४॥ करचरणतळें। जैसींकांतारोत्पळें। पाखाळीहोतंडोळे। कायसांगों॥६५॥ निडाराचेनिकोंदाटें। मोतियेंनावरे

निसंपुटें। मगशिवणीजैशीउतटे। आंकिपल्लवांची॥६६॥ तैसीपातियांचेकवळिनसमाये। दीठिनाकळोनिनिघोंपाहे। अर्धोन्मीलितचिहोये। मगनाकळिता॥६७॥
आइकेदेहहोयसोनियाचें। परिलाघवयेवायुचें। जेआपआणिपृथ्वीचें। अंशनाहीं॥ ॥६८॥ मगसमुद्रापैलीडेदेखें। स्वर्गीचाआलोचआइके। मनोगतवोलखे। मुंगि
येचें॥६९॥ पवनाचाबारिकाभवळघे। चालेतरिउदकींपाउलनलगे। येणेंयेणेंप्रसंगें। जोउतीबहुतासिद्धी॥७०॥ आइकेंप्राणाचाहातुधरुनि। गगनाचीपायुटीकरूनि।
मध्यमेचेनिदादरांउनी। हृदयाआलीं॥७१॥ तेकुंडलिनीजगदंबा। जेचैतन्यचक्रवर्तीचीशोभा। जियाविश्वबीजाचियाकोंभा। साउलीकेली॥७२॥ जेशून्यलिंगाचीपिंडी।
जेपरमात्मयाशिवाचीकरंडी। जेप्राणाचीउघडी। जन्मभूमी॥७३॥ हेअसोतेकुंडली। हृदयाआंतआली। तंवअनाहताचीबोली। चावळजे॥७४॥ शक्तीचेयाअंगाला
गलें। बुद्धिचैतन्यहोतेंआलें। तेणेंतेंआइकिलें। असुमात्र॥७५॥ घोषाचाकुडीं। नादचित्राचीउपडी। प्रणवाचीपामोडी। रेखलीरोंगी॥७६॥ ऋिमर॥ ॥ हेंचिक
ल्पावेंतरिजाणिजे। परिकल्पितेंकेंचेंआणिजे। नविनेणोकायगाजे। तियेठाईं॥७७॥ विसरेंगेलोंअर्जुना। जंवनाशनाहीपवना। तंववरीआथीगगना।
[illegible]णोनिबोले॥७८॥ मग।अनाहताचेनिमेघें। आकाशदुमदुमूंलागे। तेंब्रह्मस्थानाचेवेगें। सहजेंफिटे॥७९॥ आइकेंकमळगर्भाकारें। जेंमहदाकाशदु
सरें। तेथचैतन्यआधारें। होउनिअसिजे॥८०॥ तेयाहृदयाचीपरिवरी। कुंडलिनीयापरमेश्वरी। तेजाचीशिदोरी। विनियोगिली॥८१॥ बुद्धीचेनिशाकें। हातवी
तेनिकें। हातजेयथिकेंदेवें। तेथेंकसें॥८२॥ रोंझीनिजकांतिहारविली। मगप्राणाचिकेवळजाली। तेव्हांकैशीगमली। सांगावीपां॥८३॥ होकांजेपव
नाचीपुतळी। पांघुरलीहोतीसोनेसळी। तेफेडुनिवारियांवेगळी। ठेविलीजिया॥८४॥ नातरिवायुचेंनिआंगें। झगटली। दीपाचीदृष्टिनिमटली। कांलवकेलअंबुनिहा
रपली। बीजगगनीं॥८५॥ तैसीहृदयकमळावरी। दिसेमानयाचीजैशीसरी। नातरिंभकांशनेताचीसरी। वाहतआली॥८६॥ मगतेहृदय[illegible]भूमीपो
कळे। जिरालीकांणकेवळें। तैसेंशक्तिचेंरूपमावळे। शक्तिमाजी॥८७॥ तेव्हांतहींशक्तीचिम्हणिजे। येन्हवींतोप्राणकेवळजाणिजे। आतांनादनेणिजे।
कळाअसानी॥८८॥ मनाचाहनमारू। कांपवनाचाआदरू। नाहींपरी॥८९॥ हेकल्पनाघेसांडी। तेनाहींइयेपरवडी। हेमहाभूतांचीफुडी। आटणीदेखा॥९०॥

पिंडें पिंडाचा ग्रास। तो हा संके[redacted]आदेश। परि दाउनि गेला तो देश। श्रीमहाविष्णु ॥ ९४ ॥ १४ ॥ तयाधर्मिनाचेंकेसें सोडुनी। यथार्थाची घडी ओडुनी। अ
वल्कविलीम्यां जाणोनी। ग्राहक[redacted]ने ॥ ९२ ॥ ॥ योगाभ्यासस्य फलमाह ॥ श्लोक ॥ ॥ युंजन्नेवं सदात्मानं योगी नियतमानसः। शांतिं निर्वा
णपरमां मत्संस्थामधिगच्छ[redacted] ॥ १५ ॥ टीका ३५ ॥ युंजन्निति ॥ आइकाशक्तिचें तेज जें लोपे। तेथें देहिचें रूप हारपे। मग तो डोळा यामाजि ल
पे जगाचेया ॥ ९३ ॥ यरूवी[redacted]धिला विरोसें। मावृयवृत्तरि असे। परि वायुचे जैसें। वळिलें होये ॥ ९४ ॥ नातरि कर्दळीचा गाभा। त्वचि मांडुनि उभा। कां अ
वयवृचिनभा। उदयलातो ॥ ९[redacted] ॥ तैसें होय शरीर। तें तें खेचर। हें पद होतां चमत्कार। पिंडजनी ॥ ९६ ॥ देखें साधक निघानि जाये। पाउलांची वो
ळि राहे। तेथ ठाइं ठाइं होये। अ[redacted]मादिक ॥ ९७ ॥ परि तेणें काइ आपणपेया। अवधारि ऐसा धनंजया। लोप आथी त्रुत्रया। देहींचा देहीं ॥ ९८ ॥ पृथ्वी
तें आपु विरवी। आपातें तेज जि[redacted]तेजातें पवन हारवी। हृदयामाजी ॥ ९९ ॥ पाठीराकुलाआपणपेंउरे। परि शरीराचें अनुकारें ॥ ॥ योगी ति ॥ मग तो ही
निघ अंबरें। गगनामिठ ॥ ३० ॥ ॥ पाठीराकला ॥ ते कुंडलिनी हे भाषा जाये। मग मारुती ऐसें नाम होये। परि शक्तिपण तें आहे। जंव नमि
ळे शिवीं ॥ १ ॥ मग जालंधर सांडी[redacted]ककाराते फोडी। गगनाचिये पाउडीं। पैठी होये ॥ २ ॥ ते ॐकाराचिये पाठी। पाय देत उठाउठी। पश्यंतियेची पाउटी। मागां घाली।
३ ॥ पुढें तन्मात्रार्धवरी। आका[redacted]चा अंतरीं। भरती गमें सागरीं। सरिता जैसी ॥ ४ ॥ ॥ मत्संस्थामिति ॥ ॥ मग ब्रह्मरंध्रीं स्थिरावोनी। सोहं भावा
च्या बाह्या पसरुनी। परमात्मलि[redacted]धावोनी। आंगा घडे ॥ ५ ॥ तंव महाभूतांची जवनीक फिटे। मग दोहीं ही होय भेटे। तेथ गगनासकट आटे। समरसीं तिये ॥ ६ ॥
पैं मेघाचें समुद्री निवडला। समुद्र[redacted]वो घोषा पडिला। तो मागों धोणे जैसा आला। आपणपेया ॥ ७ ॥ ते पिंडा पिंडाचे निमिषें। परिपरब्रह्मींचे प्रवेशें। तें एकत्व होये जैसें। पुरुकु
मरा ॥ ८ ॥ ॥ शांतिमि[redacted] ॥ आता दुजें हन होतें। की एक आहे आइतें। ये विचारीं विचर्चेतें पुरते। असे चिना ॥ ९ ॥ गगनीं गगन लया जाये। ऐसें
जें कांहीं आहे। तें अनुभवें होत[redacted]जाये। तें हेच निगा के ॥ १० ॥ म्हणोनि तें बोलीमाजि। नवडेविबोलाची गाजि। तेणें संवादाचा गावा आजि। पैठी कीजे ॥ ११ ॥

अथ समभिप्राय: ॥ ॥ अर्जुना[redacted]डीनडी। यथा अभिप्रायाचा तु गर्वधरी। ते पाहे पांवेखरी। इरिवेखी ॥ १२ ॥ मूळजामागिळीकडे। तेथ मकाराचेंनि अंगन मांडे। सडे
याशांस्यासाकडे। गगनाथेंत ॥ १[redacted] ॥ पाठीतेथ विनोवसमवला। तें शास्त्राचारे दमावज्ञा। मग तयाही वरी आरंभी वीनलां। आकाशाचा ॥ १४ ॥ आता महाशून्या
चा डोही। जेथ गगनाशा विथावोन[redacted]। तेथ नागाली गेल्या काइ। बोलाचा पैया ॥ १५ ॥ म्हणोनि अक्षराक्षा जिसा पडे। कां कानवरी जोडे। तैसें हें नव्हे फुडें। त्रिशुद्धि गा ॥ १६ ॥
जें कांही देवें। अनुभविलें फावावें[redacted]सातां आपणचि होउनि ठाकावें। होउ तिया ॥ १७ ॥ पुढती तया ताणें तें नाहीं चि। बोलावें आतां वायांचि॥ म्हणोनि असो किती हें वि
धनुर्धरा ॥ १८ ॥ ऐसें शब्दज्ञान[redacted]आतें सरें। तेथ संकल्पाचें आयुष्य पुरे। वारा ही जेथ न शिरे। विचाराचा ॥ १९ ॥ जें उन्मनियेचें लावण्य। जें तुर्येचें तारुण्य।
अनादि जें अगण्य। परमतत्व ॥ [redacted]० ॥ जें आकाराचा प्रांत। जें मोक्षाचा एकांत। जेथ आदि आणि अंत। विरोनि गेले ॥ २१ ॥ जें विश्वाचें मूळ। जें योगद्रुमाचें फळ।
जें आनंदाचें केवळ। चैतन्य गा ॥ [redacted] ॥ जें महाभूतांचें बीज। जें महातेजाचें तेज। एवं पार्था जें निज। स्वरूप माझें ॥ २३ ॥ तें हें चतुर्भुज कोंभेली। जयाची शोभा आरू
पा आली। देखोनि नास्तिकें नो[redacted]ली। भक्तवृंदें ॥ २४ ॥ तें अनिर्वाच्य महासुख। पैं आपणचि जाले पुरुष। जयाचें कां निष्कर्ष। आसिवरी ॥ २५ ॥ आत्मी
साथके नहें सांगितलें। तें चित्तारी[redacted]जिहीं केलें। तें आमचेनि पाडें आलें। निर्वाळिया ॥ २६ ॥ परब्रह्माचेनि रसें। देहाकृती चिये मुसें। वोतीव जाले जैसे। दिसती आं
गी ॥ २७ ॥ २५ ॥ जरि प्रतीति ह[redacted]अंतरीं फांके। तरि विश्वचि आवघें शांके। तंव अर्जुन म्हणे निकें। साच चि हें ॥ २८ ॥ कां जें आपण आनादेव। हा बोलिलेति तो उ
पाव। तो आम्हां सीवठाव। म्हणोनि नि[redacted] ॥ २९ ॥ ये अभ्यासीं जे दृढ होती। ते भरवसेनि ब्रह्मत्वा येती। हें सांगतां गोठी। कळलें मज ॥ ३० ॥ देवा गोठी चि हे एकतां। बो
धत पजनं अंसे चित्ता। मां अनुभ[redacted]तइ पतां। नाहीं केवी ॥ ३१ ॥ म्हणउनि येथ काही। अनारिसें नाहीं। परि माव कविचित देइं। बोलाएका ॥ ३२ ॥ आतां श्री
कृष्णा सांगितल्या तुम्ही योग। तो[redacted]जरी आम्हांचा योग। परि नशाकेकरूं पांग। योग्यतेचा ॥ ३३ ॥ सहजें आंगीक जेतुलें आहे। तेतुलें पुरे सि दी जाये। तरि हा भ्रि
मार्गसुखे पायें। अभ्यासिन ॥ [redacted] ॥ नातरि देवें जैसें सांगितलें। तैसें आपण पा जरि नटकरू। तरि योग्यता विण होइल। ते चि पुसो ॥ ३५ ॥ जी क्षि नी

गेलीधारणा। ह्मणोनि भुमावया कारण। मग ह्मणोनि निरूपण। सिद्धेश्वरा ॥ ३६ ॥ हां हो जी अवधारिलें। जें हें साधन तुह्मीं निरूपिलें। तें आमुचें जे यांहीं अभ्यासिलें।
फावेनाक ॥ ३७ ॥ कायी आलें योग्यतेविण नाहीं। ऐसें हन आहे काहीं। तंव श्रीकृष्ण ह्मणती नवल काइ। धनुर्धरा ॥ ३८ ॥ हें काजकीर निर्वाण। परि आणिकहीं
जे कांहीं साधारण। तेंही अधिकाराचेवोडवेण। कायसिद्धी जाये ॥ ३९ ॥ पैं योग्यता जे ह्मणिजे। ते प्राप्ती चि आधीन जाणिजे। कां जे योग्य होऊनि किजे। ते आरंभिलें फळे
४० ॥ तरि तें तैसी येथ कांहीं। सावियाची केणी नाहीं। आणि योग्यतें चि काइ। खाणी आहे ॥ ४१ ॥ नावेक विरक्त। जाला देहधर्मी नियत। तरि तो चि नव्हे व्यवस्थित। अधि
कारिया ॥ ४२ ॥ ऐसेनि लेखें आपणपें चि जिंतउ। योग्यपण तुह्मांहीं आलें जोडें। हें सांगों प्रसंगें आंकुडें। पैलिलें नयाचें ॥ ४३ ॥ १५ ॥ चुर्णिका ॥ ॥ मग ह्मणे पार्था।
हे तंव परीव्यवस्था। अनियता सिमर्वथा। योग्यता नाहीं ॥ ४४ ॥ श्लोक ॥ नात्यश्नतस्तु योगोऽस्ति न चैकान्तमनश्नतः। न चातिस्वप्नशीलस्य जाग्रतो नैव चार्जुन ॥ १६ ॥
टीका ॥ ४ ॥ नेति ॥ जो रसनेंद्रियाचा आंकिला। ॥ न चातिस्वप्नशीलस्य ॥ ॥ कां निद्रेशीं जीवें विकला। तो नाहीं येथ ह्मणितला। अधिकारिया ॥ ४५ ॥
न चेति ॥ आग्रहाचेनि बांधें। क्षुधातृषा कोंडी। आहारातें तोडी। मापुनियां ॥ ४६ ॥ जाग्रत इति ॥ निद्रेचिया वाटा न वचे। ऐसा हटियेचे निश्चयवर्तन नाम। तें शरीर
चि नोहे त्याचें। मग योग कवण ॥ ४७ ॥ ह्मणोनि अतिशयें विषय सेवावा। ना तरी तो निरोधु करावा। ऐसा बोधु न होआवा। कां सर्वथा निरोधु करावा। ते हीन को ॥ ४८ ॥ श्लोक ॥ युक्ताहारविहारस्य
युक्तचेष्टस्य कर्मसु। युक्तस्वप्नावबोधस्य योगो भवति दुःखहा ॥ १७ ॥ टीका ॥ ४ ॥ युक्तेति ॥ आहार तरि सेविजे। परि युक्तिचेनि मापें मविजे। क्रियाजात आचरिजे।
तियाचि स्थिती ॥ ४९ ॥ मितला बोली बोलिजे। मितला पाउलीं चालिजे। ॥ युक्तस्वप्नेति ॥ निद्राही मानें दिजे। अवसरें एकें ॥ ३५० ॥ जागणें जरि जालें। तरि हो
आवें मितलें। येतुलेनि धातु संचलें। असें समत्वें ॥ ५१ ॥ योग इति ॥ ऐसें युक्तिचेनि हातें। जें इंद्रियां वोपीजे भातें। तैं संतोषा वाढे तें। मन चि कुरी ॥ ५२ ॥ १३ ॥ बाहेरि
युक्तीचा मुद्रा पडे। तंव आंत आंत सुख वाढे। ते असतां चि योग घडे। नाभ्यासितां ॥ ५३ ॥ जैसें भाग्याचिये पाउसें। उद्यमाचेनि मिषें। समृद्धि जाती आपैसें। घरविये ॥ ५४ ॥ श्लो
क ॥ यदा विनियतं चित्तमात्मन्येवावतिष्ठते। निस्पृहः सर्वकामेभ्यो युक्त इत्युच्यते तदा ॥ १८ ॥ टीका ३ ॥ यदेति ॥ तैसा युक्तिमंत कौतुकें। अभ्यासाचिया मोहरा ठाके

आणि आत्मसिद्धि पिके। अनुभवें तया ॥ ५५ ॥ ॥ निस्पृह इति ॥ ह्मणोनि युक्ति हे पांडवा। घडे जया सदैवा। तो अपवर्गीचिये राणिवा। अलंकरिजे ॥ ५६ ॥ युक्त इ
ति ॥ युक्तियोगाचें आंग पावे। ऐसें प्रयागीं होय जेथ वरवें। तेथ क्षेत्रसंन्यासें स्थिरावे। मानस जयाचें ॥ ५७ ॥ श्लोक ॥ यथा दीपो निवातस्थो नेङ्गते सोपमा स्मृता। योगिनो
यतचित्तस्य युञ्जतो योगमात्मनः ॥ १९ ॥ टीका १ ॥ यथेति ॥ तया तें योगयुक्त ह्मण। हें ही प्रसंगें जाण। तरी पातें उपलक्षण। निर्वातीचा ॥ ५८ ॥ योगिन
इत्यर्थस्य स्पष्टत्वात् उत्तर श्लोक चुर्णिका यां संवचनद्वावर्थिनेयः ॥ १९ ॥ चुर्णिका ॥ ॥ आतां तुझें मनोगत जाणोन। कांहीं एक आह्मी ह्मणोन। तें निकें चित्त देउन।
परिसपां ॥ ५९ ॥ तूं प्राप्तीची चाड वाहसी। तरि अभ्यासीं दृढ न होसी। तें सांग पां कायि बिहसी। दुवाडपणा ॥ ३६० ॥ तरि पार्था हें मनें। साहसें घेसी होमनें। वायां वागुरू हें उजनें।
इंद्रियें कुर्तती ॥ ६१ ॥ पाहें पां आयुष्याचा आउका रीं। जन्महे वरतें जी किजे वरी। तयां आयुष्यातें वैरी। काय जिंका ह्मणे ॥ ६२ ॥ ऐसें हित जें निकें। तें सदा इंद्रियां दुःखें।
येरवीं मोह ऐसें योगामाजि वरवें। कांहीं आहे ॥ ६३ ॥ ह्मणोनि आसनादिका। जो आह्मी अभ्यास सांगितला निका। तेणें होउनि तरि होका। निरोधन या ॥ ६४ ॥ श्लोक
यत्रोपरमते चित्तं निरुद्धं योगसेवया। यत्र चैवात्मनात्मानं पश्यन्नात्मनि तुष्यति ॥ २० ॥ टीका ॥ यत्रेति ॥ ये रीती निरुपणीयोगें। जें इंद्रियां विंदाण लागे। तें
चित्त भेटों निगे। आपणपेंया ॥ ६५ ॥ यत्र चैवेति ॥ परतोनि पाठिमोरें ठाके। आणि आपणपें यातें आपणपें देखे। देखत सवें चि वोळखे। ह्मणे तत्त्व तें मी ॥ ६६ ॥
॥ श्लोक ॥ सुखमात्यन्तिकं यत्तद्बुद्धिग्राह्यमतीन्द्रियम्। वेत्ति यत्र न चैवायं स्थितश्चलति तत्त्वतः ॥ २१ ॥ टीका २ ॥ सुखमिति ॥ तिये वोळखीसरिसें। सुखा
चा साम्राज्यीं बैसे। मग चित्त आपणेसें समरसें। विरोनि जाये ॥ ६७ ॥ वेत्तीति ॥ जयापरौतें आणिक नाहीं। जयातें इंद्रियें नेणती कहीं। तें आपण चि आपल्या ठाइं। होउनि ठाके
६८ ॥ श्लोक ॥ यं लब्ध्वा चापरं लाभं मन्यते नाधिकं ततः। यस्मिन्स्थितो न दुःखेन गुरुणापि विचाल्यते ॥ २२ ॥ टीका ३ ॥ यस्मिन्निति ॥ मग मेरूपासुनि थो
रें। देहदुःखाचेनि डोंगरें। दाटिजो परिभारें। चित्त न दाटे ॥ ६९ ॥ कां शस्त्रवरी तोडिलियां। देह आगिमाजी पडिलियां। चित्त महासुखीं पहुडलिया। चेवों न ये ॥ ३७० ॥
॥ यस्मिन्निति ॥ ऐसें आपणपां विसरोनि जाये। मग देहाची वास न पाहे। आणिक चि सुख होउनि जाये। ह्मणोनि विसरे ॥ ७१ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ तं विद्या

दुःखसंयोगवियोगं योगसंज्ञितं। स निश्चयेन योक्तव्यो योगोऽनिर्विण्णचेतसा। ॥२३॥ टीका ॥३॥ तमितिं॥ ॥जया सुखाची गोडी। मन आर्तिचीमेचि मोडी। संसा
रचे तोंडी। गुंतलें जें ॥७२॥ जयालागि विवरव। संतोषाची राणिव। ज्ञानाची जाणिव। जयालागीं ७३ तें अभ्यासिलें नियोगें। सावयव देखावें लागे। दृष्टिलेंतसि
आंगें। होइजे लगा ॥७४॥ ॥श्लोक॥ ॥संकल्पप्रभवान्कामांस्त्यक्त्वा सर्वानशेषतः। मनसैवेंद्रियग्रामं विनियम्य समंततः। २४ टीका ३ संकल्पे
ति ॥ ॥पवितो वियोग वापा। एकेपरी आहे सोपा। जरि पुत्रशोकसंकल्पा। दाखविजे ७५ हा विषयांतें निमालिया आइके। इंद्रियें नियमाचा धारणी देखे। त
रि हृदय घालु निसुके। जीवि त्याडी ७६ मनमेति रोमें वैराग्य हें करी। तरि संकल्पाची सरेवारी। सुखें धृतीचा धवळारी। बुद्धिनांदे ७७ श्लोक श
नैःशनैरुपरमेद्बुद्ध्या धृतिगृहीतया। आत्मसंस्थं मनः कृत्वा न किंचिदपि चिंतयेत्। २५ टीका २ शनैरिति स्पष्ट बुद्धि धैर्याहोय वसौटा। तरि मना
तें अनुभवाचिया वाटा। हळु हळु आणुनि कर धी प्रतिष्ठा। आत्मभवनीं ७८ इयाही एकीपरी। प्राप्ति आहे विचारी। हेन टंकूपरि सोपारी। आणिक आइकें ७९
श्लोक यतो यतो निश्चरति मनश्चंचलमस्थिरं। ततस्ततो नियम्यैतदात्मन्येव वशं नयेत्। २६ टीका ३ ततस्ततइति आत्मसंस्थमिति पूर्वश्लो
कस्थं आतां नियम विहाणा करावा। जीवि करावा आपला। तें साक्षात निश्चयाच्या बोला। बाहिरां नाहे ८० जरि येणें ही चित्त स्थिरावे। तरि का काजा आलें
स्वभावें। यतो यत इति नगाहे तरि घालावें। मोकळुनी ८१ ततस्ततइति मगमोकळिलें जेथ जाइल। तेथुनि नियम वि घेउनि येइल। ऐसें तिर्येचि
होइल। सवे यया ८२ श्लोक प्रशांतमनसं ह्येनं योगिनं सुखमुत्तमं। उपैति शांतरजसं ब्रह्मभूतमकल्मषं। २७ टीका उपैतीति पाठीकुळे १०
तिरकैवें। मग स्थैर्यातें निमेळे। आत्मस्वरूपा जवळे। ये इलसहजें ८३ तया तें देखा नि आंगा घडेल। जैथ अद्वैतीं द्वैत बुडेल। आणि ऐक्याचेनि उघडेल। त्रैलोक्य
हे ८४ आकाशी दिसहसरे। तें आत्मतें विरे। तेंगगन विकासरे। विश्वजैसें ८५ मखानेति तें सचित्त लया जाये। आणि चैतन्यचि आघवें
होये। ऐशी प्राप्ति सुखोपायें। आहे येणें ८६ श्लोक युंजन्नेवं सदात्मानं योगी विगतकल्मषः। सुखेन ब्रह्मसंस्पर्शमत्यंतं सुखमश्नुते २८

टीका युंजन्निति यमें ऐस्या योगस्थिती। अकळे देखिलागावरूनी। संकल्पाचिया सापत्नी। ऐसी नियां ८७ सुखेनेति तें सुखाचेनि संगोगें। आपलेपरब्रह्म आ
तेंगन। तेथलुब्धाजें संजल्पाते। माइ तेंणें ८८ अत्यंतमिति तैसे हाय तियें मेची। मगसामरस्यांचा राउळी। महासुखाची दिवाळी। जगें द्रीदिसे ८९ ऐसें
आपलेपायवरी। चालिजे आप लेपाठीवरी। २८ चूर्णिका हेपार्थातागवनरी। आन किजे ९० श्लोक सर्वभूतस्थमात्मानं सर्वभूतानि चात्म
नि। ईक्षते योगयुक्तात्मा सर्वत्र समदर्शनः। २९ यो मां पश्यति सर्वत्र सर्वं च मयि पश्यति। तस्याहं न प्रणश्यामि स च मे न प्रणश्यति ३० सर्वभूतस्थमिति
तरिमीतं क्रमकळदेही। असे येथ विचारनाही। आणि तैसें चि माझ्यागाइ। सकळ असे ९१ हें येसें चि मिसळलें। परस्परमिसळलें। ईक्षतेइति बुद्धिघेपरवुलें। हो
आविंगा ९२ यो मामिति यइवीनरी अर्जुना। जोएकवटलिया भावना। सर्वभूतीं अभिन्ना। मातें भजे ९३ भूतांचेनि अनेकपणें। अनेक नाहस्य
तःकरणें। केवळ एकत्वचि मांसंजाणें। सर्वत्रं ९४ तस्येति मग तो एक हामी या। बोलतां दिसत असे वांयां। येरहवीं तवाल्लिजे बाधनंजया। तोंमीचि आहे
९५ यामामिति दीपा आणि प्रकाशा। एकत्व किया पाउं जैसा। तो माझ्या ठाइं तैसा। मी तया माजी ९६ जैसा उदकाचेनि आयुष्यें रस। कीं ग
गनाचेनि मानें अवकाश। तैसा माझेनि रूपें रूपस। पुरुष गातो ९७ श्लोक सर्वभूतस्थितं यो मां भजत्येकत्वमास्थितः। सर्वथा वर्तमानोऽपि स योगी मयि वर्तते
३१ टीका ५ सर्वेति जेणें एक्याचिये दिठी। सर्वत्र मातें किरीटी। देखिलाजैसा पटी। तंतुएक ९८ कां स्वरूपें न विवुजे आहाती। परि तें ज्ञाभौनी वृद्धतन
होती। ऐशी एक्यचुलाची स्थिती। केली जेणें ९९ नातरि हस्ता ची पानें जुतुली। तेवलें ही पनाहीत्यां वित्नी। ऐशी अद्वैत दिवसें पाहलें। गा जिनया ४०० सर्वथेति
ना पंचात्मकीं सापडे। तरि मी गा पांकैसा निवडे। जो प्रतीतीचेनि पाडें। सनंदील्लके १ ऐसा अनुभव्याप्रकपणा आघवें। एकल्लें तयाने निश्चनुभवं। तरि निरूप म तां स भी वां।
व्याप्य कजाला २ ३१ चूर्णिका आतां असो हे बहु बोलें। परिहारी गाजातोनाहे। ऐसें वाल्हवृविहाय। तें करुणा ३ श्लोक आत्मौपम्येन सर्वत्र सम
मं पश्यति योऽर्जुन। सुखं वा यदि वा दुःखं स योगी परमो मतः। ३२ टीका ५ आत्मेति ह्मणौनि असो हे विशेषं। अथवा आपणपें या साविखं। चराचर

गी॰ अ॰ ६
५२

जोरेखा। अरवंडित ॥४॥ सुखदुःखेति ॥ ॥ सुखदुःखादिद्वंद्वे। कां शुभाशुभादिकर्मे। याफळोण्त्री मनोधर्मे। नेणे चित्त ॥५॥ हेंसमत्व विषमभाव। आणिकही विविधसम
वें। तमा निजें तेसें अवयव। आपलेहोती ॥६॥ हा की कफळाइ सोगोवें। जया त्रैलोक्य विश्वासघे वें। मी तेसें सभावें। बाधात्मा ॥७॥ सुयोगीति ॥ तयाही देहाकृकार
आथी। आणि लोकीहीन याने स्मणती। परि आम्हां हे प्रतीती। परब्रह्म हा ॥८॥ ३२ ॥ चूर्णिका ॥ स्मणौ निश्रापणपां विश्वदेखिजे। आणि विश्व आपण होइजे। ऐ
सें साम्य चिराकरपामिजे। पाऊवाग ॥९॥ हे तुं तेव्हं ती प्रसंगी। आम्हीस्मणों या चित्तां गी। जेसा म्यां पराती जंगी। शाश्विनाही ॥१०॥ श्लोक ॥ अर्जुनउ ॥ यो
यं योगस्त्वया प्रोक्तः साम्येन मधुसूदन। एतस्याहं न पश्यामि चंचलत्वात्स्थितिं स्थिरां ॥३३॥ चंचलं हि मनः कृष्ण प्रमाथि बलवद्दृढं। तस्याहं निग्रहं मन्ये वायोरिव सुदु
ष्करं ॥३४॥ टीका ॥७॥ ॥ योयमिति ॥ तव अर्जुन स्मणे देवा। तुम्ही सांगा की आम सियोकरणीवा। ॥ एतस्येति ॥ परि नपुरे जी स्वभावा। मना ऐसिया ॥११॥ हें
मन के सें केवढें। ऐसें न स्मणों न विनसी परे। ॥ चंचलत्वादिति ॥ ये कूवी गहादाव या थाडे। त्रैलोक्य यथा ॥१२॥ चंचलं हीति ॥ स्मणौ निरस केसें घडेल। जे
मर्कटा समाधि येइल। ॥ वायोरिति ॥ कां राहा स्मणितलया राहिल। महावात ॥१३॥ प्रमाथि ॥ जें बुद्धीते सळी ॥ बलवत् ॥ निश्चयाते ढाळी ॥ दृढं ॥ धैर्य शी
हातफळी मेळवूनि जाय ॥१४॥ जें विवेकातें भुलवी। संतोषा शिणवाउलावी। बैशिजेत तरी हिंडवी। दाही दिशा ॥१५॥ तस्येति ॥ जें निरुधिले ॥ लुबेन वाचे। जसे
यमें चिहो यसावावो। तें मन आपल्या स्वभाव। सांडिल काइ ॥१६॥ स्मणौ नि मन एक निश्चयाचें ठेल। ॥ साम्येन ॥ मग आम्हां साम्यी मी येइल। हें विशेष हीन घडेल
तयालागी ॥१७॥ श्लो ॥ श्रीभग॰ ॥ असंशयं महाबाहो मनो दुर्निग्रहं चलं। अभ्यासेन तु कौंतेय वैराग्येण च गृह्यते ॥३५॥ टी॰ ३ ॥ असंशयमिति ॥ तव श्री
कृष्ण स्मणती साचें। बोलतु आह शितें तेसेंची। ययामना चा की स्वपूर्ची। स्वभावू हा ॥१८॥ अभ्यासेनेति ॥ परि वैराग्याचे निश्राधारे। जरि लाविलें अभ्यासाचिये
मोहरे। न विकेतुव त्वनिराकवत्र। स्थिर नवल ॥१९॥ कीं ययामनाचें एक निकें। जें हे मिळल्या ठायां सोके। स्मणौ नि अनुभव सुखचि कोतुकें। दाखी तजाइजे ॥ श्लोक ॥
॥ असंयतात्मनो योगो दुःप्राप इति मे मतिः। वश्यात्मना तु यतता शक्योऽवाप्तुमुपा यतः ॥३६॥ टीका ॥७॥ असंयतात्मनेति ॥ ॥
॥

येऊवी विरक्ति जयां शिनाही। जे अभ्यासी न रिगती कहीं। तयां ना कळे हें आम्हीही। नमनुकाये ॥२१॥ परि यम नियमाचिया वाटा। न वचिजे। कांही वैराग्याची
सनक रिजे। केवळ विषयजळीं गा किजे। बुडी देतनी ॥२२॥ यया जालया मानसा कहीं। युक्तिची कांबिलुग लीनाही। तरि निश्चळु होइल होइल काइ। कैसें निसाग
२३ ॥ वश्यात्मनेति ॥ म॰। स्मणौ नि मनाचा निग्रह होय। ऐसा उपायजो आहे। तो आरंभी मग नाहे। कैसा पाहा ॥२४॥ तरि योगसाधनें जि
तुके। तें आघवें चि काय लटिकें। परि अभ्यासु नियां आम्या संग। टकें। हें विलगे ॥२५॥ आगी योगाचि हो यबळ। तरि मनें केतुलें चपळ। काय महदादि देह सकळ। आ
पुनाहे ॥२६॥ येथ अर्जुन स्मणे निकें। देवबोलता तें तें चुके। साचें योगबळें न तुके। मनाबळ ॥२७॥ परि ना चि योग कैसा कवि नाणों। आसीय तुलें दिव
स मानत्री। स्मणौ नि मनाते जी स्मणौ। अनावर ॥२८॥ हा आतां आवघे याजन्मा। तुझेनि प्रसादें पुरुषोत्तमा। योगपरिचयु आम्हा। जाल्या आजी ॥२९॥ ॥
श्लोक ॥ अर्जुनउवाच ॥ अयतिः श्रद्धयोपेतो योगाच्चलितमानसः। अप्राप्य योगसंसिद्धिं कां गतिं कृष्ण गच्छति ॥३७॥ कच्चिन्नोभयविभ्रष्टश्छि
न्नाभ्रमिव नश्यति। अप्रतिष्ठो महाबाहो विमूढो ब्रह्मणः पथि ॥३८॥ एतन्मे संशयं कृष्ण छेत्तुमर्हस्यशेषतः। त्वदन्यः संशयस्यास्य छेत्ता न ह्युपपद्यते ॥३९॥ टी
का ॥१॥ एतदिति ॥ परि अणिकाक एकसांदियां। मन संशय असे सांविया। ॥ त्वदन्य इति ॥ तो तवांचु नि फेडावया। समर्थ नाही ॥३०॥ अय
तिरिति ॥ स्मणो निसांगे श्रीगोविंदा। कवण एक मोक्षपदा। प्रोवन होता श्रद्धा। उपायें विणा ॥३१॥ विमूढ इति ॥ इंद्रियग्रामोनि निघाला। आस्थेचिये
वाटें निघाला। आत्मसिद्धीचेया पुढिला। नगराया वया ॥३२॥ अप्राप्येति ॥ तंव आत्मसिद्धि न टके ची ॥ अप्रतिष्ठ इति ॥ आणि माघोतें हि नयें
वेची ॥ नश्यति ॥ ऐसा अस्तंगत्वा माझारीची ॥ आप्रध्यभानु ॥३३॥ छिन्नाभ्रमिव ॥ तेसें अकाळी आभाळ। अळुमाळ सपानळ। विपायें आलें केव
ळ। वरसेनाव्र्थ ॥३४॥ कच्चिदिति ॥ तेंशी दोन्ही दुरावली। जे प्राप्ति तंव अलगे ली। आणि अप्राप्त ही मांडवली। श्रद्धा तिया ॥३५॥ ऐसा वाल्हा अंतरला का
जी ॥ योगाच्चलितमानसः ॥ तो श्रद्धेचा समाजी। बुडाला ॥ कामिति ॥ तया हाती। कवण गती ॥३६॥ श्लोक ॥ श्रीभगवानुवाच

११

या

Dr. BHAU DAJI MEMORIAL
Dr. BHAU DAJI MEMORIAL

पार्थनैवेहनामुत्रविनाशस्तस्यविद्यते। नहिकल्याणकृत्कश्चिद्दुर्गतिंतातगच्छति ४० टीका ४ पार्थ गंवश्रीकृष्णम्हणतीपार्था।
नहीति जयामोक्षसुखाचीआस्था। तयामोक्षावांचुनिवाअन्यथा। गतिआहेगा ३७ नैवेति पणियेतुलें म्हणिजेहेंएकघडे। जेंमाझारीविस
वावेंपडे। तेंहीपरिगोष्टीनीसुरवाडे। जोदेवानाहीं ३८ अयंभावः येरूंवीअभ्यासाचाउत्तनुता। पातलीजरिचालता। तरिदिवसाआधीटाकिता।
मोहसिद्धीतें ३७ परियेतुलावेगनकेचि। मगतेंनिविसांवानाहीनिकाची। पाठीमोक्षतवनेमस्ती। ठेविलाआहे ४० श्लोक प्राप्यपुण्यकृ
तांल्लोकानुषित्वाशाश्वतीः समाः। शुचीनांश्रीमतांगेहेयोगभ्रष्टोभिजायते ४१ टीका प्राप्येति एकेंकौतुकहेंदेखें। जेंशतमखालोकासाहसें।
तेंतोपावेअनायासें। कैवल्यकाम ४१ मगतेथिंजेअमोघ। अलौकिकभोग। भोगितांहीसांग। कौतुकपुरे ४२ हाअंतरायप्रुत्थविता। कांवोडवलाश्रीभगवं
ता। दिविभोगभोगितां। अनुतापीनित्य ४३ शुचीनामिति पाठींजन्मेसंसारीं। धर्मकुळधर्माचामाहेरीं। लावाउणवेल्याआगरीं। वैभवश्रियेचा ४४
जयानीतिपथेंचालिजे। सत्यपूतवोलिजे। देखावेंतेंदेखिजे। शास्त्रदृष्टी ४५ वेदतोजागेश्वर। जयाव्यवसायनिजाचार। सारासार। मंत्रीजया ४६ जया
च्याकुळीचिंता। जालीईश्वराचीकांता। जयातेंगृहदेवता। आदिअसी ४७ तेणींनिजपुण्याचीजोडी। वाढीनलीसर्वसुखाचीकुळवाडी। तियेजन्मेतोसुरवाडी। पा
गच्छति ४८ श्लोको अथवायोगिनामेवकुलेभवतिधीमतां। एतद्धिदुर्लभतरंलोकेजन्मयदीदृशं ४२ तत्रतंबुद्धिसंयोगंलभतेपौर्वदेहिकं। यततेच
ततोभूयःसंसिद्धौकुरुनंदन टीका अथेति अथवाजानाग्निहोत्री। जेपरब्रह्मश्रोत्री। महासुखक्षेत्री। आद्यंत ४९ जेसिद्धांताचेसिंहासनी।
राज्यकरितीत्रिभुवनी। जेंकूजतीकोकिळवनी। संतोषाच्या ५० जेविवेकद्रुमाचेमूळीं। बैसलेआथीनित्यफळीं। तयायोगियांचाकुळीं। जन्मपावे ५१ मो
टकीदेहाकृति उमटे। तवनिज जाणिवेचीपहाटफुटे। सूर्यापुढेंप्रकटे। प्रकाशजेसा ॥५२॥ तैशीदशेचीवाटनपाहतां। वयसतेंयागावीनयेतां। बाळपणीं
निसर्गतां। वरीतयातें ५३ यततइति सिद्धप्रज्ञेचेनिलाभें। मनविसारस्वतेंदुभें। मगसकळशास्त्रेस्वयंभें। निघतीमुखें ५४ एतद्धीति

ऐसेंजेंजन्म। जयालागिदेवसकाम। स्वर्गीवेठेंजपहोम। करितीसदा ५५ अमर्त्याअटहासें। मगमृत्युलोकातेंवणिती। ऐसेंजन्मगापार्थजो। तेंतोपावे ५६ श्लोक पूर्वा
भ्यासेनतेनैवह्रियतेह्यवशोपिसः। जिज्ञासुरपियोगस्यशब्दब्रह्मातिवर्तते ४४ टीका पूर्वाभ्यासेनेति आणिमागीलजेसद्बुद्धि। जेथवरीविराजलीहातीअवधि।
मगतेंपुडतीनिरवधी। नवीलाहे ५७ तेथमदेवांआणिपायाथा। वुद्धिदैव्याजनहोयउभ्यां। मगदेवलेंगुरुआवलिला। पाताळधनें ५८ ज्ञातेति तैसेंदुर्भरजेंअ
भिप्राय। कांगुरुगम्यहीनेणय। तेथमोस्मेंविसावाय। बुद्धितयाची ५९ सीयतइति वळियेंइंद्रियेंयेतीमना। मनएकवटेपवना। पवनसहजेंगगना। मिळोंनिलागे ६०
ऐसेंनेणोंकाइआपैसें। तयातेंविकोजेअभ्यासें। समाधिघरपुसे। मानसातें ६१ जिज्ञासुरिति जाणिजेयोगपीठीचाभैरव। कींह्याआरंभरूपीचागौरव। कींवैराग्यसि
दीचाअनुभव। रुपाआला ६२ हासंसारउमाणितेमाप। कांअष्टांगसामग्रीचेंदीप। जैसेंपरिमळेंचिधरिजेरूप। चंदनाचें ६३ तैसासंतोषाचाकायघडिला। कां
सिद्धभांडारीहूनिकाढिला। दिसेतेणेंमानेंरूढला। साधकदशे ६४ श्लोक प्रयत्नाद्यतमानस्तुयोगीसंशुद्धकिल्बिषः। अनेकजन्मसंसिद्धस्ततोयातिपरांगतिं॥
४५ टीका ९ प्रयत्नादिति जेवर्षशतांचियाकोडी। जन्मसहस्राचियाआडी। लंघितांपातळउथडी। आत्मसिद्धीची ६५ समस्तानिस्साधनजातआधवें।
अनुसरेतयास्वभावें॥ ॥योगी॥ ॥मगआडीतियेविसरािनि। विवेकाक्षये ६६ पाठींविचारितीयावेगा। जोविवेकहीगावेमागां। मगअविचारागीयतेंआ
गा। घडाविजाय ६७ मंधइति तेथमनाचेंमेहुडविरे। पवनाचेंपवणपणसरे। आपणपापआपणांमुरे। आकाशाही ६८ प्रणवाचाभाथाबुडे। येतुलेनि
अनिर्वाच्यसुखजोडे। म्हणोनिआधीचिबोलवकुडे। तयालागी ६९ तेंब्रह्माचीस्थिति। जेसकळांगतीशिगानि। तयाअमूर्ताचीमूर्ति। होउनिठाके ७० अनेकेति
तेणेंविकल्पांचीमातीगिळली। विस्तारचीपानवेळमाडली। म्हणोनितेपजन्मसंतीशाली। लग्नघटिका ७१ ततइति आणितद्रूपतेचीसंगुम। लागोनिडेलेंअभिन्न। जैसं
लोपलेंअभ्रगगन। होउनिठाके ७२ श्लोक तपस्विभ्योधिकोयोगीज्ञानिभ्योपिमतोधिकः। कर्मिभ्यश्चाधिकोयोगीतस्माद्योगीभवार्जुन। ४६ टी
का ८ कर्मिभ्यश्चेति तयाजाचावियाश्रागा। करकनिधैर्यवाहजाभरवसा। घालितपटकर्माचाधारसा। कर्मनिष्ठ ७४ ज्ञानिभ्यइति

कांजियेणकिवलकळागीं। बाणो निज्ञानाचीवळांगीं। जुंशतपपंथेंबीसमरंगीं। जा निपेगा ॥ ७५ ॥ तपस्विभ्यइति॥ ॥अथवा निलागे निसरउ। तपोदुर्गिचा आउरुउं। शेंबती
तपिपेचाउ। जयाचेया ७६ जेंभजनेंया शि भज्य। याज्ञिकाचें याज्ञ। रावंहिजेंप्रश्न सुकृतांसरा ७७ जंनिजोआपणा। स्वयेंजाला निर्वाणा। जेंसाधकाचें कारण।
सिद्धतत्व ७८ म्हणोनि कर्मनिष्ठांवंद्य। ज्ञानियांशि वेद्य। तापसांचा आद्य। ते पोनाथ. ७९ पैंजीवपरमात्म संगमा। जयाचेयायेणेंजालें मना धर्मा।
तोहातरीतोपसिमहिमा। राजीपावे ८० तस्मादिति॥ ॥म्हणोनि येया कारणें। तु तेंमीसदा म्हणे। योगी होइं अंतःकरणें। पंडुकुमरा ८१ श्लोक
योगिनामपिसर्वेषांमद्गतेनांतरा। त्मना। श्रद्धावान्भजतेयोमांस मेयुक्ततमोमतः ४७ टीका ४ योगीति
आणायोगीजोम्हणिजे। तोदेवाचादेवजाणिजे। आणिसुखसर्व स्वमाझें। चैतन्यतो ८२ अहेति जयाभज
तो भजन भजावें। हें भक्तिसाधनजें आघवें। अ रवंडित ८३ समेयुक्त इति
मातयांआस्तांपीतिचिं स्वरूपबोलीनिर्वचे। ऐसानंदकंदगाभाचें। सुभद्रापती।
तयाराकवटलेया प्रेमा। जरिपाउंपा हिजेउपमा। तरिमांदेहगो आत्मा। हेंचि होयें ८५ ४७ ओंतत्सदितिश्री
मद्०आत्मसंयमयोगोनामषष्ठोध्याय ॥ ऐसेंभक्तचकोर चंद्रें। त्रिभुवनैकनरेंद्रें। बोलिलें पुणसमुद्रें। संजयम्ह
णे ८६ उत्तराध्यायबीजं तेथअर्जुनादिलापासांनि पार्था। बोलिजेवि रोगीआस्था। इखावली हेंश्रीयदुनाथ कृष्ण। पावोसरलें ८७
कौस्तावियाचीमनांतोषला। जेंबोलाआम्सीं जोरला। तेणें हर्षें आतां उपनला। नि रुपिलु। तो प्रसंग आहे पुढां। जेथ शांतदिसेल उघडा। तो पालविजेल
मुडा। प्रमेयबीजाचा ८९ जैसा निकाचे निवडपे। गेलें अध्यात्मखूरपें। सहजें निउराळवाफें। चतुरचित्ताचे ९० तरि अवधानाचावाफसा।
लाथलासंतयांऐसा। म्हणोनिपेरावयाधिंवसा। निवृत्तिदासी। ज्ञानदेवम्हणे गीताउं। सद्गुरु निकलेंकोउं। माथांहात ठेविलातेफुरें। बीजमिवाडलें ९२

म्हणोनिये येयेंमुखेंजेनिगे। तेंसंताचाहृदईलागे। हें असो सांगेश्रीरंगें। बोलिलेजे ९३ पुरिजेमनाचाकानीरोकावे। बोलबुद्धिचाडोळांदेखावे। हे सांटोवाटीध्यावे।
चित्तांचिया ९४ अवधानाचे निहाते। नेयाप्राहृदया आनीते। हा सिद्धविनील आयणीने। सज्जनांचियु ९५ हेहिताते निवविती। पुनिएमाने जिवचे
ती। सुखाचीवाढविती। आत्मोत्ती स्त्रिया ९६ आतां अर्जुनेंश्रीअच्युतें। नागरबोलिलें विनोदें। तेंवविष्पेलेनिबंधें। सांगेनमी ४ ९७ इति
श्रीभावार्थदीपिकायांज्ञानदेवविरचितायांषष्ठोध्यायः॥ ॥श्री॥ ॥श्री॥ ॥श्री॥

५६

१४

ज्ञा० अ० ७
५१

श्रीगणेशायनमः श्लोकौ श्रीभगवानुवाच मय्यासक्तमनाः पार्थयोगंयुंजन्मदाश्रयः। असंशयंसमग्रंमांयथाज्ञास्यसितच्छृणु १ ज्ञानंते
हंसविज्ञानमिदंवक्ष्याम्यशेषतः। यज्ज्ञात्वानेहभूयोन्यज्ज्ञातव्यमवशिष्यते २ टीका मयीति॥ आइकामगतोश्रीअनंत। पार्थातूंअमेसाता। घेगातुंयोगयुक्त।
जालासिआतां १ असंशयमिति मजसमग्रातेजाणशीएसें। आपला येनब्रह्मनिवेंतन्मनेसे॥ ॥ज्ञानमिति॥ ॥तुजज्ञानतसागतरीसे। वि
ज्ञानेंशी २ येथविज्ञानेंकायकरावें। तोसेंघेशीजरिमनोभावें। तरिपैंआधीं जाणावें। तेंचिन्हागे ३ मगज्ञानाचियेवेळे आंकसीजाणीवेचेडीवे
जैशीतिरीनावनदेवेटेंकलीमाती ४ तैशीजाणीवजेथनरिघे। विचारस्वाधीगापाउलीसिघे। तर्कआयणीनेघे। आणी
जयाच्या। अर्जुनाजयानावज्ञान। येरप्रपंचहेंअज्ञान। येथसत्यबुद्धि तेअज्ञान। हेंहीजाण ६ आतांअज्ञानआघवेंहारपे।
विज्ञानदिःशेषकरपे। आणिज्ञानतेंस्वरूपें। होउनिजाइजे ॥यज्ज्ञात्वेति॥ ॥जेणेंसांगतयाबोलाचे
स्फुटे। तेकल्याचेंव्यसनतुटे। हेंज्ञानगानेमानेमोटें। जगाने दी॥न॥इदमिति॥ ॥तेसंवुमजगूढ। जेंकी
जेंउचास्परूढ। जेणेंथोडेनिघुरेकोउ। बळजमनिचें॥५॥ श्लोकः॥ मनुष्याणांसहस्रेषु कश्चिद्यततिसिद्धये। यततामपि
सिद्धानांकश्चिन्मांवेत्तितत्त्वतः॥ ॥टीका ५॥ ॥पैंगामनुष्यांचेया सहस्रशा। माजिविपाइलाया विराथ्थिवेसा। तैसेयाधिं
कंसा कुरा। बऊवसा। माजिविरलाजाणे १० मनुष्याणामिति। जैसासम रलेयात्रिभुवनी। आतांएकेकचांगनअर्जुना। निवडुरनिकीजैसेना। ल
सवरी. ११ कश्चिदिति कोनयाहोपाती। जेंवेळीत्वासमासातेंघाटी। तेहेळी विजयेचापाणी। राकन्विवेसे १२ यततामिति तेसंख्यास्तुचा
महापुरी। विघतोनिकीटिवरी। कश्चिन्मामिति परिसामीत्तापरूतितरी। विपाइलासिंधु १३ ३ पृथ्वानास्यस्यभिनंच्छशुइदंमथमुरु। आकर्ण॥
स्मरणीस्मामान्यगानाहे। हेंसाघतांचडिलगाठिआहे। परितेबोलोंयेतसेपाहे। आतांप्रस्तुतएकें। १४ श्लोकः भूमिरापोनलोवायुःखंमनोबुद्धिरेव

१

वच। अहंकार इतीयं मे भिन्ना प्रकृतिरष्टधा ४ टीका ४ मे तोरसअवधारिंगा धनंजया। हे महदादिक माझी माया। जैसी प्रतिबिंबेछा
या। निजांगाची १५ भिन्नेति आणि इयेतें प्रकृति म्हणिजे। जे अष्टधा भिन्न जाणिजे। लोकत्रय निपजे। इयं इयेमव १६ हे अ
ष्टधा भिन्न कैसी। ऐसा ध निज मेघ विझा मानसी। तरि ते विवरण परियेसी। विवंचुना १७ भूमिरिति आप तेज गगन। मही मारुत मन। बुद्धि अ
हंकार भिन्न। आठवही भाग १८ श्लोक अपरेयमितस्त्वन्यां प्रकृतिं विद्धि मे परां। जीवभूतां महाबाहो ययेदं धार्यते जगत्। ५ टीका ३
अपरेयं याआठांचा साम्यावस्था जेसा अव्यक्तु॥ ॥इतस्त्वन्यामिति॥ तेमाझी परा प्रकृति पार्था। जीवभूतामिति तियेनाम अव्यवस्था। जीवदशा १९
तेजडातें जीववी। मनाकरवीं मानवी। शोकमोह २० पै बुद्धिचा आंगीं जाणण। तेजिये विषयनवडिके चेंकरणें। यंयेति मियाअहंकाराचे रा
४चेतनाजें वेववी॥४ चेनि विहारीं। जगविधरिजे २१ श्लोक एतद्योनीनि भूतानि सर्वाणीत्युपधारय। अहं कृत्स्नस्य जगतः प्रभवः प्र
लयस्तथा ६ टीका एतदिति ते सूक्ष्म प्रकृति कोडें। जें स्थूलाचिया आंगा घडे। ते भूतसृष्टीचि पडे। टांकसाळ २२ चतुर्विध ठसा। उमटे
लागे आपैसा। मोला तरि सरिसा। परि चौऱ्यासि लक्षा आगळान २३ होती भीतरि आणिकसप्तरा। ऐसा मिति [illegible]। नेणिजे भांडारा। भरे आदिशून्याचा भा
रा। नाणेयांचा २४ ऐसेंपरुते पांचभौतिक। पडती बहुवसटांक। मग तियेसमृद्धीचे लेख। प्रकृति धरी २५ जे आंखुनि नाणीं विस्तारी। पाठी
तयाचें आचरणी करी। माजि कर्माकर्माचा व्यवहारी। मवच्चेरावी २६ हे रूपक परिहासमा भांगा तुघडे जेसे ये परियसी। पुढें नामरूपात्मक त्रिशी।
प्रकृतिचि कीजे २७ अहमिति आणि प्रकृति मि तव माध्याठाइं। दिठी येथआननाही। आणि निश्चादि निधन पांही। जगा शिमी। २८
श्लोक मत्तः परतरं नान्यत्किंचिदस्ति धनंजय। मयि सर्वमिदं प्रोतं सूत्रे मणिगणा इव टीका मत्तः परइति हें हिणी
वंजऱ्या। तयाचें पाहतां यतंजें सच। मंग्रिमिन इती कैवळ। हाय तें मातु २९ तया विपरि किरीटी। इये प्रकृति जालियेसृष्टी। जंउपसंमार कीजेल

ग्री। तैसें मी विश्र्वाहे २९ मयीति ऐसें होय दिसे नादिसे। हें मजमाजि चहुं असे। मियां विश्र्व धरिजे
तैसें। सूत्रें मणी ३१ सुवर्णाचे मणी केले। ते सुवर्णसूत्रीं वोविले। तैसें म्यां जग धरिलें। सबाह्य अभ्यंतरी ३२ श्लोको. रसोऽहमप्सु कौंतेय प्रभा
स्मि शशिसूर्ययोः। प्रणवः सर्ववेदेषु शब्दः खे पौरुषं नृषु ॥८॥ ॥पुण्यो गंधः पृथिव्यां च तेजश्चास्मि विभावसौ। जीवनं सर्वभूतेषु तपश्चास्मि तपस्विषु
३३ टीका रसोऽहमिति तैसाचि नैसर्गिक शुद्ध। मी पृथ्वीचा ठाईं गंध॥ प्रणव इति गगनी मी शब्द। वेदीं प्रणव ३४ पौ
रुषमिति नराचा ठाईं नरत्व। जे अहंभावा ये सत्व। ते पौरुष हें तत्व। तो मि जाणसे ३५ तेजश्चेति अग्नि ऐसें आहाच। तेज नामाचें आहे कवच। ते प
रतें केलें या माच। निज तेज ते मी ३६ जीवनमिति आणि नाना विधयोनी। जन्मोनि तिन्हीं त्रिभुवनीं। वर्तती आहा तिजीवनीं। आपुलाला ३७ ये
कें पवन पिती। एकें तृणास्तव जिती। एकें अन्नाधारें आहती। जळें एकें ३८ ऐसें भूतप्रति आनआन। जें प्रकृति वशें जीवन। तें अवघा ठाईं अभिन्न। मीचि
एक ३९ श्लोको बीजं मां सर्वभूतानां विद्धि पार्थ सनातनं। बुद्धिर्बुद्धिमतामस्मि तेजस्तेजस्विनामहं ॥ १० बलं बलवतां चाहं का
म रागविवर्जितं। धर्माविरुद्धो भूतेषु कामोऽस्मि भरतर्षभ ११. टीका १३ बीजमिति पैं आदि रचनेचिया अवसरें। फुटोनि गगन तोचि अंकुरें। जें अनी
शिघीं असरें। प्रणव पटीवी. ४० जें वहा विश्र्वाचें असें। तवनें विश्र्वा मोविरे सिरिसे। मग महाप्रळय दशे। कैसें हीन के ४१ ऐसें अनादि सहज। ते
मी गा विश्र्वबीज। हे हाताना चीतुज। देरजन असे ४२ मग उघड करुनि पाउवा। जे आणिजे लस व्यामि यांगांवा। तें प्रतिपादाउपयोग वरवा। देखुशिल ४३
परि हे असो प्रासंगिक आलाप। आता असवनबोलो मसेप॥ ॥तपइति नवमश्लोकस्थ पदं॥ ॥जाणतपियाचा ठाईं तप। तरूप मी असे ४४ ब
लमिति बलियामाजि बळ। तें मी जाण अढळ॥ ॥बुद्धिरिति बुद्धिमंती केवळ। बुद्धि ते मी ४५ धर्मेति भूतांचा ठाईं काम। जो
मी सागा आत्माराम। जेणें अर्थास्तव धर्म। धारहोय ४६ येरवीं विकारवशें निपैसे। करी कीर इंद्रियां चियेसें। परि धर्मा शिवरता सें जावों नेदी ४७

जे आसक्तीच्या आहंकारा। मांडुनि विधिभिंतिया। निषेधाचा। जेथ शिनियमाचा दिवट्या। संगें चाले ४८ कामें ऐसें या वोजा प्रवर्तें। म्हणोनि धर्माशि होय पुरतें। मग मोक्षतीर्थी
नमुक्त। संसारभोगी ४९ जो आकृतिगर्भाचा मांडवीं। कामसृष्टि पारवळवादवी। तंव कर्मफळा मपालवी। अपवर्गी टेंके ५० ऐसा नियत काम दर्प।
जो भूतांचा बीजरूप। तो मी म्हणे बाप। योगियांचा ५१ तेजइतिस्पष्ट हा एक कृति मां गावें। आतां वस्तुज्ञानें चि आघवें। मजपासुनि जाणावें।
विकारलें असे ५२ श्लोक ये चैव सात्विका भावा राजसास्तामसाश्च ये। मत्त एवेति तान्विद्धि नत्वहं तेषु ते मयि १२ टीका ७ येचेति ते
सात्विक हन भाव। कां राजसतामसादि सर्व॥ ॥मत्त एवेति तान्विद्धि तम मरूपसंभव। वोळखत्तू ५३ तेमयि हे जालें तरि माझा ठाईं न
नेति. परि ययामाजि मी नाहीं। जैसी स्वप्नीं बाउंहीं। जागृति न बुडे ५४ अर्थभावः नानुरि रसाची सुबट। जैसी बीजकणिका घनवट। प
रि तियें म्लक होय काष्ठ। अंकुर द्वारें ५५ पैं गा नीउपजे आभाळ। परि तें थ गगनु नाहीं केवळ। अथवा आभाळीं होय सलिल। तेंय आभ्र नाही ५६
मग त्या उदकाचे निस्रांवेंशी। प्रकटले ते जल खरखरु नदिसे। तया विजुमाजि काय असे। सलिल ते ५८ सांगे अग्निस्तव धूम होय। तियें धूमीं काय अग्नि
आहे। तैसा विकार हा मी नोहे। जरि विकारला असे ५९ श्लोक त्रिभिर्गुणमयैर्भावैरेभिः सर्वमिदं जगत्। मोहितं नाभिजानाति मामेभ्यः
परमव्ययं १३ टीका ३ त्रिभिरिति पैं उदकीं जाली बाबुळी। ते उदका तें जैशी झांकोळी। कां वाया पांचि आभाळी। आकाशातें पै ६०
हां गा स्वप्न हें ठटिकें स्वसृणीं ये। परि निद्रा वना वाण ल होये। तें आवडे काय देख आहे। आपुलपणें ६१ हें असो डोळेयाचें। डोळां चि पडळ जैसें। तें देखुं नेदी प
साउलियाचें। नाशि ळिजे काय ६२ तैसी तु हे मास्तीं त्रिवची। त्रिगुणात्मक साउली मोहितं कैंसि नत्रिगा उ बोऊवन्ती। अवसितेक तैसी
६३ नाभिजानाति म्हणोनि भूतें माते नेणती। मामिति मासीं चपरि मीन इति। जैसी जळीचीं जळींचीन विरती। मुक्ताफळें ६४
पैं पहा पीयवाचा घरकी जे। संचित पट्टी उमिरवेजन निसिच सिने। येरवीं मी धन्य भिमसंगें जिजे। नविवेग वाहीये ६५ तैसें भूतनात सर्व। हे मातें विकी

गी॰ अ॰ ७
५९

रुअवयव। पारिमायोगेंजीव। रजोआले ६६ श्लोक दैवीह्येषा गुणमयी मम माया दुरत्यया। मामेव ये प्रपद्यन्ते मायामेतां तरन्ति ते १४ टीका ३५. दे
वीह्येषा आतां महदादि हे मममायो माझी माया। उजगा निया धनंजया। मी हाइजे हे आपा। केउली जे ६७ जियचुलाचरणाचा आधार। प
हिलुयासंकल्पजळाचा उमाडा। सर्वेवि महाभूतांचा बुडबुडा। मायात्र आला ६८ जे सृष्टिविस्ताराचे निवं ग। प्रवृत्तिनिवृत्तिचीं तुंगें। तटें माडी। ६९ गु
णमयी जेगुणधनाचे निरिक्षिभरें। भरली मोहाचे निमहापुरें। घेतु निजानन नगरें। यमनियमाची ७० जे द्वेषाचा आवर्ती आटत। मत्सराचेव
ळसापडत। माजिप्रमरा मृत्युपत। महामीन ७१ जे प्रपंचाविवळणी। कर्माकर्मांची वोभाणी। वरितरना निवोसाणी। सुखदुःखाची ७२ रतीचिया
बेटा। आदळती कामा ? चिया लाटा। जेथ जीव फेन संघटा। सैंघ दिसे ७३ अहंकाराचियाचळिया। वरि मदत्रयाचियाकळिया। जेथ विषया
भिल्या आक ळिया। उल्लाळ देती ७४ ✕ संसाराह्वि भ्रमसास। निळिनी धैर्याची आमिषें। जेथ देह कडे भवतवसें। अज्ञानाचे १६॥ ॥
✕ उदयास्ताचें लोंढे। पाडीत जन्ममरणाचे चोंढे। जेथ पातळमा निकबुडबुडे। होतजाती ७५ ✕
भ्रांतिचे निरबुडे। रंवळे आस्थेचे अवरवळे। रजोगुणाचे निखळाले। स्वर्गगाज ७७ तमाचे धारेमपार। सत्वाचें स्थिरपणाउ। दुरत्यया किं
बहुनाडवाड। मायानदी ७८ पैं पुनरावृत्तीचे दुमडें। सत्यवनी सत्यलोकि लवडे। घायें गडबडी धोंडे। ब्रह्मगोळकाचे ७९ तयापाणियाचे निवाहिलेप
णें। आक्रम नीतुधरनी वोभाणें। पैमाप्रवहा कवणें। तरिजेलगा ८०. येथ एक नवल्लाव। जोंजों कीजे तरणोपाय। तोंतों अपाय। होय तेणें एक ८१. एक
स्वयंबुद्धिचा बाहीं। रिघाले तयां नी शुद्धी चिना हीं। एक ज्ञानिक्याडे हीं। गर्वे गिळिले ८२ एकीं वेदत्रयाचा सांगडी। घेतलिया अहंभावाच्या धोंडी। ते म
दमीनाचां तोंडीं। सगळेचि गेले ८३ एकीं वयसेचें जाउवा धुलें। मगमन्मथाचिये कासे लागले। ते विषयमगरीं साडिले। चघल्लु निया ८४ आता
इहाप्याचा तरंगा। माजिमति भ्रंगाचा तरंगा। ते णें कवळी जती पैं गा। चहूंकडे ८५ आणि शोकाचा कडा उपटत। क्रोधाचा आवर्ती दाटत। आपधीं

गीधेंतुंबिन। तुधवलावाइं ८६ मगउन्मत्तेचें निवरटें वेंवुडे। पाठी मुरणाचियेरें बारें पुडे। एमेकामा चियेकासेलागले। तेगेले वायां ८७ एकीं प्रजनुकि
येची पटी। बाधोनि घातल्लो पाटीं। ते स्वर्गसुखाचा कपाटी। शिरकोनिगेले ८८ एकीं मोक्षीलागावेयास्या आशा। केल्याकर्मबाह्याचा भरवसा। परिते पडले व
उमा। विधिनिषेधाचा ८९ जेथ वैराग्याची नाव न रिघे। विवेकाचा तागा न लागे। वरि कांहीं तरोचि योगे। तरि विपायो ९० ऐसी तज्जीवाचि येआंगव
णें। हें मायानदीचें तरणें। हें कायम्यांमा मिरवोलणें। म्हणाव पा ९१ तरि अपथ्यशीलाव्याधी। कां दुर्जनाची बुद्धी। कीं रागी सांडी सिधी। आ
लिंगनी ९२ जरि चोरसभा रिघे। अथवा मीना गळ गिळे। ना तरि भेदराउल्ला तें। विवुडी जरि ९३ पाडसवाघुरेक रांडी। जरि मुंगी मेरु वोलांडी। त
रि मायेची पैलथडी। देखती जीव ९४ म्हणोनि पांडुसुता। जेशी सकामानि जागे नेविता। ते वि मायाही मेदिता। नतरवे जीवी ९५ मामेव ये ति
येथ एक चि तीलेसि तरले। जे मनु भाव मज भजले। तयां ऐलीच थडि सरले। मायाजळ ९६ जयां सद्गुरु तारु फुडे। जे अनुभव कासे गाढे।
जयां आत्मनिवेदन तरांडे। आकळले ९७ जे अहंभावाचे वोझे सांडुनि। विकल्पाचिया झुळका चुकउनी। अनुभवाचा निरुजाहोउनि। पाणिढा
ळु ९८ जया ऐक्याचा उतार। बोधाचा जोड लागे। मग निवृत्तीचेया पैलतीरा। सेपावले जे ९९॥ ते नुपरतिचा वाचि ऊतले। सोहं भावा
चें निमथा वें पेलते। मग निवालें कोण कशिन। निहृतिनतरी १०० येणें उपायें मज भजले॥ माया मिति तेमाझी माया तरले। परि ऐसे भ
क्त विपाइले। बहुवे मनाही १ श्लोक न मां दुष्कृतिनो मूढाः प्रपद्यन्ते नराधमाः। माययापहृतज्ञाना आसुरं भावमाश्रिताः १५ च
तुर्विधा भजन्ते मां जनाः सुकृतिनोऽर्जुन। आर्तो जिज्ञासुरर्थार्थी ज्ञानी च भरतर्षभ। १६ टीका १ मूढाः जे बहु माणका अव
तरा। अहंकाराचा भूतसंचारा। जाला म्हणोनि विसरा। आत्मबोधाचा २ दुष्कृतिनः तेकुळी नियमाचें वस्त्रं ठवे। बुद्धिलज्जधो

२

गतीचीलाजनेणवे। आणिकविनाशितेंनकरावें। वेदव्यसणें ३ नराधमाः पाहेपांशरीराचेयागांवा। तयालागिंआलेंपांडवा। तोकार्यार्थआघवा।
मांडुनियां ४ आसुरमिति इंद्रियग्रामीचेराजबिरी। अहंममत्वाजल्पवादी। विकारांतरवीमारी। भूतवीनाति ५ माययेति दुःख
शोकाचाघाइं। मातिरलुंयां चिरसेचिनाही। हेंसामायेयावाकारणकाइं। जयशिलेमाया ६ मांप्रपद्यंतेपरंत्रयं स्यणेनिमाचेंचुकले चु
तुर्विधाइति आइके चतुर्विधभूतभजले। जिहीआत्महितकेले। वाढलेंगा ७ आर्तइति पहिलाआर्तम्हणिजे। दुसराजिज्ञासुबोलि
जे। तिजाअर्थार्थीजाणिजे। ज्ञानियांचौथा ८ श्लोक तेषांज्ञानीनित्ययुक्तएकभक्तिर्विशिष्यते। प्रियोहिज्ञानिनोत्यर्थमहंसचमप्रियः १७
श्लोक टीका ९ तेषां तेथआर्ततोआर्तिचेनिव्याजें। जिज्ञासुतोजाणावयालागिभजे। तिजेनितेणेंइछिजे। अर्थसिद्धी ९
मगचौथियाचाठाइं। काही विकरणनाही। म्हणोनिभक्तएकपाही। ज्ञानियांतो १० ज्ञानीनित्ययुक्तः जेंतयाज्ञानाचेनिप्रकाशें। फि
टलेंभेदाचेंकुडवसें। मगमीचिजालोंसमरसें। आणिभक्तहीतेवीचि ११ परिआणिकांचियेदिठीगावेक। जैसास्फटिकचिभासेउदक। तैसा
ज्ञानीनेकौतुक। सांगतांतो १२ जैसावायाकागगनीथिरे। मगवारेंपणवेगळेंनुरे। परिप्रकटेपेजनुसरे। ज्ञानिरोक्याआत्रा १३ एकभक्ति
रिति परिपहुनहालउलिंपाहिजे। तरिगगनावेगळादिसजे। येऱ्हवींगगनतेंसहजें। आसुजेसें १४ तैसाशरीरेंहनकर्मे। तोपकरोसागोवे। परि
अंतरभतीनिधर्मे। मीचिजाला १५ प्रियोहीति आणिज्ञानाचेंउजिवदुलेपणें। मींआत्मातोजाणेंएसें। म्हणोनिमाहीतेसेंचिम्हणें। उ
चंबळलासांता १६ हांगाजीवापैलीकडिलेखुणे। जोपावोनिवा वरिजाणे। तोदेहाचेनिवेगळेपणें। कायवेगळाहोय १७ श्लो
क उदाराःसर्वएवैतेज्ञानीत्वात्मैवमेमतं। आस्थितःसहियुक्तात्मामामेवानुत्तमांगति १८ टीका उदाराइति म्हणोनिआ

पलियागहिताचेनिलोभें। मजआवडतेतेहीभक्तसोबे। परिमीचिकरीवालुसे। ऐसाज्ञानियाएक १८ पाहेपांडुसतेचियाआज्ञा। जगधेनुशिकरि
तआहफांसा। परिस्थिरविर्णकैसा। वत्साचावळी १९ कांजेनतुमनआणें। तोआणिकांहीचि नेणें। देखेतेमणे। हेंमायमाझी २०
तैसेंएणेंमानेंअनन्यगती। म्हणउदेथें तुहीतेशाचिम्री। ती।युयालागिश्रीलक्ष्मीपती। बोलिलेंसाचे २१ हेअसोमगल्मिणोनेलो। ज्ञानुजसागित
लें। तेहीभक्तभलें। पढियतीआस्मा २२. आस्थितइति परिज्ञाणेंनियामाजें। जोपाहो विसरलासाधोने। जेसंसागवायउनिसरिने। सुरउवेठेलें २३
। तेशीस्मनःकरणकुहरीउपजली। जयाचिभतीतिगुणासमृमिनली। तोमीहेंकायबोली। फारकरुं २४ १८ चूर्णिका
येऱ्हवीज्ञानियांज्ञोस्लगिजे। तोचितनअन्यचिकेवळमाझे। हेनम्हणावे परिकायकिजे। नवाल्लवाले २५ जेंतोमिदपृथावाटआडी। मगिनकामक्रोधाचीसांकडी। चुकु
उनिआत्ला पाडी। महासतचिया २६ मगसाधुसंगेसुभटा। मत्कीवाअहराया। यावकुनी २७ श्लोक बहूनांजन्मनामंतेज्ञानवान्मांप्रपद्यते।
वासुदेवःसर्वमितिसमहात्मासुदुर्लभः॥ ॥१७॥ ॥टीका॥ बहूनामिति आणिजन्मशताचाबाहेनवणा। तेवीकिन्स्ठेचियानलेविवा
हणा। तेथफळहेतुचाउपाणा। कवणचाली २८ ऐसाशरीरसंयोगतीयेरावी। मातिषांवतांम्हडियाआयती। तंवकर्मक्षयाचीपाहती। पाहटजाली २९
ज्ञानवान् तेशीचगुरुकृपाउरवाउजवली। ज्ञानाचीवानपलि पडली। तेथसाम्याचीअहितघडली। तयाचियेदृष्टी ३० मांप्रपद्यते तेदेवीजयाक
ठेवासपाहे। तेउतासीविनूपाणकआहे। अथवानिवांतजरीराहे। तरीमीचिनया ३१ हेंअसोआणिककांही। तयासर्वत्रमीवांचुनिनाही। जैसेसबाह्यजळडाही।
बुडालियाघरा ३२ तसातोमनभीजरी। मींतयाआंतबाहेरी। हेसागिनेलवाल्हवरी। तैसेनोहे ३३ म्हणोनिअसोहेउयापरी। तोंदेखज्ञानचिवारेवारी। तेणे
संसरलनिकरी। आपविम्घ ३४ वासुदेवःसर्वमिति हेंसमस्तहीवासुदेव। ऐसाप्रतीतिरसाचाघोनभाव। म्हणोनिभक्तामाजीराव। आणिज्ञानी
तोची ३५ समहात्माइति जयाचियेभतीतिचाबारेवारा। पवाउहोयचराचरा। तोमहात्माधनुर्धरा। दुर्लभआथी ३६ १९ चूर्णिका

येरव्ह कृतजोडली किरीटी। जयांची भजनें भोगासाटीं। जे आवडी निमित्यें दृष्टी। मंद जाले॥ ॥३७॥ श्लोक कामैस्तैस्तैर्हृतज्ञानाः प्रपद्यन्तेऽन्यदेवताः। तं तं नियममा
स्थाय प्रकृत्या नियताः स्वया॥ २० टीका ४ कामैरिति आणि फळाचिया हावा। हृदयीं कामा जाला रिगावा। कीं तयाचि येघसणी दिवा। ज्ञानाचा गेला
३८ ऐसे उभयतां आंधारीं पडिले। म्हणोनि परात्परी चुकले। मग सर्वभावें अनुसरले। देवतांतरा ३९ प्रकृत्येति आधींचि प्रकृतीचे पाइक।
वरि भोगालागीं तव रंक। मग तेणें लोलुपत्वें कौतुकें। कैसे भजती। ४० नियममिति कवणी ते या नियमबुद्धी। केउतिया हन वारंउपसमृद्धी। कां अर्पणा यथावि
धी। विहितकरणें ४१ श्लोक यो यो यां यां तनुं भक्तः श्रद्धयार्चितुमिच्छति। तस्य तस्याचलां श्रद्धां तामेव विदधाम्यहम्॥ २१ टीका २ यइ
ति पैं जो जिये देवतांतरीं। भजावयाची चाड करी॥ ॥तस्येति॥ ॥तयाची मी चाड पुरीं। पुरवी॰ तासी ४२ देवें देवी मीचि पाहीं। हाही निश्चय त्या
सि नाहीं। भाव तेतुला ठाइं। वेगळाला धरिती ४३ श्लोक स तया श्रद्धया युक्तस्तस्याराधनमीहते। लभते च ततः कामान्मयैव विहितान्हि तान्॥ २२ टीका २
सइति मग श्रद्धायुक्त ते धरूनि आराधना जें उचित। ते सिद्धी वरी समस्त। वर्ते लागे ४४ लभतइति
ऐसें जें जें भाविजे। ते ते फळ तेणें पाविजे। परि ते तेणें हीं फळ निपजे। मज चि सर्व ४५ श्लोक अन्तवत्तु फलं तेषां तद्भवत्यल्पमेधसाम्। देवान्देवय
जो यान्ति मद्भक्ता यान्ति मामपि॥ टीका ४ अन्तवदिति परि ते भक्त मातें नेणती। जे कल्पनेबाहेरि न निघती। म्हणोनि कल्पित फळ पावती। अंत
वंत ४६ तद्भिति किंबहुना ऐसें भजन। तें संसाराचें साधन। येर फळभोग तें स्वप्न। नावभरी दिसे ४७ देवानिति हे असो परौतें।
मग हो कां आवडे तें। परी यजी जो देवतांतें। तो देवत्वा शिये ४८ मद्भक्ताइति येर तनुमनप्राणीं। जे निरंतर माझिया चि वाहाणी। ५
ते देहाच्या निर्वाणीं। मीचि होती ४९ २३ चूर्णिका परि तैसें न करिती प्राणिये। वायां आपुला हित नाशिये। पैं पडताळि पाणिये। तळ
हाति चेनी ५० नाना अमृताच्या सागरीं बुडिजे। मग तोंड कां वज्रमिटी पाडिजे। आणि मनीं तरि थिल्लरीं आठविजे। थिल्लरातें ५१ हें ऐसें कास

याकारणें जें अमृतीं हीं रिघोनि मरावें। तें सुखें अमृत होऊनि कां न संचरावें। अमृता माजी॥ ५२ ॥ तैसा पक्षु हेतुचा पांजिरा। सांडूनियां धनुर्धरा। कां अनुभूति पाखीं अंबरा। गो
साविया न होआवें॥ ५३॥ जेथ उंचावतेनि पवाडें। सुखाचा पैसारु जोडे। आपलेनि सुरवाडें। उडिजे ऐसा ५४ श्लोक अव्यक्तं व्यक्तिमापन्नं मन्यन्ते मामबुद्धयः।
परं भावमजानन्तो ममाव्ययमनुत्तमम्॥ २४ टीका २ ममेति तया निमपा मापका सुख आवें। अव्यक्तमिति मज अव्यक्ता व्यक्त कां मानावें।
सिद्ध असतां कां निमावें। साधनवरी १५५ परमिति परि हा बोल असो आघवा। जरि विचारिजतसे पांडवा। तरि विशेषें यां जीवां। न रोजवे गा ५६
श्लोक नाहं प्रकाशः सर्वस्य योगमायासमावृतः। मूढोऽयं नाभिजानाति लोको मामजमव्ययम्॥ २५॥ ॥टीका॥२ योगमायेति कां जे योग
मायापटळें मूढोयमिति जाले आहती आंधळे तेनि म्हणोनि हा प्रकाशाचेनि ही देहवटें नाभिजानाति नेणती मातें ५७
लोकइति येऱ्हवीं मीनसे ऐसें। काइ वस्तुजात असे। पाहें पां लवणजळ कैसें। रहित आहे ५८ २५ चूर्णिका पवनकवणातेन शिवेचि। आकाश हें न समायेचि
हें असो एक मीचि। विश्व असें ५९ श्लोक वेदाहं समतीतानि वर्तमानानि चार्जुन। भविष्याणि च भूतानि मां तु वेद न कश्चन॥ २६ टीका ३ वेदेति
येथ भूतें जियें आधीं जे तुली। तियें मीचि होउनि ठेलीं। आणि वर्तती आहेत जे तुलीं। तें ही मीचि ६० भविष्याणीति कां भविष्यमाणें जियें ही। तें ही मज वेगळीं नाहीं।
हा बोल चि येरवीं काहीं। होय ना जाय ६१ दोरा सियासा पाशी। जैवा बडियाना तैशी। संख्या न ये कोण्हाशी। तेवि भूतांशी मिथ्यात्वें ६२ २६ चूर्णिका
तसितें चि आणि गोष्टी। गोष्टि सांगिजेल परियेशीं। जेथ अहंकारा तनूशीं। वाल भपडिलें। ६४ श्लोक इच्छाद्वेषसमुत्थेन द्वन्द्वमोहेन भारत। सर्वभूतानि
संमोहं सर्गे यान्ति परन्तप॥ २७ टीका ६ इच्छेति तेथ इच्छा हे कुमारी जाली। मग ते कामाचिया तारुण्या आली। तेथ द्वेषेंशीं मांडली। वऱ्हा
डिक ६५ तयां दोघां स्तवन जालें। ऐसा द्वंद्वमोह म्हणितला। मग आजेयानें वाढविला। अहंकारें ६६ तो धृतीसी सदा प्रतिकूळ। नियमाही नागवे भूल।
आशा रसें रोंदिला। जाला सांता ६७ असंतुष्टीचिया मदिरा। मत्त होउनि धनुर्धरा। विषयांचे वोवरां। विकृतीशीं असे ६८ तेणें भावशुद्धीचिया वाटे। वि

रवरिलेविकल्पाचेकांटे। मगविरिले अर्हंटे। अप्रहातीचे ६९ . संर्वेति . तेणें भ्रमें नेणें तावांवळी। ह्मणोनि संसाराचिये अरवामाजि पडिली। मगमूहादुःखाचेंचि घे
तली। दांउवरी ७० श्लोक. येषांत्वंतगतंपापंजनानांपुण्यकर्मणां। तेद्वंद्वमोहनिर्मुक्ताभजंतेमांदृढव्रताः २८ . टीका . ३ येषामिति
ऐसें विकल्पाचें वायारेंग। कांटेंदरवोनि सरोणें। जेमनिष्कमाचें पासांवरण। घेनी खिना। ७१ मनाना अनुराग निष्ठाते चापाउली। रगडूनि कल्पतेचिया
झाली। पानकांची सांडिली। अटवी जिहीं ७२ पुण्यकर्मणां मगपुण्याचेंधांवाधावतले॥ ॥भजंतइति॥ ॥आणिमाझी नवडिकेपातले॥ ॥
तेइति किंबहुनातेचुकले। वारवधेया. ७३ श्लोक जरामरणमोक्षायमामाश्रित्ययतंतिये। तेब्रह्मतद्विदुःकृत्स्नमध्यात्मंकर्मचाखिलं २९
टीका ४. जरेति येरुवीनरिपार्था। जन्ममरणाची निमेकथा। ऐशिया प्रयत्नातें आस्था। विपजयातें ७४ तइति तयांतो प्रयत्नचि
एकेवेळे। मगसमग्रें परब्रह्म फळें। जया पिकलेयारसगळे। पूर्णतेचा ७५ कर्मचाखिलं तेवेळीकृतकृत्यताजगभरें। तेथ अध्यात्माचें नवलपण
पुरें। कर्मचिकामसरे। विरमेमन ७६ अध्यात्मं ऐसा अध्यात्मलाभतयां। होय पुराधनंजया। भांडवलजयां। उद्यमीमी ७७ २९ अधिभूता
तयांतें साम्याचियेवाढी। ऐक्याचीसांदेकुळवाडी। भेदाचा सांकडी। नेणिजेतें ७८ श्लोक साधिभूताधिदैवंमांसाधियज्ञंचयेविदुः। प्रयाणकालेपिचमां
तेविदुर्युक्तचेतसः॥३०॥ ॥श्रीतत्सदितिश्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेज्ञानविज्ञानयोगोनामसप्तमोध्यायः ७
टीका ५ साधिभूतेति जेसाधिभूतामांतें। प्रतीतिचेनिहातें। धरूनि अधिदैवातें। शिवतलेगा ७९ . साधियज्ञमिति जियांज्ञाणि
वेचेनिवेगें। मींअधियज्ञदृष्टिसंगें। प्रयाणकालइति तेतनुचेनिवियोगें। विकळपेनकती ८० येरुवी आयुष्याचेंसूत्रविघडतां। भूतांचीउमटे ६
रवडबडतां। काइनमरतयाही चिना। युगांतनवदे॥८१॥ पणितेयोंकैसेंपेंगा। जेजडोनिगेलेमाझियाआंगा। तेप्रयाणिंचेयालगबगा। नसंडिती चिमातें ८२ . ते
विदुरिति येरुवीतरीजाण। ऐसेनिनिपुण। तेचि अंतःकरण। युक्तयोगी ८३ ३० उत्तराध्यायबीजं २६ तंवइयेशब्दरूपिकेत

ची। नोउवेनित्रवधानाचीअंजुळी। जेतावेक अर्जुनतेंवेंचो। ८४ मगंचिहोता ८५ जेथतद्रूपवाक्यफळें। नियेंतानार्थरसेंरसाळें। बहुतेंआहाति
परिमुचें। भावाचेनी ८५ सहजकृपामंदानिळें। श्रीकृष्णद्रुमाचींवचनफळें। अर्जुनश्रवणाचियेवरीतें। अवचितीपडिली ८६ तियेंप्रमेयाचीचहोकां
वघळली। कीब्रह्मरसाच्यासागरीचुबुकळिली। मगतेचि विकाघोळिली। परमानंदें॥८७॥ तेणेंबरवेपणेंनिमेलें। अर्जुनाअनिमेषाचेंउहळें। घेतानिगव्हाळे।
विस्मयाम्रुतांचे ८८ तियासुरवसंपत्तीजोडलिया। मगस्वर्गावांतवाकुलिया। हृदयाचाजिवीगुत्तकुलिया। होतआहती . ८९ ऐसेंवरिचिलीचिवर
वा। सुरवजाताँलागलेंफावा। तंवरसस्वादाचियाहावा। लाहोकेला॥९०॥ सांकडीअनुमानाचेनिकरतळें। घेऊनितियेंवाक्यफळें। प्रतीतिमुखींएकेवेळें। घालुंपा
हे ९१ तंवविचाराचियारसनानदारती। पविहेतुचाहीदशनीनफुटती। ऐसेंजाणोनिसुभद्रापती। चुबीचिना ९२ मगचमत्कारलालसेणें। ह्यणेजूची
चीमींतारागणें। कैसाइकविल्लोंआसवगपणें। अक्षराचेनी ९३ इयेंपरेंनदकतीकुडिया। गगनाचियाचिघडिया। येथ आमचियामनीबुडालिया। थावूनतिघे
९४ बापुनिवाणगव्याचोकेकोठी। ऐसें [illegible] नीवीकल्पुनिकिरीटी। नियापुनरपिकेलीदृष्टी। यादवेंद्रा ९५ मगविलेंसुभटें। होहानीइयेंवाटें।
सातहीपदें अनुछिष्टें। नवलआहाती. ९६ येरुवीअवधानाचेनिवहिलेपणें। नाना प्रमेयाचेंउगाणें। काइश्रवणाचेंनिजांगणें। बोलोंराहती ९७
परितैसेंहेनोहचिदेवा। दुखिलाअक्षरांचा निमेळावा। आणिविस्मयाच्याजीवा। विस्मयजाला॥९८॥ कानाचेनिगवाक्षद्वारें। बोलाचेनप्रमेयअभ्यंत
रें। पाहेनातंवचमत्कारें। अवधानसेंकलें ९९ तेवीविश्वार्थाचीवाउमजआहे। तेसांगताहीवेचनसाहे। ह्मणोनिनिरूपणलवलाहें। करीदेवा २००
ऐसामागीलपडताळाघेतनि। पुढां अभिप्रायदिठीसूनि। तेवींविमाजिशिरनुनि। आर्तिआपली १ केशींपुसतीपाहेंपानाणी। फिउचामिसलेंघोनेरी
शीव। पक्वीश्रीकृष्णहृदयाचिरवूव। देवांसरला २ अहोश्रीगुरूतेंजेंप्रसादें। तेंपुणमानें सावधहोआवे। हणकृतिजाणेंआघवें। सव्यसाचीं ३ आ
तांतयाचेतेंप्रश्नकरणें। वसिमवनाश्रीहरीचेंवोलणें। हेंमंजपआवडलपणें। सांगेलकैसें ४ तियेंअवधानद्यावेंगोष्ठी। वोलिजेलनीटमराठी। जैसीकाना।

ज्ञा·अ७
६३

वृत्र्याधींहृष्टी। उपयोगाजाये ५ बुद्धीचियाजिभा। बोलावानस्वारसांगाभा। अक्षरांचियाचिभांवा। इंद्रियेंजिनी ॥ ६ ॥ पाहपांमालतीचेंफुले। घ्राणाशिवा
टलेंकीरपरिमळें। परिवरविलाबुरवाकाइडोळे। सुरियेनुहोती ७ मेशीदिशियेचहवावा। इंद्रियेंकांतीराणिवा। मगप्रमेयाचियागांवां। लोमांजाइजे ८
ऐसेनिनागरपणें। बोलनिमिनेंबोलणें। आइकाज्ञानदेवह्मणे। निवृत्तीचा ९ शांकेंसांबाज्ञानेंनेरोजनें। ते परपदपद निकेंलीज्ञानेंघरें। गोविंदबरवा
मुखांतरें। जगज्जीवनलेखक २१० इतिश्रीगीताभावार्थदीपिकायांज्ञानदेवविरचितायांसप्तमोध्याय: ७ श्री
कृष्णार्पणमस्तु

१

ग्रं०अ८
६४

श्रीगणेशायनमः॥ ॥श्रीगुरुचरणाभ्यांनमः॥ ॥नमोस्त्वनंताय सहस्रमूर्तये सहस्रपादाक्षिशिरोरुबाहवे। सहस्रनाम्ने पुरुषाय शाश्वते सहस्रकोटीयुगधा
रिणेनमः॥ १ ॥ ॥अर्जुनउवाच॥ मग अर्जुन म्हणितलें। हां हो जी अवधारिलें॥ ॥जें म्यां पुशिलें। तें निरूपिजो ॥ १ ॥ ॥श्लोक॥ ॥किंतद्ब्रह्म किमध्यात्मं किं
कर्म पुरुषोत्तम। अधिभूतं च किं प्रोक्तमधिदैवं किमुच्यते ॥१॥ टीका॥२॥ किंतदिति … मांगा कवणातें ब्रह्म। काइसया नाम कर्म। अथवा अध्यात्म। काय म्हणिपे
२ ॥ अधिभूतमिति॥ ॥अधिभूत तें कैसें। येथ अधिदैव कवण असे। हें उघड … मों परियसें। तैसें बोला ॥ ३ ॥ श्लोक ॥ अधियज्ञः कथंकोत्र देहेस्मि
न्मधुसूदन। प्रयाणकाले च कथं ज्ञेयोसि नियतात्मभिः ॥२॥ टीका … अधियज्ञइति। देवा अधियज्ञ तो काइ। कवण पां इये देहीं।
हें अनुमाना शिकांहीं। दृष्टी न भरे ॥ ४ ॥ प्रयाणकालइति। आणि … नियतात्मे करणीं। कैसा जाणिजसि देह प्रयाणीं। तें केवीं निश्चा
ई पाणी। परिसवा मोतें ॥ ५ ॥ २ ॥ चूर्णिका॥ देखा … धवळारीं जैसा मणिचा। जरि पहुडला होय
देवांचा। वोसणाही नयाचा। शाब्दोपनवें ॥६॥ तैसें अ … र्जुना वियावोला सवें। आलें तें सिद्धि म्हणितलें हें
वें। तरि परियसणा वरवें। जें पुशिलें तुवां ॥ ७ ॥ किरीटी कामधेनुचा … पाडा। वरु रिकल्पतरुचा मांडवा। म्हणोनि मनोरथसिद्धि
वाडा। तें नवल नोहे ॥ ८ ॥ श्रीकृष्ण कोपोनि ज्या शिमारी। तो पावे ब्रह्म … साक्षात्कारी। मा कृपेनें उपदेश करी। तो कें सान पावे ॥ ९ ॥
जें श्रीकृष्णाचें होइजे आपण। तें श्रीकृष्ण होय आपलें अंतःकरण। तेथ वांसे … कल्पाचें आंगण। वोळगती सिद्धी ॥ १० ॥ परि ऐसें जें प्रेम। तें अर्जुनीं चि
आथी निःसीम। म्हणोनि तयाचे काम। सदा फळ ॥ ११ ॥ याकारणें श्री … अनंतें। जें मनोगत तयाचें पुसतें। होइल जाणोनि आइते। वोगरु निधे
विलें ॥ १२ ॥ जें अपत्य थानीं ऋनि निगे। तयाची क्षुधा कवण आयेती विलागे। येरूवीं तें शाब्दें काय सांगे। मग स्तन देयेरी ॥ १३ ॥ म्हणोनि निकृपालुवा श्रीगुरु जाग
दूं। हें नवल नाहे कांही। परि तें असो रे काकाइ। देव बोलते जाले ॥ १४ ॥ ॥श्लोक॥ ॥श्रीभगवानुवाच॥ ॥अक्षरं ब्रह्म परमं स्वभावोध्यात्ममुच्यते। भूत

Dr BHAU DAJI MEMORIAL

भावोद्भवकरो विसर्गः कर्मसंज्ञितः॥ ॥३॥ ॥टीका॥१५॥ ॥अक्षरं॥ ॥मग म्हणितलें सर्वेश्वरें। जें आकारीं इये खोकरें। कोंदलें असत न सिवरे। कोणे काळीं ॥ १५
ब्रह्मपरम् येरूवीं सपुरपणा तयाचें पाहावें। तंव शून्य चि नव्हे स्वभावें। वरि गगनाचेनि पालवें। गाळूनि धुतलें ॥ १६ ॥ जें ऐसें ही परि विरुळ। इये विकाराचिये खोलें। हाल व
लेंही नरूळे। तें परब्रह्म ॥ १७ ॥ स्वभावइति ॥ आणि आकाराचेनि जालेपणें। जें जन्मधर्मातें नेणें। आणि आकार लोपलिया निमणें। नाहीं जया ॥ १८ ॥ ते
सें आपुलीयाची सहजस्थिती। जे या ब्रह्माची नित्यता असती। तया नाम सुभद्रापती। अध्यात्म ॥ १९ ॥ भूतेति ॥ मग गगनीं जैसें निर्मळें। नेणों कें चाहाकें वे
ळें। उठती नाना घनपटलें। नाना वर्णे ॥ २० ॥ तैसें अमूर्ती नियतविशुद्धें। महदादि भूतभेदें। ब्रह्मांडाचें बांधें। होंचि लागती ॥ २१ ॥ मग निर्विकल्पाचिये वरडी। फुटे आ
दिसंकल्पाची विरुढी। आणि ते सवेंचि भांडें नियेदांडी। ब्रह्मगोळकाच्या ॥ २२ ॥ तया एकेकाचा भीतरूपा दिसे। तंव वीजा चि भरला देखिजे। मागि होतया जाणतया ते
णिजे। लेखलीवा ॥ २३ ॥ विसर्गः॥ मग तया ब्रह्मगोळकाचे आंगा। प्रसवती आदिसंकल्पचे सूक्ष्मसाणु। हंअसाणेशावडउवस। स्फळावादे ॥ २४ ॥ परि
दुजें निर्विणएकला। परब्रह्मा विस्तरला। अनेकत्वाचा आला। फांटें जैसा ॥ २५ ॥ तैसें सम विषम नेणों कें चुं। बाप विस्तराचरर रचे। पाहतां प्रसव नियेयोनि
चे। लक्ष दिसती ॥ २६ ॥ कर्मसंज्ञितः॥ परिएसि पत्नी विभावाथियेपालिवियें। कांहीं मर्यादा निकुळनये। तंव पाहिजे हे कवणा विये। तंव मूळ तें शून्य ॥ २७ ॥ म्हणोनि निकु
तें सुहृल्लन दिसे। तो कीकरणें कांही विनसे। मा जिकाय विस्तारीपैसे। आदी बिलाणें ॥ २८ ॥ ऐसा कर्तेनि विणगोचर। अव्यक्ती हा आकार। निपजे जो व्यापार। तया नाम कर्म
२९ ॥ श्लो॥ अधिभूतं क्षरोभावः पुरुषश्चाधिदैवतं। अधियज्ञोहमेवात्र देहे देहभृतांवर ॥४॥ टीका ॥३०॥ क्षरोभावः ॥ आता अधिभूत जें म्हणि
पें। तेंही सांगों संक्षेपें। तरि हा ये आणि हारपें। अभ्र जैसें। तैसें असतेपणें आहाच। नाहीं होइ जे हें साच। जया तें रूपा आणिती पांचपांच। मिळोनियां ॥ ३१ ॥ अ
धिभूतें म्हणतीतें अधिकरूनि असे। आणि भूतसंयोगें तें दिसे। जें वियोग तें भ्रंशें। नामरूपादिक ॥ ३२ ॥ तयातें अधिभूत म्हणिजे। पुरुषइति
मग आधिदैव पुरुष जाणिजे। जेणें प्रकृती चि भोगिजे। उपार्जिलें ॥ ३३ ॥ जो चेतनेचा चक्षु। इंद्रियदेशीचा अध्यक्ष। जो देहास्तमानीं वृक्षु। संकल्प विहंगाचा ॥ ३४

Dr BHAU DAJI MEMORIAL

जोपरमात्मा स्वप्नि रिङ्सरा। जो अहंकार निद्रा निदसुरा। म्हणोनि सुप्ति वियावो रवारा। संतोषें शिणे ॥३५॥ जीवु येणें नावें। जयातें आऊविजे स्वभावें। तें अधिदैवत जाणावें। पंचा
यतनींचें ३६ अधियज्ञो हे आंतउये शरीरग्रामीं। जो शरीरभावातें उपशमी। तो अधियज्ञ येथ गामी। पंडुकुमरा ३७ एवं येरु अधिदैवत अधिभूत। तें
हो मी विकारसमस्त। परि पैं धरें किडा मिचत। तें काइसा कें नोहे ॥३८॥ तरि पुंभरेपणा नमैचे। आणि किडा चेयाअज्ञान मिळे। परि जेंवत्र सेनयाचें निमेळें। तंव साकें शिणिजे ३९
तैसें अधिभूता दिआधवें। हें अविद्येचे निपालवें। झांकलें तंव मानावें। वेगळें ऐसें ४० तें चिअ वे विढेंसी जवनी कफिरे। आणि पें दभावाची अवधिफुटे। मग म्हणेणा कूहोनु निआंवें।
तभिदो निकाय होती ४१ पैं केशाचा पुडाला। वेविली स्फटिक शिला। तें नरीपाहिली डोळां। तरि भेदली गमली ४२ पाठी केशा परौतें नेलें। आणि भेदलेपण कायतें लोपालें। तरि डा
फ़ुटे अनिसां पिलें। शिळे तें काइ ४३ नातें अखंड चिआइती। परिसंगें भिन्न गमली होती। तैसी विक्षिया परती। तेशी कां तैशी ४४ ते विअहभाक्जा थे। तरि ते अपने आधी चिआहे।
हें विसांवें जे थहोये। तो अधियज्ञ गामी ४५ पैं गाअजालीतुन। सकळ यज्ञ कर्मज। सांगितलें कां जें काज। मुनी कीन ४६ श्रीभगवान पार्थ चिन श्रद्धा र्थ चतुर्थाध्याय का
श्रंतकर्मणां सिद्धिं यजंतइजिदेवता ॥ इत्यादिना कर्मणा नु विद्धितास्त्वा नि निंत्यनमेकविंशति श्लोकैः ५ कर्मजानप्तानुक्ता श्रेयान् द्रव्यमयाद्यज्ञा ज्ञानयज्ञः परंत
पे इत्यादिना ज्ञानयज्ञं चोक्ता ॥ स्थद्यांतः करण मर्द्दनमालस्य नैष्कर्म्यसुखतनिधानात्मकयज्ञमधियज्ञो हमेव निपुरेन मुक्तयज्ञमधियज्ञोहं मेवनिपुरेन गुमस्तुपरिष्ठ
वानु। तंमेवार्थ शिष्य कृपया ज्ञानेदेवः स्पष्टयति गोहा मकरूनी वांचा विसावा। नैष्कर्म्य सुखाचा ठेवा। परिठ घर कृरू निपाउना। दाविजतसे ॥ ४७॥
प हिलें वैराग्य धनपरिसमृजि। इंद्रियां तुधीपूदीमी। विषय दव्या चियाआकृती। देतु निया ४८ मग वज्रासनाचें विरवी। शोध नि आधार मुद्रा बरवी। वेरि
कार चुमांडवी। शरीराचा ४९ तथ संयमाग्नि चीकुंडें। इंद्रिय द्रव्याचे निपवाडे। युजिनी उदंडें। मुक्ति घोषें ५० मनप्राण संयम। हा चि हवनसंपदे
चा संभ्रम। येणे संतोष वितें निधूम। ज्ञानानळ ५१ ऐसें सकळ हे ज्ञानी समर्पीम तेजान तें ज्ञेयीं हार पे। पाठीं ज्ञेय चि स्वरूपी। निखळ उरे। ५२ तयाना
मगा अधियज्ञ। ऐसा बोलिला जंव सर्वज्ञ। तंव अर्जुन अति प्राज्ञ। तयापातलें ते ५३ हें जाणो नि स्फुरित तदेवें। पार्थाप विसमत आह्या शिकवे। याश्री

कृष्णांचे याबोलासवें। पैसमत वा चाजाल्या ॥५४॥ दैवा वाळकाच्या धरणी धाइजे। कां शिष्याचें निजालेपण हो इजे। हें मकुरुचि राकले निजागणिजे। कां भस्मतियां ॥ ५५
म्हणो निसा त्विका भाची मादी। श्रीकृष्णाच्यांगी अर्जुनाआधी। तमसाम्नें प मिबुद्धी। म्हाबु करुनि देवें। मग कांव स्यावाव्हर माचु। पिकलेया सुखाचा परिमळु।
कांनिवा लेया अमृताचा कल्लोळु। वोलियला ५७ देह म्हणतावर ॥ ॥म्हणे पसि सणे याच्याराया। ऐकें वा पाधनंजया। तेतीं जयें सरलियां माया
तैं पुजाळिनें तेहीजले ॥५८॥ ॥श्लोक॥ ॥ अंतकाले च मामेव स्मरन्मुक्त्वा कलेवरं। यः प्रयाति स मद्भावं याति नास्त्यत्र संशयः ॥५॥ ॥टीका॥ ५
मामेव जन्मानां सांगीतलें होतें। आगा अधियज्ञ म्हणिजयति। तें आदी चि तपासातें। अंतकाले च जाणोनि अंती ५९ तें देहसौख्य ऐसें मा
नुनी। स्मरन् वेलें आपणपें आपण होउनी जैंग जैसा मवगगना भरोनी। गगनीं आहे ६० येप्रतीतिचा माजिघरी। तया निश्चयाचा वो
वरीं। आली म्हणोनि वाहिरी। हृजिनवचे ६१ ऐसें मवाद्य संचलें। मी चि होउनि अस्ताचलें ॥ ॥मुक्त्वा कलेवरं बाहेरि पाचें भूतांची रवचलें।
नेणतां विपडिली ॥६२॥ ॥यः प्रयाति॥ ॥ आतां उभे याउभ पणा ना ही साचें। मग पडिलें यां गहन कवणा तयाचें। म्हणोनि मनी निचियेपाटि
वे। पाणी न हालें ६३ नातें रोक्याची वोतली। किं निम्पने चाहर यीबा नली। तरी मम रस समुद्री धुतली। कळे विना ६४ पैं अथाचा घट बुडाला। तो
आंत बाहेरी उदकें भरला। पाठीं दैवगत्या जरी फुटला। तरि उदक का रफुटे। ६५ नां तरि सर्प कवुचसां डिले। कांउबारें निवस्त्र फुटिलें। तरिसांग
पां कायमोडलें। अवयवा माजी ६६ तैसा आकारस्याहा च पर्ड। वांचु निवस्तें सचलीच अ सें। तो चवुद्धिना लियाविस्ककुसे। कैसे निआतां ६७
समजावें पाति म्हणो नियापरीभातें। अनुकाचीजाणतुसातें। जंमी कल्वनी देहातें। तैमी चि होती ६८ यदू वीन विसाधारणा। जरी आरव्वलि
यांम रणा। तो आत्व धरी अंतःकरण। मैं चि होइजे ६९ जैसा कवणा एक काकु ळवी। पवनापवनगती। रुपाउली अवचितीं। कुहामाजि पडिला ७०
आतातयापडणे या आरूतें। पडणा चुकवावे या परूतें। नाहीं म्हणोनि तेथें। पडावें चिपडे ७१ ते विमृत्यु चे निअवसरे रा के। जे थेत निजीवास मोर व

गी॰ अ॰ ८
६६

कैं गे ॥ हो एंगं भगवन्तुकें । भलत्याचपरी ७२ नेति आणि जागतां नेंदंश्रविजे । नंवजे एणें ध्यानें भावनाभाविजे । जेल्या गगनरवें कें दें विजे । नेणे सुरुनी ७३
श्लोक यं यं वापि स्मरन्भावं त्यजत्यंते कलेवरं । तं तमेवैति कौंतेय सदा तद्भावभावितः ॥ ॥टीका २ यमिति नवि जिने निजश्चवमरे । जेंस्या
वेळीं निजीवीजवे । नेणे मरणां ऐसें मरे । कावहोल्यागे ७४ तमिति आणि मरणीं जयांतें आथवे । तोतें त्रिगतीतें पावे । म्हणोनि सदा स्मरावें । मातें तुवां ७५
श्लोक तस्मात्सर्वेषु कालेषु मामनुस्मर युध्य च । मय्यर्पितमनोबुद्धिर्मामेवैष्यस्यसंशयः ७ टीका ४ तस्मादिति जे डोळां देखावें । कानीं
ऐकावें । मनीं जें भावावें । बोलावें वाचा ७६ ते आंत बाहेरि आघवें । मी चि करूनि धरावें । मग सर्वांकाळीं स्वभावें । मी चि आहें ७७ युध्यच अर्जुना ऐसें जालेया
मग नमरिजे देहगेलिया । मा संग्रामु केलिया । काय कायवुज ७८ मय्यीति तुं मन बुद्धि साचें ऐसी । जरि माझिया स्वरूपीं अर्पिसी । तरि मातें चि पावसी । हे माझी
भाष गु ॥ १२ ॥ ७ चूर्णिका हें कां जें म्हणसी होये । ऐसा जरि संदेह वर्तत आहे । तरि अभ्यासुनि आधीं पाहें । मग न हो तरि कोपे ८० श्लोकः अभ्यास
योगयुक्तेन चेतसा नान्यगामिना । परमं पुरुषं दिव्यं याति पार्थानुचिंतयन् ८ टीका ५ अभ्यासेति ते एणें चि अभ्यासें सीं योग । चित्तासी करी पां संग । आगा उपाय बळें
पंगु । वाटटाकी ८१ परममिति ते विसदभ्यासें निरंतर । चित्ता सि परमपुरुषाची मोहर । लावी मग शरीर । राहो अथवा जावो ८२ याति जे नाना गती पावविते ।
ते चित्त वरि तुं आत्मयातें । मग कवण आठवी देहातें । गेलें कीं आहे ॥ ८३ ॥ पैं सरिता चे निरोधें । सिंधु भितरें मिनतां धोधें । तें काइ वर्तत आहे मागें । म्हणोनि पाहों येतें ८४
नातें समुद्र चि होउनि ठेले । ते वि चित्ताचें चैतन्य जालें । तेथ यातायात निमालें । धनानंदें ८५ श्लोक कविं पुराणमनुशासितारमणोरणीयांसमनुस्मरेद्यः । सर्वस्य
धातारमचिंत्यरूपमादित्यवर्णं तमसः परस्तात् ९ टीका ५ कविं जयाचें आकारें वीण आंग सतें । जन्म ना निमणें । जे आघवें चि आघवे पुराणें । देखत
असे ८६ पुराणं जे गगनाहून जुनें ॥ ॥ अणोरिति जे परमाणुहूनि सानें । अनुशासितारं जयाचेनि सन्निधानें । विश्व चेष्टे
८७ सर्वस्येति जें सर्वां यया वियें । विश्व सर्व जेणें जियें । हेतु जया विहे । अचिंत्यतें ८८ तमस इति जयाचें आवडे गवसनचरे । तेजी तिमिरन शिरे । जे दिहास
३

आंधारे । चर्मचक्षुसी ८९ आदित्यवर्णं सुसगस्यप किरणाचा राशि । जो नित्य उदय ज्ञानियांसी । अस्तु जानणारी ९० श्लोक प्रयाणकाले मनसाचले
न भक्त्या युक्तो योगबलेन चैव । भ्रुवोर्मध्ये प्राणमावेश्य सम्यक् स तं परं पुरुषमुपैति दिव्यम् १० टीका ७ प्रयाणेति तयां अचेतनारी याच्या भातें । प्रयाणका
ले भातें । जो स्थिर वळें वि चित्तें ॥ ॥पूर्वश्लोकस्य अनुस्मरेद्यः जाणोनि स्मरे । ९१ योगबलेनेति बाहेरि पद्मासन रचुनी । उत्तराभिमुख वैसोनि
जिवीं सुखस्थनि । कर्मयोगातें ९२ भक्त्या युक्तो आंत मिनलेनि मनोधर्में । स्वरूप प्रामि चे निप्रेमें । आपेआप संभ्रमें । मिळावया ९३ भ्रुवोरि
ति आकळलेनि योगें । मध्यमा मध्य मार्गें ॥ अग्निस्थानीं हुनि निघे । ब्रह्मरंध्री ९४ तेथ अचेतन निजाचा संयोगतें । आहाचवाणा दिसे मांडत । तेथ प्रा
ण गगना आंत । सचरला ९५ सम्यक् परि मनाचेनि स्थैर्यें धरला । भक्तियुक्ता भावुनी भरला । योगबळें आवरला । मनु होऊनि ९६ सः
तो जडाजडातें विरवित । ब्रह्मनामा निमंत्रीरन । जैसा नाद लयस्थ । घंटेशी विहाय ९७ कीं झाकिली घटाचि वारा । न जाणे काय जाला कथवा । यापरिती जो
पांडवा । देहलवी ९८ तं परमिति तो केवळ परब्रह्म । जया परमपुरुष ऐसें नाम । तें माझें निजधाम । होऊनि ठाके ९९ श्लोक यद
क्षरं वेदविदो वदंति विशंति यद्यतयो वीतरागाः । यदिच्छंतो ब्रह्मचर्यं चरंति तत्ते पदं संग्रहेण प्रवक्ष्ये ११ टीका ७ यदक्षरं सकळां जाणणेयां जा
णी । जाणिवेची जे खाणी । तयां ज्ञानियांचे आयणी । तयां ते अक्षर लाणि पैं १०० चुंबूवाते हीन मोडे । तें गगन चि कीं फुटे । वांचुनि तें विहोईल मुकुटे । तरि तें वस्तु
केचें । तवि जाणणें या जें आकळे । ते जाणवलें पणें विठमाणलें । मग ते गावि अतयात्मणि तलें । अक्षर सहंज २ वेदविदो वदंति । म्हणोनि वेदविद नर । म्हणा
तीज यातें अक्षर । जें प्रकृती वि परं । परमात्मरूप ३ विशंतीति आणि विषयाचें विष वडोनी । जें सर्व इंद्रिया प्राय छिनंदनेनि । आहाति दड़ा सियां
बैसोनी । आडतळी ४ यापरी विरक्त । त्याची निरंतर वाट पाहत । निष्कामा मि अभिप्रेत । सर्वदा जे ५ यदिच्छंत इति तयांसि या आवडी । नग
ती ब्रह्मचर्याची सांकडी । निष्ठुर हाउ निवापडी । इंद्रियें करिती ६ तदिति तें सें जें पद । दुर्लभ आणि अगाध । तयाचि येच हि येवद ।

गी० अ० ८
६७

हृदयकमळें ठेलें ७ तेंतें पुरुष होती। जेया परी लया जाती। तरि पार्था हे चित्तीं। येकवेळ सांगों ८ ११ चूर्णिका तेथ अर्जुनें म्हणितलें स्वामी। हें विनम्र गव्यां होतों
मी। तरि सहजें कृपा केली तुम्ही। तरि बोलिजो जी ९ तरि बोलिलें जें अति सोहपें। येथ म्हणितलें त्रिभुवनदीपें। तुज कायु नेणों संक्षेपें। सांगेन ऐक १० तरि या
मनाचा ह्रिलाकुडें। यावया साविया सवें मोडे। हें हृदयाचां दारीं हीडुं दे। तें सर्वकाळ ११ श्लोक ॥ सर्वेति परि हें गोतरी चिघडे। ज विस्मयमाची अरबडे। सर्व द्वारां
॥ सर्वद्वाराणि संयम्य मनो हृदि निरुध्य च। मूर्ध्न्याधायात्मनः प्राणमास्थितो योगधारणां ॥१२॥ ॥ कवाडें। कवासनी १२ मनइति
तरि सहज जें मन कोंडलें। हृदयस्थ मेल्हों गलें। जें संकल्पचरणीं मोडिलें। परि वरन सडी १३ तेंसें चित्त राहतिया पांडवा। प्राणाचा प्राणाचा विकरावा मूर्ध्नीति मग
अनुहतिपथें आणावा। मूर्ध्नीवरी १४ आस्थितइति तेथ आकाशीं मिळेन मिळे। तेमाधरावा धारणाबळें। जंव मात्रात्रय मावळे। अर्धबिंबीं १५ तंव
वितोम मिर। निरालंबीं कीं जें स्थिर। अनीजें विकार। बिंबीं विविलसे १६ श्लोक ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म व्याहरन्मामनुस्मरन्। यः प्रयाति त्यजन्देहं स याति प
रमां गतिं १७ ओमिति तेसें ॐ हे स्मरोंसरे। आणि तेथ विधा रापुरें। मग मेराचा तीनतरे। प्राणघन जें १७ स्मरणा निश्चर्णे कनाम। हें एकाक्षर ब्रह्म। ओमात्मे
स्वरूप परम। स्मरतसांता ॥१८॥ ॥ यइति या परी त्यजी देहांतें। तात्रिशुद्धि पावे म्हणतें। जया पावणें या परतें। आणिक पावणें नाहीं १९ १३ चूर्णिका येथ अर्जु
नाजरि विपायें। तुझा जीवीं हन अंसें जाये। नाहें स्मरण मग होये। काय मया वरीं अंतीं २० इंद्रियां अनुघड पड़िलियां। जीवितांचें सुख बुडालियां। आंतबाहेरि उघडलियां
मृत्युचिन्हें २१ तेंहळीं बैसावें विकरणें। मग करणा निरुधीकरणें। तेथ काय आवें नितरांनः करणा। स्मरणा वस्मरावा २२ तरि गा रिहि याधनी। अनेंया रादेशी हो मनी।
पिं नित्य सेवित्या मी निरानी। सेवक होयें २३ श्लोक अनन्यचेताः सततं यो मां स्मरति नित्यशः। तस्याहं सुलभः पार्थ नित्ययुक्तस्य योगिनः। तस्याहं सुलभः पार्थ
१४ मामुपेत्य पुनर्जन्म दुःखालयमशाश्वतं। नाप्नुवन्ति महात्मानः संसिद्धिं परमां गताः। १५ टीका २८ अनन्येति जे विषयांशीं तिळांजुळी
देउनी। प्रवृत्तितें विशिउवाउनी। मातें हृदईं सेवितिं। भोगितातीं २४ मनेन परि भोगिती या नारायणा। आनसेंना हीं सुधादिकां। तेथ चक्षुरादिकां। कवण

४

पाउ। १२५ नित्यशः तेसी नित्यंतरा कवटाले। यो मां स्मरति मी निहोतु नित्य आटलें। जयांचें अंतःकरण भगटलें। उपास्ती २६ तस्याहं तयां देहावसा
नजे पावे। तें निही मातें स्मरावें। मग म्यांजरि पावावें। तरि तुपासि काय जाली २७ पैरं कांकत्र उलेपणें। का कुंती धांव गाधा व्रतणें। तरि तयाचे ग्लानी धावणें। क्वायन
घडेमन २८ आणि म्हणे काहि हुशा। तरि मक्त्याचा साम काइसा। म्हणोनि हा धनिरांसा। ननारवा पाणावा २९ निहीजवळी मी स्मरावा। तेवृत्ती स्मरल्या कीं पावावा। तो
भाजहीजीवा। माहवे चिना॥ तेचि ३० तें निरवि पणादेखो निस्त्रांगी। मीच्या प्रपतानी लागी। भक्ति विया न तुलागीं। पुरि खर्यु करी ३१ नित्ययुक्तस्येति
देहद्वैकल्पाचा वारा। अनेंचा गल्यासु सुकुमारा। म्हणोनि त्रान्मे बोधाचा पांजिरा। स्थपुनयानें ३२ वरि आपस्या स्मरणाचा नवाइलो। ही विगशा कुशा मानली। तो नित्य बुद्धि
मन्वलो। आणि तयांते ३३ म्हणोनि निर्देहातिचे मांकडें। माभयाकही चिन्तु पडे। मीच्या आपल्याने आपच्याकूडें। सुखें धिआणी ३४ वरा चिल देहाचीगवसणी फेडुनी।
आहाचु अहंकाराचे रज झाडुनी। शुद्ध वासना निवडुनी। आपणपा मेळवी ३५ आणि म्हणे कांतरि देही। विशेष करवें कीं चावाव नाहीं। म्हणोन नित्य हूर कविंता काही
वियोगगता नवाटे ३६ ना तरि देहाती चि मिथ्या। पांवें। मग आपणपयाते म्यांवें। हें ही नाहीं जें स्वभावें। आधी चि मृत मिनले ३७ येभि शरीराचा स्तुली। असतें
पणा हें विसावल्ली। वांचु नित्यं दिकांत वल्ली। चुडी आहे ३८ गोमि निजे नित्ययुक्त। मांशिकुलमसीमनन। मामुपेत्य म्हणोनि निर्देहोनी निश्चित। मी चि होती ३९
दुःखालयं मग क्लेशान रुचीवाडी। जे ना पत्रपा निचीसगडी। जे मृत्युकाकोसिकुरोडी। मांडिली आहे ४० जे दैन्याचें हुमतें। तें महाभयातें वादविते। जें सक
ळदुःखाचें पुरतें भांडवल ४१ जे दुर्मतीचें मूळ। जे कुकर्माचें फळ। जें व्यामोहाचें केवळ। स्वरूपचि ४२ जें संसाराचें बैसणें। जें विकाराचें उद्यान। जें सकळ
रोगाचें भाणें। वाढिलें आहे ४३ जें काळाचा सारवी चतुरा। जें आशेचा वनोटा। जन्ममरणाचा वोळिवटा। स्वभावें जें ४४ जे भुलीचें भरितें। जें विकल्पांचें वाती
व। किंबहुना पंच। विंचुवाचें ४५ जें व्याघ्राचें क्षेत्र। जें पण्यांगणेचें मैत्र। जें विषय विज्ञानयंत्र। सुप्रजित ४६ जें लावेंचा कळवळा। निवालेया विषोदकाचा ग
ळ्ला। जें विश्वासा आगळा। संवचोराचा ४७ जें कोढियाचें खेंव। जें काळसर्पाचें मार्दव। जें रोगियेचें स्वभाव। गायन जें ४८ जें वैरियांचा पाहुणेर। जें

गी०अ०८
६८

दुर्जनाचा आदरु। हें असो जें सागरु। अनर्थाचा ४९ अशाश्वतं जें स्वप्नींहि विलसत। जें मृगजळें सांडी निर्लेपन। जें धूम्र अजी गगन। वोतिलें आहे ५० मु
नर्जन्मनाप्नुवंती ति पदचतुष्टयं ऐसें जें हें शरीर। तें न पवती चुकुनी नर। महात्मानइति जहां तरी नित्यु अपार। स्वरूपमाझें ५१ श्लोक आब्रह्म
भुवनाल्लोकाः पुनरावर्तिनोऽर्जुन। मामुपेत्य तु कौंतेय पुनर्जन्म न विद्यते १६ थोरपण टीका आब्रह्मेति येरुवी ब्रह्मपणाचिये भाउसें। न चुकती पुनरावृत्तिचे
वळसे मामिति परि निवटलियाचे जैसें। पोट न दुःखे ५२ नातरि चेइलया नंतरें। न बुडिजे स्वप्निचां महापुरें। तेवि माते पावलेने संसारें। लिंपती चिना
५३ १६ चूर्णिका येरुवी जगदाकाराचे शिरीं। जे चिरंतन आदि धुरे। ब्रह्मभुवन गावखरें। लोकाचळाचे ५४ जियेंगांविचा पाहरु दिवोवरी। एकाचि
मेरें दांचें आयुष्य नधरी। विवो नियाथी उठी एकसरी। चौदा इंद्रांची ५५ श्लोक सहस्रयुगपर्यंतमहर्यद्ब्रह्मणो विदुः। रात्रिं युगसहस्रांतां तेऽहोरात्रविदो
जनाः॥१७॥ टीका ४ सहस्रेति जें चौकडिया सहस्र जाये। तें गायें गावें खिजुनि होये। रात्रिमिति तेसीचि सहस्रवरि होये। रात्रि जेथ ५६
यदिति येहवीं अहोरात्र जेथिंचे। तें ऐणन लोटती जे भाग्याचे। देखती जे स्वर्गींचे। चिरंजीव ५७ येरां सुरगणांची नवाइ। विशेष सांगावी ये थकाइ। सुरलइ इतुचि
दशापाही। जें दिहाचे चोरा ५८ तुहोरात्रेति पैं ब्रह्मयाच्या आगम्र हराने। आपला उंधी देखतें। आहाती तयानें। अहोरात्रविद म्हणिपे ५९ श्लोक
अव्यक्ताद्व्यक्तयः सर्वाः प्रभवंत्यहरागमे। रात्र्यागमे प्रलीयंते तत्रैवाव्यक्तसंज्ञके १८ भूतग्रामः स एवायं भूत्वा भूत्वा प्रलीयते। रात्र्यागमेऽवशः पार्थ प्रभवत्यहरा
गमे १९ टीका ५ अव्यक्तादिति तेऽव्यक्त भवनी दिवस पाहे। तेव्हां यी गणना कळीन समाये। ऐसें अव्यक्ताचे होये। व्यक्त विश्व ६० रात्र्या
गम इति पुढती दिहाची वोपाहारी फिटे। आणि हा आकारसमुद्र आटे। भूत्वा तेसाचि मग पाहाटे। भरोनि लागे ६१ प्रलीयंते शारद
दीयचा अभ्रें वोंगी। अपि जिरती आकाशी। भूत्वा मः गोग्रीष्मांती जैसी। निगती पुढती ६२ भूतग्रामइति तेशीं ब्रह्म दिनाचा आदीं। हें भू
तसृष्टीची मांदी अवशः मिळे जेवं सहस्रावधी। निमि नपुरे ६३ रात्र्यागमे पाठी रात्रिचा अवसर होय अव्यक्तसंज्ञके ५

आणि विश्व अव्यक्तीं लया जाये। ते ही युगसहस्र मोटका पाहे। प्रभवंतीति आणि तैसेंचि रचे॥ ६४ ॥१७॥ ॥एवं सहस्रयुगपर्यंतपर्यंतमित्यादि श्लोकत्रयस्या
भिप्रायीमाह ५ हें सांगावयाकाय उपपत्ती। जें जगाचा संभूती। ये ब्रह्म भवनिच्या आहाती। अहोरात्रामाजी ६५ कैसें थोरी वेंचे मान पाहे पां। तो सृ
ष्टिबीजाचा मांटपा। परि पुनरपि त्रिज्ञामाया। श्रीराज्य प्रंचुय ला ६६ येरुवी त्रैलोक्य गाथ नुईरा। भिये गांविचा पसारा। तो हा दिनोदइं एकसरा।
मांडतु असे ६७ पाठी रात्रिचा समय पुरे। आणि आपुसा विसांटवे। म्हणिये जे थिचें ते थिचें सामपुजिये ६८ जेसें ब्रह्मपणाचि भाशि आलें। की
मेघ हें गगन जालें। तैसें अनेकत्व जेथ समावलें। तें साम्य म्हणिपे ६९ श्लोक परस्तस्मात्तु भावोऽन्योऽव्यक्तोऽव्यक्तात्सनातनः। यः स सर्वेषु भूतेषु न
श्यत्सु न विनश्यति २० टीका ७ अव्यक्ताद तेसें तेथ सम विषम जें कांहीं। न दिसे म्हणौनि भूतें हें भाषनाही। जैसें दूध जालया दही। नाम रूप जा
ये ७० जें विश्वाकारलोपासरिसें। जगाचें जगपण अंशो। परि जेथ जालें तें जैसें। तैसेंचि असे ७१ तेयानाम सहज अव्यक्त। आणि आकारा ये तें वि
व्यक्त। हा गा कार्यवरा एकत्र चिन। येरुवी दोन्ही नाही ७२ जैसें आटलिया रूपें। आटणेपण रवारिले म्हणिपें। पुढती ती घनाकार हारपे। तेवेळी अलंकार होती ७३
परइति ये दोन्ही जेशी होणी। एकिसा शिभूतस्तु वर्णी। तेसी व्यक्ताव्यक्ताची कडसणी। वस्तूचा ठाइं ७४ सनातनः ते न व्यक्त ना अव्यक्त। नित्य ना नाश
वंत। यां दोही भावातीत। अनादि सिद्ध॥७५॥ ॥यइति जेहें विश्वहोतनिअसे। विश्वपणाना शालेनि ननाशे। अक्षरें पुशिल्या नपुसे। अर्थ जैसा ७६
पाहेपां तरंग होत जात। परि तेथ उदक तें अखंड असत। भूताभावी न नाशत। अविनाश जें ७७ नाना विअटतिये अलंकारी। नाट तें कनक असें ज्यापरी। ते
विमरत्या जीवां माझारी। अमर जें आहे ७८ श्लोको अव्यक्तोऽक्षर इत्युक्तस्तमाहुः परमां गतिं। यं प्राप्य न निवर्तंते तद्धाम परमं मम २१ पुरुषः स
परः पार्थ भक्त्या लभ्यस्त्वनन्यया। यस्यांतःस्थानि भूतानि येन सर्वमिदं ततं २२ टीका २५ अव्यक्त: ऐसें अक्षर म्हणायें कोडें। म्हणतां मति हें ऐसें
नावडे। जें मना बुद्धी नसांपडे। म्हणौनिया ७९ ताने अक्षर म्हणायें कोडें। म्हणतां मति हें ऐसें नावडे। जें मना बुद्धी नसांपडे म्हणौनिया ७९

ता॰ ७०८
६९

अक्षर: आणि आकारा आलयांजयुगीं। निराकारपणनवचे। आकारलो पेनविसंवे। नित्यनाश ८० म्हणोनि अक्षरम्हणिजे॥ ॥इत्युक्त इति ते
विचिस्मणनां बोधही उपजे। पापरता पेमनुंदुखिजे। याना मपरमग ति ८१ पुरुष: पैं आघवांइ येदेहपुरीं। आहे निजेलिया चेपरी। जे आपुलें वीनाक
री। म्हणोनि यां ८२ येहवीं जे शरीरचेष्टा। त्यामाजि एकही नटाके गाखुभटा। दाहाइंद्रियांच्या वाटा। वानआहती ८३ न कल्ल विषयांच्या पेठा। हो
नमनत्या चोहटां। नाखुरवदु:खाचा राजवाटा। भीतराही पावे ८४ पैं रावो पव्हुडलिया सुख। ते देशीं चाल्याप्रमाण वाके। प्रजा आपुलालिया अभिलाषे
करिती अस्तिं ८५ तैसें बुद्धिचें हनजाणणें। कीं मनाचे घेणें देणें। इंद्रियांचे करणें। स्फुरणवायुचें ८६ हे देह क्रिया आघवी। न करिताहीय बुरवी।
जैसा नचालविता रवी। लोकव्यापारु ८७ अर्जुना तयापरी। सुनलो सेआहे शरीरीं। म्हणोनि पुरुष अवधारी। म्हणिपे जयातें ८८ आणि प्रकृति पति
व्रते। परिणीली एकपत्निव्रतें। येणें कारणें जयातें। पुरुष म्हणिपे ८९ सपर इति पैं वेदाचें वडीलपण। देखे नाजयाचें आंगण। हे गगनाचें पांघुरण। होय
देखा ९० ऐसें जाणोनि योगीश्वर। जया म्हणती परात्पर। अनन्यया जे अनन्यगतिचें घर। गिंवसीत ये ९१ मत्स्याइति तेनतुवाचा सिनें। ना
इकती इजेंगोष्टीतें। तयां एकनिष्ठांतें पिकलें सुक्षेत्र जें ९२ हें त्रैलोक्य पुरुषोत्तम। ऐसा न्यायाचा नेमधर्म। तयां आस्तिकां आश्रम पांडवा ९३ ये
जे निगर्वांचें गौरव। जे निर्गुणाची जाणीव। जे सुखाचें गांव। निराशांपासी ९४ जे संतोषियां वाढिलें ताट। जे अचिंतां अनाथा चे मायपोट। भक्तीसि उजूवाट
तया गांवा ९५ हें एकेक काय सांगों निवाया। कायकार करूं धनंजया। प्राप्य पैं गेलिया जयाचा या। नोगयूर्स्वि होय ९६ हिमाचिया सुळुका।
जैसें। जैसें हिमपडे उठोदका। कीं मग मोरजालया अर्का। नमपकाश होय ९७ यस्येति तैसा संसार जया गांवा। ७ गेला मागुता परतवा। होनसिंधु के आघवा।
मोक्षाचाची ९८ येनेति नरि अग्निमाजि आलें। इंधन अग्नि जालें। पाणी न निवडे। काहीं केलें। काष्ठपण ९९ नानसिसाकरूं स्वाभागु
ना। बुद्धिमंतपणीही करिता। कांतसनें क पेंडु सला। जियापरी २०० ॥ जोहा चें कनक जालें। हे राके पारिसें चिकेलें। आतां आणिकें कें

६६

चें जेगेलें। तो हनआणि ॥ १ म्हणोनि तुम्हापुढे प्रमाणुतें। इत्थप्राणनयें विभिन्नतें॥ ॥निवर्तंति॥ ॥तेविपावो निजयातें॥ ॥पुनरावृत्तिनाअसे॥ ३॥
श्लोक॥ यत्रकालेत्वनावृत्तिमावृत्तिं चैव योगिनः। प्रयाता यांति तंकालं वक्ष्यामि भरतर्षभ ॥ २५॥ ॥यत्रेति तेवींच आणिक ही प्रकारें। हें जाणतां
आहे सोपारें। सरे देह समाजे। तरि मागुते येणें घडे। देहा शरीरी ५ प्रयाता यांति म्हणोनि कार्यकुलधिनरसियोवित्ते॥ तरि एगरिंवितरत्तवायन सिहोती। येर्‍हवीं अकाचे
४ तरि देह सांडिजे निजरूपसरें। मिळती योगी॥४॥ ॥आर्तनिमिति॥ ॥अथवा अवचटें ऐसें घडे। जे अनुजा ५ तरि येती। संसारापुढती ६ तैसें साधुज्या
आणि पुनरावृत्ती। ये दोन्ही अवसरा धीनें आहाती। तुम्हिति सोचिअवसरतुनपती। प्रसंगें सांगों ७ अयमभिप्राय: अग्निकेगास्तुमरा। पाव
ल्या प्रमरणामाजि कव्या। पांचही आपलिया वाटा। निघतां अंतीं ८ तेमा वस्तिपडिला प्रयाणकाची। बुद्धितें भ्रमुननाकवी। स्मृतिनोंद आंधळी। तंकोडेमन ९
हाळचिनाचर्गं आघवा। मरणीं हिसें खुटवा। जैसा अनुभव विलानगलभावा। गव्हरसणिहोय १० ऐसा आहे हे शास्त्रीं आहे। आणि निर्वाणपुरि निर्वाहे। देंवरी विघडे जसि होये
साचावो आग्निता ११ पाहे पां वसनि कांतरकुं। जैसी पांचे सीपुपुणसोंकु। तें आमती काइ देखे। हृदयींचुआपुली १२ तैसें देहांतीं चित्ति विषम जाणे। देहआंतबाहेरी
अडे भ्रा आतें। तद्धां विसां निजायउकिनें। आग्नि चेतनेद्धा १३ तेवूनीप्राणशिप्राणनाहीं। बुद्धि असो निकविचुकाइ। म्हणोनि अग्निविणदेही। भुजनानया रे १४
त्यागादेहा पिंजरींगेला। तरि हि हनरें विखुरलें वाला। वायां आयुष्यवंतूआपुलें। आंधारांगें वरी १५ आणि मग आणि कमम्रण आघवें। तें तेणें अवसरें सों
भावावें। मग देहत्यजुनि मिळावें। स्वरूपी ।की १६ तैं तुसादह स्लेफा का खितली। चेतना बुडोनि गेली। ते धर्मा गिळि पुढिलें हरवली। आवडवणाले १७
म्हणोनि आधीं त्याअभ्यासकेला। तो मरणनयें ठा निघोनि गेला। जैसें ठेविलें नदिसतां मान्तवेला। दीपहानिवा १८ २३ वृर्णिका आतां असो हें सक
ल। जाणपांचा नाशी अनिसूल। त्या अनिचें प्रयाणीं बळ। संपूर्ण आथी १९ श्लोक अग्निर्ज्योतिरहः शुक्लः षण्मासा उत्तरायणम्। तत्र प्रया
ता गच्छंति ब्रह्म ब्रह्मविदो जनाः। टीका ६ अग्निरिति आंत अग्निजोतिप्रकाशा। बाहेरि शुक्लपक्ष आणि दिवस। आणि सामासांमा

निंमास। उत्तरायण। तेचेति ऐशिप्रासमयोगाची निरुती। जाहोतिजेदेहंगेविती। तेब्रह्मचिहोती। ब्रह्मविद। २१ अग्न्याग्निपंचमोपासनात्मकमार्चिरा
दिमार्गदर्शयन्नि तरिस्थवधारी धनुर्धरा। येथवर्मासामर्थ्य यूयाश्चवमरा। तेंवी विहातउत्तमार्गस्तुपुरा। पाववप्रज्ञांगी २२ आणिसामासामा
जिउत्तरायण। तेंवृत्रिचिलुगमोपान। येणेंसा पुन्यसिद्धसदन। पावती योगी २४ हाउत्तमकाउजाणिजे। याजे अर्चिरादिमार्गमणिजे २४ चूर्णिका
आतां अकाळहातीमहर्जेजाणिजे। सांगेनआइकें २५ ८ श्लोक धूमोरात्रिस्तथाकृष्णःषण्मासादक्षिणायनं। तत्रचांद्रमसंज्योतिर्योगी प्रा
प्यनिवर्तते २५ टीका ११ धूमइति तरिप्रयाणाच्या अवसरें। वातश्लेष्मासुभरें। अंतःकरणीअंधारें। कोंदलिंबाकें। -२६ म
वेंइंद्रियाला कुंडपडे। स्मृतिभ्रमामाजिवुडे। मनहोयेवेडें। कोंडेप्राण। २७ अग्निचेंअग्निपणजाये। मगतोधूमचिअवघाहोये। तेणें चेतनागुवसली
जाये। शरीरींची २८ रात्रिरिति जैसेंचंद्राआडआभाळ। सजूटदाटेसजळ। मगगडदनाउजाळ। तैसेंसावकहोये २९ कीमेलेनासा
वध। तेसेंजीविना मिपंउल्लब्ध। आयुष्यमरणाची मर्यादविवडाकी ३० ऐशीमनबुद्धीकरणी। संपंवती धूमाकुळाची कोंडणी। तेथेंजन्मजोडलियेचा
हणी। युगस्विवुडे ३१ ह्मगाहातिचेंजेवेढीजाये। तेवेळीआणिकाळाभाची मोतिआहे। स्मरणिनिप्रयाणीमंवहोये। येतुलीदृशा। रेशीदेहाली स्विती।
रात्रिस्तथाकृष्ण बाहेरिकृष्णपक्षवरीरातिषण्मासाइति आणिसामासखोडवती। दक्षिणायन। ३३ इयेधुनरावृ श्री ती
वीघरासी। आधवीतकवटुनिजयाच्याप्रयाणी। तोस्वरूपसिद्धिचीकाहाणी। कैसनिआइकें ३४ तंचेति ऐसेंजयांचेंदेहपडे। तोयोगीसणो नि
चंद्रवरिजातांघडे। मगतें छोनिमारगुनापुडे। संसाराये ३५ आतांअकाळजोपांउवा। सणितला होताजाणवा। हाचिधूम्रमार्गगांवा। पुनरावृ
त्तिचेया। ३६ ३५ चूर्णिका येरनोअर्चिरादिमार्ग। तोवसताआणिआमगुग। सावियास्वस्तचांग। निवृत्तिकरी ३७ श्लोक शुक्लकृष्णे ग
तीह्येतेजगतःशाश्वतेमते। एकयायात्यनावृत्तिमन्ययावर्ततेपुनः॥ ॥टीका शुक्लकृष्णेइति ऐशाअनादियाद्वीवाटा। एकिउजुएकिअडांटा। १

सणेंनिवुद्धिपर्वकरुभटा। हाविल्याउज ३८ कींजेंमार्गामार्गदेखावें। साचलुटिकेंवोळखावें। हिताहितजाणावें। हितावियुगी ३९ पाहेपांनावेंदेखतांवूरवी
कोण्हीआडुधालीकायूअथवी। कींसुपथजाणोनिअडवी। निघवतसे ४० जोविषअमृतवोळखे। तोअमृतकायसांडुशाके। तेविजुनवाटदेखे। तोअडवाटानुवे ४१
सणेंनिफुडें। पारखावेंखरेंकुडें। पावखिलेंतरिनपडे। अनवसरींकही ४२ येवुंवीदेहांतीथोरविषम। यामार्गाचें आहसंभ्रम। नेंनैनअभ्यासिलंयाकाम।
नाणिलवांया। ४३। जसिअर्चिरादिमार्गचुकला। अवचटंधूम्रपथीपडिला। तसिसंसारपाथीजुपिला। भवतानिअसावे ४४ हेमाहसंदखानिमोटे। आतांके
सेंपारकृवदुफिटे। सणोनियोगमार्गगामट। शोधिलेदोन्ही। ४५ एकेपति एवंएकब्रह्मलाजाइजे। एकेपुनराहृतीयेइजे। परिदेवगत्याली
हिजे। तोदेहानीजेणें ४६ २६ चूर्णिका तंकल्लीस्वगिनलेतंके। वांयांअवचटेंकायपावे। देहसडनिवडकमाहाआवें। मार्गेचिकीं ४७ तरिआत्मा
देहुअसोअथवाजावो। आम्हीतंववस्तचिकेवळअहों। कांजेंदोरेसेंपरलवावो। दोमानिकडुनि ४८ मजतरंगपणाअसेकीनसे। तैसेंहेतरकांशिकडीमतिम्हा
सें। नेभलुतेकांनेंसेंनेंमें। तदकचीकी ४९ तरंगाकारेंनजन्मवि। नानतरंगलोपेंनमिरवि। तेंवीदेहिदेहेंचिवुकलाउ ५० आतांशरीराचेंयाचातादें। अउ
नांवनवलेंनाहीं। तरिकोणेकाचीकाइ। निमेनेंपाहणा ५१ मगमार्गानेंकाइसयाशाधावें। कांमाकाठनिकंजावें। तसिदशकाळादिआघवें। आपूणचिअसे ५२
तेंस्मृतापार्थजानन्योगीमुह्यतिकश्चन। तस्मात्सर्वेषुकालेषुयोगयुक्तोभवार्जुन २७ टीका ८ नेनसृतीइति आणिहांगाघटनेवंछीफुटे। तेवेळीनेथिचें
आकाशानीटवुटे। वाचालागेंतमिगगनाभेटे। सदृशीतुकें ५३ पाहपांएसेंहनआहे। कीतोंआकारचिजाये। येरगगननेंआहे। घटनाआधी ५४ ऐसावो
धाचेनिमुरवाडे। मार्गामार्गचेसाकडें। नपामोहसिद्धांतपडे। योगियांशी। ५५ तस्मादिति याकारणेंपंडुसुता। तुवांहोआवेंगायागयुक्ता। उत्तुकेंनि
सर्वकाळीसमता। आपसयाचिपुडल ५६ अयंभावः मगभावलजयभलतधवां। देहअसांजावाअथवा। परितु छिनिमत्रक्समाव। विघडनाही ५७
नाकल्पादिजन्मानांगवेकल्पांतीमरणानाभजे। माजिस्वर्गसंसारांचेसिलाघवें। भकवेना ५८ येणेंबोधेंजोयोगीहोये। त्याशियाबोधाचेंनटकेपणाआदे।

कांहीं भोगातें पैल निघाये। निजरूपाचे ५९ पैं यां इंद्रादिकां देवां। सर्वस्वें स्वर्ग गाजती रंगीं गात्रां। तैसां उरों मातुनि थांउवा। मांडी आवळुनी ६० श्लोक वेदेषु यज्ञेषु तपः
सु चैव दानेषु यत्पुण्यफलं प्रदिष्टं। अत्येति तत्सर्वमिदं विदित्वा योगी परं स्थानमुपैति चाद्यं २८ इति श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्री
कृष्णार्जुनसंवादे अक्षरब्रह्मयोगो नाम अष्टमोध्यायः टीका वेदविदि। जरि वे दाध्ययना चें जालें। अथवा यज्ञाचें शेत पिकलें। कीं तप दानाचें जोडलें
सर्वस्व हन जें ६१ अमतोति तयात्राधनेया पुण्या चा मेळा। पारु आंतु नियंज्याफळा। तं परब्रह्मा निर्म
ळा। साटिंन सुरे ६२ जें नित्यानंदाचे निमानें। उपमेचा कांटाळा। न दि सेसा नें। पाहे पावेर दयता रिमातें। जया सुख ६३ जे
विटे नांसुरे। भोगिल्यांचे निपवाडें पुरे। पुढती महासुख चें सोडरें। मांडउची ६४
ऐसें दृष्टीचे निसुखपण। जया ज्ञा अदृष्टाचें वेसण। तें ज्ञान सर्वांही आंगवण। न देखवि यकां।
६५ योगी तयातें योगीश्वर अलोकिकें। दृष्टीचे निहा नतुकें। अनुमानिनी कवनुकें। तंव हलवास्त्रावुउ ॥ ६६ ॥ मग
तयाची सुखाची किरीटी। करूनि गा पाउटी। ॥ परमितीं ॥ परब्रह्माचे पाठीं। आरूढती ॥ ६७ ॥ ऐसें चराचरैक्यभाग्य। जें
ब्रह्मेशा आराधने योग्य। योगियांचें भोग्य। भोगधन जें ६८ २८ जो सकळ कळा चीकळा। जो परमानंद पुतळा। जो जिवांचा जिव्हाळा। विश्वाचे या ६९
जो सर्वज्ञेचा वोलावा। जो यादवकुळिंचा कुळदिवा। तो श्रीकृष्ण पांडवा। म्हणतिवा लिया ७० ऐसा कुरुक्षेत्रीं वृत्तांत। संजय रायातें असे सांगत। ते नि
परिसा तो। ज्ञानदेव म्हणे ७१ ज्ञाकें साम्राज्ञानें नरोत्तरें। तें परपक्षी केलीं ज्ञानेश्वरें। गोविंद वरवा सुखानें रे। जगज्जीवनें खरवक ७२ ३
इति श्री ज्ञानार्थदीपिकायां ज्ञानदेवविरचितायां अष्टमोध्यायः ७ ७ ७

शा०अ०९
७२

श्रीगणेशाय नमः क्रांहंनमोमहदहंखचराग्निवार्भूः संवेष्टितांडघरसमविनक्रिकायः॥ केदृग्विधाविगणितांडपराणुचर्यावाताधुरोमविवरस्य च ते महित्वं १
तरि अवधान एकलें दिजे। मग सर्वसुखासि पात्र होइजे। हें प्रतिज्ञो | त्तर माझें॥ उघड आइका १ परि प्रौढी न बोलें हो जी। तुह्मां सर्वज्ञांचा स
माजी। घ्यावें अवधान हें मागी। विनवणी सलगीची २ कां जे लळेया | चें लळ सरती। मनोरथाचे मनोरथ पुरती। जरि माहेरें श्रीमंतें होती। तुह्मा ऐसीं ३
तुमचे दिठिवेचिये वोलें। सासिनलें प्रसन्नतेचे मळे। ते साउली देखोनि | लोळें। आनुमीनी ४ प्रभु तुह्मी सुखामृताचे डोहो। ह्मणौनि आह्मी आपुलि
याम्वेच्छा वोलगों हो। येथही सलगी करूं बिहों। तरि निवि वा | केपां ५ ना तरि बाळक बोबडां बोलीं। कां वाकुडा विचुका पा
उली। चोज करूनि माउली। रिझे जेवी ६ तेवि तुह्मां संतां | चा परित्यावो। कैसेनि जी आह्मां वरि हो। या बहुवा आवुकिया
जी आहां। सलगि करितु॥७॥ वांचुनि माझिये वोलु | तेयाग्यते। अभिमवंत भवाहरूप श्रोते। कायधरुयाव
रिमा रस्सोते। पढो शिकिजे॥८॥ अवधारा आवरु | ते सरणधुधुरु। परि सहानितेजी न मिरवे कायकरू। आ
मृता चानांटी वागरू। ऐत्री रसायकेची॥९॥ हां होहि | मकरा शिवि जरो। कीं नादा पुढें आरकवूर्गो। तेसोया शिलुसें।
काइ आपी १० मांगा परिमुळें कां पतुरंवावें। सागरें कूव | णियेगाइं नाहावें। हें गगन निवि आउे आघवें। ऐसा पवाउ केंचा ११
ऐसें तुमचें अवधान नघायें। आणि तुह्मीं ह्मणा हें होये। येन्हूं दवकूत्क | वणां आहे। जें रिझावा तुह्मी १२ तरि विश्वप्रकाशिते यागभस्ती। कां रहाति
वे तिन कीजे आरती। कां चुळोदकें अर्पापती। अर्ध्य निकिजे॥१३॥ प्र | भु तुह्मी महेशाचिया मूर्ती। आणि मी दुवळा अर्चितुसे भक्ती। ह्मणोनि बोलसु
मि गंगावती। नकरी स्वीकरावी तुह्मी १४ बाळक वाचा नांटी रिझे। | आणि वाघा रिचिनेव ऐंवांग। कीं तोसनें घलें नियेगं। ह्मरवची वोरवी १५ ते
मासी तुह्मांपती। चावटी करितसें वाळमती। नकरी तुह्मी नोबिजे रेशी जाति। स्नेहाची आसे १६ तरणें आपणें लेपणा ते निमोहें। तुह्मी संतीं येन सें असेंव ऊंवें। १

त्पण तरि निकृत्रिपेम सलगी चा नोहे। आभार जी तुह्मां १७ अहो तान्हयाचीये लागनां मेरें। जें स्त्री अधिक सिपाझा फुटें। रोषें प्रेम दुणावें। पढियंते पुचाचागर्ड १८ ह्मणो
नि मजलेकुरू वाचेनि वोलें। तुमचें क्रपाळूपण निदैलें। तें वेइलें रामनाम रंगवलें। या लागि बोलिलो जी १९ येंदु वीसा दिसों पिकु पिजनत्या हेचेपणीं। कीवार पोधा
पुत आहवाहणी। हा हो गगना शिग वरूणी। पालिजे कैवी २० आइका पाणीया ते पिनातें नलगे। नवनिती माघुल्यान मिगे। नेवि लाजिलें व्याख्यान निरोपे दें
वा निजयांतें २१ हें असो आतां ब्रह्म जियेवाजे। शब्द मात्र। चलियां निवांत निजे। योगी मार्थ मज्जा दिया बोलिजें। हा पाडु काइ २२ परि ऐसें या हो जोमन धिंवसा।
माझ्या विशिक पुरतीं आज्ञा। जें धिरी वक्रूनि सवा देखो। पढियंते याहो आवे॥२३॥ तरि चंद्रापासुनि निवविनें। जें अमृता ऊर्जें निंव विजे। जेणें अवधान कीजो
वाढे तें। मनोरथा मासेया २४ कीं जारि विवा तुमचा वर्षा। तें मकल्लार्थ सिद्धि मंगी। अंकानां ५ पिके। येरूवी को मेला नूं भेष सुके। जरि उदास तुह्मी २५
महजेन रि अवधारा। वक्तव्या शि अवधानाचा होय पारा। जरि रिंदें पेलवी असुरंा प्रमेयाची २६ अर्थु वो लूनवीषु पाहे। जेथ अभिप्राय सि अभिप्रायाते वि
ये। भावा चा फुल्लोरा तनजाये। मतीवरी २७ ह्मणौनि संवादा सुखावाटलें। तरि हृदयाकाशें सारस्वतें वोथे। श्रोता दुश्चित तरि विकुळे। माउल्या रस २८
अहो चंद्रकांत द्रवता करि। हें ये। महानवरी चंद्री की आहे। ह्मणोनि वक्त्या विनो वक्ता नोहे। आते निवाण २९ परि आह्मां ता आमतें गाउं कराबुं। ऐसें ना
दुवी कां सपा विनवावें। सांड खडें निकाइमाचावें। सरवधराने ३० नीकायवाकुलियाच्या कां जाणा चुडी। कीं आपुलें माणिवेचीक स्यावाइवी। ह्मणोनि आ
सायावाउवी। कायकाज ३१ तव श्रीगुरु ह्मणे कां पुझलें। हें समस्तही आम्हा पावलें। आतां सांगे जें बोलिलें। श्रीकृष्णदेवें ३२ ये यं संतोषो निनिर निरा
सें। जीजी ह्मणउ निउल्हासें। अवधारा श्रीकृष्ण ऐसें। बोलते जाले ३३ श्रीभगवानुवाच ॥ श्लोक ॥ इदं तु ते गुह्यतमं प्रवक्ष्याम्यनसूयवे।
ज्ञानं विज्ञानसहितं यज्ज्ञात्वा मोक्ष्यसेऽशुभात् १ टीका १३ इदमिति तरि अर्जुना हें बीज। पुढती सांगिजेतुलतुज। जें अंतःकरणींचें गुज।
जिवा चिये ३४ अनसूयवे। येरणीं मातें जिवाचें हियें फावें। मग मन गयन की पो सागावे। ऐसें काही स्वभावें। कल्पिणीजरी ३५

ज्ञा॰ अ॰९
७३

तरिपुरियेसेगाथाज्ञा। तं आइकेसिसंज्ञा। बोलिजेगोष्ठीचीअवज्ञा। तेणगाजीकरूं। ३६ ह्मणउनिगूढपणाआपलेंमोडे। वरिनबोलणेंहीबोलावेंघडे। परियेंआमचियें
जिविंचेंपुडें। तुझाजीवीं ३७ अगाथानीकोरडेंथगद। परिवत्साचीतिनृष्णेगाढ। ह्मणौनिसरोकांसेविनिपाचिवाढ। जाहलिअनन्यमिति ३८ मृदांहूतिबी
जकाटिले। मगनिर्वाळिलियेंभूमी। शिंपेविले। तरितेंसांडी किरवुरीगेलें। ह्मणौनिआयकाइ॥३९॥ यालागिसुमनआणिशुद्धमती। जोअनिंदकअनन्यगती। पैं गाजो
प्यहीपरितयाप्रती। चावळिजेसुखें. ४०. तरिअसकेंआतांगुणीइहीं। तुजवांचुनिआणिकनाहीं। ह्मणउनिगजनइहीतुझाठाइं। रूपवेनय ४१ ज्ञान
मिति आतांकितीनांवांनांवीगूज। ह्मणतांकानडेंवाटेलतुज। तरिसांगेनानसहज। विज्ञानेंसीं॥४२॥ प्रवक्ष्यामि तरितेंचिगेडोनि। वनिवाडेंअं
सेंपेंसळकेवरेंकुडें। मगकाढिजेफाडोवाडें। पारखुनियां ४३ कांचाचिनिसाडसें। स्वांजिंपयःपाणिराजहंसें। तुजज्ञानविज्ञानजैसें। वांटनिदेवों।
४४ यज्ज्ञात्वेति मगवारयाच्याधारसा। पडिलाकोंडानुरेजिजैसा। आणिकवणाचाआपैसा। राशिजोडे ४५ तैसेंजेंजाणितलेयासाठीं।
संसारसंसाराचियागांठी। लाउनिबैसवीपाटीं। मोक्षश्रियेचा ४६ श्लोक राजविद्याराजगुह्यंपवित्रमिदमुत्तमं। प्रत्यक्षावगमंधर्म्यंसुसुखंक
र्तुमव्ययं २ टीका १० राजविद्येति जेंजाणणेयांसुविद्यांचागांवीं। गुरुताचीआचार्यपदवी। जेंसकळगुह्याचागोसावी। पवित्रांरा
वो ४७ धर्म्यं आणिधर्माचेंनिजधाम॥ ॥इदमुत्तमं। तेवींचिउत्तमाचेंउत्तम। जयापेंवानाहींकाम। जन्मांतराचें ४८ प्र
त्यक्षावगमं मोटकेंगुरुमुखींउदयजंवदिसे। आणिहृदयींस्वयंभविअसे। प्रत्यक्षफावोलागेतैसें। आपेंसयाचि ४९ कर्तुं तेवींचिपैंगासुखा
चापावटीं। चढतांयेइजेजयाचियेंभेटी। मगभेटलियांकीरमिठी। भोगणयाहीपडे ५० सुसुखं पैंभागाचियेंरोल्लीकडेरमेरे। चित्तउभेंठेलेंसुखाचे
रे। ऐसेंसुलभआणिसोपारें। वरीपरब्रह्म ५१ अव्ययं तेवींचिपैंगाआणिकहीएकययाचें। जेंहातीआलियानिवचे। आणिअनुभवितां
काहींनवचे। वरिविटेहीना ५२ येथजरिहुंनार्किका। रोकडीहनघेशीशंका। नायंहेंडीवस्तहेंलोकां। उरलीकेविंपां ५३ जेणेकोनरयाचेंवाटीं २

जळतितयेआगीघालितीउडी। तेअनुयायीसेंसुगोडी। सांडितीकैसीं॥५४॥ तरिपवित्रआणिरम्य। तेवींचिसुखोपायगम्य। आणिस्वसुखपरमधर्म्य। परिआपुणपांजोडे. ५५
ऐसाआघवाचिसुरवाडआहे। वरिमनामाजिवितरलाराहे। हाबरकेचागावहोये। परिनधरावीतुवां ५६ श्लोक अश्रद्दधानाःपुरुषाधर्मस्यास्यपरंतप।
अप्राप्यमांनिवर्तन्तेमृत्युसंसारवर्त्मनि ३ टीका ६ अश्रद्दधानाइति पाहेपांडुपवित्रआणिगोड। पाजीवतचंचियापुढांआड। परिअशु
रूनिगोचिड। अशुद्धचिसेविती॥ कां ५७ कांकमळकंदाआणिदर्दुरीं। नांदणुकएकेचिघरीं। परिपरागअसेविजेभ्रमरीं। येरांचिखुलुचिउरे ५८ नातरि
निर्देवाचापरिवरी। लोह्यारूनठियाआहानिसहस्रवरी। परितेणेंवसोनिउपवासकरी। दरिद्रेंजैसें ५९ धर्मस्येति तैसाहृदयामध्येंमीधर्म।
अमतांसर्वसुखाचाआराम। कींभ्रांतांसकाम। विषयावरी ६० अप्राप्येति बुद्धमृगजळदेखोनिउंबाळ। थुंकिलेअमृताचागळाला।
मोतिळकुमिसंवाधलीगळां। थुक्तिलाभें। ६१ तैसीअहंममतेचिखुळवडसवडी। मातेनपवतीचियापुढीं। ह्मणोनिजन्ममरणाचियादुथडी। उकळिजेतेली ६२
चूर्णिकां यऱ्हवींमीतरिकैसा। पुरवाप्रतिभानुकाजैसा। कहींनसेनदिसेऐसा। वाणीचानोहे ६३ श्लोक मयाततमिदंसर्वंजगदव्यक्तमूर्तिना।
मत्स्थानिसर्वभूतानिनचाहंतेष्ववस्थितः ४ टीका १ मयाततं मासेयाविस्तारलेपणनांवें। इदमिति हेंजगचिनरूआघवें। जे
मेंदधसुराळलेंस्वभावें। तरितेंदहीं ६४ कांबीजमिसांलअंकुरू। अथवाभांगारचिअलंकारू। तैसामजएकाचाविस्तारू। तेंहेंजग ६५ अव्यक्तमूर्ति
ना हेंअव्यक्तपणथिजलें। तेंचिविश्वाकारेंवोपिजलें। तैसेंअमूर्तमूर्तिविस्तारलें। त्रैलोक्यजाण ६६ मत्स्थानीति महदादिदेहातें। यथश्लोषे
हीअंतें। पैंमाभाझाइंबिंवतें। जैसाजळीफेन ६७ नचेति तयाफेनाआंतपाहतां। जेविजळचिनदिसेपडुसुतां। नानस्वमीत्रीअनेकता। चेपिलया
नाहीं. ६८ तेवीभूतेंमाझ्याठाइं। विवर्तपरितयामाजिमीनाहीं। इयाउपपत्तीपाही। सांगितलियामागें ६९ समसाध्यायेहोदेतें श्लोकें८व्या
ख्यातें ह्मणणिवाळिलियावोलाचाअतिवाणा। नकीजेयालागिंअसा। तरिमनआतंपैसा। दरिवसी ७० श्लोक नचमत्स्था

निभूतानि पश्य मे योगमैश्वरं। भूतभृन्न च भूतस्थो ममात्मा भूतभावनः॥ ॥५॥ ॥टीका॥ ७० .. नचेति आतां प्रकृतिपैलीकडील भावो। ज
विकल्प नेत्रीं ण ठाराशीं पाहो। तरि मजमाजि भूतें हा वो। मिथ्या सर्वस्व राउनी ७१ भूतभृन्न। येऱ्हवीं संकल्पाचिये सांजवेळे। नावेकुनि मिरे जती बुद्धिचे डोळे
अखंडितें चि पविसावळे। भूतभिन्न ऐसें देखे॥ ७२॥ ॥ममात्मा॥ ॥तेचि संकल्पाची सांज जे लोपे। तें अखंडितचि आहे स्वरूपें। जैसें शंका जा
तसर्वें लोपे। सर्पपण माळेचें. ७३ भूतभावनः येऱ्हवीं तरि भूमी आंतुनि स्वयंभ। काय घडेया गाउगीया चे निघती कोंभ। परि ते कुलालमती चे
गर्भ। उमटले की ७४ नातरि सागरीचा पाणी। काउ तरंगा चिया आहाती खाणी। ते आवानक रणी। वाऱ्याची नोहे। ७५ पाहे पां कापुसाचा पोटीं।
कापडाचिया आहाति पेटी। तो वरि दियाचेनि दिठी। कापड जालें. ७६ जरि सोनें लेणें होउनि घडे। तरी ही नव्हाला सोनें पण मोडे। येर अलंकार हे वरिचिली कडे। लेणं या
चे नि भावें॥ ७॥ सांगा प्रतिशब्दाचें प्रत्युत्तरं। कांआ सिसाजें आविष्करे। तें आपलेंचि की साकारें। तेथें चि होतें॥ ७८॥ तैसीं इये निर्मलें स्वरूपीं। जो भूतभावना आरोपी। त
या ज्ञानयाचा संकल्पीं। भूताभास आसे॥ ७९॥ तेचि कल्पिनी प्रकृति पुरे। तरि भूताभास आधीं विसरे। मग स्वरूप तरें एकसरें। निखिल उरे. ८० हें असो आंगीं भवंडी।
जैसा भवतरि दिसती आरडी दरडी। तैसी आपलिये कल्पनाचि खडी। गमती भूतें॥ ८१॥ ॥नचभूतस्थो तेचि कल्पना सांडुनि पांही। तरि मी भूतीं भूतें माझां ठा
इं। हें स्वप्नीं ही परि नाहीं। कल्पावया जोगें ८२ योगमैश्वरं आतां मी एक भूतांतें धर्ता। अथवा भूतांमाजि असता। या संकल्प सन्निपाता। आंतुला
बोलिया॥ ॥८३ म्हणोनि परियसेंगा प्रियोत्तमा। मी विश्वेशी विश्वात्मा। जो इया लटिकिया भूतग्रामा। भावसरा ८४ रश्मिचेनि आधारें जैसें। न ह्मे
मृगजळ आभासे। माझा ठाइं भूतजात तैसे। आणि मातें ही भावी ८५ मी ये परि चा भूतभावनु। परि सर्वभूतां ही अभिन्नु। जैसा प्रभा आणि भानु। ए ३
कचि ते ८६ पश्यमे हा आमुचा ऐश्वर्य योग। तुवां देखिला की चांग। आतां का हीं येथ लाग। भूत भेदाचा असे ८७ याला गि मजपासु नि
भूतें। आनेन ह्मणोहें निरुतें। आणि भूतां वेगळी मातें। कहीं चि न मनी हो ८८ श्लोक यथाकाशस्थितो नित्यं वायुः सर्वत्रगो महान्। तथा सर्वाणि

भूतानि मत्स्थानीत्युपधारय॥ ६॥ ॥टीका २ यथेति पैं गगन जेवढें जैसें। पवनु गगनीं तेवढा असे। भलतेहे हालवलेया वेगळा दिसे। येऱ्हवीं गगनें ते विनो
८९ तथेति तैसें भूतजात माझा ठाइं। कल्पिजे तरि आभासे काहीं। निर्विकल्पी तरि नाहीं। तेथ मी चि आघवें। ९० ९ नुरणीका म्हणोनि नाहीं
आणि आहे। हें कल्पनेचे निमोरसे। जें कल्पना लोपे अंतीं। कल्पनेसवें होये ९१ ते कल्पिते मूळ तुटाये। तें असणें नाहीं केव्हां हे। म्हणोनि निमुउनी ता पाहे। हा ऐश्वर्ययोग ९२
हा प्रतीतियाग वाधसागरीं। तूं आपणया ते कल्लोळु एक करी। मग ते पाहें सचराचरीं। तूंचि तूं असशी ९३ या ज्ञानें प्रबोधलासी की। तुज आला ना म्हणौनी देवो।
आतां हें ते स्वप्न सरो गेलें ज्ञानी ९४ तरि पुढती ते विपायें। बुद्धी कल्पनेची झोप ये। तरि अभेद बोध जाये। जे स्वप्नीं पडिजे. ९५ म्हणउनि ये निद्रेचीं वा
ट मोडे। निखिल होया चेनि आपण पेघडे। ऐसें वर्म आहे फुडें। तें रा आतां ९६ तरि सधनुर्धरा धैर्या। निकें अवधान देईं धनंजया। पैं सर्वभूतां ते माया। क
री हरी या ९७ श्री श्लोक सर्वभूतानि कौन्तेय प्रकृतिं यान्ति मामिकां। कल्पक्षये पुनस्तानि कल्पादौ विसृजाम्यहं ७
प्रकृतिमिति जियेनांव कां प्रकृति जे द्विविध सांगितली तुज मागां। एकि अष्टधा भेद व्यक्ति। दुजी जीवरूपा ९८ हा प्रकृति विषय आघवा।
तुवां मागां परिसिला पांडवा। सप्तमाध्यायें भूतमिति तित्वतु यातें श्लोक हयें व्याख्यानं म्हणोनि असो काय सांगावा। पुढती पुढती ९९
मामिकां सवियामा सि येप्रकृती। कल्पक्षये महाकल्पांचा आंती सर्वेति. सर्वभूतें अव्यक्तीं। यांति ऐ
क्याशि येती १०० ग्रीष्माचा अतिरशीं। सबीजें तृणें जैशीं। मागुतीं भूमी सी। सुलीनें होती. १ कां वार्षियें दंदं पिटें। जे हा न्नागर दिये चा अनघडु फि
टे। ते ह्मा घनत्व तु आरे। गगनिं गगनी॥ २॥ ना तरि आकाशा। गाचियेर्वा पे। वायु नि वांन वितोपे। का तरंगाकारहारपे। जळी जेवी ३. अथ वा जागिनलिये
वेळे। स्वप्न मनिचें मनी मावळे। तैसें प्रकृति प्राकृत मिळे। कल्प क्षइं ४. पुनस्तानीति मग कल्पादी पुढती। मी चि सृजी ऐसी वदंती ७
तरि तिये विषइं उत्पत्ती। निरुती आइक ५ श्लोक प्रकृतिं स्वामवष्टभ्य विसृजामि पुनः पुनः। भूतग्राममिमं कृत्स्नमवशं प्रकृतेर्वशात् ८

गी॰ अ॰ ९
७५

टीका प्रकृतिमिति नरिहे हि प्रकृतिकिरीटी। मी स्वकीय सहजें अधिष्ठी। जे विकारांतें तुसमवाय पटीं। विणावृणिपरिसे ७ विसृजामी ति म
गतया विणावृणी चे नि आधारें। ज्याह तांचे कुडियां पटत्व भरे। तेशी फ्रान्मकें आकारें। प्रकृती चि होये ७ जेसें विरजणीयाचे निसंगें। इथ चि आंबु ठे तो लागे। तेशी
प्रकृति आगारिंगे। सृष्टि पणाचिया ८ वीजजलाची नवृ ठिकल्याहे। आणि तें चि शाखोपशाखी होये। तैसें मज करण आहे। भूतांचें हे ९ आगा हे
नगर राय कें लें। या स्मणणे या। चकीरपणा आलें। परि निरुतें पाहतां काय शिणलें। राया चेंहात ११० मी प्रकृति अधिष्ठीत कैसे। जैसा स्वभीं तो जागर्से। म
गतो चि भवे शे। जागृदावस्थे ११ नरिस्व भ्रांति जागृती येतां। कायपाय दुखती पंडु स्फुता। कीस्वभामाजि आमतां। प्रवासहोये १२ यात्रा घवे या भा
अभिप्राय काइं जे यें भूतसृष्टीचें कांहीं। मज एकही करणें नाहीं। ऐसा चि अर्थ १३ प्रकृ तैरिति । जेशा शायें अधिष्ठिली प्रजा। त्याच्या पारें आप
ल्या लियाकाजा। तैसा प्रकृति संगम आसा। येरकरणें तियेचें १४ पाहे पां पूर्णचंद्राचियें भेटी। समुद्र अपार भरिते दाटी। तेथ चंद्रा शी काय किरीटी। उपरवापडे १५
जउपरि जवठिका। लोहें चालें न रिचा लोकां। नदिकवण शीण आमका। संनिधानाचा। किंबहुना या परी। मी निज प्रकृति अंगी करीं। आणि भूतसृष्टि एकसरी।
प्रसवों चि लागे॥ ॥१७॥ ॥भूतग्राममिमं कृत्स्नं जो हा भूतग्राम आघवा। अवशं असे प्रकृती अधीन पाउवा। जैशा वीजाचिया वेलपालवा
समर्थ भूमी। १८ नांत रिबाला दिवसपसां। गोसांवी देह संग जैसा। अथवा घनावळी वीरेन्ना। वार्षियें जैसी १९ कां स्वप्ना शी कारण निद्रा। तैशी प्रकृति नरें
द्रा। या अशेषाही भूतसमुद्रा। गोसांवीणगा २० स्थावरा जंगमा। स्थूला आणि सूक्ष्मा। हें असो भूतग्रामा। प्रकृती चि मूळ। २१ ८ म्हणो नि
नि भूतें हें न सृजावीं। कां सृजिलीं प्रतिपाळावीं। हे करणी न दे आघवी। आमचे यागांवा। २२ जळीं चंद्रकुचिया पसरती वेली। ते वाढि चंद्रें नाहीं केली। ते वि माते पा
वो निवळी। इ विकर्म २३ श्लोक न च मां तानि कर्माणि निबध्नंति धनंजय। उदासीनवदासीनमसक्तं तेषु कर्मसु ९ टीका ६ न चेति आणि सुट
लिया सिंधु जळाचा लोट। न शके धरूं सेंधवाचा घाट। ते वि मी सकळ कर्मसि वट। ते काय बाधिती मातें॥ २४॥ धूम्र रजाची पिंजरी। वाजल्या वांधु तें न रि हो करी।

DR. BHAU DAJI MEMORIAL

कां सूर्यबिंबा मास्वारी। आंधारें सिंगे॥ २५॥ हें असो पर्वताचे हृदइंचें। जे विपर्जन्य धारा स्वनरवोंचे। ते विकर्मजात प्रकृतीचें। न लगे मज। २६ उदासीनवत् इ
ति येरु वी इयें प्रकृतिविकारीं। एक मी चि असें अवधारीं। परि उदासीना चियें परी। करवीना करी २७ जेसा दीप ठेविला परी। वरी। कवणातें नियमीना नि
वारी। आणि कवण कवणी व्यापारीं। ता हा टेतें ही नेणे २८ असक्तमिति। तो जैसा कां साक्षी भूतु। गृहव्यापारीं प्रवृत्ति हेतु। तैसा भूतकर्मीं अनासक्तु। मी
भूतीं असें। २९ ७ हा राकुचि अभिप्रायु पुढती। काय सांगो इया उपपत्ती। येथ राकि हेच्या सुभद्रापती। तुं तुलें नाण॥ ३०॥ श्लोक म
याध्यक्षेण प्रकृतिः सूयते सचराचरं। हेतुनानेन कौंतेय जगद्विपरिवर्तते १० टीका ६ हेतुना जे लोकचेष्टा समस्तां। जैसा निमित्तमात्र सविता।
तैसा जगत्प्रभवी मी पंडुसुता। हेतुनाण ३१ मयेति कां जें मियां अधिष्ठिलिया प्रकृती। होती चराचरांचिया संभूती। म्हणो नि मी हेतु हे उपपत्ती। घडे इया।
३२ अनेन आतां ये णें उजियेडें निरुतें। न्याहाळी पां ऐश्वर्ययोगातें। जगदिति जे मा आंगा उ भूतें। परि भूतीं मी नसें ३३ अथवा भूतें माझ्या
ठाईं। आणि मी भूतामाजि नाहीं। या तु सांगतें काहीं। चुकों न को ३४ अयंभावः हें आम चें सर्वस्व गूढ। परि दाविलें तुज उघड। आतां इंद्रियां दे कवाड।
हृदइं भोगी ३५ हा रहस्यज वंन येहाता। तंव माझें साचोकारें पार्था। नुसं पड सर्वथा। जे विनुषीकण ३६ १० ये रु वी अनुमानाचे निपैसें। आवडे
ठीर कच्चें तो सें। परि मृगजळाचेनि वोल्हांसें। काय भू मि तिंबे। जे वि जाळें जाळू पां गि ठे। ते थ चंद्रबिंब दिसे आंगुठे। मग थडिये कादूनि शारिलें। ते व्हां बिंब तैसा
गं ३८ जैसें बालक विवाचा वरें। यां चिं सांकरवि नी प्रतीति चि डोलें। मग सा चो कारें बोधावेले। आथी ना हो इजे ३९ श्लोक अवजानंति मां मू
ढा मानुषीं तनुमाश्रितं। परं भावमजानंतो मम भूतमहेश्वरं ११ टीका ३२ अवजानंतीति किंबहुना भवाविहा। आणि मा कें व्हा उन्मा
दी जरि मियां। तरि तुंमी न पप निउ या। जननकांज १ ४० ये रु वी विधलीं दृष्टि कस्तलें। तेंचा दिसों यातें म्हणे पिवलें। ते विमा श्री स्वरूपी निर्मळें। दे

DR. BHAU DAJI MEMORIAL

रवतीरोष ४१ मानुषीमिति नामदिसतसें विटाचलें सुरव। तें दुधा तें म्हणे कडू विष। तेविं अमानुषा मानुष। मानिती मातें ४२ म्हणोनि पुरतीं धनंजया।
आणी विसर शीयाअभिप्राया। जें इया स्थूलदृष्टीवाया। जाइजे लगा ४३ मां जाइजे लगा ४३ मां ये स्थूलदृष्टी देखती मातें। तें विदेखणें जाण
निरुतें। जैसें स्वप्निंचें निअमृतें। अमरतें हि नोहिजे ४४ मूढाः येहवीं स्थूलदृष्टी मूढ। मातें जाणती की रूढ। परितें जाणणेंचि जाणणेया आड। रि
गोनि ठाके ४५ नापरंभावमिति जैसा नक्षत्रांचिया आभासा। साटीं घातला तया हंसा। मांजिरल बुद्धीचेया आशा। भिंगोलिया ४६
मां गंगा गाया बुद्धी मृगजळा। टाकुनि गेलिया चें कवण फळ। कासुरतरु म्हणोनि बाबुळ। सेविलीं करी ४७ हातिलयाचा चिद्रुमरा। याबुद्धी हात घातलेयां
विखारा। कां रत्नें म्हणोनि गारा। वेचीजेवी ४८ अथवा हें निधान प्रगटलें। म्हणोनि खदिरांगार खोळे भरिले। कां साउली नेणतां घातलें। कुहां सिंहें ४९
तैसी म्हणापि निप्रपंची। जिहीं बुद्धि दिधली कृतनिश्चयाची। तिहीं चंद्रासाटीं जें पाणी किंची। आधारिली ५० तैसा कृतनिश्चय वाया गेला। जैसा कोण्ही एकू
कांजी प्याला। मग परिणाम पाहों लागला। अमृताचा ५१ तैसें स्थूलाकारी नाशवंतें। भरवसा बांधोनि चित्तें। जंव पाहती मज अविनाशातें। तरि कें
सेनि दिसें ५२ अगा पश्चिमसमुद्राचिया तटा। निघिजत आहे पूर्वेचिया वाटा। कां कोंडा कांडितां सुभटा ५४ कवण आतुडे
५३ तैसें विकारलें हें स्थूळ। जाणितलेयां मी जाणवेन सकेवळ। काय फेन पितां जळ। सेविलें होये ५४ मम म्हणोनि मोहावले निमनोधर्में। हें मी
चि मानुनि संभ्रमें। तेथिचीं जीं जन्मकर्में। तियें मज चि म्हणती ५५ भूतमहेश्वरं इउनि अनामा नाम। मज अक्रियासि कर्म। विदेहा धदेहध
र्म। आरोपिती ५६ मज आकार रूपा आकार। निरुपाधिका उपचार। विधिविवर्जिता व्यवहार। आचारादिक। ५६ मज वर्णहीना वर्ण।
गुणातीता गुण। मज अचरणा चरण। अपाणिया पाणि ५८ मज अप्रमेया मान। सर्वगता ठिकाण। जैसें नाय्यमाजि वन। निदेला देख ५९
तैसें अश्रवणा श्रोत्र। मज अचक्षासि नेत्र। अगोत्रा गोत्र। अरूपा रूप ६० मज अव्यक्तासि व्यक्ती। अनार्ता आर्ती। स्वयंतृप्ता तृप्ति। भाविती गा ६१

मज अनावरणा आवरणी। भूषणातीतासि भूषण। मज सकळ कारणा कारण। मानिती गा ६२ मज सहजातें करिती। स्वयंभातें प्रतिष्ठिती। निरंतरातें
आव्हानिती। विसर्जिती गा ६३ मी सर्वदा स्वतःसिद्ध। तो कीं बाळ तरुण वृद्ध। मज एकरूपा सबंध। जाणती ते ऐसे ६४ मज अद्वैतासि दुजें। मज अ
क्रियासि काजें। मी अभोक्ता कीं भुंजें। ऐसें म्हणती ६५ मज अकुळाचें कुळ वानिती। मज नित्याचे निधनें शिणती। मज सर्वांतरातें कल्पिती। अरिमित्र
गा ६६ मी स्वानंदाभिराम। त्या मज अनेका सुखाचा काम। मी अवघाचि असें सम। कीं म्हणती एकदेशी ६७ मी आत्मा एक चराचरीं। म्हणती
एकाचा कैपक्ष करी। आणि कोपें निर्दाळु तें मारी। हें विरुद्धी ती ६८ ११ किंबहुना ऐसे समस्त। जे मनुष्यधर्म प्राकृत। तयाचि नांवें मी ऐसें विपरी
त ज्ञान तयांचें ६९ जंव आकार पुढें देखती। तया शिवें देव आहे म्हणोनि भजती। मग तो विघडलिया टाकिती। नाहीं म्हणोनियां ७० मातें येणें प्रका
रें। जाणती मनुष्य ऐसेनि आकारें। म्हणोनि ज्ञान। न चिंतें आधारें। ज्ञानासि करी ७१ श्लोक मोघाशा मोघकर्माणो मोघज्ञाना विचेतसः। राक्षसी
मासुरीं चैव प्रकृतिं मोहिनीं श्रिताः १२ टीका ।४ मोघाशा पाऊसाळिं जन्मले जे मोघ। जैसें वार्षिये विण मेघ। कां मृगजळ चित्ततरंग। दुरूनि पाहा हो ७२
अथवा कोल्हांटिचे अशिवार। नातरी वाउबुरीचे अलंकार। कीं गंधर्वनगरीचे अवतार। आभासती का ७३ साबरीवादी निलीया सरळा। वरि फळ नाहीं आंत
पाकळा। कां स्तन जालिगळां। ऐसिये जेम ७४ तैसें मूर्खाचें तयां जियालें। मोघकर्माणः आणि धिग कर्म तयांचें निपजलें। जैसें सांवरीफ
ळ आलें। घेपना दिसे ७५ मोघज्ञाना मग ते काही ते पढिनलें। तें मर्कटें नारिकेळ तोडिलें। कां आंधळेया हातीं पडिलें। मोतीं जैसें ७६ किंबहु
ना तयांची शास्त्रें। निविगळु सारी हातीं दिधलीं शस्त्रें। कां चांडाळा मंत्रें। बीजें कथिलीं ७७ विचेतसः तैसें ज्ञान न जाणत तया। आणि आचरलें गा तें धनंज
या। तें आवघेंचि गेलें वाया। जे चित्तहीन ७८ राक्षसीमिति तमोगुणाची राक्षसी। जे सद्बुद्धितें ग्रासी। विवेकाचा वर्गें ते वधि पुरशी। नि
शाचरी ७९ तिये प्रकृतीचे पडेलालें। म्हणउनि चिंतेचें कपाटें भोंले। वरि तामसियेचे पडिले। मुखवी माजि ८० जेथ आशेचि येत्आळे। आं

आंतही सा। जी भुली भ्रमे। तरी विमंतोष चि चाकले। असंडउच धवळी॥८१॥ जेथ अनाथ चि कानवरी। आवाळुं वेंचा टीत निर्भिबाहेरी। जे प्रमाद पर्वती चि दरी। सदा चिमा
तली ८२ तेथ हें प्राचियाटा। रवसरवमाझा नाचा कुरित। ते आगस्तिगवमरणी मुदा। रुद्धचबुद्धी ८३ ऐसि आसुरिये प्रकृतिचा तोंडी। जे गेले आम
तोंडी। ते बुडोनि गेले कुडी। व्यामोहाचा ८४ रावंतमाझिये पखिलगुर्ते। नपवति विचाराचे निहाते। हुं असो गेले ते थ। अद्दाचिनाही। ८५ १२ ह्मणो नि आ
सतु हेवायाणी। काइजी मूर्खाची बोलणी। वायांबादखिनावाणी। शिणेल हन ८६ ऐसें बोलिले देवें। ज्या महात्मियांते देवे। आइकें तें एवाचा विसवें। सा
धुकथा ८७ श्लोक महात्मानस्तु मां पार्थ दैवीप्रकृतिमाश्रिता ःभजंत्यनन्यमनसो ज्ञात्वा भूतादिमव्ययं १३ टीका ७ महात्मानइति
नरिजयांचिये चोरवटें मानसी। मी होउनि क्षेत्रसंन्यासी। जयापाशीं निजे लियाने उपासी। वैराग्यगा ८८ दैवीमिति जयांचिये आस्थेचिया सद्भावा। आं
तधर्म करी राणिवा। जयां चिये मनी वोलावा। विवेकाचा ८९ जे ज्ञानगंगेन्हाले। पूर्णता जेउनि धाले। जे शांतीशी आले। पालवनवे ९० जे परिणामा निघाले
कोंभ। जे धैर्यमंउपाचे स्तंभ। जे आनंदसमुद्रीचे कुंभ। चुबकळुनि भरिले। ९१ भजंति जयां चिये भक्तिची येतुली प्राप्ति। जें केवल्या ते परतें
सरह्मणती। जयाची लीला मा निमृती। नियाली दिसे ९२ अनन्यमनसः जे आंगें वांची करणी। लेइले शांती चिलेणी। जयांचे चित्त गवसणी। व्याप
कामज ९३ ज्ञात्वेति ऐसे जे महानुभाव। दैवी प्रकृतिचे दैव। जे जाणोनि यांसर्व। स्वरूप माझें ९४ १३ मग वाढतें नि प्रेमे। मातें भजती जे महात्मे।
परि दुजे पण मनोधर्मे। शिवतले नाही ९५ ऐसें मीचि होउनि पाउवा। करिती माझी सेवा। परि नवलाव तो सांगावा। असे आइकें ९६ श्लोक
सततं कीर्तयंतो मां यतंतश्च दृढव्रता ःनमस्यंतश्च मां भक्त्या नित्ययुक्ता उपासते १४ टीका ३१ सततमिति तरि कीर्तनाचेनि नटनाचे।
नाशिले व्यवसाय प्रायश्चित्तांचे। जें नामचि नाहीं पापाचें। ऐसें केलें ९७ यमदमा अवकळा आणिली। तीर्थे ठायावरूनि उठविली। यमलोकीची खुंटली।
राहटी आघवी ९८ यम ह्मणे काय यमावें। दम ह्मणे काय दमावें। तीर्थ ह्मणती काय खावें। दोष औषधा ही नाही ९९ ऐसें माझेनि नामघोषें।

नाहीं करिती विश्वाचीं दुःखे। अवघे जगचि महासुखें। दुमदुमीत भरले २०० ते पाहटेवीण पाहविती। अमृतेंवीण जिववीती। योगे वीण दावविती कैवल्य डोळां १ प
रि राया रंका पाड धरूं। नेणती सानथोराचा करू। एकसरें आनंदाचें आवारू। होत जगा २ कहीं एकाधेनि वैकुंठा जावें। तिहीं वैकुंठचि केलें आघवें। ऐसें ना
मघोषगौरवें। धवळिलें विश्व ३ तेजें सूर्य सिसांप्रत। परि तो ही अस्तवे हे कीं उणा। चंद्र संपूर्ण एकाधे वेळे। हे सदा पूर्ण॥ ४॥ मेघ उदार परि वोसरे। ह्मणोनि
उपमे हीनु पुकारें। हे निःशंक पणें सपासेरे। पंचानन ५ जयांचिये वाचे पुढां भोजें। नाम नाचत से माझें। जें जन्मसहस्रीं वोळगिजे। एकवेळ यावया ६
तो मी वैकुंठीं नसें। वेळ एक भानुबिंबीं हि न दिसें। वरि योगियांचीं मानसें। उमरडोनि जाय ७ परि तयापाशी पांडवा। मी हारपला गिवसावा। जेथ नामघोष
वरवा। करिती माझा ८ कैसे माझिया गुणी धाले। देशकाळाते विसरले। कीर्तनसुखें सुखावले। आपणापाशी ९ कृष्ण विष्णु गोविंद। या नामाचेनि निखिळ प्रबं
द। माजि आत्मचर्चा विशद। उदंड गाती १० मां हे बहु असो या परी। कीर्तिती माते अवधारी। एक विचरती चराचरी। पंडुकुमरा ११ यतंतश्च म
ग आणिके ते अर्जुना। मा चिया ठी वक्रवाजेतना। पंचप्राण मना। पाड ओघेती १२ बाहेरी यमनियमांची कांटी लाविजे। आंत वज्रासनाची पोटी पन्ना
शिली। वरि प्राणायामाची मांडिली। वाहती यंत्रे १३ तेथ उल्हाट शक्तीचेनि उजियेडें। मन पवनाचेनि सुरवाडें। सतरावियेचें निपाणियेडें। बळिया विले १४ तें
व्हां प्रत्याहारें ख्याति केली। विकाराची सांपिली बोहरिली। इंद्रियें बांधोनि आणिली। हृदयाआंत १५ दृढव्रताः मग धारणा वारू दाटिले। महाभू
तांतें एकवटिलें। मग चतुरंग सैन्य निवटिलें। संकल्पाचें १६ तया वरी जैतरे जेत। ह्मणोनि ध्यानाचें निशाण तीवात। दिसेतन्मयाचें झलत। एकछत्र १७ पा
ठीं समाधिश्रियेच्या अशेषा। आत्मानुभव राज्यसुखा। पट्टाभिषेक देखा। समरसें जाला॥१८॥ ऐसें हें गहन अर्जुना माझें भजन। आतां ऐक सांगों आन जें
करिती॥ १९ भक्त्या तरि दोन्ही पालववरी। जैसा एक तंतु अंबरीं। तैसा मीवांचुनि चराचरी। जाणति ना २० आदिब्रह्मा करूनि। सेवटीं
मशकाधरूनी। माजि हें समस्त जाणति। स्वरूप माझें २१ नमस्यंतश्च मां भगवा उधा कुडें नह्मणती। सनीव निर्जीव नेणती। देखि

जेवस्त गुरुतुं ठानी। माजिमी ह्मणोनियां ॥२२॥ आपलें उनमत्नागवे। पुढील योग्यायोगही नमानवे। एकसरें व्यक्ताव्यक्तावे निंनावें। नमूं चिआवडे २३ जेमेंउंची
उदकु पडिलें। मेंनवळवरवरि येउगलें। नेसें नमिजे भूतजात देखिलें। ऐसास्वभावचिजयाचा २४ कीफळलियातरूचीशारवा। सहजेभ
मीशिउनरेंदेखा। जिसेंजीवमात्रांअशेषां। खालावेनीने २५ असंकअगर्वनाहोउनीअसती। नयाने खिनयूहे क्विसं पती। नेजपन यमंत्रेंअर्पिनी। माझागाइं २६
नमिता माना पिमानगळाले। ह्मणौनिअवस्तिमी चिजाले। नित्ययुक्ताइति ऐसेनिरंजरमिसळे। उपासिनी २७ १७ अर्जुनागरूवी
हे भक्ती। सांगीतलीतुज भती। आतांज्ञानयह्नें यजिती। नेभक्तआइकें २८ नुरीभजनकरिनी हानवदी। तुंजाणनआहसि किरीटी। माऽगांइ या गोष्टी। केलिया
आली २९ चतुर्थाध्याये श्रेयान्द्रव्यमयाद्यज्ञाज्ज्ञानयज्ञःपरंतपेतित्रयस्त्रिंशश्लोकमारभ्ययावदध्यायसमाप्तिः तंवुआधिजी अर्जुनह्मणे। नेंदैविकि
याप्रसादाचें करणें। नरिअमृताचें आरोगणें। काइपुरें ह्मणावें॥३१॥ याबोला श्रीअनंतें। ह्मागटदेखो निनयांनें। खरावलेनि चिंत्तें। उल्लतअसे। ३२ ह्मणेपा
र्थाकेलेंपार्था। येहवीहा अनवसरसर्वथा। परिबोलवितसे आस्था। तुझीमातें ३३ तंवअर्जुनह्मणे का की इचकोरे विणचांदिणें नाहीं। जगनिवविजेहा
नयाचाठाइं। स्वभावचिकीजी। ३४ येरें चकोरें आपलिये चाडे। चांचकरि तीचंद्रासी कुडे। नेविआनी हे विनउंने थोकुडें। देवकृपासिंधु ३५ जीमेघआ
पलियेमोढी। जगाचिआर्तिकीदवडी। वांचुनित्राणकाचीनाहनकेहरी। नोवर्षविपाहना ३६ पखिचुयाएकाचियेचाडे। जेविगंगेनेंखिदाकुणेंपडे। नेविआ
र्ते बहुकांथोडे। नहीसांगावें देवें ३७ नेथंदेवें ह्मणितलें राहें। नोसंतोषआसांजोचाआहे। नयावरिस्तुतिसाहे। ऐसें नाहीं ३८ नूंपरिशीन आहसि
निकियापरी। नुंचिवकृत्वाचिवडाउकरी। ऐसें पुरस्करूनिश्रीहरी। आदरिलेंबोलों ३९ श्लोक ज्ञानयज्ञेन
चाप्यन्ये यजंतेमामुपासते॥ एकत्वेनपृथक्त्वेनबहुधाविश्वतोमुखं। १५ टीका २५ ज्ञानयज्ञेनेति नरिज्ञानयज्ञतोएवंरूप।
नथआदिसंकल्पहायूप। महाभूतेंमंडप। भेदतोपशु ४० मगपांचांचेजे विशेषगुण। अथवाइंद्रियेंप्राण। हेंचियज्ञोपचारभरण। अ १

ज्ञानधृत। ४१ नेथमनबुद्धियपाकुंडा। आंतज्ञानाग्निधडफडा। साम्यतेचिसुहाडा वेदिकाजाण ॥४२॥ सविवेकमतिपाटव। नेचिमंत्रविद्यागौ
रव। संपत्तिशांतिस्रुकस्रुवा। जीवयज्वा ४३ नोप्रतीतिचेनिपात्रें। विवेकमहामंत्रें। ज्ञानाग्निहोत्रें। भेदनाशी ४४ नेथअज्ञानसरोनि
जाये। आणि यजितायजनहें ठाये। आत्मसमरसीहोये। अवभृथस्नान ४५ एकत्वेन नेव्हां भूतें विषयकरणें। हे वेगळालें कांहींनव्हे
णें। आवघें एकचिनिमेजाणें। आत्मबुद्धी ४६ जैसा चेइला तोअर्जुना। ह्मणे स्वभ्रमीहे सेना। मी किजालोंहोतों ना। निद्रावशें ४७ आतांसे
नानेसेना नोहे। हें मीचिएकआघवें। ऐसें एकत्वे मानवे। विश्वतया ४८ मगजीवहे भाष समे। आब्रह्म परमात्मबोधें भरे। ऐसें भजतीज्ञानाध्वरें। एकत्वें
येणें ४९ पृथक्त्वेन अथवा अनादिहें अनेक। जेअनुसारिलें एकाएक। आणिनामरूपादिक। नेंहीविषम। ५० ह्मणोनि विश्वभिन्नभि
न्न। परि नभेदे तयाचें ज्ञान। जैसें अवयव नभिन्नआने। परिएकाचि देही ५१ कांशारवासाने योथोरा। परिएकाचि नरुवरा। बहुरश्मिपरिदिनकरा
चेएकाजेवी॥५२॥ नेविनानाविधाव्यक्ती। आनानेंनामें आनानावृत्ति। ऐसें जाणती भेदलाभूती। अभेदामानें ५ आहनि ५ ५३ येणें वेगळालेपणें पांडवा। करितीज्ञानयज्ञोचरवा। नेनभेदतीजाणिवा। जाणतेह्मणउनी। ५४ बहुधा। नांनरिजे धवाजियेंठाइं। देखतीजेंकांहीं। नेंमीवां
चुनिनाहीं। ऐसा चिबोधु ५५ पांहेपांबुडबुडाजेउनाजाये। नेजेनेंजळएकनयाआहे। मगविरे अथवाराहे। नहींजळाचिमाजी ५६ कांपवनेंपरमाणु
उचलले। नेपृथ्वीपणा विगळे नाहीं गेलें। आणिमागुनें नहीं पडिलें। पृथ्वीवरी ५७ नेसें भलनेथभलनेणें भावें। भ जेनें हीहो अथवानोहावें। परि नेमी
चिआघवें। होउनि ठेलों ५८ अगाहेनेक्हउंमासीव्याप्ती। मी। नेहउंनयाचीमतीनी। नैसें बहुधाआकारीवर्त्तनी। मीचिहोउनी ५९ वि
श्वतोमुखं। हें भानुचिंवआवडेनया। सन्मुख जैसें धनंजया। नेसाविश्वाचया। समोरसदा ६० अगा नयाचियाज्ञाना।

भेद नाहीं अर्जुना। आघवें जैसा गगना। सर्वांगीं भरलासे॥ ६१॥ मास्तुपासने जैसा सौ जितुला आघवा। मितुला आम्ही तैया सदा। तेसितकु शितां पांडवा। भजन जाले ६२
येक्कीली मकुमी मिआहे। तरि कवणी कें जया मिलनो हे। येथ एक जाणणे वीण गयानये। आम्हा मासी ६३ परि तें असो येणे उचितें। ज्ञानयज्ञें यजितसाते।
उपासितीमाते। जैसागीतलें। ६४ २५ आतां तुसकल्प हें मक्त मुखीं सकल अर्पितोमेमज (?) ताकी। क्रतु ने तेयासाडी सर्वी। नवविने विमाते ६५ श्लो
क अहं क्रतुरहं यज्ञः स्वधाहमहमौषधम्। मन्त्रोऽहमहमेवाज्यमहमग्निरहं हुतम्॥ १६ टीका अहं क्रतुः तो विजाणि वेदाचा विहत यज्ञ होये। तरि तु हल
वेरमी विआहे। आणि विधानातें जिया विषे। तो क्रतु ही मी चि ६६ अहं यज्ञः मग तया कर्मापासुनि बरवा। जो सांगोपांग आघवा। यज्ञ प्रकटे पांडवा।
तो ही मी चि ६७ स्वधाहमिति स्वाहा मी स्वधा। सोमादि औषधी विविधा। आज्य मी समिधा। मंत्र मी हवी ६८ अहमग्निरहं हुतं होता मी
हवन की जे। तेथ तो अग्नि रूप माझें। आणि हवन वस्तु तें जें। तें ही मी चि ६९ श्लोक पिताहमस्य जगतो माता धाता पितामहः। वेद्यं पवित्रमोंकार
ऋक्साम यजुरेव च ७० टीका १ पितेति॥ पैं जयाचे नि अंगसंगें। इये प्रकृती अष्टांगें। जन्म पाविजत असे जगें। तो पिता मी गा ७१ माता
अर्धनारी नटेश्वरी। जो पुरुष गोविचारी। तेविं मी चराचरीं। माता ही होयें ७१ धाता आणि जालें हें जग जेथ राहे। जेणें जीवित वाढत आहे। ते मी वांचुनि नो
हे। आणि निरुतें ७२ पितामहः इयें प्रकृति पुरुष दोन्ही। उपजली जयाचा मनीं। तो पितामह त्रिभुवनीं। विश्वाचा मी ७३ वेद्यं आणि आ
घवेया जाणणेयाच्या वाटा। जया गावा येती गा सुभटा। जें वेदांतें चोहटा। वेद्य जें म्हणिजे ७४ पवित्रं तेथ नाना मतां बुझावणी जाली। एकमेकां शास्त्रां चीबु
झावणी जाली। एकमेकां शास्त्रांची आनोळखी फिटली। चुकलीं ज्ञानें जेथ मिळों निघालीं। जें पवित्र म्हणिजे। ७५ ओमिति पैं ब्रह्मबीजाच्या अंकुरा।
घोषध्वनीनादाकारा। जयाचें भुवन जो ॐकार। तो ही मी गा ७६ तया ॐकाराचिये कुशी। अक्षरें होती अउमकारें तीं। जियें उपजत वेदेंसी। उठिलीं
तिन्ही ७७ ऋगिति ऋग्यजुःसाम। हे तिन्ही म्हणे आम्हा राम। एवं मी चि कुळक्रम। शब्दब्रह्माचा ७८ श्लोक

गतिर्भर्ता प्रभुः साक्षी निवासः शरणं सुहृत्। प्रभवः प्रलयः स्थानं निधानं बीजमव्ययम् १८ टीका १८ गतिः हें चराचर आघवें। जियें प्रकृती आंत सांठवे। तें शि
णली जेथ विसंवे। ते परम गति मी ७९ भर्ता आणि जया पाशीं पैं प्रकृति जिये। जेणें अधिष्ठिली विश्व विये। जो येउनि प्रकृतीचे। गुणातें भोगी ८० तो वि
श्वश्रियेचा भर्ता। मी विगा यें पंडुसुता। प्रभुः मी गोसावी समस्ता। त्रैलोक्याचा ८१ आकाशें सर्वत्र वसावें। वायुनें नावभरि उगें न असावें। पावकें दाहा
वें। वर्षावें जळें ८२ पर्वतीं बैसीकर न संडावी। समुद्रीं रेखा नोलांडावी। पृथिवीया भूतें वाहावीं। हें आज्ञा मासी ८३ म्यां बोलविलिया वेद बोले। म्यां चालविलिया सूर्य
चाले। म्यां हालविलिया प्राण हाले। जो जगातें चालवित ॥ ८४॥ म्या चि नियमिलिया साता। काळ ग्रासक करितसे भूतां। इयें म्हणितिया गतें पंडुसुता। सकळ जयाचीं ८५
तो ऐसा समर्थ। तो मी जगाचा नाथ। साक्षी आणि गगना ऐसा साक्षीभूत। तो ही मी चि ८६ जेसें जळाचें कल्लोळ। आणि कल्लोळीं आथी जळ। ऐसे निवस
तिन से सकळ। तो निवास मी ८७ ॥ निवासः॥ ॥ इहीं नामरूपीं आघवा। जो भरला असे पांडवा। आणि नामरूपें वोल्हावा। आपणाचा॥ ८८॥ शर
णं जो मन होय अनन्य शरण। त्याचें निवारीं मी जन्ममरण। पाळी शरण गमा शरण्य मी चि एक ८९ सुहृत् मी एक चि अनेकपणें। वेगळाले निम
रूं गुणें। जीवन जगाचें निर्माणें। वर्तत असें ९० जैसा समुद्रीं थिल्लरीं म्हणता। भातु नेघ भिव सविना। तैसा ब्रह्मादि सर्वां भूतां। सुहृद तो मी ९१ प्रभवः प्र
यः मी विगा पांडवा। या त्रिभुवना शिणविवाचा। सृष्टि प्रलय प्रभवा। मूळ तो मी ९२ बीज बीज शाखा प्रसवे। मग जहले पण बीजीं सामावे। तैसें संकल्पें होय
आघवें। पाठीं संकल्पीं मिळे ९३ ऐसा बीज तो मसंकल्प। अव्यक्त वासनारूप॥ ॥स्थानं॥ ॥ तयासंकल्पा मिळे पैं निक्षेपें। होय तें स्थान मी
९४ अव्यक्त इयें नामरूपें लोटती। वर्णव्यक्ती आटती। जाति चे भेद फिटती। जें आकाश ना ही ९५ निधानं तें संकल्प वासना संस्का
र। मागती स्वाचें या आकार। जेथें राहे ती अमती अमर। तें निधान मी ९६ श्लोक तपाम्यहमहं वर्षं निगृह्णाम्युत्सृजामि च। अमृतं चैवमृत्युश्च
सदसच्चाहमर्जुन। १९ टीका तपामीति मी सूर्याचिनि वेषें। तपें अहं वर्षं निगृह्णामि तें शोषें। उत्सृजामि च

पावीइंद्रहोऊनिवर्षे। तेंघुडनीफारे॥ ९७॥ मृत्युश्च अग्निकाष्ठेंरवाये। तंकाष्ठेंचिअग्निहोये। तेंसमरतें मारितें आहे। स्वरूपमाझें ९८ पुलांगीं मृत्युचा
मागीजेजें। तेंतेंस्वरूपमाझें। अमृतंचैव। आणितमरेंतेंसहजें। अविनाशमी ९९ सदिति आंताबहुबोलोनिसांगावें। तेंएकिहेंयापांआघवें
मृसिसंताअसंतजाणावें। मीचिपैंगा ३०० म्हणोनिअर्जुनामीनसे। ऐसाकुवणगावअसे। १९ चूर्णिका परिप्राणियांचेंदैवकैसें। जेनदेखतीमा
तें १ तरंगपाणियांविणसुकती। रश्मिवांचीवीणनदेखती। तैसेंमीचितोमीनट्रती। विस्मयूदेखें २ हेंआंतबाहेरीकोंदलें। जगनिरवळमाझेंचि
झालें। कीकैसेंकर्मतयांघेंजालें। जेंमीचिनाहीम्हणती। ३ परिअमृतकुहांपडिजे। कांआपलेयांतेंकडेकाढिजे। ऐसेंआधीकायुक्तीजे। अशनांशी ४
ग्रासाएकाअन्नासाटी। अंधधावेंतांपांकिरीटी। आउलतांचिंतामणीपायेंलोटी। आधवलेपणें ५ तैसेंज्ञानजेंसांडोनिजाये। तें ऐसीदशाआहे। म्ह
णोनिकेलेंतेंकेलेंनोहे। ज्ञानेंविण ६ आंधळेयागरुडापांख आथी। तेकवणाउपयोगाजाती। तैसंसत्कर्माचिउपखेवणी। ज्ञानेंवीण ७ श्लोक
त्रैविद्यामांसोमपाःपूतपापायज्ञैरिष्ट्वास्वर्गतिंप्रार्थयंते। तेपुण्यमासाद्यसुरेंद्रलोकमश्नंतिदिव्यान्दिविदेवभोगान् २० टीका २१ देखपां
किरीटी। आश्रमधर्माचियाराहटी। विधिमार्गांकसवटी। जेआपणचिहोती ८ यजनकरितांकौतुकें। तिहीवेदाचा माथाउकें। क्रियाफळेंशीउभी
ठाके। पुढेंजयां ९ सोमपाः ऐसीदीक्षितजेसोमप। जेआपणचियज्ञाचेंरूप। पूतपापाः तिहीपुण्याचेनिनांवेंपाप। जो
डिलेंदेखें १० यज्ञैरिष्ट्वा जेश्रुतित्रयातेंजाणोनी। शतवरियज्ञकरूनि मां यजितांमातेंचुकोनी स्वर्गतिमिति स्वर्गु
वरिती ११ जैसेंकल्पतरूतळवटीं। बैसोनिझोळियेपांडीगांठी। मगनिदैवनिघेकिरीटी। दैन्यकरूं १२ तैसेंशतयज्ञीयज्ञनजेमातें। कीं
इच्छितीस्वर्गसुखातें। आतांपुण्यकीहेंनिरुतें। पापनोहे १३ म्हणोनिमजविणपाविजेस्वर्ग। हाअज्ञानाचापुण्यमार्ग। ज्ञानियेतयाते
उपसर्ग। हानिम्हणती १४ येरवीनरकींनरकाचेंदुःख। पावोनिस्वर्गनामकीसुख। वांचुनिनित्यानंदनिर्दोष। स्वरूपमाझें १५

९

मजयेतांपैंसुभटा। याद्विविधवाटाअडकाटा। स्वर्गनरकाचोराटा। चोरांचिया १६ स्वर्गापुण्यात्मकें पापेंयेइजे। पापात्मकेंपापेंनरकाजाइजे। मगमातेंजेणेंपाविजे।
तेंशुद्धपुण्यगा १७ आणिमजमाजीचिअसतां। जेणेंमीदुरावेपंडुसुता। तेंपुण्यऐसेंम्हणतां। जीभनतुटेकांरे १८ अत्रपुण्यात्मकपा
पमितित्तानरदेवांकिंप्रमाणचतुर्थाध्यायेप्रथमपादेइतरस्याप्येवमसंश्लेषः पातेतुअस्मिन्नत्रामाधिकरणेसगुणज्ञानिनः उपासनव्यतिरिक्तकाम्यपुण्यपापबंध
मः जन्महेतुत्वात्पापममवेतिभाष्यकारैःव्याख्याते ते पूर्वहेंअसोआतांप्रस्तुत। ऐकपांपरिनंदीक्षित। यज्ञनिमातेंयाचित। स्वर्गभोग।
पुण्यमासाद्य मगमीनपविजेऐसें। जेपापरूपपुण्यअसे। तेणेंलाधलेनिसोरसें। स्वर्गायेती २० सुरेंद्रलोकं जेथअम
रत्वहेंसिंहासन। ऐरावतासारिखेंवाहन। राजधानीभुवन। अमरावती २१ दिव्यान् जेथमहासिद्धीचीभांडारें। अमृताचीकोठारें। जियेगावीखिल्लारें। कामधे
नूंची २२ दिविदेवभोगान्। जेथवोळगेदेवपाइकां। सेंधणींनाम्हणीचियाभूमिका। विनोदउपवनास्थिका। सुरतरूंचिया २३ गंधर्वगायनगाणीं।
रंभेऐसीयानायणी। उर्वशीसुख्यविलासिणी। अंतोसिया २४ मदनवोळगेशेजारें। चंद्रशिंपेसावरें। पवनाऐसेसांगणियारें। धांवणेंजेथें २५ पंचहस्त
तीसुखआपण। स्वस्तिश्रियेचेब्राह्मण। भाटिवेचेसुरगण। पंक्तिकरजेथें २६ लोकपाळवरागेंचे। राउतजियेपदीचे। उच्चैःश्रवाखेवाचे। खोलाणिये २७ हेंअसो
बहुतऐसें। भोगउइदसुखासमिसें॥ ॥अवंति॥ ॥जंभोगितांजीवअसे। पुण्यलेश २८ श्लोक तेतंभुक्त्वास्वर्गलोकंविशालंक्षीणेपु
ण्येमर्त्यलोकंविशंति। एवंत्रयीधर्ममनुप्रपन्नागतागतंकामकामालभंते॥ २१॥ ॥टीका७॥ ॥तेनभिरनि॥ ॥मगतयापुण्याचीपाउ
टसरे। क्षीणपुण्य संवेंचिइंद्रपणाचीउटिउतरे। आणियेवोंलागतीमाघारे। मृत्युलोका २९ जैसांगणिकाविलासकवडाझडे। मगहारहीनेंपुनरपि
येवे। तैसेंलाजिरवाणेंदीक्षितांचे। कायसांगों ३० कामकामालभंते. एवंधिक्कारमातेंचुकले। जिहीपुण्यस्वर्गनगामिले॥ गतागतं ते
याअमरपणावायाजालें। आतांमृत्युलोक ३१ मातेचाउदरकुहरी। सत्रिविष्ठमासंस्थरीं। अखंडनिनवमासवरी। जन्मोनिमरती ३२

अगास्वर्गी निधान फावे। परि चिंइले येथु हारपे आधवे। ते मेंस्वर्ग सुख जाणावें। वेदज्ञांचे ३३ अनुमपल्ला अर्जुना वेद विदस्न ही जाल्या। न ही माते नेण
तां वायां गेल्या। कणमांडु नित पणित्या। कांजसा ३४ एवं त्रयीधर्म सुरसेनें निभजण कें विण। हेत्रयी धर्म अकारण २१ मातमाणणे निकाहीनेण
तुं सुखिया होतो ३५ श्लोक अनन्याश्चिंतयंतो मां ये जनाः पर्युपासते। तेषां नित्याभियुक्तानां योगक्षेमं वहाम्यहं २२ टीका ७ अनन्याइ
ति सर्वभावें जाउ रिंवेत। जे मापलमज वीनूं। जैसा गर्भ गोलु उद्यमातें। कोणाही नेण ३६ तैसा मीवांचुनि कांहीं। आणिक गोमटें चिंतीहीं। मजचिनाम
पांहीं। जीरोधां ठेविलें ३७ ऐसें अनन्यगतिकें चित्तें। चिंतितसाति माते॥ ॥ येउनि जेनुपासितां तयांतें। मी चिसेवी ३८ तेषामिति तेएकवट
ति तिये क्षणीं। अनुसरले माझिया वाहणी। तेव्हां नयांची चिंतवणी। मज चिपडिली ३८ योगक्षेममिति मग तिहीं जें जें करावें। तें मज चि पडे आधवें। जैसा
अजात पक्षाचेनिजीवें। पक्षिणी जिये ३९ आपली नाहान भूक तेण। तयाचे निकें तें मायेच्यी चिकरणें। तैसे मज अनुसरले प्राणें। त्यांचें निकाइसें निहीनलगे मी
४० तथा माझेयां सायुज्याची चाउ। तरि तेंचि पुरवी कोड। कां सेवा स्मरतीन निम्हाउ। प्रेमसयें ४१ ऐसा मनी धरीति जो जो भाव। ऐसा मनी धरिति जो जो भाव। तो तो पु
दाल्ला गेदेवो। आणि दिधलेयाचा निर्वाह। तोही मी चिकरी। ४२ हा योगक्षेम आधवा। तयांचा मज चि लागे पावा। तयाचे या सर्वभावा। आश्रय मी ४३ श्लोकः
येप्यन्यदेवताभक्ता यजंते श्रद्धयान्विताः। तेपि मामेव कौंतेय यजंत्यविधिपूर्वकं २३ टीका ७ येइति आणाआ
णिकही सांप्रदाये। माते न ते णती समवाये। जे अग्नि इंद्र सूर्य सोमाये। म्हणउनी यजिती ४४ तेपारि तें ही की रमातें चि होय। कां जे हें आधवें मी चि आहे।
परि भजती उजरी तें। विषम पडे ४५ पाहें पां इया एका पल्लवनरूचे। हे कां यन एकें चि काष्ठि रूढे। परि पाणी घेणें मूळा चें। तें सुंचीचि घ्यापें। ४६ कां दहा हीं इं द्रि
यें आहाती। जहीं एके चिदेहींचीं होती। आणि विषय मातीं। एका चि जाया ४७ तरि करूनि रसो पचरी। कानी के चिभरावी। पुष्पे आणु नि खरं वांधी। डोळा के
वी ४८ ते पर सन ता सुखें घिसे २ इहीं सेविले २ वाया। परि मन गोयाणें चिघ्यावा। तो सामी तो पजावा। मी चि सणोनी ४९ येर माते नेण्णे नि
१०

भजत। तेवांयां चि गा आतें आन। म्हणउनि कर्म चिउरें चे ज्ञान। तें निर्दोषु होआवें॥ ५०॥ श्लोक अहंहि सर्वयज्ञानां भोक्ता च प्रभुरेव च। न तु मामभिजानंति तत्त्वेनात
श्च्यवंति ते २४ टीका ४ अहमिति येरुवी पाहे पा पैं सुता। या यतोपचारा समस्ता। मीवांचुनि भोक्ता। कवणा आहे ५१ मी सकळा यज्ञा चि आ
दि। यजनाय या मीचि अवधि नत्विति कां माते नें चुको निंदुर्बुद्धी। देवा भजले ५२ गंगें चें उदक गंगें जैसें। देनी देव पितरां हे ऐसें। मा अंसें मज दें जैसें। परि आनानें भा
वी ५३ नत्वेनेति म्हणउनि तेपार्था। पातें नेंन पवतीं सर्वथा। म गमनी जे वाहिन आस्था। तेते पावती ५४ श्लोक यांति देवव्रता देवान् पितॄन्यांति पितृ
व्रताः। भूतानि यांति भूतेज्या यांति मद्याजिनोपि मां २५ टीका १२ यांतीति मनें वाचा करणें। तयांचा मनें देवां चि पाधाहरणी। तें शरीरा जाते पेश्मणी। दे
वचि जाले ५५ पितृनिति अथवा पितरांची व्रतें। वाहिती जयांचीं चित्तें। जीवित सरलिया तयातें। पितृत्व वरी ५६ भूतानीति कां क्षुद्रदेवता दिभूतें।
जियेचि जयाची परमदैवतें। जिहीं अभिचारकें तयां तें। उपासिलें ५७ तयां देहाची जवनीक फिटली। आणि भूतत्वाची भाभिजाली। एवं संकल्प वशें फळली। कर्में तयां ५८
मद्याजिनोपि मां मग येरीं मीचि डोळां देखिला। कानीं मीचि ऐकिला। मी चि मनीं भाविला। वाचा निवाचें ५९ सर्वांगीं सर्वांगीं इं। मीचि नमस्कारिला जिहीं। दा
न पुण्यादिकें कांहीं। माझिया चि मोहरा ६० जिहीं माते चि अध्ययन केलें। जे आंत वाहेरि मि ५१ युं चि धालें। जयांचें जीवित्व जोडलें। मजचिलागीं ६१ जे अ
हंकार वाहती आंगीं। आम्ही हरी चिया भक्ति पणालागीं। जे लोभिया एकें चि जगीं। माझिये विखीं ६२ जे माझेनि कामें सकाम। जे माझेनि प्रेमें सप्रेम। माझिये भुलीं संभ्र
म। नेणती लोक ६३ जयांची जाणती मज चि शास्त्रें। मी जोडे जयांचे नि मंत्रें। ऐसें निचेष्टा मात्रें। भजले मज ६४ मां तें मरणा ऐली चि कडे। मज पि
ध्यानि गेले पुढें। मग मरतां आणिकी कडे। जाती केवीं। ६५ यांति म्हणौनि मद्याजी जे जाले। ते सायुज्या माझिया आले। तिहीं उपचार मिषें दिधले। आपणा पैं मज
६६ पैं अर्जुना माझ्या ठाइं। आपुलेपणें वीण सोय मना हीं। मी उपचार करणें हीं। नातुडेंगा ६७ येथ जाणीव करी तो नेणे। आ थिलेपण मिरवीतें चि उणें। आणि
जाल्यों ऐसें जो म्हणे। तो कांहींचि न हे ६८ अथवा यज्ञ दानादिकीं किरीटी। कां तपें हन मुक्ताटी। तें तृण एक सादी। न सरे येथ ६९ पाहें पां ज्ञानेनें चे निवळें।

ता॰ अ॰९
८२

कोणएकीवेदांपासुनिअसेंआगळें। कीशेषाहुनितोंउगलें। बोलिकेंआघी ७० मोहींआंधुरगगनउवरींहरे। येरुनेनिनेनिलुसोनिवुडे। पेथसनकादिक वेडे। पिसेझाले ७१ करितांतापसांचीकुडमणी। कृतएतजवळगेविजेलश्रूलपाणी। मोहीअभिमानसांडुनिपायवणी। माथांवाहे ७२ नानुस्वआथिलेपणासरत्री। कवणाअाहेलक्ष्मीएत्री। श्रियेसारिखेयादास्ती। घरीजियेतें ७३ नियारवेळ्आंकमिती घरकुंधी। नयानामअमरपुरीवेविली। नहोतिंहोनवाहुली। इंद्रादिकांची ७४ नियाना दूरोनिजेहांमोडिती। नेहांमहेंद्राचेरंकहोती। जियासाउाकुउपाहती। नेकल्पद्रुम ७५ ऐश्वर्यानिधानवल्लिको। सामर्थ्यघरीचियापाइको। नेलक्ष्मीमुख्यनायका। न मनेंचियेथें ७६ मगसर्वस्वंकरूनिसेवा। अभिमानसांडुनिपाउवा। नेपायधुवावयाआदिवा। पात्रनाली ७७ याळागिथोरपणापरिसांडिजे। येथलिनत्नीअपधी विसरिजे। जेनुगाधाकुटेंहोइजे। नेंजवळिकमाझी ७८ अगासहस्रकिरणाचियदृष्टी। पुढांचंद्रहीलोपेकिरोटी। नेथखद्योतकांदृष्टी। आपलेनिनेजें ७९ येथलक्ष्मीयेचेंथोरपण। नसरे। जेथशंभुचेहीनपनपुरे। येथरेरमाकनहेदरें। केवि जाणोनि आहे ८० यालागिशरीरसांडोवाकिजे। सकळगुणाचेंलोण उतरिजे। संपत्तिमदसांडिजे। कुरोंडीकरूनी ८१ १ श्लोक पत्रंपुष्पंफलंतोयंयोमेभक्त्याप्रयच्छति। तदहंभक्त्युपहृतमश्नामिप्रयतात्मनः २६ टीका १५ भक्त्युपहृतं मगनिःसीमभावउल्हासें। मजअर्पावयाचेनिमिषें। फलं फळएकआवडेतेंसें। भक्तापांचूंही ८२ तदहं मगभु क्तभजनकउदावी। आणिमीदोन्हीहातवोडवी। अश्नामि मगदेंटनफेडितांसेवी। आदरेंशी ८३ पुष्पं पैंभक्तिचेनिनावें। फुलएकमजद्यावें। नेलरवंतरिस्यांतुरवावें। परिमुखीचियाली ८४ पत्रं हेंअसोकाइशाफुलें। पानचिएकआवडेतेंजालें। तेंसान्नकहीनुहोसुकलें। भलतेंसें ८५ परिसर्वभावेंभरलेंदेखें। आणिभुकेलाअमृतेंतोषें। नेसेंपत्रचिपुरितेणेंसुखें। आरोगुंलागें ८६ तोयं अथवाऐसेंहीएकघडे। जेंपानहीपरि नजोडे। प नरिउदकाचेंनवसांघडे। नहेलकी ८७ नेंभलनेथनिमोलें। नजाउिनाहीआहेजोडलें। यइति तेंचिसर्वस्वेंकरूनिअर्पिलें। जेणेंमज ८८ नेणेंवैकुंठापासुनिविशालें। मनलागीकेलेंराउळें। कौस्तुभाहोनिनिर्मळें। लेणेंदिधलें ८९ दुधाचीशेजारें। क्षीराब्धिऐसीमनोहरें। मजलागी ११

अपारें। स्वजिलीतेणें ९० कर्पुरचंदनअगरु। ऐसेयासुगंधाचामहामेरु। मनलागिनिलाविलादिनकर। दीपमाळे ९१ गरुडासारिखींवाहनें। सुरतरुची उद्यानें। कामधेनुचींगोधनें। मजअर्पिलीतेणें ९२ मजअमृताहूनिसुरसें। बोनीनागरिलींवहुवसें। ऐसाभक्तांचेनिउदकलेशें। परितोषेंगा ९३ प्र यतात्मनः हेंसांगावेंकायकिरीटी। तुवांचिदेखिलेंआपलाइष्टी। मीसुदामयाच्यासोडीगांठी। पृथुपालागी। ९४ पैंभक्तिएकिमीजाणें। तेथसा नेथोरनलणें। आम्हीभावाचेपाहुणे। भलतेया ९५ येरपत्रपुष्पफळ। भजवयामिषकेवळ। वांचुनिआमचालागनिष्फळ। भक्तितत्व ९६ म्हणोनिअ र्जुनाअवधारीं। तुंबुद्धिएकीसोपारीकरीं। नरिसहजचआपल्यामनोमंदिरीं। नविसंबमातें ९७ श्लोक॥ यत्करोषियदश्नासियज्जुहोसिददासि यत्। यत्तपस्यसिकौंतेयतत्कुरुष्वमदर्पणं २७ टीका ३ यत्करोषीति जेंजेंकांहींव्यापारकरिशी। कांभोगहनभोगिशी॥ अथवापतेंयजि शी। नानाविधी ९८ ददासियत् नानरिपात्रेंविशेषें दानें। कांसेवकांदेशीजीवनें। यत्तपसि नपादिसाधनें। व्रतेंकरिशी ९९ तुसिति नेंक्रियाजातआघवें। जेंजैसेंनिपजेलस्वभावें। नेंभावनाकरूनिकरावें। माझ्यायामाहेरा ४०० २१ परिसर्वथाआपला जीवीं। केलियाचीसकांहींनि नुरवी। ऐसी धुनिकर्मेंद्यावीं। माझ्याहातीं १ श्लोक शुभाशुभफलैरेवंमोक्ष्यसेकर्मबंधनैः। संन्यासयोगयुक्तात्माविमुक्तोमामुपैष्यसि २८ टीका ५ शुभाशुभ फलेरितिं मगअग्निकुंडींबीजेंघातलीं। नियेंअंकुरदशेसिमुकलीं। नेविंनफळतीमजअर्पिलीं। शुभाशुभे २ अगाकर्मजेंउरावें। मगतेंहीं सुखदुःखीफळावें। पातेंतेणेंभोगावयायावें। देहाएका ३ नेंउगाणिलेंमजकर्में। नेव्हांचिपुशिलेंमरणजन्म। जन्मासवेंश्रम। वरचीहिंगेलें ४ सन्यासेति म्हणउनीअर्जुनाथापरी। पाहेचावेळनकरीं॥ हेंसंन्यासयुक्तसोपारी। दिधलीतुज॥ ५॥ यादेहाचावांदवंदीनपडिजे। सुखदुःखाचांसागरीनबुडिजे। सुखेंसुख रूपपडिजे। माझ्यापाआंग ६ श्लोक समोहंसर्वभूतेषुनमेद्वेष्योस्तिनप्रियः। येभजंतितुमांभक्त्यामयितेतेषुचाप्यहं॥ २९॥ ॥समोहमिति मीमीपुसशीकैसा। तरीमीअसाएसा। नेसर्वभूतींसदासरिसा। नेथआपरपसाभामवाही ७ येइति

१

ज्ञा॰ अ॰ ९
८३

एशियामाजेंज्ञाणेनी। अहंकाराचाकुरुठामोडुनी। जेंज्ञींकर्मकरुनी। मातेंभजले ८ मयीति तेवर्तनहीअसतदेही। तेदेहीनामाआगाइं। आणिमी
तयाचाहृदयीं। समग्रअसे ९ सविस्तर वटत्वजेसें। बीजकणिकेमाजिअसे। आणिबीजकुवणसे। वटीजेवी १० तेविआम्हातयापरस्परें। बाह्यें वि
नामाचिअंतरें। वांतुनिआनवटवस्क विचारें। मीतेचितें। ११ आताज्ञायाचे जेंसें लेणें। आणावृत्तिआहाचुवाणें। तेसें देहधरणें। उदासतयाचे १२
परिमळनिघालेयापवनापाठी। मागावोसफूल राहे देंठी। तेसें आयुष्याचियेमुठी। केवळदेह १३ येरंअवष्टंभ आघवा। तोआरूढानिमडावा। म
जचिआंतपाउवा। पैठजाला १४ श्लोक अपिचेत्सुदुराचारोभजतेमामनन्यभाक्। साधुरेवसमंतव्यःसम्यग्व्यवसितोहिसः ३०
टीका अपीति ऐसेंभजतेनिप्रेम भावे। जयाशरीरहीपाठिनपवे। तेणभलतियाहोआवें। जातीचेया १५ आणिआचरणापाहतांसुभ
या। तोदुष्कृताचाउंलुवाटा। परिजीविताचेविलेंहटा। भक्तिचाकी १६ अंगाअतीचियामती। साचपणापुढिलेगती। म्हणोनिजीविन जेणेंभक्ती।। दिधलेंतेथे
१७ साधुरेवेति तोआधीजरीदुराचारी। तरीसर्वोत्तमचिअवधारी। जेसाबुडालामहापुरी।। नमरत निघाला १८ तयावेंजी विनाले
घडियेआलें। म्हणोनिबुडालपणावायागेलें। तेविनुरेचिपापकेलें। सेवटिलाभक्ती १९ यालागिंदुष्कृतिजह्नीजाला। तरिअनुतापतीर्थी न्हाला।
न्हाउनिमजआंतआला। सर्वभावे २० मगिपवित्रतयाचीकुळ। अभिजात्यतें विनिर्मळ। जन्मलियाफळ। तयाशीचिजोडले २१ सम्यगिति
तोचिसकळपदीनल्ला। तपेंतोचिपदीनल्ला। अष्टांगअभ्यासिला। योगतेणें २२ ३० हेंअसोवहुतपार्था। तोउत्तीर्णकर्मसर्वथा। जयाचीगाअवस्था
मजचिलागी २३ आघवियामनोबुद्धीचियाराहाटी। भरुनियाएकनिष्ठेचीपेटी। मजमाजिकिरीटी। निक्षेपिलीजेणें २४ श्लोक क्षिप्रं
भवतिधर्मात्माशश्वच्छांतिंनिगच्छति। कौंतेयप्रतिजानीहिनमेभक्तःप्रणश्यति ३१ टीका १६ तुम्हमहइति तोआतांअवसे
रेंमजसारिखाहोइल। ऐसाहतननभावतुजमाइल। तरिअमृतांआंतराहिला। त्यासिमरणकेंचें २५ पैसूर्योदेवेंलांवुदेजे। त्यातावराति
वोलिजे। तेविमाझियेभक्तीवीणकीजे। तेंमहापापनोहे २६ क्षिप्रंभवतिधर्मात्मा म्हणोनितयाचेयाचित्ता। माझीजववीकर्प

१२

दुसुना। तेह्मांचितांनलना। मोंसेंरुप २७ जैसादीपेंदीपलाविजे। तोथेंआदिलकोणहेंनेणिजे। तेसामर्वस्वेंजोमजभजे। तोमीचिहोउनिठाके।। २८।।
शश्वदिति मगमाझीनित्यशांति। त्यातदशानकांति। किंवहुनाजीनी। माझेनिजीवे २९ कौंतेयप्रति
जानीहि येथेंपार्थापुडती पुडती। तेंकिंसांगोंकिती। जरिमियाचाउसभक्ती। नकिंसविजे ३० अगाकुळाचियाचोखटपणानलगा। अभिजा
त्यमतेंश्लाघा। वृथाव्युत्पत्तीचाउगा। मांसकांवहावा ३१ कांरूपवयसामाजा। आथिलेपणेंकाघ्याराजा। एकभावनाहीमाझा। तरिफल्हाउने। ३२
कणेंवीणसोपटें। कणिसेंलागलीएकदाटें। काय करावेंगोमटें। वोसनगर ३३ नांतरिसरोवरआटले। रानींदुःखियादुःखीभेटलें। कांवांझाफुले
फुलले। माउजेसें ३४ तेसेंसकळवैभव। कुळजातिगौरव। जेसेंशरीरआहेसावयव। परिप्राणचिनाही ३५ तेसेंमाझियेभक्तीविणा। जळोतें
जाळेंपूण। अगापृथ्वीवरीपाषाण। नसतीकाइ ३६ पैंहिवराचीरायसावली। जेविसज्जनीवाळिली। तेशीपुण्येंअवखुनिगेली। अभक्तांते ३७
निंवुनिंवोळियांमोडोनिआ ला। तरिकावळयांसिसुकाळजाला। तेसाभक्तिहीनवाढीनला। दोषांचिलागी ३८ कांषडुसरवापरीवादीनले। वारून्निरा
त्रीचाहृदयंचेविलें। तेंसुणपांपुलेसेंजाले। जियापरी ३९ तेंसेंभक्तिहीनाचेंजीणें। कांजेंस स्वप्नींहीसुकृतनेणें। तेणेंसंसारदुःखाशिभाणें। वाढविलें ४०
३१ म्हणोनिकुळनतमनोहावें। जातिअत्यजाहीहोवें। वरिदेहाचेंनिनावें। पशूंचेहीभाओ ४१ पाहेंपांसावजेंहातिरूंधरिलें। तेणेंकाकुतीमातेसमस्मरिलें।
तयाचेंपशूत्ववाचलोलें। पावलेंमातें ४२ श्लोक मांहिपार्थव्यपाश्रित्ययेपिस्युःपापयोनयः। स्त्रियोवैश्यास्तथाशूद्रास्तेपियांतिपरांगतिं ३२
टीका ३२ यपीति अगानावेंघेतांअवरतदी। जेंआदिपाअधमाचासदर। ति। तिपेपापयोनीहिकिरीटी। ज ओलेजे ४३ तेपापयोनी
मुढ। खरेजैसेंकाटेगड। मांहीति परिमाअाठाइंदृढ। सर्वभावें ४४ जयाचियावाचेमाझेंआलाप। दृष्टिभोगीमाझेंचिरूप। जयाचें
मनसंकल्प। माझेचिवाहे। ४५ माझेया। कीर्तीविणा। जयाचेरितेनाहीश्रवण। जयासर्वांगीभूषण। माझीसेवा ४६ जयांचेंज्ञान

विषयपरो।जाणीवमनराकातेंम्विनाणे।जयांऐसेंजाणेनेंजीरो।येदुवीमराण ४७ ऐसेंआयवाविपुरीपांउवा।जिहींआपुलियासर्वभावा।जियावपालागि
बोलावा।मींचिकुलु ४८ तेंपापयोनिहीहोतुका।परिमजरीतुकिनातुका।नूरिनाही ४९ पानूपापुतिर्तेनिआथिलेपणा।देत्यीदेवाआणिलेंउणीं।
माझेंनृसिंहत्वउणें।जयाम्वियेमहिमें ५० गोप्रकारगामजुसांटी।धेनांहंहंबहुवाकष्टी।कांजेंमिया। धावेमें गोष्ठी।जयाचियेजोडे ५१ येह्रवीहेत
कुळेंमातृंकारें।परिइहीमरिनयेवेअर्थे।म्हणेंनिम्भक्तिगायुयसरे।जानिजमसमाण ५२ राजातेचीअसुरेंआहली।निपचामाराकानेंपडली।जयाचा
मासायीजोउनी।सकळवस्तु ५३ वांचु निसोनेरूपंप्रमाणनोहे।येथराजाजासमर्थआहे।तेंचामएकजेंआहे।तेणेंविकतीआघवी ५४ ऐसेंजनमनतें
मिनरे।तेंसर्वसत्वनामरे।जेंमनोबुद्धिमोहरे।माझनिमें ५५ म्हणौनिजानिकुलवर्णा।हेआघवें निअकारण।येथअर्जुनामाझेंपण। नसतीकाइ ३६
सार्थ कपण ५६ तें विभक्तजेणेंभावें।मनमजआनयेंतेंहोआवें।आलेंनरिआघवें।मागीलवावो ५७ जेसेंनंवविवाहावबोहळजंव
नपवनीगंगाजळ।मगहोत निर्गकतीकेवळ।गंगारूप ५८ कांरवैरस्वंदनकाष्ठें।हेंविवंचनातंवचिघटे।जंवनघापतीएकवाटे।अग्निमाजी ५९ स्त्रिय
इति तेसेमृत्रीवैश्यस्त्रिया।कांशूद्रअन्यजादिरया।जानीतंवचिवेगळिया।जंवनपवतीमातें ६० तेपीनि मगजानिभक्तीपडेविडुलू।तेंद्वाभावेंहोती
मजमिनलें।जैसेंलवणघातलें।सागरामाजी ६१ तंववरिनदानदीचीनावें।तंवचिपूर्वपश्चिमेचेयावें।जंवनयेतीआघवें।सागरामाजी ६२ हचिकवणेएकें
मिषें।चित्तमजमाजिप्रवेशे।येतुलेंहोमग आपैसें।मीहोणेंअसे ६३ अगावरिफोडावयालागी।लोहमिळोकांपरिसाचेआंगी।कांतेंमिळतयेप्र
संगी।सोनेंचिहोइल ६४ पाहेपावलुभक्तिचिन्यापें।मयाआंगनांचीनिजें।मजमिनलियाकायमाजें।स्वन्रपनहती वि ६५ नानरिम्रियावैरि
मिषें।माते नपविजेविकायकैसें।कींअखंडवैरवशें।चेद्यादिकीं॥ ६६॥ अगामाझेंरूपणें वेपाउवा।मासेंसापुत्र्यादवा।कीममत्वसुदेवा।दिका
सकळां ६७ नारदाध्रुवाअक्रूरा।शुकाहनसनत्कुमारा।ययाभक्तींमिधनुर्धरा।प्राप्यजैसा ६८ तेसाविगोपिकांचीकामें।तयाके

सामपसंक्रमें।येराघातकंमनोधर्में।शिशुपाळादिकां ६९ मीएकत्वाणिचेंरवाणें।मजयेवायेभलतेणेंमार्गे।भक्तीकांविषयेंविरागें।अथवावैरें ७० म्ह
णौनिपार्थापाहीं।प्रवेशावयामाझांगाइ।उपायासिनाहीं।वाणियेथ ७१ आणिभलतियेजातीजन्मावें।मगभजिजाअथवाविरोधावें।परिभक्तकांवैरेंहोआ
वें।मासयाची ७२ अगाकवणएकेंवाले।माझेंपणजरिजालें।तरिमीहोणेंआलें।हातासिकेतें॥ ॥७३॥ ॥यालागिपापयोनिअर्जुना।कांवेश्यशूद्र
अंगना।इहींमातेंसरतां।मासिपाचीयती ७४ श्लोक किंपुनर्ब्राह्मणाः पुण्या भक्ताराजर्षयस्तथा। अनित्यमसुखंलोकमिमंप्राप्यभजस्वमां।
३३ टीका ४१ ब्राह्मणाइति वर्णांमाजिछत्रचामर।स्वर्गजयांचेंअग्राहार।मंत्रविद्येशिमाहेर।ब्राह्मणजे ७५ जेथथीनिवीचरत।अनुपा
वनास्मावयुव।मकळतीर्थां शिदेव।जदयपलेजे ७६ जेथअलउवशिजेयागी।जेवेदांचीवज्राणी।जयाचियेदिविवेचारसगी।मंगळवाढे ७७ जयाचेनि
आस्थेनेनिवाले।सत्कर्मपाहलीगले।संकल्पसत्यजिपाले।जयांचेनी ७८ जयाचेनिगावाले।अग्नीसिआयुष्यजाले।म्हणौनिसमुद्रेंआपलें।दिधलेंयापी
चीप्रीती ७९ म्यांलक्ष्मीजवच्छनिकेलीपरौती।फेडुनिकौस्तुभधुतलाहाती।मगवाउविलीवक्षस्थळाचीवारेवती।चरणरजाच्यासिया ८० आजुनी
त्याचिपाखुडा।मीउरीवाहेगानरेंडा।जेआपलियादेवमुद्रा।जतनलागी ८१ जयाचाकोपसुभटा।काळअग्निरुद्राचा वसौटा।जयाच्याप्रसादीफुकटा।
जोडतीसिद्धी ८२ ऐसेपुण्यपूज्यजेब्राह्मण।माझ्याठाईंअतिनिपुण॥ ॥तथाचश्रीभागवतेतृतीयस्कंधेषोडशाध्यायेसनकादीन्प्रतिश्री
मद्भगवद्वाक्यं श्रीभगवानुवाच यस्यामृतामलयशःश्रवणावगाहःसद्यःपुनातिजगदाश्वपचाद्विकुंठः। सोऽहंभवद्भ्यउपलब्धसुतीर्थकीर्तिश्छिंद्यां
स्वबाहुमपिवःप्रतिकूलवृत्तिं ६ टीका यस्यममअमलरूपंअमलंयशःसिश्रवणेअवगाहःप्रवेशःआश्वपचमभिव्याप्यजगत्सद्यस्तत्क्षणमेवपुनातिसो
हं विकुंठःभवद्भ्योहेतुभूतेभ्यःउपलब्धाप्राप्तासुष्ठुपावनातीर्थभूताकीर्तिर्येनसःभवद्भ्यःस्थानीयत्वोकेषरमपिहन्याकान्यस्यकथेत्यर्थः।स्वगुणानुवर्णनेनतु
ब्राह्मणोत्कर्षार्थमेव ६ श्लोकः यत्सेवयाचरणपद्मपवित्ररेणुंसद्यःक्षताखिलमलंप्रतिलब्धशीलं।नश्रीर्विरक्तमपिमांविजहातियस्याःप्रेक्षालव

भा॰श्री॰श्र॰
८५

र्थं इतरे नियमान्वहंति टीका चरणपद्मयोः स्थितः पवित्रो रेणुर्यस्य । क्षतमलो निरस्तः अखिलस्य लोकस्य मलो येन यद्वा चरणपद्मलग्नः पवित्रो रेणुर्य
स्मिन्निति सतः क्षिताखिलमलो यस्येति विग्रहः । प्रतिलब्धं प्राप्तं शीलं येन । येषां सेवया एतद्गुणमपि मां न विजहाति ॥ प्रेक्षालवार्थं इतरे ब्रह्मादयः तपोव्र
प्रतिकूलत्वं न छिंद्यामिति पूर्वेणैव संबंधः ७ श्लोक नाहं तथाद्मि यजमानहविर्विताने श्च्योतद्घृतप्लुतमदन्हुतभुङ्मुखेन । यद्ब्राह्मणस्य मुखत
श्चरतोऽनुघासं तुष्टस्य मय्यवहितैर्निजकर्मपाकैः ८ टीका किं च ब्राह्मणमुखं श्रेष्ठं सुखं अतो युष्मद्वत् तेषां मत्सुखेऽपि कारणत्वेनेत्याह । नाह
मिति । विताने यज्ञे यजमानस्य हविः विश्रब्धं पुरोडाशादि हुतभुग्मुखेन मुखेन अदन्नश्नन्नपि तथा भिन्नाश्नामि यद्यथाश्नामि तोऽश्नता ध्यानेन मुखविलोडितं
प्राशमादिभिर्निया मस्स्वा ... रतो भुंजानस्य ज्ञानिनो ब्राह्मणस्य मुखतो श्नामि यथा यि मर्पितैः कर्मफलैः तुष्टस्य निष्कामस्येत्यर्थः ८ श्लोकः
येषां बिभर्म्यहमखंडविकुंठयोगमायाविभूतिरमलांघ्रिरजः किरीटैः । विप्रांस्तु को न विषहेत यदर्हणांभः सद्यः पुनाति सहचंद्रललामलोकान् ९ टीका
किं च तेषा ममलमंघ्रिरजः अहं किरीटैः बिभर्मि तान् विप्रान् अपकुर्वतोऽपि कोऽन्यो न विषहेत कथं न सहेत । अखंडा अनवच्छिन्ना विकुंठा अप्रतिहता च योगमाया वि
लासभूता विभूतिर्यस्य । तथा यस्य ममार्हणांभः पादोदकं संस्खलं मूर्ध्नि धारणेन सहितान्लोकान्सद्यः पुनाति एवं परमेश्वरः परमपावनोऽपि सन्नहं बिभर्मीति ९
श्लोकः ये मे तनूर्द्विजवरान्दुहतीर्मदीया भूतान्यलब्धशरणानि च भेदबुद्ध्या । द्रक्ष्यन्त्यघक्षतदृशो ह्यहिमन्यवस्तान्गृध्रा रुषा मम कुषंत्यधिदंडनेतुः १० टीका
किं च मे तनूः अधिष्ठानानि काम्याः द्विजवरान् दुहतीर्गाः दोग्ध्रीर्गा इत्यर्थः । दुहितृरिति पाठे गा एव विष्णुरूपान् तत्स्वरूपांश्च अलब्धशरणानि अनाथानि श्व
लब्धशरणानि रक्षकहीनानि । भेदबुद्ध्या मदधिष्ठानत्वं न भवतीति पृथक्त्वदृष्ट्या ये द्रक्ष्यंति । अघेन पापेन क्षता दृष्टिर्येषां तान्मदीयो धिष्ठाता दंडनेता यो यमः तस्य गृध्राका
राः दूताः अहिवन्मन्युर्येषां ते रुषा क्रोधेन कुषंति चंचुभिः छिंदंति १० श्लोक ये ब्राह्मणान्मयि धिया क्षिपतोऽर्चयंतस्तुष्यद्धृदः स्मितसुधोक्षितपद्मव
क्त्राः । वाण्यानुरागकलयात्मजवद्गृणंतः संबोधयंत्यहमिवाहमुपाहृतस्तैः ११ टीका एवंभूतास्तु मां वशीकुर्वंतीत्याह । ये क्षिपंतः परुषं भाषमाणानपि

ब्राह्मणान्संबोधयंति । मयि धिया धीर्मत्प्रज्ञा वासुदेवदृष्ट्या अर्चयंतः संतः तुष्यद्धृदः प्रीयमाणचित्ताः स्मितमेव सुधा तयोक्षितं पद्मतुल्यं वक्त्रं येषां । अनुरागकलया प्रेमांशयुक्तया वा
वाण्या गृणंतः स्तुवंतः यथा कुपितमात्मजं स्निग्धः प्रीतः सन्पुत्रो वा पितरं अहमिव धृगुभृगुमात्मा ॥ तैरहमुपाहृतो वशीकृतः ११ किं पुनः आत्मामाने पावनी हे कृत
ण । समर्थावे ८३ पांडुपांडुहनाव निश्रागा निरं । शिवतत्त्वं निवहाने बलु । निर्विदेवाची निरुद्धं वेसणी कैची ८४ मावंदनने थनपवे । एमेमनी निकेसंध
रावं । श्रपूर्णापानत्वाहं समर्थावें । नेह्मकारमाव ८५ नित्य वालुगोशियाश्राज्ञा । श्रीहरं नंदमा श्राधाएणा । वाहितंतमेशिस्मा । निरंतर ८६ नेपनिवविना श्रीगोमाग
त्या । परिमळसंदाङ्गनिश्रागला । नौवद नकाइस्वंरीया । सर्वांगीनर्दुवेमे ८७ कांरव्यादके जिये वियेकामे । लागन्यासमुद्रनाची अनाथांमे । नियेगंगेशिका य अनाविमे । गास
तर श्रमे ८८ राजर्षपसतथा सणोनि राजविद्गतवास्मणा । नयांग तिमलिमी विश्रारएपं । तयांविशु द्दिमी चिनिर्वाणा । स्थितिहीमीसि ८९ इमंत्राप्य
याचा मिंद्रानजर्जरनाव । रियांनिकेविनि श्चित्र असावें । केसेंनिउपरेवसावें । गास्त्रवर्षी ९० अगाव रिपरनांपाषाण । केविनमुनावें वोरण । रोगंराटयाश्रागिउदा
सपण । श्रीपधंशी ९१ नेथनर्दकरेजतनवणावा । तेथुनि ननिधिजेकुळिपाउवा । नेविनोकायेउ निसोपदवा । भजनस्वमी कांभजिजेमाने ९२
श्रगामोतेन भजावयाचा गीकवणाचपी श्रापलाश्रागी । कायघरी कोभोगी । निश्चितीके ली ९३ गानरिचिधाकीवपमा । यया प्राणियां त्राहीहा रोमा । मन
नभजतां भरवसा । सुखचाहाला ९४ अमुख नरिंगाभोग्यजातनेतुलें । तेणकाहेहा चियांनि कियाचाण नें । श्राणिपदे हतव असे पडिलें । काचाचा
मुनी ९५ जेपदुःखाचेंके णेंसुटले । जेपमरणाचे भरलें रदें । तियेमृत्युलोकिंसियेपडले । हाटवेळ पेणे ९६ आतासुखेंशीजीविना । केवीग्राहकी
कोनिलपरस्कना । काइराखेंगीफु किंगों । दीपधाग ९७ श्रगाविषाचें कांदेवाटुनी । जोरसघेइजेपिळुनी । तयाना मंश्रमृत लेजेनी । जैसेंश्रमरहाउने ९८
तैविषयांचे जेंसुख । तेकेवळपरमदुःख । परिकायु कीजे मूर्ख । संविनानमरे ९९ कांशीसुखाइनिश्रापुलें । पाउचासतीं बाधलें । तैसें मृत्युलोकीं
चेंभलें । श्राहस्वापुलें ५०० स्रणानिमृत्युलोकीसुखाचीकहाणी । आइकिजेल कवणाचियें वाणी । केंचीसुखनिद्रा श्रापुरणी । इंगळाशेजा १ अनि
ते जियेलोकिचा चंद्रक्षयरोगी । जेथउदयहोय अस्ता लगापवागी । दुःखलेउनिसुखाची श्रागी । सवीनतजगा ते २ जेथमंगळाचा अंकुरी । सवेंचि

नं०अ०९
८६

अमंगळाची अमंगळाची पेंढोरी।मृत्युउदराचापरिवरी।गर्भागिवत्री ३ जेंनाहींनयानेंचिनवी।तंवननिनइजगंधर्वी।गेलेयानीकथेगागावी।अइहीचिनलगे ४ अ
गागिवशिला आधवावाटी।परतनेलपीउठेचिनाहीकिरीटी।मेंघनिमालेयाआगेंछी।नियपुराणींजेथिची॥५॥जेथिचेअ नित्यनेचिथारी।करितयाअल्पयांचे
आयुष्यवरी।केसेंनाहीहोणेअवधारी।निपटनियां ६ लोकं ऐशीलोकीचीनिथनारणक।जेथजन्मलेंआथीजेलोक।तयांनियुनिश्चिंतिपैचेंकौतुक।दि
सतअसे ७ पैंदृष्टादृष्टाविषेजोडी।लागिभांडवलनसुटेकवडी।जेथसर्वस्वेंहानिनेथकोडी।वेचितीगा ८ जोमोहविषयविलासींतुपें।जोअभिषाला
भारंदउपे।तयानेंसतानस्पणती ९ जपांचेंआयुष्यधाकुटेंहोये।वरुप्रसाजिरोनिजायें।तपाचेनमस्कारितीपायें।वृद्धिलगाउनी १० जंवजंववाढ
बालियावादे।तंवतंवभोंजेनाचती कोडें।आयुष्यनिमालें आंतुलेकडे।नेणतानिनाहीं।जन्मलियादिवसदिवसें।होन्लागेकाळाचियागोसें।कीवादतीकरितीं
उल्हासें।उभारितीगुढिया १२ अगामरहाबोलनसहाती।आणिमेलियानेंविरडती।परिअसतनजानीहेनुगनुणिनी।गहीसूपरी १३ दर्दुरसा
पेंगिळिजतअभा।कीतोमाशियावेंटाळिनजिभा।तैसेप्राणियेकृष्णालोभा।वादविनातृष्णा॥ १४ ॥ अहाकटकटावोरवटें।इयेमृत्युलोकिचेंउफराटें। ३३
पृथक्‌ अर्जुनातरिअसवरें।जन्मलासिनं १५ तरिसत्वरउठिनिवृहिलानीघ।येभक्तीचियेवाटेलाग।जियापावसीअव्यंग।निजधामामाझया १६
श्लोक मन्मनाभवमद्भक्तोमद्याजीमांनमस्कुरु।मामेवैष्यसियुक्त्वैवमात्मानंमत्परायणः ३४ ओंतत्सदितिश्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु
ब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेराजविद्याराजगुह्ययोगोनामनवमोध्यायः टीका १९ मन्मनाइति तुमनहेंमीचिकरीं।माझया
भजनीप्रेमधरीं। मानमस्कुरु सर्वत्रनमस्कारीं।मजएकाते॥ १७॥ ॥मद्याजी माझेनिअनुसंधानेंदेख।संकल्पजाळणनिःशेष।
तेंमद्याजीसाचुख।याचिनांव १८ युक्त्वैवमात्मानं ऐसाम्यांआथिलाहोशी। मामेवैष्यसि माझयास्वरूपापावशी।हेंअंतःकरणींतुज
शी।बोलिजसे १९ मत्परायणः अगाआघवेयाचोरिया।आपलेंजेंसर्वगुह्यतमवेविलें।तेंपावोनिसुखसंचलें।होउनीगाशी २० ऐसेंसा १५

वृंदलिपरब्रह्में।तेसेंभक्तकामकल्पद्रुमें।बोलिलेंश्रीआत्मारामें।संजयम्हणे॥२१॥ अहोआइकिलेनमेकींअवधारा।तंवरपावोलीनिवांतसांतारा।जैसाहेमा
तुवेकापुरा।तैसाउगाणिकृष्णें २२ तेथसंजयेंमाथातुकिला।आहाम्न मृताचापाउसवर्षला।हायेथअसतुविगला।शोजियांगांवा २३
तक्षीदानारहाआमुचा।गेसंबोलुतांमळेलवाचा।कापकरुयणाचा।स्वभावचिंत सा॥२४॥परिबापुभाग्यमाझें।ह्मणोनसांगावयाचेनिव्याजें।केमा
रसिलामुनिराजें।श्रीव्यासदेवें २५ इतुलेंहेंवाउसायाम्ले जंवबोलतसेदढमानसें॥ ॥स्तंभः स्वेदाथरोमां
चः स्वरभंगोथवेपथुः वैवर्ण्यमश्रुप्रलयइत्यष्टौसात्त्विकाम ताः॥१॥ टीका वैवर्ण्य तंवतनधरतआ
लेंवोरसें।सात्विकारवे २६ स्तंभः चित्त एकवटलें आवुधेना स्वरभंगः
वाचापांगुळलीजेथिचातेथ॥ ॥रोमांचः॥ ॥ अपादकंचुकीने।रोमांचआले २७
अश्रुः॥ ॥अर्धोन्मीलितउंडे।वर्षतानिआनंदजंडे॥ ॥ वेपथुः॥आंतुलासुखा।मिचिनिवंदे।बाहरिकांपे २८
स्वेदः पैंआघवाचिरोमप्रतचि।आलीस्वेदकळिकानिर्म ळी।लिस्मामानिपांचीकुणयाची।दिसेआवंडेतैसा
२९ प्रलयः तैसामहासुखाचेनिअतिरसें।जेथआटणीहोतनीव दशो।तेथलिरोपिलेंव्यासें।तेंनेंदीनिहो ५३० आणिश्री
कृष्णार्जुनांचेंबोलणें।घोकरिआलेंश्रवणें।कींदेहस्मृतीचानिगें।वाफसाके ला ५३१ तेढानेत्रीचेजळविसर्जी।सर्वांगिचास्वेदपरिमार्जी
तेवीचिअवधारामणेअहोनी।धनराष्ट्रातें ३२ आणिश्रीकृष्णवाक्यबीजनिवडे।संजयप्रमानिकाचाबीवडे।म्हणोनियाआतेयाहोईलसुखवाडें।प्रमेयपिका
ची ३३ अहोअलुमाळअवधानद्यावें।इतुलेनिआनंदाचेराज्यींबैसावें।बापश्रवणेंदिपंतपारेवें।पानवीमोच ३४ म्हणोनिविभूतिचातागाव।
दावीलसिद्धांताचाराव।तेंएकाह्मणेज्ञानदेव।निवृत्तीचा ३५ शाकेंसोळाशातेतेरोत्तरें।तेंपरपरहतीकल्यानेश्वरें।गोविंदबरवापुत्तानरें॥जगन्नाथनेले
खक ५३६ इतिश्रीगीतार्थदीपिकायांज्ञानदेवविरचितायांनवमोध्यायः श्रीकृष्णार्पणमस्तु ७ १६

नं० अ१०
८८

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीपरशुरामायनमः ॥ यावद्दलपवनकाल्पकुठपर्यविकरांत्रादिकं यावदृष्टविषाणवेणुदलशिकयावद्विभू
षांबर यावच्छीलगुणाभिधाकृतिवयोयावद्विहारादिकं सर्वं विष्णुमयं गिरोगवदेन ःसर्वसत्रपोवभौ १ नमोविशदबोधविदग्धा। विद्यारविंदप्रबोधा। पराप्रमेयप्र
मदा। विलासिया १ नमोसंसारतमसूर्या अपरिमितवीर्या तरुणतुर्यवर्या लालनलीला २ नमोजगदखिलपालना मंगळमणिनिधाना स
ज्जनवनचंदना आराध्यलिंगा ३ नमोचतुरचित्तचकोरचंद्रा आत्मानुभवनरेंद्रा। श्रुतिसारसमुद्रा मन्मथमन्मथा ४ नमोसुभावभजनभाजना
भवेभकुंभभंजना विश्वोद्भवभुवना श्रीगुरुराया ५ तुमचाअनुग्रहगणेश जैंआपलाउदेसीरस तैंसारस्वतीप्रवेश बाळकाही आथी ६ जीदैविकीउदार
वाचा जंमिउपदेशादेनाभिकाराचा नमिनवरससुधाब्धिचा पवाउलाभ ७ आपलास्नेहतेस्विवागीश्वरी तयामुकेयातेंअंगिकारी
तेंमाछुस्पतीगीकरी प्रबंधहोउ ८ असोहृदृष्टिजयावरिसलके कीहापत्रकरजयामाथापारुके तोजीवचिपरिवुके
महेशाशी ९ येढ्ढेजिपमहिमेचेंकरणें तेवाचाबळेवानविकुव णं कायसूर्याचियाआंगाउटणी। लागतआहे १०
केंउताकल्पतरुवरिफुलोरा कोइसेनिपाडणेरक्षीरसागरा कवणेवी सीकापुरा वासुदेवा ११ चंदनातेंकाइंसनिकचावें
अमृताकेउतेंरांधावें गगनावरिउभवावें धडकेवी १२ तैसेंश्रीगुरुचे महिमान आकळितेंकंअसेसाधन हेंजाणोनिस्यांतम
न निवांतकेलें १३ नरिप्रज्ञेचेनिअथिलेपणें गुरुसामर्थ्यातेपकरूसणें तरितेंमोतियांरिभंगरंगें। तैसेंहोइल १४ कांसाउपघरेपारजनतुवणी तैशी
असतुकतीचीबोलणी उगेयासाधावेविसरणीं। हेंचिभलें १५ मगम्हणितलेस्वामी भलेंनिमूमंतेंबरवेंखेळातुम्ही म्हणउनिश्रीकृष्णार्जुनसंगमीं प्रयागवट
जाला १६ मागांहृथदत्तलिगातलियासाठीं आधवूपाशींराबोधीकरूनिवाटी उपमन्युपुढांधूर्जटी। क्षीराब्धीजैवीं १७ नातरिवैकुंठपीठनायकें सरळाकृत
कौतुकें ठुसाक्विडारिजनिभावकें ध्रुवपदाचें १८ तेशीजेब्रह्मविद्याविश्रामतो सकळशास्त्राविसवनागवो तेभगवद्गीतावोलागोंतो ऐसेंकेलें १९ जेंबोलणें
यांचरानीहिउला नाइकोफळलेयाअक्षराचीवार्ता तेवाचाकल्पकल्पलता विवेकाची २० होतांदेहबुद्धिएकसरी तेआनंदभांडारकेलीवोवरी मगगीतार्थहीर

राम
१

सागरीं ज्ञलशयनपर्णलोभों २१ ऐसेंएकेकाहरावाचेंकरूणें तेंअपारवोलोंकेविमीजाणें। परिअनुवादलोभीटपणें तें उपसाहिजोनी २२
आतांजीआपलेंनिप्रसादें म्यांभगवद्गीतावचीप्रबंधें पूर्वकांडविनोदें वाखाणिलें २३ प्रथमींअर्जुनाचाविषाद दुजांबोलिलायोगविशद प
रिसांख्यीबुद्धिविभेद दाउनियां २४ तिजांकेवळकर्मप्रतिष्ठिलें तेंचिचौथांज्ञानेंशीप्रकटिलें मगपंचमींगुह्यसिलें योगतत्त्व २५ तेंचिषष्ठामाजिप्रकट
आसनालागोनिस्पष्ट जीवात्मभावएकवाट होतीजियापरी २६ तेवीजियोगस्थिती आणिजेयोगभ्रष्टाजेगती तेआघवीउपपत्ती दाखविलीषष्ठीं २७
मगतयावरिसप्तमीं प्रकृतिपरिहरउपक्रमीं करूनिप्रश्निजेपुरुषोत्तमीं तेहस्तणितलेंसप्तमी २८ पाठीसप्तप्रश्नसिद्धी बोलोनिप्रयाणसमयबुद्धी एवंसकळवाक्या
अवधी अष्टमाध्यायीं २९ नवमाध्यायमहिमा मगशब्दब्रह्मींअसंख्याकें जेथिलकाहीअभिप्रायविकें तेतुलाममहाभारतेंएकें लक्षेजोडें ३० तियेमाजि
घवादिजेभारती तेध्याभ्रंशीकृष्णार्जुनवचनाकीं आणिगीतार्थमांनेंशांती तेएकलानवुमी ३१ म्हणउनिनवमाचाअभिप्रायी मजसालाबोलावयाविहाळूमीवायां गर्वकां
करूं ३२ अहोगुडद्राक्षरागोंकृपाचे बांधेनिरोकाचिरसाचें परिपाहतांविशेषणगोडिपण आनआनआथी ×पा×३३ ×कुट× एकजाणोनियाबोलती ग
कगायेंवायजाणविती एकजाणोनिजाणोहारपती जाणतेगुणांशी ३४ तैसेंअध्यायहेगीतेचे येथुअनिर्वाच्यपणनवमाचें तरिवाखाणिलाजीमनमचें॥ सामर्थ्यप्रभु ३५
कागायें ... ३६ एकोंआकाशेंस्वर्गोंधरिलें एकेंचुळोंसागरातेंभरिलें तैसेंम
अहोएकाचीकागीतपीनल्ली एकीस्वर्गीवृसिष्टविकेली एकीपाषाणीवाउनिजनसिंधी समुद्रीकटकें ३६ एकीआकाशींसूर्याचेंधरिलें एकेचुळीसागरातेंभरिलें तैसेंम
अहोएकाचीकागीतपीनल्ली एकीस्वर्गीवृसिष्टविकेली एकीपाषाणीवाउनिजनसिंधी समुद्रीकटकें ३७ परिहेंअसोयेथपोसें श्रीरामरावणजुझीनिकसें कांश्रीरामरावणेंसें मिनलेंसमरीं ३८ तैसेंनवमींश्रीकृष्णेंवी
जयुकेयाकरवीबोलविलें अनिर्वाच्यतुम्ही ३९ परिहेंअसोयेथपोसें ... ३८ तैसेंनवमीश्रीकृष्णेंवी
लणें नवमींचियाचीरोमेंमोठाणें पथानिवाउतमज्ञजाणें जपागीतार्थाहोती ३९ एवंनवही अध्यायपहिले म्यांमतीसारिसेंवखाणिले आतांउत्तरखंडआदरिलें ग्रंथा
ने बोल ४० दशमीं विभूतिनिनागरपण शांतशृंगारातेंपुरोंगें वोवियांकोंचिलें साहित्याहोती ४१ मूळग्रंथीचियासंस्कृता मुनेंमऱ्हाठीनीटपाहतां अभिप्रायमान
लेचाउक्ता ४२ दशमींयुंचनिनागरपण शांतशृंगारातेंपुरोंगें वोवियांकोचिलें साहित्याहोती ४२ मूळग्रंथीचियासंस्कृता मुनेंमऱ्हाठीनीटपाहतां अभिप्रायमान
लेचाउक्ता ४० दशमींयुंचनिनागरपण ... ४३ जेसेंआंगिचेनिसौंदर्यपणें आंगाआगमिहायचेरणें तेथेंअलंकारलेंकवणाकवणें हेंनिर्वचिजेना ४४ तैशीदेशीआणिसंस्कृ
तिजा कवणभूमिकादेखाव ४३ जैसेंआंगिचेनिसौंदर्यपणें आंगाआगमिहायचेरणें तेथेंअलंकारलेंकवणाकवणें हेंनिर्वचिजेना ४ तैशीदेशीआणिसंस्कृ
तिजा कवणभूमिकादेखाव ४५
पी २ तेथपविभूतिप्रनिविभानी प्रस्फत्नअर्जुनासांगितली तेविद्वज्जनसद्भावी हाणिपेनकथा ४१ २

गवाणी एकाभावार्थाचासुखासनीं शोभतीश्रीयुणी चोखट आइका ४६ उगवलेया भावारूप करितांसहृत्त्विंचा गोरोप चातुर्यलेणेहेंपडप जोडलेंआस्था
४६ ऐसेंदेशियेचेलावण्य हिरोनिरसाआणिलेंनारुण्य मगरचिलिपेपुलेतेंआगण्य गीतातत्व ४७ जोसुरचराचरपरमगुरु चतुरचित्तचमत्कारु तोआइकाश्रीया
देवेश्वर बोलताजाला ४८ ज्ञानदेवनिवृत्तिचा म्हणे ऐसेंबोलिलेश्रीहरीनेणें अर्जुनाआघवीयाचीमानस्अंतः करणें धांडोळून आहणी ४९ श्रीभगवानुवाच भूय
एवमहाबाहो शृणुमे परमंवचः यत्तेहं प्रीयमाणाय वक्ष्यामि हितकाम्यया १ टीका १२ भूय एव आलीमागीलुजेनिरूपणकेलें तेंतुझेंअवधानदेखोनिकिलें
तवरांचेनकोंभलें पूर्णआहे ५० घटीं थाउंसेंउदक घालिजे तेंपेणगळुनरिघेरीनेभरलें तैसापविसडनिपाहिलातवपरिपूर्ण ऐसें चिहोतसे ५१ पहिलेंअवधि
यातरिसर्वेस्वसाठिजे मगचोरवनदिनाविपाडारीकाजे तैसेंकिरीटीतुंआतांमाझे निजधामगा ५२ ऐसेंअर्जुनापेडनियत्तेसर्वेश्वरें पाहे होनिवोलिलेंआदरें।
गिरिवरदेखोनिसुभरें मेघजैसा ५३ तेंसारूपालुवाचाचाचो महाबाहो इति म्हणेआइकेंगामहाबाहो सांगितलाम्बिअभिप्रायो सांगिजेलपुडती ५४
पेरणिवर्षीक्षेत्रपरिजे जंवजंवपिकाचीवाढीदेखिजे तंवतंवपुढतीपिरगिजे वाहोकरितो ५५ पुडतीपुडतीपुरवदेतो जोडेबानियलीअधिकता म्हणेनिसोनेपुडसुता
नोशिवीआवडे ५६ हितकाम्यया तैसापेखुणार्थी तुजआभारनाहींसुर्वथा आलीआपलियाविस्तार्थो बोलोपुडती ५७ तेमैवाळकालेविजेलेणे तेथ
गारवाळककाइजाणे परितेसुखाचेंमोहळकरणें ततनियादिठी ५८ तेसेंतुझेंहितआघवें जंवजंवकानुतफावे तवतंवआम्हांसेंसुरवदुणावे ऐसेंआहे ५९
यत्नइति आतांअर्जुनाअसोहेंविकडी मजउघडतुंसीआवडी म्हणोनितिचितिवीसवडी बोलतानये ६० आलांयेतुलेयानिकारणें तेंचितेंतुजशीबोलणें परिअ
सोहेंअंतःकरणें अवधानदेई ६१ श्रणुवचः तरिआइकेंआइकसुवर्म वाक्यमाझेंपरम जिचेंअक्षरेंवेदउनिपूरब्रह्म तुजखेवतायेतसे ६२ १ पैंकिरी
टीतुमातें नेणत्रिनिरुतें तरितोणमीजोयेथ तेंविश्वचिहें ६३ श्लोक नमेविदुःसुरगणाः प्रभवं नमहर्षयः अहमादिर्हिदेवानां
महर्षीणांचसर्वशः २ टीका नमेविदुः जेथवेदमुकजाले मनपवनपांगुळले रात्रीविणमावळले रविशशिजेथ ६४ सुरगणाः अणावुदरीचा
गर्भजैसा नदेखेआपलेंगोतेंचीवयसा आघवेयाचीदेवांतैसा नेणवेकहीं ६५ नमहर्षयः आणितलवराउदधिचेमान मजाकोनांच्युंबेंचिगगनें तेविमह

र्षीचेंज्ञान नेदरवेचिमातें ६६ प्रभवं मीकवणकेतुचा कवणाचाकैंजाला यानिरुतीकविनावोला कल्पगेले ६७ अहमिति कांजेमहर्षिआणिसुरांदेवां येरांभूतजा
तसर्वा मीआदिम्हणोनिपांडवा अवघडजाणतां ६८ ततवेडेंउदकपर्वतवळघ जरिझाडवाटतमूळाझिलगे तरिम्याजालेनिजगेंजाणिजेमातें ६९ कागाभवतेवट
गिवमे जरितरंगींसागरसांटवे कापरमाणुमाजिमामावे भूगोलहा ७० तरिम्याजालेयांजीवा महर्षिअथवादेवा मातेंजाणतयाहोआवा अवकाशगा ७१ २ ए
माहीजरिविपायें सांडुनिपुढिलपायें सर्वेंद्रियेंडगाये पालिमोरांजी ७२ तभअलिसम्वीजी स्वयंअलिमहोणेनभाची हेंतिमहाभूतांचेमाथियाडी चढणेंभाचे ७३
भवर्तलाहीबेगेंबळें मरुकरितदेहपाचुनिमागिलीकडे महाभूतांचेपाचुंदे माथयावरी ७४ श्लोक यो मामजमनादिं च वेत्ति लोकमहेश्वरं असंमूढः समर्त्येषु सर्वपापैः
प्रमुच्यते ३ योमामज तेथराहूनिगायतिकें स्वप्रकाशाचांसेवें माझेंअजनत्वदेखे आपलांडोळा ७५ अनादिमिति मीआदीतिपर सकळलोकमहे
श्वर तयामातेंजोनर यापरीजाणे ७६ असंमूढइति तोपाषाणामाजिपरिस जैसारसांआनसुधारस तैसामनुष्याआंनतोअंश माझाजाण ७७ ते
चालतेंज्ञानाचेबिंब तयाचेअवयवतेचसुखाचेकोंब येरमाणुसपणतेंभांव लौकिकभाग ७८ पैंआवचरेंकापुरा माजिसांपडलाजरिहिरा तरिजदकीपडिलेयानी
रा नागवेकीतो ७९ तैसेंमनुष्यलोकीचेयुआंत जरीजालामाकृत तरीप्रकृतिदोषांची नेणिजेतेथ ८० सर्वपापैरिति तोआपभयेंचिसांडिजे
पापीं जैसाजळताचंदनसर्पी तविमातेंजाणतांसंकल्पी वर्जुनियापें ८१ ३ तेंचिदेसेंआमतेंआणिजे ऐसेंकल्पीजरिकिजतुझें तरिमीतेसाआहेमाझे
भावपृथक ८२ जेवेगळ्यायाभूती मारिरेवृहोउनिप्रकृती विरखरलेआहेतिजगती आवघिये ८३ श्लोकौ बुद्धिर्ज्ञानमसंमोहः क्षमा सत्यं दमः शमः सुखं दुःखं
भवोऽभावो भयं चाभयमेव च ४ अहिंसा समता तुष्टिस्तपो दानं यशोऽयशः भवन्ति भावा भूतानां मत्त एव पृथग्विधाः ५ टीका बुद्धिरिति तेथप्रथमजाण
बुद्धी मगज्ञानतेंनिरवधी असंमोहसहनसिद्धी क्षमासत्य ८४ मगशमदमदोनी कासुखदुःखवर्तेतेंमनीं अर्जुनाजनअभिनाशमानी भवामाजी ८५ पैंभयआ
णिनिर्भयता अहिंसेति कांअहिंसाआणिसमता तुष्टितपपंउसुता दानजेंगा ८६ अयशयशकांअपरव्याती भवंतीति हेंजेभावसर्वत्रदिसती ते
मजपासुनिहोती भूतांचाठाइं ८७ जेंसीभूतेंआहतीभिन्नती तेसेंचिहहींवेगळाळेमानीं एकतपजतिमासाज्ञानी एकतेंणतीमातें ८८ प्रकाशआणि

कडवसें दोहींसूर्यासवृद्दिसे अकाशउदयवसे गमयअसासेवे ८९ आणिमाझेंआरोणेनेसरो तेंमवभ्रनाचेशभावाचेंकरणें त्यांणेनिभ्रतीभावाचेंहोणें विषमपडे
९० यापरीमासाभावी हेजीवसृष्टिआधवी गुंजलीअसेजाणावी पंडुकुमरा ९१ ४ ५ आतांइयेचिसृष्टीचिपाळक जयाअधीनवर्त्तनीलोक तेअकराभा
वआणिक सांगेनआइके ९२ श्लोक महर्षयःसप्तपूर्वेचत्वारोमनवस्तथा मद्भावामानसाजाता येषांलोकइमाःप्रजाः टीका ११ महर्षयइति
तरिआघवाचिगुणींवृद्ध जेमहर्षिमाजिप्रबुद्ध कश्यपादिप्रसिद्ध सप्तऋषी ९३ आणिआणिकहीसांगीजातील नरीचौदाआंतमुदल स्वायंभुमुख्यवडिल
आरिमनु ९४ ऐसेंहेअकरा मद्भावाइति माझेमनींजालेधनुर्द्धरा सृष्टीचियाव्यापारा लागोनिया ९५ जैंलोकाचीव्यवस्थानपुडे त्रिभुवनाचेंकांहीनमा
उ जैंमहाभूताचेंदळवाड अवुंविन ९६ जैंचिईजालें येषामिति मगइहीलोककेलें येथअध्यक्षरचुनिठेविले इंद्रीजन ९७ म्हणोनिअकराहीराजा मग
येरजगयांचिप्रजा एवंविश्वविस्तारमाझा ऐसेंचिजाणे ९८ अयंभावः प्राहपांआरंभीदीजएकलें मगतेंचिविरुढल्यांबुडजालें वुडींकांमेतिघाले खांदि
यांचे ९९ खांदियापासुनिअनेका फांटलियाशाखा शाखास्तवदेखा पालवपानें १०० पालवीफूलफळ एकहेस्वजातिसकळ तेंनिर्धारितांकेवळ वी
जाचें आघवें १ तैसामीएकचिपहिले मनजालेंमनातेंवियालें तेथसप्तऋषीआणिजाले चौदामनु २ तिहींविविधलोकसृजिले लोकलोकपाळवेगळाले नव
लोकपाळीवाढविलें प्रजाजात ३ ६ ऐसेंनिहेंविश्वयेथें मीचिविस्तारलासेनिरुतें परिभावाचेनिहातें मानेजया ४ ॥ श्लोक एतांविभूतिंयोगंचमम
मयोवेत्तितत्त्वतः सोविकंपेनयोगेनयुज्यतेनात्रसंशयः ७ टीका ५ एतामिति पूर्वाहीगोसावीमदाधनीहेभावावयामाजिंयाविभूती आणियांचिया
व्याप्ती आपंजग ५ योगंच म्हणऊनिब्रह्मयापरी ब्रह्मादिपिपीलिकावरी मीवांचुनिदुसरी याजिनाहीं ६ ममेति ऐसेंजाणणेंजयाचें योगेन तयाचेंइ
रेफुटेंजालेंज्ञानाचें म्हणोनितउत्तमअधमभेदाचें स्वप्नेंस्तव ७ मीआणियाविभूती विभूतिअधिष्ठितिव्यक्ती हेंआघवेंयोगप्रतीती एकचिमानेनिश्चये ८
सोविकंपेन म्हणोनिनिःशंकमहायोगें युज्यतइति मजमिनलेमनाचेंआंगें येथसंशयकरणेंनलगे तोनिश्चयेंचिजाला ९ ७ कांजेऐसेंकिरी

री मातेंभजेजोअभेददृष्टी तयाचियेभजनातेनाटघी सनिमृष्ट १० म्हणोनिअभेदेंजोभक्तियोग तेथशंकानाहीनपेखंग करितांउल्लानत्रीचाग तैंसांगीतलेंपधी ११
तुनाविंशानिमश्लोकेंव्याख्यान तोचिअभेदकैसा हेजाणावयामानसा मादस्तवालागीरिपरिसा बोलिजेल १२ श्लोक अहंसर्वस्यप्रभवोम
त्तःसर्वंप्रवर्तते इतिमत्वाभजंतेमांबुधाभावसमन्विताः ८ टीका ७ अहमिति तविसीच्याकसर्वा यथाजगाजस्मपाउवा आणिमजचिपासुनिआघवा निर्वा
हपथाचा १३ कल्लोळमाळाअनेका जन्मजळींनिर्पंगा आणितयांजळचिआश्रयनरंगा जीवनहीजैसें १४ ऐसेंआघवांचिठाइं तयांजळचिनेविपांपही तैसामीवांचु
निनाहीं विश्वीइये १५ इतीति ऐसेंव्यापकामातेंजाणिमातें जेभजतीभल्जेथ पुरिमाचोकारंउदिनें प्रेमभावें १६ देशकालवर्तमान आवघेंमनाविभिकरूनिअभि
न्न जैसावायुहोउनिगगन गगनीचिचरे १७ बुधाइति ऐसेंनिजेनिजज्ञानी रेखनसुखेंत्रिभुवनी जगद्रूपामनी
मात्यनिमातें जेतेंभेटेभूत तेंमानिजेभगवंत हाभक्तियोगनिश्चित जाणपार्था १८ मच्चित्तामद्गतप्राणाबोधयंतःपरस्परं कथयंतश्चमांनित्यंतुष्यंतिचरमंतिच ९ टीका
१० मच्चित्ताइति चित्तेंमीचिजाले मियांचिप्राणीधाले जीवामरीविसरले बोधाचियाभुली २० बोधयंतइति मगतयाबोधाचेनिमाजें नाचतसंवादसु
खाचीसोजें आणिताएकमेकांघेपदिजे बोधचिवरी २१ जैशाजवळिकेंचीसरोवरें अंचबुकयाकांचवुनीपरस्परें मगतरंगाशीधुवधार तसंगिहोती २२ तैशाियेरय
रांचीमिळणी पडतप्रानंदकल्लोळाचीवेणी तेथबोधाचीलेणीं बोधाचिमिरवी २३ जैसेंसूर्येंसूर्यातेंवोवाळिलें कींचंद्रेंचंद्रमयासमरिघलें तेनरिसमानपाडें मिळ
ले दोनीवोघ २४ तैसेंप्रयागहोतसामरस्याचें वरिवोसाऱ्यापरमात्मिकाचेंतसंवादचतुष्पथीचे गणेंद्रजालें २५ कथयंतइति तेहांतयामहासुखाचेंनिभरें धांवो
निदेहाचियागांवाहिरे मियांधालेपणेंउहारें आगळीगर्जो २६ पेंगुरुशिष्याचारएकांतीं जेअक्षरएकाचीवदंति तेमेघाचियापरीविजगती गर्जतीसेंध २७ जेवीकमळक
लिकाजाल्लेंपणें हृदयंआमकरंदाराखोनेणे दैरायभंकापारणें आमीराचे २८ तुष्यंतिच तेंमीनिमानेनिश्चयकथिते कथितेनिर्वाणपदकुवांविसरत रमंतिच मगतयावि
सरामाजिविरत आंगेंनीचि २९ तयानश्रीभागवतदशमविदस्कंधोएकविंशतिनमश्लोकभक्तिगुरुकरोति श्लोकः उरवगमान्मनलनिगमायनवात्ततनोष्पर्तम

हाम्हणोनि पुनि वर्ते परिश्रमणाः। नपरिलभ्यंगिकेविंदपवर्गमपीश्वरतेसणामरोनहंसकुलसंगविसृष्टगृहाः २१ टीका दुरवगमेति भोईश्वरतु वेधियनआत्मनतत्वस्पनि
गमायना पनायनवालनोराविःक्रमक्लृप्तः चरित्रमहाम्तनाविस्नाम्नन्परिवर्ते विगाहननपरिश्रमणाःपरिवर्जनार्थः श्रमणाश्रमः गजश्रमाइत्यर्थः श्रपवर्गमपिकेचि
नपरिषतजितिनेछंति कुळोत्पन्नइदुपदारिकेचित्निरिणवंभस्माःभजिरसिकाःविस्वाइनिदर्शयति नकेश्रुमन्यन्लेछंति किंतुनेवस्पणोःसंजोप्रवं
सिद्धगृहादिसुखसमृपैषंतइत्याह नवरणासरोनहंसाकुलसंगविसृष्टगृहाइति जुलसणासरोनहंसाइवरसमाणायेभकालेपाकुळनेनसंगस्तेन विसृष्टा गृहायेस्तेनथा
अनेनश्रवणकीर्तनेदर्शिति श्रुतिस्युक्तसभाधिस्पभक्तेर्दर्शयति यथाहयसेवेंदिवाननमंतिसुसुसवोअस्तवादिनश्चेति धारल्यागंचसवंनेभाष्यकृद्धिःमुक्तात्रपिलीला
विग्रहंकृत्वाभजंतइति तत्कथासृतपाथोधौविहरंतोमहामुदः।कुर्वंतिकृतिनःकेचिनचतुर्वर्गंतृणोपमं २१ ७ ऐसेंप्रेमाचेंबहुतसपुणें नाहीसाति दिवसहेंजा
णणें केलेंमाझेंसुरवस्वयंगवाणें आपणेयाजिहीं ३० श्लोक तेषांसततयुक्तानांभजतांप्रीतिपूर्वकं ददामिबुद्धियोगंतं येनमामुपयांतिते १०
टीका तेषां तयामगनंआत्मीकांहीं धरेंअर्जुनापाही नेगाईजिशेलनिही धेनवीगा ३१ सततयुक्तानां कांनेनिपावाला निघालेगासुभद्रा नेसायपासाति
अक्षटा स्वर्गापवर्ग ३२ भजतो स्यायातिति हीजेंप्रेमधरिलें ददामि नेसिआमुचेंदेणेउपायिलें परिस्त्रालीदियावेंहेंहीकेलें निहीनिरूपणीयें ३३ प्रीतिपूर्वकं
आनायुपावस्थितुलधरे जेजेंमिसुरवआगवेवाट आणिकावावीहृष्टिनपडे हेंआत्मसाकरणें ३४ नवेयाच्यावाचकाकिरीटी गवसणीकरूनिस्नेहाचियादिठी जेशीखे
ळतांपाठावाठी माउलीपाले ३५ नेगेनेस्नेहवाली नोपुढेंसोनयाच्याकरूनिगेली नेवीउपास्तिचीपदवी नोपीतपावें ३६ येनेति निपपवीतेतिपोषकें नेमातेपाव
नीसुखें हेंपालनमजविशेषें आवडेकरू ३७ पेलजयापकांशिमाझेंकोड मजअनन्यगतीचीजाउ कांजेप्रेमवोचेंसांकडू आमचाधरी ३८ पाहेपांस्वर्गमोक्षउपायिलें सहीमा
गतियाचियाहातीकेले आसीआगदीशोकांवेचिलें लक्ष्मीयेशी ३९ बुद्धियोगंत परिआपुलापविलेंनेएक नेनेंसेंनिमुरवमाबुन्पक संप्रमपलागिंदेखे जनंनेचिलें ४
४० १० हागायवंरिकिरीटी आम्हीपिमनुधरोआपलियामाती यावीहीवाक्तिजनगोवी नेमियानव्हती ४१ श्लोक तेषामेवानुकंपार्थमहमज्ञानजंतमः।

नाशयाम्यात्मभावस्थोज्ञानदीपेनभास्वता ११ टीका तेषामेव स्पणेतिमग्नआत्मरूपाचा जिहींजियावयाकेलागा आत्मभावस्थः एकसीवांतुनिवाव येरमाति
लजिही ४२ अनुकंपार्थः तयांतलनाचोरवद्दि दिवेलांनमाचीसुष्ट्या तानदी पेनेति मगमीचिहोउनिदिवड्या पुढापुढांचालें ४३ अज्ञानजंतमः अ
ज्ञानाचियेरानी माजिनमाचीमीझणीदाटली नाशयामि नेनाशुनिघाली परीती करीनित्योदयु ४४ ७ ऐसेंप्रेमळाचेनिप्रियोत्तमे बोलिलेंनेपश्रीपुरुषोत्तमें तेष
अर्जुनमनोधर्मे निवालोसणतसे ४५ अर्जुनउवाच हांहोनीआवधारा भवकिलफेडियासंसारा नाभीजनमीजम्नोहरा वेगलाप्रभु ४६ जीनन्मलेपणोस्त्रा
पलें हंआजिमाझीजोडदेखिलें नीविनिहानासुटलें आवृत्तमे ४७ आजिआपुल्याउनरणालाची माझियादेवडगाठपली नेवाक्यस्त्रपाळाधाली दीर्घकेनिसुखें ४८
आनायेणेवचनेनेनाकारें फिटलेंआमवाहेरआधारें स्पणनिदेसतनेसेमाजोकारें।सरूपतुमें ४९ श्लोक परंब्रह्मपरंधामपवित्रंपरमंभवान् पुरुषंशाश्वतंदिव्यमा
दिदेवमजंविभुं १२ टीका ४ परंब्रह्मेति नमिहोसीतूंगापरब्रह्म नेयपामहाभूतांवस्तनेधाम पवित्रतूंपरम श्रीजगन्नाथा ५० तुपरमदैवततिहीदेवां
पुरुषमिति तुंपुरुषपणीयंसविसावा दिव्यतुंप्रकृतिभावा पैलीकडिल ५१ अनादिसिद्धतुस्वामी जोनाकळिजतिमनोधर्मी नोतूंहेंआसी जाणितलेंआ
तां ५२ तयाकाळचक्राशिस्त्री तंजीवकळेवीअधिष्ठात्री तंब्रह्मकटाहधात्री हेंकळलेंपुरें ५३ श्लोक आहुस्त्वामृषयःसर्वेदेवर्षिर्नारदस्तथा असितोदे
वलोव्यासःस्वयंचैवब्रवीषिमे १३ टीका ९ आहुरिति पैंआणिकहीएकीपरी इयेप्रतीतिचियेनेसेथारी जमागंऐसेंचिऋषीथ्यरी सांगीतलेंतुतें ५४
स्वयमिति परितयासांगीतयासांगितलयावेसाचपण हेंआतांदेवतुसेआनःकरण जेकृपाकेलीआपण स्पणोनि
देवा ५५ देवर्षिरिति येरुवीनारदअखंडजवळाये तोहीऐसेंचिवचनाये परिअर्थबुझानिघाये गीतसुखआइकें ५६ नीआंधळेयाचागावी आपणपेंप्रक
टिल्वी तिहीवोतपळीचिप्यावी वाकुनिप्रकाशाकुचा ५७ येरुवीदेवऋषीअध्यात्मगातां आहाताराणेंगेजीजेमधुरता नेचिफावेयेरचिता नव्हेकाही ५८
असितइति पैंअसितादेवळाचेनिमुखें मीएवंविधतुंतेंआइकें परितेंबुद्धिविषयविखें घारवीहोती ५९ विषयविषाचापडिपाउ गोडपरमार्थलागेकडु।

कुरुविषयनेणोतु जीवाशिजाला ६० आणिहें आणिकोर्वेकोवूं कायसांगावें रातुचाआपणाचियेरानि व्यासदेवें तुम्हेंस्वरूपआघवें सर्वदासांगिजे ६१ परि
आंधारीचिंतामणीदेखिल्या जेविंनेकूरपावुद्धीउपेक्षिला पावीदिनानदेसोचिविलुा होयसुणउनी ६२ १३ नेणोव्यासादिकांचीबोलणी जियामुजपाशीरत्नाचि
यारवाणी परिउपेक्षिल्याहानीयानरणी श्रीकृष्णानुग्रहेविण ६३ श्लोक सर्वमेतदृतंमन्ये यन्मांवदसिकेशव नहितेभगवन्व्यक्तिंविदुर्देवानदानवाः १४
टीका २४ सर्वमिति आतांवाक्यकरतुसेंफाकलें आणिऋषीशीमागजेहातेंकथिलें तयाआघवेंयांफिटलें अनोखरूपण ६४ जीज्ञानाचेंची
जनयांचेंबोल माझियेभूमिकेपडिलेसखोल वरिरफेहफेपीजालीबोल ह्मणोनिसावेधफ्रणी उगिवोनी ६५ त्यांचियापुरुनपमसिता सीमहोदधिनालोआत्म
ता ४ हृदयम संवादसुखाचा ६६ यन्मामिति भृक्तआघवेनियेणंजन्म जियेपुरुपेकेलीम्याजन्मं तयाचीनटकनीमिआर्णकामें सहुरु
वा ६७ येदुवीवटिलवडिलांचेनिमुखें मीमरावुनेकानीआइके पंरिकृपानकीनेमिवुवाराके तुवनेणोमिकांही ६८ ह्मणोनिभाग्पूनेंसांडकृच जानेपाकृतउधर्म
सुमूळ नेंमेअनाधिनसकळ आगुरूकृपासाव ७० जीवनकलसोंउंशीनीवासारी पाउनिजंमंकाराआरी परिफलंशीनेकोसदी जवसंतपावे ७१ अहाविषमा
जोव्राहटपडे नेंमधुरतेमधुरसावडे परसायणनेंकांगोडे नेहाआरोग्यदेहीं ७२ को इंद्रियवाचाप्राण यथाजालेयाचेंनें विमार्थकपण जैचेनन्पूर्वेनलिआपण
संचरसाजी ७३ नसेंशास्त्रज्ञानआलोडिलें अथवायोगादिकंजेंअभ्यासिलें नेनेंविमणाफ्राआफ्ज जेंसाऊकृत्श्रीगुरु ७४ राविशीयूमालियेप्रतीनिविनिमाझें आतु
ननिश्चिननाचनंमोंने जेवाविमणेदेवानुसे वाक्यमनमानले ७५ नहीतु नसिमाचहविहेकेवल्यपती मजनिश्चस्थिआलेमनीती नेनदेवाहनवादियमती जो
गानकृती ७६ तुमेंवाक्यव्यक्तीनयेनाहेवा आपलियाजाणीजाणिवा नेसाकदीविनाहीहसडाता भरवसेनिआले ७७ श्लोक स्वयमेवात्मनात्मानं वेत्थ
त्वंपुरुषोत्तम भूतभावनभूतेशदेवदेवजगत्पते १५ टीका स्वयमिति यथआपलेंवाउपणजेसें आपणाचिजाणिजेआकाश कांमीयेनुजीघणावुराणसे पृथ्वी
विजाणे ७८ नेसाआपणियेसर्वशक्ती तूंविनाणलक्ष्मीपती येरवदादिकमती मिरविनीवाया ७९ हांगामनानेसागासांडावें पवनानेवारी मवावें आविद्य ५

न्यवनरोनिनातें केंउनेवाहो ८० नेसेंतुझेंहेंजाणणंयोंआहे ह्मणोनिकोणानेंहीयाकृतेंनोहे आतांतुझेंज्ञान होये तुनचिजोगें ८१ नीआपणयानेंतंविजाणशी
आणिकांहसागावयासामर्थ्यहोशी वेधुतलमिति तसिआतांयेकवेळस्वामपुरशी आनिनियेंनिजलिया ८२ भूतभावनेति हेंआइकिलेंकीभूतभावना त्रि
भुवनगजपंचानना सकळदेवदेवनार्चना श्रीजगन्नायका ८३ तयेथागीतुम्हीयाहतुआहां नेपाशीउभ्याकावयायोग्यनहां याशाल्यनाजेविनुविरा तसिआनु
तुपायनाही ८४ भरलेमसुद्रसरिताचंद्रकडे पविनेवापियाशिकोरडे कामधेनुंधेवापुडे नेपाणीकोजया ८५ नेसेंतोगुरुसर्वतआपी पसित्रिकृष्णआसानं
विगती हेंच्यसो १५ मजपुनी विभूतिसांगें ८६ श्लोक वक्तुमर्हस्यशेषेण दिव्याह्यात्मविभूतयः याभिर्विभूतिभिर्लोकानिमांस्त्वंव्याप्यतिष्ठसि १६
टीका वक्तुमिति नावुझियाविभूतीआघविया पसिव्यापिशक्तिदिव्यांजिया आपुलियासवाविया आपणमज ८७ याभिरिति जिहीविभूतीयथासम
स्तां लोकांनेंव्यापुनिआहाशीअनंता जियाप्रधानानामांकिता प्रकटकरी ८८ श्लोक कथंविद्यामहंयोगिंस्त्वांसदापरिचिंतयन् केषुकेषुचभावेषु चिंत्योसिभ
गवन्मया १७ टीका ३ कथमिति जाकैसेंतुनेंमियाजाणावें कायनाणोनिसदाचिंनावें जरितुंविमणआघवें नसिचिंतनचिनुजो ८९ ह्मणोनिमागां
भावजेसे सांगीतलेंउद्देशें सम्यकाध्यायेंसोहमित्यादिचतुर्भिःश्लोकैर्व्याख्यानं आतांविस्तारेनुसें एकवेळबोलावें ९० कथमिति नयानयाभावा
नागाउ तुनेंचिंतितांसाहसनाहीं नोविकल्परूपनिदेरूं योगआपला ९१ श्लोक विस्तरेणात्मनोयोगंविभूतिंचजनार्दन भूयःकथयतृप्तिर्हिशृण्वतोनास्तिमेमृतं
१८ टीका १४ विस्तरेण आणिपुसिलियाजियाविभूती विस्तरेण त्यावोनाविखियाभूतपुती पेथस्पणशीजतिपुढती कायसांगो ९२ नरि
हाभावमना मणिजोहोयजनार्दना हि पेंपाकृतनाहीअमृतपाना नानम्हणवेजी ९३ कैकाचकुटाचेंसहोदर मृत्युभेणेंप्यालेंअमर ।नरिरिहातेंपुरंदर
चौदाजाली ९४ रसाकृतणाराशीमिवासे नुवाचायनिअमृतपणवाआभास नयाचाहीमिषांग जंपुरेह्मणोनेंदी ९५ नयापावकेंमहीयवुनेवरी गोडियेचाआ
थोणारी अमृतं मथहंतनअवधारी अमृतजसिमाने ७६ जेंमंदराचलनदस्विनी क्षीरसागरनउद्भविनी अनादिस्वभावना आहनेंआहे ९७ ६

गी·अ१०
९३

जेंस्तुनदेवढ जेथुनेंनिफजतीरसगंध जेंमकतेयाहीमिड आवडेचिफावे ॥१९८ आयतः जयाचेंगोष्टीएकनरेकेवो आवघासंसारहोयपुरावो बन्धियेनित्यनवा
गेयेवो आपणपयी ॥१९९ जन्ममृत्युचीभाष हारपोनिजायनिःशेष आंतबाहेरिमहासुख वाढोंचिलागे २०० नेमिः मगंदेवुराणामसिसिद्ध तुझेमृति
मेंआपणासिहोतुमिविळरिंजे मे मंतुतुनरतोविनमाझे नामिं पुरेशाणानतेडी १ आस्सायाग नुवतुंसेनामविस्त्रालात्यावरे वृतिभूमिस्थिहोयुग्रा
सीतनुमिळिकतोरे पुर्वीगोष्टिसांगनगोसुर वाडे आनंदात्मूनी २ आतांहेसुरवकाढयांसिवे काहिनिर्विनामनुपरिणाय भूयःकथय नुरिंयेतुलेंनाणजेये
एमुखे पुनरुक्तहो ३ हागासर्पकायशिला अमिहोनआहेवोविद्या कामिनवालयागंगाजळा पारसपणक्षम ४ नुवासमुखेवेर्तनीतिने हेंग्राहलीनाडोशिवप
हरिसुखे आमितुरनमहुसिफुले तुरविनआहोंमा ५ १९. यथाथार्थेसिपावोला सर्वांगेश्रीकृष्णडोलला सणेभक्तिजानांहिनाला आगरहा ६ एमाफ्नीकारा
तेयानाथाआज भेगावांतगडबळज मायामेकरुनिश्रीअनंत कायबोले ७ श्रीभगवानुवाच श्लोक हंतेतेकथयिष्यामिदिव्याह्यात्मविभूतयः।
प्राधान्यतःकुरुश्रेष्ठनास्त्यंतोविस्तरस्यमे १९ टीका हंत मीपितामहाचापिना हें आठविनानावरित्नो कीतामगनमेकांपंडुसुता भलंकेलें ८ अर्जु
नाजेसणवायेथकाही आसावीसमयकरावयाकारणनाही तोधरागलेकरुंकाइ नंदेसिनेहावे ९ पुरिभक्तनएसेंअसो हांकरवीआवडिचाअजिसोनेतें
इति मगस्सणेआइकेसांगतसों धनुर्धरा १० नरितुवापुशिलियाविभूती नास्तीगिति नियाचेंअपारपणसुभद्रापती जेमाझियाविपूस्तीमाझियेम
नी आकळतीना ११ आगांचियारोमाकिती आचाल्यासिनगुणावती नेइयामाझियामजविभूती असंख्यात १२ येरुवीमडीमीकेलाकाकुडा लसुणो
निआपणपयाहीनुकलिफुडा प्राधान्यइति यावीगंप्रधानाजियारुढा नियाविभूतिआइक १३ १९ जियात्राणिनलाषासादी अ
वषिपतनाणिनलाहानी किरिटीजेमेबीजआलेयाहाथी मगत्रसिआलाहाये १४ कांठदानुहानासदीनले नरिआपैसपामसापडरेलीफुटे । नेविदेखियेनियांरे
खवले विश्वसकळ १५ येरुवीमाचिगाधनुर्धरा नाहीमीसंदयाझियाविरुसारा पैगगनाएसेंयाअपारा मनसामिळाआमतो १६ श्लोक अहमात्मा ६

गुडाकेशःसर्वभूताशयस्थितः अहमादिश्चमध्यंचभूतानामंतएवच २० टीका अहमिति आइकेंकुटिलालकमस्तका धनुर्वेदत्र्यंबका मीआत्माअसेंएा
काभूतमात्राचा १७ आंतुवरौकडेमी नियपाआंतःकरणी भूनावाहेरिमामीलगवससणी अहमादिश्चेति आदिमीनिर्वाणी मध्यहीमीचि १८
जैसेमेघायपोटातळीवरी एकआकाशचिआनवाहेरी आणिआकाशीजिनालेअवधारी असणीहीआकाशी १९ पाठीलपासबवेजाती नेवेविआकाशा
शास्त्रिहोत्रनिहाती नेविआदिस्थितिगती भूताऊमी २० २० एसुबहअरमाणिव्यापकपणा मामविभूतिनाएयोगेआरण नरिजानवस्किकरुनिअवण आ
इकेंआत्मरक २१ याहीवंसाविभूती सांगणेंवेलेंसुभद्रापती सांगेनस्तणिमनोतुजपती सावधानाआइक २२ श्लोक आदित्यानामहंविष्णु
र्ज्योतिषांरविरंशुमान् मरीचिर्मरुतामस्मिनक्षत्राणामहंशशी २१ टीका २ हेंवारानिनाकृपापावन सणेमीआदित्याविष्णुआदित्यांआत रविरश्मि
वंत सुप्रभामाझि २३ मरुद्गणाचावर्गी मरीचिसणेमीशार्ङ्गी चंद्रमीगगनरंगी तारामाझी २४ श्लोक वेदानांसामवेदोस्मिदेवानामस्मिवास
वः इंद्रियाणांमनश्चास्मिभूतानामस्मिचेतना २२ टीका ३ वेदाआतसामवेद सणेमीसणेगोविंद देवामाजिमरुद्वधु महेंद्रतोमी २५ इंद्रियाआ
तम्करावे मनतोमीहेंजाणावे भूनामाजिस्वभावें चेतनातेमी २६ श्लोकः रुद्राणांशंकरश्चास्मिवित्तेशोयक्षरक्षसां वसूनांपावकश्चास्मिमेरुः
शिखरिणामहं २३ टीका ३ अशेषाहीरुद्रामाझारी शंकरतोमदनारी तोमीयेपनकरी भ्रांतिकाही २७ यक्षरक्षोगणाआन शंभुचासरवाजो
धनवंत तोकुवेरहेंमीश्रीअनंत बोलतानाला २८ मगआगारहीवसुमाझारी पावकतोमीअवधारी शिखराथिलेयासवाविरी मेरूतोमी २९ श्लोकः
पुरोधसांचमुख्यंमांविद्धिपार्थबृहस्पतिं सेनानीनामहंस्कंदःसरसामस्मिसागरः २४ महर्षीणांभृगुरहंगिरामस्म्येकमक्षरं यज्ञानांजपयज्ञोस्मिस्थावराणां
हिमालयः २५ टीका ४ जोस्वर्गसिंहासनासावावो सर्वज्ञतेचाआदिठावो तोपुरोहितमाजिरावो बृहस्पतिमी २६ ३० त्रिभुवनीयेचासेनापती
आनस्कंदतोगामीमहामती नाहरतीयेंअग्निसंगती कृत्तिकाजनाला ३१ सकळसरोवरांमाझारी माझारीसमुद्रतोमीमुरारी महर्षिआतनपोराशी भृगुतो
मी ३२ अशेषांहीवाचा आतनतनाचसत्याचा तेअक्षरएकमीवैकुंठिचा वेल्हाळसणे ३३ समस्तांहीयज्ञाचायेकी जपयज्ञतोमीयवाकी जोकर्म

त्यागीभ्रणवादिकी तिपनवीजे .३४ नामजपयज्ञतोपरम वाधुनशाकेस्नानादिकियाकर्म नामेंपावनधर्माधर्म नामपरमवेदार्थी ३५ स्थावरांगिरिस्थांन पु
एपुष्पत्नजो हिमवंत. तोमीम्लणेकांत लक्ष्मीयंत्रा .३६. श्लोक अश्वत्थः सर्ववृक्षाणां देवर्षीणां च नारदः गंधर्वाणां चित्ररथः सिद्धानां कपिलो मुनिः २६
उच्चैःश्रवसमश्वानां विद्धि माममृतोद्भवं ऐरावतं गजेंद्राणां नराणां च नराधिपं २७ टीका ५ कल्पद्रुमहनपारिजात गुणेचंदनहीवाउविरव्यात तरियथाइ
क्षजातन्स्थान अश्वत्थतोमी. ३७ देवर्षीत्स्थानपाउवा नारदतोमीनाराणवा चित्ररथमीगंधर्वा सकळ्यामाजी ३८ यथात्स्वयंपाहीसिद्धा माजिकपिलाचार्य
हीप्रसिद्धा त्यांनउच्चैश्रवामी ३९ राजभूषणगजात्स्थान अर्जुनामीणाऐरावत पयोराशीसुरमथिन विपालातोमी ४० यथानरामाजिराजा तोवि
भ्रुनिविशेषमाज्ञा तयानेसकळलोकमना. होउनीमर्कवितो ४१ श्लोक आयुधानामहं वज्रं धेनूनामस्मि कामधुक् प्रजनश्चास्मि कंदर्पः सर्पाणाम
स्मिवासुकिः २८ अनंतश्चास्मिनागानां वरुणोयादसामहं २९ टीका ७ पैंआयुधेयाहातियेरा. आनवज्रतोमीधनुर्धरा जेशानमरवांतीएकरा। आत्रटी
नित्त्रमे. ४२ धेनुमध्येंकामधेनु तोमीम्लणेविशेषगातु जन्महेतुयाआंनमदन तोमीजाण. ४३ सर्पकुळाआंतअधिष्ठानों वासुकीमीकु नेखिला नागामा
जिसमस्तो अनंतमोमी ४४ अगाधादत्स्यांत पश्चिमदिशेचाकांत तोवरुणश्रीमीअनंत सागरासे ४५ आणिपितृगणासमस्ता माजिअर्यमाजोपि
तरेवुता तोमीहेतत्त्वता बोलतआहे ४६ जगाचीशुभाशुभेलिहिती प्राणीयांच्यामानसाज्ञाउाग। धती मगकेलेयाअनुरूपहोती भोगनियमतो. ४७ तयांति
यमितेपाआंतयम जोकर्मसाक्षीधर्म तोमीम्लणेराम रमापती ४८ श्लोकः प्रह्लादश्चास्मि दैत्यानां कालः कलयतामहं मृगाणां च मृगेंद्रोहं वैन
तेयश्च पक्षिणां ३० टीका ३. अगाधदैत्याचाकुळी प्रह्लादतोमीम्याहाळी लसोगितिदैत्याभावाचामेळी लिंपेचिना ४९ पैंकळितेयामाजिमहाकाळ तोमीम्लणेश्री
गोपाळ श्वापदांमाजिशार्दूळ तोमीजाण ५० पक्षजातीमाझारी गरुडतोमीश्रवधारी पयालागिपागीवरी वाहाताकेसाते ५१ श्लोक. पवनः पवतामस्मि
रामः शस्त्रभृतामहं झषाणांमकरश्चास्मि स्रोतसामस्मि जाह्नवी ३१ टीका एथ्वीविपायेसारा माजिघडीनलगुनधनुर्धरा एकेचिउडाणेसमुसागरा फेरा
कीजे ५२ तयावहिलेयाआंगीगतिमंतो आंतपवनमीपंडुसुता शस्त्रधरांमस्ता माजिश्रीरामतोमी ५३ जेणेसांकडेलेयाधर्मचेनिकैवारें आपणापें ७

याधनुष्यकरुनिदुसरें विजयलक्ष्मीयेणकमोहरें केलेंजेणें ५४ पाणीउभेगंकोनिसुयेळी भृगापलुकेश्वराचाशिसाळी गगनीउडोलणतयांहस्तेंबदी दिधलाभूतां
जेणें देवाचामानगिवशिला धर्माशिजाऐणद्वारकेला सूर्यवंशीउदयला सूर्यजोका ५६ तोहानिपुरपरिजितपाआंत श्रीरामचंद्रमीजानकीकांत मकरमीपुच्छ
वंत जळचरामाजी ५७ पैसमस्ताहीवोघा मध्यंभगीरथेंआणिलीगंगा जह्नुनेगिळिलीभगंगा फाडुनिदिधली ५८ तेत्रिभुवनैकतारिणीसरिता जा
ह्नवीमीपंडुसुता याजळप्रवाहसमस्ता माझारीजाण ५९ ऐसेंविभूतिबोलतांस्मरिपैकी विभूतिनामसुतारं केकी मगवैनिजजन्मसहसेंअवलोकी अध्यानुक्रमी
६० श्लोक सर्गाणामादिरन्तश्च मध्यं चैवाहमर्जुन अध्यात्मविद्या विद्यानां वादः प्रवदतामहं ३२ अक्षराणामकारोस्मि द्वंद्वः सामासिकस्य च अहमेवाक्ष
यः कालो धाताहं विश्वतोमुखः ३३ टीका १५ अहमिति जेणीअवधानसर्वे वेचावी ऐशीचाउ पनेउनेंनोवी तेगगनाचीवाधावी लायेजेवी ६१
कारएहिपपरमाणुचा उगाणाध्यावा तरिभूमीचजिकारेसुव्यावा तेसाविभ्यातपाउवाएहावा तरिजाणावेमातें ६२ जेशाखास्वाफुलफळ एकेहुआवे दावुलणेस
कुठ तरिवपडुनियामुळ जेविहातोंचेपे ६३ तेविभास्तविभूतिविशेष अमीमा ९ जरिजाणणेपाहिजेनिःशेष तरिस्वरूपएकनिर्दोष जाणिजेमाझें ६४
पडवीकाळाविभूती काइएककपरिसतीकिर्ती लाणानिणाकिहेचामुहामती सर्वमीजाण ६५ सर्गाणामिति मीआद्युधीयेचिसृष्टी आदिमध्यांतकिरीटी औ
तप्रोतपटी तंतुजेवी ६६ ऐसेंयाव्यापकामातेंजाणावें तेविभूतिभेदचिकायकरावे परिहेतुझीयोग्यतानव्हे लणेतिअसी. ६७ जेवांपुशिलियाविभूती त्र
याधिनियाएकसुभद्रापती अध्यात्मेति मे परिआतांविद्यामाजिमुरव्यती अध्यात्मविद्या. ६८ अगाबोलतयाचागाउ वादतोमीपाही सकळशास्त्रसम
तंकही मरेतिना ६९ जोनिर्वचनानावादे आइकिलियाउल्हासकळचढे तयावरिबालतियाचीगोउं वोलणीहोती ७० ऐसोप्रतिपादनमाजिवाद ठामीं
लणेश्रीगोविंद अक्षरामाजिविशद अकारतोमी ७१ पैंसमासमाझारी द्वंद्वतोमीअवधारी अहमेवेति मशकोआगोत्रसावरी ग्रसितातोमी
७२ मेरुमंदारादिकीसर्वी महिनृपद्वीनेंविरवी जाएकार्णवातेंजिरवी जेपित्यातेथ ७३ तोप्रळयतेजांदेनामिरी सकळेयाप्रवनातेंगिळी किरीटी आकाश
तयाचायाटी समावलें ७४ ऐसोअपारलाकाळ तोमीम्लणेलक्ष्मीचालो उदवसेति उत्तरश्लोकस्थ मगसृष्टिचामेळ सृजितातोमी ७५

श्लोक. मृत्युः सर्वहरश्चाहमुद्भवश्च भविष्यतां कीर्तिःश्रीर्वाक्च नारीणां स्मृतिर्मेधा धृतिः क्षमा. ३४ टीका धाताहमितिपूर्वश्लोकस्थ. आणि सृष्टिस्थितिभ
जांतेसीविधरी सकळाही जीवनमीचि धारी. मृत्युरिति मीच सर्वांते यथा संहरी तेही मृत्युही मीचि ७६ कीर्तिरिति आतां स्त्रीगणाचा पैकी मासि
पुरविभूती सात आणिकी त्या एकएक विनिकी सांगिजतील. ७७ नरिनित्यनवी जे कीर्ति अर्जुनात मासी मूर्ति आणि औदार्येशी संपत्ती तेही मीचि जा
णे ७८ आणि तेगा मीवाचा जे सुखवासनी न्यायाचा मार्गीं चाले ७९ देखिवळ निपार्थ आगंतनिदेमाने तेस्मृतिही मी पैं येथे त्रिशुद्धि साच ८० पैसंच
हिताअनुगायिनी मेधा ते मी गाइये जनी धृतिमी त्रिभुवनी क्षमा ते मी ८१ एवं नारीमाझारी या सातही शक्ती अवधारी संसेंमार राजकेसरी म्हणतां जा
लो ८२ बृहत्साम तथा साम्नां गायत्री छंदसामहं मासानां मार्गशीर्षोहमृतूनां कुसुमाकरः ३५ टीका ३ वेदराशीचिया सामा आंतबृहत्सा
मजे प्रियोत्तमा तोमीम्हणे रमा प्राणेश्वर ८३ गायत्री छंद तोम्हणिजे तो सकळाछंदा माजि मासे स्वत्रपहे जाणिजे नि भ्रांत तुवां ८४ मासाआं
त मार्गशीर शोमीम्हणे शार्ङ्गधर ऋतुमाजि कुसुमाकर वसंत तोमी. ८५ श्लोकौ द्यूतंछलयतामस्मि तेजस्तेजस्विनामहं जयोस्मि व्यवसायो
स्मिसत्वंसत्ववतामहं ३६ वृष्णीनां वासुदेवोस्मि पांडवानां धनंजयः मुनीनामप्यहं व्यासः कवीनामुशना कविः ३७ टीका १२
छळितेयांविंदाणा माजि जुतें मी विचक्षणा म्हणोनि चोहटां चोरी करणा निवारेनये ८६ आणि अशेषाही तेजसा आंततेज मी हा भरवसा विजयी
कार्योदेशा सकळा माजी ८७ जेणें चोखाळ जीदेसे न्यायतो व्यवसायात व्यवसाय माझेचि रूप हे राय सुरां चाम्हणे ८८ सत्वाधिकां चा आंत सत्वते मी
म्हणेअनंत यादवांमाजि श्रीअनंत तो चितो मी ८९ जो देवकी वसुदेवा सवजाला कुमारीमादी गोकुळा गेला तोमी प्राणा सकट पियाला पूतनेते ९० तु
श्री. घडतं बाळपणाची फुली जेणेंम्प अदानवी सृष्टि केली करीं गिरीधरुनि नुम्हविली महेंद्र महिमा ९१ कालिंदिचे हृदयशल्य फेडिलें
जेणेंम्या जळत गोकुळ राखिले वांसरुवांसाठी लाविलें विरिंचि विसपिसे ९२ प्रथम दशेचिये पाहाटे माजि कंसासारिखे अचाटे महाधुरंधर अवचटे लीलासि

गाळिली. ९३ हेकायकिती जासांगावें तुवांही देखिले गोरीकलें असो आयके तसे स्वयादवां माजि जाणवें हें मिस्वरूपमाझे ९४ आणि सोमवंशी
म्हणापांडवां माजि अर्जुन तो मी जाणावा म्हणोनि एकमेकां प्रिया स्वभावा विघडे नये ९५ सन्यासीयि तुवां जन्नी चोरु नी नेली मा आम्रयेविहीणी
तद्वी विकल्प नुपजनमनी मी तो हों दोघे स्वरूपाएक ९६ मुनीआंत श्रीव्यासदेव तो मी म्हणे यादवराव कवीश्वरामाजि धैर्यराव उशनाचार्य तो मी ९७
श्लोक: दंडोदमयतामस्मि नीतिरस्मि जिगीषतां मौनं चैवास्मि गुह्यानां ज्ञानं ज्ञानवतामहं ३८ टीका ४ अगाद मनिते पाळा सारी अनिवारदंड तो मी अ
वधारी जो मुंगी पैला गानित्र मावरी नियमितपावे ९८ पैसार असार निवडी वितेया धर्मज्ञानाचा पक्ष धरितेया सकळ शास्त्रामाजि पैया नीतिशास्त्र ते मी
९९ आघवेयाचि गूढा आंत मौन ते मी सुहृदा म्हणोनि नेणोनि तेया कुडां स्त्रष्टाही नेणोहोये १०० अगा ज्ञानियां चा ठाई ज्ञान ते मी पांही आतां असो हें
यो कांही पारुने रस्त्रा १ श्लोको यच्चापि सर्वभूतानां बीजं तदहमर्जुन न तदस्ति विनायत्स्यान्मया भूतं चराचरं ३९ नांतोस्ति मम दिव्यानां विभूतीनां
परंतप एषतूद्देशतः प्रोक्तो विभूतेर्विस्तरो मया ४० टीका ६ नांतइति पैं पर्जन्याचिया धारा वरिलेख करवे अर्धनुर्धरा का पृथ्वीचियानृणांकुरा
होय लेखी २ परिमहोदधिये चा तरंगा अवघ्या धरूं नयेजे विगा तैं विभूती माझिया विशेष किंगा नाही मिती ३ एषइति ऐसिया सात पांच प्रधाना विभू
तीसांगीतल्या पा अर्जुना तो हा उद्देश गा मनां आहा च म ल्या ४ विभूतेरिति पैं माझ्या विभूति विस्तारा शिकांही येथ सर्वथा म्हणनाही म्हणोनि पुरिसवी
तें काइ आम्ही मांगोनकिती ५ यद्वेति वाळ गि णकि हें का तुज टाकें आता वर्म निज सर्वभूतां कुरवीज विरूढतसे ते मी ६ ऋपिरिति म्हणोनि सानु थोर
नम्हणावे उत्तनीच भाव म्हणावे एक मीच मीमानावें वस्तु जातें ७ ४० ५ तरि सुपूजा वरि साधारण आइकपां आणिक दीखुण तरि अर्जुना ते जाण
विभूति माझी ८ श्लोक यद्यद्विभूतिमत्सत्वं श्रीमदूर्जितमेव वा तत्तदेवावगच्छ त्वं मम तेजोंशसंभव ४१ टीका ५ यद्यद्विति जेथ जेथ संपत्ति आ
णि दया दोन्ही वस्ती आल्या पांचसती गोष्टी तरि ति तेतें जाण धनंजया विभूति माझी ९ अंबराचा कळे में वेगवेगळी परिस्फुर्ति प्रकाश त्रिभुवनी ते विभजाए

कवीसुकृतजगी आतां पाविजे १० तयांतें एकें अंगें भेटेल गा नातरी इतुशाभावनेगा कल्पकामधेनु सेवें सर्वसैन्य चालतसे ११ तियेतें जो जेथवां मागे तें तें एकसरें
विपुलवो लागे तें विभूतिविभावना आंगें हो उनि आहती १२ तयांतें वोळखावया हें चिन्ह तां जें जगें नमस्कारिजे आज्ञा तें मेआथी तें जाण पार्था अवतार माझे १३
श्लोकः अथवा बहुनैतेन किं ज्ञातेन तवार्जुन विष्टभ्याहमिदं कृत्स्नमेकांशेन स्थितो जगत् ४२ ॐ तत्सदिति श्रीमद्भगवद्गीतासु उपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योग
शास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे विभूतियोगो नाम दशमोध्यायः टीका ६ अथवा आणि सामान्य विशेष हें जाणणें येथें सरोष विष्टभ्याहमिति
काजें मी चि एक अशेष विश्व आहे म्हणउनी १४ बहुनेति तरि आतां साधारण आणिकां ऐसां केसेनि कल्पावा विभाग वोयां आपुलिये मती शिवंग भेदपावाखावा
वा १५ यफुटी त्रपकास्तुयागुलगावें अमृतरांधुनिकां अईकरावें हां यावा भूमिकाय पारावें जेवरांगें आगत्र मे १६ पैं सूर्यबिंबाशिपोरपागी पाह्मांना शेश्रा
पलीहटी जेविमाआसत्रपीगोष्ठी सामान्यविशेषावीनाही १७ किंबहुनेति आणि शिनानाइही विभूती मनत्रपराने मविशील किती म्हणे निकिंबहुना
सुभद्रापती आहेंहें जाणसे १८ एकांशेनेति आतां पैं माझेनि एकें अंशें हें जग विश्वाप लें असे यपालागिभेस्वाउनिसिसिंसे साम्येभज १७ ४२ अर्थ
भावः ऐसेंविबुधवनवसंतें जेगें विरक्ताचेनि एकांतें बोलिलें जेपूर्णअनंतें श्रीकृष्णदेवें २० तेथ अर्जुन म्हणे स्वामी ये तुलराभस्यं बोलिले तुम्ही जें भेदराकुआ
णि आली साडावें तेराक २१ हां हो सूर्य म्हणे कां पतगातें आधारें दवडापूरान कविधसा उम्हणे देवा तें नस्त्र अधिक हावोल २२ तुमें नाम सूराकोण्हांवुले ज
याचेमुरवाशिकाकानाशिमिळे तयाचेयाहृदयाने साउनिपळे भेदनीसारें २३ तोतं परब्रह्म निश्चय संकें मजें देवें दिधला शिहलोदकें तरिस्त्रातां भेद कांइसोके दे
रवावा कुवृणें २४ जीवुइविंबावागामारां मिथ्यालि यांव गिहीतवारा परिणामे पुरातनाउ धरा बोलाहें तुम्ही २५ तेथ माक्रिया चि परिनोषा निदर्वे अर्जुनातें
आलिंगिलेंतीवें तुगाम्हणे सुवानकोपावें आमचेयावोल्या २६ आसीवुन भेदा सियावाह्मणी सांगीतली जे विभूतिकाहणी तेअभेदें कायुरमुनःकरणी मा नि
लीनमने २७ हें सियाहावयालागी नावकबोलिलों बाह्मसिदउिया भागी तंवविभूति तुजचागी आलियावोधा २८ तेथ अर्जुन म्हणे देवें हें आपलें आपण

Dr. BHAU DAJI MEMORIAL
डाक्टर भाऊ दाजी इत्यास्यस्मारक

जाणावें परिहें सतत अमे आयवें विश्वतुवां भरलें २९ ४२ पैं गयातें पंडुवासकत् ऐशियें प्रतीतीशिजाल्या ऐं रत यथासंज याच्यावोल्या निवुंतें धृतराष्ट्र आहे ३० किं
संजयउः स्ववृत्तेनि आनःकरणी म्हणातसेन वलना हें देवउणें हां तीवे धउ सा आहें मी म्हणे तंव आतां तहीआधेस्या ३१ पुरिहें असोतां अर्जुनें सुहिनात्रावा दरवित
सेमान कीयाहीपुरें तयाआन धिवसाधनल्या ३२
प्रती उयेंआतीचेया पाठल्ली मूर्ती उगितीजाल्ली
आजितोकल्पतरूचीशास्वा म्हणे निवाशोचें तत्त्व
जोपद्यारा सियावोल्या विषाही मुकस्वा आपण जाल्या
पपुसावयालागी पार्थमिघनाहाइलक्कवणे भागी
म्हणौनि हृदयाआतुलीमतीनि वाहेंम्हिअवतरांकांगेचया
म्याइही चिरोही उोचा मोवावें विश्वरूपा मकुला म्हणोनि करी
गतीदेखा जें येस्तुतया चियामुखा तंतें मा चनिकरीपरू ३५
तोसुहुरुअमेतोउल्या किरीटीशा ३६ म्हणेनि विस्वत्र
तेसांगेनपुढिलियेप्रसंगी ज्ञानदेव म्हणे निवृत्तीचा ३३७.
इतिसोल्याजोतें नेंतेजरें तेंपदपा इतिकल्ली ताने भूरें गोविंदवरवामुखांतरें जगन्जीवनलेखक ३३८ ४२ इति श्रीगीता भावार्थदीपिकायां
ज्ञानदेवविरचितायां दशमोध्यायः श्रीकृष्णार्पणं ७ ७

Dr. BHAU DAJI MEMORIAL
डाक्टर भाऊ दाजी इत्यास्यस्मारक

श्रीवक्रतुंडायनमः ॥ श्रीकृष्णायनमः ॥ नमोस्त्वनंताय सहस्रमूर्तये सहस्रपादाक्षिशिरोरुबाहवे ॥ सहस्रनाम्ने पुरुषाय शाश्वते सहस्रकोटीयुगधारिणे नमः ॥ १
आतां ययावरि एकादशीं कथा आहे दोहीं रसीं जेथ पार्था विश्वरूपेंशीं होईल भेटी १ जेथ शांता नाचे याघरा अद्भुत आला आहे पाहुणेरा आणि येरांही रसा
सांपाधिकरा जाला मान २ अहो वधुवरांची मिळणी जेंवी वऱ्हाडियां लुगडीं लेणीं तैसें देशियेच्या सुखासनीं मिरवले रस ३ परि शांताद्भुत बरवे जें गेले डोळ्या
अनुवादीत्याचे जैसें हरिहर प्रेमपावे आलेखेवा ४ नातरि अमावास्येचा दिवसीं भेटलीं दोन्ही बिंबें ससिंमीं तैसें विषकळिला रसीं केला येथ ५ मिनले गंगेयमु
नेचे वोघ। तैसें रसा जाले प्रयाग म्हणोनि सुस्नात होतु जग आयकेयि थामाजि गीता सरस्वती गुप्त आणि दोन्ही रसते वोघमूर्त यालागिं त्रिवेणी हे उचित फाव
ली बापा ७ येथ श्रवणाचेनि द्वारें तीर्थी रिघतां सोपारें ज्ञानदेव म्हणे दातारें म्हाश्रेनिकेलें ८ तैसें संस्कृताची गहनें तोडूनि मऱ्हा
टीशब्द सोपानें रचिली धर्मनिधानें श्रीनिवृत्तिदेवें ठीं ॥९॥ म्हणोनि फलने एथ नाहावें प्रयाग माधव विश्वरूप
हावें येतुलेनि संसारा दिधावें तिलोदक ॥१०॥ हें असो ऐसें सावयव जेथ सांगीनले आहाति रसभाव जे श्रवणा
सुखाची राणीव जोडली जगा ११ जेथ शांताद्भुत रसकल्लोळें आणि येरां रसां पदउपजे हें अल्पचि परि ठेघडे कैवल्य जेथ १२ तोहा अक
रावा अध्याय जो देवाचा आपणपें विसवनागवा परि अर्जुन संदैवांच्या राणीवा जें येथही पावला १३ येथ अर्जुनचि काय म्हणोनि पानले आजि हा आ
वडे नहीं सुखाच्या मावा जें गीतार्थ हा आला महारिये १४ यथा किंवा गीमाझे विनविलें आदरिजे तरि अवधान दीजे सज्जनी तुम्ही १५ नेवी किं तुम्हां सन्ता
चिये सभे लिहा सलगी कीं करूं न लभे पुरि मानावें जी तुम्हीं लोभें अपत्यामुन १६ अहो पुंसा आपणा विपढविजे मग पढे नरि साहु किजे कां वोलविजु निचोजे १
नरिसे वाळका माये १७ तैसी मी जें बोलें प्रभु तुम्हीचें सिंकविलें म्हणोनि अवधारिजो आप लें आपण देवा १८ हें सारस्वताचें गोड तुम्हीचि लाविलें
झाड नरि अवधानामृतें वाढ शिंपोनि कीजे १९ मग हें रसभाव फुलीं फुलेल नानार्थ फळभारें फळा येईल तुमचेनि धर्में होईल उपयोग जगा २०

पयावोला मंतसिसले म्हणानी नाथलोंगा भलें केलें आतां सांगेन जें बोलिलें अर्जुनें येथ २१ तंव निरंजना रामसल्लणे जी अर्जुना श्रीकृष्णांचें बोलणें मी प्राकृता काइ सांगों जा
णें पुरि सांगों नाएपरिसागवा तुम्ही २२ अहा रानी चपाशालें तुम्हीं करडीने वाणें करविलें सुकें धरा राकला अर्जुनपरिहाणि असका नजिणांचि काइ २३ म्हण उतिस
मर्थ जें करी जेनि होय चुराचरी तुम्हीं संततिया परी बोलवा माने २४ आना वाल विजनुसें आइका म्हणीता भाडरिका जी श्रीविकुंठनायका मुखाहूनि निघालें २५
बापवाप ग्रथ गीता जो वेदांचा पिशाद्य रेवता जी श्रीकृष्णवक्ता भियेग्रंथी २६ तेथिचें गारवं कें संवानावें जे श्रीब्रम्हचमनी नाराव तैआननमस्कारिलें निभाव हें वि
भलें २७ चूर्णिका मग आइका निरिटी घालूनि विश्वरूपीं दिठी पहिली केअगोष्टी करिना जाला २८ हे सर्व हो सर्वेश्वर ऐसा प्रतिति गत जो पाकिकार
तो वोहेरहो आवा जोचर लोचना जी २९ हेनावा आंतुलीचाड परिसांगा वसगनां सांकडु कां जे विश्वरूप गूढ कैसेनि प्रसवे ३० म्हणे मागां कृपणें कहीजेप
ढियेने निघडिलें नाही तें महसा कें सें काइ मागो म्हणों ३१ मी तरि सलगीचा चांग तरि काइ आइ सांडूनि अनरंग परि नेंहीहा प्रसंग विहाची पुसा ३२
मासी आवडे जेने तीसेवा जाली करीत विना ३३ मी काइ मनकादिकांहूनि जवळा परि ने पाही नागवेचि हाचास्ता मी आवडें काइ प्रेमळा गोकुळिचिया ऐसा ३४
तयांनेहीले कुरपणें भकविलें एकांचे गर्भवास मसाहिले परि विश्वरूप राहविलें नदावीचि कवणा ३५ हागुपयवरि गूज याचिये अंतरिचें निज केवि ऊवा
उगी मज पुसा येपा ३६ आणि न पुसा जरि ही म्हणे नरि विश्वरूप देखियाविणें सुख न हो परि जीणें नेही विषायें ३७ म्हणोनि आता पुसो आ
तुमाजसें मग करूं देवा टाके तेसें येणें पवर्तनें लाहदेशी पार्थ बोलो ३८ परि तें विचेसें निभावें नुसा एकाद्रो अनरासवें हाची विश्वरूप आघवें
साउदेउनी ३९ अहो वामरू देविवलिया सादी धेनुरत उफराउनि मोहेतगा मग मन्ना भुरवा विपासेदी काई पाङ्गाथरें ४० पाडा नया पांडवांचे
निनांवें श्रीकृष्णराना एकाध्याय पतिपाद्धंधीच तयाने अर्जुनें जंव पुसावें तंव माहील काइ ४१ तो सहजेचि स्नेहाचें अवसरणें आस्थित येरूके हा
धानलें माजवणें रोडिधिये मिळणी वेगळेपणा जें रेहेचि वरूं ४२ म्हणोनि अर्जुनाचिया वोला सरिसा देव विश्वरूप होईल आपैसा तो निपहिला प्र

संगऐसा ऐकिजोजरी ४३ श्लोकः अर्जुनउवाच मदनुग्रहाय परमं गुह्यमध्यात्मसंज्ञितं यत्त्वयोक्तं वचस्तेन मोहोयं विगतो मम १
टीका २५ मगपार्थदेवातेह्मणे मदनुग्रहाय जीतुह्मीमजकारणें वाच्यकेलें ते बोलणें कृपानिधी ४४ परम तें मुद्राभूतें ब्रह्मीं आटती
जीवमहदादिचें गाय तेंही नेंजें होउनि देवगकली तेविसंवरणें शोधिलें ४५ गुह्य होतें हृदयाचापरिवरी तो विदें कृपणाचियापरी शङ्करासारिखीयो
रीजयाचीकेली ४६ कि आत्मसंज्ञित तंबसीत्र्यानिश्चापुलें मनप्रदाहितें फोडिलें तेंअध्यात्मवाड्मियें ऐश्वर्यहरें ४७ परिति तेवत्काम
स्वामी एकिहेवादिधूलीतुह्मी हेवोलोनरिआह्मी तुजवाचुनिभिन्नकें चे ४८ मोहायंविगतोममेतियावत्श्लोकसमाप्तिपर्यंतं पसित्वाचिमहा
मोहाचापुरी बुडतयाहरवोनिशिमवरी कुंवाआपणपें घालुनि श्रीहरी मगकाढिलें माते ४९ एकतवाचुनिकाही विश्वीइजयाचीभावनाही कीआमचें के
र्मपाहीं तें आस्ताआधीस्मणे ५० मीजगींएकुअर्जुन ऐसाहेहीआहेअभिमान आणिकोरवांतेंप्रयासजन आपलें स्मणें ५१ याहीवरीयपानें मीमाविन
लणेतेसोपाचें रिपेन ऐसेंदेखनहोनोइःस्वप्न जागावुविलामभू ५२ देवागंधर्वनगरीचीवस्ती सांडुनिनिघालालक्ष्मीपति होतोउदकातियेंस्त्राली रोहिणी
पिपु ५३ तीकिरउनरिकापजाचे परिलहरियायेनहोतियासाचें ऐसेंबाचामृतनयानी विनाचें श्रेयतुवांधमले ५४ आपलअप्रतिबिंबतेंणांसिंहकुहायाला
ल्हरवोनिस्त्रासा ऐसाधसिननविश्वाअन्मा राखिलेंमाते ५५ येहवीमासातरियेयतियावरी जेथुनिश्चयपहोतअवधारी तेंआनाचिमानाहीसागरी एकवमि
व्हिनें ५६ हेयुगविश्वआघवें जुगावें वलिआकाशाहीतुझेनिपडावें परितुझेणेनघडावें गांतनेंश्रीमज ५७ ऐसेयात्रअहंकाराचीवादी म्यांअहनचीदिध
लीहोतीवुडी चांगेविनवचापेरवींकाढी कवणमाते ५८ नाथिलेंआपणपें एकुमानिलें आणिनहूतयानामगोत्रमविलें चोरपिसेंहोतेंलागलें परिराखिलें
लेंतुह्मीं ५९ मागांनतुनकाहउिलेंजोहरी तेंनरें हवातिविभवप्रवधारी आताहें जाहरवाहरउमरी वेनत्यासकट ६० उरयेहेंहिरण्याक्षु माझीबुद्धिवसु
धरामुरल्याकारसें मगमोहार्णवशवासें होउनिगेला ६१ येयप्रअत्तेनिगोमावीपणें एकतेचबुइवेयाआयाणी हेउमरेंवाराहहोणें पडिलेंतुज ६२

ऐसेंअपारलुसेंकेलें एकिवाचनीकायबोलें परिपांडुसर्वसमोकिलें मनभ्रमो ६३ तंकाहीनवचेचिवायांभलेंपुसांकाय वेंराया तेसाध्यंतमाया निरशिलीमाझी ६४
आर्मिआनंसमेरोवरीचीकमंच । नेंसें नीहतुसेंराय आपलीयाप्रसाराचीरावचें नयलुगिकुरिली ६५ हाहोनयाहीआणिमोहाचीभदी हेकायश्रा
पावलीगोष्टी केउतीमृगजलाचीहष्टी वुझानचेंगी ६६ आणिमीनवदानारा इंपळपंचेरिगालिगाभारा प्रभुआहेवारा कुसरसुचा ६७ तेरोंमाझामी
हनायें येथविस्मयकायकाहीकायआहे परिउदरलोंकालिमेपायें शिवनकेआहनी ६८ श्लोकः भवाप्ययौहिभूतानां श्रुतौविस्तरशोमया त्वत्तः कमलपत्रा
क्षमाहात्म्यमपिचाव्ययं २ टीका ९ नतः कमलपत्राक्ष पंकमलायतनेत्रसा सूर्यकोटितेजसा म्यांतुजेपासुनि मंदेशा परिशिलें आणी ६९
भवाप्ययाविति इयेंभूतेंजियापरीहोती अथवालयपाहतजेशेनिजाती तेमनप्रदाप्रकृती विवंचिलीहूंवं ७० माहात्म्यमिति आणिप्रकृतीकीरजगासी
दिधलीपरपुरुषाचाहीगवराविली नपाचामहिमापांघुरोनिजाला धवेविरसा ७१ नीशाहराविवादतिये कांधर्मएसियावतीतेंदिवे तेथक्षिवभवेपायें वो
ब्रेसलेणेंपुती ७२ ऐसेंअगाधमाहात्म्य तेंमकळमार्गैकगम्य तें स्वात्मानुभवरम्य तंदृष्यपरिसाविलें ७३ जेसाकूलफिडलियाआभाची हष्टिरिघुसूर्यमंडली कां
हातेंसारुनिवाळुवी जलदेखिजे ७४ नानगतकल्पतियासापांचवेदें तेंसचंदनातेंववदेंगांधरें अथवावित्रवीपवेमागवदे तिथानहाता ७५ तेशीप्रकृतिहेत्वा
दुहोनी तेंदेवेंविसाविलीपरेनी मगपरतत्त्वासाक्षियमनी शोभारकेला ७६ श्लोकः एवमेतद्यथात्थत्वमात्मानंपरमेश्वर २ टीका परितआ
णीकायकहेवा उपजलाअसे ७७ तोभिउानविस्लणेराहो तरिआनाकवणाएसोभावो कायवुनंवाचुनिगावो शापणतआहोआसी ७८ जलचरजयाचा
आभारधरी वाचकरूनपानीउपरोधकरी नरितयाजिणेयाशिश्रीहरी आनउपायअसे ७९ अणोतिभेदसाकडेंनधरवे नीवीआत्मदेतेहींतुजपुढावोलावे तवरा
हेस्पृहणाभ्यसेंदेवु चाउमार्गे ८० श्लोक एवमेतद्यथात्थत्वमात्मानंपरमेश्वर द्रष्टुमिच्छामितेरूपमैश्वरंपुरुषोत्तम ३ टीका ८ एवमिति
मगवोलिलातोकिरीटी ह्मणेतुह्मीकेलीजेगोष्टी तियाप्रतीतीचीहष्टी निवालीमाझी ८१ परमेश्वर आताजयापासूनिसकल्पें हेलोकपरंपराहोय

ना-अ०२१
१००

हारपे आत्मानं जयाग्रायानेंआपणपें गीतेंह्मणउती ८२ रूपमैश्वरमिति तेंमुद्दलस्वरूपमुझें जेथुनिरूपेंहिभुजेंहनचतुर्भुजें सुरकार्यचिनिघ्या
जे धेवोधेवोयेती ८३ पैंजजायनाविद्याअवगणिया कामधेनूकर्मइयागणिया खेळसरलियानूगुणिया मारवळीजेथें ८४ रूपनिषेदेंगानी योगीह
दइरिगानिपाहनी जयानेंसनकादिकआहती पोटाळुनियां ८५ दृष्टमिछामिनें ऐसेंअगाधजेंतुझें विश्वरूपकानीआइकिलें तेंदेखावयाचित्तमाझें उगो
विश्वदेवा ८६ देवेंफेरुनियांसाकरु लोभेंपुशिलीजोविचारु तरि हेचिरे किवाउ आर्तिजीमज ८७ तुझेंविश्वरूपआघवें माझियेदृष्टीसिगोचरहोआवें ए
तगोचरहोआवें ऐसीथोरआशाजीवें बांधोनिआहे ८८ श्लोक मन्यसेयदितच्छक्यंमयाद्रष्टुमितिप्रभो योगेश्वरततोमेत्वंदर्शयात्मानमव्ययं ४॥ टीका
२३ मन्यसइति परिआणिकपैंकपुथ्रगाउ तुजविश्वरूपानेंदेखावयालागीं पैयोग्यतामाझीआंगीं असेकीनाही ८९ हेआपणेआपणांनीनेणे
तेंकानेणाशीजरिदेवसणे तरिजाणनकायनेणे निरानुरागातु ९० आणिजीआनितिनिपुडिभरें आर्तेंआपलीवोटा कविसरे जेसानाझेसणोनपुरें स
मुद्र मज ९१ ऐसासधाउपणाविर्याझली नसाभावेवस्समस्याआपली यपालागियोग्यताजेमाउची बालकाचीजाणे ९२ इष्टमिनिप्रभो तिया
परीश्रीजनार्दना विश्वाभिजेमाझीसंभावना मगविश्वरूपदर्शना उपक्रमकिजे ९३ नरितेशीमेरूपाकरा येरूवीनदेहेंसणाअवधारा तीयापवुमाझापेंबधि
रा सुखकेलेंजेरेणे ९४ येरूवीयेकुल्याजा।पियासेनृषे मेघजुगाधुरतेकारनृर्षे परिनानिहासूछिन्नपरवे जसिवउकाओसवर्षाविहोये ९५ चकोरांचेंदाम्रत
फावलें येरांआणवाहोनिकायुवारिलें परिगेउपावीणपाहलु वापाविजाये ९६ रहयेति सुगत निविश्वरूपसहमी दाविनीहाकारभरवसा की
जेकडाउ आणिवामहिंसा माजिनित्यनवाजेकी ९७ योगेश्वरेति तुमेंओदार्यजाणानेस्वतंत्र देतांलणशीपुत्रापात्र पैकैव्याएसंपसैन कीवैरि
याहिदीधलें ९८ मोक्षदुरारुाध्यकोरहाये परितोहीआराधीनुसेपाये अणउनीधाडिरीनेष्कायेपाईकजेसा ९९ तुबासनकादिकाचेलि
माते सायुज्यीमोरसदिधलाप्रननें जेविषाचेनिस्तनपानें मारूआली १०० हागाराजसयपागवाम मासदी देखतांत्रिभुवनाचीमांदी

कैसाशाउधाउर्वाक्यनिस्लेजी नींदिल्याउती १ कीवुबांतयांशिशुपाळा आपणपेंथोवुदिधलागोपाळा आणिउत्तानचरणाचियाबाळा काययुवप
दीधाउ २ तोवनाआलायाविलागीं कीवेसांचेंपित्रयाचेवोशिगी क्षीरोदविस्पापरीसनगी श्लाध्यकेला ३ ऐसाववनवाशिशुांसकृपा देताएकचित्त
धमावा पुत्राआळविला अजामिळा आपणपेंदेउती ४ जेरांगरीहालाशिपामरा नेपाचावसणवाहशीदाघरा आझुणीवेरियाचेयांकलेवरा विसंवे
शिनां १०५ ऐसाउपकारियांनुझाउपकार तेंअपिचियाहीदूरा र देशनलणउनिरासवेंकार जाणशिवचीत्रा ६ तुमेंआराधीनाअसके हो
तीधुंसावालविमुकौतुके जियेचेकुवीनुवाणिके सुखाउकेला ७ ऐसापाउलापाजेलोवायासीमिषें आपणपें देसी लागशीवानिवुशें तोजु
कांत्रुनाविसे मृत्युयागिकरीउती ८ अगाउपमनेयाचेलिपवुाडे जेजगाचेफेडीसाकडे नियेकामधेनुचेपाडे कायपुके लेगती ९ तुझेंतोनिम्यांजेति
नविलेंकांहीं नुरेवनरावीनीकीरनाही परिदेखावयालागिदेइ पात्रतामज १०० तुझें विश्वरूपआकळें ऐसेंदेखविजेसिमाझेंडोळे जरिआमि
तेगोढये पुरवीदेवा ११ ह ४ चूर्णिका सेवानायेगयक्षिनानी जेवरतसरवासुभद्रापती जेवनयाचकुएासनाकुउनी साहवचिना १२ गोक्क
पापात्रुपसजचु आणीयेरुजवचाआचावर्षाका व नानाश्रीरूपकोकिच अर्जुनवसंत १३ गानसिचंद्रविवजारोळे देखोनिसारसागरउतबबे जे
माउणीहीवरितेमवडे उच्छ्वसितजाल्या १४ मगतियेप्रसन्नतेचेनिआटेप गर्जेनिलागलिनंस्मरूपें पाथादेखदेखतउमपें सवरूपेंमाझी १५ श्रीभगवा
नुवाचवान अस्यार्थः ऐश्वर्यस्यसमग्रस्यधर्मस्ययशसः श्रियः ज्ञानवैराग्ययोश्चैवषण्णांभगइतीरणा १ टीका १ ऐश्वर्यस्यसम
ग्रस्य एकविश्वरूपदेखावें ऐसामनोरथकेलापाउवें कीविश्वरूपमयपुर आघवें करूनिंधानले १६ धर्मस्य वापुउदारदेवअपरिमित यातकसे
ध्यानरोदित असेमहस्वरेंदत सर्वस्वेंआपलें १७ ज्ञानस्य अशेषाचेउठिवोरिले वरुनपालागिसकविले लक्ष्मीयेपसिराहिले निझारेजे १८
श्रियः तेंआनंनासकदुनियांअनेकधा कविनविश्वरूपदर्शा अहा नाबाधंधा बापसाम्पाआगाधा पार्थचिया १९ यशसः

ना॰ अ॰ ११
१०१

तेजाचाप्रकाशसमवस्थेजाये तेजेंविश्वरूपभिवें आघवेंहोये तेविश्वरूपअनंतसकळाहूनआहे आपणांविमाला २०. वैराग्यसमयस्यानिशतेकमनेति तेंसह
नमुद्रासोडिली आणिसकळहूनदृष्टीचीजवनीकफेडिली किंबहुनातेउघडिली योगश्रद्धी २१ परिहारेंसवेंतुकीनाहीं तेश्रीसेविनकरीकांहीं एकसरामण्णनसे
पांहीं तेयाद्युर २२ नरेंवषड्गुणेधर्यमस्मिन्नध्यायेऋष्यादिवर्णानिभिः श्लोकेः समग्रमैश्वर्यमाह श्लोकः पश्यमेपार्थरूपाणिशतशोथ
सहस्रशः नानाविधानिदिव्यानिनानावर्णाकृतीनिच ५ टीका १८ शृंगारवीरकरुणाद्भुतहास्यभयानकाः बीभत्सरौद्रशान्ताश्चेतिनवर
साः अनुभक्त्यासहस्रशश्रीभगवानुग्रदाकाक्षात्सर्वेषोज्ञानदेवोव्याचष्टे नवकरुणारसः पश्येति अर्जुनातुवांएकरासवाल्हाणीनले आणितेणें
विराटत्वंतनुकायदारवविलें आणारेसेंआघवेंविश्वरूप मासाविकरूपी २३. शतशइति एकेंकृशएकेंस्थूल एकेंह्रस्वएकेंविशाल एकेंएकेंसरळ
अप्रमेयएकें २४ एकेंअनावरेंप्रांजळ सव्यापारेंएकेंनिश्चळ एकेंउदासीनहाळ तीव्रेंएकें २५ एकेंधुंगीनेसावधें आसतुंगीएकेंअगाधें एकेंउ
दारेंअतिबद्ध क्रोधीएकें २६ एकेंनेसदासरें सलेंएकेंसानंदें गर्जितें मत एकेंनिःशब्दें सौम्यएकें २७ एकेंसाभिलाषेंविरक्तें एकेंउन्निद्रि
तेंएकेंनिद्रिस्तें परितुष्टएकेंआर्ते प्रसन्नएकें २८ एकेंअशस्त्रसशस्त्र एकेंरौद्रअतिमित्र भयानकएकेंविचित्र लपुस्तएकें २९ एकेंजनना लीलाविला
स एकेंपानशीळवलालस एकेंसहारेंकरसावेशें साक्षीभूतेंएकें ३० नानाविधानिदिव्यानि एवंनानाविधंबहुरस आणिदिव्यतेजप्रकाशें तेंचिएकए
का रासें वर्णहीनएकें ३१ नानावर्णेति एकेंजातजेसाउपंधरें तेसीकपिलवर्णअपारें एकेंसर्वांगीसिंदुरें रववलेंनभ ३२ एकेंसावियाचित्रिकीतेसेंअसक
टाहरवचिलेंमाणिकीं एकेंअरुणोदयासारिखीं कुंकुमवर्णे ३३ एकेंशुद्धस्फटिकेंसोज्ज्वळें एकेंइंद्रनीळसुनीळें एकेंअंजनवर्णेसकाळें रक्तवर्णेएकें ३४ एकेंलसत्
कांचनपिवळीं एकेंनवजलदश्यामळीं एकेंचांपेगोरीकेवळ हरितेंएकें ३५ एकेंतप्तताम्रसारखीं एकेंश्वेतचंद्रासवडी एसीनानावर्णे एकरूपेदेखमाझीं ३६ हेंजैसे ५
कांआनानावर्णे तैसेंआकृतीअनारिसपण लाजकंदर्पजोसिधाराबाराचा तेसींसुंदरेंएकें ३७ एकेंअतिलावण्यरूपस्कटें एकेंअतिभिम्यवपुमनोहरें शृंगारश्री

चीभांडारें उघडलीतेंसी ३८ एकेंपीनावयवमांसळें एकेंअतिराशविकराळें एकेंदीर्घकंठेंचेनाळें विकटेंएकें ३९ एवंनानाविधाआकृती उयापाहतांधनवा
सीक्रमहापती चकारार्थः यथाबाएकेकाअंगभांतीं देखधनंजया ४० श्लोकः पश्यादित्यान्वसून्रुद्रानश्विनौमरुतस्तथा बहून्यदृष्टपूर्वाणिप
श्याश्चर्याणिभारत ६ टीका ७ पश्येति जेथुउन्मीलनदृष्टी तेथप्रसरतीआदित्यांचियासृष्टी पुढतीमी ॥ तेमिटती देखआहती ४१ वसन्
वदनीचियेवाफसंदे होतेंज्वाळमयआघवें पृथगृवकारिकपावे समग्रहवसते ४२ रुद्रान् आणिअग्नलनांचेंशेवटें कोपेंभिल्यापाहताएकवाटें तयूरुद्रगणांचेंसंघटें अ
वनअंतरेंसव ४३ अश्विनाविति पेशौम्यतुवांतल्लाच्या मिनिलोमिअश्विनोदेवां आत्मिज्ञानपांउवा अनेकतासु ४४ बहूनीति यापरीएकेकाचियेचालि जन्म
तोसुरसिद्धांचीकुलें ज्ञानअपारेंआणिहिज्ञाचें रूपदेयेपाहे ४५ तयानेसांगावयावेदवाचे पाहावयाकल्पाचेंहीआयुष्यथोडें धातृसापरीनसापडे गवसयाता ४६
तयानेंत्वचयकधीनाइके मियंडपंचभासदरसुअनेके पश्येति भागीआश्चर्याचीकरतुकें मुडासिद्धी ४७ श्लोकः इहैकस्थंजगत्कृत्स्नंपश्याद्यसचराचरं म
मदेहेगुडाकेशयच्चान्यद्द्रष्टुमिच्छसि ७ टीका ४ मंमेति दयामूर्तीत्राकिरीटी रोमसंधीचेरूपपांसृष्टी सुरतरुतळीं ॥ उवटी तृणवसंधी ४८ इहेति यथुनक
एकाद्यायांनादेशी विश्वहेरल्लक्रिमोरंडी पचेति आणिविश्वाहियपरोतेंमानडी जरिहेसतांचेंवन ५० जमिउडीविषउचुकाहीं येथसर्वयासांकउनारी सुरचेंआवडेने
मासारदी देखवृक्षोवं ५१ ७ अर्जुनिक गेमेंनिश्चयपम्रजेतिरुण वालिलेकारुण्यपूर्णे गंवरेखवनआरहशीकोनाहीनम्रण निवांतनियेक ५२ येथकाइशाहाउगच्या
सम्यगनिश्चाकृतंयेरूपाहेल्या तंतूआर्तिचेंलेणोवडल्या तेसाभिक्याने ५३ नतुमामिशक्यसेद्रष्टुमनेनैवस्वचक्षुषा दिव्यंददामितेचक्षुःपश्यमेयोगमैश्वरम्
षा दिव्यंददामितेचक्षुःपश्यमेयोगमैश्वरम् ८ टीका ११ हास्यरसः नत्विति मगदेवाउनेकल्पोह्हदनपउ आस्तुं ॥ एकासुरवाचीसायेनपडे पुरिसावि
लेंनफुडे नाकळेनिर्णया ५४ इवावानिंदयावाशीले हांसारिनरसगपाल्याणीनलें आस्मीविश्वरूपरावविलें परिदेखलाशिनापिंनु १५५ यथावालायरेंविनस
ती त्यगिनलंहानीकवसमाशिनंतरा कुंभीवकाकवीचांदिलें करउपाहमां ५६ हांहोनउनिपांआमिसा अधिकपाराजेसा वहिसियाअुदाहयीकेशा गाणिकरा ५७

मकरंदकणाचा चारा । आणि उघावा निरंकुश गुणाधराचे आईधर । मगकोणा कुरूपणा ५८ अंतीदिपमणतनित्यं म्हणे केवळ आनंदियाच्या भागा फिटले ने तुमचे
नुमचे स्मुप्रदासुरले मीकैसे निरंतर ५९ परि हे तुम चेनेणे नबोलावे मी जिसा हेत नवितरवे येथ आधीं नणोनि ठेवुं मानुवापा ६० माचि निघरूपतुविदीला
वे नुम्हि आधीं दिखाव यासामर्थ्य कीजावे परिबोलन बोलन मम भावे धनंजय ६१ कायनल नेनवाहतो धाये परिजे न दिनो चेहुकी रशैपिलियांवायु अश्रीनी अ
जाइजे तियमिनि जरि सांता ना सामे निजरे दिरिवने ते हरिर्दे वस्तुनि ६२ पाडेपेनि मग निया हृष्टीपाउला आमवाये ष्टपयीतआधया देखानिया अनुभवा
माजिवदाकरी ६३ ते मीते णि वेदान वेदे सकळलोकीं आद्ये बोलि वेदगाने निआराध्ये मूळपुरुषण ६४ श्लोक: संजय उवाच एवमुक्त्वा ततो राजन्महायो
गेश्वरो हरिः दर्शयामास पार्थाय परमं रूपमैश्वरं ९ टीका ३० राजन् पैकौरववुकुळवनी मनहासि (विस्मय पडतुनी पडनी) जंश्रियेदृढ निश्चिनु
नी सुरेख सुसेक वणी ६५ महायोगेश्वर: नान रिखु पणें वेगा नवयालागी अनेकां अनिरावापजणी नासे वक्रपणा नु रिखागी शेषाचा लिख्याची ६६ हांहो
जयाचेनि सोसें शिणली आगमी प्रहर योगींजेसें अनुसरले गरूड उरोसे कोलिआहे ६७ परि नेआघवे निराकी कुरंकेले साधें श्रीकृष्णा या सुरवाभरले जिये
सिद्धि झाली निजन्मले पांडवे ६८ परिपाहां तांही आता न अर्जुना श्रीकृष्ण सामियाची गोताभाधीना कामुकैकोनें मातृअंगना आपैताकीजे ६९ पहा विनें पामिकू रोसेन
बोले युपुरी की ऊस मृगहीनचालु केसे दैवयोगें सुरवाउले ने जाणों नये ७० आणि परब्रह्मसमग्रें भोगावयादेवां चेउनोचे केसेवाक्ये निहनलले पार्थानुअसे ७१
हा कोपे कोनिवांनसाहे हा रूसनरि बुझावी नलनाये नवलपिसंसारगलेआहे पार्थाचे दैवा ७२ ये रूपवी विषयनि जाणोनि जुन्मले जे अवकाळिक हाउले ने विषय वानितां
जाले भातस्यायावे ७३ हा योगियां ने समाधिधन की होउनि गेले पार्थाअधीन यालागि विस्मयपुसाशेमन करितसे राया ७४ ने नी तिसुंनय म्हणे का इसा वि
स्मय थोर कोर वेशा श्रीकृष्णे स्वीकरिजे नयापरेसा भाग्याचा होय ७५ एवमुक्ता म्हणोनिनो देवांनिरावा म्हणे पार्थातुमष्टीदेवो नियानिश्वरूपा ५
चा ठावा देखवाजिने ७६ ननः रोशी श्रीमुरवानि अक्षरें निघनि ना जंव वाक्षरें नंव आविर्भवे आधारे जालो निलागे ७७ नो अक्षरें नटना देखा

कीब्रह्मसाम्राज्य दीपिका अर्जुनालागि चिन्कळिका उजळिल्या श्रीकृष्णें ७८ दर्शयेति मग दिव्यचक्षु प्रकाशनाच्या नयानाहृष्टी पारफिटला दुष्टापुरी दारव
नानाला ऐश्वर्य आपले ७९ परम हे ऐश्वर्य नाम जैसे मकरु नेनियें समुद्री किकल्लोळु विश्वहें मृगजग नपारजमी सवृत्तिसे ८० नियें अनादिब्रह्म सिकुनिदे वरा
वरहें चित्तनमटे स्वआपणापें श्रीवैकुंठे दाविलें नया ८१ मागा बालपणी येणे श्रीपती नेवेलधकु रवादल्ली माती नेकोपोनि यशोदा नी मुखोदाखविला ८२
मग मेणें सेणें जैसें झाडाडावया नुनिमिषें चौदाही भुवनें साकरासे दाविली मिथ ८३ नानारिश्रत्ता शिकले जैसें कृपाचढ़ाले ठिविनिले आणि वेरां सियेमनीं तेले
नेल्या गलाबोल्ला ८४ नेसा अनुग्रह पराया हरिः श्रीहरी कुल्ला धनंजया आतांहक वृत्तीक डेमायो गेली भावनी णिनि ८५ रूपमैश्वर एकसरें से
स्वयंतेज पाहले तया चमत्कारा चे एकार्णवीं बुडाले चित्त समवी बुडोनि ठेले विस्मयाचा ८६ जैसा आब्रह्मप्रळयोदकीं याहे मार्कंडेय एकाकी नैसा विश्वरूप कवतुकीं
पार्थ लोळे ८७ म्हणे कवदं गगन येथ होतें नेकवणें नेलें पां कुठें ते नेव चराचर महाभूतें काइ जालें ८८ दिशा चें ठावहीं हारपले अधोर्ध्व कार नेणों जाले चेइले
यास्वप्न जैसें गेले लोकाकार ८९ नानासूर्य निजप्रतापें सचंद्र तारागण जैसे लोपे नेत्री गिळिली विश्वरूपें प्रपंचरचना ९० नेव्हां मनाशी मनपणा नस्फुरे बुद्धि
आपणपें निनसावरे इंद्रियांचे रश्मि माघारे हृदयवरि भरले ९१ नेथ नाटस्था नाटस्थ पडिलें एकाग्रिकपणा ठेलें जैसें मोहनास्त्र घातलें विचारजाना ९२ ने
साविस्मित पाहे कोणें नवपुढें चतुर्भुज होतें रूपें नेविना नारूप चक्रें कडे माजी निघे ९३ जैसें वर्षाकाळिचे मेघोरें कां महाप्रळयीचे तेजुवाढे नैसें आपणचिरा
कतुमीकडे नदीनितरंगे ९४ ७ दर्शिका श्रियेप्रथमस्वरूप समाधान पावोनिटेला अर्जुन सुवचित्त धरिले लोचन नवविश्वरूप देखे ९५ इहीं सिद्धांकी
उत्या पाहावें विश्वरूपा सकळा नव श्रीकृष्णें मोहल्या प्रदर्शिला से ९६ अनेकवक्त्रनिपनम्भि: श्लोके : सुमुगाश्रियमाह श्लोक: अनेकवक्त्रनयनमनेकाद्भुतदर्शनं
अनेकदिव्याभरणं दिव्यानेकोद्यतायुधं १० टीका ३१ श्रृंगारसमस्त अनेक वक्त्र नयनें मग नथ संघवदनें जैसी रमानायकाची राजभुवनें नाना प्रकटली नि
धानें लावण्याची ९७ की आनंदाचीं बनेंगाढलीचीं जैसीं सोंदर्या राणिवज्योत्स्नी नैसीं मनोहरें देखिली हरिवक्रें नेणे ९८ नयाही माजि एकें सालियाचीम

ज्ञा॰ अ॰ ११
१०३

यानकें कालरात्रीचींकटकें उगवलींजैसीं १९९ कींमृत्युचींविमुखेंजाळीं होकांजेंभयाचींडोंगरपल्लीशिखी प्रळयानळाचीं २०० तैसींअद्भुतभयासुरें तेथवदनेंदे
खिलींशिरें आणिकअसाधारणअलंकारें मोमेंवडलें १ पैंतानुहृदीचेनिअवलोकें परिवदनासवदनस्के मगलोचनकवतुकें लागलापाहों २ तंवनानावर्णकि
मयवनें विकाशिलीं तैशीअर्जुनें नेत्रदेखिलेंपालेगन अभिनपांचीं तैसीं ३ तेथविकसुमेघांधियादाटी माजिकल्पान्तविजूनियाफुटी तैशीयावन्हि पिंगलाहृष्टी अभं
गत्ली ४ अनेकाद्भुतदर्शनं हाएककआश्चर्यपाहतां नियराकेविरूपें पंडुसुता दर्शनाचीअनेकता मनिफळली ५ मगम्हणे चरणातेंकवणाकडे कु
अनमुकुटकेंदोंईंदे एशीवाढविताहेकोरें चाउरेखावयाची ६ तेथभाग्यनिधीपार्थी कांविफळलहोइलमनोरथा काइपिनाकपाणीचेयाभातां कायकाजेंआहे
नी ७ तांतस्विनुरानताचिंयवाचे आदितिलिटिकियाअक्षरांचेसांचे म्हणोनिसांधनपणअपाराचे देखिलें तेणें ८ जयाचीसायवेदानाकळे तयाचेसकळावयव
एकंचिकाळे अर्जुनाचेदोंहीडोळे भोगिते जाले ९ चरणौनिमुकुटवरी देखतविश्वरूपाचीथोरी अनेक दिव्याभरणं जेनानारत्नअलंकारी मिरवूनसे १०
परब्रह्मआपलेनिअंगें लेयालेयाआपणविजलीअनेगें नियें केणीमीयांगें काइस्यासाखिवीं ११ जिपभाविमासवाला उगालुचंद्रादित्यमंडळां महातेजाचा जिह्वा
ला जेणेंविश्वप्रकटे १२ तोदिव्यतेजश्रृंगार कोण्हाचियेमनीशिहायगोचर देवआपणपेंचिलेइलेऐसेवीर देखतअसे १३ दिव्यानेकोद्यतायुधं मगतेथचिताना
चाउला पाहतकरपल्लवाजंवसरला तंवतेंहीनिकल्पांतिचियाज्वाला तेशीशास्त्रेंअग्रकडे देखे १४ आपणआंगआपणअलंकार आपणहातआपणहातियेर आ
पणजीवआपणशरीर देखेंचराचरस्फारलेंदेवें १५ जयाचियाकिरणाचेनितरेंपूर्ण नक्षत्रांचेंहोतमूधाण तेंहीखिरडलांचिक्षिण समुद्रीविधा १६ मगकां
ळकूटकल्लोळीकवळलें नानामहाविजूचेंदांगडलें नदिसावुधी १७ श्लोक दिव्यमाल्यांबरधरं दिव्यगंधानुलेपनं सर्वाश्चर्यमयंदेवमनंतंविश्वतो
मुखं ११ टीका १९ दिव्यमाल्यांबरधरं कीमभागेंतेथुनिकाढीदृष्टी मगकंठमुकुटिचियांपाहेकिरीटी तंवसुरतरूचीसृष्टी जयापासूनिकानाली ६
१८ जियेंमहासिद्धीचींमूळपीठें शिणलीकमळाजेथवावरे तेशीकुसुमेंअनिवारें तुरंबिलींदेखिलीं १९ मुकुटावरिस्तवक गळांगादस्साबंधअ

नेकं कंठीरूळनाजिअलौकिक मालादेउ २० सर्वेसूर्यतेजेंवेदिले जेसेंपधुरेनिमरूतेंमदिले तेसेंनिजेवाचुरिगादिले पीतांबरभखेक २१ दि
व्यगंधानुलेपनं कीश्रीमहादेवकर्पुरेंउदरिला कांकैलासराजेंडवलिला नानाक्षीरसिंधूपांघुरविला सीरार्णवाजैसा २२ कांजेशीचंद्रमेयाचीघडीउघड
विली मगगगनाकरवींतुंथीघुनविली तेशीचंदनपिंजरादेखिली सर्वांगीतेणें २३ जेणेंस्वप्रकाशाकांतिचढे आस्थानंदाचानिदाघमोडे जयाचेंनिसोस्यंजी विनजो
उ वेदवनीये २४ जयाचेंनिलेपअनुलेपनकरी जेनिर्लेपाहीसर्वांगीधरी तयासुगंधाचीथोरी कवणवानी २५ तेशीएककएकगायत्र्याभा पाहतांअर्जु
नातसेशोभा सर्वाश्चर्यमयंदेवं तेंविदेवदेवसलाकीउभा कीसन्मुखवहेतिएणावे २६ वांहेंरिहृष्टितेधपुरतियाहे तंवआवुर्षमूर्तिमयतेसेंआहे मग
आणानपाहनतानितंगवाहे तरिआनहीतैसेची २७ अनावरेंतेरूपसमोरदेखे तयाअगोपाठिमाराजसुवाके नंतनपाठीकडेंश्रीमुखें कस्तरणेंसची २८
आतापाहतांकीलभ्याभासे येथकाहीतवत्याचोकाइ असे पणिनपाहतांहीदिसे चोजआइका २९ कीसंनिधहाचेंकरणीं आणिपाहणेंनपाहणें तयाहीसकल्प्यी
नारायणें आपुनिधानतें ३० म्हणोनिआद्यपांचापुरीणकीं पडिलाग्रंथंगावथदीयाकी तंवचमत्काराचियाआणिकी महार्णवीपूरे ३१ अनंतें रामाअर्जुनआ
साधारणे आपलियादर्शनाचोविरायेणें कवळिनिघतल्यानेणें आद्यनंतरूपें ३२ विश्वताचुमखं तोविश्वनामुखस्वभावें आणितेसिदारतवानुयाचांगेपाडेने आखिं
लाआनासाघते होवनिने ? ला ३३ आणिदीपेंकासूर्यप्रकटे अथवालापलेयादेखावेंस्तुटे तेशीदृष्टितोहश्रीवैकुंठें दिधलीआहे ३४ म्हणऊनि कि
रीटीदिशादिपरी तेंदेखावेंचिपडआहे अवधारीं हेसजयहस्तनाजुरी मागनसेराया ३५ म्हणोनिकिवहूना अवधारिलें पार्थेविश्वरूपदेखिलें नानाआभरणी
माजलें विम्सीसुख ३६ श्लोकः दिविसूर्यसहस्रस्यभवेयुगपदुत्थिता यदिभासदृशीसास्याद्भासस्तस्यमहात्मनः १२ टीका ५ दिविसू
र्यंति मेयअंगप्रभेचाडेवा नवत्यानकाइस्मया मात्रिवामागावा कल्पान्तीएकचिमुक्त्वावा द्वादशादित्याचाहोये ३७ तेसंतेदिव्यसूर्यसहसेवरी तरिमदयजेती
कांएकेचिअवसरी नहीनयातेजानीथोरी उपमतये ३८ आघवयासिकिनचामेळावाकीजे आणिमहत्याग्निसीसवेसामग्रीयाणिजे तेवीचिदशाकदाहीसे

सुचिजे महातेजांता ३९ यदिति मर्दीलिये अंगप्रभेचेनि पाडें हें तेज काही कांहीहो इल्योठें आणि तयातेजें चोखडें चिन्मुद्रिका गांढे ४० एसेंमहात्मयाश्रीह
रींचे नेमहते फाकतसे सर्वांगीतेज तेथुनी कृपाजीमज दृष्टजालें ४१ श्लोक तत्रैकस्थंजगत्कृत्स्नंप्रविभक्तमनेकधा अपश्यद्देवदेवस्यशरीरेपांडवस्तदा
१३ टीका ४ तत्रेति आणितियें विश्वरूपीएकेकडे जगआघवें आपलेनिपवाडें जैसेंमहोदधिमाजिबुडबुडे शिनानेदिसती ४२ कांआकाशींगंध
र्वनगर भूमीवरी पिपीलिकांचां धेधूर नानामेरूवरीसधूर परमाणुदिसती जैसे ४३ अपश्यदिति विश्वआघवेंचिजियापरी तयादेवक्षकवतीचीयाश
रीरीं अर्जुनेतियें अवसरी देखिलेंसहसा ४४ श्लोक ततःसविस्मयाविष्टोहृष्टरोमाधनंजयः प्रणम्यशिरसादेवंकृताञ्जलिरभाषत १४ टीका १
ततइत्यर्जुनअद्वयविश्वमालिकातूभावनाहे संभ्रम स्वेदाथरोमांचकस्वरभंगोथवेपथुः वैवर्ण्यमश्रुप्रलय इत्यष्टौसात्विकामताः १ स्वरभंगः आनु
लामहानंदाचूरें जालें स्तंभः बाहेरिगात्राचे वहारपानिगेलें रोमांचः अपारपुलक रोमांचजालें ४७ स्वेदः शिवतलाचंद्रकरीं सोमका
न्ताद्रवणी तेवियापांडवस्कणिकाशरीरीं दाटलिया ४८ वेपथुः माजिसांपडे लेतुअलिकुळ जयावरिकळिकाजेविं आंदोळ तेविं आतुलेउस
र्वांगीचे निकवें बाहेरिकांपे ४९ अश्रु कर्पूरकर्दळीचे निगर्भपुटें ऊकलतसेकर्पूरा चेनिकोदाटें पुलिकाग त्यक्तानितुषिथेंबुटें नेत्रीनिपुर्ता ५०
वैवर्ण्य उदयिलेनिसुधाकरें जैसाभरलाचिसमुद्रभरलें तैसावेळोवेळांतियें अवसरें भवंबदलतअसे ५१ प्रलयः ऐसासात्विकां अष्टभावांप
रस्परहोतहेवा नृपाचिकडे मसलकस्वालाकिलारेवा मगलोइनिकसंपुटस्वरवा बोलतअसे ५४ पत्रपामीति त्रिभिः श्लोकैः समुत्पन्नोआह
रिस्कोहोतहेवांचेयामाजी कलांदलतामांभावविदी मगविषासोनिकिरीटी वामपाहिली तेयवसलाहोता जियासवा ४
४ तेपत्र आनंदचिनिवा गाणिकाली ५२ प्रणम्येति तैसाचितयासुस्वानुभवापाथी कलाहोतामांभावदिवी मगविषासोनिकिरीटी शास्पाहिली तेपवसलाहोतासवा ५३ टीका ११
श्लोक अर्जुनउवाच पश्यामिदेवांस्तवदेवदेहेसर्वांस्तथाभूतविशेषसंघान् ब्रह्माणमीशंकमलासनस्थमृषींश्चसर्वानुरगांश्चदिव्यान् १५ टीका ११
अद्भुतरसः पश्येति पश्यामीति अर्णनयनयसामी मवळुणाकेलीजीतुसी हेविश्वरूपकीआम्ही प्राप्तजरेवो ५५ परिसातु विश्वलेकेलेंगोसावि
यां मनपरि तोषवाला माविया जीरे सिवा शिनोइया श्रष्टी शिवाश्रय ५६ देवामरसानेनिअगलगे ठाइगाइंआपदाचीदागे तेंवीइय

तुसारेहीं अंगेंदेखतअसेभुवनें ५७ अहोआकाशादिये खोचे दिसती ग्रहगणांचीकुचें कांमहाभूतांचे आंबिसाचें पूर्णजातीची ५८ तथापरिश्रीहरी तु
माविश्वात्मकरूपेंशरीरीं स्वर्गदेखतसेसवधारीं सुरगणेंशी ५९ सर्वानिति प्रभुमहाभूताचें पंचक पृथदेखतआहे अनेक आणिभूतग्रामएकैक भू
तसृष्टीचे ६० ब्रह्माणमिति जी सत्यलोकतुजमाजिआहे देखिलाचतुराननहोतोहे आणिपरीकडेतवपाहे तवकैलासदिसे ६१ श्रीमहादेवम वा
नीपत्नी तुमारेंदेखतअसेएकेअर्धी आणितुतेंहीआहृषीकेशी तुजमाजिदेखें ६२ ऋषीनिति पेकवपपादिकाचीकुळे इयेतुमास्वरूपीसकळे देखत
सें पातालें पन्नगांची ६३ किंबहुनात्रैलोक्यपती तुझेयाएकाचिअवयवाभिंतीं इयेचतुर्दशभुवनेंचित्राकृती अंकुरलीजाणों ६४ आणितेथिचेजेलोक
तेचित्ररचनाचिअनेक ऐसेंदेखतसें अलौकिक गांभीर्यतुझें ६५ श्लोक अनेकबाहूदरवक्त्रनेत्रंपश्यामित्वांसर्वतोनन्तरूपम् नान्तंनमध्यंनपुनस्तवादिंपश्यामिवि
श्वेश्वरविश्वरूप १६ टीका २२ अनेकेति पर्यादिव्यचक्षुपेनि पैसें चहूंकडेंनुतपाहतअसे तवदाहीदिशाकोजेसे आकाशाकोभेत ६६ तैसाएकनिरंतर
देखादेखतसेंतुमचे कुरितुआघवेंचियापारें एकेचिकाची ६७ मगमहाभूत्ताचेनि पैसारें उघडीतीकराहोतीभांडारें तैसीदेखतसें अपारें उदरेंतुझी ६८
जीसहस्त्रशीर्षाचेनिमेचें कोटि विहोतातिरीकेवेळ कीपरब्रह्मलावदनफळें मांडोनिआलें ६९ श्रेत तेवीचक्रेंतेजुलेउली तुझीदेखतसें विश्वमूर्ती
आणितयाभ्रीनेत्रपंक्ती अनेकामेंसु ७० नामिति हेंअसोस्वर्गपाताळ कीभूमिदिशाअंतराळ हें विवसाउलीसकळ मूर्तिमयदेखतसें ७१
तुजवीणएकाधीकडे परमाणुहि येतुलाकोडें अवकाशापाहतसेंपरिनसापडे ऐसेंव्यापिलेंतुवां ७२ इयेनानापरी अपपरिसिमें जेतुलीसांवरली होमहाभूतें
तेतुल्याहीपवाडतुवांतुवां अनंतें कोंदलासअसेदेखत ७३ ऐसाकवणिये ठाउकूनिआलाशी बैसलाकीउभाअससी आणिकवणिमाये मायेचापोटीं होता
शी तुजेंगणकेवढे ७४ तुमचेंरूपवयकैसे तुजपैलीकडेकायअसे तेकाइसेवरिआहाशोतसे पाहिलेंम्यां ७५ तंवदेखिलेंजीआघवेंचि तमिआताहेदेवा
तुतठायतेंचि तेंकवणाचानव्हेशीस्वामितुचीअनादिआहसा ७६ तंवभानांवेगा दिखुडानामुकुटा तुतुतुंचअवरिवें कुणा तुजेंआहसी ७७ तूंरूपेंआ
पणाचिपमा देखातुनिवुमीवयमा पाविपारपरंडा तुमातेंचि ७८ किंबहुनाआतां तुमतेंचिआघवेंश्रीअनंता हेंपुरतीपुढतीपाहतां देखिलें

ज्ञा० ११
१०५

म्यां ॥ ७९ ॥ तांतमिति ॥ परिपूर्णपणातुझेपाहूनपांआंत ॥ जेउणीवराकअंभेंदरलेन ॥ जेंआदिमध्यअंत ॥ मिळीनाहीं ॥ ८० ॥ पैरूतीगिवसिलेंआघवाणाउं प
रिसायुनत्याहेनिकहीं ॥ म्हणउनीत्रिधुझेनाहीं ॥ निश्चयेंयेथ ॥ ८१ ॥ रादेंआदिमध्यांतरहिता ॥ ॥ पश्यामिविश्वेश्वरविश्वरूपं ॥ नंतिश्वेश्वराअपरिमिता ॥ तूंदे
खिलाशीतत्वता ॥ विश्वरूपा ॥ ८२ ॥ तुंतमहामूर्तिचाआंगी ॥ उमटलियापृथकमूर्तीअनेगी ॥ देइल्याशीवानेपल्लवीआंगी ॥ ऐसाआवडतआहसी ॥ ८३ ॥ नाना
पृथकमूर्तीजियाद्रुमवल्ली ॥ तुझास्वरूपमहावल्ली ॥ दिव्यालंकारफुलींफळीं ॥ सांशानलीया ॥ ८४ ॥ होकांजेंमहोदधितरेंगा ॥ जाल्याशीतरंगमूर्तिहेल्यासा
कीनूंदसहस्त्रएकवरगा ॥ मूर्तिफळीफळा२लाशी ॥ ८५ ॥ जीभूतीभूतवमा३रेलें ॥ जेसेंनस्वर्गीगगनगुदारलें ॥ नेसेंमूर्तिमयभरलें ॥ देखतसेंतुझेंरूप ॥ ८६ ॥ जीए
केकीचाअंगपांजी ॥ होयपूनायहेंत्रिजगती ॥ रानदिपाहीनुआन्हांआंगीमूर्ती ॥ कोंरोमाजालिया ॥ ८७ ॥ १६ ॥ चूर्णीका ॥ ॥ ऐसापवाडपांडुतिविश्वाचा ॥ तंकोण
पायेपकोणाचा ॥ हेंपाहिलेंजेंतुझाअसचा ॥ सारथीजोतिचि ॥ ८८ ॥ तरिमतपाहतोंआसुकुंदा ॥ तूंऐसाविश्वोपकेसर्वदा ॥ मगभक्तानुग्रहें मुग्धा ॥ रूपातेंधरिशा
८९ ॥ केसेंचकुभुजांचेसावळें ॥ पाहतांवोन्यावचीमनेउंचे ॥ सेमरेउजाइजेनरिव्याकरवे ॥ दोहीविवाही ॥ ९० ॥ ऐसीमूर्तिकोउनसवागीरूपा ॥ कलेनिद्युघिना
विश्वरूपा ॥ कीआसच्यादृष्टीसलेपा ॥ जेसामान्यत्वेंदेखती ॥ ९१ ॥ तरिचश्वातांहरिचाविदालगेल्या ॥ तुवांसहजेंदिव्यचक्षूकेल्या ॥ स्लामोनपथाडेपदे
खवचा ॥ मदिसानुसी ॥ ९२ ॥ परिमकलतुझामागिल्याकउ ॥ होनाशिनोचिनेपेरदें ॥ रूपजास्याशीहेंफुडे ॥ बोलस्विलेम्या ॥ ९३ ॥ श्लोकः ॥ ॥ किरीटि
नंगदिनंचक्रिणंच तेजोराशिंसर्वतोदीप्तिमंतं ॥ पश्यामित्वांदुर्निरीक्ष्यंसमंताद्दीप्तानलार्कद्युतिमप्रमेयं ॥ १७ ॥ टीका १३ ॥ किरीटिनमिति ॥ ॥ नद्
नोचिहाशिरीं ॥ मुकुटलेइल्याशिश्रीहरी ॥ परिआनाचेंतेजआगळेपोरीं ॥ नवकीबहुहें ॥ ९४ ॥ नेविपेवरीलियाहाती ॥ चक्रपरिजेजियाआइती ॥ साव
रितामिशीश्रीविश्वमूर्ति ॥ नेनमोउरखुण ॥ ९५ ॥ येवीकउेनेयिहेगदा ॥ आणिनमिल्यादोन्हीभुजानिरायुधा ॥ वाणारेसावरावयाश्रीगोविंदा ॥ संसरलिया
९६ ॥ आणितेणेंचिवेगेंसहसा ॥ मामनपामनोरथासरिसा ॥ जालाशिविश्वरूपविश्वेशा ॥ सणोंनिजाणो ॥ ९७ ॥ तेजोराशिमिति ॥ ॥ ॥७॥

परिकाइसेंबाहेबोज ॥ विस्मयपूकरावयापडाउनाहींमज ॥ चिनहोनिजानसेनिर्बुज ॥ आश्चर्येंयेणें ॥ ९८ ॥ हेंयेथआथीकांपेथनाहीं ॥ ऐसेंअपुमोहीनयेकांहीं
नवलूअगप्रभेचीनवाइ ॥ कुशीकोंदनसेंसेंघ ॥ ९९ ॥ पश्यामीति ॥ येथअग्निवोहीदृष्टिकरयन ॥ सूर्यरवद्योतजेसेंहारपन ॥ ऐसेंतीव्रपणअद्भुत
तेजाचेंइया ॥ ३०० ॥ होकांजेमहातेजाचामहार्णवीं ॥ बुडोनिगेलीदृष्टिआघवी ॥ कीयुगांतविजुलापालवी ॥ आछादगगन ॥ १ ॥ नानरिसंहारतेजाचिया
ज्वाला ॥ गोउनिमांचबांधल्याअंतराळा ॥ आतांदिव्यज्ञानाचाहीडोळा ॥ पाहवेना ॥ २ ॥ उजलअधिकाअधिकवडतस ॥ धडाडिनआहेअनिराहस ॥ पउनीदि
व्यचक्षू ॥ हीत्रास ॥ न्याहाळिता ॥ ३ ॥ दीप्तानलेति ॥ कांमहाप्रळयेचाभडाउ ॥ होताकाळाग्निरुद्राचागाइंगउ ॥ तोनेत्रीयेनयनाचामद ॥ फुटलाजेसा ॥ ४
नेसेंपसरलेंनिशकाडीं ॥ मेघपावनियाज्वाळांचेवळमे ॥ पंजनाब्रह्मकटाहकोंचवे ॥ होतआहती ॥ ५ ॥ ऐसाअद्भुतनेजोराशी ॥ जन्मानवेलदेखिलाशी
नाहींआमीनीआणिकांतोशी ॥ पारजोतुझिये ॥ ६ ॥ श्लोक ॥ त्वमक्षरंपरमंवेदितव्यंत्वमस्यविश्वस्यपरंनि
धानं ॥ त्वमव्ययःशाश्वतधर्मगोप्तासनातनस्त्वंपुरुषोमतोमे ॥ अनादिमध्यांतमनंतवीर्यमनंतबाहुंशशिसूर्यनेत्रं ॥ टीका ५ ॥ त्वमिति ॥ देवातू
अक्षर ॥ ओंतांविषमात्रिपर ॥ श्रुतीजयाचेंघर ॥ गिवशितानी ॥ ७ ॥ जेंआकाराचेंआयतन ॥ जेंविश्वनिक्षेपैकनिधान ॥ त्वमव्ययेति ॥ तूंअव्ययगूढ
हत ॥ अविनाशजी ॥ ८ ॥ तूंधर्माचावोल्लावा ॥ अनादिसिद्धिनवितिन्यनवा ॥ जाणेंमीसनतीसावा ॥ पुरुषविश्वेशा ॥ ९ ॥ १८ ॥ अनादीति ॥ तूंआदि
मध्यांतरहित ॥ स्वसामर्थ्यतुंआनंत ॥ विश्वबाहुपस्वरिमितविश्वचरणात ॥ १० ॥ शशिसूर्यनेत्रं ॥ पैचंदसूर्याउगेल्या ॥ हाविलाशिकोपप्रसादलीला
एकांरूसमोनमाचाउंगेच्या ॥ एकांपाविनाशि कृपादृष्टी ॥ ११ ॥ पश्यामित्यादिमाईदशोऽपिः श्लोकैः समग्रंवैराग्यमाह ॥ श्लोकः ॥ पश्या
मित्वांदीप्तहुताशवक्त्रंस्वतेजसाविश्वमिदंतपंतं ॥ १९ ॥ टीका ३ ॥ पश्यामीति ॥ जीणवधिधानुनं ॥ मीरेखनसनिरूने ॥ पेटलेंप्रळयाग्नीचेंउजि
नें ॥ नेसेंवक्त्रहेंतुझे ॥ १२ ॥ वणाचेनिपेटलेपर्वत ॥ कवकटनिज्वाळांचेउभारजगिन ॥ नेसीचिसाडीनदाढा ॥ दंतांआ ॥ हे ॥ न ॥ जिह्वालाउ ॥ १३

स्फुरेनमेणि इयेसवनीगियेउवा आणिनी सर्वांगकांनीचीप्रभा विस्मतानलेंअग्निसोभा जानआहे १४ श्लोक द्यावापृथिव्योरिदमंतरंहि
व्याप्तंत्वयैकेन दिशश्चसर्वाः। दृष्ट्वाद्भुतंरूपमुग्रंतवेदं लोकत्रयंप्रव्यथितंमहात्मन् २० टीका द्यावापृथिवीरिति
फांजेभूलोकआणिपाताळ पृथ्वीआणिअंतराळ अथवादिशादिसमाकुळ तेजचक्र १५ हेंआघवें चितुवाएकें भरलें
देखतआहें कौतुकें परिगगना हींमकटभयानकें आलुविलेंजेवी १६ दृष्ट्वेति नानरिअद्भुतरसाचाकल्लोळीं नाडीतोरही भवनाचीकउयाली
तेंसआश्चर्यभूगगनीआकळी कायएक १७ नातरेंव्याप्तिहेंअसाधारण नुसाहेंरूपाचेंउग्रपण सुखहीसिलेंपरिप्राण विषायेंधुरिजगा १८ देवारे
रवोनियातुनें नणोकेसेंआलेंभयाचेंभरितें लोकत्रयमिति आतांदुःखकल्लोळींझळबुनें मिळाभुवनें १९ २० चूर्णिका येरवीतुजमहात्मयाचें दे
खणें भयदुःखाशिउद्भवणे परिहेंनदीसुजणेंगुणी जाणवनाहेंमज २० जंवतुझेंरूपनाहींदिठें आवांरेखिलाशिनरिविषयोविटे उपजलाआम २१ तेंवी
चितुनेंदेखिलेयासीटी काइमरसानुनदेखोयेईलुभिरी आणिनेंदितोतृप्तिलोक सर्करी राहोंकुठी २२ ह्मणोनिमागासरोनेवसंसार अमुकीजयेनसत्य
निवार आणिपुढांनव्हुअनावर नपशिघवो २३ ऐसामाझारिलेसाकडा बापुडियात्रैलोक्याचाहोतुकुरेडा ऐसाधनिजीहाफुडा बोलवलाभज २४ जे
सात्त्वबबुळलाआगी नासधुदायेनिवावयालागी नेवकांआपणपियावांनरगी आगलाविहे २५ तैसेयानगा जिमालें तुनेंदेखोनितचमकोनिठेलें
चूर्णिका यथाभाजिपेलक लेसुराजानियाचेंभेवावे २६ श्लोक भयानकोरसः पंचपि अमीहित्वांसुरसंघाविशंतिकेचिद्भीताः
प्रांजलयोगृणंति स्वस्तीत्युक्त्वामहर्षिसिद्धसंघाः स्तुवंतित्वांस्तुतिभिःपुष्कलाभिः २१ टीका ५ अमीति हेंतुमंअग्नीकुनेनें जाळुनि
निसर्वकर्मांचीबीजें मिळतकुनआनंनिजें मुद्रावेगी २७ केचिदिति आणिहेसावियाचेंभयभारे सर्वस्वेंधरूनितुझोमोहरे तुनप्रार्थितानिकरे जो
डूनिया २८ देवाअविद्यानीवीपडिलों जेंविषयावागुरेंआतुडलो स्वर्गसंसारांचासांकड्यो दोहींभागी २९ देवारेणीआमचीसोडवण तुजवांचु

निकरीलकोण तुजशरणसर्वभाव ह्मणनातिरेवा ३० स्वस्तीति आणिमहर्षिअथवासिद्ध कांविद्याधरसमूहविविध जीहेतुनस्मिलवार करितीस्तवन ३१
श्लोक रुद्रादित्यावसवोयेचसाध्या विश्वेश्विनौमरुतश्चोष्मपाश्च गंधर्वयक्षासुरसिद्धसंघावीक्षंतेत्वांविस्मिताश्चैवसर्वे २२ टीका ६ रुद्रादित्याइति
हेरुद्रादित्यांचेमेळावे वसुहेनसाध्यआघवे अश्विनीदेवविश्वेदेवविभवे वायुहीहेनी ३२ अवधारापितर गंधर्वयक्षाइति आणिगंधर्वपैल
यक्षगणसर्व जीमहेंद्रप्रमुखदेव सिद्धादिक ३३ वीक्षंतइति हेंआघवेंचिआपलालोकीं उत्कंठीतआपणतुझीअवलोकीं हेंमहामूर्तिदेविकी पाहता
ति ३४ मगपाहतेंपाहतप्रतिसणी विस्मितहोउनिअंतःकरणी करितनिजनिजमुकुटीवोवाळणी प्रभुजीतुज ३५ तेजयजेयघोषकलरवें स्वर्गगा
नभरितानिआघवे ठेविलीललाटावरिकरवे करसंपुट ३६ तियेविनयद्रुमाचीअवडी सुरवाउलीसात्विकाचीमाधवी झणउनिकरसंपुटपल्लवी होतीशिफळ ३७
श्लोक रूपंमहत्तेबहुवक्त्रनेत्रंमहाबाहोबहुबाहूरुपादं बहूदरंबहुदंष्ट्राक गलं दृष्ट्वालोकाःप्रव्यथितास्तथाहं २३ टीका १५ रूपमिति
नीचालुनाभाग्यउदयलं मनासुखाचेंसुयाणपाहलें जेंअगाधहीदेखिलें विश्वरूपतुझें ३८ हेंलोकत्रयव्यापकरूपडे पाहतांदेवांहीवचकपडे पयाचेंस
सुखतोडें भलतेयाकेसें ३९ ऐसेंएकचिपरिविचित्रे आणिभयानकेंवक्रें बहुलोचन महाबाहाइति बहुशस्त्रेंअनेकभुजा ४० अनेक
भपणाम बहुचरण बहूदरमिति बहूदरआणिनानावर्ण केसेंप्रतिवदनीमातलेंपण आवेशांतें ४१ हांनीमहाकल्पांताअंती न
वकलेंनियेनेउगुलनी प्रत्यपाग्निचीउजिनी आवुसिलीजैसी ४२ नातरिसंहार त्रिपुरारीयेंतें कीप्रलयभैरवाचीसेतें नानाप्रयानेंउपक्रियात्रे भुनरवीचाळो
उनवी ४३ तेसीनियपनियकुडे तुझीवकेंनीमचंडे उफालनदस्यामानिसिंहारे जैसेरानहरागीट ४४ जैसीकाळरात्रीचेनिअंधारे उल्हासनेनिघतीसदा
रसचरे तेसियांवदनीं प्रलयरुधिरे कारलियादाढा ४५ हेंअसोकाळअवनिजरण सर्वसंहारेंमातेचरण तैसेंअनिनकभयानकपण वदनातुझिये ४६
दृष्ट्वेति इयेवापडियेंलोकरष्टी सांकडुवापाहिलेंदृष्टी आणिदुःखकालिंदियेचानदी हसहोउ भीज्ली ४७ तुनमहामृत्युचासागरी आनांहे

Dr. BHAU DAJI MEMORIAL
Dr. BHAU DAJI MEMORIAL

ना० ११
१०७

त्रैलोक्यप्रळयीचित्राचीनरी शोकदुःखाचीलहरी आंदोळतसी ४८ तथाहं येथ कोपेनिनरिस्रीवैकुंठें ऐसेंहनस्तुपिपेलग्रवचेंदें जेंतुजलोकांचेंकाइवारें तुंध्यान
सुखभागी ४९ तरिजीलोकांचेंकीरसाधारण वायांआपणापें सनुसंवोउरण कीम्रहसामामें चिपाण लागेंकापती ५० ज्यामजसंहासरूद्वाशिपे
ज्यामजभलेस्मृत्युचपें ओमीयेपघरधराकापें ऐसेंतुजकेलें ५१ परिनवल्लवाणाहे महामारी ६ यथानामरिवश्वरूपजरी दैभयानकपणश्रीहरी भपाग्निआ
ली ५२ श्लोक नभस्पृशंदीप्तमनेकवर्णंव्यात्ताननंदीप्तविशालनेत्रं दृष्ट्वाहित्वांप्रव्यथितांतरात्मा धृतिंनविंदामिशमंचविष्णो २४ टीका २२
नभस्पृशं वेलोमहाकाळे जेंरोसहजतरे नेशीकिजीएकें सुरेंसागिरे दृष्टीवाढोनिपांधाकुरें स्वर्गहीकेलें ५३ गगनाचेनिवाउपरीनाकवे त्रिभुवनीचेया
वारेयानवेंटावे दीप्त यथाचेवावाफाअग्निजचे केलेंधराउनिवास ५४ अनेकवर्णं मेरीपिराकामासिरवाएकनोहे येथवर्णविवर्णचा भरआ
हे होकांजेप्रळयीसांवावाळाहे वृद्धिपयासा ५५ व्यात्तियेआंगीपीडिरीमियेवढी जेंत्रैलोक्यकीजेरंरवोंडी व्यात्ताननं कीतुयाहीजेंउंआणि
तोंडी वाततरा ५६ केसावारयाधनुवोतत्तवडवा सिंधुसिमहापूरआला विषाग्निसाराप्रवर्तला वडवानळाशी ५७ हयाहस्त्रअग्निपियालें मुखवलयरणभा
रामवृतलें जेसेंसमारनेजापाजालें वरनीदेखा ५८ परिकोणाविशाळ जेसेंतुटलयाअंतराळ नुभासिकळेल पडोनिगेलें ५९ नाशिकारवश्वनिवसु
धरी जेंहिरण्यासनिपाव्याविवरी मेंउघडलेंहाटकेस्परवरी ४माजे४ घानाचकुहर ६० जेसावक्रावापपविकाश विश्वुनपुरेलस्पेगेनिघाम आवडी
नभरी ६१ आणिपातालव्याळाचाफुत्कारी गरळज्वाळालागलीअवरी नेसीपभरलीवदनदरी माजिहेजिह्वा ६२ ४ माजिजिह्वावेगवाल्लाचिआवेश ४
काढनिभयूपखिचंदी तुंबाउे नेसपल्लामयेगगनिचेंढ़उे नैसेंआवाल्लुवावरिआकडे धगधगीतदादांचे ६३ दीप्तविशालनेत्रं आणिललाटकपाराचि
येखोलें केसेभयानेभवंविनानिउोरे होकांजेमहामृत्युचेजमाले कउवसांसाहिले ६४ दृष्ट्वाहित्वां ऐसेंहातनिभृपाचेंभोज येथकाउनिपजतपाहनाक्षि
काज मेंनेएपरिसिज मरणभयआलें ६५ देवाविश्वरूपपाहावयाचेगेहु केलेंमियेपानलों प्रतिफलें पावादरिवलेआतांजोरु निवावेजैसेनिवालें
६६

८

प्रव्यथितांतरात्मा अहोदेहुपार्थिवकोरनापे पत्तीकाकुल्लुतीकरुणाआहे पुसिवेनम्पुमूर्स्तविपायें येथवांचेकीनवांते ६७ येदुवीभयालेअंगकांपे नातेकआगळेनरिम
नलापे अथवाबुद्धीहीवाभिपे अभिमानविसम्मिजे ६८ परियेंतुलिपाहोविगत्ना नोकिसूलआनदेककुल्ला मान्यतुरामेपाहीनिश्चया स्पूर्तिआली ६९ बापसासा
क्षारयावेध केसांदशाधरेकल्पावोध हागुरुशिष्यसंवाद विपायेंनारे ७० देवातुझेंउपदर्शनीं जेंवैकल्प्यत्वपजळे आहेअंतःकरणी तेसावशवयालागीगळसणी
धैर्याचीकरितेंसें ७१ धृतिंनविंदामिशमंचविष्णो नवमांसंनितामे धैर्यहारपलें कीतुपाहीविश्वरूपदर्शनेंगेणोजालें असोपरिमनपलें आतुउविलें उपदेशाद
या ७२ जीवविसंवाुवैयाव्यत्ताउ मेंघथाताधावीकरितसेवापुडा परिसायकीकरुणीकडा नतभेपथ ७३ ऐसाविश्वरूपाचामहामारी जीवितनेरूआहेचराचरी तीन
वालेनरिकायकरी केसुनिराहेसामहाविष्णु ७४ श्लोकः दंष्ट्राकरालानिचतेमुखानिदृष्ट्वैवकालानलसंनिभानि दिशोनजानेनलभेचशर्मप्रसीददेवेशजगन्निवास
२५ टीका दृष्ट्वैति पेंअरवंडउेवेपापुढे जेसेंपभरलेमहाभयानेंभारें तेंशीतुझीवदनेंभर्भरें देखतमें ७५ असोदातादाढाचीदाटी नसांकवेसादों
दोंवोठी मेंप्रळयशस्त्रांचीराटकोटी आगल्पनितुपा ७६ जैसेंतक्षकाशिविषभरले होकांजेकाळरात्रीभ्रत मंचरले कीआग्नेयास्त्रभरिलें वन्हाग्निनेसें
६ ७७ तेसींवदनेंतुझीप्रचंडें वरिआवेशाहावाहेरिवामुंडें आलेंजीमरणाचेपुरें आकालवरी ७८ संहारसमयींचाचंडानिळ महाप्रळयानत्रळयानळ यादोहीजेंसे
वहोय नेंकाइएकनजळे ७९ तेशेंसंहारकेतुझीमुखें देखोनिधीरकेंपारखें दिशानजाने आतांभुललोंमीदिशाउःखें आपणपेनेणें ८० नलभे
चशर्मं मारकेंविश्वरूपदेखेंदेखिलें आणिसुखाचिअवर्षणपडिलें आतांजापाणिजापाणिआपलें भक्तायामरें ८१ येथूऐसेंकरिसीलक्षणउतिजाणे तरिहे
गोष्टिकांसांगीनमीलोणें आतांएकवेळजीवविजेंपाणें यास्वरूपप्रळयापासूनी ८२ नरितुंगोसांवींआमचाश्रीअनंता तरिसदेवेउणमाझियाचित्ता सांकडीपसा
रामागुता महामारीता ८३ जगन्निवास आउकेसकवळदेखवियेपरदेवते तुवांचैतन्यविश्वस्मने तेंविसरलेंहजिपरमं संहरुआसदेलें ८४ प्रसीददेवेश
स्लोणेनिवेगीप्रसंन्नहोईदेवराया संहरीसंहरीआपलीमाया काढीमनमहाभया पासोनिया ८५ टीका २५ करुणिका हागायवरिपुउलीउउती तुलल
एलनमेंबहुवाकाकुलती एसामीविश्वमूर्ती संउकांनायो ८६ जेंअमरावतियेआवाधाश मेंएकलियाकैसाजवेदा ओर्मीकावारोकाचियानोंड वासीपनधरीं
८७

नां० ११
१००

परिनयातुल्यहेंनंकेदेवा येथम्हम्तुशिहीनकरवेहेवा तुवांश्रामचाम्बिघोटभरावा याविश्वेश्रीमकु ८८ कैसानक्रामभवयाचावेच गोरवांनविउग्लिशिकाव बापडा
त्रिभुवनगोव्ह अल्पायुनाला ८९ आहाभाग्याविपरिता विभ्रमळिले शंगिनीकरिंगो फटकुटां विश्वगेलेंस्त्रानां तूलागलाशियासुं ९० हेंनंकेमांशोकुरें कुवहिना
शिवहरकुरे भेनेइये ९१ श्लोक: गेंदोरस: चतुर्भि: अभीत्वत्नाष्टनराक्षस्यपुत्रा: संवेसहेवावनिपावसंघै: भीष्माद्रोण: सूतपुत्र ४ सेंधपसरुनिनोउं ४
सथासोसहास्मदीयेरपियोधमुख्ये: २६ टीका १८ अभीति नृकुलिहेकौरवकुळिचेवीर अधाष्टनराष्ट्राचेकुमर हेगेलेगेलेसपरिवार वृत्तनेइये ९२ मेवेइ
ति आणिजेनयावेनिमावाये आलेस्वगोदवगीचेरायें त्यांचें मांगावयाजावें नव्हे ऐसेंसे रकदीनम्राहाश्री ९३ मरमुरवाचियासंघटा घेनाशिघरघटं अ
रणीहनथाटा देवाशिमिठी १४ यं त्रावल्विाल्लमार पुरानीचेमोगर मुखामाजिभार हारपताती १५ कुलांनाचियाजावची जेणेकेविनिया नेमिठी गियेकोटि
वीरगवी गिळिनानिवाल्ने ९६ चतुरंगपरिवारा संजोडियारहंवरा टांनवविशीमांपरमेश्वरा केसातुष्टलानुभिवरवा ९७ भीष्मइति हागाभीष्माएसाकुव
ण मत्पुशोर्ये निपुण नोहीम्रा शिव्राप्तणदोण याशिलसकूट ९८ अहासहस्राकूराचाकुमर येथगेलागेलाकर्णवीर संहेति आणिआमचेया
हीआघवें याकेर फेडिलांदरवें ९९ कुरकुटाधानेया केसंजालेंस्रुनुग्रहायया म्यागार्थनिजगम्राापडेपा आणिलेमरण ५५० अभिप्राय: मांगायेडि
यावकुवाउपपत्नी येणेंसांगीतलीयाविभ्रती नेसानसेचिमापुडतोपुडनी वेसलापुसो १ स्याणउनिष्पोम्पनें त्रिपुढिनतुके आणिवुद्धिहोणेरासारिखीवाके माझाकु
पाळीपिटावेंलोकें नेलोटलकासया २ अवंत्रिमनहीहानान्त्रालें परिदेवनमनीचिनगळे मगकावकुटडविलें जियापरी ३ परिनएकुवगीथाडें केलेयाप्रतिकारा
माम्निवडे आणिनियेअवसृगिचेंमाकडें निस्तरिलेंभ्रम ४ आनांहेंजवळनवाराकुवेदाचे कोणगेहें विषापसलेंगगनीमिळे महाकाळेंशरिरवडे आगवनसे ५
एमा अर्जुनउ:रवेंशिणान् शोचनसेहदयाश्रान परिने दरवनोभरकन अभिप्रायदवाला ६ जेंमीमारिताकौरवमरन एसावेढाचिलामाहेवडेते नेफडाव
यागिश्रीव्रनेने हेंदाविलेंनिज ७ अरेकोण्णाकोण्हीनमारी येथवीचिहोसर्वसकरी जेंविश्वरूपव्याजेंश्रीहरी प्रकटीनत्रसे ८ परिवायाचिव्याकुळगा १०

नेनचोणवुमिपुरसुगा मगअहाकंपनकरा वादवीनसे ७९ श्लोक: वक्राणिनेन्वरमाणाविशांतिदंष्ट्राकराळानिभयानकानि केचिद्विलग्नादशनांतरेषुसंदृश्य
नेचूर्णितेरुत्तमांगै: २७ टीका १२ वक्राणीति मगप्रणअहाकेवेळे आघवीचिइयेंरोहींस्वे कृतानोगेलीआभाचें गमनीजेशी १० कांमहाकल्पाचा
मुवटी जेंकृतानहायकोपलासृष्टी नेराकवीमावीस्वगीमिठी पातालाचासकटटे ११ नानरित्र्योराशिनें देवे संवकाचीवैभवें जेथिचीनपवसुभाने हणानासी १२
नसीसांचलीसैन्यएकवटे दुयेमुखीनालीयुविष्टे परि एकहीनहीनिनसुटे कैसेंकमदेखा १३ अशोकाचेंआगडें चथूळे करिताहेत हयवेजेसे १४
दंष्ट्रेति परिशिमालेमुकुटांशी पडिलीदादाचेंमाडशी पिठहोतेकेशी दिसतिआहती १५ केचिदिति ति थुंसलेहानाचे सवडी कुटलागेलेति
केवुडी कांहीकांहीआगरंडी दानांचीमासवी १६ होकांविश्वरूपकाळें माशिलीलोकांचीशरीरखें परिनीकिवुंदहीचीमाळे नेझीवचिलीदय १७ मेशीशरीरावुला
जि यासवुं इयेंउत्तमांगहोतीफुडी सयणानिमहाकाळाचाचोनोडी उरलीशाबी १८ भयानकानि मगहुणहेकाद नमलेयाआनमाहरनाही जगआपंसे
चिवरगनेराही मेचुरताहेमा १९ इयाअपेआपआद्यवीयाचिसटी आगलियावस्तारिपेसेवटी आणिजेंश्रियाजयमिठी देअेसंडगत्या २० असादिकसमस्त उ
चामुखामाजिधावन येरसामान्येहेपरन तत्रीचिवटनी २१ २२ वरुणका आणिगकहीक्षुनगान नतपम्ननीयोषिविगाडंयाशिन परियाआमुखानिष्पात
नस्मुटेविकाठी २२ श्लोक: यथानदीनांबहवोंबुवेगा: समुद्रमेवाभिमुखाद्रवंति तथातवामीनरलोकवीराविशंतिवक्रान्यभिविज्वलंति २८ टीका २
यथेति जेंसेमहानदीचेवोघ वाहिलेयकिनीसिंधुचेआग यथेति नेसेंआधवांचिकडूनिजग प्रवेशतपथ २३ आयुष्पयपयप्राणीगुणी कडूनित्र
हागाचीगणणी वक्राणीति वेगेंकरनामिळणी साधीनआहाती २४ श्लोक यथाप्रदीप्तंज्वलनंपतंगाविशंतिनाशायसमृद्धवेगा: तृषेवनाशायपुविश
ति लोकास्तवापिवक्राणिसमृद्धवेगा: २९ टीका २ यथेति जवनेयागिरीचाआगतुरवा मागियाएनीपतगांचियासीका नेथेन
ति नेसेंसमग्रलोकांदरवा इयवदनीपडती २५ समृद्धवेगा: परिजेतुलसंयेथप्रवेशालें नेतुलेंत्रोहिचिपाणीगिळिलें वहिवरियेपुशिलें नाम
मितयांचें २६

स्ता ११
१०९

स्लोक बीभत्सर्द्धास्यां जेलिद्मसमसमान:समंत्रालोकाससमयान्तुदेनैर्मलिड्: तेजोभिराश्चर्यभूतगन्समभासमस्तवोग्र:प्रनपूनिविस्रो ३० टीका ५४
ग्रसमान: आणियेतुद्धीहीआरोगसा करिनासुधनाहीअगपण केसरीपनू असाधारण उदयलेपथा २७ लेलिह्यसे जेसारोगियाज्वराॡ
निउविला कामगागाडु:काचपाहला जेमाजिह्वाचालवुआदिविला आवाकुआविना २८ समनादिति आहाराचनिनामकांही सुखापासोनि
गेलेचिनाही केत्रीसमसमीननवाड पाहाभुकेलपणाची २९ कायसागराचाघाटभरावा कीपर्वतनाचाग्रासकरावा भूमंडयहघालावा आघवाचिदा
टे ३० दिसामगव्मासिगिलाविया चांदिमियाचाडनिष्ठाविया समुद्रनीआहसाविया लागुपवानुस ३१ वदनैरिति भोगीकामयुादे कांड
थनीअसीक्षिहकाहकवदे गेशरिवानसाना तोंडे हमारूसीनेव्ही ३२ केमेएकनिकेडउंपसरले त्रिभुवनजिह्वाग्रीअमेटेंकले जैसेंकपिथधानल वडवान
ची ३३ गत्रीजेवीभिअपारवदने आनांइनकीत्रिभुवने कांआहारमिळनायेणमाने बादविलीसेघ ३४ अगालोकहावापडा जासावदनज्वालावरपडा
जेवीवुगावेच्यावेदा गकुसवीसृगे ३५ केंची ५ तेजोभिरिति आहानेसेंशाविश्वाशिजाले देवनहेहेकर्मआले कांनगचक्केरापाळिले जा
ळकाळे ३६ भासइनि आनांइचेअंगप्रभचियेवापुरे। काणीकडेनिघिजलचरग्वरे वदनहोनीनाहरं वाउलीआस्त्रा ३७ आगिआपुलनिहा
हकपणे केसेपोळिजेल तेजेग परिजयालागेनयाप्राणे मुटिकाकैची ३८ शानुभिमा नी मेंनिनिखटपणे केसनिवेदेहेशस्त्रकाड जाणे कांआ
पलियामागजेणे विषजेसें ३९ तेअगीनुजकांही आपलियाउग्रपणाचीसेचिनाही परिंगलीकडेमुरवीभवाई होसरलीजगा ४०. ३० चूर्णिका अ
गाअग्निमाखगाक मकळविश्वव्यापक नरिकांआस्लाअनक नेवीवाउवलाशी ४१ नरिम्यासीडिलीजीविलाचीचाउ आणिनुवाहीनधरावीभीड मनी
आहेतेउघड बोलपासुन ४२ किनीवादविनीयाउग्ररूपा आगितेंभगवंतपणाआवंबीवापा नांहीनरिकपा भ्रनीपाहीमज ४३ स्लोक आ
ख्याहिमेकोभवानुग्ररूपोनमोस्तुतेदेववरप्रसीद विज्ञातुमिच्छामिभवंतमाद्यं नहिप्रजानामितवप्रवृत्तिं ३१ टीका आद्य नुरिएकवेदवेद्या जे
त्रिभुवनेकआद्या विनवणीविश्ववंद्या आइकमाझी ४४ नमास्तिनि ऐसेंबोलोनिवीरें चरणनमस्कारिलेशिरें विज्ञातुमिति

मगमणेनमिश्रीसर्वेश्वरें विनंतीअवधारिजे ४५ म्याहेआवयासमाधान नीपुशिलेविश्वरूपध्यान आणिएकसरेंत्रिभुवन गिळिनउठिलाशी ४६ को
भवानिति नरितुंकोणकायेतुली मयानकवदनेंकामेलविली आघवाचिकरीपरजिली कांपांशस्त्रे ४७ जीजवमंत्रगातिपणे वाढोनिगगनाआणिनाही
नणे कांडोलेउघडुनिभिगवताणे भेडसाविला ४८ नहीति यथुकृताजेंगीदेवा काइसयाकिजनसेहेवा आख्याहिइति हात्रापल्लाउवासागावा
अभिप्रायमज ४९ ३१ चूर्णिका यथाबोलासगेंश्रीअनंत मीकोणहेअससीपुसत आणिकासयालागिअसंवादन हेवुसुचकाइशी ५० स्लोक
श्रीभगवानुवाच कालोस्मिलोकक्षयकृत्प्रवृद्धो लोकान्समाहर्तुमिहप्रवृत्त: ऋतेपित्वानभविष्यन्तिसर्वे येवस्थिता:प्रत्यनीकेषुयो
धा: १५ कालोस्मीति नरिमीकाळगाहे फुडे लोकसंहारावयालागिवाढे संघपसरिलीआहेति तोंडे आनाग्रातीनहे ५१ आनेवपति ते
धनुर्जुनसणकूटकूटा उबगलामागिल्यासंकटा सांगोनिआळविल्यानवोसवदा. अधवलाहा ५२ तेबोलितकागिणेवोलेंआशानुवदी जेणेअर्जुनहोर
उ हेंपुटी सागनिसरोसर्वेनिकिरीटी परिल्यानएककांहीअसे ५३ ऐआनांविषसंहारवाहरे जेवुलीपांडवएकवारिहेर नेथनानमानांधतुहेरे तानि
उप्राण होनामरणमहामारीगेला नोमापुनासावधजाला मृगलावोला चिनुदेवी ५५ रावणेसंस्कृणिजनआहेदेवे अर्जुना तुसीमजनागावे नभवि
ष्यन्तिसर्वे येरनागामीआघवे मरले ग्रासं ५६ धोरवळ्यानदीप्रपरी जेवीघापल्यागियाचीउंडी नेसमूपामामामोडी देखिले तुवां ५७ ये
वस्थिता: नरित्यागाभारीकांही भरवसेनिवणेनाही इयेवायाविसैन्यपाही मिरवताती ५८ प्रत्यनीकेनि हतिमिळोनियामेळे कुंथनवीरहजीविनिव
ढं धुमावविगजस्थें वारवागाजनाती ५९ सागानसहीविस्क्रिकरू आगवाहोनिमृत्युनेथरू आणिजगाचाभरू घोटइया ६० इध्दीमगली
चगिलं कीआकाशावरिथ्याविरनातु काइवाणवुरिसिवलु बारयाने बालहानियूरापरिसानिस्वटदिमतीअग्नीपरीसदासदेमारकपणेंकाळकूट मुकुटस
णान नविहगंधर्वनगरि चेउमाचे हेजाणपोकळिचेपडवले अगातिं ६१ श्रीचित्रुनके वीरदेदेखें ६३ तेसेंचपाचेरूपकेले नयाहातीशास्त्रशिथले।चे
तन्येवीगामाउले उपरूप ६४ हामगजलाचाप्रवरुयाला हदयनक्रकीरवस्त्राचामर्पकेला द्ध्याअंगारूनिरवाचा मांउलियांचे ६५

गी० अ११
११०

एवंषड्गुणैश्वर्यवर्णनमष्टाविंशतिभिरुक्तं ॥ श्लोकः ॥ तस्मात्त्वमुत्तिष्ठ यशो लभस्व जित्वा शत्रून्भुंक्ष्व राज्यं समृद्धं । मयैवैते निहताः पूर्वमेव निमित्तमात्रं भव सव्य
साचिन् ३३ टीका ६ म्हणौनि पैं तूं चित्ति जें वाळ ते आम्हीं आधींचि ग्रासिलें सकळ हे कोल्हेरीचे वेताळ तैसे निर्जीव हे ६६ हालविती सूत्रांतु
टली नरि नि पैं सूत्रबावरि ली वाउली भवनें लोटिली उलथोनि पडती ६७ तैसा सैन्याचा आकार वेगां मोडतां वेळ न लगे पैंगा तस्मादिति म्हणौनि
उठीं उठीं वेगां शाहणा होईं ६८ जित्वा शत्रून तुवां गोग्रहणीं निरसर्व घातलें मोहनास्त्र एकमेरें मगत्या विराटाचे निमहापोरें उत्तरें आसुडोनि
नागविलें ६९ आतां त्याही निपटारें जाले हे निवटीं आइते रणीं म्यां पाडिले यशोलभस्व घे यश आणि शत्रु जिंतिले एकलेनि ऐसें ७० भुंक्ष्व इति आणिका
रंउं यश निर्लोह समग्र राज्यही आलें आहे निमित्तमात्र इति तूं निमित्तमात्र होयें सव्यसाची ७१ श्लोक द्रोणं च भीष्मं च जयद्रथं च कर्णं तथान्या
नपि योधवीरान् मया हतांस्त्वं जहि मा व्यथिष्ठा युध्यस्व जेतासि रणे सपत्नान् टीका १० द्रोणमिति द्रोणाचा पाड न करीं भीष्माचें भय न धरीं कैसेनि कर्णा
वरी परजें ह्मण ७२ कोण उपाय जयद्रथा कीजे हें न चिंतु चित्तें तुझें आणिकही नावाणिगे जे जे वीर आहती ७३ मया हतान् तेही आणिक आघवे हे
चित्रींचे सिंह आहेत मानावे उजवाणे ओलिया हातें घ्यावे पुसोनिया ७४ यथावरि पांडवा काइसा युद्धाचा मेळावा हा आभासु गा आघवा येर आमिलेंम्यां ७५ जेव्हां
तुवां देखिले माझां वदनीं पडिले तेव्हांचि यांचें आयुष्य सरलें आतां रितीं सोपें ७६ तंवनहि ह्मणोनि वहिला उठीं म्यां मारिले तूं निवटीं मा व्यथिष्ठा न
शिणें शोकसंकटीं नाथिलेपा ७७ युध्यस्व आपणचि आउरिखा करिजे ते कौतुकें जैसी बिंधा निपाडिजे तैसें देखगा तुझें निमित्त आहे ७८
वाफे विरुनें जालें तैसें शोके निवेगें नेलें आतां राज्ये श्री सेंचलें यशा भोगी ७९ रणे सपत्नान् सावियाचि उन्नत होते दायार अगा वधियें जगीं दुर्मद तेव
धिलें बापविषद गौर्य अर्जुनाचें ८० ऐसा भि गोष्टि पाइया गोष्ठी विश्वाचा वारपुढी लिहुनि घालीं किरीटी विजई योहोई ८१ श्लोक संजय उ
वाच एतच्छ्रुत्वा वचनं केशवस्य कृतांजलिर्वेपमानः किरीटी नमस्कृत्वा भूय एवाह कृष्णं सगद्गदं भीतभीतः प्रणम्य ३५ टी ९ तेव्हां ते आ
घवी चि हे कथा जयां अपूर्ण मनोरथा संजय सांगे कुरुनाथा ज्ञानदेव ह्मणे ८२ वचनं मग सत्यलोकौनि गंगाजळ सुटलें यांचा जैती रवळा १२

तैसी वाचा विशाळ बोलता जया ८३ नातरि महामेघांचे माळे घडघडीत एके वेळे कां घुमघुमिला मंदराचळें क्षीरार्णव जैसा ८४ केशवस्य ते
सेंग भिरे महानादें तियें वाक्य श्री विश्वकंदें बोलिलीं अगाध श्री विश्वरूपें ८५ किरीटी तें अर्जुनें मोटकें श्रुत्वा ऐकिलें वेपमानः
आणि सुखी की भय दुणावलें तेणें गाजे पुरिका कळे सर्वांगा तयाचें ८६ सखोल पणें वळलामोट कृतांजलि: आणि ते सवि जो डिलु कर संपुट नमस्कृत्वा
वेळोवेळ ललाट चरणीं ठेवी ८७ सगद्गद ते वेळीं कांही बोलों जाय तंव गळा कोंदाटला आहे हें सुखकी भयहोय हे विचारावे तुह्मीं ८८ परि ते का
ळें देवाचें निवालें अर्जुना ऐसें हें जालें म्यां पदा वरूनि देखिलें श्लोकाचि येणें ८९ भीतभीत मग तैसाचि भेणें भेणें प्रणम्य पुढती नमस्का
रूनि चरण भूय एवाह कृष्णं मग ह्मणे जी तुह्मी आपण ऐसें बोलिलती ९० ॥ अ ॥ श्लोक स्थाने हृषीकेश तव प्रकीर्त्या जगत्प्रहृष्यत्यनुर
ज्यते च रक्षांसि भीतानि दिशो द्रवंति सर्वे नमस्यंति च सिद्धसंघाः ३६ टीका अर्जुन उ० स्थाने इति तां अर्जुना मी काळ आणि यासि जेतो
माझा खेळ हा वाच्य तुझा कीर अदव मानु वायाने आह्मी ९१ परि तुवां जी काळें आणि स्थिती विपरीत वै प्रसिजेने तन मिळ विचारावे तुह्मीं ९२ कैसेनि
आगिचें तारुण्य कादावे केसे निनकृता वृद्ध करू आणावे ह्मणोनि करूं ह्मणत्रीतें न हे बाळनीपरी ९३ हांजी च्या दीड प्रहर न भरतां कोण ही वेळ श्री
अनंता काइ मध्याह्न सविता मावळत असे ९४ तत्प्रकीर्त्या पैं तुम्ह अखंड ते काळा तीन्ही आहाति वेळा त्यांतिन्ही सखया आपुलाला सम
ई ९५ जें वेळी होतं त्यारा उत्पत्ती तेंवेळी स्थिति प्रळय हारपती आणि स्थिति काळीं न मिरवती उत्पत्ति प्रळय ९६ पाठी प्रळया चिये वेळे उप
त्ति स्थिति मावळे हें काइ ज्ञो तिनटले अनादि ऐसें ९७ ह्मणोनि आजि न रिभरें भोगें स्थितिवर्जित असे जोगें येथ प्रसिद्धी हें न लगे माझा
हे दे ९८ तंव संकेते तेदेवें ह्मणितलें अगा दोही सैन्यासी विभरण पुरलें ते प्रत्यक्ष चि मज दाविलें येरयथाकाळीं ९९ हा संकेत जंव श्री अनंता
वेळ आगळा बोलता तंव लोक अर्जुनें मागुता देखिला यथास्थित ५०० परि पडिलिया दुःखसागरीं ते कादिजे कां जिया परी ते काळेंनि तुसी श्री ह

री आरविलसें १ जगसहृष्यति मगसणानमेंदेवा तुंसंत्रीविषयाधवा जगआलामांआधवा प्रर्वस्थिती २ जीआगविनोवेळोंवेळां योगी
त्मैंगहासुरवाचासोहवां नेथहषीभूतकल्लोया वृत्तिलोल्लतसे ३ अनुरज्यतेच देवासालेयानेजग धर्मानुसावाई अनुराग आणिदुष्टानयाभग
अधिकाधिक ४ रक्षांसिइति येत्रिभुवनिचेयांगाससां महाभयंदहषीकेवा लगानिपळतातिदिशा पेत्नीकडे ५ सर्वइति येसुरनर
किंनर नेवुनेरखोनिहर्षनिर्भर कींवकरुनाचराचर नमस्कारिती ६ श्लोक कस्माञ्चतेनननमेरन्महात्मन्गरीयसेब्रह्मणोप्यादिकर्त्रे अनंतदेवेश
जगन्निवासत्वमक्षरंसदसत्तत्परंयत् ३७ टीका ७ कस्मादिति येथहानीनेकृपाणकारणा राक्षसंहेतुन श्रीनारायणा नत्युनीचिवरणा पर्वतेजा
हे ७ आणिहंतुतेकायपुसावें येतुसेंआसाशिही जाणावे नविसर्गीदर्पीगहावें केसेनिनुमें ८ महात्मन जीतुंसप्रकाशगावाआवेर आणिजालाआहे
शिगोचर सगाउनियुर्पाकेर फिटलासहेन ९ गरीयसे हेहनकेदिवसआत्मा नेगांवेविधीगामा आनांदरवनसमहिमा गरीयतुझा १० ब्रह्म
णोप्यादिकर्त्रे नेब्रम्हनानामहणीचेयावोळी पसरलीभूतग्रामाचियावेली तयामहदृलानेंप्रसवली देविकोइछा ११ अनंतदेवेश देवनिःसीम
मत्नसरोदित देवनिःसीमसगुणाअनंत देवनिःसीमसाम्यसतत नरेंद्रदेवाचा १२ जगन्निवास जीतुंत्रिजगतिचेवोलावा त्वमिति तुंअक्षरस
दाशिवा नेविसस्मनदेवा याहीअनीतते १३ श्लोक त्वमादिदेवः पुरुषः पुराणस्त्वमस्यविश्वस्यपरंनिधानं वेत्तासिवेद्यंचपरंचधामत्वयाततंविश्वमनंतरू
पं ३८ टीका ५ त्वमिति तूंसकलनिपुरुषाचाआदी जीमहतत्वाचीअवधि स्वयंतूंअनादि पुरातन १४ त्वमस्यति तूंसकलविश्वाशिजीवन जीवा
चिवंचिनिधान वेत्तासि भूतभविष्याचेंज्ञान तूंसाविद्याती १५ वेद्यंच जीश्रुतिचेयालोचना सुखप्रमुखतेंत्रिन्ना परंच त्रिभुवनिचेयाआयतन
ता आयतनतें १६ म्हणउनीजीपरम धाम तुजम्हणिजेमहाधाम कल्पांतीमहदृलस तुझाआंगीशिरे १७ त्वयेति किंबहुनातुजाीदेवें
हेविश्वविस्तारलेंआघवेंचि नविस्मृतंनतत्पाववर्णावें। कवणेंतुज १८ श्लोको वायुर्यमोग्निर्वरुणः शशांकः प्रजापतिस्त्वंप्रपितामहश्च नमोनमस्तेस्तुस
हस्रकृत्वः पुनश्चभूयोपिनमोनमस्ते ३९ नमः पुरस्तादथपृष्ठतस्तेनमोस्तुतेसर्वतएवसर्व अनंतवीर्यामितविक्रमस्त्वंसर्वंसमाप्नोषिततोसिसर्वः ४० १३

टीका १७ नमः जीकाषकापएकतूंतक्रमी कवणांवाइंनमसी हेंत्रअसोजेंआहसी नेंसुधानमो १९ वायुरिति वायुतुंश्रीअनंता यमरुनियमि
ता मार्गणाणीवसता अग्नीनोत्त २० वरुणतेंसोम सृष्टातेंअस पितामहाचाहीपरम आघननकतोत २१ नमस्तेस्तु आणिकहीजेंजेंकांही रूपआथी
अघवानोही तयानमोतुज तेंसपाही श्रीजगन्नाथा २२ ऐसेंसाउगेंचितें नमनकेलेंपंडुसुतें भूयइति मुगउत्तीम्हणेनमस्ते नमस्तेप्रभो २३ पानीतिपुसा
धुतें त्याहातेचीनुषश्रीमूर्तीतें आणिपुडतीम्हणेनमस्ते नमस्तेप्रभू २४ पाहतपाहतांपाठनें समाधानपावविते आणिपुडतीम्हणेनमस्ते नमस्तेप्रभू २५
उपेगरावरीसमस्तें सर्वत्रदेखेनयातें प्रनश्च आणिपुनः पुनः म्हणेनमस्ते नमस्तेप्रभू २६ एकीरूपतिये अद्भुतें आश्चर्यस्फुरतीअनंतें तवतेपनमस्ते नमस्ते
म्हणे २७ आणिकस्तुतिहीनाठवे आणिनिवांतहीनसवे नेणोंकैसाप्रेमभावें गर्जेनिवागे २८ सहस्रकृत्वः किंबहुनायपरी नमनकेलेंसहस्र
वरी नमः पुरस्तात् कीपुडतीम्हणेश्रीहरी तुजसन्मुखनमो २९ अथपृष्ठतस्ते देवानियापाठिमोरे आथीकीनाही येणेंउपयोगआसांकार पमितुजपाठमोरेया
ही नमोस्वामी ३० नमोस्तुतेसर्वतएवसर्व आतांवेगळालेयाअवयवा नेणेरूपकरूंदेवा म्हणानिनमोतुजसर्वा जीसर्वात्मका ३१ अनंतेति जीअनं
तबळसंभ्रमा तुजनमोनीअमितविक्रमा सर्वमिति सकळकाळीसमा सर्वदेवा ३२ आघवाअवकाशीजैसें अवकाशहोउनिआकाशअसे तंसर्वपणेंते
से पावलाशिसर्व ३३ किंबहुनाकेवळ सर्वहेंतुजचिनिर्मळ पगिसीरार्णवीकल्लोळ पयाचेजैसे ३४ म्हणोनियांदेवा तुंवेगळानव्हसियासर्वा हेंआलेमजसम
जावा म्हणोनितुंचिसर्व ३५ ३९ ४० श्लोको सखेतिमत्वाप्रसभंयदुक्तंहेकृष्णहेयादवहेसखेति अजानतामहिमानंतवेदंमयाप्रमादात्प्रणयेनवापि ४१
यञ्चावहासार्थमसत्कृतोसिविहारशय्यासनभोजनेषु एकोथवाप्यच्युततत्समक्षंतत्क्षामयेत्वामहमप्रमेयं ४२ टीका २४ सखेति परियेनिधापावनस्वामी
कहीनेणोंचिनीआम्ही म्हणोनिसोईरेसंबंधधर्मी वाहातलोतुजशी ३६ आहापांरवावसाने अमृतेंसंमार्जनकेलें वासिंकेंघेउनिदिधलें कामधेनुतें ३७ पसि
पसिसाचारवंडवाणीजाउला कानोफोडुनिगाडोरेयाधानला कल्पतरूचाकेला कुपकाला ३८ चिंतामणीचिप्रताणीलागली परितियेवरुनिवादाळुवे आडोळिली ते
त्रीनुसीजवचीकथाधिनी सांगातीयेणें ३९ प्रसभमिति हेंआनिपाहालोकेरे कवणानुझेंहेकेवढें येथपरब्रह्मतुझेंघडे कीसारपीकेलाशी ४०

नी०११
११२

नी

यथाकौरवांचिया घरा शिणाई धाडिला वीरा ऐसा पोढियासाठी श्रीसर्वेश्वरा विकिलासी आम्ही ४१ अज्ञानता महिमा नेणतेवेळे तयां
गिथानें समाधिसुख केसा जाणोचि नामी मूर्ख अपराध ज्ञानसन्मुख तुजसी करूं ४२ तरि आम्ही तुझिया विश्वाची आनादि आदी बैसरी जेथ सभा सदीं य
चार हासा र्थ तेथ साइरिकें चियाचि रखोवालो ४३ अमृतकोसि विपायें राउळा येवो तरि दिवातुम ऐसांचरि मानपाहों माना नहीं जावों रुसोनिया
४४ आणि घरणा जागो तिभुआवुणी तुआगाई नीआई पाणी पाहिजे तेशीकरणी बहु केत्यो आम्ही ४५ स्वजनपणाचिया वाटा तुजपुढें बैसेउ फराया तरि
हापाउकाइ श्रीवैकुंठा ऊकजो आम्ही ४६ विहारेति देवेंश्री कोलुकाळीधरुं आखाडा सोगी बोलों की करुं सारीखेळतां तस्करुं कीं तिकुतें ही भांडों ४७
चांगतें उरवें मागो सर्वथा शिवुद्धिसांगो तेथी विसणों कापलागो तुम्हे आम्ही ४८ ऐसा अपराध येतु आहे जो त्रिभुवनी परिते समाये जो तेणा यांचि
कांपाये शिवनिलतुम्हे ४९ देवाने याचा अवसुरी स्नेहें आठवणकरी परिमाआनि सगुणवं अवधारी तेफुणा नैवेसें ५० एकोंधरु प्यखुन
देवाचा भोगायतनी तेकांसा ऊकेता मनीं कीं थियानियाऊ पनी सरिसा पउंट ५१ हेक्षणेति हावालि गोति हाका बिजे यादवपणें सा दखिजे आ
णि आपली आण घालिजे ना ना तुम्या ५२ मनगळोसनी देसुणें कांवुम्हा बोलुन रवरवलें हें वारवनिं निवारपणें मजबहुतपडंसे ५३ तुम्हा मंपेतासमुह
रुणोनि कायुकाय आता निवरिजेल श्री अनंता मी राशि आहे समस्ता अपराधांची ५४ याला गिपुढा अवधुपागी जियें राहटलो बहुवा बोलटी तियेतुन
ननी चियेपरी पोटी सामावी प्रभु ५५ जी कोण्ही एकी वेळे सरिताधेनु तियेत रवडुंचे तियें सामावि जेनी सिंधुजळे आनवपायना ही ५६ मयनि ते
तीभीति काम मोरे देवैश्रीम तुविरुद्ध बोलवलो नियें श्रीमुकुंदे उपसंहारावी जि ५७ आणि देवाचे नि समतें समा आधारजाला अशेषभूतग्रामा लणोनि
निर्तेंजी श्रीप्रभु पोंतमा विनवते थोडें ५८ अप्रमेय पवितकी आता अप्रमेया मनवुरणागता आपुलेया सामाकीजो जीदया अपराधांची ५९
श्लोक पितासि लोकस्य चराचरस्य त्वमस्य पूज्यश्च गुरुर्गरीयान् न त्वत्समोऽस्त्यभ्यधिकः कुतोऽन्यो लोकत्रयेऽप्यप्रतिमप्रभावः ४३ टीका ६ पिते १४

ति ऐसे नेणा स्वीनलेंसो चें महिमा नेदेवाचें देवहातीचराचरचें जन्मस्थान ६० तुमिति हरिहरासमस्तां देवां तूं परमदेवता वेदां तु ही पढविता आद्यगु
रुतु ६१ गंभीरा तूं श्रीरामा सकळगुणा अप्रतिमा मजनर बुरवाणावेम हिमा अतुल्या तुमा ६२ नेति तुझीना ही सरिकी जेएसें हेमतिपाहतांचि
काइसें तुवांवाचे निआकाशी सामावलें मज ६३ अधिकइति सातुसे तिपाडे दुजे ऐसें बोलता विलाजिजे तेथ अधिका निकी जे गोष्टि काइसी ६४
लोकत्रयइति लणोनि त्रिभुवनीतूं एक तुजसरिसा ना ही अधिक आगळिक तुझा मुहिमा अलौकिक नेणिजे वर्णुं ६५ श्लोकः तस्मात्प्रणम्य प्रणि
धाय कायं प्रसादये त्वामहमीशमीड्यं पितेव पुत्रस्य सखेव सख्युः प्रियः प्रियायार्हसि देव सोढुं ४४ टीका १२ तस्मादिति ऐसें अर्जुनें बोलिलें
मगपुडतीदंडवत घातलें तेथ सात्विकाचें आलें भरितें नृपा ६६ प्रसादयइति मगलणेता प्रसीद प्रसीद वाचा होतसे सगद्गद लणेकाढी जी अप
राध समुद्रोनिया ६७ तुज विश्वसुहृदातें काही मोठेरपणें नसतुचि पाही तुज ईश्वराचा ठाईं कीं अनीश्वर केले ६८ तुं वर्णनीय परि स्वोंसें मनवुणिति
पंसुमे तरिस्यां मा हिजे सोभ नितंत्राची ६९ आता ऐसे से विपाआ अपराधी पाहतां मूर्या ही श्रीमुकुंदा लणोनि रक्षरक्षप्रमादा पासोनिया ७०
पितेंवति जो हें विविनुवाल पाळागी केंती पोसुनामासा आगी अपत्य जैसें मलगी आपंगीबालें ७१ पुत्राचें अपराध जंव्हींमा सहे अगाध तुंही पिता
माझे अनिर्दद्व तैसें साहिजोजी ७२ सखेवेति प्रियाचें उद्धंमन्यान प्रियानपाहे सर्वथा जाण तैवितल्हि सका दिले आपण तैसें माकी जोजी ७३
सख्याचेउद्धन सरतामाहेति तातें तैसे तुवांममसप साहितोजी ७४ प्रियइति नातभिमा गाचेंमोडेरेंभेटे मगनीवे वर्तली संकटें तियेनि वेदिमानवाटे
संकोचकाहीं ७५ कीं उरि तिनें आंगनीव आपसापरि जिनमनो भावें तियेकांनमितनिया नर्हे वे दुखजेवी ७६ त्यापरी मामिपां हें विनविलें गोसावि
यां ७४ आतांआणिकाएक आणावया कारणाअसे ७७ श्लोक अदृष्टपूर्वं हृषितोऽस्मि दृष्ट्वा भयेन च प्रव्यथितं मनो मे तदेव मे दर्शय देवरूपं
प्रसीद देवेश जगन्निवास ४५ टीका २१ अदृष्टपूर्वमिति देवें ज्ञीसलगीकेली जें विश्वरूप दावी आली यापेनी तमाय बापें पुरविली स्नेहमाचीनी
७९

७८ करनकरूनीआंगें आंगरंगीलावाळीकोंदें द्यावेंकामधेनूचेंपाडें येथेंआवडी ७९ म्यांतंमुनीउदरंपुढाउगला चुंबेंकुरवाळागिळावा हांऊंछेदलिलागीनेतुझा
आधवा माउलीतुवां ८० जयाआमृतलाहाळागिसावास त्याचीपर्जन्यकेलाआरिमाम पृथ्वीवाहोनीसामेवास तिनामणीपेविले ८१ गेमाकूनकनत्यके
लामामी वृद्धजलापावलितुंली तार्विलेजेहरिहरिमसी नादकिजेकानी ८२ माहेरलावयाती केजमीगोष्टी जयानीउपनिषदांनाहीभरी तेनिद्धाशिवीगां
ठी मनलागिसोडिली ८३ जीकुल्पाहिलागानी आजिवीघड्डीधरूनि हेमाझीनिकुलीहोउनी गेलीजन्मे ८४ तयाआधवयाआंत धुरटोलीधनिश्चमेपाह
न पूर्विदेखिलेंलोकिलेंहेमान आंखुरविना ८५ जावुडिहीचजाणतां कहीनव्हेविषयीआंगरंगीं हेमाध्यहीआंत: करण करवविना ८६ तेथरूपयांदेखिलेआ
वी हेगोष्टीकाइसयाकरावी. किंबहुनाऐसेंपूर्वी दृष्टनाश्रुत ८७ दृष्टिनइति तेंहेंतीविश्वरूपआपुलें तुंसीमजभानिदाखविलें तरिमामेमनजालें दृष्टद
वा ८८ परिरंगमलाउलीवी तेतुलाशीगोष्टिकरावी जवळीकहेभोगावी आलिंगावावी ८९ तेंरूपविश्वरूपीकरूंलागेन. तरिकोणाकेवदनें बोलाव
छिजे आणिकवणसमरीजे तुजलेखविनाही ९० भयेनेति धवनाजिवापुमवेंधावणे नयंउगमासेमदणे जळकोडलेंदुळांसमुद्रा कूरली ९१
पातांगिनरिला येपिनेंभयनपतनमजीवा म्हणोनियेतुलालुपालावा जपुरेहेंआता ९२ तदेवेति पेंचराजरविनोरिगहिजे मगतेणसुखंघरी
राहिजे तैसेंचतुर्भुजदपडुज्ञ विश्रांतिआता ९३ आसीयोगजानऔभ्यासावें तेणेंयातिअनुभवायावें शास्त्राचेंआलोढावें परिसिद्धांतनाहांतो ९४
आसीयजनेंकीजतीसकळें परिनियेफळावीयेणेंनिफळें तीर्थेहोआवीसकळ तयातिलागी १५ आणिकहीकाहीजेजे दानपुण्यतीआसीकीजे म
यफळेंतपडुज्ञ तेचतुर्भुजदावें ९६ तेजोतिथितीमीआवडी म्हणउनितेदेखावयालवडसवडी नकर्मनीजेमाकडी फेडिजीवेगीं ९७ जगन्निवास अ
गाजीविश्वयानाणतेया मुकृहविश्वयमविनेया असीहदेवेंशा प्रसन्नहोइप्रजितेया देवानयादेवा ९८ श्लोक: किरीटिनंगदिनंचक्रहस्तमि
छामित्वांद्रष्टुमहंतथैव तेनैवरूपेणचतुर्भुजेनसहस्रबाहोभवविश्वमूर्ते ४६ टीका १ तथेवेति केसंनीलोत्पलानेंरावेन आकाशाहीरंगलाविन

तेजाचीवोजरविल इंद्रनीळा ९९ जैसापरिमळाजालामरगजा कीआनंदासीआलीयाभुजा जेणेंजानुवरिमकरधजा गोसावीपण १०० किरीटिनं म
स्तकीमुकुटाजेवरिमुले तैसमस्तकीमुकुटजाल शृंगारावेंलेणेंलाधलें आंगाचेआसियां १ इंद्रधनुष्याचियेआवरणी माजिमेघांगगनातरंगणी तैसेंजालें
गदाउःपाणी वैजयंतीयांत्या २ गादेनर्मिति आनंदकवणिनंद्ररूपगदा असुरांसकैवल्यपदा कैसेंचक्रहातश्रीगोविंदा सौम्यतेजमिरवे ३ इच्छा
मित्वांद्रष्टुमहं किंबहुनाश्रीस्वामी तेतेंदेखावयाउत्कंठितमी तैसेंवेगि म्हणतिंआतांतुम्ही तैसाहोआवें ४ हेविश्वरूपाचेंसोहळें जी
भोगरितृपनवातेडोळे तेहोनाहीतआधवेंचें अरूपमूर्तीलागी ५ तेसाकारकृष्णरूपंउ वाचुनियाषाडिलावेंड तैतंदेखतांचेंपोउं हेंगोमितनानी ६ आतां
भोगमोसानागइ तेआम्हीतींवाचुनिनाहीं सहस्रबाहोइति म्हणोनितेंसाजिसाकारहोइ हेउपसंहरीआतां ७ ४६ चूर्णिका यापरिअर्जुना
चपायोला विश्वरूपविस्मयपावला म्हणेतोमानाहीदेखिला धुमाचकांपरही ८ श्लोक: श्रीभगवानुवाच मयाप्रसन्नेनतवार्जुनेदंरूपंपरंदर्शि
तमात्मयोगात् तेजोमयंविश्वमनंतमाद्यंयन्मेत्वदन्येननदृष्टपूर्वं ४७ टीका ७ कोणिगोहेवस्तूपावलाआरहदती यांलाभचातोषनयनी मामणीतेणें
कायवोलवी हेकाउनसी ९ मयेति आलीजिसाविश्वयाचिप्रसन्नहोणें तेंआंगचिवविस्मयेंदेणें वाचुनिजीगुप्तसेवचण कुलपाकिया १० तवेति
तेहेंतुप्रियसारे आत्मयोगात् आजिमाविचेंऊखवादें कामार्जनयासोवदे रविकेध्यान ११ दर्शितं रामकायतेणांतुम्हियाआवडी जालीया
मनीप्रसन्नतावडी म्हणोनिगोप्याचीगुढी उभविलीजगी १२ रूपंपरं तेंहेंजाणआपार विश्वरूपमाजेपर येथुनितनअवतार कृष्णादिक १३
तेजोमयमिति हेंज्ञानतेजासिनिखिळ विश्वात्मककेवळ अनंतहेंअचळ आद्यहेंमाता १४ यदिति आणिहेंतुजवांचुनिअर्जुना पूर्वीश्रुतहं
ष्टनाहीआना ४७ चूर्णिका जेयोगपनहसाधना म्हणउनिया १५ श्लोक: नवेदयज्ञाध्ययनैर्नदानैर्नचक्रियाभिर्नतपोभिरुग्रै: एवंरू
पःशक्यअहंनृलोकेद्रष्टुंत्वदन्येनकुरुप्रवीर ४८ टीका ६ नवेदति याचीमायपातलें आणिवेदीमाननिघनलें यतकीरमाघातआलें स्वर्गी

ना॰ अ११
११४

निथा १६ माधकीरेरिवला आपास लगेगोनिवाल्हिलायोगाभ्यास कांजेध्यानंमोरस नांहीपेथ १७ नचूक्रियाभिः शिगेचीसकमें धावीनच्यूस्वधर्मे
संभ्रमे गिहीवडजेकीश्रमे सत्यलोकत्याकिला १८ ननुपाभिरूपे: नपीएश्वर्यदेखिवे आणिउभचिउश्रपाएसोडिले एवंतपसाधनवेले आपा
रांजरे १९ नहानैगरजिस्पृह रावमिति नेहेतुवान्अनायासे विश्वरूपदेखिले जैसे इयेमृत्युलोकीनेसे नफावेचिक्रवणा २० आजिध्यानसंपन्ना
गी नृचिएकआथिलाजगी हेपरमभाग्यआगी तिसीमनाही २१ श्लोक: मातेव्यथामाचविमूढभावोदृष्ट्वारूपंघोरमीदृङ्ममेदं व्यपेतभी: प्रीतमना:
पुनस्त्वं तदेवमेरूपमिदंप्रपश्य ४९ टीका १७ मातूव्यथा लगेगोनिविश्वरूपभ्याप्त आणिजंपथिचेभयनेघ हेसांतुलिंअन्यचांग नमनीकाही २२
हागासमुइअसूनेंभरला अववितारूपउजाला मगकोणहीआथीवासंतिला बुधिजेलक्षणत्वनी २३ नानरिसुवरागेवाउगर एवढानवलेहाथोर गे
सेंस्तणउनिअंकुर कणोधरे २४ इवचिंतामणीलुउते कीवोभ्रंतेसेमानिजे कामधेनुरवडिजे नपोषवेलणतवी २५ चुडमाआल्डियाघरा हगानेनीव
करिताशिउवारा पडिसाईपाडितो शिदिनकरा परतासुर २६ नेसेंराश्चर्यहेंमहानूजे आजीहानीआलेआहेमज कीयेचेतुनगजबुज होआवीको २७
माचविमूढभाव: परिनुसाखिगांवडया कायकोणेआनंधुनेजया आंगसोडनछाया आलिंगितोशी २८ हेनढ्कमीजोमाचें येथमनकरु
निकोचे प्रेमधरिजीअवगणि चतुर्भुजते २९ नरिआस्नएगीवगिरियाथा सांडिसो दिहेआस्था इयेविष ईअनास्था धरिजीझगी ३० हृष्टनि
हेरूपनविधोर विकृतआणिथोर नङ्गीकनिदृथयाचेघर हैचिकरी ३१ हृपगाचितहृतिजेशी रोगुनिधालीव्यापाशी मगवसधेनिदेहेशी आप
णआसे ३२ कांअज्ञानपरिपाजवला जीवेवेसनिर्विनियआविसाठा परिसगीअंतभाला माजिजाय ३३ नानाधूनुचरेडांगरी परिचितवायलेव
नेसंघरी नेमेंभेमयेथिंचवरी स्थानपत्री ३४ पुरेवाअरलनिनिनिजें वाम्मसारव्यपासुरवापुरतें भागिनाकांतियेश्रीमूर्तीतें चतुर्भुजें ३५ परिपुरतो १६
पुडगीपाउवा हावाल्हएकनेभिरावा जेइयेरूपीहनेसडावा नेदावेनिधी ३६ व्यपेतभीरिति कथीनहनहेंदेखिले लगेगोनिभर्यजेकुनउपनले ते

मांडीयपसंकले श्रमोरश्रम ३७ आनांकरूतुसेयामाविरवे रोसास्थानीनलेकिथनाधुरवे नरिश्वरीलुसुरूपसुरवे न्याहाचीरावंकुन ३८ श्लोक संजयउवाच
ने इत्यर्जुनंवासुदेवस्तथोक्त्वास्वकंरूपंदर्शयामासभूयः आश्वासयामासचभीतमेनंभूत्वापुनःसौम्यवपुर्महात्मा ५० टी० २० इत्यर्जुनमिति
रामंवाक्यजीवांलुनेतवे भूय: मागुतेमनुष्यजालादेवो हेअसंपभिनवलवा ना आवरिसानिये ३९ गोश्रीकृष्णनीचंकेवल्यउघडे नरिसर्वस्वविरूप
येवरे हलीदिथलेकिनाउउ अर्जुनाशी ४० वस्तघृतनिवाखिजे जेसेंरत्नाशिइपणोवेविजे नानगरिकन्यारीसुनिलागिजे मनानये ४१ नपाविश्वरूपाये
कुडीस्ता कसिताहश्रीनीवाराहुकसा मल्लदिधलीअमेतपरेरवा किरीटीशिंदवं मोउरनिभांगारास्वारवा लेगोंघडिजेआपल्लियाभ्मा मगनावडेजरिजोवा न
रिआदिजेपुडनी ४३ जेमांशोष्पानियाथमीनाले छबन्नहोनेनेविश्वरूपकेले नेमनातयेचिमगआणिले छलमाशुने ४४ हागावविशिष्पात्राविश्व
साडनगुरूआहतियकवणदेशी पुरिनेणिनेआवडिकेवी संजायलणे ४५ स्वकमिति मगविश्वरूपआपनिमांवले जेदिव्ययोगनेजमकटलेहोने ने
विसामावलेमागतें श्रीकृष्णरूपीनिये ४६ जेमेंतपदहेआपवे नत्पदीमामावे अपवाबीजकणिकेसांटवे हृष्टआधवा ४७ नानरिस्वपनसंभ्रमजेसा गिवी
चेइलीजीवदशा श्रीकृष्णयोगतेसा उपसंहरिला ४८ जेवीप्रभाहारपल्लीविंवी कांजलदसंपुरानभी भरितेंसिंधुगभी रिघालेंराया ४९
होकांजेंभिरुलाउलाउत्ती नियासोडी होतीविश्वपरावीघडी जेअर्जुनानियाआवडी उकलुनिदाविली ५० नेनुभ्रमानापसंग नेमांदेखिलासाविश्वावांग नेथ
मारुकातेंकन्याग लागोनिपडीकेलीपुडली रूप ५१ भलेवमि नेमेंसमहीवैकुंठमपणी रूपेविश्वाझिं निजनेणी नेमोभ्यफीसिमवागे साकारला
ते ५२ किंबहुनाश्रीअनंतें धरिलेंथाकुटपणमायेंने आश्वासपति परिअश्वासिलेंपाथनिं भयभीताशी ५३ नोअनुभीस्वर्गीशिगेला नो
अगुभांतनेमाचिडला नेसाविश्वपजाला किरीटीशी ५४ नमिगुरूरूपेसवे सरलेपातपंचज्ञानआधवें स्फुरेनलेनेविपाडवे श्रीकृष्णदेखिली ५५
तयापाथ्याशेमंचिनी आउविश्वरूपाचीजवनीकहानी तेकिरीटीनिमेलापरती हंसलेंजाले ५६ कायकावीनेनिसागिनिआल्ला कोमनावानमार्गे

ना॰ अ॰ ११
११५

मांडिला आपलावाहीं नरत्वा समभिधुने ५१ ऐसा संतोषवडु रिंजे घेउनसे पुरसुने विश्वरूपापाठी श्रीकृष्णाने देखोनियां ५८ ५० चूर्णिका
मगस्वर्गीचा अमृतसमानी मागनीनारायणघेउनी गगनी तैसा सवीलागलालसुनी लोकें साहिन ५९ पाहेतवेन विकुळसंत्र तेमचि दरवे दोहीभागी गात्र
वीरवर्षना मिस घटवृत्री ६० नयावा रायवाम उपाश्चान तैसा चरथदरवेनि वान धुरे वेसल्याश्रीलक्ष्मीकांत आपणाना ६१ श्लोक अर्जुन उवाच
दृष्ट्वेदं मानुषं रूपं तव सौम्यं जनार्दन इदानीमस्मि संवृत्तः सचेताः प्रकृतिं गतः ५१ टीका १० सचनाइति एवं मागील जैसें तैसे तेणे देखियेंवी
यीक्रिनासे मुगल्लणजी ज्यालं रोसे जाले आंता बुद्धीने साउरनिज्ञान भरोनवघलेवान अहंकारें शीमन देशाधडीकेले ६३ इंद्रियें भ्रष्ट निघुलली वाचा
माराणाचुकली रोडीश्वापापविहीनीनाली शरीरश्वासी ६४ नियं श्वापही विशाधुनी भरली नियमकली आानांजीनारणेंड्या श्रीमनी आलें मिया ६५ ऐसे
सुरवनीवीधेनलें दृष्ट्वेति मगश्रीकृष्णानें स्वणानेनें स्पांतुमसेंरूपदेरिवले मानुष्यनी ६६ तवेनि हेंनपदारवनुरोगेंदेवराया कीमुनअपत्याचु
कलेयां दुसाउनिनुवांमाया स्तनपानदिधलें ६७ सेके हारकापुरमाहात्वा मजसुकृतयानीसाडा हेभेटिनकेवडउ मेघाचाकेला ६९ जीमानिचाचिनृषा
फुटल्या नयामजत्स्वस्वयंमि धुभेटल्या जिणयाचा टल्या अभरवमा ७० मज साद्रदयधुवनी होनआंसहर्षत्युनांचीलावसा जीसु रोडीखुआवणी जालीम
ज ७१ ५१ चूर्णिका यथापाथचिया कि बोलासंवें हेंकायस्मरणिनलेदेवें तुवांप्रेमतेनियांवें विश्वरूपीकी ७२ मगदेयेश्रीमनी भेटोवेमभिया
आयती तेशिकवणासुभद्रापती विसरलाशिमा ७३ अवचेहानाश्रालियाअर्जुना मरुहीहायसाना ऐसाआथीयामना दुःस्वभाव ७४ श्लोकः श्री
भगवानुवाच सुदुर्दर्शमिदं रूपं दृष्टवानसि यन्मम देवा अप्यस्य रूपस्य नित्यं दर्शनकांक्षिणः ५२ टीका ५ सुदुर्दर्शमिति १३
तविविश्वात्मकरूपतें जेंदाविलें आहेतुज पुढें देवाइनि तेंइाधुहीपरिनशांडु नेपंकविता ७५ आणि अष्टांगादिसंकटी योगीशिराना निकिरीटी पविस्त्र
वसरनाहींभेटी विश्वरूपाचिये ७६ तेविश्वरूपयेस्वारेखें केमानिरेखे अवघेमाचे सेमेस्मरनाकाचे जानमेदेवा ७७ आसोभिया अमची तेजनिहद

यात्रानिरली तैवाळकुनिराची आगलेनसे ७८ तैसेतत्कं गगनिर्भर हाउनियांसुरवर धाकीत अष्टहीप्रहर मेरिनयाची ७९ ५२ चूर्णिका परिविश्वरूपासारिखे
स्वप्नीहीकोणद्दीनदेखे जेंभत्यसहुवांसुरवे देखिलेंजे ८० श्लोकः नाहं वेदैर्न तपसा न दानेन न चेज्यया शक्य एवंविधो द्रष्टुं दृष्टवानसि मां यथा ५३ टीका ४
नाहंवेदैः वेदपायाभिवाद नवाहानीयेथसुभरा जाल्याशास्त्रें सावादा आदिसहिनवाहल्याहिल्याचेंदें ८१ ननपसा मजविश्वरूपानेयामोहरा जाल्याचया
धनुर्हरा। नयाचाहीसवंभारा नकेचिवाग ८२ नदानेन आमिदानादिकाकारकानेउ नचेज्यया मीयनीही। तेसानसापेउ दृष्टवानिति जेंसेनिकां
सुरवाउं देखिलातुवां ८३ शक्यइति तेसामीगकी विपरी आतुरेगात्अवधारी जीभक्तियेनिवरी विनाजेगा ८४ श्लोक भक्त्या त्वनन्य
याशक्यअहमेवंविधोऽर्जुन ज्ञातुं द्रष्टुं च तत्त्वेन प्रवेष्टुं च परंतप ५४ टीका १० भक्त्येति परिनविभक्तीगत्रा पर्जन्याचीसुष्टिकाजेशी धारावांचुनिअनानिरी गो
छीविनाही ८५ कांसकवसें पत्नी घेउनिससुद्रानेंगवशाती गंगांजेशोआत्रनन्यगती मिनत्वीविमिळे ८६ तैसासर्वभावसंभारें धरूनिप्रेमएकसरें तुं
मनुमाजिस्वरें मीमिहोनमी ८७ अहमेवंविधोऽर्जुन आणिनेवीविमीएसा थडियेमाआरीसेसा हीराविकोजैसा हीरासाची ८८ तैसेमजलागो
निपिपीलिकावरी किंवडळावराचरी मनतागिउसरी परिमिताही ८९ ज्ञातुं द्रष्टुं च तयाविस्तएणसंवें एवंविधामजनाएणावें जाणितल्यानभिस्तभावें दृष्टहीहोयें ९०
तत्त्वेन मगडधनीअग्निदीपें आणिइंधनदेभाषहारपें तें।अग्नीचिहोउनि रेपें मूर्तेजवी ९१ कानदयनकीजेंनेजाकारें नववगगनचियुंसत्आंधारें मगउदयल्याएक
सरें प्रकाशहोय ९२ प्रवेष्टुं च परंतप तेंजेमाझियेसाक्षात्कारी आ सरेअहंकारावीवारी अहंकारलोपअवधारी हेंतनायें ९३ मगमीतोहेंश्राघवं ए
कमी तोहेंआघवें एकमेंगिथा थासभावें किंवडनासामावें समरसेना ९४ श्लोक मत्कर्मकृन्मत्परमो मद्भक्तः सङ्गवर्जितः निर्वैरः सर्वभूतेषु यः स मामेति पां
डव ५५ श्रीमत्तत्सदिति श्रीमत्० कृष्णार्जुनसंवादे विश्वरूपदर्शनयोगोनामएकादशोऽध्यायः ॥ मत्कर्मकृत् जोमजनिराकलागी कर्मेवाहत
सत्यांगी जयामीवांचुनिजगी गोसावेनाहीं ९५ मत्परमः दृष्टादृष्टसकळ्ञ तयावेंमीचिकेवळ जेणें जिणियाचें फळ मजनामवेविलें ९६

निर्वैरइति मगृभूतंहेमाषविसरला जेहद्दीमीग्निबांधुला स्वरूपेनिनिर्वैरजाला मङकः सर्वत्रभजे ९७ संगवर्जितः ऐसाज्ञोभक्तहो
ये तयाचेंत्रिधातुकहेंजाये यः ममाभजिपाउव नेमीविहोवनिगाये पांडवांगा ९८ ऐसेंजगद्गुदरदोहिंलें नेणोंकरुणाकरकल्लोलें संजयसणोंबोलिलें
श्रीकृष्णदेवं ९९ अयमभिप्रायः आता यथावृषिपंडुकुमर जाल्ााआनंदसंपदाथार
आणिश्रीकृष्णसेवाचतुर जगीएकुतो ७०० नेणोंदेवा विपादान्होमूर्ती निकिपान्याहाविल्पाखिंनी
तंवश्रीविष्णुरूपाङ्गनिश्रीकृष्णाकृती हेरिवलालाभ ७०१ प रितूयाविश्रुजाणिवे माननकीजेविंदेवं जंव्या
पकापाप्नुनिनंद एकदेवी २ हेंविसमर्थावियालागी ए कासनिचांगी उपपत्तीशगूर्ली दारवविनाज्ञा
ला ३ ५५ उत्तराध्यायबीज नियाऐ कोनिसुभद्राकांत चित्तीआहस्मणत नरिहाय
जेरोहीत्र्यांन नेपुसोंआनांपुरती ४ ऐसाआलोंचुक रूनिजीवीं आनांपुमनीवाजवरवी आदरील्जे
परिसावी पुदेंकथा ५ मांजवोवियाप्रबंधें गोष्टि मागिंजेलविनोदें श्रीनिवृत्तिदासप्रसादें ज्ञानदे
वल्लणे ७०६ भक्तनिसज्ञावाचीअंजुली म्यांवोविया पुष्पेंभोकली अर्पिलीअंघ्रियुगुली श्रीविश्वरूपाचिया ७०७ शाकेसोन्दावांनेनेरोत्तरें जेंपदपद्म
निकेलीज्ञानेश्वरें गोविंदबरवाम्मुरवांजरे जगज्जीवनलेखक ७०८ श्लोक ५५ ७ ७ इतिश्रीगीताभावार्थदीपिका
यांज्ञानदेवविरचितायांएकादशाध्याय: ७

सा० अ१२
११७

श्रीगणेशायनमः श्रेयःस्त्रुतिंभक्तिमुदस्यनेविभोक्लिश्यंतियेकेवलबोधलब्धये तेषामसौक्लेशलएवशिष्यतेनान्यद्यथास्थूलतुषावघातिनां १ जे
यजपवोत्सवे जरांभसिद्ध अनवरतआनंदें वर्षतिये १ विषयव्यालेंमिठी दिधलियांतुष्टीतांठी नेतुष्टिये कृपादृष्टी निर्विषहोये २ नरिकवणातेतापपोळी कै
सेनिवशोकजाळी जरिप्रसादरुजोळी पुरयेशीनं ३ आधारशक्तीचाअंकी शारदेवृशीकौतुकीं हृदयाकाश पालकीं हालविशीनिजें ५ प्रत्यक्ज्यो
तीचीवोवाळणी करिशीमनपवनाचीखेळणी ४ योगसुखाचेसोहळे सेवकातुम्हनिस्नेहाचे मोहंबुद्धीचलेपाळिशीतुं ४ आत्मसुखाचीबाळले
णीलेवविशी ६ सतराविचेस्तन्यदेशी अनाहताचाहालरगाशी समाधिबोधेंनिजविशी बुझाउनी ७ म्हणोनिसाधकांतुंमाउली पिकेसारस्वत
तुझ्यापाउली याकारणेंमीसाउली नसांडीतुझी ८ अवो सद्गुरुचियेकृपादृष्टी तुझेकारुण्यजयपावे जे अधिष्ठी तोसकळविद्या
चासृष्टी धाताहोय ९ म्हणोनिअंबेश्रीमंते निजजनकल्प ले आज्ञापीमाने ग्रंथनिरूपणीं १० नवरसंभरवीसागर करवी
रुचिनरत्नांचेआगर भावार्थगिरिवर निपजवीमा ये ११ साहित्यसोनियाच्याखाणी उघडवीदेशियेच्याखाणी
विवेकवल्लीचीलावणी होउंदेसेंधें १२ संवादफळनिधा नें प्रमेयाचीउद्यानें लावीलागगहन निरंतर १३ पाषांडाचेद
रकुटे मोडीवाग्वादाचेअवघाटे कुतर्कांचीकुजंकीटुडें सावजेंफे डीश्रीकृष्णगुणीमाते सर्वत्रकरीवसरतें रातिवैवेसाविश्रोते श्रवणाचिये
१४ मूर्द्वादियेचानगरी ब्रह्मविद्येचासुकाळकरी घेणेदेणेंसुखचिवरी होउंदेयाजगा १६ तुंआपलेनिस्नेहपालवे मानेपाघुरविशीलसर्वदैवें नरिआतांविहं
आयवें निर्मीनमाये १७ उंयेविनवणीयेसाठीं अवलोकिलेंगुरुकृपादृष्टी म्हणेगीतार्थघेउनीउठी नवंडवचक्र १८ तेथजीजीमहाप्रसाद म्हणउनिसाविया
वाक्यानंतर आतांनिरूपीनुप्रबंध अवधानदीजे १९ अर्जुनउवाच नरिसकळवीराधिराज सोमवंशीविजयध्वज बोलनाजालाआत्मज पंडुनृपाचा २०
प्रत्ययरतायः श्रीकृष्णातेम्हणेअवधारिलें आपणविश्वरूपमजदाविलें तेनवलम्हणोनिविहालें चित्तमाझें २१ आणिइयेश्रीकृष्णमूर्तीचीसवें याल्लागि

नेसोयधरिलीजीवें तेनवल्लाणोनिदेवें वा— — माझें २२ तरिव्यक्तआणिअव्यक्त हेंतूंचिहेंनिभ्रांत भक्तीपाविजेव्यक्त कींअव्यक्तयोगें २३ ययादोनीवाटा तु
झेपावावयालाअधिकृता व्यक्ताव्यक्तद्वारवठा रिघीजेयेथ २४ पंजेवानीजगतुंका तेचिवृगचयावाल्याणिका म्हणउनिराकुंदशीव्यापका सरिसापाड २५ अमृताचा
सागरीं जेलाभेसामर्थ्याचीथोरी तेचिंसअमृतलहरी चुळीघेतलया २६ हेकीरमाझ्याचित्ती प्रतीतिआथीनिरुती परिपुसणेंयोगपती तयालागीं २७ जेदेवात्व
ह्मीनाविक अंगीकरिलेव्यापक जेसामिकीकौतुक जाणावया २८ श्लोकः एवंसततयुक्तायेभक्तास्त्वांपर्युपासते येचाप्यक्षरमव्यक्तंतेषांकेयोगवित्तमाः १
टीका ५ एवमिति तरितुजलागिकर्म तेंविजयाचेपुरम भक्तीशिमनोधर्म विकुनियातेलं २९ इसादिसर्वोपरी जेभक्तसुतेश्रीहरी बांधोनियांजिव्हारीं उपा
सिती ३० येचेति आणिजेप्रणवापैलीकडे वैखरियेशेजकानडे कांहीसयाहीसागडुं नुंकजेवस्त ३१ तेअक्षरजीअव्यक्त निर्देशिदेशरहितु सोहंभावेतपा
सिन तोनियंत ३२ तेषामिति तयाश्रीगिजीभक्ता येरयेरामाजिअनेंता कवणायोगनत्वता जाणितलामाग ३३ १ ययाकिरीटीचियाबोला तोजग
द्बंधुसुखावला म्हणेहायप्रश्नभला जाणशीकरुं ३४ श्रीभगवानुवाच मय्यावेश्यमनोयेमांनित्ययुक्ताउपासते श्रद्धयापरयोपेतास्तेमेयुक्ततमामताः २ टीका ५
मय्येति तरिअस्तगिरीचाउपकंठीं रिघालेयारविबिंबापाठीं रश्मिजेसेकिरीटी सवेंगती ३५ कावर्षाकाळीसरिता जेशीवेदोपउसुना तेशीदुणाहीवगिभजतां अ
हारिसें ३६ मर्यानि पविदोकिलयाहीसागर जेसामागीलयावांअनिवार तयेगंगेचियापरीसापडिसर भमभावा ३७ तेसेंसर्वइंद्रियांसहित मनमाजि
सूनिचित्त जराचिंदिवसराण्णत उपासिती ३८ तेमेइति ययापरीजेभक्त आपणपेमजदेत तेचिमीयोगयुक्त परममानी ३९ श्लोक येत्वक्षरम
निर्देश्यमव्यक्तंपर्युपासते सर्वत्रगमचिंत्यंचकूटस्थमचलंध्रुवं ३ टीका ६ यत्वक्षर आणिएरनेहीपांडवा तेआत्मदानिसोहंभावा झोंबतीनिरवयवा अक्ष
रासी ४० अनिर्देश्यं मनाचीनखवाननुलागे जेथबुद्धीचीनेदिसे दृष्टि इंद्रियांकारिजोगें काइहोईल ४१ अव्यक्तं परिध्यानाहीकुवाड म्हणउनिएकंवाट
नमांपडे व्यक्तीशीमाजिवरे कवणीही तोहे ४२ सर्वत्रगं जयासर्वत्रसर्वपणें सर्वाहीकाळीअसणें अचिंत्यंच जयाउनिचिंतवणें

Dr BHAU DAJI MEMORIAL
Dr BHAU DAJI MEMORIAL

दिठीपुढीं जालें ४३ जें होय न होय जें नाहीं नाहे ऐसेंसें गुणीनिरूपायें उपजती चिंता ४४ कूटस्थमिति जें नुढळे ना ढळे रसे ना रिझे पर्युपासते
तें आपलेनि वळें आंगविलें जिहीं ४५ श्लोकः संनियम्येंद्रियग्रामं पैं वैराग्यमहापावकें जाळूनि विषयांची कटकें आपुलीनि वळें इंद्रियें धरिलीं
संनियम्येंद्रियग्रामं पैं वैराग्यमहापावकें जाळूनि विषयांचीं कटकें आधपलीनवकें इंद्रियें धरिलीं ४६ संयमाची धाटी सूनि मुरडिली उफराटी इंद्रि
यें कोंडिलीं उफराटीं हृदयाच्या ४७ अपानाचिया कवाडा लावूनि आसनमुद्रा सुहाडा मूळबंधाचा हुडा पन्नाशिला ४८ आशेचे लागले तुटे
अधैर्याचे कडे ढांसळे निद्रेचें शोधिलें काळवखें ४९ वज्राग्नीचिया ज्वाळीं करूनि सप्तधातूंची होळी व्याधींच्या सिसाळीं पूजिलीं यंत्रें ५० मग कुंडलिनीयेचा टें
भा आधारीं केला तयाचा निवळेपणा निमथावरी ५१ नवद्वारांचिया चौचकीं बाणूनि संयतीची आउवकी उघडिली खिडकी ककारांतीची ५२ प्राणशक्ती
चामुंडे प्रहारूनि संकल्पमेंढे मनोमहिषाचेनि मुंडे दिधली बळी ५३ चंद्रसूर्या बुझावणी करूनि अनाहताची सुडावणी मनरसें येणें पाणी जिंकिलें ५४
मग मध्यमामध्यविवरें जेणें कोरिवें दादरें टाकिलें चवरें ५५ ब्रह्मरंध्रकाराचें सोपान तेंसांडूनि यागगन पार्यंतेंब्रह्मीं ५६ सर्वत्रसमबुद्धयः ऐसे जे
समबुद्धी गिळावया सोहं सिद्धी आंगविलानिनिरवधी योगदुर्गें ५७ ते इति ॥ कालेंसि गगन ॥ आपलीया मोबदला शून्याचें
ती उगाणें नेहेमानें चिरिकरोनी पावती गा ५८ वाचूनि योगाचेनि बळें अधिक काहीं मिळे ऐसें नाहीं आगळें कष्ट चि तया ५९ श्लोकः क्लेशोऽधि
कतरस्तेषामव्यक्तासक्तचेतसाम् अव्यक्ता हि गतिर्दुःखं देहवद्भिरवाप्यते ५ टीका पूर्वश्लोकांतपदें सर्वभूतहिते रताः जिहीं सकळ भूतांचा हितीं
अव्यक्तें निरालंबीं अव्यक्तीं पसरलीया आसक्ती भक्तीविण ६० क्लेशोऽधिकतरस्तेषां तयां महेंद्रादिपदें करिताती वाटवधें आणिक आडीं
सिद्धींचीं दुहेरें पडोनि ठाती ६१ कामक्रोधांचे विलग उठावती अनेग आणि शून्येंसीं आंग झुंझावें की ६२ तहानेतें तहानचि पियावी भुकेलियां भूकचि
खावी अहोरात्र वावीं मवावा वारा ६३ उनी दियाचें पांघरणें निरोधाचें वेल्हावणें झाडांसीं सांजणें वाळोंनी ६४ शीतें वेढावें उष्णाचें घरा वें हृडीचे २

पाउसाचें घरा आंत ६५ किंबहुना पांडवा हा अग्निप्रवेश नित्य नवा भातारेंवीण करावा तो हा योग ६६ तेथ स्वामीचें काज नां बापिकें व्याज परिमर
णेंशीं झुंज नित्य नवें ६७ ऐसें मृत्यूहूनि तीख काढें करूनि विख डोंगर गिळितां मुख न फाटे काइ ६८ अव्यक्ताहीनि म्हणऊनि योगाचिया वा
टा जे निघाले गा सुभद्रा तयां दुःखाचि वांटा भागा आला ६९ देहवद्भिरवाप्यते पाहें पां लोहाचे चणे जैं बोचरिया पडती खाणें तैं पोटभर
णें कीं मरण शुद्धि नेणों ७० म्हणऊनि समुद्र बाहीं तरणें आथी कहीं कां गगनामाजीं पाइ खालितां मे ७० वळघलिया रणाची थाटी आंगी न ल
गतां कां गा सूर्याचि पालटी कां हो यगा ७१ यथा लागि पांगुळा हेवा नोहे वायूसी पांडवा तेवीं देहवंता जीवा अव्य
क्तीं गती ७२ ऐसाहि जरी धिवसा बांधोनि याआकाशा झोंबती तरी क्लेशा पात्र होती ७५ श्लोकः ये तु सर्वाणि कर्माणि मयि संन्यस्य मत्पराः अन
न्येनैव योगेन मां ध्यायंत उपासते ६ टीका ७ येतु इति कर्मेंद्रियें इति कर्मेंद्रियें सुखें करिती कर्में अशेषें जियें कां वर्णविशेषें भागा आलीं
७६ विधीतें पाळित निषेधातें गाळित मज देऊनि जाळित कर्मफळें ७७ यापरी पाहीं अर्जुना मज सांगाइं संन्यसुनी नाहीं करिती
कर्में ७८ मत्पराः आणिक ही जे जे सर्व कायिक वाचिक मानसिक भाव तयां मीवांचूनि धांव आनौती नाहीं ७९ ऐसे जे मत्पर मामिति उ
पासिती निरंतर ध्यानमिषें घर माझें जाले ८० अनन्येनेति जयांचिये आवडी केली मज नांगी कुळवाडी भोग मोक्ष बापुडीं त्यजिलीं कुळें ८१
ऐसे अनन्ययोगें विकले जीवें आंगें ६ श्लोक तयांचें काय एक सांगों जें मी न करीं ८२ श्लोकः तेषामहं समुद्धर्ता मृत्युसंसारसागरात् भवामि नचि
रात्पार्थ मय्यावेशितचेतसाम् ७ टीका तेषां किंबहुना धनुर्धरा जो मातेचिया ये उदरा तो मातेचा सोयरा केतुला पां ८३ तेवि मी तयां जैसें त्र
सतितें सया कळिकाळ नोकरिया घेतला पर ८४ येरवीं जे माझिया भक्तां आणि संसाराची चिंता काय समर्थाची कांता भुके नेघोंची ८५ तैसे ते मा
में कळत्र हें नाणि जे काइसेनि ही मी नत्यानें तयांचेनी ८६ मृत्युसंसारसागरा जन्ममृत्युचा लाटीं सवंचं नियासवडी देखोनि पाटीं

ज्ञा॰ अ॰ १२

११८

ऐसें जालें ॥ ८७ ॥ सर्वसिंधु वेनि मोटें । कवण गाशि धाकतु पैं । पृथ्वीवरि कामा झे बिहितीहन ॥ ८८ ॥ नचिरात्पार्थ । म्हणौनि गा पांडवा । मूर्तीचा मेळावा ।
करूनि त्यांचिया गांवा । धावत आलों ॥ ८९ ॥ नामाच्या सहस्रवरी । नौका इया अवधारी । सज्जुनियां संसारीं । तारू जालों ॥ ९० ॥ सडे जे देखिले । ते ध्यान कासे लाविले ।
परिग्रही घातले । नामियावरी ॥ ९१ ॥ प्रेमाची पेटी । बांधली एकाचे पोटीं । मग आणिलें तटीं । सायुज्याचिये ॥ ९२ ॥ परि भक्तांचेनि नांवें । चतुष्पदादि आघवे । वैकु-
ठीचिये राणीवे । योग्य केले ॥ ९३ ॥ अहं समुद्धर्ता । म्हणौनि गा भक्तां । नाहीं एकिही चिंता । तयांतें समुद्धर्ता । भवामि आघीं मी सदा ॥ ९४ ॥ मय्यावेशितचेत-
सां । आणि जेव्हां चि कां भक्तीं । दिधली आपुली चित्तवृत्ती । तेव्हां चि मज सुती । त्यांचिये गाईं ॥ ९५ ॥ ७ चूर्णिका यया कारणें भक्तराया । हा मंत्र धनुर्धरा । या मार्गी
भजिजे ॥ ९ श्लोकः मय्येव मन आधत्स्व मयि बुद्धिं निवेशय । निवसिष्यसि मय्येव अत ऊर्ध्वं न संशयः ॥ ८ ॥ टीका ॥ १ मयीति अगा मानस हें एक माझां
स्वरूपीं वृत्तिक करूनि घाली । निष्टंक बुद्धि निश्चयेंशीं ॥ ९७ ॥ निवसिष्यसीति इये दोन्हीं सरिसीं । मज माजी प्रेमेंसीं । रिघालीं तरि पावसी । मातें तूं गा ॥ ९८ ॥
जे मन बुद्धि इहीं । घर केलें माझां ठाईं । तरि सांगें मग काई । मी तूं ऐसें उरे ॥ ९९ ॥ अत ऊर्ध्वं म्हणौनि दीप पालवे । सवें चि तेज मालवे । कां रविबिंबासवें । प्रकाश जाये ॥ १०० ॥
उचललिया प्राणासरिसें । इंद्रियें ही निघती जैसीं । तैसा समबुद्धी पाशीं । अहंकार ये ॥ १ ॥ न संशयः म्हणौनि माझां स्वरूपीं । मन बुद्धि इयें निक्षेपीं । येतु-
लेनि सर्वव्यापी । मी चि होसी ॥ २ ॥ यया बोला कांहीं । अनारिसें नाहीं । आपुली आण पाहीं । वाहतु असें गा ॥ ३ ॥ श्लोकः अथ चित्तं समाधातुं न शक्नो-
षि मयि स्थिरं । अभ्यासयोगेन ततो मामिच्छाप्तुं धनंजय ॥ ९ ॥ टीका ॥ १ अथेति अथवा हें चित्त मन बुद्धिसहित माझां हातीं अचुंबित न शकसी
देवों ॥ ४ ॥ अभ्यासयोगेनेति तरि कीर ऐसें करीं । यया आठां प्रहरां माझारीं । मोटकें निमिष भरी । देत जाईं ॥ ५ ॥ मग जें जें कांहीं निमिष । देखैल माझें
सुख । तें तुला लें अरोचक । विषयीं घेईल ॥ ६ ॥ जैसा शरत्काळ रिगे । आणि सरिता वोहटों लागे । तैसें चित्त काढे । लवकरी प्रपंचौनी ॥ ७ ॥ कीं पुनिवेहूनि जैसें । शशिबिंब दि- ३
वसें दिवसें । हारपत अमावास्ये । नाहीं चि होय ॥ ८ ॥ तैसें भोगा आंतुनि निघतां । चित्त मज माजी रिघतां । हळु हळु पंडुसुता । मी चि होईजे ॥ ९ ॥ अगा अभ्यासयोग

म्हणिजे । तो हा एक जाणिजे । येणें कांहीं नोहिजे । ऐसें नाहीं ॥ १० ॥ पैं अभ्यासाचेनि बळें । एकां गति अंतराळें । व्याघ्र सर्प पालवे केले । एकीं ॥ ११ ॥ कीं विष आहारीं प-
डे । समुद्रीं पायवाट जोडे । एकीं वाग्ब्रह्म थोकुडें । अभ्यासें केलें ॥ १२ ॥ ९ म्हणौनि अभ्यासासि कांहीं । सर्वथा दुष्कर नाहीं । याला गी माझां ठाईं । अभ्या-
सें मिळ ॥ १३ ॥ श्लोकः अभ्यासेऽप्यसमर्थोऽसि मत्कर्मपरमो भव । मदर्थमपि कर्माणि कुर्वन्सिद्धिमवाप्स्यसि ॥ १० ॥ टीका ॥ ११ अभ्यासेति कां अभ्यासा-
ही लागीं । कसवटी नाहीं तुझां आंगीं । तरि आहासि जैसा भागीं । तैसा असे ॥ १४ ॥ इंद्रियें न कोंडीं । भोगातें न मोडीं । अभिमान न सांडीं । स्वयातीचा ॥ १५ ॥ कुळधर्म चाळीं
विधि पाळीं निषेधु गाळीं । सुखें तुज सरळ विधि दिधली आहे ॥ १६ ॥ मत्कर्मपरमो भव परि मनें वाचा देहें । जैसा जो व्यापार होए । तो मी करितु आहें । ऐ-
सें न म्हणा ॥ १७ ॥ करणें कां न करणें । हें आघवें तो जाणें । विश्व चळतसे जेणें । परमात्मेनि ॥ १८ ॥ उणयापुरेयाचें कांहीं । उरों नेदीं आपुलां ठाईं । स्वजाती शुद्धी
करूनि घेईं जीवित्व हें ॥ १९ ॥ माळियें जेउतें नेलें । तेउतें निवांत चि गेलें । तया पाणिया ऐसें केलें । होआवें गा ॥ २० ॥ म्हणौनि प्रवृत्ति आणि निवृत्ति । इयें भारें
नेणती । अखंड चित्तवृत्ती । माझां ठाईं ॥ २१ ॥ येऱ्हवीं तरि सुभटा । उजू कां अव्हांटा । रथु काय खटपटा । करितु असे ॥ २२ ॥ मदर्थमिति आणि जें जें कर्म
निपजे । तें थोडें बहु न म्हणिजे । निवांत चि अर्पिजे । माझां ठाईं ॥ २३ ॥ सिद्धिमिति ऐसिया मद्भावना । तनुत्यागीं अर्जुना । तूं सायुज्य सदना । माझिया ये-
सी ॥ २४ ॥ श्लोकः अथैतदप्यशक्तोऽसि कर्तुं मद्योगमाश्रितः । सर्वकर्मफलत्यागं ततः कुरु यतात्मवान् ॥ ११ ॥ टीका ॥ १२ अथेति कर्तुमिति
ना तरि हें हि तुज । न ठके कर्म मज । मद्योगमाश्रितः परिमाणें पंडुकुमरा ॥ २५ ॥ बुद्धि चि पाठीं पोटीं । कर्मा आदि कां सेवटीं । मातें बांधणें कि-
रीटी । दुवाडु जरी ॥ २६ ॥ तरि हें ही असो आतां । सांडि गा माझा आग्रहु ॥ ८ यतात्मवान् परि संयती तुम्हां बुद्धि तुझी ॥ २७ ॥ ततः आणि जें जें के-
सर्वकर्मफलत्यागं घडती कर्में सकळें । तयांचीं निपजे कर्मफळें । त्यजित कुरु ... जाये ॥ २८ ॥ वृक्षा कां वेली लोटती फळें आली । तेवीं
सांडीं निपजलीं कर्मसिद्धें ॥ २९ ॥ अयं भावः परि मातें मनीं धरावें । काम उद्देशें करावें । तें कांहीं न कांहीं आघवें । जावों देइजे ॥ खडकीं जैसें वर्षलें कां अ-

गी॰ अ॰ १२
१२०१

कांश्रयीमाजिपेरिले कर्मयागीदिरिले सूप्रलेंसें ३१ श्रगाश्रात्मजेचाविषयं जीवजेसानिरभिलाषी नेसाकर्मीश्रपेक्षी निःकामहोइं ३२ बुद्धीचीज्ञा
ळजेशी हृथांयाचाश्रावृत्ती क्रियाचिरोरितेशी मूर्त्यामाजी ३३ अर्जुनाहाफळत्याग श्रावृद्धेकीश्रसलग परियाणमाजियाग धुरेचाहा ३४ ये
णेफळत्यागेंसाउे जेनेंकर्मनविरुद्ध एकवेळुवेणुमाउे वंशेजेशी ३५ जेसेयणंशरीरें शरीरायेणमरे किंबहुनायुस्मार विराणुरे ३६ ११ श्र
थश्रिमंसमाधातुमित्यादिश्लोकचतुष्टयभावार्थगर्भाचूर्णिका पैंश्रभ्यासासावाघाडुं टाकिजेज्ञानकिरीटी ज्ञानेयुश्रभेदी ध्यानाविये ३७ मगध्याना
चिसवें देतीश्राधवेविभाव नेव्हांकर्मजातसर्व दूरिठाके ३८ कर्मजेथदुराव तेथफळत्यागसंभवे त्यागात्मकआंगवे कारणेयेथ ४० श्लोकः
श्रेयोहिज्ञानमभ्यासाज्ज्ञानाध्यानंविशिष्यते ध्यानात्कर्मफलत्यागस्त्यागाच्छांतिरनंतरं १२ टीका २ श्रेयइति अभ्यासाद्विगहन पार्थाग्रग
ज्ञान ज्ञानादिति ज्ञानापासुनिध्यान विशेषिजे ४१ ध्यानादिति मगकर्मफळत्याग तोध्यानापासुनिचांग त्यागादिति त्याङ्गति
भोग शांतिसुखाचा ४२ १२ ऐशियायपथावरा इहीविपरीसाजुभरा शांतीचाप्राजवरा टाकिलाजेणे ४३ अथइदानलक्षणयावृद्ध्या
यसमाप्ति श्लोकः अद्वेष्टासर्वभूतानांमैत्रःकरुणएवच निर्ममोनिरहंकारःसमदुःखसुखःक्षमी १३ टीका तोसर्वभूतांचाठाइं द्वेषातेनेणे
कहीं श्रापपरनाही चैतन्याजैसें उत्तमातेंधरिजे अधमातें त्यजे हेंकाहींचिनेणिजे वसुधाजिवी ४५ मैत्रः कारायावाडेहघाड्यु रंकातेंपरतेंगा
यु हेंनम्हणेचिकृपाळु प्राणपैंगा ४६ करुणएव अश्केऽ५ वच गाइन्वाळपाहरू श्रापाविषहोउनिमारूं ऐसेनेणेचिकरूं ठायेंजैसें ४७
तैशीश्राघवाचिभूतमात्री एकपणेंमैत्री कृपेशिधात्री श्रापणजो ४८ निर्ममइति श्राणिमीहेभाषनेणिजे माझेंकाहींचिनम्हणिजे सुखदुःख
जाणणेंनें नाहीनया ४९ नेवाविहिसमेत्यागी एषीशिपवाउश्रांगी मंतोषातेंसंगी। क्षिधलेंघर ५० श्लोकः संतुष्टःसततंयोगीयतात्माहढ

४

निश्चयः। मय्यर्पितमनोबुद्धिर्योमद्भक्तःसमेप्रियः १४ टीका १२ संतुष्टःसततं वार्षियेविणसागर जैसाजळेंनिर्भर नैसान्निरुपचार संतोषीजो ५१
यतात्माहढनिश्चयः वाहोनिश्रापलीश्राण धरिलीश्रंतःकरण निश्चयासत्यपण जयाचेनी ५२ योगी जीवपरमात्माठाकी बैसलेगकाम
नी जयांचाहृदयभुवनी विराजती ५३ ऐसायोगसमृद्धी होउनिमानिरवधी मय्यर्पितमनोबुद्धि माझाठाइं श्रांतबाहेरियोग निर्वाचलेयाहीचांग स
द्धति तहीमामाठाइंश्रनुराग सप्रेमजया ५५ अर्जुनातोभक्त तोचियोगीतोविमुक्त समेप्रियः तोवल्लभामीकांत ऐसापरिस ५६ हेंवातांश्रा
वडे मनतीवांचिनिपाडे हंहीयेथथाकडे जपकरणे ५७ परिपढियेनिचीकाहसी हेभुलीचीभरणी उपेनववालणी परिवालवीश्रद्धा स्वणउनिगाश्रासा वेगा
श्रालीनुपमा पेध्दूवीकायप्रेमा अनुवादेणेंश्रमे ५९ श्रातांश्रसोहकिरीटी पेप्रियापियागोष्टी उगणधावडवी श्रावडिचाण ६० पाहीदुरीविपाये प्रेमसं
वादियाहोये तियगोठीशिश्राहे कांटाडेमग ६१ म्हणउनिगापउसुता तुचिप्रियश्रापिश्रोता वरिप्रियाचीवार्ता प्रसंगेंश्राली ६२ गोपिकाःप्रतिभगव
द्वाक्यंदशमेद्वात्रिंशाध्याये द्वाविंशतिमःश्लोकः नपारयेहंनिरवद्यसंयुजांस्वसाधुकृत्यंविबुधायुषापिवः। यामाभजन्दुर्जरगेहशृंखलाःसंवृश्च्यतद्वःप्रतियातुसाधुना २२
टीका नेति निरवद्यसंयुजांनिरवद्यःसंयुक्संयोगोयासांतासांवः विबुधायुषापिचिरकालेनापिस्वीयंसाधुकृत्यंप्रत्युपकारं कर्तुंनपारयेनशक्नोमि कथंभूतानां
याभवत्योदुर्जराःअजराःयाएहशृंखलाःताःसंवृश्च्यनिःशेषंछित्वामामाश्रभजत गासांमनिबद्धभंजनप्रयुक्तजपानिकरिष्यं तस्माद्वोयुष्माकमेवसाधुनासाधुकृत्ये
नतत्साधुकृत्यंप्रतियातुप्रतिकृतंभवतुयुष्माकमेवनेव्यंनेवममास्त्पेनयुष्माकंप्रत्युपकारेणेत्यर्थः २२ १७ चूर्णिका तुजिश्रावडीचाळो भल्यासुरवासिमंसां
ऐसेंम्हणतसीणाउेला नागलेदेवो ६३ मगम्हणजाण तयाचेंलक्षण जयामीश्रंतःकरण बैसोंघालीं ६४ श्लोकः यस्मान्नोद्विजतेलोकोलोकान्नोद्विज
तेचयः। हर्षामर्षभयोद्वेगैर्मुक्तोयःसचमेप्रियः १५ टीका ६ यस्मादिति तरिसिंधुचेनिमाजे जळचरांभयउपजे श्राणिजळचरीउबगे समुद्रजैसा ६५
तविउन्मत्तजगें जयाशिग्लानिनलगे श्राणितयाचेनिश्रांगें नशिणेलोक ६६ हर्षामर्षेति किंबहुनापांडवा शरीरजैसेंश्रवयवां नैसाउबगेनाजीवां

जीवपणेंजो ६७ जगविंदृह्यालें स्मणउनिप्रियाप्रियेंगेलें हर्षामर्षठेले उर्जेनिविणु ६८ ऐसाइंद्वेमुक्त भयोद्वेगरहित यथाहीवर्तिभक्त माझागाउं ६९ संचेति न
रितयावागामजमोहो कायस्मागोपदियाचा हेअसाजीजीवा माझेनिना ७० १५ चूर्णिका जोनिजानंदेधाला परिणामाआयुष्यआला. पूर्णतेजाला वल्लभजो ७१
श्लोकः अनपेक्षः शुचिर्दक्ष उदासीनो गतव्यथः सर्वारंभपरित्यागी योमद्भक्तः समेप्रियः १६ टीका १८. अनपेक्षः तयाचागाउपाउवा अपेक्षेनाहीरिघावा
सुखाशीचदावा जयांचे असणे ७२ शुचि: मोक्षदेजनिजहार काशीहोयकीर परिवेचेशरीर नियुगावी ७२ हिमुवंतदुःखचाये पुणआविवाचीहानीहे
तेमेशुचिनुनोहे सज्जनांचे ७४ शुचित्वशुचिगंगहोये आणितापपापपुहीजाय परितेषु आहे बुद्धराउक ७५ खोलियेपारनेणिजे गंडीभक्तीनबुडिजे आ
रोकडासिवाहिजे मोक्षफुका ७६ सत्ताचेनिअगलगें पापानेजिणणेंगंग तेणंमनमगें शुचितंकेले ७७ स्मणउनिअंतरेंआएंसा शुचितेनीर्थकुवासा जेणेंउद्वृष्टधुवि
लेदिशा मनोमल ७८ अंतर्बाह्यवोरवाद सूर्यजैसा निर्मळ दक्षः आणिनत्त्वार्थचायायाळ देवणाजो ७९ उदासीनः व्यापकआणिउदास जैसें
कांआकाश तेसेंजयाचें मानस सर्वत्रगा ८० गतव्यथः संसारव्यथफिटला जोनैराश्यें विनटला व्याधाहातोनिसुटला विहंगजैसा ८१ तेसासततजोसु
खें कोणिहीस्वुचनदेखे तेणिजेगता दुःख्यें लाजेवी ८२ तैसाउपशमभागा जयाचेआलापैंगा जोमोक्षाच्याआंगा लिहिताऐसा ८४ अर्जुनाहा वायवरी
माहंभावेंजामरोवरी हेनाचापेलतीरी निघोसरला ८५ यदिति कीभक्तिसुखालागी आपणपेंदोहीभागी वाटोनियाआंगी सेवकेवाणे ८६ येरानाम
सीजेवी मजभजतीवोजवरवी नभजुनियाहावी योगियाजो ८७ समेप्रियः नयातेआल्हाव्यसन आमचेगूढनिधान किंबहुनासमाधान तोमिळेतें ८८ नया
लागिमजरूपायणे नयाचेनिमजयेथेंअसणे तयालोणकीजेप्राणे एसापढिय ८९ ४ टीका १ यान्हृष्यति जोआत्मलाभासारिखें गामुटेंकाहीनिदेखे स्मणो
निभोगविशेषे हर्षनाभ्रा ९० नद्वेष्टि आपणचिविश्वभाला। २ यानहृष्यतिनद्वेष्टिनशोचतिनकांक्षति शुभाशुभपरित्यागी भक्तिमान्यः समेप्रियः १७ २
नरिभेदाचाअसणें हेजेंगवाला स्मणउनिद्वेषजेव्हा जयापुरुषा ९१ नशोचति पैंआपलंजेंसाचें तेंकल्पांतीनतंसे हेजाणोनिगताचें नशोचीजो ९२ ५

नकांक्षति आणिजयापरतेंनाहीं तेंआपणचिआपुलागाउं जालायालागिजोकांहीं आकांक्षीना ९३ शुभाशुभेति जोरवेंकांगोमटें हेंकाहींचिनयाचुमटें रा
त्रिदिवसनघडे स्वप्नचिंजैसी ९४ ऐसाबोधकंवळ जोहोउनिअसेनिष्कळ भक्तिमान् त्याहीवरिभजनशील माझागाउ ९५ यःसमेप्रियः नरितया
येसेंदुसरें आस्मापदियेंतदुसरें नाहीगामाबोकारें तुझीआण ९६ श्लोकः समःशत्रौचमित्रेचतथामानापमानयोः शीतोष्णसुखदुःखेषुसमःसंगविवर्जितः
टीका १९. समइति पार्थाजयाचागाउं वैषम्याचीवार्तानाही रिपुमित्रा दोंही सरिसापाउ ९७ घरिचियाउजियेउकरावा पारकियाआंधारपाडावा हे
नेणेचिपाउवा दीपजैसा ९८ जोखांडावयाघावघाली कांलावणीजेणेंकेली दोघांएकिसावली दृक्षजैसा ९९ नानरिइक्षुदंड पाळितयाजैसागोड गाळि
तयाकडु नोहेजेवी २०० अरिमित्रींतैसा अर्जुनाजयाभावोएसा तयेति मानापमानींसरिसा होतजाये १ शीतोष्णेति तिन्हीऋतुसमान
जैसेंकांगगन तैसाएकचिमान शीतोष्णींजया २ २ दक्षिणउत्तरमारुता मेरुजैसापंडुसुता तैसासुखदुःखप्राप्तां मध्यस्थजो ३ माधुर्येचंद्रिका सरिसीरा
यारंका तैसाजोसकळिकां भूतांसम ४ आघवेयाजगाएक सेव्यजैसेंउदक तैसेंजयातेंतिन्हीलोक कांक्षिताती ५ संगविवर्जितः जोसर्वाहसंग सां
डुनियांलाग एकाकीअसे आंग आंगीसुरति ६ श्लोकः तुल्यनिंदास्तुतिर्मौनीसंतुष्टोयेनकेनचित् अनिकेतःस्थिरमतिर्भक्तिमान्मेप्रियोनरः
१९ टीका २३ तुल्येति जोनिंदेतेनेंघे स्तुतीमानवनुघे आकाशानलागे लेपजैसा ७ तैसानिंदेआणिस्तुती मानकरुनिएकेपंक्ती विचरेप्राण
हेंकी जनीवनी ८ मौनी सत्यलटिकेंदोन्ही नबोलिलाबोलोनी जोभोगिताउन्मनी आरायना ९ संतुष्टइति जोयथालाभेंनतोषे अलाभें
नपारुषे पाउसेवीणनसुके समुद्रजैसा १० अनिकेतः आणिवायुसीएकेगांई बिढारजैसेंनाही तैसानधरीचिकोंही आश्रयजो ११ स्थिर
मतिः आघवाचिआकाशस्थिती जेविवायुसीनित्यवसती तेविजगचिविश्रांति स्थानजया १२ हेंविश्वचिमाझेंघर ऐसीमतीजयाचीस्थिर किंबहु
नाचराचर आपणजाला १३ भक्तिमानिति मगयथाहीवरिपार्था माझाभजनीआस्था तोमियोनरः तरिजयातें माथां मुकुटकरी १४

ज्ञा० अ१२
१२२

उत्तमासिमस्तक स्वामुविजेहें कायकौतुक परिमानकरिती तिन्हीलोक पायवणियां १५ तरिश्रद्धावस्ती शिआरुरु फरितजाणिजेप्रकारु जरिहोयश्रीगुरु
सदाशिवु १६ परिहेंअसोआत्मा महत्वाने वर्णिता आम्हरुदु तिहोता संचारश्रमे १७ ययालागिंहेंनोहे स्तुति गातजेरमानाहे अर्जुनामीवाहें शिरीं जया
ते १८ जपुरुषार्थ सिद्धीचौथी घेउनिंआपलाहाती रिघाला भक्तिपंथी जगारेन १९ कैवल्याचाअधिकारी मोक्षाशिबैसोउकरी कीजैसाचियापरी तळ
वटुंपे २० म्हणउनिगान मस्कारु इंद्रहूंआल्ही नयातेंआल्हीमाथांमुकुटकरु नयाचाटाचधरु हृदइआल्ही २१ नयाचियागुणाचीलेणी लेवउंआपलीयेवा
णी नयाचीकीर्तिश्रवणीं आल्हीलेवुं २२ नोपाहावयाहेंडोहळे म्हणउतिआन्हाकांशिमजडोळे हातिचेनिलीलाकमळे पुजुनयाते २३ दोवरीहांनी भुजाआलो
घेउनि आलिंगालावेगांनी नयाचेंआंग २४ नयासंगांचेनिसुरवाउे मनविदेहारेहूधरणे धडे किबहुनाआवडे निरुपम २२५ तेणेंगीआल्हासीमेत्र येपकाय
तेमित्र पवित्र कथा याचेंचरित्र रेकुतीजे २६ तेहीप्राणापरते आवडेतीही निरुतें जेंभक्तचरित्रातें प्रशंशिती २७ जोहाअर्जुनामाद्यंत सांगीतलाम
जात भक्तियोगसमस्त योगरूप २८ जेणेंमीप्रीतिकरी कांमनीशिरसाधरी येवढीथोरी जयामिति ये २९ श्लोकः येतुधर्म्यामृतमिदंयथोक्तं
पर्युपासते श्रद्धधानामत्परमाभक्तास्तेतीवमेप्रियाः २० श्रोंतत्सदितिश्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेभक्तियोगो
नामद्वादशोध्यायः टीका ॥ येत्तिजे तेहेगोष्टिरम्य अमृतधाराधर्म्य ना करितीप्रतीतिगम्य अनुष्ठितिते ३० श्रद्धधाना तेंचियेचा
हैंवनिआदरें जयाचांगइविस्तरें जीवींजयांथावरे जेअनुष्ठिती ३१ पुथोक्तमितिपरिनिरूपिलीजैसी तेवीचिस्थितिमानसी मगसुक्षेत्रीजैसी पेरिलीजा
ली ३२ मत्परमाः परिमातेंपरमकरुनि इयेअर्थीप्रेमधरुनि हेंचिसर्वस्वमानुनी घेतीजेपें ३३ भक्तास्ते पार्थाजगतीं तेचिभक्तते चियोगी
उत्कंठानयालागी अखंडमज ३४ तेतीर्थतेक्षेत्र जगीतेचिपवित्र भक्तिकथेसिमैत्र जयाक्रुया ३५ अतीवमेप्रियाः आम्हीकरुनयाचेंध्यान तेआ
मचेंदैवार्चन तेवांचुनिंआन गोमटेंनाही ॥३६ नयाचिआमचेव्यसन तेआमचेंनिधिनिधान किंबहुनासमाधान तेभेटतीतें ३७ पैंप्रेमळाचीवार्ता

जेअनुवादतीपांडुसुता तेंमानुंपरमदेवता आपुलीआल्ही ३८ २० ऐसेंनिजजनआनंदें तेणेंजगदादिकंदें बोलिलेंश्रीमुकुंदें संजयह्मणे ३९ रायाजोनि
मळ निष्कळंकलोकपाळ शरणागतांस्नेहाळ शरण्यपुजा ४० पैंसुरसहायशील लोकलालनलील प्रणतप्रतिपाळ तोखळजया ४१ धर्मकीर्तिधवळ आगा
धदातृत्वसरळ अतुल्यबळप्रबळ बलिदंधन ४२ भक्तजनवत्सल प्रेमळजनप्रांजळ सत्यसेतुसकळ कलानिधी ४३ तोश्रीकृष्णवैकुंठिचा चक्रवर्तीनिजांचा सांग
तसेवेशाचा आइकनुअसे आतांपरथार्थी निरूपिती परी संजयह्मणे अवधारी धृतराष्ट्राते ४५ तेचिसहाचकथा मद्धा
त्रियाप्रियथा आगिलेंआता अवधारिजे ४६ ॥ ज्ञानदेवह्मणेनुह्मी संतवोळगावेनिहेमी श्रीनिवृत्तिनाथपदकिंकरस्वा
मी स्वामिनाथे २४७ श्लोकसांख्याशतगोरानेतें परपदहितिकेलीज्ञानेश्वरंगोविंदवरवाणुसवातेतें अगज्जीवनलवक
२४८ २० ६ इतिगीतार्थभावार्थदी पिकायांज्ञानदेवविरचितायांद्वादशोध्यायः १२

ता·अ १२
१२३

श्रीगणेशनृसिंहः नमोस्त्वनंताय सहस्रमूर्तये सहस्रपादाक्षिशिरोरुबाहवे सहस्रनाम्ने पुरुषाय शाश्वते सहस्रकोटीयुगधारिणे नमः १
आम्हां नपगणेशा कळियांस्मरणा होय सकळ विद्यांचे अधिकरण तेचि वंदु निजभावें श्रीचरणा श्रीगुरुचे १ जयाचे निज आठवे शारदा स्फुरण आगवे सारस्व
तस्या पर्वे जिंकिजाये २ सकळगुणरूपगुणी अमृतांते पारुखली रसहानीवाखाणी असताती ३ भावाचे अवतरणा अवतरवितीखुणा हानुचं दसघ
र्म नतमंदें ४ श्रीगुरुचे पायें जे हृदय शिवसनिधाय ते शब्द भाग्य होय उन्मेषाशी ५ तो नमस्कारु निरुता जो पितामहाचा पिता श्रीलक्ष्मीयेचा
भर्तारी सस्मरणा ५ श्लोक श्रीभगवानुवाच इदं शरीरं कौंतेय क्षेत्रमित्यभिधीयते एतद्यो वेत्ति तं प्राहुः क्षेत्रज्ञ इति तद्विदः १ टीका १ इद
मिति तरि पार्था परिसिजे देह हे क्षेत्र म्हणिजे एतद्विति हें जाणता चि बोलिजे क्षेत्रज्ञ येथ ७ श्लोकः क्षेत्रज्ञं चापि मां
विद्धि सर्वक्षेत्रेषु भारत क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानं यत्तज्ज्ञानं मतं मम २ टीका २ क्षेत्रज्ञमिति तरि क्षेत्रज्ञ जो ये
थे तो मी चि जाण हें निरुतें सर्वत्रि जो सर्व क्षेत्रातें संगो पनि असे ८ क्षेत्र ति क्षेत्र आणि क्षेत्रज्ञाते जाणणें जें निरुतें य
न रिति ज्ञान गोसावियातें मानु आम्ही ९ श्लोकः तत्क्षेत्रं यच्च यादृक्च यद्विकारि यतश्च यत् स च यो यत्प्रभावश्च तत्समासेन मे शृणु ३ टीका ४
तत्क्षेत्र यच्च तरि क्षेत्र येणें नावें हें शरीर म्हणणें वें जेणें भावें म्हणितलें तें आघवें सांगो आतां १० यादृक्च हें क्षेत्र काय म्हणिजे यतश्च यत् केसें कें हें उपजे य
द्विकारीति कवणा कवणी वाढविजे विकारीं येथ ११ हें औटहात भोटकें कीं कसदृपा कैसें कें वरउ की पिके कोणाचें हें १२ स च यइति इत्यादि सर्व जेणें या
चे प्रभाव तरिति ते बोलिजती मा वय पत्र अवधानदेइ १३ ३ वृत्तिका पैयाची स्थळाकारणें श्रुति महाबाल मां तर्कयेणे ठिकाणें मांडाव केला १४
चाविजा हें शिवाची दर्शनें सवृटाआली नवीविनाही वुम्हा आली आमुच्या हीं हें १५ शास्त्रां शियेसायविके विवुद्धिजें येणें सृणकें ययाचें निमाक वंकें जगावार १६
गांडें शीनां ठानपरें बोल्याबोलें ज्ञानघरें इयामुक्ती वडवंडें ७ नापजाली १७ ते गांकवणां चें हें स्थळ पविकेंस अमिलाषा वेंवळ जेथ रोधरीकपाळ पीसवी
तसे १८

नाशिकाधावयाचेंग वेराचें गडें वंडें तरणें रेखोति आनविवाजे १९ श्लोकः ऋषिभिर्बहुधा गीतं छन्दोभिर्विविधैः पृथक् ब्रह्मसूत्रपदैश्चैव हेतुमद्भिर्विनि
श्चितैः ४ टीका ५१ ऋषिभिर्बहुधा गीतं ऋषिभिरिति एक म्हणती निर्मूळ वरिकें हें वाग्जाळ नाहीं म्हणती नेणो फळ घानलें आहे २०
पाषाण प्रियेकडे नागवीलुचिती मुंडे निरुपाजिव्हीं बिंदे नाधाशियेती २१ मृत्युवरुळा चे निमाजे हें जाइल शिणकाजे तें देखतां निव्याजें निगालेयोगी मृत्युसि तं
धाधिलें जिहीं निर्जरुमें विंचे यमनियमाचें केले मेधावें पुरें २३ येणें विचें क्षेत्राभिमानें राज्य सांडिलें ईश्वाने पुर्णी जिरणी निवघडाने वास केला २४ रोकि
याचेंजा मुहेचा पांधुरंगे दाही दिशा लांबकरु म्हणतरि कोठिमार कामकेला २५ पैस म्हणलोकनाथा वरदें आलों बूडाया नडीनो सर्वथा जिणें विना २६ ग
म्हणती हें स्थळ जीवाचें शिसमूळ मगप्राणहें कुळ नयाचें येथ २७ तयानें इंद्रियें बैलाचीपेटी म्हणणें अवसीपाहाटी विषय पसे त्रीआटी कादी भसी २८ मग विधी
चीवाफ चुकवी अन्यायवी नवाफ वी ४ जयामारणा भ्याघरी आंगें गावने नुभाउच्याक्षी आणि मनाचेमा आवारी कुळवाडि करु २८ ५
कुकमसी करवी रावनरी ३० तरितयाचि माभिनें असंवद्द पापपिके नरअमृतानउ दुःखभोगीजीव ३१ नामरि विषीं वियेंवाफ संक्रियाचीं वीज आरोपें न
रिजनकोटि माये सुरवृति मखिनें ३२ तुरुआणी कम्हणतीहें तो हे हेंतीवाचें तम्हणणें आमतें पुसा आघवें सेत्राचें येथा ३३ अरोगीवियेषच त्रिगा वर्णि कर्णपाठ
ता आणि आणहा बळीता म्हणोनि नागें ३४ अनादि तेप्रकृती सांख्य जियेंसें गाती से ब्रह्मेहेतनी नियें वीजाणा ३५ आणि जियेतें निआधरा म्हणतनिं नेवीं
हिवां घरीं वाहे ३६ वायाविपेराहडी तेक्तां सुरल्लमी घसाटी तेनिपिवणोरी जालेगुण ३७ रजोगुणे पेरी तवुले मलसोकेरी मगाकल्पें तमकरी साबणी ३८ र
जुमहजना चेंलवें मनी एकेका चुगें निपातें नेपत्रयुकाचा मिळे मानें भली ३९ तेव्हा कीं मतिवृती यावोल्लाविया स्वेंनी म्हणितलें येया त्रिकीती अवीशिता ४०
ह्यांहों परसाला आनं कंपरुती चीमान ह्यासें नृवृतान उगणि आश्का ४१ मनुशोनसा विये सुखीनतें विपलुविये निराहीनीवविये संकल्पें केली। ४२ तो आवसा
तसे पिला नद्यमीसदेवभला म्हणोनि वेवाजोरला इंकमवें ४३ निरालंबीची वाडी त्रिभुवनाचे वदरी हें तयाविये गोडी नपाचाली ४४ मगमहाम्हणोनें एक

ज्ञा॰ अ॰ १३
१२५

वट सैरावैरा चुविभार भूतग्रामाचेआधार विरिंचिच्याही ४५ युगावरिआगरी पांचविषयांचीबांधी मेंबांधलीमुगुरी पांचभौतिकीं ४६ कर्माकर्मासिगुंडे।
घातलेराहीकर्जे नवंसकवुरर रांगेकेली ४७ ८ नेपथ्ये आरोपागी जन्ममृत्युचीसुरंगी स्वाक्षिलीनिलागी संकल्पेयेणें ४८ मगअहंकाराशी एकालधी कृ
तनिजीविनावृधी वाहविलेबुद्धी सुरानर ४९ युगापरीनेणिवी बांटेसंकल्पाचीउडदी लागोनितोमूळी प्रपंचागुया ५० इयावरीमनमौलिकी
तेथ पुरिघाइलेआणिकी लागनीहाहाविवेकी केसनुली ५१ पवनताचालागावी संकल्पसजदरवावी गांठिकापानमनाची मूक्ष्मिपयाची ५२ परिक्र
मोहनोहे तुर्लापयानसुगावे आगांहेआधवे संगिजेल ५३ मगिआकाशीकवगा कुठी मेघाचीभरवे अंतरिक्षताग्यालों धरीकव
ण गगनासारखा कवणेवादविलोकूहा पवनाहिउनआमावा हेकवणासिमन ५५ रोमाकवणापेरी कवणसिंधुभरी पर्जन्याचियाकरी धाराकवणा ५६
नेमसत्रहस्वभावें हस्तिकवणाचीनक्र हेवाहतयाकाचे येरातुटे ५७ नवआणिकीएकीगोष्ट तेणितले नरिमाणिजीराकें कावेकौ ५८ इंजाणीसत्रुचा
आणिजा सिंहाउर्याचाआस्फुटा परिकायकीजेवाडला पुसिजतउसे ५९ तरियाचामार रस्तानिश्चयिवार परिवसुनीभार अभिमानिसा ६० महाकल्पा
परती कुवृपानुलिंकवसिनी मस्पूलोकपहातानी आंगीवाजे ६१ लोकपाळनिलावे दिग्गजवेळावे स्वर्गिनियेउठेव रिघानिमाजी ६२ येरपपाचेनिआगवातें
जन्ममृत्युचेगन्ते निजीवहोउनिभ्रमतें जीवमृगु ६३ ऐमाहात्मापाकेवदा प्रसरल्याअसेचवडा करुनिआंमा
जिवडा आकारगज ६४ लागोनिकाऱ्याचिमता हाविवादनिरुता ऐसावादपरुस्वता सत्वलागी ६५ हेवकृषिलीनरवी नागाअपीकलीनेमिसी पुराणेउपविषी म
तपत्रिका ६६ छंदोभिर्विविधैः अनुष्टुबादिछंदें प्रबंधीजियेविविधें तेपत्रांवलंबनमदें कविनिआश्रुनी ६७ ब्रह्मसूत्रपदैश्चैव वेदिचेब्रह्मसूत्र
जेवस्तुणपाणपविवे परिजयाहीहेसूत्र नेणेचती ६८ हेतुमद्भिर्विनिश्चितैः आणिकआणिकीवळकृती महाकवीहेतुमंती जयालागीमती वेचिलिया ६९
परिहोमहेयेसदें अमुकेयाचेविफुडें हेकवणाहीवरपडे होयेचिना ७० ४ चूर्णिका आताययावरिजैसें हेनआहेसे तुजमांगोनेमें सांगा ७१

२

श्लोकः महाभूतान्यहंकारो बुद्धिरव्यक्तमेव च इंद्रियाणिदशैकंचपंचचेंद्रियगोचराः ५ इच्छाद्वेषःसुखंदुःखंसंघातश्चेतनाधृतिः एतत्क्षेत्रंसमासेनसविकारमु
दाहृतं ६ टीका ९० तरिमहाभूतपंचक आहंकारएक बुद्धिअव्यक्तदशक इंद्रियांचा ७२ मनआणिकहीएक विषयांचादशक सुख
दुःखद्वेषसंघातइच्छा ७३ आणिचेतनाधृती एवंक्षेत्रव्यक्ती सांगितलीतुजप्रती आघवीही ७४ आतांमहाभूतेंकवणें कवणविषयेंकोणकवण हेंहि
गवालपणें एकेकसांगो ७५ महाभूतानि तरिपृथ्वीआपतेज वायुआणिव्योमनुम सांगितलेंतुज महाभूतें ७६ अहंकारः आणिजागणनिदेपुर
ऐं सुमुलपालेअसे नानृहिंअवसे चंद्रगुरे ७७ नानाप्रौढिवाळकीं नाकूरणपराहेंपांकी नुफुलेंतांकळिकी आसारेजैसा ७८ किंवडुलनाकाष्ठी वृद्धिने
विकिरानी तैविप्रकृतीचापोटी गाप्यजोअसे ७९ जैसाज्वरधातुगत अपथ्याचेमिषपाहत मगव्यापिलियाअंगीत बाहेरिव्यापी ८० तेवीपांचाहीगांठिपडे जे
देहाकारउघडे तेंनाचवीजकडेकडे तोअहंकारु ८१ नवलअहंकाराचीगोठी विशेषेंनलगेअज्ञानापाठी सज्ञानाचेयाझोंबेकंठी नानासंकटी नाचवी ८२ बुद्धिः
आतांबुद्धितेम्हणिजे जेणाज्ञानें निंदीजाणिजे तोबोलिजैल्यापदुरोजे आइकंमागुता ८३ तरिकंदर्पाचेनिबळें इंद्रियजातींचेनिमेळें वि
भोरुनियेतीपुढे विषयांचे ८४ तोसुखदुःखाचाजुनागावा तेयुगासील्यागमीवा तेयेदोहींचानिवर्गा पाउनेधरी ८५ हेसुखहेंदुःखं हेंपुण्यहेदोष कांहेंमे
ळहेनीरस ऐसेंनिवाडेजे ८६ जियेअधमोत्तमसुझे आणिसानथोरबुझे जियेदृष्टीपारखिजे विषयविष ८७ तेजतत्वाचेअधिजन्म सत्वगुणाचीवाढी आ
त्मयाजीवाचिसंधी वसतिजेथे ८८ अर्जुनानेणगाजाण बुद्धितेंसंपूर्ण आतांअव्यक्तवोलणें गी अव्यक्तांचे ८९ अव्यक्तमेव पैसांख्याचेया
सिद्धांतीप्रकृतीजेमहामती तेचियेथपरिस्फूर्ती अव्यक्त ९० आणिसांख्ययोगमतें प्रकृतिपरिस्मिविल्दातुंते हाहीपरिसिजेथें विवंचिली ९१ तेथदूजी
जेजीवदशा जियेनामवीजदशा अव्यक्तजेपरीसा पर्यायहा ९२ म्हणौनिकाबआपरपानितीसंसृतीलोकाचियाअंती तरिपाहलेयाऐनी नागर्वा
पतीरागणीनी कांहारपेअस्तमानी भूतक्रिया ९३ नानरिदेहंगनियापांवी देहादिकिकिरीटी नपाधिखोपपाती हारकर्मांचा ९४ कांबीजमुद्रेआंतु थाकेतरु

ज्ञा०अ१३
१२६

समस्त कांबळेपणें तंतु दिसताहे ९५ तैसें सांडूनियां स्थूलधर्म महाभूतें भूतग्राम जया नावीं सूक्ष्म होऊनि जेथें ९६ अर्जुना नयनातें अव्यक्त ऐसें म्हणणें तें इं
द्रियाणि दश आतां आइक आघवें इंद्रियभेद ९७ तरि श्रवण नयन त्वचा घ्राण रसन इयें ज्ञानस्थान करणें पांचें ९८ इयें तत्त्व मेळापिकीं सुखदुःखा
चीं उखीविखी बुद्धि करित मुखीं पांचेंही ९९ मग वाचा आणि कर चरण आणि अधोद्वार पायु हे प्रकार पांच आणिक १०० कर्मेंद्रियें म्हणिपती तियें
प्राणाची जनी आइकें कैवल्यपती सांगतसे १ पैं प्राणाचिया आंतौरीं क्रियाशक्ति जे शरीरीं तियाचि रिगनिगी द्वारीं पांचेंही २ एवं दाही करणें सांगितलीं दे
वराणें एकचि परिस आतां पुढें पैसें मन तें ऐसें ३ जें इंद्रियां आणि बुद्धी माझारिलिये संधीं रजोगुणाच्या खांदीं तरळत असे ४ निळिमा अंबरीं कां मृगजळ
ल्हरी तैसें वायांचि फरारी वावो जालें ५ आणि शुक्रशोणितांचा सांधा मिळतां पांचांचा बांधा वायुतत्त्व दशधा एकचि जालें ६ मग तिहीं दाही ठायीं देह
धर्माचि खांगी अधिष्ठिलें आंगीं आपुलाल्या ७ तेथ चांचल्य निखिळ एक वेंचूनि रहाळ स्वर्गीं निरजावें बळ धरिलें तेणें ८ तें बुद्धि शिवाहेरीं अहंकाराचा
उरावरी ऐसा वाइमाझारी बुझिया वाढे ९ वायां मन हें नाव येरवीं कल्पनाचि सावेव जयाचेनि संगें जीव दशा वस्तु ११० जें प्रवृत्ती शिमूळ कामा जयाचें बळ
अखंड सपेंडी अहंकाराची ११ जें इच्छे तें वाढवी आशेतें चढवी जें पाठी पुरवी भयासीं गा १२ द्वैत जेथ उठी अविद्या जेणें लाठी जें इंद्रियांतें लोटी विष
यांमाजीं १३ संकल्पें सृष्टि घडी सवेंचि विकल्पें मोडी मनोरथासि पाउतरडी उतरी रची १४ जें भुलीचें कुहर वायुतत्त्वाचें अंतर बुद्धीचें द्वार झांकोनि जेणें
११५ तें गा किरीटी मन यावेगळें नाहीं आन आतां विषयाभिधान भेद आइक १६ पंच तरि स्पर्श आणि शब्द रूप रस गंध हा विषय पंचविध ज्ञानेंद्रि
यांचा १७ इहींचि पांचें द्वारीं ज्ञानासि धांव बाहेरीं जैसा कां हिरवे चारीं भांबावे पशु १८ च मग स्वर वर्णविसर्ग अथवा स्वीकार त्याग संक्रम
ण आनंद उत्सर्ग विण्मूत्राचा १९ हे कर्मेंद्रियांचे पांच विषय गा सात जे बांधोनि सांचु क्रिया धांवे १२० इंद्रियगोचराः ऐसे हे दाही ही वि
षय गा इयें देहीं आतां इच्छा ते ही सांगिजेल २१ इच्छा तरि भूतलें आठवे कां बोलें ऐकिलें कांक्षकें तेथ शायावरी चेतवे जे गा हे तीं २२ इंद्रियां विषयां ३

विषयांचियां सेटी सरसीचि जे गा उठी कामाचिया आडकाठी धरूनियां २३ जियेचेनि उठवियेपणें मना मेघ धांवणें न घावें ते नये करणें गोरें सुनी २४ जिये वृत्ती
स्थिया आवडी बुद्धि होय वेडी विषयां जिया गाढी तें गा इच्छा २५ द्वेषः उंडिलिया मागें इंद्रियां अभिप्र तें जाउे तेथ जो उजागा साडा पडे तो
चि द्वेष २६ सुखं आतां अथवा सुख तें गा वृवीधुं देख जेणें आनके अशेष विसरिजे जीव २७ मना वाचे काये जें आपुली आपण वाये देहस्मृती
चि त्राये सांडी नयें जे २८ जयाचेनि जालेपणें शाल्यु होइजे प्राणें सात्विकाचि आदु गा वृंतीहीलाभ २९ कानें आघवियाची इंद्रियवृत्ती हृदयाचा एकांती
आपुरू निसूपुमी आलिंगा ३० किंबहुना सोय जीवा आत्मया भेटलीहे तेथ जें होय तया नाम सुख ३१ दुःखं आणि ऐत्री हे अवस्था न जोडतां
पार्था जिजें विसर्वथा दुःख नाण ३२ हे मनोरथ भंगें होय येरतें सिद्धी गेलें आहे हे दोनी चिपायी सुखदुःखाशी ३३ चेतना आतां असंगा साक्षी भू
ता देहीं चैतन्याची जे सत्ता तियें नाव पंडुसुता चेतना पैं ३४ जे नखांनिकें शावरी उभी जागे शरीरीं जे तिहीं अवस्थांतरीं पालटेना ३५ मन बुद्धि आ
घवीं जियेचेनि टवटवीं मृक्तनिचनु माधवी सरोवरीं जे ३६ जड आजड आंशीं राहदं जेमशिशी चेतना गातु जेथें उठिके नाही ३७ पैं सा वापरिपारतेथे आतां
चिपुरत्वक आंगे कांचनाचे निपूर्णपणें सिंधुभरती ३८ नाना आमका कांचे संनिधान लोह करी सचेतन कां सूर्यसंगें जन चेष्टनसें गा ३९ अगा सुखमें श्चितगा
पिलियांतें पोषण करी निरीक्षण कूर्मी जैसी १४० पात तैसें तयापरी आत्मसंगती इये शरीरीं सजीवता जाकुरी उपयोग जड ४१ मग तिये ते चेतना म्हणि
पें अर्जुना आतां धृति विवंचना भेद आइकें ४२ धृतिः तरि नतापरस्परें उघडी जाति स्वभावें वैरें तो हृष्टे धीनेंनीरे ननाडिजे ४३ नीरातें
आदीतें जनि तैसी तेजु आणि गगन तैसें वायु भूत्ति ४४ ऐसें निकोंणेहीवट्ठे आपणकाइसे याहीनानवे आंतरिंगारिंगवळे आकाशाहें ४५
गुणी पांचही भूतें न साहती एकमेकांतें कांतिये ही एक्यातें इहा येती ४६ देहाची उखीविखी सांडूनि वसती एकी मकमेंकाने पोषूनी निजगुणें गा ४७ एसें
न मिळे तियामाजणें चाले धैर्य जेणें तिये नाम मगी म्हण धृति पंगा ४८ संघातः आणि जीवेंशीं पांउवा पयोंछत्रें माचा मेळावा ते विषय जाणावा संघात

सी·अ१३
१२७

पैं ॥ ४९ ॥ राजरिति ॥ ॥ एवं छत्री महीभार सांगितले जरि विचार पपांचेतुलियांनेम्हणिद्र सेवूस्तपिपें ॥ १५० ॥ रथांगाचा सेखूवा जेवि रथुल्लगिजे पांउवा की
फाच्यधोई श्रवयवा नामरेहे ॥ ५१ ॥ करीतुरंगसमाजे सेनानाम निपुजे कां श्राक्षरस्ति पनिपुंजे श्रक्षराचे ॥ ५२ ॥ कांजलधराचा मेलावा श्राख्य
हाय श्राथाला गाना लोकांसमोखे ग्रामजग ॥ ५३ ॥ कांस्नेहसूत्रवान्ही । मेळवणि क्रियेस्खमनी धरिजेनोजनी दीपहोये ॥ ५४ ॥ तेवी छत्तीस मरयेनून
मिळवनी जेंगेंगा केलें नेणां समूह पर स्तें सेत्र सणिजे ॥ ५५ ॥ श्राणिवाहने निभो निके पापपुण्ये पेय पिके स्मणोनि म्श्रासीं कीतुके सेत्रस्रणो ॥ ५६
श्राणि एकाचे निमने देहस्राणती यथा नें परिश्रसो हेंजाननें नामे पथा ॥ ५७ ॥ पैं परमात्मा श्रारूनें श्राणि स्थावरा न श्राती ने जें काही होतें जाने ते सेत्रविहें ॥ ५८ ॥
॥ सविकार मिति ॥ ॥ पैंसुरनर उरगी घडतां हेथा निविभागी तें कर्मगुणासंगी पडिलें साने ॥ ५ ॥ हे विगुणविवेचना पुढें सणिपेलभ्रर्जुना चतुईशी .
मस्कनंतु जनाना रूपदाउ ॥ १६० ॥ सेत्र जे वसविस्तर सांगितलं सेमति कार सणोनि भ्रामाउदार नान्या रक ॥ ६१ ॥ ६ ॥ ॥ ज्ञानिका ॥ ॥ जयानाना ओवी
गगनगिरिस्खिना नियोगी स्वर्गीची श्रउवंगी उभररुनी ॥ ६२ ॥ नकविनी श्राईचीचाउ नधुरिनी मिळ्ळीवृधीउ पोगारोमें उवाउ हेउखिनी ॥ ६३ ॥ नपेंपउगेंवा उ
उधुनिसाउन कर्मवल्ली ॥ ६४ ॥ नानाभजमार्गी धांवनउ घडाउ श्रांगी एकविधानि सुरंगी सुखस्वविये ॥ ६५ ॥ ॥ ॥ श्रांउिन भ्रकनुकोउ बोवाउिन ॥
ऐन्री जियेज्ञानी मुनी पूर्णसनादी वेरनरूचापानो वान्ती ढिउना नी ॥ १६६ ॥ देरंख गुरूसेवा रथाबुद्धीपा उवा जन्मानुभाजेवा दाकीजे ॥ ६७ ॥ जयानाना
चिपरिघनी श्रवघेउणें श्राणी जीवात्मपावू सावणी मांउनिर ॥ ६८ ॥ जे रंडियांचें हारें श्राउी प्रवृत्तियथपेसोउी जेरें स्पिवुफेउी मानसाचें मानसाचे ॥ ६९ ॥ हे
नावा ॥ दुःकाळपाहे सामा नें सुपा रांहो ये जयाला नी विये सांये ऐसें कर ॥ ७० ॥ महाबाळायपुत्री महामाया तें श्राशी जेंदी श्रापपरांश्री भाष
उर ॥ ७१ ॥ जें संसारा तें उन्मूळी संकल्प पंकभूसाळी श्रनावरा वेटाळी नेघातेंजे ॥ ७२ ॥ जयाचे निज्ञा सपणें पांगुळा होय जे भाणें जयाचेनि विरा णें जु
गर्हें वेष्ट ॥ ७३ ॥ जयाचेनिविजेउ उपउनी बुद्धिवेउोचें नीवहीराव विलोवें श्रानंदाचिये ॥ ७४ ॥ ऐसें जें ज्ञान पवित्रैक निधान जेथ विराउ लें मन चोरवाळिजे ४
॥ ७५ ॥

श्रात्मयाची वबुद्धी जेयागर्वाहानी सुपय श्राधि जेनपाचाम निधी ॥ ॥ निरूनाकीजि ॥ ७६ ॥ जें श्रनिरूप्य कीनिरूपिजे पेकुतां बुद्धि श्रांगिजे वांचुनि उोखांईरिवजे ऐसें नाही ॥ ७७ ॥
मगतें विरूपशारीरी श्रापलाभिभानुकरी तेरंदिषाच्या श्रापारी दृष्टी हा दिसे ॥ ७८ ॥ पैं वसंताचे रिघवणें साउखनिसाजे पर्णें गाभिजे नेविकरणें सांगनोज्ञान ॥ ७९ ॥ श्र
गाहस्ता शिपानाची नूतनापउ मूळी नैशारवा विशाखाहवी वृद्धि हा दिसे ॥ ८० ॥ कांस्मनी जे गाहिव मागिं का थाकूलित्तलवु भागाश्राचारगौरव मकुलिताचे ॥ ८१ ॥ श्रथवा
संभ्रमाविश्राश्रारनी स्नेहें सापरस्की कांरत्नविपभूषारत्नी पुण्यपुरुष ॥ ८२ ॥ नानमिके वीकर्पूरखाण्या जपिपरिमखनानागा श्राला कां मिगारी दीपंठे विला थाहे
रि फाके ॥ ८३ ॥ तेंसे हृदय डेचेंनिज्ञानें जियेंरेही उमवली विंके निपेंसोगों श्रवधाने चांगश्रास्क ॥ ८४ ॥ ॥ श्लोकः ॥ श्रमानित्वमदंभित्वमहिंसा सांतिरार्जवं श्राचा
र्योपासनं शौचंस्थैर्यमात्मविनिग्रह ॥ ७ ॥ टीका ३२८ ॥ ॥ श्रस्मिन्नवलूसमाने ॥ ॥ श्रमानित्वं ॥ १८ ॥ नरिकवणाही विषईचे माग्य होणें करूचे संभावितप
णाचें वोस्तें जया ॥ ८५ ॥ श्राथिलें चि गुणगणा निजा मान्यपणें मानिजा पोपपंने वेंयुनां श्रागार ॥ ८६ ॥ जेंगनव्रनां चोंगकेसा श्रांधरें धिलामृग जैसा कांबाहीं तरनी ववु
सां दाउसाजेवी ॥ ८७ ॥ पार्थानेमा पाउ सन्मानें जो माकउे गरिमेने श्राणकउे धेलोनेरी ॥ ८८ ॥ प्रमाणा श्रो घानें दनुवाची स्वकीर्ति कानी नायरकावी हाल्ठ्रमुक रोजगीनो हावी ॥
मेचिलोको ॥ ८९ ॥ नेथुमस्कारांची केंगोठी कें श्रादराते दरश्रभंटी मरणाची साटी नमस्कारिला ॥ ९० ॥ वाचस्पति निपाउं सर्वज्ञता निजाउे परि वेउि वृसा भिदउे मगिहमेपे
ण ॥ ९१ ॥ चातुर्य लपवी महत्व हारवी पिसाळपणा मिरवी श्रावडोनी ॥ ९२ ॥ लौकिकाचा उद्वेग शास्त्रांवरि उवेग उगेपणांसी चाग श्रतिभरू ॥ ९३ ॥ जगें श्रवज्ञा चिकरावी
संबंधी मो यजिनुधरावी ऐस गउीजी वी चाउवउ ॥ ९४ ॥ नभवर पणाचा सो श्रांगी हि सावा ऐसें वर्णे नेने वि करणें बहुतक मरूनी ॥ ९५ ॥ हाजीवंत ना तो है लोककल्पीयेणें
भावे नैसें जीणें हो श्रावें गेश्री श्राशा ॥ ९६ ॥ पैसे वालक कीं तोहे कीं वारेनि जात श्राहे जयासे साभ्रमजाये नैसे याहोइजे ॥ ९७ ॥ मासे श्रमते पणलोपा नामरूपहार पो मनस
नैवाभिपा भ्रनमान ॥ ९८ ॥ ऐसीनयाची नव शिये जो निस्पणकां नाजाये नामे भिजो नीये विजनाचनी ॥ ९९ ॥ बापु ॥ श्राणि न या पउे गगनें श्री वोलों श्राकुरे जीवमा
गोंशी माउं पुढिपनीजपा ॥ २०० ॥ किंबहुनाऐसें गंभी चिन्हें जयादेखनी जाणनयाला नूझी श्रमजाखी ॥ १ ॥ पैं श्रमानित्व पुरुषी जाणावें ते ढ़ ही विषी ॥ श्रा
तां श्रदंभाचिये वोलखी सोरसंदेवों ॥ २ ॥ ॥ श्रदंभित्वं ॥ १५ ॥ नरिश्रदंभित्वेसें जरिभयाचे मनजैसें जीवनावी परिनुमसे उविलाचावो ॥ ३ ॥

नी-ग्र १३
१२८

श्री

३ यापरीक्रिरीटी पडिलांमाणसंकटीं परिस्नाहीमाणसंकटीं परिसुकृतभकटी आंगेंवोसे ४ रवउगणें आ्यापक्का पववीजे विन्नअर्जुना कोल
पडीपरयांगराना कृतीलपण ५ आइ आतुरेअरुवी मगआदपनाजे विहारवी नानरिकुरववधलपवी अवयवाने ६ नानारूपिवृत्तआपले तेसे
मांकीनिपजंठें हानपुण्य ७ वरिवविदेहनपनी लोकांनेनरंजी स्वधर्मवाकुधनी वांधोंनेगो ८ परोपकारनवोल्हे नमिरवीअभ्यामिले नसेविकुंजो
ठिलें स्फनीसाटी ९ शारिरभोगाकडे पाहनांरूपणआवडे येरूवीधर्मविषई थोडे बहुलक्षणे १० परीहिसमांकडे देहांवि आडनीरांड परिहानी
नथाहोउ सुरनरुवी ११ किंबहुनास्वधर्मीथोर अवसरीउदार आन्मनत्वीचतुर येरूवीवृत्त १२ जैसेंकेव्हीवेंदरववाडे हरपीकव्यआवडे वरिफलो
नियांगाडे घणावृंरेने १४ तैसाजोअखंडपुण्यी पाहनांधानीआयणी येरूवीनरिवानी नोविठाय १५ हेंअमोयाविद्धभ्वा नरनाटपराउंनया जाणजानतपाश
हानवदले १६ पैंगाअरंभपण त्यागिजेतेहें लक्षण आतांआइकरवुण अहिंसेची १७ अहिंसा १६ तरिअहिंसाबहुतीपरी बोलिलीअसेअवधा
री आपुलालामतांनरी निरूपिली १८ परिजैसोझीरेखुं मृगनयाचियावुडुरवा क्रुपकीजे १९ कांबहुतातुनिपजविजे मगभुकेचीपीडासंवज्जे नानादेवउमाउनिकाजे पो
खिरवा २२० तैसीहिंसाकरूनिअहिंसा ४ जैसाछेदुनिझाकवा ४ निपनविजयन्नहाएसा पैं पूर्वमिमांसा निर्णयकेला २१ जेअवृष्टिचेनि
उपद्रवें गादेलविश्वआघवें म्हणोनिपर्जन्येष्टिकरावें नानायाग २२ तंवतिथेंइष्टिचावुडी पशुहिंसाराकडी मगअहिंसेचीथडी कैंचीदिसे २३ पेंसिंजुनमधीहिंसा नेथउगेंच
वकाउअहिंसा परिनववाणाधिवसा यायाज्ञिकाला २४ आयुर्वेदसमंत आणिआयुर्वेदहीआघवा नोयाचिमोहरापाउवा जोजीवाकारणेंकरावा जीवघात २५
नानारोगेंआहस्थी वोलिनेंभूतेंदेखिली तेंहिंसानिवारावयाकेली चिकित्सापैं २६ नवनेविकित्सेपहिले एकाकंदरवणविले आणिएकाउपडविले समूळींमूपूडी २७ एकें
आडमोडविली अनंगमाचीरवालकाढविली गाभिणीउकडविली पुटींसाजी २८ अजातशत्रुतरूवरा मूळींगीदेवविल्यासरा रसेंनीवधउनिवीरा कोरडेंकेले २९ आ
णिजंगमाहीमात लाउनीकाढिलेंपित्त मगरस्थिलेंशिणत आणिकानीव २३० अहोवसतीधवकांवें मोडुनिकलवदेकांरें नागउनिवेकारें गवादियानले ३१ मस्तकपोडु

Dr. BHAU DAJI MEMORIAL

५

रविलें तंवनलववटीउघडें पडिलें घरमोडुनिकेलें मांडववुढे ३२ नानापापुरणें नाल्नुनिजैनेमनाइणें कांनोलेआंगधुणें कुंनरांचें ३३ नानरिवेमविकूनिगांवा इंमलाउ
निगांवा अर्जुनाऐसाकरवंसांवेष्टा काइसांगो ३४ वोइमजें गंकीधर्माचियावाहाणी गावुआदरिलेंपाणी नेवपा छिनियाआहावनी जीवमेले ३५ एकन
पचित्ति निकूनी इपेहिंसे कां तेंभेगा तेथकडेर्थलेपाण तोचिहिंसा ३६ राबंहिंसाचिकरूनिअहिंसा कर्मकांडीनिर्णयऐसा मिझांनसुमनसा वोल्हरवनू ३७
पहिलें अहिंसेचेनांव आसीकेलेंजेंव तेंवस्फुरेंवोधलहांव उपेमती ३८ नविकेसे निरधुराव्हावें म्हणोनि निपुडिलें वोलावें तेवी मितुवीजाणावें ऐसाभाव ३९ बहु
नकरूनिकिरीटी हांनिविषयपटपेगोष्ठी यरूवीकाअशाटीं धाविजेरुणा ४० आणि ने स्वमनायियास्थियानिधारा प्राभासनानरा निर्वेचुकिजे ४१ एअहिंसा
वधारीं १ ४ निरूपितीपरी आनायायावरी मूख्यजेगा ४२ तेस्वमनवोलिजेल अहिंसेतपकिजेल जिपाउविलेआकुल नानदिसे ४३ अहिं
सात्रिधा कायिका वाचिका मानसिकाच तत्रकायिकात्रिधा पादेंद्रियसाध्याहस्तेंद्रियसाध्याचक्षुरिंद्रियसाध्या परितेअधिष्ठिलें आंगें जाणिजेआचरतेनिवंग
जैसीकमलवटीसांग वानिपाने ४४ तैसेंजानामनाचियेमेटी मांरिसेचिअहिंसेन्विवडदी तेंचिरासक्रिरीटी परिसआना ४५ पादेंद्रियसाध्या तरिमेरगनो
लांडिनु लहरीपायनफोडिन माचलंबोडिन पाणियाचा ४६ वेगाआणिलसा दृष्टिघालुनिचाचिसा जंवचिसुकृतेसा पाउलसये ४७ कांकुमनाचेरिवम
पाउलवीअकूवार कुचंवेउकेसर उपाउवही ४८ तेसेंपसमायुपा रस आणिनिंजीवसातुल तेपकारूणयाम जिपाउल लपतूनिचाले ४९ तवादक्षपचीक
मिन मीहानलीआंधुरेन आपृधानजीव २५० तैसेयाउमना पुं चायलोंजे अर्जुना हेंअवाच्यप्रमाणा घुसिजेना ५१ पैंमोहाचेनिसांकडे आंगाशि
लंधुरीनाउं तेपुहांनाचें आगरउं लागतीजेंस ५२ कामहाउमाये वाल्काचीवासपाहे सियादृष्टिआरे हलवारजे ५३ नागाकमळदळेंशीजेके विम्निनि
दांघेदाउ तेंजेणेपाउंवुवड वागाघेपे ५४ जैसेंनिमाईनमाये अमिवरीन्यमिनजायें आगलीनथहोये जनाभुरु ५५ ऐशियालाघिमाचाएनां किंमीकी
टकूपंदुसुना देंखनरिमांगीता हलुविनिंधे ५६ म्हणपायसउफडीलें नविस्वामीचीनिदामोडेलें इचलेंपणापडेल सोनिहन ५७ इयाकाकुंठनी बा

Dr. BHAU DAJI MEMORIAL

चाहणीमाघौती कोणीहीयकी वरिनूवचे ५८ जीवचिनिनावें नएगनेहींनोव्हावें सुगनेडमिवनांजावें हेंकेंगोठी ५९ मुंगियेमेरूनोव्हांउवें मशकासिंधुन
तरवें नेसाभटतिपानकरवें श्रीमिक्रम ६० तेयीजयाचीवाची स्पर्फ्फेयेफळाऱ्याची रसवत्नीमाळी दयावाचे ६१ पवनिको श्वसणे सकुमार मुख
मोहाचें माहेर माधुर्याचे अंकुर स्नानेतैसे ६२ पुढेंस्नेहपासरे मागांचालतीअक्षरें शब्दपागेअवनते दयाआधी ६३ नवबोलणे चिनाही श्रीणिबोलेंसा
वाक्षिपेलकोण्हीउवेंल आड़कोविंधोवाढिलू कोण्हीजरी ६४ नरिडुवावीकोण्हानोहावी भवरकोण्हाचीउवत्तावी ऐसाभावजीवी वसणेतिनुगा ६५ माउचीगाविमाउल
पायें नरिच्येनवोलेंनायें नरिपरितिनिपाहोयें मायवापू ६६ कीनादब्रह्मसुसेआले कींगंगापाणीआम्हले पतीव्रतेआले वार्धकजैसें ६७ ऐसेसत्यआणि
मवाउ भितलेंआणिरसाळ शाइजैसेकल्लोळ अमृताचे ७० विरोधवादावळ प्राणतापदोउ कुर्मस्पर्श ७१ आवु बेंगु विराण आड़गावोंकामनारण हेंमन्या
मिळेंअवगुण जयावाचा ७२ अनुसारीं दियसाध्या आणिनयास्विपरीकुरीरी मांजुरुनयाचीदृष्टी तमतोसांडिल्याअक्तुरी मोकलिया ७३ काजे
भूतीवस्तूआहे तियेकपांवाकविणयें स्मणोनिवासनृपाहे वकृतकरूनी ७४ ऐसाहीकोण्हीयेकचेतु भिनरिखरूपेचेनिवडु अधदानिउठे दृष्टिपाली ७५ नरिचुडु
विंदीकुनिधारा सुरमानवनीपाचरा परिणमकसरतकारा निघनीरोर्ये ७६ नैसेंमाणिणाहोयु जरिनावासनपाहे तयाअवलोकनाचीमायू कुर्मोहीनेणे ७७ किं
वकुनाणेवी दृष्टिजयांचीभूतांची करहीहेरवी नेमेचिते ७८ अधूर्ससुदियसाध्या नरिहोउनेयाक्तार्थ राहिलसिद्धांचेमनोरथ नैसेंजयाचेहात निर्व्यापार
७९ असमर्थआणिसन्यासिले कीनिरिंधनआणिविझाले मुकीनेघननें मौनजैसें ८० नयापरीपाहीं नयाकरांकरणेंनाहीं जेअकर्तेपणाचागार्ड वैसोयेती ८१ आ
सुडूलवारा नरवलागेअंबरा इयाबुद्धीकरा सुवोनेंही ८२ नयुआंगावरिलेउवारी कांडोळाविधनीआउवी पशुपहियाहावीवी श्रामसुद्रा ८३ दयाकेउत्तागोठी
नावडेदंडकाठी मगशस्त्राचेंकिरीटी बोलणेंकें ८४ लीलाकमळेंखेळणें कांपुष्पमाळाफेलणें नकरीम्हणेगोफणे ऐसेंहोईल ८५ हालवनीरोमावळी यालागीआंगनकु

नरवाचीपुंजाळी वाटांचरी ८६ नंकवकरणेंपाचाविमुआव परिकरणेंऐसाहीपर्डणाव नरिहातानाहाकिमरावजेंजेंफिजती ८७ कांनाभिका राउवलिजे हातपरिलेचाही
जे आर्त्तांतेंस्पर्शिजे अडुमाचा ८८ हेहीउपरोधकरणे जेआर्तभयहरणें नेणतीचंद्रकिरणें जिव्हाळाजो ८९ पाहानियास्पर्शु मलयानिळहीपरुषु येणेमानें
पशु कुरवाळणें ९० नसराचिनेमोकळे जेशीयुरनांगनांगशानिचे नफळनाहीनिर्फळचें होतीचिना ९१ आतां असोहेंवाजाच जाणेंतेंकरतळ सज्जनांचेंशीळ सुणा
ठैसे ९२ अथमानसिक आतामननयाचे सांगोंरुणेमाचें नरिमांशिलबोलिलेंजाणे विवाम्हे ९३ काउशामवानुरेनतर जेरुविणअमृतसागर तेजआणिन्याचा
कार आनकाइ ९४ अवयवआणिशरीर हेजसावसिकाडकीर कीसत्यआणिनार शिनीआधी ९५ सुणोनिहेमर्व सांगितलेंभासेभाव तेमनचिरामात्रयेपूर्व ऐसेंजाण
९६ अवीजभूमीपेरिलें ते विवंशिनस्नायें नैसेरदिपुडारे फाकलें नेअनुरखिकी ९७ पैमानचीचिनरी अहिंसेचीअनुभरी नरिकेंदीबाहेरी बोलिजेल ९८
आवउत्तरासिकिरीटी आधीमनीऊतीचिउठी मगवाचेदियेदृष्टी कराशिहीहोये ९९ वाडेनिमनीनाहीं तेआंगीउमटेलकार बीजेंविणभूई अंकुरअसे ३००
नैसेंमनपणजेमोडे नैंइंद्रियाआधीचिउबडे सत्रधारेविणसाइ रवेरें बाहुले १ तसमीचिजुदिवाअनिजायें तुरिवापीचेंवीवाहे प्राणसरस्पृश्यक
उगाहे चुष्टादेही २ सुणोनिमनहेंपाडवा मुख्यपाउंडियभावा हेचिराहटेआधवा द्वारांउही ३ परिजवरुंनेम तेंहोतीतिआतजसे बाहेरियेतेसे
व्यापाररूपें ४ वाळागी सावाकार मनाच्याहि साचावेचोरें जेशीपिकलीहीसमोरें बोभानतिधे ३०५ मणोनिइंदियेंतेंसिंपरा चेचिनाहीउ
धुडवारा अहिंसेचाधारा कीरितेंआहातो ६ समुदीवांदुमिलिली नेमसुदविमरीतूयांत नेसेंस्वसंपत्तीचिनि इंद्रियांकेले ७ हेंवडुआसोंपरिन धर्नि॰चाळाचा
हातें वाखिलेंहेसुव्यक्त आपणाचि ८ तैसेंदयाकुलआपलें मनहातापायाआणि ९ स्मणगेंनयउपजविलें अहिंसेनें १० याकारणेंकिरीटी इंद्रियांनिया
गोष्टी मनाचियाबाहटी रूपकूल ११ ऐसामनेंदेहेंवाचा सर्वसंन्यासदेहाचा जयाठाईजयपुचा दरवशील १२ नोज्ञानाचेंवल्हाळे ज्ञानाचे वेलाचेकु हृत्क
सानिमित्त ज्ञानचिती १३ जेअहिंसाकानीं एकिजे ग्रंथधारीनिरूपिजे तेपाहीं वीजें उपजे नेणोचिपाहावा १४ ऐसेंस्मणीतलेंदेवें अनिआहि
सालक्षणसमास परपीडाजननमहिंसेतिवक्तव्यमतानरनिराकृणेन विशेषतोव्याख्यानं कारणमाह १५ नेबोलणेंकेसांगोवे बोल

६

बालकाकलाउपमहावें तुलीमज १४ सुयालहिरवाचारीगोकें विसरेलमागीलमोहरधरूं कांवारेलग पांरिवरूं गगनीभरे १५ तेसेंप्रमेयाचीस्फूर्ती।
फावलियारसवृत्ती बाह विलामती आकळलेनी १६ तरितेंसे नोहेश्रवधारा कारणश्रसे विनरा यद्दवीपदानुरिश्रसरा निहीतेंची १७
अहिंसाख्मणतांनरियाडी तरितें विनहोयरघडी जरिश्राळोद्दिजतिकोडी मतांचिया १८ यद्दवीश्रभिमतांतरें थानेंबोनिश्रागभरें।बोलिजेलजेंकासरें तुला
मती १९ रत्नपारखियांचुगावी जाईलगंडिकीतरिसोउवी काश्मिरीनुकरांवी मिउगणोनेथ २० इच्छावासकुर्परा मरजथश्रवधारा काइपिठग्वाविकरा
जियेसांतें २१ ह्मणोनिइयसभे बोलिकपसावेनिशोभे लागसर तुलभें बोलोमधु २२ सामान्यश्राणिविशेषा सकळविकीजेलदरखा तरिकानामनाचि
याश्रुखा करुंननन्पालजी २३ ज्ञाकेंचनिगढेंळ अद्वयमयजें मन्न।तेंमाग्रुतापाउलीपवे श्रवधानतें २४ करूनिवाबुतवीवुधी जंडेंजियेगती मयांची
वामपाहती हंसकाउ २५ कांश्रीपिलाकडे जेयेतचांदिगांकोडें।तेंचकोरचाबुबुंडे उचलीमि २६ तेसेंतुलीवासपाहाल ग्रंथनेघात्ववरिकोपाल जरि
अविसंवादनहेल निरूपण २७ नबुझाविनांमनें नफिटेश्रासुपाचें लागतें तेंव्याख्यानजीतुमतें जाउनेंदी २८ आणिमासेंतवश्राघवें ग्रंथयणोंमा
वें जेतुसीमतीहोश्रावें सन्मुखसरा २९ पुढवीतरिसाचाकारें तुलीश्रीगीता वचिसोहरें हेजाणोनिशीतापकसरें धरिलीमिया ३३० जेश्रा
पलेंसर्वस्वघाल मराउयेंवां लचुश्रक्रूरकरा तरिगीतेमजश्रवधारा गाकीखिगती ३१ किंबहुनामज तुमच्यियरूपेचियेकाज नयालागिव्याज ग्रंथा
चेंकेलें ३३ तुसारसिकाजोगें व्याख्यानव्हणधांवें ह्मणोनिजीमनुगं बोलोंवेलें ३४ तवकथिशापमस्जाला श्लोकार्थइरिवेला कीज्ञोसमा
उयावोला अपत्यामज ३५ आणिग्रामाश्रानीलहरलें फुडिनालागवेरु तइयणुतोश्रद्भुत फुगालाकी ३५ संवत्सरतुकविंता दिवसलागलेयामा
ना कापावेंकानीविना जिनाणोंकीजे ३७ जरियपावरिलहेंनाह।तरितुलीउपमाहिलेबरवें बोलिलेंगेसें ३८ ह्मणउन्मेषसुलाचना सावधहोइंश्रर्जु
ना।ह्मागोतुजस्थानी वावखिपाउं ३९ श्लोकः १५ तमिस्तानगातेथें वाचरव-तुं श्राकोज्ञविणजेथें।ह्मणाश्रसे ४० तरिश्रगाधसरोवरी

कमळणीजियापरी कांसेंरवाचाघरी संपतिजेंतुगी ४१ पार्थातिणेंपडें सुमानपानेंवादें तेंहीलक्षणफुडें लक्षणीसांगों ४२ तरिपद्वियंतळेंगों आंगीभा
वेंजगों धरितेविसाहणें सर्वखिजया ४३ त्रिविधदुरव्यश्राघवें उपद्रवांचेमव्वावें वरिपडिलेयांतेंकु वांकुडभ्नो ४४ अपेक्षितपावे तेंजणोंतोषमानेंवे
अनपेक्षितनाहीकरवें तोविमान ४५ तोमानापमानातेंमाहेसुखदुःखजयसामायें निंदास्तुतीनोहे दुःखउनो ४६ उन्हासेतिनताप हिमवंतीनकांपे
काइसेंपाहीनवाभिपे पातलेया ४७ स्वशिरवराचाभारु तेणोंजेसामेरु कांधरायतश्रकर वांसनस्मरो ४८ नानाचराचरीभ्रंती शटणीनोहेखिती तेसाना
हंद्वभामी धामंजेना ४९ धडानिंजयांचेलोट आविपांनदीनदांचेसंघाट करीवाउपोट समुद्रजेवी ३५० जेसेंनपाखावांइ नसाहणेंकांहीविनाही आणिसा
हतसेंगेसेंही स्मरेनाखें ५१ शरीराजेंपातलें तेंकरूनियाहीश्रापलें तेंपसाहतेंविनवुंबें घेपिजेना ५२ हेश्रनाक्रोशसमा जयश्राधीभियानमा।जोणेंतें
नेंपकेर्ने तानामिगा ५३ तोप्रकृषगाघाउवा तानाम्सिवाल्ाना आनाश्रारक्रूश्रार्जवा रूपकरूं ५४ आर्जवं तरिश्रार्जवंतेंगेसें प्राणाचेसोजन्येजे
मं आवउनपाही दोषें एकूनिपैंगा ५५ कांनोउपाडूनिमकाज्ञा नकरीजेविवंउांश्रा जगाणकश्रवकाश्रा आकाशजेसें ५६ तेसेंजयाचेंमन मनुष्यश्रांत
आनन-आव तोहेश्राणिवर्जन संसेपें ५७ मंजगरिक्षमनी घरउंच ।जगेंशीजुनाटसोयभिके पापपर
हेमाष जाणोंणोंविनाही ५८ मलनणोंशीमळ पाणियाशीएसादाय कवेंग्रेंहीविषइंश्राउच्च तेंघेविन ५९ वारेयाचीधांव तेसेंसवब्भाव न शंकाश्रा
णिहांव नाहीजया ३६० मातेपुढांवाळका दिगंतानाहीशंका तेसेंमनरेनान्नाकों नालोंखिजो ६१ फांकुळयाउंदीवरा परिवरनाहीधसुइरा।तेसाकां
णांकोपरा तेणेंखिजा ६२ चारवाच्चुपणरत्नाचे रत्नावरिनाचें तेसंपुढमनजयाचें करणांपाठी ६३ आलोंचुंतोनेणो धरिमाकुखिश्रंतःकरणें जाणेंचि
ना ६४ दृष्टिनाहेंचिमिणाधी वाल्वणोंनाहींसदिग्धी कवणांशीहीप्रावुद्धी गाहहांतेणों ६५ दाह्मादीइंद्रियेंश्रांजळें निश्रपंचेंनिर्मळें पांचहीपालव
माकंळे आवहीप्रहर ६६ अमृताचीधार तेसेंजज्ञश्रंतर किंबहुनामोहर याचिन्हांचें ६७ तोप्रकृपसुभरा आर्जवाचाश्रगवटा जाणातें धरिघवटा।

ना·अ १३
१३०

नानेंकेला ६८ आनांयुयावरी गुरुभक्तीचीपरी सांगोगान्त्रवधारी चतुरनाथा ६९ आचार्योपासनं ७१ नरिआघविंयाचीदेवां जन्मभूमिहेसेवा।
तेनेसकरीजीवा रांगोआनेंजो ७० तेआचार्योपास्ति सांगिजेलनुजपतो बेसोटेराकिंपानी अवधानावी ७१ नविसकळजनसमृष्टी घेउनिगंगारिघालीउ
दधी.कीश्रुतिहेमहासिद्धी पैठीजाली ७२ नानावेंराकुनिजीविंन गुणागुणांदुर्खिन भागनाथाउठविनं दिधलेंप्रिया ७३ ज तेसंसवाद्यआपले जेगांगुरु
कुळीवोपिलें आपणापेंकलें भक्तिचेंघर ७४ । साभक्तिनवविधा श्रवणंकीर्तनंविष्णोःस्मरणंपादसेवनं. अर्चनंवंदनंदास्यंसख्यमात्मनि
वेदनं १ इतिसप्तमस्कंधेश्रीभागवतेहिरण्यकशिपुंप्रतिप्रह्लादवाक्यं नविस्मरणभक्तिमाह गुरुगृहनियंदळी नांदेआविंवसमानसी.विरहिणी
कांतेचो वल्लभाते ७५ नियंकरुनियंतसेवारा दरवानिधांवमासारा आउपणंत्मणेंघरा विजेंकाजे ७६ माचाममामियाभुली नियारेही ज्याव
उबाली नीवस्थानपनिकरुनिघाली गुरुगृहीजो ७७ येरगुरुआज्ञाधरिले देहगावीअंसेरकले वांसुरुवालाविले हावंजैसे ७८ सुगांकें हें वि
दंफिटेलु केंनोस्वामिभेटेल युगाहिकुनिवडिल निमषमानी ७९ रसियागुरुग्रामिचेआले कीगुरुनीविधाडिले नरिगतायुष्यानाउठे आयुष्यजे
से ८० कांसुकृतेयाअंकु रा वरिपडिलीपीयुषधारा नानाआल्यापोटकींचासागरा आल्हासासा ८१ नानूविरकेंनिधानदेखिले कांश्राधळेयाडोळेउ
घडले।भणगाचेयाआंगाआले इंद्रपद ८२ तैसागुरुकुळिंचेंनिनावें महासुकथाराचे जंकोउठहीनंप्रायूठवे आकाशाकां ८३ पैंगुरुकुळीगोत्री
आवडीजयाचेसत्री जासाजानजूपापाशी पाउकीकरी ८४ अर्चनं आणिआपूपनविलियेकडे प्रेमाचेनिपाडें श्रीगुरुचेंरूपडे जपाजाध्यानी ८५
हृदयशुद्धीचाआवारी आराध्यतोअवकरी मगसर्वभावेंझोपविसारी आपणहोय ८६ चैतन्याचियेपोवळी।माजिआनंदाचागाभ्रवळी श्रीगुरुलिंगाहाची ध्या ८
नामृत ८७ उदयजनावांधाकां बुद्धीचीउगल्सामन्निकां भरुनिश्रीत्र्यंबका नासीलीवाये ८८ काळअंगुळिकिकावी जीवदशाधूपाची ज्ञानदीपंदीवाळी
निरंतर ८९ सामरस्याचीरसाये अखंडअर्पितुमाये आपणभराउगहोयु गुरुनालिंग ९० सख्य नानरिजीवा- वियेशेजे गुरुकानकरुनिभुंजे
रत्नागिभ्रमाचेनिभोजें बुद्धिवाहे ९१ कांपहीणकेआवसरी अनुरागभरेअंतरी कीनयानामकरी क्षीराधी ९२ तथध्येयध्यानबंडसुरतें नचि

नेंप्रिशापनुधिकानिर्दोष दुसिजवुझायुनोदरेव भावीगुरु ९३ मंगंदेवगुतीपाये लक्ष्मीआपूणहोये गरुडहोतुनिउभाराहे आपणची ९४ नाभीआपणजन्मे
गर्भगुरुस्फूर्तिप्रेमें अनुभवीमनाधर्मं ध्यानसुख ९५ राकाधियेचेंद्धे गुरुमायकरीभानवंत्रे मगसतन्यसुखवृंदाते अंकावरी ९६ नानरिकिरीटी चैतन्यतरुतु
ळवटी गुरुधेनुआपणपाडी वत्साहोय ९७ गुरुकृपास्नेहसलिली आपणहोयेमासोळी कांगांगकेंचेंची हेचिभुतीं ९८ गुरुकृपामृताचेवडप आपणस
वादजिवंहोयराप गेसेमनकल्प विंप्रेमन ९९ चुसुपक्षविना पिलुंहोयआपण केसेपाखुपारपाण आवडिचें ४०० गुरुतेपक्षिणीकरी चारावेवां
तुवरी गुरुतारुकासधुरी आपणकासे १ ऐसेप्रेमाचेनियावें ध्यानेंध्यानातेंप्रसूवे पूर्णसिंधुहेल्याचे फुटतीजेसे २ किंबहुनाइयापरी श्रीगुरुमूर्तिअंतरी
दास्यं भोगीआनाअवधारी बाह्यसेवा ३ तरीमनीवृत्तिसेआवांकें स्मरणदास्यकरिनविकें जेसेनिश्रीगुरुकोचुकें मागत्मणानी ४ जेशियामाभाउ
पाम्नी गोंमांदीप्रसनहोती जपमीविनेंती मज्ञीकरिन ५ त्मणनतुमचादेवा परिवारजोआघवा तवल्हानपाहाआसा मीनिराळ ६ आणिउपकरनीआप
णी उपकरणजेतुली मासीत्रिपनेतुली हाआवीजीस्वामी ७ ऐसामागनवरु तेथहास्यगानीश्रीगुरु मगतापभिवारु मीचिहाउन ८ उपकरणजातमकळिक
नहीमीहाउनणकेक तेहांउपास्तिचकौतुक देखिजेच ९ गुरुवदूनाचीमाये परिणकसांनीहोउनिवाये तेसंकुरिनअन्नयें झेपतीये १० तयाअनुरागांव
धनाची गरुपल्लीवनेंधवनी सदुसन्यासकरवी लाभाम्नव ११ चबुर्दिसुवारा नल्हाहेनिघोंनिवाहु तेसागुरुकृपापाजिरा हाउनमी १२ आपलीयागुणाचीलेणी
करिनगुरुमूर्तिस्वामिणी हंअमाहाउनुगवसणी गुरुभक्तीसी १३ गुरुनिद्रारियेरश्री मीदृष्टीहा उनतबवदी गीशायामनोरथासियामस्थी अनंतावी १४
स्यणोश्रीगुरुचेंभुवन तेआपणमीविहाउन आणिदासहाउनकरिन दास्यतेथिचें १५ निर्गमागमीराजारें जेवाल्हाउजितिनुबरें तेमीहाउनद्वारें हारपाळ १६ पाउ
कामीहाउन तियामीसिंमरविन धरिनछत्रमीचिकरिन चारीपणा १७ मीसेलुपरज्ञाराविना नवरथहाउनदेखा स्वामीपुढेंवालुना हाउनमी १८ मीमिहाउनसाग
ना करुनसाउनगुरुचा मांडिनीतोनंपाचा पडिघामीचि १९ हृदयंलीयंगन मीसिनगायधरुन नचिगमीकरीन आंधोलिंचे ४२० हाउनगुरुचेंआमन

गी॰ अ॰ १३
१३१

अलंकारपरिधान चंदनादिहोउन उपचारमी २१ मीचिहोउनसुआरु वागविनउपहारु आपणपांश्रीगुरु भोगाविन २२ मगदेवआंगणिनी नेव्हांपांलिकरमीपां
नि मीचिहोउनपुरनी दरुनविडा २३ नारमीकादिन भोजमीआरतिन पादसेवनं चरणसंवाहन मीचिकरीन २४ मीहोउनसिंहासन करिश्रीगुरुकरितीआसं
ना होउनमीपुरेपण वाळगंचे २५ अथवा श्रीगुरुचेमन तयादेउलअवधान तेमीपुढेहोउन चमत्कार २६ तयाश्रवणाचाआंगणी होउनशब्दाचिया
श्रेणी स्पर्शहोउनुघमणी आंगाचिया २७ श्रीगुरुचेडोळ अवलोकनेंस्नेहाचे पाहतीतियेंमकचें होउनरूपं २८ तियेरसनेमोलचेल तेरसमध्याचिहोउनेल गंध
रूपेकाजिस घाणसेवा २९ सकळाह्मनागत गुरुसेवासमस्त वदाल्हिनवक्रतात होउनिया ४३० सवेरेहअमेत तंत्वाणीबोलणीकीजेल आत्मनिवेदनं म
गरेहांतीनवस् बुद्धिआंहे ३१ इयेमारीगतीमाती मञविनतियेसिती जयश्रीचरणाचे सेवानी श्रीगुरुचे ३२ मासास्वामिकौतुक स्फूर्तिजनीजियेंनरके तेथल
यानेउनली के आपीस्याप ३३ श्रीगुरुतेवाचाविनी कामवनीजियेनजविनी नयादीपाचियेदीसी वेविनेन ३४ चवरीहनविजणा तथलूपकरीनप्राणा मग
अंगाचांवाळगणा होउनमी ३५ जियेजियेअवकाशी श्रीगुरुअसतीपरिवारेंसी आकाशालया अवकाशी नेउनतिये ३६ परिजीजनमस्नानमारी तिमुं०
घसोकानधाडी तेमनिगणाविपाकोडी कल्याचिया ३७ यतुलंसर्वविधिवसा जयावंयाग्रानमा आणिकरूनिहीतिसा अपारसो ३८ रात्रिदिवसनसाणा था
उंबळेनेगो सणियावानिदारपणं सासाहाये ३९ तान्यापारयेणगोवें गगनाउनियोगवे यकलाकरीआपवे सकेंकाचो ४४० हृदयहानीपुढां आंगविघर
वडा कालकरीहोउ मानसंयी ४१ पखादेयाचाव्यभाचा श्रीगुरुचूपासुवा ली करीसकवा जीविताचें ४२ जोगुरुदास्यंकुडा जोगुरुप्रेमें सडोप जोगुरु
आज्ञेनिजवास आपणाविजा ४३ जोगुरुकुळीसकुळीन जोगुरुबंधुस्वजनम ण जनु जोगुरुसेवाव्यसनेंव्यसनें निरंतर ४४ गुरुसंप्रदायधर्म तेजया
चेवर्णाश्रम गुरुपरिचर्यानित्यकर्म जयांचेगा ४५ गुरुक्षेत्रगुरुदेवता गुरुमातागुरुपिता जोगुरुसेवेपरता। मार्गनेणे ४६ श्रीगुरुचेद्वार तेजयाचेंसर्वस्वसार गु ८
रुसेवकांसहोदर प्रेमेंभजे ४७ कीर्तन तयाचेवक्त्र वाहेगुरुनामाचमंत्र गुरुवाक्यवाचुनिशास्त्र हातीनशिवे ४८ वंदनं स्पर्शलिंगुरुचरणी म
लतेंसजंपाणी तयातीर्थपाचेआणी तीर्थेंत्रैलोक्यिची ४९ गुरुचेउशिर लाभेतेअवचटें तेंतेणेलाभेविटें समाधीशी ४५० कैवल्यसुखासा

टी परमाणुघेकिरीटी नुधवतीपापांघाडी चालतांजे ५१ हेंअसोगांणवेंकिती नाहीपारगुरुभक्ती परिगणनपक्रमासती कारणें हे ५२ जयाद्वेषभक्ती
चीचाड तयाइयेभक्तीचेंकोड जोहेसेववाचूनिगोड नमनीकाही ५३ तोतत्त्वज्ञानाचावाबो तानानेगोचिआवो हेंअसोतोदेवो तानभक्त ५४ हेंजाणपांसोचो
कोर्ति जाननेंथनुघडेनिहार्तं सांदनअसेंजगापुरं उपाविती ५५ जेगुरुसेवेविषी माझाजीवअभिलाषी म्हणोनिमायचुकी बोलीकेली ५६ यहुवीअसतांहानी खु
चा भजनाचधानी आधला परिस्वयलांगी पांगुळा पांगुनिमंद ५७ गुरुवार्तानिमुका आळशीपाविजेकुको पुरिसेनीआर्थीनिका माद्युमग ५८ नेगांविपेको
ग्ण हेंस्थलपाघणो घडलेमजसणं तानख ५९ परिनोवाळनपसहाना आणिवाचेअवसरधावा आनमणनत्तीवत्ता ग्रंथार्थाची ४६० आनांपरिय
साश्रीकृष्ण नाअनताआरसहिष्णु नोवोलनसंयाविष्णु पार्थआइके ६१ शौचं २३ स्फेणायुचितगोमें नयापांवीदिसे आंगमनेंजेसेंकर्पुराचें ६२ कांतेला
वरचवाउ सवास्नेसुचोरवेउ आंतवाहेरिणकपाउ सर्पसेया ६३ वाहेरिकर्मेक्षाळला भीतरिज्ञानेउजळला तमानसपसजाला पावनाउनका ६४ मृत्ति
काआणिजळे वाह्यपणमंच निर्मळहोअखंड वेदांनुन ६५ मळतेथुवुद्धिवळी रसआरिसाउजची सोदणीफेडीनिगळी वस्त्रचिया ६६ किंबहुनाद्यापहीवा
ह्यात्वअवधारी आणिज्ञानदीपअंतरी स्त्राणानिशुद्ध ६७ पहलीनुरिपउफला आसमुहनमना बाह्यकर्मेतोनतना विरेचणा ६८ सूसुंजसावेधावळिया गा
ढवतीयांनहाणिता करुधयामनिया गुंडेजेसा ६९ नांसरहीतारलंपुटिलें कांनपनामीमनिलिपिलें कुंकुसंडस्फटिलें कांनहीनेने ७० कुसुममुला
मीपाकुळ जयोवृतिजनेसचाल कापकरुंनिश्चीतफळ आनेआपण ७१ तैसीकर्मविरविलाकुडा नसेरचारसाउकुडा नंदुर्भाविस्वाघरा पविजगांग ७२ स्म
णानिअनरीभानहोवे सगवाअन्नाचेनुभावे परिसानुकर्मेसुभव ऐसकेंजोड ७३ पात्याणिवाह्यविभाग कर्मेधुतलाचाग आणिज्ञानेंफेडिलाचंग अंतरिचा
७४ तुपसनवाह्यगेले निर्मळलणकताले किंबहुनानिवळले शुचित्वचि स्फाणोनिसद्भावाविण बाहेरिदिसतोफांकत स्फटिकगृहीचेंजेव्हन दीपुनेमे ७६
विकल्पतृणंजेणंउपजे। वाधिलाविकृतनिपजे सबलतवीजें अंकुरपती ७७ जेथारकेकुपावासरे परिसनीकाहीचिनुमरे मधरंगंनकोटे यासजेसे ७८
यरवोइदियाचनिमले विषयाचेरिततिराचे परिविकाराचनिविराचे लिंपिजेना ७९ मलिनपांवातवरी चोरुआणिमहरी तयनानरुतिपापरी।

राहेतंजाणें ८० कांपती पुत्रातें आलिंगी एकवितेनुरूपांगी तेथपुत्रभावाचा आंगी नलगे निकाम ८१ तेसेंहृदयचा संकल्पविकल्पीं मनाचें बक्षणाकल्प विशेष पु
ढेंजाणा ८२ जरीकांहीं रानभिजे आधूणीहृदयनभिजे तेसें विकल्प जाननलिंपिजे मनाहूनी ८३ तयानामसुविस्तपण पार्थाणामप्रपूर्ण हें रवशीन जाण सानश्रम ८४
ळेर्य १७ आणिस्थिरतामानें घरविघातजियाचें नापुरुषज्ञानाचें आयुष्य गा ८५ देहतविकरचिलीकडे आपुलीयुपभिहिडे परिवृत्तिकनमोडे मानसाची ८६
वृक्षायधेनुचें स्नेहराना नवर्षे नहती भोगमतीचें प्रेमभाग ८७ काळाभियादेविज्ञाये जीवरावासितेजाये तेसेंदेह त्याविनानाहे चूकचित्ता ८८ धावनयाअश्वासवें
जैसें आकाशा न धावे भ्रमणचक्रीन भोवे ध्रुवजैसा ८९ पांथिकांचिया येरक्षारा सुवेपथनवचूधनुर्धरा कांनाहीं जैवृतस्वरा पूर्णगमाल्या ९० तेसेंचळनवळनात्मकी
असोनि इयेपाचभौतिकी पूर्णभ्रमणीं भूतकी चाळिजेना ९१ वाहद्रुमी चेनिवळे ध्रुविजेआनुदळे तेसा अपद्रवमेळें नवाटेना ९२ देसदुःखानिताप भयशोकानकांपे
देह देहस्थत्यु नवासिये पावलेनि ९३ आशिआशा पडिभरें वयपाधिराभरें उनक्रमसंतापाचिमारें नोहेचित्त ९४ निराविस्तजरडी कामक्रोध भाविपडी परिरोमानों
हेवाकुडी मानसाची ९५ आकाशाहे वोसरो पृथ्वी वरविरो परिनेणो मोहरो चित्तवृत्ती ९६ हस्ती हालाफुलीं पासावरणे नविनघाली तेसा नलोटे दुर्वाक्यसमची
९७ मळिलामाना ९७ क्षीरार्णवाचाकल्लोळी कंपनाहीं मंदराचळी आकाशानजळवाली वणवयाचा ९८ तेसीआलीगेलीउर्मी नोहेगजबुजमना
धर्म किवहूना धैर्यसमी कल्पांतीही ९९ पैस्थैर्य रोगीभाव वालिजे जेसविज्ञाय तेहृदयागा देखव देखणेया ५०० हेस्थैर्य निधडे जेथ आंगेंजीवेंजाडे ते
ज्ञानाचें उघडें निधानमानें ५०१ आत्मविनिग्रहः ११ आणिडमा सुजेमा सुजेसा घरा कादंडियाहातियेणे नविसंबे आडारा बुद्दकंजेसा २ कांग
कल्लोनियावाछका वरिपडेनिगुकमंविका मधुविपूर्मधुमक्षिका लोभिणीजेवी ३ अर्जुनाजोइयापरी अंतःकरणजतनकरी नेदीनसंभाका निद्रारी
इंद्रियांच्या स्पर्शकामवागुलजे केले इआशामयारी धावल नपिलीवादेकेल सणोनिविहे ५ बाहेरिधीटजेवी दात्पापतिकल्याणी करीटहणीजेवी प्र १०
हवीत्री ६ मनेवृनिवाणीपणें देहासकल्पआटणें संपमावरिकरणे उत्रनिघाली ७ मनाचामहाद्वारी प्रत्याहाराचियावागांतरी यमदमशंगारी
जागवीतम ८ आधारीनाभिकंठीं वंधत्रयाचीघरटी चंद्रसूर्यसंपुटीं सयचित्र ९ समाधिचेशेजेपाशी बांधोनिघालीध्यानाशीं चित्तचेतन्य

समरशी अंतःकरणातें ५१० अर्जुनाअंतःकरणनिग्रहो तोहा जाणिजे हो हा आत्माचितिर्थविजयो नानाशिपें ११ तयाचीआनाआपण शिरीनांदेअंतःकरण म
नुष्याकारमाण ज्ञानचित्ता १२ श्लोकः इंद्रियार्थेषु वैराग्यमनहंकार एव च जन्ममृत्युजराव्याधिदुःखदोषानुदर्शनं ८ टीका ० लक्षगतुय इंद्रियार्थे
षुवैराग्यं आणिविषयीविषयरकी वैराग्याचीनिकी पुरवणीमानसीकी जितीआधी १३ वमिलियाअन्ना लाळनघोंटीरसना आगनस्यआलिंगना पूर्णचित्ता १४
विषभरणोलांगवें जळतघरीनरिघवें व्याघ्रविवरानवचवें वस्तीजेवीं १५ धगधगितलोहरसीं उडीनघालवेजेवी नकरवेतश्री अजगरावी १६ अर्जुनातेणपाडें
तयाविषयवार्तानावडे नेदीइंद्रियांचेनिकोडे कांहीं चित्ताची १७ तयाआमनीआलस्य देहीं अतिकार्श्य शमदमींसामरस्य जयाचिआ गा १८ तपावृताचामेळावा जया
चानाइंद्रपाडेना युगांतजयाचीगांवी आतयेना १९ वृद्धयोगाभ्यासीं होय विजनाकडेधांवे नसाहे जनाचें संघातातें २० नाराचांचिआ सुरणी पुयपकीं लोळणीतेसा
तीभोगणी सर्वीकवें २१ आणिस्वर्गातेंमानसें देखोनिमानीतेंसें कुहितांपिशितजेसें श्वानाचें कां २२ तेंहविषयवैराग्य आत्मलाभासी भाग्य तेणेब्रह्मानंदाचा
म्य नीचहोनी ५२३ ऐसाउभयभोगत्रास देखवीजेथबहुवस जाणेतेसजहोसमज्ञानाचा २४ अनहंकारतवच ११ आणिसर्वाआधिपापरी इष्टापूर्तकरी
परिकेलेपणाचावारी आवीचित्ता ५२५ वर्णाश्रमपोषकें कर्मनित्यनैमित्तिकें तयामाजिकाहीनुणें आचरतां २६ परिहेमयांकेलें कांमाझेनिसिद्धीगेलें ऐसें
नाहीवीबलें वाममनमाजी २७ जेसें आकाशोनितपणे वायुभ्रमवेचविचरणे कानिरभिमानउदेयजणे सर्वाचेंन २८ कांश्रुतिस्वभावताबोले गंगाकाजेविगेलें ते
संस्नवृष्टमहीनमले ए वर्जनांचे २९ ऋतुकाचीनरिफळती परिफळलाहें नेणती तयाफळचितवशा चियाएमवृत्ती कर्मीसदा ३० सर्वंमनीकर्मीवाली नयत्र
हंकारनुसोजाती एकावळीनाकादिली दोरीजेवी ३१ संबंधूतिणस्याकाशी अश्लेजअमनीआकाशी देहीकर्मतेशी जयाचिया ३२ मःघपीआणिचेवरू का
लेपादहिनिजबाजस्वकीवेलाचीवाग्वाधलेंआहे ३३ तयापाहेदेही मीआंहेदेहेस्मरणे निनाहीं निरहंकारतापोहीतयानाम ३४ हेसंपूर्णजेथदेखें. तथ्यचिताज्ञान
मेरायविषयइत्यनाभिमवाझांनये ३५ जन्मजि जन्ममृत्युजराडुःखंव्याधिवाईककखुषं इयआगानयेनादेखेउदरूचित्ता ३६ साधकविवृत्तिया कांतपसर्गयोगिया।

ज्ञा० १३

१३३ धांवेपुरेयायापुरेया वोपंवांजेवी ३१ जन्मांत्यादिसमस्तांनैकपरस्थानिसमपदानिविविच्याव्याप्यायेने जन्म नेसजन्मांतसिंबें सर्पामंगीनिनवृचे तविच्छ्रानीताजन्मां
नें उणेजालाहे ३८ ओघाढुस्वनविरे घाउकोंननजिरे नेमकाळिचें नृविसरे जन्मदुःख ३९ म्हणेप्रपणोनेविघाला आहाम्रत्रेअंमिघाला कटारेमिपांचातिला कुल
स्वरू ४० गेमणेशियापरी जन्माचाकुंडालधुरी म्हणेआनानेकरी जेणंमाखुतानीहे ४१ हारिलमवावेया जुंवारीजेसाएउगया कोंनेराचापिकेया पुत्रजने ४२ मागिलें
यांचेनिरोमें पातिवास्वरमाग नेणंआसिपंलाग जन्मापाठी ४३ परिजन्मतीलाज नसंदीनयांचेनिम संभावितनिस्तेज नधरीजेवी ४४ मृत्युः आणिमृत्युपुढें
आहे तोनिकल्यांनिकथांहे परिस्याणीनिहांये सावधजो ४५ मानिअपत्रमाणनां थडियेचीपुरसुरा पद्मणाराआउना कामेजवी ४६ कांनपर्वतांरण्याचा गुवा सां
भाळिजेजेसाआचो वोउणसुइजेघावो नखगनांचि ४७ पाहेबापणावाटवधा तंवआजीचिहोइजेमावधा जीवनवचतांबोषधा धांविजेजेवी ४८ येइली गेमेघुरे जो
नव्हेनघरीसांपडे मगतोपवाडे कुहारवणे ४९ सारिसेपाथरंगल्या नेमेनिजोवुडाल्या तोवांवेसकटनिघाल्या कोणमांग ५५० म्हणोनिसमर्थेजीवेर पुढिलेहार
खाउर नोमेसाआवहीमुहर परत्नीलियमे ५१ नामर्धिकुलवळीनोवरी मल्यासीजियापरी नेमानमरणांसिंनोकरी मृत्युसूचना ५२ पेणोजोउयापरी जन्मबिजन्म
निवारी मरणमृत्युमारी आपणउरे ५३ नयानेघरीतानाचें सांकडेंनाहीमाचें त्यानेंजन्ममृत्यूचें हदर्शल्य ५४ जरा आणिलातपान्तीपरिजिरो नैप
वनाआरीवा नारुण्यांचेयाभरा मानिरेंस्वे ५५ म्हणेआनिबाल्यवमरी पुढीजेआहेशरीरी नेहोउलकानरी वाचलीजेरी ५६ निर्देवांचेयुवसाय नेमळा
कतीहातपाय अमंत्रीराज्याविपर्यस्थाहे बालपया ५७ पुष्पाचियाभोगा [illegible] गेमेंसराया नेकस्याचागरुडगा तेसेंहोइल ५८ वाटाल्यांचाखुरी
आषाढवांनेबुरी नरआमांधुमरी पाविजेहे ५९ पमरस्वंशीउमाचें भांडमातिनेहेडांचें नेहानीपउकेयें पिकलीजेरी ६० मर्वेचीपडलें गोमुधनीशिनमाचें
करकुडिजेलनें आंसुवांचेनी ६१ जेमेबाभुलिसिंजोड गिमउनिजानीजानीमरउ नेमेंनिपुगीमोर स्वरकेल ६२ रांधबणिचुलीपुढें पहनेवाहनी
स्वानवें नेगीउपनाकांडें विउविउनी ६३ नांबूलेंवांगराचें हासनारांतराचें सनागरवोलमिरचे बासनांजो ६४ नयाचिया हेयानोंउ येरलन ११

चंचराचा होउा हिरडियाउमुळनीराचा रांजेसहित ६५ कुचवाढि[illegible]गंदाल्ही कावांकुडियाबुरे वैसली नेशीचुढीकांहीकेल्यी निर्मुळहे ६६ कुसेडेकासगीवारेंनि
जानीवरूनी नेचांव्यापदानाउी सादियेची ६७ आघाडिसिनिजवे जेणीक्रिरपनीमोचें नेमेंवांउद्धनिलवि परतीघर ६८ बांचेशिअपवाउ कानीअनुघर
पिंस्करुंवामोकुउ होइलहा ६९ तृणाचेंकुजवाणें आंदोलिवारेनिगुणें नेसेंयपुरुकापणें सर्वांगासी ५७० पांपापउनीवेगउी हातवरुनीमुरकुंडी बरवेपणा
वागउी दावीलेल ७१ मलमुत्रद्वारें होउनिगाकतीस्वांकरें नवळिपिहोतीत्तरेनेरे माझानिर्धनी ७२ देखोनिथुंकील जग मृत्युचापडेलपांग सोइरेयाउवग येर
लमा ७३ स्त्रियाम्हणतीविवसी बाळेंजानीमूर्छी किंबहुनाचिलसी पात्रहोइन ७४ उभिलिवाउनगरा सेनारीयाआउलेपाघरा म्हणतीशिरापावीलनांना
रा बहुतांनेहा ७५ ऐशीवांईकाचीस्वनी आपुलेपणिनेनरुणपणी देखोनिअंगमनी विटेजोगा ७६ म्हणेपाहेहेंपेईल आणिआतांचेंभोग्यनाइल नरिका
यमगनरेल हितालागी ७७ म्हणोनिनाइकोणेपावे तंवआइकोनियानेआघवें पाहुनहोतांजावें नेथनाये ७८ दृष्टिजंवअंधाहे तंववाहातेनेतुलेपाहे मुकतांआ
धीवाचावाहे सुभाषितें ७९ हातहोतीखुंचे हेपुढीलमोटकेंकरें नवकरुनिघालीमकेंचें दानादिकें ८० ऐसीदशायेईलपुढें नेमनहाइलवेडे नवचितुनिर्वेदें उ
आत्मज्ञान ८१ जेंवोरपाहेसावनी नंवुआजीचिरुशिजेसंपनी मांकामाकिकनी नवचिताकीजे ८२ नेमेवाइकयांवें मुगनेवायाजांवें नैआतांनिआघवें सवनोकर
सी ८३ आंनोगाउनुव्हेडोगें कांवृद्धितघरिलेसगें नेथपंपमुनिजोरिघे तोनागवृसाकी ८४ नेमेवाईकोहोये अरेपणवायांनाय नेताडानहकआहे नेणांडें
चा ८५ माद्रिलीकोबैसाही नपानफळेंनुविबाउी आम्रिमाचागरवाउी नमिनाचुवाककाउ ८६ म्हणोनिवाईकोनविआवें वाईकाजोनागवें नपावागाउेना
एणेंदानआहे ८७ व्याधिः नेमेनिनागोगा पदियानिनापुढाआगी नंवआरोग्याचानुपयोग करुनिघाली ८८ दुःख सर्पाचानोडी मापउ
लीवेडी नेसीवनीमाडी मक्षदेनसा ८९ नेमावियोगनेणोदुःख विपत्तिशोकयांचें नेमनाउनिमुन उदासहोय ५९० दोषः आणिनेणेंजेगोंकेउ दोष
सुतीलनोउं नियकमेरधीयेर निषमावरदारी ९१ असुरणेन गमदेखियाचाआरती जैयाचीपरिमिनी नोचिनालसंपत्ती गामांवीगा ९२ ८ ञाणि
का आनांआणिक नहाणांच्यानांकिक मांगेनआइक धनंनया ९३ ॥ असक्तिरनभिष्वंगः पुत्रदारगृहादिषु नित्यंचसमचित्तत्वमिष्टानिष्टोपपत्तिषु •

टीका १९ लक्षणद्वयं असक्तिः नरिजोपादेहावरी उदासयपापरी उखिळजेसाविद्वारी वेस्विलाअसे २४ अनभिष्वंगः कांहसाचीसा
जली मार्गजानामीहुली गृहावरीनेतुची आस्थापें २५ मनिछायासरिशीच्छअसे परिस्थाहरंनेतिातेसें स्त्रिपुत्रनेमें खाज्ञुनेमा नाही २६ आ
णिप्रजा जानेजाली नियंत्रकिकरेंकीरआली कांगारूवंवेसली हृसानची २७ नोसंपत्निमानिञ्चमना यसायम परसुना जैसाकांवाटजाला साक्षीगेयि
ला २८ किंबहुनाधुसा पांजिरमाजिनेमा वेराजेमि नेसा भितनिवाले २९ येद्धवीराराग्रह पुत्री नाहीजयाभेची नोनाणपाधात्री नानाविणा
६००० नित्यमिति आणिमहाभिंधुजेमे ग्रीष्मवर्षीसरिसे इष्टानिष्टनेसें जयाचागाई १ कानिष्ठीकाल्हेमा त्रिधानोहसविना नेसासुखदुः
खांचिना भेदेनाजो २ जेयनभावेनिष्ठाडें समत्वान्तूनन नेयज्ञानरोकडें शेळखतु ३ श्लोकः मयिचानन्ययोगेनभक्तिरव्यभिचारिणी विविक्तदेशसे
वित्वमरतिर्जनसंसदि १० टीका लक्षणद्वयं मयीति साभक्तिस्त्रिविधा अनिमित्ता अव्यभिचारिणी अव्यवहिताच तत्रअनिमित्ता
आणिसीवांचुनिकांही आणिकगोमरेनाही एसानिश्चयजिही जयाकेला ४ शरीरवाचामानस प्यालीकननिश्चयाचेकीश एकमीवांचुनिवास
नपाहेनो ५ अव्यभिचारिणी किंबहुनानिकटनिज जयाचेंशलेंमज जेणेंआपलीयाआमानेंज एकुकेली ६ दिगनावल्लभापुढें नाहीआंगीजाची
साकुडें निपेकांतेंवभिपांडें एकमरलाजो ७ अव्यवहिता मिळोनिमिळतचित्तअसे समुद्रीगंगाजळजेसें मीहोउनिमजतेसें सर्वस्वेंभजतो ८ सूर्याचा
होणाहोइजे सूर्यासवेंचिजाइजे हेंविकळपणामाजे मूर्यमजेवी ९ पैंउदकाचियेभूमिके उदकजेवींफेनुकें नेलहरीसणतीलोकिकें येद्धवीजायतेंकी १० जोञ
नन्यगुणपरी मीजालाही मानेंभवरी जोमूर्तिधारी तार्नुपंग ११ विविक्तदेशसेवित्वं आणितीर्थेधौतेंतरें नपावनेंजोवरें आवडतीकपाटं चमठेंनपा
१२ शैलकलाचीकुहरें जलाशयपरिसरें अधिष्ठानास्थानेवरें नगरानेये १३ अरतिर्जनसंसदि बुद्धसकानाचरिमुती नपाजनपदाचीस्वैनी जाणतामनुष्याकारं
मूर्ति ज्ञानविंती १४ १० चूर्णिका आणिकहीयुउती चिन्हगासुमती नानाविधेनिरुती लागिमांगो १५ श्लोकः अध्यात्मज्ञाननित्य

त्वंतत्वज्ञानार्थदर्शनं एतज्ज्ञानमितिप्रोक्तमज्ञानंयदतोन्यथा ११ टीका अध्यात्मेति नरिफमात्माएसें नेएकिवस्तुअसे नेजयाचिमे ज्ञानालव १६ नेंग
कवांचुनिआने जिपंभवस्वर्गादिज्ञाने नेंअज्ञानें एसामनु निश्चयकरी १७ स्वर्गानाएांहेंसांडी भववियरकानमाउी रेआत्मज्ञानीबुडी सद्भावाची १८ फंगलिंयवार
शोधुनिपाअडांर निघिजेमविनिंटे राजपथ १९ नेंमंअज्ञानजानाकरी आवघेंनिएकाकडसारी मगमनवुद्धिमाहरी आत्मध्यानी २० समाहेंबिएकआधी।
परजाणणेंहेआनी एसापानिक्कर्मीमनी मरूहोय २१ एवंनिश्चयजयाचा हारीअध्यात्मज्ञानाचा ध्रुवदेवगगनिवा नेसारहला २२ नयाज्ञानाइतान यावोला
नाहीआन जेज्ञानीवेमलंमन नेहेंनेविनो २३ नर्विवेकसलपणजेहोय नवेंसनाविवालेनीहे नस्निानानुयाआहे सविसापाउ २४ तत्त्वज्ञानेति आणितत्त्वज्ञा
ननिर्मळ फळेंजेएकफळ नेनेपहीवृद्धिमरव दृष्टिहायजेणें २५ येद्धवीबोधायालेनिज्ञाने जविनेपुनदिसेविमने नरिज्ञानलाभहीनमने ज्ञानामांना २६ आंध
धपाहानीदिवा दवनिकापकरावा नेसाज्ञाननिश्चयआघुवा वांपाजाये २७ नरिज्ञानाचेनिप्रकाशे परतत्वीदृष्टिनवैसे नेस्फूर्तिअसे अंधहोतनी २८ ता
णोनिज्ञानजेनुनेदानी नेबुद्धीवस्कचिन्हाधवी रसेरोनीहाआनी बुद्धिचोख २९ पालागिज्ञानेंनिर्दोषे शाविलेंतयवदिस नैसे[redacted] निजमेषें आपिजानो ६३०
नेहकीज्ञानाचीयद्दी नेंदृजयाचीबुद्धी नोज्ञानहृहताची कारणनलंग ३१ ज्ञानानियंप्रभसंवें जयाचीमनीसयीयाव नोज्ञानधरणिपाज्ञित परतत्वानें ३२
नाचिज्ञानहेंबोलनां विस्मयकवणपरुकृना कायमविनेयानेंसज्ञिा समाधेच्छसे ३३ तत्त्वज्ञानसणनीअसा नमांगेतयाचाअतिनेंगा।ग्रंथाचीअउसा।पानिज्ञी
कामया ३४ नुमहागाधिआत्मायोरु बुद्धलाचापाकराेरु नाज्ञानविषयप्रकार निरूपिला ३५ रसक्तावाअतिमात्र हाघेनाज्ञाकविमंत्र नरिअवंचनिज्ञातु करि
नाविकांगा ३६ नांडवेमतियेचंच नरमोपधउनिपंव निपनायरवोउतमिळे कांणाअर्थी ३७ आयवाचिविषडंभादी परिसानवर्णदंकानंदी नरवरनांतानसुधी
पांचीकवरा ३८ नेज्ञानीमतीनफाके यरजल्पनीनएांकेतुंकं परिनेअमोनिकं केनेंवुना ३९ जपाज्ञानलक्षणदेशें कोजीनयाचगादिमाहसें नेधाणिचंआणितुम
याएमें निरूपण ४० अमृताचीमानवोकड़ी आंगकांअवुपडी सुरवाचादिवशीकांडी गृणिजवुका ४१ सूर्यचंद्रेजीराती गुणकेजीपाहती नमिकादद्वछिनाती चंकी
रंनें ४२ नेमज्ञानाचेबोलणं आणियाणारमाजपणें आणाअमृतानियआगण कांणघुनल्पणें ४३ आणिसभाग्यपाढुणाय सुभगचिवादनीहोय नेसरा

तेणोंरमोये तैसें आधी ५४ तैसा घडऊ आमसंग जयंत्यानीं आम्लाशिलाग आणि ज्ञानुजही अनुराग आथीनेथ ५५ सगुणोनियपा व्याख्याना शास्त्री ते आत्मीचोयुगुण
नारुणोनयपूंरवणा हारीलानी ५६ नरिस्थानीपयावरी प्रतेचामाजधरी पदेंमावकुंरी निरूपण ५७ मृगजयांसनवास्मासरिसें लणितलें निष्ठजिरासें मास्ने
होजीगमें मनोगत ५८ ययावरी आतांतुम्ही आताषित्वानीसामी नरिवायांवास्जावमी बोटोनेटी ५९ एतदिति एवंइयेंअवधारा ज्ञानलक्षणें अवधारा श्री
कृष्णधनुर्धरा निरूपिली ६५० मगसणोयानांव ज्ञानयर्थज्ञाणांवें हेंसमतआणिआधवें ज्ञानियप्लणानी ५१ करतळावरिआंवळा डोळमंदरिसेजेआव, वोतेंमे
ज्ञानुआलीडोळां दाविलंतुज ५२ आतांजमहामती अज्ञानेंसेंवदंती तेंही सांगोव्यक्ती लक्षणेंवी ५३ अज्ञानंयदतोन्यथा येदूवीआ
नफुडंजालियां अज्ञानजाणवेंधनंजया ज्ञानतोहेआपेसया अज्ञानसि ५४ यंहेंपांदिवसआधवालिमंवे मगरात्रीचेनेतरे वांचुनिकांहीमिसरं ना
हीजेंवी ५५ तैसेंज्ञानजेथनाहीं तंअज्ञानविपांही नरिसांगोंकांहिंकाही विद्गनिये ५६ अथमानित्वादीन्यज्ञानस्याध्यादशलक्षणानि मानित्वं १
नरिसंभावनेंजियें जामानाचीवाटपाहे मत्कारेंहोय तोषजया ५७ गर्वपर्वताचीशिखरें तैसामहत्वावरूनिउतरे तयाचांगाडंपुरें अज्ञानूअसे ५८ दंभित्वं २
आणिस्वधर्माचीमांगली बांधेवाचेचापिंपळी उभिलाजैसा देउळीं जाणांकुंवा ५९ घालीविद्येचापसारा स्वयः सुकृताचाउंगोरा करीतसुलेंमोहरा स्मि
तीचिया ६० आंगवरिवभिवर्ची जनातंतुवंची जाणतेंपुअज्ञानाची खाणीआहे ६१ हिंसा ३ आणिवहिवनीविचरे तेणजवनीजैशीजंगमकाविं तैसें
जयाचेनिआसोनें जनादुःख ६२ आणि कौतुकंजेंजल्पे तेंसाबहुनिजीस्वरूपें विषाहूनिमंकल्पें मारकजे ६३ तयातेंबहुअज्ञान तोअज्ञानाचेंनिधान हिंसेसि
आयतन तयांचेंजीणें ६४ अक्षांतिः आणिफुंकेंभातापुग वेविलेयांसवेंविउफग तैसासयोगवियोगें । चंदेवोहटे ६५ पडलीवाउचावळमां धू
लिचढेआकाशा हर्षविवधेंतैसा स्तुतीचेनि ६६ निंदाएकीआडकें आणिकपाळधरूनिगुके थंबेविरेवायुनिशेंशी विरुलेजैसा ६७
आर्जवं ५ आणिजया तैसामानापमानींहोये जोकांणिहीऊर्मीनसाहे तयाचांगाडंआहे अज्ञानपुरें ६८ अनार्जवं ५ आणिजयाचामनीं
गांठी वरिमोकळीवाचाहटी आंगीं मिळेजीवंपाठीं भलतयारे ६९ व्याधाचाराघालणे तैसे प्रांजळझोगावेगें वांगाचीअंतःकरणें विकल्पकरी ६७०

मागरमेवारोबेंगुंडली कांनिंबोलीजैशीपिकली तैसीआचीमलीं बाह्यक्रिया ७१ अज्ञानतंयत्ताचागाडं ठेविलंअसेपांहीं पांवोलाअन्यथानाहीं सत्यमानीं ७२
आचार्योपासना भावः ६ आणिगुरुकुळेंजोलाज गुरुभक्ताचा मंजु विद्याघेउनिमाजे गुरुशीजो ७३ तयांचेंनामघेणें तेंवाचाअशुद्धनहोणें परिघउलोख
णें वोलतोंइये ७४ आतांगुरुभक्ताचें नामघेयां तेणेंवाचेमायश्चित्तरेवां गुरुसेवकाचें नामपांहीं सूर्यजैसा ७५ इहुवेलेनिलागपापाचा निसरेलहेवाचाजो
गुरुलोपकाचा मार्गजाला ७६ हागयवरी तयानामाचेंभयहरी मगस्वर्णअवधारीं आणिकचिन्हें ७७ अशौचं तुरिआंगंकर्मेंदिला मनेंविकल्पीफ
शिला अउवीचाअवगचला कुहाजैसा ७८ तयातोडींकांदिवेडें आंतनुसधीहाउ, अशौचतेणेंपाहें सबाह्यजो ७९ जैसेंपादोलागिसुणे उघडेंसांकलेंतस
णें तैसेंआपलेंपरावेंतेणें उघालगी ८० याप्रामसिहाचावांड मिळणीयवयावापनाहीं तैसाच्याविषयकांही विचारिना ८१ कर्माचीवेळचुके कीनित्यनेमितिकीं
कांके तेजयाल्डःखे मनामानी ८२ पानकींजोनिस्सग पुण्यविषईअनुनिलाग तयाचामनीवेग विकल्पाचा ८३ तोजाणनिखळा अज्ञानाचापुतळा जोवा
धानिअसंड्गाचा विजाइनें ८४ अस्थैर्यं ८ आणिस्वार्थअवधुमाळे तोधैर्याधमाचबंवे जैसेंतृणगदिजदवें मुंगियेचेनी ८५ चरणसुदलेयासवें जैसें
फुल्लरकालेवे तैसाभयांचनिरावें गजबजे ८६ मनोरथाचाधारसा वाहतुणेंजयाचेंयापामानसा पुरीपडिलाजैसा तुंबाविणा ८७ वाधुचेनिसावाये धूमरि
गेंतवरिजाये दुःखवार्ताहोय तेसंजया ८८ गावधुरणविषयपुरी आश्रयकांहीनधरी स्त्रीमीयेगापुरी याखोनेणें ८९ कांमात्तलयासरउ पुडगीपुडुरतपुडगी
भोंउ हिंडतवावाशकारउ तेसेंतया ९० तैसांगाविलेयाविरो रांनुणाथारेतेणें तैसापडनेंगाहणें पूर्वीविहिटे ९१ तयाचांगाडंजुदं अज्ञानअसेउघड वां
चल्सेंभावेंउ कर्मटाचें ९२ आत्मविनिग्रहाभावः ९ आणिपंधनुर्धरा जयाचेयाअनेरा नाहीवांदावांरा मेयमावा ९३ लेंदिउयथ्रावालांदा तपनी
वाचवचावरउ तैसानिषधाचियानांउ बिहेनाजो ९४ व्रतांनेंआउमोडी स्वधर्मपायेंवोल्हांडी नियमाचीआवासेंतोडी जयाचीक्रिया ९५ नाहीपापाचा
कंटाळा नंदापुण्याचीजिव्हाळा लज्जेचांपंउवला खणोनिघाली ९६ कुळेंशीजायपाळिमोरा वेदाज्ञेशीउद्धा कृत्याकृत्यव्यापाग निवाडेनेणे ९७

सी·अ१३
१३६
दुसुजेसा मोकाट गुरुजेसा अफाट जेसा पार निर्जनी १८ आधुंधुंहनिरुंमानलें कांगेंगरीजेसे पेरलें तेसें विषरसुरलें चित्तजयाचें १९ पेंउधजा
काइनुपडे मोकाटकोणनातुडे आमचीचें आंडें नोबाडीकोण ७०० जेसें छत्री अन्नजालें कांसामान्यावी ब्रह्मालें वाणाशिंपेचें १ उमले कोणसिंधे
१ जेसंनृपाचें अंतःकरण तयासाव अंतःकरण भक्तिआहे २ इंद्रियांपूर्विराग्य १० आणिविषयांचीगोडी जोतीन मेलान मांजी स्वर्गीही
रवावयागोडी येथुनीचि जोआरंभजाने। बसनकामक्रियेचें सुखदेखोनि विरक्ताचे सवेचेलकुरी ४ विषयशिणा निरोहे पुरिनशिणांसावधनाहे जेवि
कुहिलाबानिसवाय कोटीजेसा ५ कोंनेरीउडे नानाकोडीनाकडे नहीनेविलाकाहे मागेना स्वर ६ तेमाजा विषयांत्वागी उडीघालुनउमे आगी व्य
सनांचाआंगी स्वेणीमिरवी ७ फुडेपडेनव मृगवादवीहाव परिनुलणे मावु रोहिणीची ८ तेमाजन्मोनिमृत्युवरी विषयस्वासिनाबकुनीपुरी नद्रीचा
सनेधारी अधिकप्रेम ९ पहिलिबाव्हरा आडवाहे निपिसें जमरंतनरुमीमासे भुलोनिबांके १० मृगस्त्रीभोगितांथावा बाईकुलागयवा तेन्हांतो
मिषमभावा बाडकाआणि ११ आधुस्वालें जेसे तेसेंबावें पुरिविस पढिलेवनुनवनत्रासे विषयाशिजो १२ आराणयांसाग इ अत्ताताशिपार
नाही आनांआणिकें कांही चिंता १३ अहंकारः तरिदेहहा मिआत्मा ऐशायाजा मनोधर्म रंगकरी १४ आणितुणें कांपुरें जेनेकांहीआप
े तयाचेनिसकारें कुंथाआगे मलकोगेविलुनिभोजें देवनडीजेसा फुंजे तेसा विद्याधरनिमाजे उनाणाचाले १६ लणेमीचिएक आधी माझा
विधरीसपत्नी माझी आचरती काणशीआहे १७ गाहींमाजनिपाडेंवाउ मीसर्वज्ञराकहट ऐसासर्वनेधेयुउ १४
धुउनिगांके १८ आधिगस्ता मनुष्य मांगंदेखांमंयसमेगा। पुढिलांचें १९ पेंयुणतेवुलासवाये स्नेहउनमाये नेपुंवकिजेयुहाये मशीतेमा २० जीवनेंति
उपिडी वाजिलामाणमाडी आगलातडी जगोनेरी २१ अध्यमाध्यन्काशकुरी नेवुलेनीनिववाराधरी नयादीणानिवेपरी सुविद्या २२ आषधाचेनिगावें
अमृतें जेसानवजउसावुध कांविषउनिपरंत सर्पाडध २३ तेमामहणीमत्तेर सुमतीअहंकार तपीजाने अपार नागवेद २४

अंगनगरीशेणवदुसवा आरंधारगविला नेसागवेपुरुगला सवडीना २५ जोयाणेऐसानलवे पापुरतविनुवे गुणयांशिनांगवे - फुरसजेसें २६
किंवकुनातपापीनरी अगान्आवादीश्री हंनिकसंगानुजरी बोलनअसें २७ जन्ममृत्युजराव्याधिदुःखदोषानुदर्शनं ३० १२ नूनारुदीने
आणिपंथनयंा गांदहसामथ्रि नद्रवुकाविंयाजुन्मानेगा २८ कुजथाउपपागकेला तमताव्यव्हारीदेथला पा निस्वगमनविला विमुत्तेजेसा २९
कांवादानिमालाविलें तेनेसंविकडवालें कीपुडतीवादवुआलें। मुणोनेसे ३० कादईरसापाचा नादी। नानसमवुडी नामूक्षिकांचियाजाडी म्हरेना
नेवी ३१ नेवानीनवहीद्वारस्वती तीदेहाचीउनजितीनाणाजालोंनेचिजी मनुनानपा ३२ मातवाउरस्कुहरी मनिविष्णवाद्वापुरी नवीनवसमूरी उक
जाजी ३३ नुपुगर्भीउजथा निजालीजन्मा तुकाहीनिसर्वथा नावनीजा ३४ मधमत्रपकी जेवोलनेवांगी देखानिजानुधुंकी आमनेष ३५
काचीचानाजन्मगेलु पाहन्नपुउनीनि हयमेगमुंवाटले नाहीनया ३६ मृत्यारदर्शने आणिनुयाजीपरी जीविताचीफरारी देवाजिनानकुरीम्र
त्युचिना ३७ जिणयाचेनिनिषा मृत्युएकअस हेजयाचेनिमानसें मुनिचना ३८ अल्पोदकींसामासा हेनाटपीश्यावगा तुकतिकांतेमा।
अगाधज्ञेछाहा ३९ कांगारीयाभ्रमी म्हणाधारृष्टिनुधाली गलनुपातागिळी जंगमीन ४० दीपाचीपाअगमगा जालीलहेपतंगा नुणबुवि
पेंगा नयापरी ४१ गंवारनिद्राधरजवनसेनेनरखे नुणतांनेविविधं गाधिसंअन्न ४२ तेमा जीवितांचेनिमिष हामृत्युनाआलाअसे हेने
णवचिरालेसे सुखेंजागा ४३ ीविताडी अशीराजाचीजोडी विषयसुखभोडी मत्युविमानी ४४ परिबापुडाएमें नेणे जेंवेनेसवसुदरांत
विनाशणां रूपेंतेंयर्थ ४५ मंयानें माजणें नेचिजेसें भाणधीणं अपात्पनकरणे मोचिनाश ४६ पांडुरोगें आंगसुटे तयाविनावृदुउ
नेमनणावंनेभुलनें आहारनिद्रा ४७ मन्मुलवभना धांवतयाणायनपसा मीतपरीजपुढा मृत्युनती ४८ तेवुदेहानवनवाद जवर्जरदिवसाची
पवाउ नयनेनवमुनवाउ मीगाचा ४९ नवनवअधिकाअधिक मरणआयुष्यातेजिक उवाणेविनरकें पुसिजनेसे ५०

नी॰ग्र॰ ९३
१३७

गेसेंजीविलनाचे यालवकालनेपाहे हेहाळेहानीनाहे गउकूनपा ५१ किंबहुनापांउवा आंगिवामृत्युनित्पुनवा नुरवृंगोमावा विषयांचिया विषयांचिया ५२
नाश्रतानरशिवारावा पयावाचामहावाहा नपउगावारीवो श्राणिकाचा ५३ म्रात्रश्र्वानें जीविवाचेनिसुखें जेसाकांमृत्युनदेखे। नेसाचिनारूप्पनोषें।
जगानगली ५४ कलाउीलोस्त्वागाउा कांशिखूरोनिसुरकाधोउा नेसेंनरदेखफुउा वाईकआहे ५५ कांश्रउवाहत्तापाणीआले कांजेसें हुंमेपाचे मै
मेनारूण्याचेचढले भुररेजपा ५६ पुष्टिलागवृिधुरो कांनिपाहेनिमरो मत्कुकीश्रादरेशिरा बुगीबळ ५७ दादीसाउवधरी मानहालोनिवारी
नडीजोकरी माषेचाहव्यास ५८ पुढीलीउरीश्रारजु नेवनरदखेनेविश्राधवें कांगोबुधावविलें निगळे श्रावसीनोषें॥५९॥ नेसेंनारुप्पश्राजिवें भोगि
नावाईकपाहेंचे नरखेविनोसाचें श्रकानेगा ६० श्राधरत्र्वानें देखेश्रसमेंकुखें कीविद्यदल्गफुंजे पविनस्पणपाहेमासे ऐसेंमिहोइल ६१ श्राणि
वाईकनेची संनाश्रुसेभरावयाची परिजयानारूप्पाची भूलिनफिरे ६२ नोश्रतानाचेंघर हेसत्यविषवजर नेवीचिपरिमनेथोर चिद्धश्राणिक ६३ न
शिव्याघ्राचियेश्ररवे एकवेचुचरोनिश्रालादेवें नेणोविश्रामें पुढतीधांवे वसुंजेसा ६४ कांसर्पगृहा श्रांत श्रकुपदेवाश्राणिलास्वस्त इनकियासाठीं
निश्चिन नाश्चिकहांय ६५ नेसेंचिश्रवचुटरहहे एकदानीचिवेबालाहे यपरागएकश्रांहे हेमानीनुाजा ६६ चरियानिद्राश्राली श्रानांहदेमाजीसर
ली हमनीघनसंजासपिली मुकलाजा ६७ नेसीश्राहारनिदेचिउनी रागनिवांनुनेवरी नवजानकरी व्याभिचीचिंता ६८ दुःखादर्शनु
श्राणिस्त्रीपुत्राचिमिवे संपनिजवजवफचे नेपारुजेडाव जानीजयाचे ६९ सवचविवियोगपडल विक्वोनिविपनिपडल हेदुःखपुढिल देखुना
जो ७० नोश्रतानगापांउवा रोषादर्शनु श्राणिनाहीनाचिजाणावा नोईद्रिये श्रदामवा चारीयेघ ७१ वयसोचेनिउवांय संपनिचेनिसावाये।
सध्यापसवजाये मरकदीन ७२ नकरावेनेकरी श्रसभाव्यमनी धरी चिंदुनपनें विवरी जपाडामनी ७३ विघजथुनदिधावें मागांजुपनेधावें स्प
र्शेजथनलगावें श्रांगमन ७४ नवजावें नथजाये नपाहवें नेपाहे नखावेंनेंखाये नवीचिनाष ७५ नधरावानासंग नलगावें नेघलाग नाच
रावानोमार्ग श्राचरजा ७६ नाइकावेनेंश्राइके नवालावेनेवके परिदोपहाइलहेनेदखे प्रवर्तना ७७ श्रांगागमनारुचीयावें इनुलीनकला

लपनागवे जेकरणेनिपानाचें मलनुंचिकरी ७८ कांहेंपापपुत्रजहोइल नरकयानननापेइल हेकाहींचिपुढील देखेनाजो ७९ नपांचेनिप्रश्रंगलेंग ज
गीश्रज्ञानदाटेंग जेमज्ञानाहीसुंग सांगाग्राके ८० पविश्रसाहश्रोरके श्रज्ञानचिद्धश्राणिक जेणोउनसम्पुक जाणवेंने ८१ असक्तिःलु०
नरिजपाचीप्रीतिपुरी गुंतलीदेखवशीघरी नवगंधकेसरी भ्रमरीजैशी ८२ साकरेचियराशी देंमलीनउगीमाशी नेसेंस्त्रीचिनश्रावेंगे जयाचेंमन
८३ दुल्यावउवेडकेश्रूजी कांमत्राकुगुनलाउेवुडी नेसादेवसवुउवुडी फकोजाय ८४ नेसेंघरीऊनिनिघणे नाहीजीविनमरणें जयागसुपैहोइनिश्रसणें
फाटीजिय ८५ प्रियानमाचाकंठी भ्रमदादिश्रोवी नवीजीवेंकोपटी धरुनिवाके ८६ मधुरसाद्वाषें मधुकरजनचनेसे गृहसंगापनुनेसे करीजा
गा ८७ इद्धपणींजालें रत्नएकचियायिलें तयांचेंकाजितुलें मातापितरां ८८ नेतुलानिपार्थ।घविचिपाभ्रमाजयाश्रास्था श्रभिष्वंगः पु
त्रादिषुश्रहमेवेतिबुद्धिः लु० श्राणिस्त्रीवानुनिसर्वथा जाणेनाजो ८९ महापुरें नपा तृषाचेंसिन जालियांवक्रागन नेसंगाकुव्यवहा
रजातनपापरी ९० नेसास्त्रीदेहीजाजीचें पुत्रानिपासर्वभावें कांगामीकापकरावें हेंनेणे। ९१ हानिलग्नानेदखे श्रोकवरनवाउवल जपाचीइंद्रियेंए
कमुखें स्त्रियाकेली ९२ चित्रश्राराध्यस्त्रियेचें श्राणिनिपेचनिछंदेंनाचे वानरगारुडियाचें नेसेंहोय ९३ श्रापणपेंहीशिणवी इष्टमित्रदुःखा
वी मगक्रवशचिवाढवी लोभीनेसा ९४ नेसेंचिदानभुपपरसवी गोत्रकुंटुंबावद्भी परिगाविभुरीस्त्रियेचा न्यूनहानेदी ९५ देजिनेदेवांगावी
गुरुनेंवीश्रल्पकचीं मातापितरांहावी निदानपण ९६ स्त्रियेचानरिविषइंकों भोगसंपत्तिश्रनेकी श्राणिवस्तुजेकानिकी जेनेदेखे ९७ प्रमाणे
लेनिपुंज जेसंपनिजेकुवदेवेनं नेमाएकाग्रचिनें स्त्रियेनउपासी ९८ अनमश्राणिवास्तु नेसिपुत्रीचिदेखे यरविपद्र्जागावण्णुक नेहीनाही
९९ उपेनेमरिकोन्हीदेखवलु मगांवरनामेजाउकल नरिथुगचिवुडल एसेंअपा १०० गापटपापाण नमाउीनागाचाश्राग नेमीपापगीर्जनाम्बुगा चि
पनीजा १ किंबहुनाधनंनया स्त्रीचिसर्वस्वजया श्राणितयाचियाजालियां श्राणिप्रेम २ श्राणिकइंजसमस्त नियंचेंसंपनिजात नेजीवाकुनि

ज्ञा॰ अ॰ १३
१३८

आम मानीजोगा ३ गोस्वताना शिमूढ अज्ञानानेणासिवढ हंसमोकवृढ नोनेस्विरूप ४. ऐसेनिजयात्वानिती वेषम्यसाम्याचीशोरवनी वाहेजाम
हामती अज्ञानगा ५ इष्टानिष्टापुपुनिबु अमसमवित्त १४ आणिमानत्रीयामागुरी मोदिलीनरिमाषीनरी आणिकाटांचियापेरमारी
आंदोलेंजेवी ६ नेविप्रियवस्तुपावे नेणंसुखेंजोनचावे आणिनेवीचिअप्रियासवे नखुवदघ ७ अन्ययोगेन मयिचानन्यभाक्तिरव्यभिचारिणी भक्तिः सु॰
आणिमाझाठाइंभक्ति नेफळत्याला गिजयाआथी। इच्छादेहाचीरत्ती नूटोंजेवी ८ नानुरिकांमाचामाने झी गिगेनिसैविरालीजेशी याहटेनारेत्रा
ज्ञावयाचागी ९ नेसामातेंकिरीटी भजनीइयापोचटी करूनिइही विषयस्त्रप १० आणिभजिनल्यासवें नोविषयजरिनपावे नरि
माउीसराणआधुवें टवाळहे ११. कुणबटकुळवाडी जेसस्थानआमटेंवमांडी आधिलाचीपरवडी करीनया १२ नेसांतेसा गुरूमांगोटेक।जया
वासुग्रवादे. रवे नविनयाचामंत्रयिकेंघरनेघ १३ माणिनाने नीनिष्ठुर स्थावरीवक्रपुर नेवी मिनाहीएकसरें निर्वाहजया १४ माझी
मूर्तिनिपजवी नेघराचाकोनीबुसवी आपणदेवाटेवी पावनाय १५ नीचआराधन माझें. कानेंकुळदेवनानेभजे प्रजाविषइंमांडीभोजे
प्रजाव्याना १६ माझें अधिष्ठानघरी आणिवावन्नआनापेकरी। पृथककार्यअवसरी पिनरांचाही ये १७ एकादशीचादिवसी जुतुवापा
उआमवी।नेतुलाचिनागांवी।पंचभिचारिवग्री १८ चतुर्थीनाटकीपाई आणिगणगणशासीही ये चतुर्दशीलणमाये।कुमाखिवोहुरी १९
निसनैमित्तिकसांडी मर्गवैमनस्वंडी आरिस्यवारीवादी भरवापाडी २० पाटीसामवाइपाडे दुलेंशीलिंगाधाने ऐसाएकलाचिआथिवे जोगा
वीजा २१ अखंडकाजनकरी स्थिरनाहृद्माझभरी आघवेंनिगावेहारी अहवनेरी २२ ऐसैनिनोमक देखवीमेराधावने जाणअज्ञानाचाम
नें अवतारजो २३ अविविक्तदेशसेवित्व।तु॰ आणिएकांतेंचोखटें नपोवेंनेनीर्थनटें देखोनिजोरवटें नाहीनोसिी २४ अरतिर्जनसंसदि॥
रति: १६ जयाजनपदीसुरव गजवजेचेंकौतुक वर्णुआवडे लौकिक नेहीनोसिी २५ अध्यात्मज्ञाननित्यत्वभावः १७

आणिआत्मागोचरहोये ऐविजेएकिवस्तुआहे नेआइकोनिडोरवाहे विद्वांसतो २६ उपनिषदांकडेनवचे योगशास्त्रनुरुचे अध्यात्मज्ञानीजयाचें
चिनुनाही २७ आत्मचर्चाएकआथी हेनिश्चयबुद्धीसीमिती पाइनियांमती वेदाच्छकेली २८ कर्मकांडनरिजाण मुखोद्गतपुराणें ज्योतिषीनात्म
णें नेसेहोये २९ शिल्पीअतिनिपुण सूपकर्मीहीप्रवीण विधिअथर्वण हस्तीआथी ३० कोकीनाहीठेलें भारतकरीसगुणनलें आगम
आपादिलेमूर्तहोनी ३१ नीनिनशास्त्रसमंजे वैद्यकबुझे काव्यनाटकीदेंजे प्रवीणनाहीं ३२ स्मृतीचीचर्चा देखाजारेंगारुडिचा निघंटप्रज्ञेची पाइकी
करी ३३ व्याकरणचोखडा।नर्कीअतिगाढा एकअध्यात्मज्ञानीफुडा जात्यंधजो ३४ नेएकवांचुनिआघवाद्याकी सिद्धांतनिर्माणधात्री परि
जळोनेमूळनसत्री।नयाहुगा ३५ मयूराचाआंगीअशेषें पिसुआहतीडोळसे परिएकचिदृष्टिनसे नेसेंनेंगा ३६ नरिपरमाणुपवंदें जरिसंजीवनी
सापडाए नरिवाहवीकोडें कांडभरेंणे ३८ नेसेंशास्त्रजात नेजाण आघवेंचिअप्रमाण पार्था अध्यात्मज्ञानेंविण एकलेनी ३९ पाल्याणिं
अर्जुनापांही अध्यात्मज्ञानाचाठाइं जयानित्यबोधनाही शास्त्रमदो ४० नयाचेंशारीरजेंजाले नेअज्ञानाचें बीजविरूढलें नयाचीअस्मिजिनें
गेलें अज्ञानवेरी ४१ नोजेजेंबोले नेअज्ञानचिफुलले।नयाचेंपुण्यफळलें आर्ले नेंहीअज्ञान ४२ तत्त्वज्ञानार्थदर्शनं १८ आणिअध्यात्मज्ञा
नकाही नेणंमानिठेनाही नोज्ञानार्थ नेदेखेहेकाइ।बोलावेंआस ४३ पैलथडीचीनपवतां पचजोथाथीना म्हणशिद्दीपीचीवार्ता काइहोये ४४ की
हारीनिजयाचें शीमगतिवेंरवाचें नोकेविपरिवरिवेंठविलेंदेखे ४५ नेविअध्यात्मज्ञानजया अनोळखधनंजया नयाशिज्ञानार्थदेखोनयाविष
युकाय ४६ स्पणानिआमांविशेष नोज्ञाना चेंनलनेदेख हेंमागाचेंआगेलेंदेख नलगेतुज ४७ जेथवांसगर्भवादिलें नज्ञानेपोटेंसंधा
ले नेसेंमागिलेपरवालिले नेचिहोय ४८ वांचुनिपावेगळें रूपकरणें नमिळे जेविअवनिळेंआधुळें नेडजेनिळाये ४९ रावउयेउपरती
तानेनिद्रेहमापोनी अमानित्वादिप्रभृती ज्ञानेस्तिणिती ८५० जियेज्ञानपरंआग्रा कलियायविमोहरा अज्ञानयाआकारासहजं येती
५८

Dr. BHAU DAJI MEMORIAL
Dr. BHAU DAJI MEMORIAL

मागाम्याकाचेनिश्चईं ऐसेंसांगीतलेंश्रीमुकुंदें नाउफराटीइयेंज्ञानपरें नेंसिअज्ञान ५२ म्हणौनिइयावाहणी केलिम्यांउपलवणी नांवुनिंदुधा
मेळउनीपाणी फारकीजेकाय ५३ तेंसेंजीनवडवडी पहावीकोरनुसांडी मूळघनीसियावाडी निमिजनालें ५४ तेंवश्रोतांम्हणौनीराहें केंपरि
हरागवृन्नाहे भिन्नीकापुवाचे कविपोषका ५५ तुंनेंश्रीमुरारी म्हणौनलेंभ्रूकुटकरी जेअभिप्रायगव्हरी लोपविलेंआम्ही ५६ मंदवाचेंमनो
गत हाविनआहाशिष्यर्ज हेंहीम्हणतांचिन सांटलहुंसें ५७ म्हणौनिअसोहेंनबोलो पुरिसाविपावितोपलो जेंसांकोतरामध्येविलो श्रवणाकरवा
५८ आतांययावरी जेंतोश्रीहरी बोलिलेंतेंकरीकथनवेगा ५९ यपासनवाक्यासरिसें म्हणौनलेंगूढसिराम जीअवधाननरिसें इवबोलि
ले ६० म्हणतीतुवांपांडवा।आइकिलासोजाणावा अज्ञानभाग ६१ ययाअज्ञानविभागा।पाठिरेवनिपैंगा।ज्ञानविषयसांगा हृदहोउन ६२ ११
चूर्णिका ५ हाचिज्ञानसमुच्चयुजाणावा ५ मूगनिर्वाचलनिज्ञान् तेयभदेत्नमनें।तेंजाणावयाअर्जुनें आशकेली ६३ तरिसर्वज्ञनाम
व म्हणजाणावपावाभाव पविसतेंपाश्रभिप्राय।सांगोत्रातां ६४ श्लोकः ज्ञेयंयत्तत्प्रवक्ष्यामियज्ज्ञात्वामृतमश्नुते अनादिमत्परंब्रह्म
नसत्तन्नासदुच्यते १२ टीका ज्ञेयमिति तरिज्ञेयऐसेंम्हणणें वस्तूतापुणेंचिकारण जेंज्ञानावाचुनिकवणे उपायेनये ६५ यपिति आ
णिजाणितलेयावरतें कांहीकरणेंनाहीतेथ जाणणेंचितन्मयातें आणीजयाचें ६६ जेंजाणितलेयासाठी संसाराकाडोनिकाढी जिरविजाइजेपोटी
नित्यानंदाचा ६७ अनादि तेंज्ञेयुगाऐसें आदिजयानसे तत्परंब्रह्म परब्रह्मआपैसें नामजया ६८ नसदिति जेंनाहीम्हणोंजाइजे
तंवविश्वाकारेंदेखिजे आणिविश्वचिहेंम्हणिजे तरिहेमाया ६९ रूपवर्णव्यक्ती नाहींदृश्यद्रष्टास्थिती तरिकोणकेंसआथी म्हणावेंपां ७० म्ह
णउनिआथिनाथिहेंबोली जेंहेंरवोनिमुर्कजाली विचाराचीमांउली वाटजेथूं ७१ १२ चूर्णिका आणिसत्यतिजनिनाही तरिमहदादिकोणेंगांवं
स्फुरतीकेंवीकार तेणेंविण ७२ मांउघटमठांवी नराकारअसेहा नेंसंसर्वहोउनि सर्वी असेंजेंवस्तु ७३ श्लोकः सर्वतःपाणिपादंतत ११

सर्वतोक्षिशिरोमुखं।सर्वतःश्रुतिमल्लोकेसर्वमावृत्यतिष्ठति १३ टीका १५ सर्वतइति आधवाचिदेशीकाळी नव्हतांदेशकाळावेगळी जेंक्रिया
स्थूलासूक्ष्मची तेंहातजयाचे ७४ तयातेंयाकारणें विश्वबाहुऐसेंम्हणवणें जेंसर्वचिसर्वपणें सर्वदाकरी ७५ आणिसमस्ताहीठायां एकुदा
वीधनंजया आलेंअसम्हणौनियां विश्वांघ्रिनाम ७६ सर्वतोक्षीति पैंसविनपाशिआगडोळे हनाहींवेगळेवेगळे जेंसेंसर्वदृष्टसकळें स्वरूपेंजे
७७ म्हणौनिविश्वतःश्रुत्स हाअचक्षुतागाइपसु बोलावयारस्तु वेदजाला ७८ जेंसर्वांच्याशिरावरी नित्यवसेसर्वांपरी रश्मीपर्स्तिनीवरी वि
श्वमूर्द्धास्तितिपें ७९ पैंमूर्तिनिचिमुरव छतानाजेंसेंदेख तेंसेंसर्वत्रुत्रुराप मोकेंते ८० पयाळागीपार्था विश्वतोमुखहेव्यवस्था आलीवासुपथा
श्रुतीचिया ८१ सर्वतःश्रुतिमदिति आणिवस्तूमात्रागराम जेंसंअसेंसलग्न तेंसेंश्रावणताकान सर्वत्रतया ८२ पालागीआलीतयातेंह्म
णौनिसर्वत्रुणकुतें सर्वमिति गगनजेंसर्वांतें आवरुनिआसे ८३ अपमभिप्रायः यद्वीतरिमहामती विश्वतःश्रुस्पाणिनी तुपाखिये
थामी त्रपकेलें ८४ वाञुनिहस्तनेत्रपाये हृभापतेंपर्के आहे सर्वसून्यवाचामाहे निष्कर्षजें ८५ पैंकल्लोळामकल्लोळ ग्रसिलेतसेऐसेंकळ पारि
ग्रमितंप्रासादेगळे आहेकाइ ८६ तेंसमत्पविगक तेंपेकेंव्याप्यव्यापक तरिवोलावयानावेक करणलाग ८७ पैंशून्यदावावृत्ताले मेंबिंदुलें
ककेले तेंसंअहेतसांगावें बोलेंतेंहेतकीजे ८८ १३ चूर्णिका यद्वीतुरिपार्था गुरुशिष्यसत्यथा आउचपरेसर्वथा बोलखुंठे ८९ म्हणौनि
गाश्रुतीद्वैतभावेंअहेंती निरूपणाचीवाहती वाटकेली ९० तथाचवेदरूक्ती कचिदन्यात्मनाचरन्तोनुचरेन्निगमः टीका कराविरू
द्धादिमय अनुपामायपाचरत :क्रीडतः नित्यंबालुमपुगभगवनया सत्यज्ञानानंतानंदैकरसेनात्मनाचरमोवर्तमानस्पनिगमानुचरेन्मतिपादये
न कर्मणियथ्यां तेंसिआतांअवधारी इयेंनेत्रगोचरआकारी तेंतुगाजयापरी व्यापकअसे ९१ श्लोकः सर्वेंद्रियगुणाभासंसर्वे
द्रियविवर्जितं असक्तंसर्वभृच्चैवनिर्गुणंगुणभोक्तृच १४ टीका २१ सर्वेंद्रियगुणाभासं तरितेंगाजयाऐसें अवकाशीआकाशजेंसें परी

पर्व्हातनिश्चसे तंतुजेवी ९२ उदकहोउनितरकी रसजैसाश्रवणोकी दीपुपणेदीपकी तेजजैसें ९३ कर्पूरलेंकर्पूरी मोरप्यजथापरी जैसेंशरीरहो
उनिशरीरीं कर्मजैवी ९४ किंबहुनापाउवा सुवर्णचिसुवर्णत्वाववा तैसाजेयासर्वा सर्वांगीश्रम ९५ परिश्रमेस्वपूणासाजिवडे तंवतेरवाचि
ऐसेंश्राबडे वंसुनिसुवर्णसांगडे सुवर्णजैवी ९६ पैंगाघोघपिणाकृता परिउहकूउत्तसुहाता वांकिश्रालालोखंडा जाहलाहे ९७ घटाकारेवे
ष्टलें तेथनभगमेवाठोडे मठीजविवोफडें श्रोपंरिसें ९८ सर्वेंद्रियविवर्जित परिनुंतऱ्याकारजैसे नडिंजनीचिकोंश्राकाशें जेविकारहो
उनिमुसें विकारीनोहे ९९ मनुमुख्यांइंद्रियां सत्वादिगुणाघया सात्विसंमेधनंजया आवुउकीव १०० नरिपेंगुणाचीगाठी नोहेवांधेयसांग
उी गेहभ्युरोंद्रियेंफुटी नाहीनेप १ श्रृगाहीताशियदत्रो घटहीनाकारंश्रसे परिहीरचिनोहेजैसे कपिध्वजा २ तेसेंतेंइयें विकारी वि
कारनोहे अवधारी आकारानामपत्तवरी येरसोनेंजेसोनें ३ इयाउघडमझाडिया तेंवंचुपणधनंजया गुणगुणाइंडियां पासोनितें ४
नामरूपसंबंध जातिक्रियाभेद हाआकाराचाभिवाद वस्तुचीनाही ५ असक्तंसर्वभृच्चैव नैगुणगोहेकहीं गुणानुयासंबंधनाही प
रितूपाचाविगाडं आभासती ६ इनक्रियासाटी मध्यांताचापोटी ऐसंगमेकिरीटी जेहेविधरी ७ तरितेंगाधरत्तेंऐसें श्राभ्रांतजेविश्रा
काशो काभातिवृदजैसे श्रारिसेनी ८ गानविसूर्यमतिमंडळ जैसेंधरीतसलिल कारश्मिकरीमृगजळ धरिजेजेवी ९ तेंसयासंवें
धेंविणा यथासर्वांतधरीनिर्गुणा परितंवायांचिजाणा मिथ्यादृष्टी १० निर्गुणंगुणभोक्तृच यथापरीनिर्गुणा गुणातेंभोगणा त
कारम्यकराणां सभीजेवी ११ स्वर्णनिर्गुणाचासंग अथवागुणभोग हानिर्गुणत्याग बोलोंनये १२ श्लोकः । बहिरंतश्चभू
तानामचरंचरमेवच सूक्ष्मत्वात्तदविज्ञेयंदूरस्थंचांतिकेचतत् १५ टीका ७ भूतानामिति जेंचराचरभूतां माजिश्रसेंपउक्ता नाना

वन्हिउष्णता । श्राभेदेंजैशी ९३ सूक्ष्मत्वात्तदविज्ञेयं तेंशेनिश्रविनाशाभावें जेसूक्ष्मदशेंश्राथवें व्यापूनिश्चसेंतेंजाणावें तेंयथेथ १४
बहिरंतश्च जेसकश्रांतुबाहेरी दूरस्थमिति जेएकजवळिदूरी जेएकवांचुनिपरी दुजीनाही १५ अयमभिप्रायः क्षीरसागरीची
गोडी श्रानबुडाउडियेगोडी हेनाहीतयापरवडी पूर्णजेंगा १६ स्वेदजादिप्रभृति वेगळालाभूती जयाचियेंश्रनुस्यूती खोमणंनाही ७
पैंश्रोतेसुरस्युतिळका सहस्त्रघटींश्चनेका मानिविंबांनिचंद्रिका नभेरंजैवी १८ नानालंकारकणाचाराशी भावनारांकिंजैशी कोठेंदीपकाउं
सी एकविगाउी १९ श्लोकः । अविभक्तंचभूतेषुविभक्तमिवचस्थितं भूतभर्तृचतज्ज्ञेयंग्रसिष्णुप्रभविष्णुच १६ टीका १ अवि
भक्तमिति तेसंश्रनेकीभूतजातीं तेंअसेएकिव्यापी विश्वकार्यासुमती कारणजेंगा २० विभक्तमिति लाणा
निमहाभूताकार । तेंघ्रुनितचितयाश्राधार कल्लोलासागर जयापरी २१ बाल्यादिनिहीवयसी येकायाएकीसिजेंवी तेंसंश्रादि
स्थितीभासी अखंडजें २२ सायंप्रातमध्याह्न होतानातोदिनमान जेसेकागगन पालटेना २३ भर्तृविष्णुच ग्रसिष्णुविष्णुक्रिया
तेमा जयानामलक्षणीब्रह्मा । भूतभर्तृच आणिजेंविष्णुनामा पात्रजाले २४ ग्रसिष्णु मगश्राकारहाहा रूपे तेव्हांकडजेंमणिपें तेंहलप
तें । गुणत्रयजंहालोपें तेंजेशून्य २५ नभाचेंशून्यत्वगिळुनि गुणत्रयातेंवुरउनी तेंश्रुन्यमहाश्रुन्यी श्रुतिवचनसंमत २६ श्लोकः ज्योतिषामपितत्
ज्योतिस्तमसःपरमुच्यते ज्ञानंज्ञेयंज्ञानगम्यंहृदिसर्वस्यधिष्ठितं ११ टीका १३ ज्योतिषेति जेअग्निचेंदीपन जेचंद्राचेंजीवन सूर्याचेंनयन ते
स्वजीजेणें २७ जयाचेंनिजजिंपडें नागगणाचुपडे महातेजसुरवाडें राहटजेणें २८ तमसःपरमुच्यते आदीश्रादिजें श्रादी वृद्धीशिजें वृद्धीचु
द्धीशिजें बुद्धि जीवाचाजीव २९ जेंमनाचेंमन जेंनत्राचेंनयन श्रवणाचेंश्रवण वाचेचीवाचा ३० जेंप्राणाचाप्राण जेंगतीचेंचरण क्रियेचेंक
र्तेपण जयाचेंनी ३१ आकारजेणेंआकार विस्तारजेणेंविस्तार संहारजेणेंसंहार पउकुमरा ३२ जेंमेदिनीचीमेदिनी जेपाणीपिउनिश्र

सेपाली नेजाहिरेलावली जेणेनेनें ३३ जैसाकुजापासोन्यास जेगगनाचाआकाश हाआवघाचिभास आभासेनेणें ३४ किंबहुनापांडवा
जेआघवेंचिअसेआघवां जेयनाहीदिसावा हेतभावाशी ३५ जेदेखिलियासवें। द्दष्टद्रष्टृद्दश्यआघवें एकवाटकालवे सामरस्यें ३६
ज्ञानमिति मगनेंचिहोयज्ञान ज्ञानाज्ञयहन ज्ञानगम्य जेणें गमिजेस्थान तेंहीजेंची ३७ कामरलियालेरव जेसेंअकही
नीएक तेसेंसाध्यसाधनादिक एक्यनेम्हणिये ३८ अर्जुनाजेथवाडें नसरेंइंनाचीवही हृदीति हेंअसोजेंद्दढें सर्वांच्याअसे ३९ श्लोकः
इतिक्षेत्रंतथाज्ञानंज्ञेयंचोक्तंसमासतः। मद्भक्तएतद्विज्ञायमद्भावायोपपद्यते १८ टीका १३ इतिक्षेत्रं हवंहेंनुजपुढां आदिसेनसुहाउ
यविलेंफाडोवाडां विवंचुनी ४० म तथाज्ञानें तेसेंचिक्षेत्रापाठी जेवोनिहरखवशीद्दष्टी तेसेंज्ञानहीकिरीटी सांगितलें ४१ अज्ञानाहीकों
तुकें रूपकेलेंनिके जवआपणीटंकें पुरलेपण ४२ तेयं आतांहे एकेंअसत्तिचेनिपवाडें निरूपिलेंउघडें तयपैंगा ४३ उकमिति
हेंआघवीचिविवंचना बुद्धिभरिअर्जुना मुक्तिद्दिंभावना मामियायती ४४ मद्भक्तः देहादिपरिग्रहीं सन्यासकरुनियांजिहीं जीवमाझाया
इं रुनिककेला ४५ एतद्विज्ञाय तेमातेंकिरीटी एसेंजाणोनिसेवरी आपणियांसाटोवारी मीचिहोती ४६ मद्भावायोपपद्यते
मीचिहोतीपरी हेंसुरव्यणाअवधारी सोपीसर्वांपूरीं रचिलीआली ४७ कडापायरीकीजे निरावोमांचवांधिजे अथावीसुपिजे नरोनिजी ४८
लणोनिएकचिमंचले चतुर्धाच्यालीकेलें जेअयाटपणदेखिलें तुम्हंयभ्रते ४९ पैंवाल्कमेजेवविजे तेयासएकविसागहं
५ पद्भवीअवंघचिव्यात्मा।हेंसांगोनिवीरातमा परितुम्हेयाधर्मा मिकेलना ४९ ५ कीजे।तेंसेंएकचिहेंचतुर्व्याजें कथिलेंआसी ५१ एक
सत्राकज्ञान एकतेंयाक्अज्ञान हेंभागकेलेंच्युवधान जाणोनितुम्हें ५२ १८ चूर्णिका आणिगसेंनिहोपार्था आणिहाअक्षिमायतु
ज हाना।नयेचिनरिहेंमवस्तौ एकवेचसांगों ५३ आतांचकूंगाइनकरु एकहीलणोनसरु आत्मानात्मयाधरु सविसापाउ ५४

परितुवांश्मकेकरावें मागोनतेंच्याख्याचें जेकानातेंनामवचावें आपणपैंगा ५५ पार्थाकृष्णजीचियाबोला पार्थरोमांचितनाला नेथरेवलु तीउगला
उचंबलेना ५६ ऐसेंनितोपूलावेग धरूनिस्लणेश्रीरंग प्रकृतिपुरुषविभाग पुरिससांगों ५७ नयामार्गातेंजगीं सांख्यम्हणताविपोग़ी तयाचि
येमाहिवेज्ञागी मीकपिलजाला ५८ तोएकनिहीयं प्रकृतिपुरुषविशेष म्हणेआदिपुरुष अर्जुनातें ५९ श्लोकः प्रकृतिंपुरुषंचैवविध्द्यना
दीउभावपि विकारांश्चगुणांश्चैवविद्धिप्रकृतिसंभवान् १९ टीका १ प्रकृतिमिति नरिपुरुषअनादिस्याथी आणितें विलायुतिप्रकृति
सवेंमदिवशिदिवुसराची नयापुरी ६० कीरूपनोहवायां रूपालागलीछाया निकटवादधनंजया कणेंशीकोंश ६१ विद्धीति तेंशिजाणतंचटें
ऐकोइयएकवाटें। प्रकृतिपुरुषेंप्रकटे अनादिसिद्धें ६२ पैंसत्वपलानावें तेंमाधीतसंच्याधवें।तेविपृथेंनाणावें प्रकृतिपैंगा ६३ पैंसत्कनरोसें ज
यातेंम्हणितलेंअमे तोपुरुषहेंअनारिसें नवोलोनिधिदें ६४ इपेंयानातेंनावें परिनिरूपणआनतकें हेंम्हणनतुकावें प्रउनीपुउनी ६५ नरिकेवळ
जेस्मा तोपुरुषपंडस्कता प्रकृतितेंमम्स्ता क्रियानाम ६६ विकारांश्चेति बुध्दिइंद्रियेंअंतःकरणं इत्यादिविकारभरणें आणितेंतिन्हीगुण सत्वादिक
६७ विद्धिप्रकृतिसंभवान् हाआघवाचिमेळावा प्रकृतिनानिजाणावा १९ चूर्णिका आणिहेंचिसंभवा कर्मांसिया ६८ श्लोकः
कार्यकारणकर्तृत्वेहेतुःप्रकृतिरुच्यते २० टीका १९ कार्यकारणकर्तृत्वइति नृथइच्छाआणिबुद्धी घडवीअहंकारेंशीआधि मगतियांलावीवे
धि कारणाचा ६९ तेचिकारणव्याकावया जेंसत्वधरणेंउपाया नयानामधनंजया कार्यपैंगा ७० आणिइच्छामदाचाचा
भागलीमनातेंउववी जेंइंद्रियेंराहाटवी तेंकर्तृत्वपैंगा ७१ लणोनितिहींरूपेंजाणा कार्यकर्तृत्वकारण प्रकृतिमूलहें राणा सिद्धांताचालणें ७२ पुरु
षइति एवंतिहींचेनिसमवायें प्रकृतिकर्मात्मरूपहोये परितयागुणावाटेंवाप त्याचिसाचिरखें ७३ जेसमत्वअधिष्ठिजे तेंसात्विककर्मलणिजे जेरमोगु
ण निपजे मध्यमतें ७४ जेकाकेवळनमें होतीनियेकर्म निषिद्धेंअधमें जाणतियें ७५ एवंगोनिसनासतें कर्मेंप्रकृतीलवहोतें।तयाप्रसुनिमि

गींउलें सुखदुःखा ७६ अमंगीं दुःख उपजे सत्कर्मी जो सुख विजे तयातें ही आवो लिजे भोग पुरुषा ७७ सुखदुःखें जंव वरी निपजती
साचोकारी तंव प्रकृती उद्यम करी पुरुष भोगी ७८ २० टीका प्रकृति पुरुषाची कुळवाडी सांगतां असंगडी जें अमूर्ती अमू
जातवाये ७९ आणि अमूर्ती अमूर्तिये संगतिनासाये जें अमूर्ती जगविये चाजरेका ८० श्लोकः पुरुषः प्रकृतिस्थो हि भुंक्ते प्रकृ
तिजान्गुणान् कारणं गुणसंगोस्य सदसद्योनिजन्मसु २१ टीका ४२ पुरुषः जें तों अनंग पांथा निकवडा नुसधा जीर्ण अजिर
हा पासु निद्रिस्त ८१ तयाअऊ नाम पुरुष येई बोली सांगा नपुंसक किंबहुना एक निश्चयो नाहीं ८२ तो अचक्षु अश्रवण अपाणि अचरण
रूपनावर्ण नाम नाथी ८३ प्रकृतिकर्मा रूप नाहीं परि जिनतुळ यात्रेजाय तयासि निरुत रूप नाहीं नाम पुरुषा ८४ प्रकृतिस्थोहि अर्जुनांका
हीं विजेय नाहीं तैंता प्रकृतिचा भर्तार पाहीं कीं भोगणें ऐसें याहीं सुखदुःखाचें ८५ तो जरी अकर्ता उदासु अभोक्ता परि इया पतिव्रता भोग
विजे ८६ जिये तें असुमारु रूपा गुणाचा ढाचु तें भलतें मांखेचु लेखाअसी ८७ इये प्रकृतिनंद गुणामयी हे विनोद किंबहुना सावयव गुण
तें विहे ८८ ते म निसगाणी नित्यनवी रूपा गुणाची हे आघवी जडा गतही माजवी इयेचा लाज ८९ नामें इया प्रसिद्धें स्नेह इया लेणें इंद्रियें नवु
डं इयेचेनी ९० कादम्ब नंद हें नपुंसक कीं जें त्रिभुवनीं लोक गोमेंस अलोकिक करणें इयेचें ९१ हे अभागाचें महाद्वीप हे व्यामोह रूप विकार
तमप इयाक स्त ९२ हकामाची मांउवी मोह वनीची माधवी हे प्रसिद्ध देवी माया इये नाम ९३ हे वाक्य पाचि वाटी हे साकार पुण्याची जाडी हे प्रपंच
ची थाडी अभंग हें ९४ कळा ये चुनिजा लिया विद्या इया विकलिया इच्छा ज्ञान क्रिया व्याली हे ९५ हे नादाची टाकसाळ हे चमत्काराचे वेळाऊ २०
इ किंबहुना सकळ खेळ इयेचा ९६ जे उत्पत्ति प्रलय होत ते उपरे सायंप्रातर हे अद्भुत मोहने हे ९७ हे अद्वयाचे दुसर हे निःसंगाचे
सोयरें जें निरालंबें जीं घरें नांदत असे ९८ इये पतेयेनु सवरी सौभाग्याची व्याप्ति थोरी सगाजि नियाआवरी अनावरात ९९९

तया चातवंगेंड निपटुनि कांहीं हीं विनाहीं प्रकृति जो गि नि कीं तयाआघवेंहीं आपण चि होये १००० तया स्वयंभाची संभूती तया अमूर्ती
ची मूर्ति आपण होय स्थिती गवतया १ तया अनादिची आदि तें तया अमूर्ताची मूर्ती आपण होय स्थिती तया पूर्णे चि तृप्ती तयाअकुळाची ज्ञा
ति गोत्र होय २ तया अचर्चाचें चिह्न तया अपाराचें मान तया अमनस्काचें मन बुद्धि हा होय ३ तया निराकाराचा आकार तया निर्व्यापाराचा व्यापार निरहं
काराअहंकार होउनि ठाकू ४ तयाअनामाचें नाम तया अजन्माचें जन्म आपण होय कर्म क्रिया तया ५ तया निर्गुणाचे गुण तया अचरणाचें चरण तयाअ
श्रवणाचे श्रवण अचक्षूचे चक्षु ६ तया भावातीताचे भाव तया निरवयवा अवयव किंबहुना होय सर्व पुरुषाचें हे ७ ऐसें निजगा प्रकृति आपलीया सर्वव्यापी त
याअविकारातें विकृति चेष्टवीता ८ तेष पुरुषत्व तेच येमे तें इये प्रकृतिचे दशे चंद्र आमावास्ये परिखातवी ९ विरख्य बकुचोरवा मिनत्ये पावालाएका रसहोयं पांति
का जैसा परी १० कांसाधूं तंगारडी संचुरानि रुपमची नाना खुरि नाना अभाची दुरिनकी जे ११ ते षपय पश्चा पारी कावद्धिंत्तेमा काष्ठी गुंडूनि घेतल्या परी स्वरूप
१२ राजा परधीन जाला कां सिंहरोगें जधला तैसा पुरुष प्रकृती आला स्वतें जाणुके १३ जागतान रसहसा निद्रापिटलिजेमा स्वप्निंचे या भोगा वरपकी जे १४
भुंके तेमें प्रकृतिनालें पणें पुरुषा गुणा भोगणें उदासअतुरी गुणें आतुउ जैसा १५ कारणं गुणसंगोस्य तेसें अनादि नित्या होये आंगी जन्म मृ
त्युचेघाय वाजती नव्हताहे गुणसंगतां १६ परितें गमसंपाथा जैसें तानले लोह पिटितां देव द्विजी वरी विपांता वोलिजती जया १७ कां आंदोलिया उदक
प्रतिभा हाय अनेक तें नाना लरवतीलोक नदी जैसी १८ दर्पणा विपानवचिका उजेपणे जैसे भूरवा कुंकुम स्फटिका आंडिक नलगमे १९ तैसा गुणसंग
में हा अनन्मा जन्म पावन ऐसा गमे यहु वीना ही २० सरसंधानि जन्मसु अथमोंत मयोनी यथा विग्रऐसा मानी जैसा संन्यासी होमवन्नी अंत्यजा
दिजाती २१ स्लगोनिकुत्त्व चुपुरुषा नाहींहोणें भोगणें देखा येष गुणासंग विशेषा आगामध्य २२ श्लोकः उपद्रष्टानुमंताच भर्ता भोक्ताम
हेश्वरः । परमात्मेति चाप्युक्तो देहेस्मिन्पुरुषः परः टीका ८ उपद्रष्टा हा प्रकृतिमाजि जैसा गुडं जैसा वोयवा यथा प्रकृती पैं वीनभा ते कुलापाउ

प्रकृति सरिते चालती मेरूसारिखी रीती माजि विंबेपरिसोटी लाटोनेली २४ हनुमंतनाव प्रकृतियेणेंजिये पाचियासुनाजगविये भर्जा या
लागि बिये वेरतहा २५ हाअनंतेंकार्येंकिरीटी जियामिळनीउपास्ती तियाशिवुनियपाचापारी कल्पानसमऽयी २६ भोक्ता हामहद्भूलगासांवी
ब्रह्म गोळकलायवी अपारपणमवी प्रपंचात २७ महेश्वरः प्रकृतिहोयजाये हाअसनिनिश्चि आहि लागातिआग्रलाचेंहोये शासनहा २८
परमात्मेतिचाप्युक्तो पेंययामाझारी परमात्माणेंनेजेपरी बोलिजेअवूधारी ययातेची २९ देहेस्मिन्पुरुषः परः आणाप्रकृतिपरता
गाकआथी पउरूता ऐसाप्रवादनतुजा पुरुषहोये ३० श्लोकः यएवंवेत्ति पुरुषंप्रकृतिंच गुणैः सह। सर्वथावर्तमानोपि नसभूयोभिजायते २३
टीका ६ यइति जोनिश्चिवूळपणेयेणें पुरुषापयाजाणे प्रकृतिमिति आणिगुणाचें करणें प्रकृतिचेंने ३१ हेजपरेछाया पेअळ
हमाया ऐसानिवाउधनंजया जेविकोजे ३२ येणेंपाडेंअर्जुना प्रकृतिपुरुषविवेचना जयाचेंपासुना गोचरझाली ३३ सर्वथावर्तमानोपि तो
शरीराचेनिमेळें करूकांकर्मसकळे परिआकाशाधूमेनमेळे तेसाअसे ३४ नेमि जोआधिलानिदेह जोनघेपेंदेहमोह देहगलियांनोदें पुनरपितो
३५ ऐसानयाएक प्रकृतिपुरुषविवेक तुपकारअलौकिक करीपेंगा ३६ २३ चूर्णिका पुरिहाचिअंती विवेकभानुचियापरी जहयेनेअवधा
री उपायबहुत ३७ श्लोकः ध्यानेनात्मनिपश्यन्ति केचिदात्मानमात्मना अन्येसांख्येनयोगेन कर्मयोगेनचापरे २४ टीका ४ केचिदिति
कोण्हीएकसुभया विचाराचाआगिगं आत्मानात्मकिटा पुटतेउनी ३८ छत्तीसहीवर्णांभेद तोडुनिनिर्विवाद निवडिलोशुद्ध आपणपें ३९
ध्यानेनेति तयाआपणपेंपाचापाटी आत्मध्यानाचियाहृष्टी देखतीगाकिरीटी आपणपेंची ४० अन्येसांख्ये आणिकेये दैववगें चित्तरेती
सांख्ययोगें एकतेअगत्वें कर्माचेनी ४१ श्लोकः अन्येत्वेवमजानन्तः श्रुत्वान्येभ्यउपासते तेपिचातितरन्त्येवमृत्युंश्रुतिपरायणाः २५
टीका ७ अन्येत्वेवमजानन्तः येणेंयेणेंप्रकारें निस्तरतीसांचाकारें हेंभवसागरहेंवरें आघवेंची ४२ श्रुत्वान्येभ्यउपासते परिनेक

२१

सिलेंऐसे अभिमानदवडूनिरंगें एकोचेयाविश्वासे टेंकूनीबोला ४३ जेहिताहितदेखती हानिकवणवाघेपती पुसोनिश्रमहरिती देतीसुख ४४ तयां
तेनिमुखेंजेनिघे तेतुलेंआदरेंसांगे मेकोनियाआंगें मनेहोती ४५ श्रुतिपरायणाः तयाएकलियासुनिनोवें वेचितीगाआघवें तयांअक्षरांविवेकें लोग
करिती ४६ तेपणि तेहीअतीकष्टधन्ना इयामरणार्णवमना पातुनिनिघतीगाजा गोमटेया ४७ हेंऐसेंसउपाय बहुतसंयेपआहे नाणावयाहोये एकिवक्त
४८ २५ चूर्णिका आतांअसोंहेंबहुत पेमर्वार्थाचेंमथित सिद्धांतनवनित देतुंतुज ४९ येतुलेनिपरूस्ता अनुभवलाहाणाआइता येरतंतुजहाना माह
सनाही ५० म्हणोनितेबुद्धिरचु मनवादरवांचुं सोनिवनिर्वचुं फलितार्थची ५१ श्लोकः यावत्संजायते किंचित्सत्वंस्थावरजंगमम् क्षेत्रक्षेत्रज्ञसंयोगात्तद्विद्धि
भरतर्षभ २६ टीका ६ संबेति तरिक्षेत्रज्ञयेणेंबोलें तुज्याआपणपेंसाविले आणिक्षेत्रहीमागितलें आपवेंची ५२ कांतेजाआणिउ रहग भेटिना
लियावीरा मृगजळाचेयापूरा तुपहोय ५४ × तयांपरपराचामेळी पातूदिति होउनभुतेसकळी अनिळसंगेंसलिली कल्लोळतेसे ५३ ×
नानाधाराधरधारी सचवनीवसंधरी तुहिंजेजेविश्वंकुरी नानाविधी ५५ तेसंचराचरआघवें जेकांहीजीवनावं तेउभयपयोगसंभव तद्विद्धी
ति ऐसेंजाण ५६ यालागिअर्जुना सेकृताप्रधाना पासुनीनहोतीभिन्ना भूतव्यक्ती ॥ ५७ ॥ श्लोकः समंसर्वेषुभूतेषुतिष्ठंतंपरमेश्वरं विनश्य
त्स्वविनश्यन्तंयःपश्यतिसपश्यति २७ टीका १२ समं पेंपटतंतुनोहे तरईतंतुचिनेआहे ऐसासेंलीळाचापाहे एक्यहेंगा ५८ सर्वेषुभूतेषु
भूतेंआघवींचिहोती एकांचीएकआहती पेंभुतनतीति वेगळालीअसे ५९ यांचीनामेंहीआनानें अनारितीवर्तनें वेषहीशिनाने अनेकाने ६० गा
मेस्तानिकिरीटी भरतभिन्नीपाटी तरितुमानियाकोटी नुजाहतीनिघो ६१ नानाप्रपानततीचें दीर्घवक्रेवर्तुलें होतीयेकिपचीफळें तुविणिरोंची ६२
हेतकाउन्नतांकुडे परिवांधिवांधियेंचेंहेनसोरे तेसीभूतेंअवघपरे परितस्कलज ६३ अंगारकणीवहुतसी उष्णतासमानतेसी तिष्ठन्तंपरमेश्वरं तेसाना
नाभूतराशी परब्रह्म ६४ गगनवृष्टिधारा परितायाएकवीरा तेमायाभूताकारा सर्वांगीजो ६५ हेभुतग्रामविषम परितेवस्तूयसम घटमठीजैसा

जयापरी ६६ विनतुपन्नविनुश्यंनं हानासतांभूताभास येथ आत्मा तो अविनाश कूपरागीर कीं कस सुवर्णता १६२ यः पश्यति एकजीव
धर्महीहीन जीवें शी अभिन्न जो देखे समतो सुनयन नानियामाजी ६८ सपश्यति नानाचाळी जाणे जेवि सा माजि जो समतो वीरेंद्रा हेस्कीनितो हें बहुतसा भा
ग्याचा तो ६९ श्लोकः समंपश्यन्हिसर्वत्रसमवस्थितमीश्वरं नहिनस्त्यात्मनात्मानंततोयातिपरांगतिं २८ टीका ११ नहिनस्तीति हेगुणेंद्रियको
डी देहधातुचितुधडी पंचमहाभवयाची कुडी दारुणे हे ७० हें जघडुपांचवेजली हे पंच धाम्रा गिळागळी जीवपंचाननासापडली हरिणाकुटी हे ७१ ऐसेंअ
सोनिदयेंशारीरीं कोणा नित्य बुद्धिचीसुरी अनित्यभावाचा उदरी शाटीविना ७२ पुरिदयेंदेही असतां तोनयेचि आपणेयाघाता नतोयाति परांगतिं
आणि शरिरीं पंडस्कता नेथचि मिळे ७३ जेथयोगज्ञाना चियेम्रो वोलाडुनि जन्मकोडी नमिघोडया भाषाबुडी देती योगी ७४ जेंस्वर्गका रावें पैलतीर जेंना
दाचें पैलमेर तुर्येचें माजिघर । परब्रह्मजें ७५ मोक्षासगठगती जेथ येती विश्रांती गंगादिकआपापति सरिताजेवी ७६ नेंसुखयेणेंचि देहें पायपक्षालुनि
यांल्याहे समर्मिनि जोभूतवैषम्यें नाहिं विषमबुद्धी ७७ समवस्थितमीश्वरं दीपा वियें कोडीजैसे एकचितेजअसरिसें नैसाजो अस्मितचिअसे
सर्वत्रईश्वरा ऐसें निसमते पंडुसुता जिये जो देखतु सांता तोमरणा आणि जीविता नांगवे फुडा ७९ स्मणोनितोदैवागळा बुर्णितअसावे आवेचा जेमाम
ग्रामें डावा लागलातया ८० श्लोकः प्रकृत्यैवचकर्माणि क्रियमाणानिसर्वशः । यः पश्यतितथात्मानमकर्तारंसपश्यति, २९ टीका ४ प्रकृत्येति
आणिमनबुद्धीप्रमुखें कर्मेंद्रियें असेषें करीप्रकृती विशेषें देखे सा वेजोगा ८१ नयति धुस्त्रीं राहटनिघरी घरकांहीनकरी आभधावेंअंबरी अंबरतें
तें ८२ नेवीप्रकृतिआत्मप्रभा खेळेगुणांविविधारंभा येथआत्मा तो वांधवा नेणोंकवणा ८३ सपश्यति ऐसेनिश्चये निवाडे जयाचा अंजीवी उजियेडे
अकर्तेयातें फुडें देखिलें तेणें ८४ श्लोक यदाभूतपृथग्भावमेकस्थमनुपश्यति । ततएवचविस्तारंब्रह्मसंपद्यतेतदा ३० टीका ८ यदेति एऱ्हवी
नें त्रिअर्जुना होउअब्रह्मसंपन्ना जेंयाभूताप्रकृतीभिन्ना दिसती एकी ८५ न्हहेयांजें ज्ञानची परमाणुकणिया जैसी रश्मिकरमंडळी सर्या

चेंनेवी ८६ गुंतरिदेही अवयव मनी अवघे पै भाव विस्फुलिंगमर्व वह्निएक ८७ नैसेभूताकारएकातें येपहे स्थिरिं गुसाचें जें अससंपद्यतेतदा तेंविश्वसमृप
त्तिचें ताकें लागे ८८ अपभावः मग नितिपत्रिये कडे ब्रह्म तेचि देखे जिवघडे किंबहुना जोडे अपारसुख ८९ ह्मणुनि शार्या प्रकृतिपुरुष अवस्था गायेंग
यप्रतीतिपथा माजिजाली ९० अमृतपेयुचा कीनिधानुदेखिलें जोचां तेंतुलाजिह्वा मानावाहा ९१ तांतुनिमा लियेप्रतीती गृहबांधणें जें चिती तेंआ
तानांसुभज्ञापती यपावरी ९२ ऐसें देवें मणितलें म वगवोसी आरंभिलें तेंथअवधान देकेलें सर्वांग तेणें ९४ श्लोकः अनादित्वान्निर्गुणत्वा
त्प 30 उर्मिकाकौन्तेय ३० टीका नरिएकदानिबोल बोलिजती सखोल देरअवधानाचीबोल मगतें घेई ९३ ।।त्परमात्मायमव्ययः । शरीरस्थोपिकौं
तेयनकरोतिनलिप्यते ३१ टीका २६ परमात्मायं तरिपरमात्मा सणिये जो एसाजाणसुत्रपें नघीजुवेलिंचिये सर्वजैसा ९५ कांजेंनचा आदि
पाणी जो असतचि असेकिरीटी माजिविंवेतें दृष्टी आणिकांचिये ९६ शरीरस्थोपिकौंतेय नैसाआत्मादेही आपुलेपणेंपहे कार सत्यतेंमिनाहीं तो
ह्रीचितेचे ९७ दर्पणीवदननैसे बिंबलेयाना मअसे देहीवसणें नैसें आत्मतत्त्वाची ९८ तयातें देहासणती भेटी हे सपारनिजावगोष्टी पवनापाषाण
गाठी कहीं असे ९९ अग्निआणिपिसा रोगसूवावा कैसा कैतनासारा आकाशा इच्चियेरी १९०० एकनिघे पूर्वेकडे एकतें निघे पश्चिमेकडे नियें
भर्तीनिपाडे संबंधहा १ उजेडा आणि आंधारेया जो पाडअसता नमया तैसा निर्गा आत्मया । देहानाणा २ नक्षत्रांआणि दिवसा । कनका आ
णिकापुसा अपाड कांजैसा तैसा याशी ३ देहतंबुपांचाचें जालें हे कर्माचागुणीगुंतलें भवतसेचक्रीसुरवें जन्ममृत्युचा ४ हें काळानलाचा तोंडी
पातली नवनिताची तंडी माशीपारवपारवडी तंवहेमरे ५ हें विपायें अग्नीतपडे । तरि भस्म होऊनिउडे जालें श्वानाचेपडे परतें विष्ठा ६ यपाडु
कहोही काना तरिहोयकिमीचा पुंजा हापरिणाम कपिध्वजा कश्मळजा ७ ययादेहाची हे दशा अनादित्वात् आणिआत्मा तोऐसा पें
आइनित्य आपैसा अनादिपणें ८ निर्गुणत्वात् सकळनातिकळ अक्रियनाक्रियाशीळ कृशनास्थूळ निर्गुणपणें ९

साभासनानिराभास प्रकाशनानाअप्रकाश अल्पनाबहुवस्तु अरूपपणें १० रिक्तनाभरित रहितनासहित मूर्तनाअमूर्त शून्यपणें ११ आनंदनानिरा
नंद एकनानाविविध मुक्तनाबद्ध आत्मपणें १२ येतुलानानेतुला आइतानारचला बोलतानाउगला अलक्ष्यपणें १३ अव्ययः सृष्टिचाहोणा
नरचे सर्वसंहारेंनरचे आथिनाथियारोहिंचे पंचतुहा १४ मवेनावर्षे वाढेनारवंचे विटेनावेचे अव्ययपणें १५ एवंरूपेंआत्मा देहींम्हणती प्रियोलेसा
तेंमगाकृतीयोमा।नामंजेसें १६ नकरोति तैसेंतयाचियेअनुस्मृती होतीजातीदेहाकृती तोंधेनासांगिजमती जैसाजैसा १७ अहोरात्रें जैशी येती
जाती आकाशी आत्मसत्तानेशी देहेंजाण १८ म्हणोनिशरीरीं कांहीकरवीनाकरी आइताहीव्यापारी सज्ज्नोहे १९ नलिप्यते याचिस्वरूपें
उणापुरानेंघेपे असोतानालिंपे देहीदेहा २० श्लोकः यथासर्वगतंसौक्ष्म्यादाकाशंनोपलिप्यते सर्वत्रावस्थितोदेहेतथात्मानोपलिप्यते ३२ टीका २
यथेति आगाआकाशकेंनाही हेंनसिंपेचिकवणीठाइं परिकाइसेंमिंकूहीं गाहेनाजैसें २१ सर्वत्रेति तैसासर्वत्रसर्वदेही आत्माअसतचिअ
सेंपाहीं संगदोषेंएकेंही लिप्तनोहे २२ ३२ चूर्णिका पुढतपुढतीयेथें हेंचिलक्षणनिरुतें जेंजाणावेंक्षेत्रज्ञातें क्षेत्रविहीन २३ श्लोकः
यथाप्रकाशयत्येकः कृत्स्नंलोकमिमंरविः क्षेत्रंक्षेत्रीतथाकृत्स्नंप्रकाशयतिभारत ३३ टीका ६ यथेति संसर्गें चेष्टिजेलोहें परिलो हभ्राम
कनोहे क्षेत्रक्षेत्रज्ञाआहे तेतुलापाड २४ दीपकाचाअर्ची गाहरिवाहघरीची नहींविगबीकुकोडिची दीपाआणिघरा २५ काष्ठाचापोटीं व
न्हिजैसाकिरीटी काष्ठनोहेइयादृष्टी पाहिजेहा २६ अपाउनभाआभाळा रवीआणिमृगजळा तैसाचिआत्माहीजोवळा देखावापे २७ हेंअसो येचिअ
सारें गगनोनिजेसांकुर्के प्रकटवीलोक तोवेंनाव २८ क्षेत्रमिति येथक्षेत्रजनतोऐसा प्रकाशकक्षेत्रावभासा यथावेरों तेंहेंनपुसा शंकानेघा २९
२९ ५ श्लोकः क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोरेवमंतरंज्ञानचक्षुषा भूतप्रकृतिमोक्षंचयेविदुर्यांतितेपरं ३४ ॐ तत्सदितिश्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायांयो
गशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादे प्रकृतिपुरुषयोगोनामत्रयोदशोऽध्यायः टीका १९ क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोरेव शब्दतत्त्वसारज्ञा पदेस्पगीतेचिमज्ञा क्षेत्रक्ष

ज्ञा अपाएरेखे ३० अंतरंज्ञानचक्षुषा ययादोहींचेंअंतर देखावयाचतुर ज्ञानियांचेद्वार आराधिती ३१ याचिलागिसुमती जोडिलीनपर्सपत्ती शास्त्रां
चीदुभती पोषितीघरी ३२ योगाचियाआकाशा अवघानेरवूदाधिवसा याचियानिराशा प्रवकाचिया ३३ शरीरादिसमस्त मानितातिनृणावृत जीवें
संतांचेहात वाहाणधर ३४ ऐसऐसियापरी ज्ञानाचियाभरोवरी करूनियाअंतरीं निकेहोती ३५ मगक्षेत्रक्षेत्रज्ञाचें अंतरदेखतीसाचें ज्ञानतेंअंत्यत्या
ने वोवाळुंआम्ही ३६ भूतप्रकृतिमोक्षंच आणिमहाभूतादिकी प्रपंचलीअनेकीं पसरलीसदिकी प्रकृतिहे ३७ जेंतेंशुकनळिकान्यायें गुणपणी
लागलीआहे हेंजैसेंआहेतैसेंहोये गातवेनिया ३८ तुरुशीमाळानमाळा एशीविदेमिकजेंजेयो सर्पबुद्धिदवाळा उरलीहोउनी ३९ कांअक्तिनशुक्तिं हेंसत्यहोयपत्र
तीति शेषावीधांनी होउनियां ११४० तैशीवेगळालपणें प्रकृतिपुरुषभिन्ने यविदुर्यांतितेपरं देखतीतेंमीम्हणे असहोती ४१ जेआकाशाऊ
निवाड जेअव्यक्तापैलीक जेसाटलियाअवघड पडोनेदी ४२ आकारजेपसरे जीवतनजेपुविरे द्वैतजेपनुरे अद्वैतेंजें ४३ तेंपरमतत्वपार्था होतीतेसर्व
था जेआत्मानात्मव्यवस्था राजहंस ४४ अयमभिप्रायः ऐसाबीहाआघवा श्रीकृष्णेतयापांडवा उगाणाराचाजीवा निवानेया ४५ येंकल्प
नग्रीचेपुरीं सिंधूंबिजेजयापुरी आपुलपेंतयाश्रीहरी दिधलेंजैसें ४६ आणिकोणादेनाकोण तोनरतैसानारायण कृष्णार्जुनातंश्रीकृष्ण हामीम्हणे ४७
परिअसोतेंनाथिलें नपुसताकांवोलिलें किंबहुनादिधलें सर्वस्वदेव ४८ ३४ तरिराध्यायबीज कीजोपार्थमनी अवघेंतिमनमनी अधिकाअधिक
ज्ञांदी वाढविनसे ४९ स्नेहाचियापुरोवरी आवृचिवादीपचधारी चाऽमर्जुनाचेअंतरीं परिसतातेशी ११५० तेंपसुरगणीठडरे रससजेवणा
रे सिद्ध।मगअवतरे हातेंतैसा ५१ तैसेंजोहोतुमदेवा तयाअवधानाचियालवलवा पाहाव्यास्याखदलेंयांचा चोग्रणीतरी ५२ सुवायुमेतिमे
घसावरें जैसाचंद्रे सिंधुभरे तैसामातवारसआदरें श्रोतेयायेती ५३ आताआनंदमयआघवें विश्वकीजेल देवें तेंयेथपरिसावें संजयपसा ५४
एवंजेंमहाभारती श्रीव्यासदेवेंमानमती भीष्मपर्वसंगती म्हणतलीकथा ११५५ तोश्रीकृष्णार्जुनसंवाद नागरीबोलीविषद सांगोहाउनिप्रबंद

बोलियां ५६ नुसधी त्रिवर्गा निकथा आणि जेसुकीरवाबपथा जेमुगारांचे माथां पायवेची ५७ हाउवेल्याळदूडानुची जेमाहित्यानेंवोनावी अमृ
गातेंचुकीवी गोरिसेपण ५८ बोलाबोलावेंनु निगुणें चंद्राची घेतमाणें रसरंगा खुलवणें नादलोपी ५९ खेचराचेयाहीमनो। आणिसात्विका
चापाडा श्रवणासवेंसुमना समाधिजोडे ६० नेसावादिवृल्लासविस्तर गीतार्थश्रीविश्वंभर आनंदाचेअवार मांडजगा ६१ फिटागविवेकाचीवा
णी। होकां नामनाचुसावयी देखों आवडेतेरवाणी ब्रह्मविद्यवी ६२ दिसोफळतलडोळा विषामहाबोधसुकाळ्या पाहोसुरवाच्यासोहळा माजिविश्व ६३
हें निपजेलुआघवें गेमेंवाल्लिजेलवरवें जेंअधिष्टिःगाय रेंदेवें श्रीनिवृत्तीमी ६४ म्हणोनिअक्षरीसुभेदी उपमा
श्लोककाटीकोंदी झाडादेउनमजिपदी ग्रंथार्थाची ६५ हावायवरिमाने पुरतेयामारखेनें केउंअसेंश्रीमंतें श्रीगुरु
राये ६६ तेणेंश्रीकृपासाबायें मींबोलेंनिजकेंसामाये आणिनुमचियेसभेलाहें गीतासुणां ६७ वरिनुह्मांसंतांचे
पुंपे आजिमीपातलोंआहें म्हणोनिनीनाहे अटके काही प्रभुकाशिमरीसुके उपजेजेविकोनुके नाहींम्हनसानु
टिकें लक्षिमेपुढी ६९ नेद्गीतुह्मासंतांपावी अवा नावीको गाष्ठिकाइडी ययालागिंतंबरसी वृर्षनमी ११७०
किंबहुनाआगांदेवा अवसरमजद्यावा ज्ञानदेवह्मणे बरवा सांगेनग्रंथ ११७१ इकिंसोवाज्ञानेंतेरोजेरें जैंपदपद्मानिकेलीज्ञानेंश्वरें
गोविंदवरवासुखानंदें जगज्जीवनलेखक ११७२ इतिश्रीगीताभावार्थदीपिकायां ज्ञानदेवविरचितायांत्रयोदशोध्यायः १३

॥श्रीगणेशाय नमः॥ ॥श्रीदेवकीनंदनाय नमः॥ ॥नमोस्त्वनंताय सहस्रमूर्तये सहस्रपादाक्षिशिरोरुबाहवे सहस्रनाम्ने पुरुषाय शाश्वते सहस्रकोटी
युगधारिणे नमः॥ १॥ जयजयश्री आचार्या सुमनसुखवर्या महाप्रभावस्वरूपा सुरवरदा ॥ २॥ जयजय सर्वविसावया सोहंभाव सुलया नानालोकहेलावया समु
द्रा ॥ ॥ विकुणाआर्तबंधु निरंतरकारुण्यसिंधु विशदविद्यावधु वल्लभाजी ॥ ३॥ तुज याशिल्पत्री नवविश्वहेदा विरची सकळ हो रजकविकी आघवं स्थिरे ॥४॥
कीडादिला निहृष्टिचोस्थिने हा दृष्टिबंध नियजे प्रतिनूतननाधनूत्तम जे आपणापचारे ॥ ५॥ जेत्र सर्वाधिया माकाणगाबोधकोणा माया येसा आपेआ
पुल्लाधविया नुमोनी तुज ॥ ६॥ जाणोजगी आपबोली नतुझियाबोला सुरसनाल तुम नित्यमात्र आले दृष्टिपथी ॥ ७॥ रविचंद्रादिसूर्य उदयकरिती
त्रिजगती तेतुझे यादीप्ती तनुतेजा ॥ ८॥ जेवव्यवस्थितजे अनि लु जे दैविकोनिनवळे नभतुज माजिरले लपीयपी ॥ ९॥ कवळ
नामापाआसौम जानजी तुझे निडोळस हे असोनगगना हस श्रुतीसहे ॥ १०॥ वेदवानु निंतवनिचारा जननिदिसतुझे आंग मग
आत्मानयामृग एकपत्नी ॥ ११॥ नीणकार्णवाचा गोड पाहुनापठयमेधाचापाउनाही मामहानदीकाड नाणिजती
॥ १२॥ कायुरयलेया भासतनुतुझे सारखेयान ॥ आसाश्रुतीतुजआन नमुलायाउ ॥ १३॥ आणिउजेयाया वमोडे
जेयूपरंत्री नेरवरी तुझे तेतुमाकोणिना उ वरणीवाशिजी यथा वागिंआजी स्फूर्तिसाउनिमिवांना चरणोठिविजेमाथा हेविमल ॥ १५॥ न
दिनू जैसा आहशीनेस । या नमोजी श्रीगुरुराया मजग्रंथोद्य मूर्फ्याचया वेकुराहाइ ॥ १६॥ आताकृपाभाउखबसाउ भूरीमनिमा
श्रीपानडी करीज्ञानपद्मांजोडी थारामानें मृगमी संपूरेननुण संतानुकरणभूषणा लेववीनसुलक्षणा विवेकाची ॥ १८॥ जेगीनार्थनि
धानु सुख हाजन आपलेनु ॥ १९॥ हवाकुस्थ शिराकेवेढे देखतुमाझेबुद्धीचंडोळे नेसाउदयजाजी निर्मळे कारुण्यविबे ॥ २०॥ माझी प्रज्ञावल्ली वेल्हाळ
काव्यहोयसुफळ नावसनहो इस्नेहाळ शिरोमणी ॥ २१॥ ममयुमहापुरे हंमनिगगायपोरे नेसावर्षताठारे दृष्टीचेनी ॥ २२॥ अगाविश्वकधामा तुझाप्रसा
दचंद्रमा करुमनपूर्णिमा स्फूर्तीचीजी ॥ २३॥ जियाअवलोकिलेयामाते उन्मेषसागरी भरितें वोसंडेलस्फूर्तिनें रसवृत्तिचें ॥ २४॥ नवनोषो निश्री

गुरुराजें म्हणितलें विनंतीव्याजें मांडिलें देवाउजें स्तवनतु ॥ २५॥ हें असो आंगाशजदा तो ज्ञानार्थ करुनि गोमटा ग्रंथार्थदावी उत्कंठा। ममा
गोनेदी ॥ २६॥ होकाजी स्वामी हेंचि पाहातहोतोंमी जें म्हणीतलें तें म्हणा तुम्ही ग्रथसांग ॥ २७॥ पहिलें सप्ताकुळें काहेंमाझे निजालें तैसें नाही ठेविलें
वासनेमाजी ॥ २८॥ महूनं दुर्बुचाहीर आंगें विनउमर परिस्थानासुरें पीयूषाचा ॥ २९॥ नरिस्थानायणे भ्रमादें विन्यासे विहूर मूळदाप्रसरे घरवोगि
न ॥ ३०॥ परिसीलाचा आनंदकडे जैसें देहाचेउ पणिणाउ नाआवणीनगरीचाउ ग्रादिदिसे ॥ ३१॥ नेशीबोलीसाचारी श्रवनरोमाशीमाधुरी माल्हमागोनिघरी
गुरुरूपेचा ॥ ३२॥ तूर्णिका नरिगानपादवी अध्यायीगोष्टिरोत्नी श्रीकृष्णजी अर्जुनेची चावलें ॥ ३३॥ जैसेत्रसेतुजयोगें होइजे ऐसेंजग
आत्मा गुणासंगें संसारिया ॥ ३४॥ आणि हा निपट निगनु सुखदुःखभोगीहेतु अपयागुणानीन केवळहा ॥ ३५॥ नविकेसा पाआसंगासंग कोण
तो स्वेनसत्वनयोग सुखदुःखाहिभाग केविनया गुणनेकेसे किनी बाधनी कवणगिनी ज्ञानरिगुणानी विक्रकाउ ॥ ३७॥ एवयपा आघवे
या अर्पावसकरावया विषयपंचीरावेया अध्यायाची ॥ ३८॥ नविनोआनाएसा मस्तकप्रियसा अभिप्रायविश्वेशा वैकुंठाचा ॥ ३९॥ श्री
भगवानुवाच नोस्मरणाअर्जुना अवधानाचीसर्वसेना मेळउनियांताना भोवावेंहो ॥ ४०॥ आसीमागानुजवकूनी ठाविचेहेउपपत्ती परिस्था
सुणाीप्रतीति कुब्जीननिघे ॥ ४१॥ श्लोकः परंभूयः प्रवक्ष्यामि ज्ञानानां ज्ञानमुत्तमम् यज्ज्ञात्वा मुनयः सर्वे परांसिद्धिमितोगताः टीका भूयः
स्मरणनी गापुढती प्रवक्ष्यामि सांगिजेलप्रतिपत्ती गाहाभिलेजे ॥ ४२॥ परं येझूवीज्ञाने हें आपले परिपरणे नोनिजाचे जेआवशोनिधे
नचे भवस्वर्गादिक ॥ ४३॥ अगाभावि कारणें हेंजनमसर्वापरीमीमीहणे ज्ञानाना जेवढ्किहेंनरणें येरेज्ञाने जेमहस्वर्गीनेजाणानी यागाचा
गम्हणनी पारखिकुडी आधी मेरीतया ॥ ४५॥ निये आघवीचि ज्ञाने केल्नीजेणेसमे ज्ञानमुत्तमं जैसावानोमीगगने गिळिजेअंती
॥ ४६॥ कांठदिनेरश्मिजालें लोपिली चंद्रादिनें तेनानाप्रवर्त्याबुमाजें नदीनद ॥ ४७॥

तैसें हें येणें पाहलेयां ज्ञानज्ञाननायकुया म्हणे निधनंजया उजमहे. ४८ पैं तात्वा अनादि जे मुक्तता आपली असे पंडुसुता तो मोक्षहा नायपैं ता । हो येणें ४९ मुनय: सर्वे जयानियाप्रतीती विचारविरीसमी स्ती ने दिनेविसस्तनी मापाउषव. ५० परामिति मुनें मनघालुनि मार्गे विश्रां तिमानिया आंग नेरहीदेहानोगें होतीचिना ५१ मगतेंदेहाचेंबेलें वाळाउनियेकूविवेकें संवनुकीकाराचें मासंजोलें ५२ श्लोक: इदं ज्ञानमुपाश्रि त्य मम साधर्म्यमागता: । सर्गेऽपि नोपजायन्ते प्रलये न व्यथन्ति च २ टीका मुनैंति. नमाझिया नित्यता नित्यते पंडुसुता परिपूर्णपूर्णता माझयाची ५३ मींजैसा अनंतात दें जैसा चिसत्यसिध्द तेसेचि तेथिर झोचिना ५४ जैसी पदरउजैसें गेले जालें चितेसें घरभंगी घटाकाश जो आकाशीमें ना ५५ नातरि दीपमूळिकी दीपाशिरवाअनेकी मिनल्यां अवघीकी होयजैसें ५६ अर्जुना तयापरी सरलीं द्वैताचीवारी नांदें नामाघ्रंटाका हारी मीतुंविरा ५७ सर्गपीति ये णें विपेंकारणें जेपरि मृष्टिचें तुपणें नेही तयाहोणें परेचिना ५८ सृष्टिचेयासर्वादी जयादेहाचीनाहीबाधी प्रळयप्रति तेकें चेंमठयानधी निम जीळपा ५९ इदमिति म्हणेनिजज्ञानपा । अतीतउधनंतपा मींजालेंज्ञानायथा अनुसरोनी ६० भक्तिरहस्य ऐसीज्ञानाचीवाटी वरिलि देवेंआवडी नेवींविपार्थाहीगोडी लाबावया ६१ मंवनयाजालेंज्ञान सर्वांगीनिघालेकान सपांइअवधान आतलापी ६२ आतांदेवांचेयापरिसें नाक अनरिसेवोरसें म्हणेनिरूपणआकाशें वेंराचेना ६३ मगल्मणेगाभक्ताकोना तनुरुसीआनिवुकळना जेबोध्यापेइनाश्रोता जोउमा शिन्आसां ६४ चौणिका नुरिणकमीअनेकी गौविंजरदहपाशिकीं त्रिगुणालुबुकी कुवणपरी ६५ केसासत्रयाग वियेइयेनग ते परियपशींसांग कुवणपरी ६६ पैंसे त्रयेणंव्याने हेयालागिबोलिजे जेमत्स्तगवीजें भूतीचिक ६७ श्लोक: मम योनिर्महद्ब्रह्म तस्मिन्गर्भं दधाम्यहम् । संभव: सर्वभूतानां ततो भवति भारत ३
टीका ४८ ममयोनिर्महद्ब्रह्म येरुवींजसिमहद्ब्रह्म यालागिंहें ऐसेंनाम जेमहदादिविश्राम जालीकांहें ६८ विकारांवढुससंधारी अर्जुनाहेचिकरी म्हणउनी अवधारी महद्ब्रह्म ६९ अव्यक्तवादमती अव्यक्त ऐशीवदति सांख्याचियेप्रतीती प्रकृति हेचि ७० वेदांतइयेतेमाया हेंचिम्हणिजे प्राज्ञराया अ सांकितीबोलीवांयां अज्ञानहे ७१ आपलाआपणपेंया विसरजोधनंजया तेचिरूपपया अज्ञानाचीं ७२ आणिकाएक असे जेविचारावेळे न दिसे वा

तीपाहतांनेसें आंधारें ७३ हालविलियाचाये निघंचलरिहोंपे उधीनेत्रीसापें उघडतीने ७४ पैंजाहतिनुासम नाम्वरूपअवस्थान तेंसुषुप्तिकापन तेंजा होये ७५ कानविपनुवाघुने वराकाशिचिनु तयाणेमनिरुते अज्ञानुगा ७६ पैलस्वभकाधुरुष म्हणानिजपुनाहीएक परिकापणेंआलोक दिसन असे ७७ तेविवस्तुजेनरीअसे तेसेंकीरनदिसे परिकाहींअनारिसें देखिजेना ७८ नारात्रिनानेज तेसंधीतेंसाज तेंविविरुद्धनानिज अज्ञानआपी ७९ ऐशीकोण्णिकिरणा तियेवाजूअज्ञानऐसा तस्मिन्निति तयापुरुषपाप्रकाशा सेत्रज्ञनाम ८० अज्ञानपोरियअणिजे आपणपेंनरिनेणि जे तेंतपनाणिजे सेत्रज्ञातें ८१ हाचिवूपपरोग बुंसेवापाचांगु मूलेचांतेसर्ग स्वजावहा ८२ संभवइति आताअज्ञानाचामाविनें वुस्तआपूणपाचि देखे परिरूपेंअनेक नेणाकोणे ८३ जेसारंकुम्मेला म्हणतारमीरावाआला कायुर्छितगेला स्वर्गलोका ८३ तेविलचकलियादृष्टी मगहेस्वपनेंजउगी तयानामसृष्टी मीचिविये पैंगा ८५ जैसेंकास्वमनोहा तोएकाकीदेखिनेवडुत्ता मीचिपाउआकया आत्मस्मरणविराअसे ८६ इतिश्रीधरस्वामिच्या ख्यानं तरवपुनर्प्रकारोविस्तरेणव्याख्यानं हेंचिअत्रिपाती प्रमेयउपलोपुडती परिसुप्रतीती याचीधपा ८७ ममेति तरिमाझीहेगृहि णी अनादितरू अनिर्वाच्यगुणी अविद्याहे ८८ इपनाहींहेंचित्रप गोंहे अनिउमपें हेंनिद्रिता समीप येनांदूरी ८९ तस्मिन्निति पैमा झेनिआंगें उपुउल्यहेजागे आणिमत संगागें गुर्विणीहोये ९० महद्ब्रह्मउदरी प्रकृतिअष्टधाविकारी गर्भाचीकेरी पेलावेली ९१ उभयसंगपहिलें । बुद्धितत्वप्रसवलें बुद्धितत्वभारलें होयमन ९२ तरुणीममतामनाची अहंकारतत्वची तेणेंमहाभूतांची अभिव्यक्तिहोये ९३ आणिविषयांइंदि यांगोत्री स्वभावेंतवभूतांची म्हणउनियेतीसूरवंगी तियेंहीरूपा ९४ जालेंनिविकारक्षोभें पाडीत्रिगुणाचेंहीजभें तेंझायेवासनागर्भें जेपेगांवा ९५ म्हवाचाआवांका जेझीबीजकणिका तेविवृषेंउदका भेट्यूसेवो ९६ तेझीमाझेनिसंगें अविद्यानानाजगें आरथवांलागे आणियांची ९७ संभवइति मगगर्भगोळाचातया कैसरूपयेआया तेपरियसराया सुजनाचेया ९८ पैंसणिजस्वेदज उद्धिजजराधुज उमटतीसहत अवयवेंतें ९९ व्योमवायुवडें वादळनिगर्भरसें मणिजउससें अवयवती १०० पोटीसनितमरजें आगळीकतोयतेजें उवितानिपनेस्ले

ठ्ठमां १ आपण्यधर्मीनर्कार्रे आणिनमोमाने निष्ठष्टें स्थावर्नमटे ज्ञिनहा २ पांचापांचहीविरजी होनीमनबुध्यादिसात्नी हेहेंउजापुजा ऐ
सेजाए ३ ऐसेज्यारीहेसरव करतुरणनच महाप्रकृतिरूव नेविनार ४ महत्तिपलनेपोट निहनिनेविपावीनीट सुरयोनिजुंगे आठ जथा
चुश्रीभागवतेनृतीयस्कंधेद्शमाध्यायेसप्तविंशतिश्लोकःसार्धः श्लोकः देवसर्गश्चाष्टविधाविबुधाःपितरोसुराःगंधर्वाःप्सरसःसिद्धाः१५
हरसामि १ चारणाः १ २७ भूतप्रेतपिशाचाश्च १ विद्याध्राःकिंनरादयः १ इत्यष्टौ ऊर्धांची ५ कैलसहासनास्वर्ग मृत्युलोकनो
मध्यभाग अधोदेशातींग निनेवगे ६ ऐसेलेकरूपाक प्रमक्तीहेदेख जयाचेनिनिन्हीलोक बायेसंगा ७ चौर्याशीलक्षयोनी जिर्यकाडापैरी सादा
णी वाटप्रतिदिनी बाळकेपैगा ८ नानादेहअवयवी गामाचीनुणीलेववी मोहन्नेवादवी निसनवे ९ सष्टीवेगवेगळिया जियाकराशी
आंगोळिया भिन्नाभिमानासुदलिया मुदियाश्रय १० हेएकलीनेचराचर अविद्यादिसुंदर प्रसवानिथोर घोरावली ११ पंचस्थापानःकाळगत्री
विष्णुनामध्याकृवेळ श्रीसदाशिवदीळ बाळायया १२ महाप्रलयशेजे रवेळानिपानिडानिजे विषमस्थानेनमजे कल्पादई १३ अर्जुनाइयाप
रीमिथ्यादृष्टिचाघरीं युगानुदृष्टिचीकरी चोजपानत्व १४ संकल्पनयाचादृष्ट अहंकारगाविनट स्तोयाहोयनेंशेवट ज्ञानेश्वरया १५ ३ ज्ञ
णिका आमांअसोहेवउवाळी ऐशीविश्वमायाग्याली नेथजगाजाली मासीसना १६ श्लोकः सर्वयोनिषुकौंतेयमूर्तयःसंभ
वंतियाः नासांब्रह्ममहद्योनिरहंबीजप्रदःपिता ४ टीका नासामिति याकारणेमीपिता महद्ब्रह्महेमाता अपत्यपुंजस्ता जगउवर १८
सर्वयोनिष्विति आनांशरीरेंबहुने देखानिनमरेहोचिने मनबुध्यादिसनें एकचियेथ १९ मूर्तयइति हांगाएकचिदेही कायत्रना
रिसअवयवनाहीं नेविविचित्रविश्वपाहीं एकचियेथेहें २० पेंनजनीचग्राहद्विपा विषमावेगळालिया एकाचिनाळिया बीजाचिया २१
अहमिति आणिसंबंधनोहीऐसा मृत्तिकाघटलेकजसा कांपटनकापुसा नातुहोये २२ नानाकल्लोळपरंपरा संनतिजैशीसागरा

आत्माआणिनराचरा संबंधनैसा २३ अयंभावः सुवर्णनिर्वृक्षआणिभाळ दोकीबाह्यक्रुबलेंकबुद्ध नेकिमी गामूकुट संबंधवाच २४ जोलेनि
जगीमीआंक नमिजगत्वेकोणफाके किळवणिमाणिके आणिकार २५ सोनेअलंकारानेआळे नरिमानपणकादबायांगले कीकमलफाकले कमचलावा
कु २६ मागपाथनजया अवयवीअवयवविया आच्छादिनेकोनया नेविरूप २७ विरुद्धयोजोधया कमसाचानिवांळा वेलुवार्क्याआगळा दिस
नसे २८ स्वगुणनिजगपरते मानरनिपाहिजेमाते नेमानोहेउभिवे आधवेनिमी हानुसाचेकारा निश्चयाचारलगा गांःठेवाधवीरा जीवानिपे ३० ४ त्रुर्णि
का आनाम्यामजदाम्बविला शरीरीवेगळाल्या गुणीमीबाधवा ऐसाच्यावदे ३१ नेसेस्वमीआपुण उठोनियाआत्ममरण भोगिनेगाज्ञाण कृपिध्ना ३२
कांकलवाचोनेउवळे प्रकाशनिपिवले देखनानिहीकळे नयाउनीनि ३३ गानास्वर्यप्रकाशे मृकदीनेअमभास नोलापुष्पाहूहीदिसे सूर्पनकी ३४ पेन्यापूणपनिनालि
णा लापागात्रापलिया आनन्धारे ३५ नेचाइयेनानादेहें शरुनिमीनानाहोयू नेथगस्मानोवधुस्थारे हुहीदेख ३६ बंधनकीनबधिजे हेजापाणोमनमासी
नेणाणेनिनपजे आपलेनी ३७ नरिकेणगुणकेला मनमीविबधणसा आवडेनेपरियसा अर्जुनदेवा ३८ गुणानेकिनीकिंधर्म्य काइयपाइपनाम केनालहव
र्म अवधारिजो ३९ इहानीप्रकृतिसंयोगेनपुरुषस्यसंसारप्रपंचयति सत्वमित्यादिचतुर्दशभिः श्लोकः सत्वरजस्तमइतिगुणाःप्रकृतिसंभ
वाः निबध्नंतिमहाबाहोदेहेदेहिनमव्ययं ५ टीका १० सत्वमिति आणिसत्वरजतम तिघांशिहेंनाम आणिप्रकृतिजन्म भूमिकायया ४० नेथस
त्वनेनम रजतमध्यम निहीसाजिनम मानियाथारें ४१ हेएकेकृतिशागाई त्रिगुणात्म्याचेउपाही वयमात्रयदेही एकजेवी ४२ कामिनलेनिकीउ जंवनेवटकवादे नंवमोनुही
पुढे पानिकोकसी ४३ पैसावधुपणोजेसे वाहविलेआवसे सुधुमीमृदेसे घरणावानी ४४ नेशास्त्रवानागीकारें निघालीचनिविरवरे नेसत्वरजदारें नमहीहोये ४५
अर्जुनागान्नाण ययानामगुण निवंध्ननीनि आनांदाखवउत्पुण बांधनीने ४६ नरिहिमेत्रनदशी आत्मामोटकापिसे देहमीएसे मूर्तकरी ४७ आजन्ममरणानी
देहधर्मीममस्नी ममनाचीस्फुति घेनाजव ४८ नेशीमीनानामोडी पुढेनाजवुडी नेवगलाआस्तुडी जळपारधी ४९ नत्रसत्वरजस्तमस्मानसएणं बंधनप्रकारचाहश्लोक
नयेण श्लोकः नत्रसत्वंनिर्मलत्वात्प्रकाशकमनामयं सुखसंगेनबध्नातिज्ञानसंगेनचानघ ६ टीका ११ नत्रसत्वमिति नेनिसत्वलवके सुरवता

BHAU DAJI MEMORIAL
BHAU DAJI MEMORIAL

नाहानासीपाशिकें वोडीजतीमृगखुरकें मृगजैसा ५० मगतानेंजुंझडफडी आणिवेंचेखुरखोडी स्वयंसुरवहेंधाडी हातिंवेगा ५१ सुखसंगेन तेज्ञांविद्यामानेंतोषे आपमातें
निहर्षे मीप्रसंतुष्टहेंहीदेखे म्हणोनिलोगे ५२ म्हणेभाग्यनामामज आनिसुखियेंनाहीदुजें विकाराष्टकंफुंजे सात्त्विकावेनी ५४
ज्ञानसंगेनचानघ आणियेणेंहीनसरें आंगणेंलागेडसरें जंविदनेंजेभरें भूतआगी ५४ आपण विज्ञानस्वरूपआहे तेंगेलें हेंदुःखनुवाहे कीविषयज्ञानेंहोये गगनाये
वढा ५५ राजाजैसास्वप्नी रंकपणें रिघोनी नोरोराणामानी इंद्रनामी ५६ तेसेंगारेहातीना आत्मयादेहवंता होयागेपडुसुना वाढवनाने ५७ महाविज्ञानस्वबुभे यानवि
घानमने किंवकुनासुजे सर्गवरी ५८ आणिसुणश्रानिया न मीवावुनिनाहीमनान वानुर्यवंडगगन निजुमाने ५९ बुध्यानि ऐसेंसत्त्वसुखतानी जीवाशिलाउनी
कानी वेलावीकरीतानी पांगुलायेया ६० ६ चूर्णिका आनाहात्म्यिरारी स्नेहजियापरी वाधिजेतेंअवधारी सांगिजेल ६१ श्लोकः रजोरागात्मकंविद्धि
तृष्णासंगसमुद्भवं तन्निबध्नातिकौंतेयकर्मसंगेनदेहिनं ७ टीका १४ रजोरागात्मकंविद्धि हेरजयाचीकारणें जीवातेंरंजवंजाणें हेंअभिलाषावेनरूपे सदाचिया
६२ हेंजिवेंमोरकेंदिगे तृष्णासंगसमुद्भवं आणिकामाचामदीवाणे मगवावस्यावरुधे तृष्णाचियें ६३ घृतेंआवुरवुनिआनियाले वन्हिचिंसोसुकिले आंतंवक्रयेंकुले आ
हेतेथ ६४ तैशीखवुकेवाद होयदुःखासकटगोड इंद्रश्रीहीमांकड गमोंलागे ६५ तेशीतृष्णावादीनकेयां मेरुहीहातांआलिया तरीआणाकाधेया हरणावलंबा ६६ जी
वितावीकुरोंडी वोवाळुलागवरी मानीतृणाविषयानेंडी कृतकृत्यता ६७ आजिआसतेंनेंवेंचिजेल मगपाहेकायकीजेल ऐसेंपांगी व्यवसायमांडी ६८ म्हणेस्वर्गाहुनजा
वें तरिकायनेथखावें कर्मसंगेन यालागिधांवे यत्नकरू ६९ व्रताचाठावेनें आचरेंइष्टापूर्ते काम्यवांचुनिहातें स्पर्शुशेंनाही ७० पेंग्रीष्मांतिचावारा वि
सांवानेणवीरा तेसानसमणेव्यापारा रात्रिदिवस ७१ काचंवूंचलमासा कांकामिनीकटाक्षजैसा लवलाहेनसा विद्युल्लतेसिनाही ७२ तेवुडेंनिगावेंगें स्वर्गसंसारया
गें अग्निमाजिनिघें क्रियाचियें ७३ ऐहिक गोमांदेहीदहावेगळा लेततृष्णेचियाडोमवया स्वदाचेपवाडेंगळा व्यापाराचा ७४ तन्निबध्नातिकौंतेय
हेंरजोगुणाचेंदारुणें देहीदेहियाशिबंधन ७ चूर्णिका पविसस्त्राताविराण तमाचेंतें ७५ श्लोकः तमस्त्वज्ञानजंविद्धिमोहनम
र्वदेहिनां प्रमादालस्यनिद्राभिस्तन्निबध्नातिभारत ८ टीका २२ तमस्तु व्यवहारावेवेंखें मढजेणेंपडवें मोहरात्रिचेंकावें मेडवेंजैसें ७६ ४

—अज्ञानजंविद्धि— अज्ञानाचेंजावें तयाएकलाधारुगे मोहनं जेणेंविश्वभुललें नामनःमे ७७ अविवेकमहामंत्र जेंमौढ्यमद्याचेंपात्र हेंअसोमोह
नास्त्र जीवाशिनें ७८ शयानिंगानं म रज्जुनिरोमेंवर्म चोखुवेदेहाभ्यमानीवान ७९ सर्वदेहिनां हेंएकचिवारीरी मानांलागेभरावरी आणिनेधु
सरी गोडिनाही ८० प्रमादालस्यनिद्राभिः तत्रभ्रमश्चालस्यं सर्वेंद्रियांजाड्य मनामाजिमौढ्य मोल्हातिरादयें आलस्याचें ८१ आणमोडा
मोडी कार्यजातीअनावडी नुसधीपरवडी जांभयांची ८२ उघडियाचीदृष्टी देखणेंनाहीकिरीटी नाव्हविनांचिउठी वालणोनी ८३ पडलियेधोंडी नेणाकानमुर
डी तयापरीमुरकुंडी उकलुंनेणे ८४ पृथ्वीपाताळेंजावो कांआकाशहीवरियेवो परिउठणेंहाभावो उपजोंनेणे ८५ उचितानुचितआधवें आंसुटतानावे जेथिचांनेथेंलो
लावें ऐसीमेधा ८६ उभऊनिकरतळें पडिघायकपोळें पायांचेंशिरियाले मांडलगे ८७ निद्राभिः आणिनिद्राविषईचांग नीवींआथीलाग निद्रेनतस्वर्ग
वाटोलाणें ८८ ब्रह्मायुष्यहोइजे मगनिजेंलिजांच्याविन हेंवाचुनियाडेजे यसननोंही ८९ कांवाटेजानांवांधें कलवाही डुलगे असूतहीपरिनेघु जरिनिद्राआली ९०
प्रमादः तेवीनिआकोशावलें व्यापारेंकोण्हीएकेंवेचे निघालेंतेसिंबाधवें रोवंजैसें ९१ केधवांकेंसेंराहरावें कोणेंनी कायबोलावें हेंएकतेंकींनागवे हेंहिनेणे ९२
वणवाम्यांस्पाधवा पांरवेंचिपुसुनिघ्यावा पतंगचाहावा घालीजैसी ९३ तैसावकुंधेसाहसा अकरणींचिधिंवसा किंवजनाऐसा प्रमादरूपें ९४ तन्निबध्नातिभार
त एवंनिद्रालस्यप्रमादीं मनजडहीविंधी बांधे देहेदेहिनमव्ययमितिपंचमश्लोकचरणांभिप्रायवोधायपुनमतिदेष्टे निराधाथी चोखडांवे ९५
जैसावन्हिकाष्ठीभरे तेंदिसेकाष्ठाकारें व्योमघटींआवरें तेंघटाकारा ९६ नानासरोवरभरलें तेचंद्रतनथांबिवलें तैसेंगुणपाशीबांधिले आत्मतत्त्वमें ९७
सत्त्वादीनामुक्तस्वकार्यकारणोसामर्थ्यमाह सत्त्वमिति श्लोकः सत्त्वंसुखेसंजयतिरजःकर्मणिभारत ज्ञानमावृत्यतुतमःप्रमादेसंजयत्युत ९ टीका ३
सत्त्वमिति पेंप्रकृतिहेंगनिकप्रतात जेदेहीत्मारोपिपेत तेंकर्मसंतम देहजेवी ९८ रजइति कांवणश्रानपेंनेम जिणोनिशीनविरेमे तेव्हाहोयहिमसमें याका
ग्राहें ९९ ज्ञानमावृत्येति नानासममनारानी लोपनियेसुमुखी तेसाणाएकत्मिकदुनी तेविहाये २०० तत्रहेतुमाह श्लोकः
रजस्तमश्चाभिभूयसत्त्वंभवतिभारत रजःसत्त्वंतमश्चैवतमःसत्त्वरजस्तथा १० टीका ५ रजइति तेंजीरजतमेंहारवी तैसेंसत्त्वमात्मिरवी तेंजीवा

करवीस्थणावी सुखियानामी । १ तमः सत्वं रजस्तथा तैसेंचि रजतम लोपुनि सत्वाचेनि ओज वधु येतें सत्व प्रमादी होये २ रजः सत्वं तमश्चैव तथा
त्रिगुणपरिपाटी सत्व तमातें पोटीं घालुनि जेव्हां उठी रजोगुण ३ तेव्हां कर्मे वांचुनि काही अन्य गोमटें नाहीं ऐसा मानी देहीं देहराज ४ त्रिगुणवृद्धिनिरूपण
तीन्ही श्लोकीं सांगीतलें जाण तत्र सत्वस्य मिश्रण वृद्धि श्लोकत्रयें व्याख्यान. १० चूर्णिका आता सत्वादि वृद्धिलक्षणा सादर परियेसें ५ पेरज
तम विजयें सत्व गाढ देहीं इये वाढतां चिह्नें तियें रोकडी होती ६ इदानीं वृद्धानां सत्वादीनां लिंगान्याह श्लोकत्रयेण श्लोकः सर्वद्वारेषु देहेऽस्मिन्प्रकाश
उपजायते ज्ञानं यदा तदा विद्याद्विवृद्धं सत्वमित्युत ११ टीका २१ सर्वद्वारेष्विति जैं प्रज्ञा आंतुलीकडे न समाये निघोनि वोसंडे वसंतीं पद्माकरें दुणिजेवी ७
सर्वेंद्रियांच्या आंगणीं विवेक करी राबणी साचत्वें करचरणी होती डोळे ८ राजहंसापुढें चांचुवे आगरें नीरक्षीर विभागें पडे तैसें ९ प्रकाश उ
पजायते तरि दोषादोष विवेकी इंद्रियें चि होती पारखी कां नियम वारे पाइकी दोंदिशीं भरते १० नादकर्णे कानुचि वाचा तुम्हा हे नेदं ऐकाचि या "निवाडा शीघ्र ११
वाणी पुढें जैसें पयोधि गेले कां वसें निषिद्ध इंद्रियांतेंसें सन्मुख नोहे १२ धाराधरकाळें महानदी उचंबळे तैसी बुद्धि पसरे ५ अवाच्यते टाकी ५ शास्त्र
जाती १३ सात्त्वपरान तरा विद्यान् आगा पौर्णिमेचा दिवसीं चंद्रप्रभा धावे आकाशीं ज्ञानी तैसी फांकेसेंच १४ वासना एकवटे प्रवृत्ति वोहटे मानस वि
टे विषयावरी १५ विवृद्धं सत्वमित्युत एवं सत्व वाढे तेंहें चिह्न फुटे इयं चतुर्दशश्लोक व्याख्या प्रलयमिति आणि निधन
ही घडे तेव्हां जरी १६ तरि जैसीं चिघर तैसीं पुत्रि तैसीं सिद्धि आर्य धैर्य ही तीं मांगरसा आणि कीं ति कां नोहावें १७ कांपाहरूनि सुयाणें जालया परमपुरुषें
पदयुगें तैसीयाकडे संगों निया १८ मृगणामटियां तया जावळे अस्मधुतें तया तेविमलिजाणे देहा केला आथीला १९ जैसा पुण्यहीं उत्कट घडलिसत्व धारसर निघसा
उनि कोपट भोगस्वमहे २० अत्वेते ऐसा जो जाये तोसमजा सांनिवाहाय किंबहुना जन्मल्याहे सात्वियामाजी २१ सांगपाध धनुर्दरा रजोरायपणें जेणें गे
लेयाअपुरा होयकाइ २२ नानरियेथिवा दिवा तेणें जियांगावा तोनेथेन रिणाउवा दीपविकी २३ तैसी निसत्व शुद्धि आगवी ज्ञानें निरुद्धि तुरंगांवोयागेबु ५

द्धि विवेकावरी २४ पैंमहदादि परिपाटी निवारूनि शेवटीं विचारांस कटपोटीं निरोनि जाये २५ छत्तीसां मानती मांवें गिन्हीं गुरों निस्सुभावें चतुर्थजें २६ ऐसेंस
र्वजेंसर्वोत्तम जालें असे जयांसुगम तयास्वं निरूपम जाहेंदहु २७ ११ चूर्णिका इयाविपरीतेस्व तमसत्व अधोमुख वैसोनि जें आगळिक धरिसुज २८
श्लोकः लोभः प्रवृत्तिरारंभः कर्मणामशमः स्पृहा रजस्येतानि जायन्ते विवृद्धे भरतर्षभ १२ टीका ११ रजस्येतानि जायंते आपलियाका पूर्वी धुमा
उगावी देहाचा माजवून निंद्राचा अवरयरसा २९ पांजरलीवाहां दुली करीवृण बंटावी तैसी विषयें सरळी इंद्रियांही ३० लोभः परदारादिकपर परिवि
ढवृदेसें नावडे मणाही थियेंचि निंतोड़ें चारीसेंघ ३१ हाव्यपवर्गियोभ करीस्वेरलाचा भावें वेरविता अलाभ तेतेंवरें ३२ प्रवृत्तिः आणि आउपतिलिया उ
द्यमाचा मलतेया मरितधनंजया हा मनकाटी ३३ आरंभः तैसी जिजकाथा आसार कांकरावा अश्वमेध ऐसा अवाटछंद घेडनी उठी ३४ नगरेंचि रचा
वी जलाशयें निर्मावी महावनें लावावी नानाविधें ३५ कर्मणां ऐसीसा अफाटकर्मी समारंभ उपक्रमी अशमः आणि दृष्टादृष्टकामी पुरेना सो
३६ सागरही सांडीपडे अग्निनचाहे नीनिकवडे ऐसें अभिलाषा जडे उर्वभत ३७ स्पृहा स्पृहा मनापुढें आणि आसा धरवरा विषयाफेजारा पापतरी ३८
विवृद्धे भरतर्षभ इत्यादिवाढयारनी इयें चिह्ने होताती सांनी १२ इयं पंचदश श्लोक पर्वाई व्याख्या रजसीति आणि ऐशासमाजी केवेन विदेह
३९ नमिस्या आपवाविग्रही पतिवास्त्याचा नदेही परिगेपरयोनि तही मानुषेंसि ४० सुखवाउ शांतिकारी रिघेपा राजमंदिरीं नरिकाय अधुधारी राजाहोरल ४१
बैसें अपकरवाडें हनुवेगाफुडे तेजलोकांवाडें समर्थाचा तळी ४२ सणोनि व्यापार जाहाती उत्तरदेहा नारांती तैसे पाविचे पादी जपिजेतो ४३ कर्माज्ञाना रंगड
किंबहुना हो परही जोरजोबनिचा जोही वुणोनिति ४४ चूर्णिका मगुतीसासि पुरुसी रजन्हची गिचा निपिजन्ती तमोगुण ४५ जैवि निपियें चिन्हें देहीं वासबाह्यसांगें
निरोपसि सांगें आवब ४६ श्लोकः अप्रकाशोऽप्रवृत्तिश्च प्रमादो मोह एव च तमस्येतानि जायन्ते विवृद्धे कुरुनंदन १३ टीका १० अप्रकाशो नमिरोसें
होय मन जैसें रविसंदहीन रात्रिसेंकां गगन अमावास्येचें ४७ अप्रवृत्तिश्च तैसें अंतरअसोम होय स्फूर्तिहीन उद्दस विचाराची घाय हारपैतें ४८

प्रमादः बुद्धिमंचवेनांधेळी हातायवरिमोवाळेंसांडी आगवुडेराधुडी जालादिसे ४९ मोहरोवच अविवेकाचेनिमाजें सद्याघ्रशरीरगाजें एकलेनिघेपेरिजे
मोदपनेथ २५० आवरभगाचीहाउं रूपनीइंद्रियांफुडें मरेनुरिनेणोकडे क्रियानुथे ५१ आणिकहीएकदिसे दुष्कृतीचिनउल्हासे अंधकारीदेखणे जैसें इडळाचे ५२
तेंसेनिषिद्धाचेनिनावें भुलनेहीभरेहोवे तियेविषईधांवे घेनीकरणें ५३ मदिरानेघमाउळे संनिपानेंवीराबरळे निष्प्रेमनिघुले पिशाचनेंसे ५४ चित्ततविगेलें
आहे परिसिन्ननीनेनोहे ऐसेंमाल्यवनीमोहें माजिरेनी ५५ नमसीति किंबहुनाएसंमी इयेचिन्हेतमपोषी जेवाढेंस्थायनींशी आपलिया ५६ १३
इयंपचदशाश्लोकोत्तरार्धव्याख्या तथेति आणिहेंचिहोयप्रसंगें मरणाचेनरिरवागें परितेतुलेनिहीनिघे तमेंत्रीनो ५७ राईराववृणेंबीजीं साटउनिस्त्रां
गत्पनी मगविरुढेंलेंडुनी गोठिस्राहे ५८ पैंहोननीदीपकळिका प्रत्स्रागीविझोका जेथलागेतेथत्रसका नोस्थिराहे ५९ म्हणोनितमाचियेलोथ बांधोनियांसंक
ल्पातें देहजायेनेंमांधोतें तमाचेचिहोये ६० आतांकायएणेंबोहें जोनमोहहीमृत्युलाहे नोपशुकांपक्षीहोये झाउकांक्रिमी ६१ मरणसमयएवदृष्टानांसत्वादीनांफलवि
वेषमाहद्वाभ्यां श्लोकः यदासत्वेप्रवृद्धेतुप्रलयंयातिदेहभृत् तदोत्तमविदांल्लोकानमलान्प्रतिपद्यते १४ टीका २ यदेति येणेंचिपेंकारणें जेंनिपजेसत्वगु
णें तेंसकृतऐसेंम्हणे श्रीनमसो ६२ एतद्व्याख्याएकादशश्लोके श्लोकः रजसिप्रलयंगत्वाकर्मसंगिषुजायते तथाप्रलीनस्तमसिमूढयोनिषुजायते १५ टीका ३
रजसीति मगराजसाम्याक्रिया त्याइंद्रावणीपिकलिया जेंसुखासिनारुनियां फलतीदुःखें ६४ कानींबोलियाचेंपीक वरिगोडआंतविष तैसेंतेंराजसंदुःख क्रियाफ
ळ ६५ एतद्विवरणेद्वादशश्लोके तथेति तामसकर्मजितुकें अज्ञानफळेंविपिकें विषांकुरविषें जयापरी ६६ एतद्विवरणव्याख्यात्रयोदशश्लोके सत्वादी
नांस्वानुरूपकर्मद्वारेणविचित्रफलमाह श्लोकः कर्मणःसुकृतःसात्विकंनिर्मलंफलं रजसस्तुफलंदुःखमज्ञानंतमसःफलं १६ टीका ३
कर्मणइति म्हणोनिवारेंअर्जुना येथसत्वचिहेतुज्ञाना जैसाकांरिनमाना सूर्यहोपें ६७ रजइति आणितैसेंचिहेंजाण लोभासिरजकारण आपुलें
विस्मरण हेतुजेवी ६८ अज्ञानमिति मोहअज्ञानप्रमादा पुढतीपुढतिप्रबुद्धा यथाअंधदोषहंदा तमचिमूळ ६९ १६ चूर्णिका ऐसा

विचाररत्नोचां निर्द्धारणेंगवधेगर्धां हाविवेकेंमैसेआवच्या नयहातिचा ७० त्रिविधफलहेतुत्वेकारणमाह श्लोकः सत्वात्संजायतेज्ञानंरज
सोलोभएवच प्रमादमोहौतमसोभवतोज्ञानमेवच १७ टीका २ रजसइति तंवरजेंतमदोन्ही पौढदेखिलेपतनी सत्वाचाचनिने
नीज्ञानाकडे ७१ सत्वादिति म्हणउनिसात्विकरुनी एकमात्रेजन्मवनी सर्वत्यागेंचतुर्थी भक्तिजेंची सत्वादिगुणत्रीतेशीलानांफलमाह श्लोकः
॥ऊर्ध्वंगच्छंतिसत्वस्थामध्येतिष्ठंतिराजसाः।जघन्यगुणवृत्तिस्थाअधोगच्छंतितामसाः १८ टीका ४ ऊर्ध्वमिति
तैसेंसत्वाचेनिनटनोचें असुलेन्मारगेंजयाचें तेंतनुत्यागेंस्वर्गिचि रायहोती ७३ मध्यइति इयाचीपरीजें जिहीकाजीजन्मविजे तिहीमनुष्यहोईजे मृत्युलोकी ७४
तथसुखदुःखाचे मिळटे जेविंतेएकेंताटे तेथइयेमरणवाटे पडिलेंचुवी ७५ जघन्यइतितत्सर्वे आणितयाचीस्थितीतमी जेवाढोनिनिमतीभोगसमी तेथनीमर
कधूमी मूळपत्र ७६ १८ एवंवस्तुचियासत्ता त्रिगुणाशिपंडसुता दाविलीसकारणता आघवीची ७७ इतिचतुर्दशश्लोकेत्रिगुणव्याख्यासमाप्ता प्र
कृतार्थमुपसंहरति पंवस्तुवस्तुत्वअसकें तेंआपुणपेंगुणासरिसे देखानिकार्यविशेषें अनुकरेग ७८ जेसेंकांसप्नीचेंचिराजें जेंपुरसकदेखिजे तेंहारिजेमहो
इजे आपणाची ७९ तेंसेंमध्योर्ध्वअध हेंजेगुणाहतिभेद तेंदृष्टिचाचिनिशुद्ध वस्तुचिअसे ८० परिहेंवाहणीअसो श्लोकः नान्यंगुणेभ्यःकर्तारंयदाद्रष्टानुपश्य
ति गुणेभ्यश्चपरंवेत्तिमद्भावंसोधिगच्छति टीका १८ नान्यमिति नचिनुअत्राननुदिसो परिसिजेंसांगतअसो मागिलगोष्टी ८१ तरिएसेंनिहनिजें सामर्थ्य तिन्ही
मुहने होतीदेहव्याजें गुणत्रिहग ८२ इंधनाचेनिआकारें अग्निजेमाकोआवतरे काष्ठांगवेनरुवरें घृमिरस ८३ नारथीचेनिमिषें परिणामेइधनेसें कांमृत्तहोयउसें
गारीमेवी ८४ तैसेंहेंअंतःकरण देहेंचिहोतीत्रिगुण म्हणोनिवंधाशिकारण होयकीर ८५ परिवोजहेंधनुर्देग नेयेवदाहागुंफिरा मोक्षाचासमरा उणानोहे ८६ गु
णांआपलालेनिधर्मे देहिंचमाघुतमाजेमं चाचितोहीनसंतोषे गुणातीतता ८७ गिहोमुक्तिअसेमहत नेंआतांपरिसअनुनें तेंतुजनाबुन हिरेंफकी ८८ गुणे
भ्यश्चपरंवेत्ति आणिगुणीगुणाजोगें चेतन्यनोहेमागें वोळखिलेंसेंवागें तेवीचिहे ८९ अयादशोअध्यायअष्टादितारादित्यकविस्त्रातिमश्लोकेव्याख्याते तरिपार्था
जेसेंसें बोधचेनिनीवंदिसे स्वमकांजेंसें चेइरुनी ९० ज्ञातिच्यापगाजची बिंबलोतीरोनिकर्ची वृद्याहाहोतोकल्लोवी अनेकधा ९१ कांनटलेनिलाघवें नटजेसा

गी॰ अ॰ १४
१५३

नसकवे तैसें गुणातीतदेखावें म्हणोनियां ९२ पैं ऋतुत्रयाआकारीं धरुनियांही जैसें नदिसेयेवोयेसें वेगळेपण ९३ तैसें गुणीं गुणापरतें जें आपणपेंअसे आइतें जियेअहंवैसेअहंतें मूळिंकविये ९४ परंइष्टाउपद्रष्टापति तेंतेंधुनिमगवाहतां म्हणोनमोक्षमीअकर्ता हेंगुणविक्रियानाना नियोजना ९५ सत्वरजतमाचा पैं तीअसरकर्मांचा होतसे तो गुणाचा विकारहा ९६ ययामाजिमीऐसा वनींकांवसतजैसा वनचर्मीविलासा हेतुभूत ९७ कांतारागणींलोपावें सूर्यकांतीउदीपावें कमळीविकासावें जावेंजेमें ९८ ययाकोणाचाकांजीकाही सविताजैसानाही तैसाअकर्तामी देही मनातूंप ९९ मीद्रष्टानिगुणादेखें गुणनाहंमियापासें पयाचेनि निःशेषें जेतेनोमी ३०० ऐसेंनिविवेकेंजया उदयहोयधनंजया येगुणातीतत्वतया अर्थपंथें १ आतानिर्गुणाअसें आत्मिक मतेजाणेंहे अहं कहंताने केवेठीक तया विवरीं २ महावृमिति किंबहुनापडसुता ऐसानाता माझीसत्ता पावेजैसीसरिता सिंधुतंगा ३ नळिकेवरूनिउठिला जैसाशुकशाखेवेसला तैसामूळअहंतेरा किला तोमीम्हणोनियां ४ अगाअज्ञानाचेनिदा जोघोरतहोताबद्धवरा तोस्वस्वरूपीभुकुडा चेइलाकीं ५ पैंबुद्धिभेदाचाआरिसा नयाहातो निपडिलाविरेना म्हणोनिप्रतिमुखाभासा मुकलानो ६ देहाभिमानाचावारा आतावाजोठेलावीरा तैंऐक्यवीचिसागरा जीवेसाहे ७ म्हणऊनिमद्रोवेंठी श्रामिपाविजेतेणें सहिजी वृत्तीनीआकाशीं घनजातजेंवी ८ श्लोकः गुणानेतानतीत्यत्रीन्देही देहसमुद्भवान् जन्ममृत्युजरादुःखैर्विमुक्तोऽमृतमश्नुते १० तैसाआलाअनलायुगाचा बोधनमे ठेनयाचा तोदेहीतैसाव्योमिचा चंद्रमंठी ११ तिन्हीगुणआपलाल्यापोटी देहीनावजेतीवाराही तोपाहोहीनधारी अहंतेनें १२ हातायवगी नेटोनिघाला अंतरी आतांकायवर्तनआणी कोठीनेण १३ सांडूनिआणीनीलेवाली मृतिद्याहोयांपानावीं तैलवाकोणासाभावी तैसेजाले १४ कामेरेवनजोणजैसा आमोदमियो निगयुआकाशा माघारकमचकोशा येतिनाती १५ पैंस्वरूपसमरसें तेंऐक्यगानेजालेंतैसें तेयांकंधर्मकेसें नेणोदेह १६ जन्मूनि म्हणोनिजन्मजरामरण इ त्यादिजैसाहीगुण तेंदेहीचवेखेकारण नाहीतया १७ घटाविघायाखापरिया घटाचाभंगीफेरिलिया महदाकाशभापैसया जालेंसिनअसे १८ तेंस्तीदेहबुद्धिजायें तैंआ पणपंआवहोयें तैंअसेंकाहीआहे तेवांचुनी १९ अर्थभाव: येणेंघोरेंबोधखेपणें जयाहिनगादेहीअसतां म्हणोनितोमीम्हणे गुणातीत २० चूर्णिका ययादेवाचियाबोला पार्थअतिसुखावला मेघगर्भेयेविजला मयूरजैसा २१ श्लोकः अर्जुनउवाच कैर्लिंगैस्त्रीन्गुणानेतानतीतो भवति प्रभो किमाचारः कथंचैता

न्स्त्रीन्गुणानतिवर्तते २१ टीका २ तेणेंतोपुसैवीरपुसे कैर्लिंगैरिति जिकोणचिन्हीतोदिसे नयामाजिवसे ऐसाबोध २२ किमाचारइति तोनिर्गुण काइआचरे कैसनिगुणानिस्तरे तेंसांगिजेमाहेरे कृपावंती २३ २१ चूर्णिका यथाअर्जुनाचेयाप्रश्ना तोषड्गुणाचाराणा परिहरआकर्णी वोलअसे २४ म्हणे पार्थातुजीनवाई हेंपवेनेविपुसमीकाइ तेनामचितयापांही सत्यप्रविकें २५ गुणातीतजयानाव तोगुणाधीनतनिर्बोहे नाह्यपतरिनांगवे हेंविकल्पनिवारणावें गुणाति यरसवं माजिअसता २७ हासंदेहनरिवाहणी तसिसुखपुसेंलाहवी परिसअतांतयाची रूपकवन २८ श्लोकः श्रीभगवानुवाच प्रकाशंचप्रवृत्तिंचमोहमेवचपाण्ड व नद्वेष्टिसंप्रवृत्तानिननिवृत्तानिकांक्षति टीका • प्रवृत्तिंच तमिरजानेनिमाजें देहीकर्माचेअथांनें प्रवृत्तिजेवपरने वाढऊनी २९ नद्वेष्टीतुतनाहें प्रकाशादि त्यादिपदत्रयमित्यादिपदत्रयंत्रिवारव्यारव्याते तेंमीनिकांकुमेव राभानयुथामात कांदविजलियेबुद्धिवीत नाहीनाही ३० प्रकाशंच अथवामनुनि अधिकें जमंवृद्धियेज्ञानफाके नद्वेष्टीति तैसुविद्यतांनांघु तृवगोहिता ३० मोहमेवचेति कांवादीनतठेनिजमें नणिजेविमोहक्रमें नद्वेष्टीति तेंअज्ञानत्वनअसे घेणेंहीनाही ३२ गुणातीतःसउच्यतइति जनस्तुर्थश्लोकस्थपद ऐसाहासाअसगे तानानचाइनधरी नानेंकर्मनादरी होनानुदुः ख्खी ३३ मायंप्रातःसंध्याका यातिक्लोकाकाचीगणना नाहीतेंविगुपना तेसाअसे ३४ तयावेगळकाइप्रकाशा नानीतयावेअसे कायमुळाणवृपाउसे माजाहाये ३५ नानामयर्नलेनिकर्मे कर्मवल्लतयांकारमे मांगहिमवंतनाहिमें कोपकायी ३६ गोनिमोसआळिया काइपोनाबासुकिनेंलूया होमामितेवच्यबया जालेनुतअसे ३७ श्लोकः उदासीनवदासीनो गुणैर्योनविचाल्यते गुणावर्ततइत्येवंयोऽवतिष्ठतिनेङ्गते ३२ टीका १३ आसीनः तैसेंगुणागुणकार्यहें हेंआघवेंचिआप णआहे म्हणोनियांकोणाकारे समातेरी ३८ उदासीनवत् यवदियाप्रतीती तोदेहाआलाअसेवस्ती वाटनाना तोगुंती माजिनेणी ३९ तोगुणानाहारती तैसापुरणनोहेनाकरवी तेणीकोआणवी संग्रामिची ४० कांबरीमाआंतीतमाग घरीआतिथ्याचाअसाग तोभनाहहयालाणुं उदासतैसा ४१ गुणेरिति आणिगुणनाबापाबाजाबा ढयेवळेनापाउरवा मृगजळाचाहलावा मेरूजैसा ४२ हेंवहुकायवानिजे व्योमेंवारेनवविजे कोंसूर्यनगिळिजे अंधकारें ४३ स्वप्नकांगानयापरी जागृतीनिजतिलेनी गुणीतैसाअवधारी नवाधिजे ४४ गुणावर्ततइत्येव गुणात्रिकीरवावुउ पैंदुरूनितैंपाहेकोरे तेगुणद्वयमासरवेरे अथामितैसा ४५ सत्कर्मे तिकीरजतेंरजाविषयिकीं तमंमोहादिकीं वर्ततेतस ४६

३ पुरुषार्थ १८ सुधीं अंगीकारिलें तैसें आणिकापरी नाही

योगुनिश्चळिनेंगुने. परिसमनपाचीगासत्ता होतीगुणाक्रियासमस्ता हेंकुंठजाणेसुविता लोकिकाजैवी ४७ समुद्रचिभरती सोमकांतचिद्रवती कुमो
देविकासती चंद्रतागुगा ४८ कांवारानिवारोविसे गगन निश्चळ असिजे तेंमागुणानियेगजबजे डोळेनाजा ४९ अर्जुनायेणेंलक्षणें तोगुणा
तीतजाणणें २३ चूर्णिका परिसआतांआचरण तयाचीमें ५० समदुःखसुखस्वस्थः समलोष्टाश्मकांचनः तुल्यप्रियाप्रियोधीरस्तुल्यनिंदात्म
संस्तुतिः २४ टीका १६ समदुःखसुखः नरिवस्वाचिपाठीपाठी नाहीसुखवानिकिंवदी रातिंसमयदृष्टी समसुखदुःखदृष्टी ५१ सागानिसुखदुःखासिमे
काटाचें आवरे तेसें निपुणपकांजैसें हरिसेंरणें ५२ युक्तीनमिमहजे सुखदुःखतें जिमविजे देहजवीहोउन मीनजे ५३ स्वस्थः आतांतेनुवतणेंसा
डिलें आहेसुस्वरूपें डोमाडिलें सस्यांनीनिवडिलें बीजजैसें ५३ कांवायेसाउतिणाग विषानिसमुद्राचेंआंग निवतिलीलगवर स्वदासाचीं तेविआपण
पाविजया वृत्तिजालीगाधनंजया तैंतयाचेंदेहीआपैसया सुखदुःखसमैसदुःखसुं ५६ रात्रिमैसेंपाहने हेंधारणानेंचिरुकजावें आत्मारामादेहाआंतलें द्वंद्वतेंसें ५७
पेंनिद्रितालेनिस्वाइंगेची सर्पतेंशोगर्वरीं तविस्वत्नपरस्त्रामशीरी देहीद्वंद्वें ५८ समलोष्टाश्मकांचनः सणउभिनयाचागार सोनामोनपाविशेषनाही स्त्रा
गुंरेयाकाही नेणिजेभेद ५९ तुल्यप्रियाप्रियः घरायेवांपासुरंग कांविपरेवाघ पविआलाबुद्धीशिंगा कडानोहे ६० धीरः निवृत्तेलनतुपव
हें नर्वानचनविरूद्ध साम्यबुद्धिनमोडे तयापुरी ६१ तुल्यनिंदात्मसंस्तुतिः हातुआरोसेनिस्वकिजो कांहानीचेस्लणोनिनिंदिजो पुरितेणेंसडोवि
सों रासवेंजेवी ६२ तेज्ञानिंदाआणिस्तुति नयेकोण्हीचयाकी नाहीअंधकारवाती सूर्याघरीं ६३ श्लोकः मानापमानयोस्तुल्यस्तुल्योमित्रारिपक्ष
योः। सर्वारंभपरित्यागीगुणातीतः सउच्यते २५ टीका ८ मानापमानयोस्तु दूसखबुद्धीपुजिलो कांचोरलमणोनिगांजिलो छ्रकीगजीवेढिला
कैलागवा ६४ तुल्योमित्रारिपक्षयोः कांसुहृदपासीआले अथवावेरीविजाले पविनेणेरात्रिपाहले तेजजैवी ६५ साहीसातुयेनाआका
शीं लिंपिजेलिनांगुंसें नेविवेषम्यमानसें जाणिजेना ६६ सर्वारंभपरित्यागी आणिकहीएकपोही आचारनयाचागार नरिस्यापारासिनाहीं जालेंदिसे
६७ सर्वारंभाउटकले प्रवृत्तीचेंतयमावळे जळतीकांकुर्मफळें नोनाआगी ६८ दृष्टादृष्टाचेनिनावें फावचितीलुगवे सेवीजैसभावें पैहोय ६९ सुरवा
वेगासिंहामने पाषाणकांजेणेमानें नेत्रीसांडिमाडिमनें वृत्तिलीआसे ७० गुणातीतःसउच्यते आतांकिनीहासिविस्तार जाणणेंसाआचार॥ ८

जाणणेंमाआचार तयाचानिमाचार गुणातीत ७१ २५ चूर्णिका गुणांतेंअतिक्रमणें घेरेनपायेजेणें तोआतांआणिकआरकरूणे आकर्षसंग
नाथ ७२ श्लोकः मांचयोऽव्यभिचारेण भक्तियोगेनसेवते। सगुणान्समतीत्यैतान्ब्रह्मभूयायकल्पते २६ टीका ३३ यः नरिव्यभिचारव
हिनचिंतें भक्तियोगमानें सेवीतागुणाते ताकुंद्राके ७३ परिकोणमीकैसीभक्ती अव्यभिचाराकायमीव्यक्ती हें आघवीनिरुती होआवीलाग ७४
मायु नरिपार्थापरियसा मीनवयेपरोसा स्लीकिलावोनेसा सलचिनो ७५ कांद्रवणचिनीर आकाशचिअंबुर गांठीनचिसाकुर नानताही ७६
वाह्निनोचिञ्चाच दृश्याचिनामकमच दृसनेविडाळू फळादिक ७७ अगाहिमसेंआकर्पलें तेचिहिमवतनामपावले नानाडुग्धमुराचें दृष्याकारें ७८
अन्यभिचरेंगा तेंसंचिभ्रयेणेतावें हंसीचिपेंआघवें घेइजदोविबमोचावें नत्यगनेवी ७९ घृतामें चित्तलेपणा तमाठिमांघृतचिजाणा कांनआरिताकाक
ण सोनेंनेवी ८० तडकविताघट तंत्रुचिआहस्पष्ट नविरचिताघट मृत्तिकाजेवी ८१ स्लणोनिविश्वपणावें सगमांनयावें तेमानांहेंआघवें सगटचि
मी ८२ ऐसनिमांतेंनाणिजे तेअव्यभिचारभक्तिस्लणिजे येथभदकांहीदेखिजे व्यभिचारतो ८३ भक्तियोगेन याकारणेंभेदातें सांडूनिअभेदचित्तें
आपणयासकटमातें जाणणेंवेग ८४ पार्थासोनयाचीटीक सोनयाल्मागिंदरव तेसेंआपणापें आणिक मानावेना ८५ तेजाचातेजोनिघाळो पवितेजीसि
असेलागल तयाचिमसेमाभल्ला वाघहोआना ८६ पृथ्वमापुमनची हिमकणहिमा ची उची मुजमाजिन्याहाध्वो अहंतेंसें ८७ हाकानरगलाहेन परिसिंधुसीनाहि
भिन्न तेमाउस्वरीमीआन नोहेंचिमो ८८ येशियासममसें दृष्टितेंस्त्रोस तेंपाकिराम्से आसीसणों ८९ आणिज्ञानाचेंयागांव दुर्पविहृष्टीमानाव याणांचेंहीआघवें
सर्वस्वहें ९० सेवते सिंधुआणिनयधरामाजिअसेस्लागलीधारा तरीहूलितीसा प्रवृत्ति ९१ कांतपंडलिकांचरा तारीसाहानाहीतेसा तोपरमपुरूषीतैसा एकत
त्या ९२ प्रतिबिंबीनिबिंबवरी प्रभचीजैशीतनरी तेसांहह्निअवधारी तेवाहाय ९३ ऐसनिमपरस्परें तेमांहहतिनेअवतरे तेनियेहीसकस्यअवसरे आपैसया ९४
तेमासेंधवाचारवा सिंधुमाजिपाउत्ता निगंडेयाववलाला दृहीलाके ९५ नातविसाकुनिसा वह्निविभुआपण तेसंभेदनाशुनिजाण तानवुरे ९६ माझेपनपणाचे
मकहें तेन्पणावायूं अनादितरू तें आहे. तैचिनिवरें ९७ सगुणानिती आतांगुणातेंतोकिरीटी तीरायानस्तीगांधी जागकपणाहींमिथाची पडोसरली
९८ किंवहुनापरीदशा तेंअस्तनासुदेश्या यः हेमोपायेंजोएसा मातेंभजे ९९ ब्रह्मभूयायकल्पते प्रुक्तीइही सिंगी ॥

ज्ञा०अ१४
१५५

ऱ्होमासाजगीं हेब्रह्मज्ञानयालागीं पतिव्रता ५०० जैसेंगंगेनेंनिवोधें उत्तमचित्तजळें जैसेंसिंधुपरजयाजोगें आनानाही १ जैसाज्ञानाचेयादृष्टी जोमानेंसेवीक
रीदी होयब्रह्मसेवाप्रकुटी चूडावल २ यथाब्रह्मनाविर्वीपार्थो माधुर्यपणीव्यवस्था याचिनामेंवाचा पुरुषार्थगा ३ परिमासंआराधन ब्रह्मनीहोपसोपान यथञा
नहनसाधन गमेल्हो ४ नरिमएगिएमें तुझाचिन्तीमूवेदो श्लोकः ब्रह्मणो हि प्रतिष्ठाहममृतस्याव्ययस्यच शाश्वतस्यचधर्मस्यसुखस्यैकांतिकस्यच २७
ओंतत्सदितिश्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसं वादेगुणत्रयविभागयोगोनामचतुर्दशोध्यायः टीका ४ ब्रह्मणोहि
पैंब्रह्मअनन्यतेसे मीवाजुनी ५ प्रतिष्ठाहं अगाब्रह्मयानावा स्वपिधायमीपंडवा अमृतस्याव्ययस्यच मीचिवाळिजेआ
घवा शाश्वतही ६ पैंमंडळआणिचंद्रमा दोनिनव्हतीसर्वथा ॥ जैसामनआणिब्रह्मा भेदनाही ६७ शाश्वतस्येति आगानित्य
आणिनिष्कंप अनावृत्तधर्म सुखजेंअनूप सुखजें अ रूप अद्वितीय एकांतिकस्यच विवेकआपरे
काम सारूनिंदाकिजे निष्कर्मावें निःसीम किंबहुनामी। ऐसाऐसें होअवधारा तोअनन्याचासोयरा सांगतसे
वीर पार्थाप्रिपें १० येथधृतराष्ट्रसणे संजयाहेतुनेंकोसें। पुशिलेंविसावायाणें कांगाबोलनीत्री ११ माझीअवसरनेफ
ऊँ विजयाचीसांगेयुदी येत्रत्नीतीलाणेंमांडी गोष्टीदेया ५१२ संजयविस्मयमानसी आहाकारूनिसरसी लागेकेसंपादेवेशी
इंद्रयया १३ तुरिळपावनातुष्टा ययाविवेकहाघांटो मोहाचाफिटोमहारो ग १४ जयाऐसेंचिंतिनां संवादतोसांभाळिजो हर्षाचायेतविजो महापूर १५
झणानिआतांयेरां उत्साहावनि अवनरराें श्रीकृष्णजीबोलणें मांगि जेळ १६ जयाअसेरा आतांलभाव पावतीनमीत्याचाठाव आइकालगाेंज्ञा
नेः देव निवृत्तीचा ५१७ ऐसेंसाच्चारोनेंजे रानरें जैपदपद्मीकेलीज्ञानेश्वरें। गोविंदबरवासुखानेंवें जगज्जीवनलेखक ५१८ इतिश्री० ज्ञानदेवविरचि
तायांचतुर्दशोध्यायः १४

ज्ञा॰ अ॰ १५
१५६

श्रीहेरंबायनमः ॥ यदंघ्रिकमलद्वंद्वं द्वंद्वतापनिवारणं । तारकं हि पुढां वंदे श्रीगुरुं प्रणमाम्यहं १ आतां हृदयसंपुट आपुलें । तें फुलवुनि भलें । वरि वैसवुं या पाउलें
श्रीगुरूंची १ एकभावाची अंजुळी । सर्वेंद्रियकुड्मळी । भरूनियां पुष्पांजुळी । अर्घ्यु देवों २ अनन्योदकें धुवट । वासनाजनुन्निष्ठ । तें लागलें असें वोटें । चंदनाचें ३ प्रेमाचेनि
भांगारें । निर्वाळूनि नूपुरें । पायीं लेवूं ४ घणावली आवडी । अव्यभिचारें चोखडी । तिये घालुं जोडी । आंगुळिया ५ आनंदामोदबहळ । सात्त्विकाचें मुकुळ । तें उमललें अष्टदळ ठेवुं
वरी ६ तेथ अहंहा धूप जाळूं । नाहं तेजें वोवाळूं । सामरस्यें पोटाळूं । निरंतर माझी तनु आणि प्राण । दुयां पाउलां लेवऊं श्रीचरण । करूं भोगमोक्ष निंबलोण । पायां तया ८ इया गुरुचर
णसेवा । पात्र होईजे तैं सकळार्थाचा मेळावा । पाखाधे ९ ब्रह्मविमलाणें ... री उन्मेषु आहे जरी । तें वाचे उपकारी । सुधासिंधु १० पूर्णचंद्राचा कोडी । वक्तृत्वा घाँपे कुरोंडी । तैसी
आणी गोडी अक्षरांतें ११ सूर्ये अधिष्ठिली प्राची । जगा राणीव दे प्रकाशाची । तैसी वाचा श्रोतयां ज्ञानाची । दिवाळी करी १२ नादब्रह्म वृंदावन केंव
ल्हाहीं तैसें नसाजे । ऐसा बोल देखिजे जेणें दैवें १३ श्रवणासुखाचा मां डवी । विश्वभोगी माधवी । तैसी विस्तारे बरवी । वाचा वल्ली १४ गायन पवनांज
याचा मनेंसी सुरंडली गुणचा । तें दैवहोय पडाडाचा । चमत्का र तैं जाणा ज्ञानें चोजवे । ध्याना ज्ञाहीना गवे । तेंव्ह गोचर फावे । गोष्टीमा
जी १६ . एवढें एक सौभाग्य । वदविता वेचें आगळ । श्रीगुरु पशु पराग लाहे तें का १७ तरि बडबोलाकाज । आम्हि तें आतां
ठाइं सांगवाचुनि नाहीं । ज्ञानदेव म्हणे १८ जना नेमि यां अप सें आंगिमा लघुफुळ शिरकुळतें । म्हणोनि रूपहीण एकहाने नातेनिये १९ पाहपाश
रोवर आघवी मघवानका वृश्चिवी मन लाभ गोसावी तेंमकेले ॥२०॥ म्हणणि नुरिकामेंना २ करूं गेलें बडबड कीर्तीता ऐसें गोठ आतुडलें २१ जें अहृष्ट
हाय आपें तें तैवाह्लनिरलेंपरतें चक्रआयुष्यतैंमारितें लोभकरी २२ आध शीघ्रातुलें हरव होतीअमृताचेत्राडुव तरि रस्सी शुकेचीवृद्ध श्रीजगन्नाथ २३ तयापरी
श्रीगुरु करितीजें अंगिकारु तेंहोत निगाके ममारु मोक्षाचा आघवा २४॥ पाहूपाकायश्रीनारायणें तयापाडवाकारणें विश्वबंध तेंसेंश्री निवृत्तिराजें । अज्ञानपणामा
सें अभिणायुलंबोनें ज्ञानाचिये २६ परिअसोहें आतां अमरूपनसेबाल्हना । कृगुरु गौरवर्णिना उन्मेषअसें २७ आतां तेणें निष्मायें तुलांमनाचेमीपायें वोटगत्व
भिप्रायें गीतेचेनी २८ अध्यायसंगतिः नरिकेंचि आनाप्रस्कती चौदावियाअध्यायांःती निर्णयकेवल्मपनी ऐसा केला २९ जेंज्ञानजयाचाहातीं तो विस
मर्थसुक्ती जेसाज्ञानमरवसंपत्नी स्वर्गीचिये ३० कांज्ञानरूकजन्मा जन्मोनिब्रह्मकर्मा करीतांचित्रस्ता आनतोहे ३१ तोतरिसमर्थाचा प्रकाश आहेत गेला

तेविश्मातेंशी सौरस मोक्षाचाही ३२ तरितपात्ताताल्यांशी कृवणपायीगम्यताअंगी हेंपाहतांजगीं देखिलीएक जेंपातांधिवेंनिधान राज्यत्रीएकोरअंजन परिहोआवेंकीआ
चन पायाच्याचे ३४ तेथमोसरेद्रल्जान पावाल्याकारनाहीआन परितेपथारें ऐसेंमन शुद्ध होआवें ३५ तरिविरक्तवांचुनिकुही ज्ञानाझिनुरगुणनाही हेंविचारुनि
ठाइं ठेविलेंदेवें ३६ आतांविरक्तीचीकृवणपरी जेंपेखनीमनातेंवरी हेंहीसर्वज्ञेश्रीहरी देखिलें असे ३७ . जेविषेंराधिलीरसाय तेंजंवगरागवर्के होय तेंतोनाटसाउनि
जाये जयापरी ३८ तेंश्रीसंसारायासमस्ता जाणवेंजे अनित्यता तेंवैराग्यपरवडिता पावील्यारें ३९ आतांअनित्यत्वपाकें से तेंविहहसाकारमिषें सांगिजतसेश्रीकृष्णें पं
चस्त्री ४० तुपठिलेंकोतुकें साउपेरीमाहरावाकें तेंवेगेंजेंसस्तुकें तेंमेनाहे ४१ वृणागकापरी तपकाश्रियाकुमरी साकिन्नसेवाश्री संसाराची ४२ कल्पनिंमंसारवाभो स्वतन्त्री
अहंजेंवाढो हो-आवेंया ४३ अध्यावो पंथरावाहा ४३ आनाहेंविश्वआयवें ग्रंथगविंनिचांगावें उपचविनेल्फ्रीव आक्रमिजे ४४ श्रीभगवानुवाच तरिमहानं
दसमुद्र जोश्रूपग्निर्गिभाखंदे ... तोहारकेचानरंद ऐसेंम्हणे ४५ ऊर्ध्वमूलमधःशाखमश्वत्थं प्राहुरव्ययम् । छन्दांसि यस्य पर्णानि यस्तं वेद स वेदवित् ॥ आणा .
यपंडुकुमरा येतास्वरूपाचेयाघरा कथितसेअरुभारा विश्वाभासजो ४६ तोहातगरंबर तोहेंपेषसंसार हराणेंमहानरू पावलाअसे ४७ परियेराहृस्ता
साखिरवा नवीस्थळेंवरिवनगरवा तेंसातोंहरणेंनिज्ञारवा नपेकोण्हा ४८ अग्नीकांकृदाशी होपत्रिगावाजरिबुडी तरिहाकांपत्रतेंदृढी वृक्षीलवादी ४९ जोंतुरवि
यांमकापात्रांशी उभेउकीत्रागस्वात्री परितेंत्री ॥ गोष्ठिकायुचीहासोपातेंहे ५० अर्जुनोहेंकौतुक सांगतां अलौकिक तेंवादिअधोमुख वृक्षायया ५१ जेसा
भानुतेचीनेणंकें रश्मिजाल नवीफांके संसारहेंकावरूरखें भाउजेसे ५२ आगिआथिना थिनिनकें रुंधलें असें नेगेंविणके कल्पांतितिनिरकें व्योमजेंसे ५३ कांरवी
चाअस्तमानी अंधकारकोंदरनी तेंसाविहा गगनी मांउलाअसे ५४ यथाफळनाचुविना फुलनातुलंविना तेंकाहीपरुखुना तेंक्षनिहा ५५ हाऊर्ध्वमूळ
आहे परितन्मध्युवतोहे योगोविहाहाय शाखुखुगा ५६ ऊर्ध्वमूळमित्यादिश्लोकद्वयस्यार्थःऊर्ध्वमधोवाक्त्यागक्त्तवोप्यहःमनातनइतिकृठवल्युक्तं श्रुस
तुमांवणमंसेपाणमाचरद ५५ हाऊर्ध्वमूळयेंसें निगादिंसकीवसअसे परिअधीहीअसांसें स्कंधयया ५७ पेंमबुखलाचोमेरी पिंप्पीकांवद्याचियापरी जेणार्वविपामाश्रा
री ग्रहाक्षिपाअसती ५८ तेवीविगाधनंजया संमारतरूयया अधीविश्वाधमावांदिसा हंडीताही ५९ तरिऊर्ध्वाहीकदे दारवाचेमार्दो दिसतापेंअपांर सांगीतले ६०

नोलगगनाचियेपालुविये वारामांउलाहूनाचेनिश्रायें नानाअकल्पांचें उदयलाअसे ६१ ऐसाहाएक विश्वाकारविटंक उदयलाअसेजाणनरव ऊर्धमूळ ६२ आणांऊर्ध
यथाकोण नेथुमळनेकीलक्षण कांअधोमुखपण शारवांकेशिया ६३ अथवातुमूपया आधीजियामुख्यिया जियाकोणांकेशिया ऊर्धशारवा ६४ आणिअश्व
यह्याणेवी प्रसिद्धिकायवी आत्मविदविलासी निर्णयकेला ६५ हेंआघवेंचिवरवें तुम्हियेमनीजीशिफावें तैसेनिरूपगोसालिवें वित्पासेंगा ६६ पविआइकेंगासुभगा हा
प्रसंगअसेतुम्हिजोगा कानुचिकरीहोगासर्वांगा हियेंआथिलेया ६७ ऐसेंप्रेमरससुरफुलें बोलिलेनवश्रीयादवेश्वर नवअवधानअर्जुनाकारें मूर्तजाले ६८ देवनिरूपितीनेथें
कुळें यद्वद्आनेपणफाकलें जैसेंआकाशवेंवपसरिलें दाहीदिशी ६९ श्रीकल्पतरुकुळसागरा हातोअगस्तिवाडसरा सणउनिघोरपाहेणकसरा आघवेंयाचा ७० ऐसेंगीसायसांउनि
रवववळी आतुर्लीअर्जुनीदेवेंदेखिली नेथुनालेनिसुरवाकुली कुरांडीनया ७१ श्लोकः ऊर्ध्वमूलमधःशारवमश्वत्थंप्राहुरव्ययम् छंदांसियस्यपर्णानियस्तंवेदसवेदवित् टीका
७२ मईमूल मगह्मणेधनंजया ऊर्धगानरुपया येणेंहसेंचितया ऊर्धगगूळ ७२ येरुंवीमध्यार्धअथ हेनाहीजयानर अद्वयाशिणकवद जयागांइ ७३
जोनाइकनतानार नोअसोरम्यमकरंद नोआगाथिलाआनंद सुरतेविला ७४ जयाजेआर्नेपरतें जयाजेप्रदांसाघोनें दिसेतेंविणदिसतें अद्वयपें ७५ उपाधिचाउसरा घा
लितांवोपतिसा नामरूपाससरा होयजयानें ७६ ज्ञानज्ञेयविहीन नुमथेंविज्ञेतान सुरवाभरलेंगगन गाव्हिवेजें ७७ जेंकार्यनाकारण जयाद्वजेनाएकपण आपणयांजे
जाण आपणची ७८ ऐसीजेवस्तुसाचें नेंऊर्धगायथातरुचें नेथअरघेंगोमूळाचें नुपसेंअसे ७९ जरिमायाएेशीरव्याती नमतीविद्याथाथी वंध्येचीकांसतनी वर्णिनेतैंवी ८०
तैसीसदनाअसद्होये जेविचाराचेनाअसाहे येरीयेपरव्ही आहे अनादिसणती ८१ नेप्रवद्धुमबीजिका जेप्रपंचचित्रभूमिका विपरीतज्ञानदीपिका यांवळीजे ८२ जेनानान
त्यांचीमांडस जेजगदभ्रांचेंआकाश जेआकारजानाडस धडिकेले ८३ नेमायावस्तुचेठाइं असेजैसेनिनाही मगवस्तुप्रभाचिथांही प्रगटहोय ८४ जैसेंआपलेयाअ
लीनींद करीआपणपें जेविमुग्ध कांकाजळीआ चें गिळीत प्रभादीपी ८५ सुप्तीप्रियापुढेंतरुणांगी निंदलीचेवतनीवेगी आलिंगिलेंनिविणआलिंगी सकामकरी ८६ नै
शीस्वरूपीजालीमाया आणिस्वरूपआपलेनेंणधनंजया तेंचितरूपया मूळपहिलें ८७ वस्तुशिआपलाजोअबोध नोऊर्धीआथुलेजेकंद वेदांतीहाचिप्रसिद्ध बीजभाव २
८८ घनअज्ञानसुषुप्ती नोबीजांकुरभाव ह्मणती येरस्वप्नहतजागती फळभावनयाचा ८९ ऐसीयावेदांती निरूपणभाषाप्रतीती परिअसोप्रस्तुती अ

ज्ञानमूळ ९० जेंऊर्धआत्मानिर्मळ अधोधरवचीमूळें वळियाअहंकारें बांधानिअकु शायायागाचे ९१ अधःशारवं मगआधीं
रहांतरें उगिचीनियें अपारें नियेंचीपूवाँ धेउनिअमार रवालावेनी ९२ ऐसेंमहदुमाचेंमूळ हेउर्धांकुरीबळ मगअधोभेवैचाळ अधीदावी ९३ नेथुनि
हृदिपहिलें महजत्तुउमटलें नेपानवान्हेंदुण्ढ एककिघे ९४ मूगमनरननमात्मक त्रिविधअहंकारजोएक नोजिवनाअधामुरव उरफुटे ९५ नोबुद्धिचीघेउनि
आगारी फेरावीव्हिद्धिकरी नेथमनाचेंउगवधुरी साजेंपण ९६ ऐशीमंत्राचीगादिका विकल्पसमवाविका शिजनचतुष्टयगाहळिका कोंमजती ९७ मगआकाशवा
युधान्क आपद्युहियाचपकाळ महाभूतावेसरारव सरळेहांती ९८ नेणीविश्वाविन्मात्र निपुंआगवसा गर्भपत्रें लुधलुधेविचित्र नुम्नलनीगा ९९ नेथश
द्वांनकुरपरवडी श्रावणदिदहडी होतांकृतनवाडी आकाशची १०० अगनुचेनेवेलपल्लव स्पर्शांकुरीघनधान नेथवावळपरेआभिनव विकाराचे १ पाठीह्पपत्र
पेलोवेली चसुचांवनेकाउंधाली नेदेव्यांमामोहनांसवी पाहलीनापें २ आणिरसाचेंआगवमें वाढलोवेगंवढवमें जिव्हेआर्गेचीआसोसें निघनीवेंवें ३ नेशीचिकासेलेनि
गंधें प्राणाचीदिरीपांगवसोधे नेथनूचसांरे फोंकाचा ४ एवंमहदहंबुद्धी मनें महाभूतसमृद्धी इयेसंसाराच्याअवधी शारवानेजे ५ किंवहुनाइयेआंठें आंगीअवलिक
हाफांटे परिविष्पीयिचेदेहमटें ऊपजेची ६ कांसमुद्राचेनिपेसारें वरितरंगनाआसारें नैसंवस्तचिइसाकारें अज्ञानमूळ ७ आतांयाचाहाचिविस्तार हाचियया पैसा
र जैसाआपणपेंस्वप्रपरिवार एकाकिया ८ परिनेंअसोहेंरोसें कांवरेआउतमसे यथामहदादिहेंआरवमे अधांशारवा ९ अश्वत्थप्राहुः आणिअश्वत्थआगसें
लियुयांते ह्मणतीजेजाणते नेंहीपरिपसहोयेथें सांगिजेल १० नरिस्वःह्मणिपेंजेउरवा गोंवरिएकसारिरवा नाहींनिर्वाहयथारुखा प्रपंचनपाशी ११ जेसानखेटनोहएा
मेघहोयनानावर्णा कांविद्युल्लतानसेसंपूर्ण निमिषभरी नांनरिकांपनथापयद्वा वृसिलांवसकानाहीजया कांचितजेसेंआकुन्हा मनुष्याचें १३ नेशीपयाचीस्थिती नासन
नापक्षणाक्षणाप्रति ह्मणौनियायानेंह्मणनी अश्वत्थहा १४ आणिअश्वत्थयेणेंनावें पिंपळह्मणतीस्वभावें परितोअभिप्रायनोहे श्रीहरीचा १५ येरुवीपिंपळवादंता
चिंतवी म्याणतिंदविलीअसेनिकी परितेंअसोकायलौकिकी हेतुकाज १६ ह्मणोनियाप्रस्तुत अलौकिकपरिसाग्रंथ नरिहाणिकालें चित्रअसम बोलिजेहा १७ श्री
अयं आणिकहीएकधार ययाअव्ययनाचाउगर आघीपरितोभीनर ऐसाअसे १८ जैसामेघाचेनिनोडें सिंधुएकेआगेंकोंदेंआगेंकारें आणिनदी

गी॰ अ १५
१५८

एकीकडे भरितचिन्‌सनी येथवोहटेनाचढे एसापरिपूर्णचिआवडे पुरिनेफुलीजंवनुघेउ मेघांनदीची २० ऐसेंयथाहृस्याचेंहोणेंजाणें नर्केहोमनिवृहिलेपणें स्व
णोनिलोकपुयानेंह्मणे अव्ययहा येरुवींदानवीलुपुरुष वेचकपणेंनिसंचकू नेमाव्ययेंचिहाडरवू अव्ययगमे २२ जानावेगेंवुढवसे नवनेकाभूमीकनलेंअसे रथाचें
चक्रजेसेंदिसे नृपापरी २३ जैसेकाव्यानिक्रमीजेवाद्ये नेभ्रतरगरवाजेंथगाढे नथकाउेवारेंउमाढे नुठिलेआणिकदिसनी २४ पुरिराकिकेधर्यागेली शारवाकोटिके
धवाजाची हेंनेयावेनेविउन्मूळली आषाढअभ्र २५ महाकल्पाचामेवदी उडुवलियाउन्मूळनीसृष्टी जैसेचिआणिकीदाणउवी साउीनले २६ संकारवानेंअंकुरें पव
नीभवयाचीसालुडें नंवकल्पा दिवीजुवाउें पाल्हेजनी २७ दिघेमन्वंतरमुतुपुदें वंशावरिवंशगाचेंमाउे जेशादुसुष्टिकाउेनिकांडे निकेजेवी २८ कलियुगानीकोरडी
चडुयुगाचीमाळेसांउी नवकनयुगाचीदंकुडी पडेघुउनी २९ वर्तनेंवर्षजाये नंपुदिलासुव्हारीहोये जेसादिवसजानकीयेनआहे चोजवेना ३० जेसावारेयाचाझुळुका
सादागावरवानाहेदेरवा जैशायानवजीपुउनीनमरवा नेणेकिनी ३१ एकिदेहाचीउरीतुटे नंवदेहांकुरीबहुवीफुटें रोशेनिभवतरूहावाटे अव्ययऐसा ३२ जैसेंवाहनत
दक्रायवेगे जैसेंचिआणिकमिळेमागे नेविआसननिअभिजनगें मानिजेसंन ३३ कांवागेनिउेसा नंवकोडीवरिघेउेमोउे नेनेगनयाजरंगआवडे निन्हऐसा ३४
कांवायसाएकुवुवुन्दहीकडे उठावाद्भिनांअपाउें दोन्हीआधीएसापडे भुमनेंविजगा ३५ पेंभिंगारीनिधियेपडली गमेकाष्टसीझिजुली ऐसावेगानिञयभली
हेतुहाय ३६ हेवडुअसोझडुनी अंधकारीघोंवडिनाकोलिनी नृदिसनेशीआयनी चक्राकार ३७ हासमाहद्दसुदेसा मोडनुमाडुनसहजा नेदरवारेनेलोकमानीपिसा अ
व्ययेसा ३८ यस्तुवेदसवेदविद परियपुत्रावेगदेरव जोहाहाणिकरूएसावाचरवे आणेकोटिवेदनिमिषें होनजान ३९ गांहीअनानवाचुनिमूळ
पयाचेअभिजपणाढवाचु ऐसेंझाउविविनूमाच देरिवलेंजेणें ४० नृपानेपडसुनी मीसर्वजनमणेजाणणना पेवाआर्लमिहांना वंधुनोची ४१ योगजानाचेंजोउले
नयाएकांनीविउपयोगागेले किंवहुनाम्याले नानेनेगें ४२ हेंअसाबहुवोलुणें वृणिलेलोकवृणें जोभवहक्षाहीजाणे उरवीणेशी ४३ श्लोकः
अधश्चोर्ध्वंप्रसृतास्तस्यशाखागुणप्रवृद्धाविषयप्रवालाः अधश्चमूलान्यनुसंततानिकर्मानुबंधीनिमनुष्यलोके २ टीका ६६ अधश्चोर्ध्व मग ३

पुण्याचिमपंचनपा अधः शारिवयापारपा हादविप्राज्ञानीजमपा जर्धाहीनज्ञ ४४ अधश्चमूलानि अधीफांकुळीडाके निपेहोमीमुवे नृपाहीन
लोपघुरव वेळपालव ४५ गमेंजगाआस्ती समीनिनुउपक्रमी नेहीपरिससुगमी वोलीसांगो ४६ समपचाड्रागमांगीनिकायासुक नरिवधमूळअज्ञाने
महतादिकीभासने पुराचीपोरवने घेउनियां ४७ परिस्प्रधीनवस्वस्न जराधुजुउगिहलगीज हेवडुउरवीउनिमहाभुज नगिनीच्याकी ४८ प्रसृतास्तस्य
शारवाः पयाएकुकाचनिअणागंटे शन्याशीउसधाफुटे नूदेखोजीवश्रुवीफांटे मुंघाचिहोनी ४९ ममवृत्तशारवासरविया नामधीअहविया आउफा
टनीमाळिया जानीचेपा ५० स्त्रीपुरुषनपुंसके हेव्यक्तिभेदापटके आदोकनिअगिके विकारभरे ५१ जेसावर्षाकाळगगनी पाल्हेजेनवृघनी नेसेंअ
कारजानअज्ञानी वृत्तीजाये ५२ गुणप्रवृद्धाः मगशारवाचेनिआगभरें लवानिगुंपनीपरस्परें गुणाक्षाभाचेवारें उदयजनी ५३ नेथनेणेंअचाटे गुणा
चेनिझडझडाटें निहीगाढहाफांटे जर्धमूळ ५४ रजोगुणप्रवृद्धाः शारवाआह एमानुष्यासेपाक्षुचुका महाउेनाआगळिका मनुष्यजानिशारवा धोग
वंशी ५५ नेथऊर्ध्वनाअधी माधारीचकोरकोंदी आडफांटनीरवांदी चनुर्वर्णांच्या ५६ पू पूर्वश्लोकस्थंपदंछंदांसियस्यपर्णानि नेथविधिनिषेधीसपल्लव वे
दवाक्यांचेअपिनव पुलवुउोलजीवरव आणिनीनयां ५७ अर्थकामपरस्परें अग्रचेंधुनीयारें नेथक्षाणिकेंपदानेंरें दृहभोगाची ५८ कर्मानुबंधीनि नेथप्र
वृत्तिचेनिवृद्धिलोभ स्वाकेनजनीशुभाशुभें नानाकर्मांचिरवांदे नेणेंकिनी ५९ नुवींविभागक्षयंवाणिले पुडनीदेहाचीवुउसाले नंवनंवपुढांवादिर्पेले मनीनदेहाची ६० वि
षयप्रवाला: आणिशाब्दादिकमुहावे महतरगहवाचे विषयपल्लवनेवे निन्महोती ६१ मनुष्यलोके ऐसेंरजाचेंनेम॰ चउें मनुष्यशारवाचेमाडोडे वाटनीनोयेथ
उदे मनुष्यलोके ६२ ऐसापिरजाचावारा नाचेकधकीवासारा तमोगुणप्रवृद्धाः शारवाआह मगवाजोआगेधारा नमाचाजो ६३ अधः शारवाः
नेहांचियामनुष्यशारवा नीचवासना नीस्वासनाअर्धदिरवा कुर्मेति पाल्हजीउाहवुका कुकर्मांच्या ६४ अप्रवृत्तिचेसरवणुवाचे फांकनिघतीसरळे घनपा
नपाल्हुडाचे प्रमादाची ६५ छंदासीनि बोलनीनिषेधनियमें नियाअस्त्रायतुसामें नाषाल्यानपाधुमें टकेयावरी ६६ विषयप्रवालाः प्रतिषाछिनांअ
भिचारे आगमजेपरमार निहीपानीघेनामसर वासनावल्ली ६७ नंवनंवहानीथोरावे अकर्मांचीजळघुउे आणिजन्मशारवापुढेंपुढें घनीधांव ६८ मनुष्य

ता॰ अ १५
१५९

लोकें तेथचांडाळादिक निष्ठा दोषजातिचिया घोरफांटा पुढें लागे कर्मभ्रष्टा भुलोनियां ६९ पशुपक्षी सूकर व्याघ्र वृश्चिक विखार हे अधोशाखा निकर थोरावती ७० प
रिये आधोशाखा पांडवा सर्वांगीही नित्यनवा नरकभोगाचा वाढावा फळांचा नोहे ७१ आणिही सा विषयपुढारी कुकर्मसंगें धुरधुरी जन्मवरी आगारीं वाढती निरंतरें ७२ ऐसा होती तरुतृण
लोहकाष्ठपाषाण इयाही वरी याते चिन्हें फळेंही हेचि ७३ अर्जुना अनधारी मनुष्यालागोनियां परी वृद्धि स्थावरांतवरी अधोशाखांची ७४ अधश्चमू
लानि म्हणोनि जे मनुष्यशाखे इयें जाणावीं अधीमूळें जेनेथूनि पर्धे संसारतरु ७५ ऐसें हे ऊर्ध्वीचें पार्थी मुद्दलमूळ पाहतां अधीचि या मध्यस्था शाखा इया
७६ अनुसंततानि परिनाम ऐसा आहे कीं सुरूनेदु:खात्मकीं विरूढलीं इया शाखा अधोर्धिया ७७ छंदांसीति आणि वेदत्रयाच्या पाना नये अ
सत्रेलागोन्अर्जुना जें मनुष्यवांचुनि विधाना विषयु नाही ७८ म्हणोनि तनु मानुषा इया ऊर्ध्वमूळीं निजडी शाखा नडीकर्मद्दढी शिरे तया इयें विमूळें ७९ आणि आनीनडी शा
डीं शाखा शाखांमूळें गाढी मूळगांठें ते वाढी पैस आणी ८० कर्मेति जैसें विरूढ्याशरीरा कर्मनवें देहासंसरा आणि देहतें न व्यापारा नांतुटेगोनये ८१ म्हणो
नि देहमानुषें इयें म्हणे हें होती नचुके ऐसें जगज्जनकें बोलिलें तेणें ८२ मग तमाचें झुरुण स्थिरावलेया उधाण मूलरूह ऐमाह ऊर्ध्वप्रसृता सत्वाची सुटे मंद्रा
ण गाहुटची ८३ जैं याची मनुष्याकारा मुळी सुवासना निघतां आरा धेउनि निघती कोंवारा सुकृतांकुरी ८४ अकलें ते निउमेषें भक्ताकुशालतेंचीं निरवे उरिया निघती निमेषें
वांवटेजती ८५ मतिविसोटवांचे घालिती स्फूर्ती चे निडांचे बुद्धिप्रकाशा घेघांचे विवेकाचेनी ८६ तेथ मेधारसें सगर्भ आस्थापत्रीं सुबांव सरले निघती कोंव सद्वृत्तिचे ८७
सदाचारांचे पासा हुसा टकाउठती बहुवसा छंदांसीति धुमधुमती घोषा वेदपद्यांचे ८८ शिष्टागमनें विधानें विविधयज्ञ विताने तियें पानांवरि पानें पा
जरती ८९ तपस्वशाखा ऐसे गायमदमीं घोसाळिया अविनीतपात्रिपाडाहुळिया देवी वैराग्य पत्रशाखा कवळिया वेल्हाळपणें ९० विशिष्टाव्रताचे फोक धैर्याच्या भूण
गडीनिरव जन्मवेगें अर्धभुरव उंचावती ९१ माजिवृद्धतरु जापाच्या रास नोकरी विधेचा झडउसंडुड जवनोवा निन्श्वास मत्नानिद्ध ९२ विषयप्रवाळा: नेथधर्मडाहळें
बहली दिसती जन्मशाखा मस्की नियाआउफुटती फळी स्वर्गादिकें ९३ पुढा उपरतिरंगें लोहिवा धर्ममोक्षाचा शाखा पालवी आहुलाहे नित्य नवी वाढतें अंस ९४
पैं रविचंद्रादिग्रहवर पितृऋषिविद्याधर हे अउत्तशाखा प्रकार पैसवती ९५ याहीपासुनि तें उंचवडें गुंडळे फळांचे निघुडें इंद्रादिक तेमां दोडे थोरशाखांचे ९६

४

मग तपादी ब्रह्मवृक्षिया तेपाडानीउत्तावळिया मरीचि कश्यपादि इया परिशाखा ९७ एवं माळोवाळी उतरता ऊर्ध्वशाखांचा हा पसार बुडीं साना आणि थोर फळादयपणें ९८
वरिलपरिशाखांही पाठी महोफळभार जे किरीटी नेथ ब्रह्मेशांत आणि गांठी कोंभ निघती ९९ फळांचेनि वोझेंपणें ऊर्ध्वशाखा उठूनि जवमायोने बैसणें मुळींचि हाय २००
मग ज्ञानानुरूपें असा जे फळ ते दाटू सी होयत्रयरवा तेंवी वाटची देखा बुद्धिशिशे १ तुझेंपुनि ह्मा आघवा संसारतरु शिउगवा तियें मूळचि टेंकली पांडवा वाढिताच्याने २ म्हणोनि शि
ब्रह्मेशापर ते वाढी मांहीं जीवांते नेपुनि भगवंत असर्चिके ३ परि हें असो ऐसें ब्रह्मादिकतें आगु चसें ऊर्ध्वभ्रवासविसें नवुंकतीगा ४ आणि कहीं शाखा तपरता नि पास
सनकादिकां मे शिस्सा तिया फळीना उरलीं भरलिया वृक्षी ५ ऐसा मनुष्यालागोनि नाराणावी अधोर्ध्वशाखा दिसे पालवी शाखांचीवाढ बरवी उंचावेपें ६ पार्था ऊर्ध्वीचि येतं
सादि मनुष्यत्वविहोय आदी म्हणोनि दरयें अधी म्हणितली सुख ७ एवं तुजअलौकिक हा अधोर्ध्व शाखा सांगितला सातरव ऊर्ध्वमूळ ८ आणि अर्धपेंहीं उपरतिदा
विश्री मवि वुंचें २ चूर्णिका आतां परिसउ अष्टचें जेंगें पैंगा ० श्लोक: न रूपमस्येह तथोपलभ्यते नान्तो न चादिर्न च संप्रतिष्ठा अश्वत्थमेनं सुविरूढमूलमसंग
शस्त्रेण दृढेन छित्वा ३ टीका ५१ अश्वत्थमिति पैं तुझा हा तरुवो रीं ऐसें गमेल किरीटी हे येवढें भाउत सादी गर्भ कार स्अंस १० कंचळाचा सखट वरी ऊर्ध्वशा
स्तांची थोरी आणि मूळे ते निराकारी ऊर्धी अंस ११ हा स्थावरा हीजची फांकतसे अधीचा डाहळी मानिधांवून अंसतुला मूळी मनुष्यरूपी १२ ऐसा गाढा या जाणिआ
फांटे आतां कोणा करी पया शेवट तरि सांगाहा ह्मवट धर्मिभाव १३ तरि पैं हा तन्मूळावयादोषें येथ सारसनिकायसें तद्रूपमस्य काउवाग
उवाळकादोषें माराया अंसे १४ गंधर्वदुर्गकायपाडांवें शशविषाणकायमोडावें होआंवे मगमोडावें स्वपुष्यकी १५ तैसा संसार हा वीरा हयना ही साचा कारा मा अंक
श्रुनिरंगा काय आणी १६ आणी सांगितलीं जैपरी मूळडाहळिया चीथारी तेंवि ध्येची घरमरी सुकुरें जैशी १७ कासकीजतिचे तुरुपणी नियेंस भिंबीचोलखी
तेंवुनि जाणपांकाहणी दुर्बळाची १८ तथा॰ गांवुनि आहली नित्र पिल जैसे ययाचे मर्यअसंचअसे जैसें तद्रूपमस्य आणि तैसा विजरिहा
अस माळाकारा १९ तरिकांणाचेनि संताने निपजतिय पाउमयरंगे कादुकिलियागगने नाहजुलणा २० स्वरणानिपेंधुनि जया आसीवर्मिळिन्नपमा
या कूर्मीचे निघूनेरापा वांगरिलें जैसें २१ मगजळाची नवी तिपें सवीउढनी वित्याहाळी कांनिगुनि मोरें पाणिये माळी कल्पी आविद्धाकाय २२ मृग आसान

पिंपळ म्हणितलें कें भगवंतें याचें कार्य केउतें म्हणोनि संसारतरु सन्मुखें मिथ्या जिया २३ तेंव आणि अनंतपण याचें नाहीं ऐसें बोलिलें तें कांहीं तें ही सत्य चि
पाहीं एकेपरी २४ परि प्रबोधें जंव नोहे तंव निरंतर कायसें आहे कां तरि सरेल पाहे तयाचें आरु ती २५ तैसा अज्ञानवृक्षु विवेकें पाडिला तंव आन नाहीं अश्वत्थ
मवत्तपाया २६ वात नेवारें निवाले तरंग तरी जे थिजेनेचि तंव कल्लोळ गता अनंत म्हणोनि किंबहुना २७ म्हणोनि संसार तें जैं तैं मृगजळाभास लोपे कामभान आपरी पे मालवले
ती २८ तैसी मूळ अविद्या रचावें तंव आनंत तैसें होये ते नियपाचें अनंत आहे येऊं नाहीं २९ नचादिः तैसीचि हा अनादी ऐसीचि आहे गाढी तो आपलेनि हिन्नु बोधी बोलावें
या जैसें संसार हा सागरु साचोकारा तंव नाहीं माना हीं जयाचा आदिकार कोण होउरे ३१ जो साचें जे पुनि उपजे तयाचें आदि हें सांगें आतां नाहीं त्या तो उगाचि जे काढूनिया ३२
म्हणोनि जन्म नाहीं आहे ते त्रिधा सांगों कवणि मायें वांझ आगि नाहीं पणें सिहोये अनादि हा ३३ वंध्येचिया लेंका कैंचि जन्म पत्रिका नभीं नीळ भूमिका कें कल्पुं जा ३४ व्यो
मकुसुमा पांडवा कवणें दें रनो ज्ञावा म्हणोनि नाहीं तैशियाभावा आदि कैंची ३५ जैसें घटाचें नाहींपण असतें पाणि से केलें निविड तैसा समूळ वृक्ष तो जाण अना
दि हा ३६ अर्जुना ऐसेनि पाहीं आद्यंत याशि नाहीं नचसंप्रतिष्ठा माजि स्थिति आभासे कांही परिसवाऊजे ३७ ब्रह्मगिरि ऊनि निघे आणि समुद्रीं करि स्ति
थि माजि दिसे तो उगे मृगांबु जैसें ३८ तैसा आघेंत नीकिर नाहीं आणि सत्यही नोहे कुहीं परि हें ऋपणाचि नवाई पहियासेगा ३९ नानारंगीं गगनें जैसें इंद्रधनुष्य दिसे जे
तैसा नेणता आपजे आहे ऐसा ४० ऐसेनि स्थिति चिये वेळे भुलवी अज्ञानांचे डोळे लाघवी हरि असत्ये लोकें जैसा ४१ आणि नक्षत्री चित्रासि का भोगी दिसे नेत्री दिसो कां
नरि दिसणें हीं म्हणाए का होय जाये ४२ आणि निर्वाह कां एकसारिखें ने चित्र आभास हा सत्यें वि नि चाया ४३ देखतां आहे आघवें घेवों जाउंजे जरि ना तुटे जैसा दीकुकी जेसा
कुटें जळामाजि या ४४ तरंगभंग माडी पुटे विजुल नाहीं नुप के होरें आभासासि तें सांपडे होणें जाणेंगा ४५ जैसा ग्रीष्म शोषिचा वारा नेणिजे समुद्रें काय गिमोरा तैसी स्थिति ना
हीं स्वरा मध्य स्या ४६ एवं आदि ना अन्तु स्थिती नरूपपाशि आथी आतां काय शीकुं था कुणी उन्मूळणीगा ४७ आपलिया अज्ञाना साटीं वाढला यावलां किरीटी - आ
सगकाछारा तरि आतां आत्म ज्ञाना चियें लोटीं शस्त्रेंचि गा ४८ वांचूनि ज्ञानें विण एकें उपायकरिशी जिन कें तिहीं गुंपशी अधिकें वृक्षी इये ४९ मग किती रखांदोरखांदी यु
पाहिजावें जर्थी अधी म्हणोनि मूळ अज्ञान छेदीं सम्यक् ज्ञानें ५० येउवीं रोरियेवाउरगा उंया मेचवितोपेंगा तो मार निवाउगा केला होये ५१ नगवपानगजथाची

५ स्वामीछिमानिर्वेऊरिके ५

चीगंगा रोणीलागि धांवतां रागा माजि वाहवे बुडिजे पैगा मारे होये ५२ भ्रेंविना पिलुसंसारा उपायी नातुचां तीरा आपुणें पंथे पीतारा निरोपी जाये ५३ म्हणोनि मुळीं उचेछे
भया औषधें रोगी धनंजया तैसि अज्ञान मूळा या ज्ञानचि खङ्गु ५४ ते ऐन परितलीं ता परमार्थे तैसीं विरागाचें नूवे अभंगवच हो आवे बुद्धीशीगा ५५ उविड निवैराग्य
जेणें धर्मी रुपि का सांगोआं जैसें वमन नि सुखें आतां चिगेले ५६ हा गायु वरि पांडवा पदार्थजाती आधवा विटवी तो होआवा वैराग्य स्तातु खिना मग देहाः हंगें चरेंरखे
सांडु नियतें वेठे भ्रत्यक्ष बुद्धि करतलें हातवसावे ५८ निसले विवेक साहणें तेंब्रूलाहमस्मि सरा ऍणें मग धृजे निवो धेंजगों एकलें श्री ५९ परिनिश्चयाचे मुष्टी वेचु घाहा
वेंचक ये सि वेल मग तुकावें स्मृति तो सवाचु मननवरी ६० पाठीं हातें येरा आपणिया निदिध्यासें एकपनाळिया पुढें मुट्टे तुरेसु धारा या पुरेतिया ६१ आत्मज्ञानाचें रवातें अ
द्वैत प्रमें चनिवाळे नरी सनरोकवणीकडे भवद्रुमासी ६२ शरदागमीं आकाशा जैसा फेडी अभ्रा का नंदयुत्ता र भे अंधकारा धांव भरी ६३ नानाक्रपवच्छ नसे
बो. गुरेखम्भसंभ्रमा च्यागवा सम्यनी तिधारे चावागु करीलजैसें ६४ तेव्हां ऊर्ध्व कां अधोमूळ ना अधी शाखिये हनत्रा रखाउर्व तेंकडीचन दिसे मृगजळ चांदि
णाजेवी ६५ गोंमनि गावी रवाधा आकत्रानायी स्वकुलता छेदनि पांमवा सखा ऊर्ध्वमूळातें ६६ ३ श्लोकः ततः पदं तत्परिमार्गितव्यं यस्मिन्गता न निवर्तन्ति
भूयः। तमेव चाद्यं पुरुषं प्रपद्ये यतः प्रवृत्तिः प्रसृता पुराणी ४ टीका ११ ततः पदं तत् मग इदं तें मी आहे जें मी पणाविण आहारलें तें रूपपाह णें आपलें आ
पणासी ६७ परि मार्गितव्य परि दर्पणाचेनि आधारें एका चि करुनि दुसरें मूख पाहति गांवरें तैसें नकोहे ६८ हें पाहणें ऐसें असे बीरा जैसा न माउल्या विहिरा
मग आप लिया गमीं झरा प्रगोनि गुरुके ६९ तारि आपले यावाप्रभु निज विंबी प्रतिबिंब नेहटें कानभीनभ घटा भावी ७० ना नाइंधनांतस्स रलिया वह्नि पर्न नें आपण
तैसें आपें आपधनंजया आहयंगों जे ७१ जिव्हे आपली चविचारवागे चक्षु निजबुबुळ रेखुं गे आहनया ऐसें निरीक्षणें आपलें पैं ७२ कां प्रभेसि प्रभा मिळे गगनगगना
बुडमोळे नाना पाणीं भरलें सोळे पाणीयाचें ७३ आपणाचि आपणयातें पाहिजेतें आहें तें नेपेंसे होयनि रुढें बोलिजत असे ७४ तमेव चाद्यं पुरुषं तया पाहिजे तेंनि
विण पाहिजे जें जें गिव रुढिना णिमें आद्यपुरुष म्हणेजे जयाचा याते ७५ तयही उपाधिचा खोयवा घेउनि श्रुती उर्ध्वितीजिया मग नामाचा रूपा चा बंठा करिती जाया ७६
प्रपद्ये पंच वसर्गा तवगा ते मुमुक्षु योगज्ञाना चवधले पुढती न यांर पानि घालें पैजा ठेय ७७ संसाराचेया पाया पुढां पळजीती तरा गहोजें तरोनिब्रह्म पदा चा कुर्म करा धोति

टी॰ अ॰ १५
१६१

Dr. BHAU DAJI MEMORIAL

। मीमागं ७१ अहंतादिभावाज्यापलेया भ्राडदेहनिस्थाधंबेया पुत्रधनीज्ञानियेजया मूळधराज्ञी ७९ पुनः प्रवृत्तिः प्रस्तनापुराणि पजेपानिरवटी
किम्पुरंपरेचीवेसांडी वाढतज्याकाश्रकोरडी भिरेवाची ८० जेणकाचळतनेणरणे आणिसंजगायारज्याणाणें गांहीतेनाहबिखेंजेणें गीतुंजगी ८१ पायीतेंवळपहिलें आ
किंच्यपरंपरेपेंआपलें पाहिजेंजेसेंहिवंलें हिमुहिमे ८२ यस्मिन्निति आणिकहीएकतया वोळखणाअसेधनंजया नरिजयाकांफ्टलेयां येणेंमिनाही ८३ ४ तु
पणपेंपें आपलें पाहिजेंजेसेंहिवले हिमुहिमे ८२
रिका तेसेयनीएसे जेतानेसर्वत्रसरिसे महाप्रळयाबुधेंनेंसे परलेंपण ८४ श्लोक: निर्मानमोहाजितसंगदोषा अध्यात्मनित्या विनिवृत्तकामाः। द्वंद्वैर्विमुक्ताः सुखदुःख
संज्ञैर्गच्छंत्यमूढाः पदमव्ययं तत् ५ टीका २३ निर्मानमोहाः जयापासुनस्यांकामन सांडुनिगेलेमोहमान वर्षांतीजेसेंघन आकाशाने ८५ जितसंगदोषाः
निकर्तेयानिष्ठुरा उवगंजेविसोय्या जेविनातुंडेविकारां वेरांकुंजया ८६ अध्यात्मनित्याः फळलोकेली उन्मळें तेज्ञीआमुलाभेमवळें जयाचीकियाढाचेदाळें गळ
निअसे ८७ विनिवृत्तकामाः अगीलागलेयाद्रुमी देखोनिसैराणपखनीपशी जेसेसांडिलेंअशेषी विकल्पाते ८८ आइकेसकळदोषनाणी अंकुरेतनीमेदिनी जिये
फेटबुद्दीजीकाहुपणी नाहीजयाचें ८९ सर्वोदयासरिशी रात्रिपळोनिजायज्यापेशी। गेलीदेहाभिनिशी अविद्येसवें ९० द्वंद्वैरिति पंआयुष्यहीनानिवाने सांडीशरीर
अर्थचिंतें नेणिनिदसवंदेहेंते सांडिलेंने ९१ तोहाचेंसाकुडेंपसिला अंधकारउंडिनेसा द्वैतबुद्धिचानेसा उकाडसरा ९२ अगासुखदुःखाकारें द्वंदेंदेहीजियेंगोचरें जियेंनि
यांकासमोर होतीचिना ९३ स्वप्नींचेराज्यकांमरणा नोहेहर्षशोकाचिकारण उपवदलेयाजाण निजापरी ९४ तैसें सुखदुःखस्वरूपी द्वंद्वीजे पुण्यपापी नेघविजे
निरर्थी गरुडजेसें ९५ गच्छंति आणिअनात्मवर्गनीर सांडुनिआत्मरसावेहीर चरताजिसविचार राजहंस ९६ जेसावर्षोनिझुलनवी आपश्रमरस
अंशुमाळी मायीतापाणीरश्मिजाळी विंदासुशीची ९७ तेसेंआत्मभलितीसाडी चळवितुंडलीवाराचारी तेणकवरतीता तद्रूपी अंवंडुजे ९८ किंवहुनाआत्मयाचा
निर्हारीविवेकनृपाचा बुडालावोधगंगेचा सिंधूजेसा अमूढाः पेंअपुर्वविताळेंपणे जुरेविनयाजमिलाघणे जेसेंपेपुनिपल्लनाणें आकाशानाही ३००
जेसाअग्निचाडेगर नेघकोणीबीजेअंकुर तेसामनीतयाविकार उदयनेना १ जेसाकाढिलेयामंदराचळ राहेसीरसिंनिश्चळ जेसानुवीनपासच कामोर्मिना २ चंद्रमाक
ळीधाला नदिसेकोणाआंगीवोमावला नेविअपेसेचाअखुळा नपडेजया ३ हें किनीबोलोंउघडें जेविषयमाणुनुरेवापुढें तेसें विषयाचेंनावडे नामजया ४

पवर्तेजेंकोण्हीएसें केडेआनाणिकाडें तव तेथमिवतीतेजेंसें हेमीहेम ५ तेपदणिजेकोणेगाड एेसेंपुसमनीकांही परमव्ययं परितेपदागाही अवछिन्न ६ ह
इपपणेंदिसेजें कांतेयनेंजाणिजे अमुकोसेंसणिजे नेनेनोहे ७ श्लोक: न तद्भासयते सूर्यो न शशांको न पावकः। यद्गत्वा न निवर्तंते तद्धाम परमं मम ६ टीका ३० न
तदिति पेंदीपाचेयाभवाची कांपदहनउजुची हेकापवोत्सोअमृताची प्रकाशीजे ८ तुम्हाउपेदिसणें नेणपानंतरवणें विश्वभासतसेजेणें जेपाउंनी ९ जेसेंशुक्तिकपण
हारपे नंवनंवसरंहोपचपें कांदोरीआपणासापें फाडहारपे १० तेशीचंद्रसूर्यादिथोरें रूपेंतेजेंजियेंफोर जियेंतयाचेनिआधारें प्रकाशतीं ११ तद्धामपरमंमम तेवळकोते
जोराशि सर्वभूतात्मकमरिशी चंद्रसूर्याभामानखी प्रकाशने १२ लणउनिचंद्रसूर्यकडसमा पडतीचळप्रकाशा पावागिनेजनेतसा तेवळतेदेह १३ आणिजयाचाप्रकाशी ज
गहारपेचंद्रार्कांशी सचंद्रनसवेंतेशी दिनेोदयी १४ नाजविबवोध्यस्थियेवळे तेसप्रांडुभामानवळे कांतुरविसानवळे मृगतृष्णिका १५ तेसातयाचळवागाई कोण्हीनिकांस्यामान
ही तेमाश्रेनिजधामपाहीं पावतेंगा १६ यद्गत्वानिवर्तंते पुडतीजेथेंगेले नेथतीमाघुतेंपाउले महोदधिमिनले आतंजेसें १७ कांलवणाचियाकुंजरी सुर
चियालवणासागरी होयेत्तिनामाघारी परतिंजेशी १८ नानागेल्लियाअंतराळा नयेतीचिकिचाळा नाहीतमलोहोतिच्या निघणेंजेवी १९ तेविमनज्ञानेंराकव्देर जाले
जेमानुवोरपूट तयाअपुनरावृत्तिनीवाट मोडलीण २० अयमर्जुनाभिप्रायः तेथप्रज्ञासाहशीचाराणो पार्थसर्वज्ञीजीपसावो पृथिविनंतियेरवी निसते २१ तरिदेवें
श्रीमुयेएकदोनी मृगमापोतेननयनी तेदेवेनोभिन्नज्यापी कीअभिन्नजी २२ अभिन्नचिअनादिसिद्ध नरिनयेतिहअसंवद्ध नेपुष्पागेलेपट्पद तेपुष्पंहोतिंया २३ पें
अस्माकनिअनारिसे बाणलक्षाशिवोनिनेस माघोनेपडतीतेसे पतीचिते २४ नांतरितंवितेसभावें नकिकोणाकोणाशिमिळावें आपणापंथीनिरूपावें शास्त्रेकेवी २५ स
र्गानिवृत्तजीअभिन्नजीवा तुजनींसंयोगविसोगदेवा नयेवोलोंसवथा शरीरीशी २६ आणिजेसराचेगजेतुजशी नयांमिळणीनाहीकोणीदिवशी गांघतीनयेनिदेंकायसी
वापुबुद्धी २७ नरिकांणगातुजें पावानितयेतिमायेतें द्वैतिषनीमुक्तामा तें बुझाविजी २८ इयेअसेपीअर्जुनाचा तोअभिप्रायमणिसर्वज्ञांचा तोषकाबुद्धीभावंजिष्या
चा देखणानिपा २९ मगसर्वज्ञानमहामती मानेंपावोनिनयेतिपुरती तुम्हिन्नाभिन्नरिती दोनिआहाती ३० जेविवेकेस्वोलपाहिजे तेंगीचिनेसहजें नाज्याहातुवाहा
जनविटुनें एेसेंदीगमती ३१ जेसेंपामिमाहीवेगळ आपनादिसतीकळांच येंकुवीतदीनिरिचेच पाणिचिते ३२ कांसुवर्णाद्धिनिजांनें लणिगमतीभिन्नें मगपाहिंनेतंससोनें

ज्ञा॰अ॰१५
१६२

आवर्ते पैं चितें ३३ तैसें ज्ञानाचियेदृष्टी मजहूनी अभिन्नतें निकिरीटी येरभिन्नपणें तुटी अज्ञानास्तव ३४ आणि मीचि कांरे वस्तु किजोरें कैसें मज एका शिरुमरें जें भिन्नाभिन्न व्यवहारें उमटी
जेव्हां ३५ आघवेंचि आकाश सूर्यीपोटीं बिंबबिंबें येरवीं तेंप्रतिबिंब कां उठी कूर्म सिमशिरें ३६ कां कल्पांति नियाणि जपा कारवांत भरताति धुनंजया आणि निकें चें आशाभ्र विक्रिया
एकामृत ३१ ६ चूर्णिका पैं तोयाचें निमिषे पाणीचि न तरिवांकरेंजालें रवीरुपें पाणि आले तो पक्षी ३८ कीं आम्ही फकवारोयें स्वसंकल्पें यापाही मिथ्य परिघुटमतीवे
हलें तेंमें हीगमें ३९ हो गानिदृइवें निआधारें कारएकें ते निजगगनें भरे स्वभिन्नें निअवकारें गपपणें ४० तैसें अज्ञानराकवृदें ते गणकोहूं विकल्पा चें मोडे मुणविकरु निकीजेथुढें
× कांमिनलेनिकिउाचें गनिभिदाशियेसे तैसा स्वमायार्वेठाकें स्फुटेनेमी ४१ ४ देहोहंगेमे ४२ श्लोकः ममैवांशो जीवलोके जीवभू
तः सनातनः। मनःषष्ठानीन्द्रियाणि प्रकृतिस्थानि कर्षति ७ टीका १८ ममैवांशः ऐसें ज्ञारीशाविये वरें आत्मतानवेगळेपणे तेमाप्ता आश्रयेंसा आवडे पांडवा ४३
समुद्रीकां वायुवशें तरंगाकार तस्से तोसमुद्राशास्मादि मे मानिवाजेवी ४४ जीवलोके तेविजडातें जीववीता देहअहंतातपजविना मीचिजीवगमे पंडुसुता जीवलोकी ४५
जीवां चिया बोधा गोचरहा जो धंदा तो जीवलोक शब्दा अभिप्राय ४५ अगा उपजणें निमणें हें सत्य जें कां मानणें तो जीवलोक म्हणे संसार हन ४६ एवं विधें जीवलोकी जीवभूतः
सनातनः तुं मोतें ऐसा आवलोकी जैसा चंद्र कांउदकी उदकांतीन ४८ पैं कांशिमगावारवा कुंकुमा चरिपांडवा आ मी णिकांगमें लोहितां तोतनिंके ४९ तैसें अना
दिपणा नमोडे मासें अक्रियपण नरवंडे परि कर्ता भोक्ता ऐसा आवडे तें जाणगाभ्रांनी ५० किंबहुना आत्मा चोखट होउनि प्रकृती शीएकवट बांधे प्रकृतिधर्माशी कसाट आपणपेंया ५१
मनइति पैं मना दिसाही इंद्रियें आचारि प्रकृतिकार्यें कर्षति तियें माआसि मोनि हाये व्यापारारूढ ५२ जैसें संन्यासी परिआजे आपणेया आपणा कुटुंबहोर
जे मगतयाचें निधां विजे मोहें सेरा ५३ तैसा आपलिया विस्मृती आत्मा आपणा विप्रकृती मानिता गमा निपुउती तियें शीविप्रजे ५४ मना चा रथीवृळघे श्रवणाचे निहारें निघे
मगत्वाह्याप्रियाचि घे रानामाजी ५५ तो विप्रकृतिचा वागुरा करीतवें चि पामोहरा आणि त्वचाचिया घोरा वनाजाये ५६ कीं गमीस के अवसुरीं निधोनिनेत्रा चाहारी मगतपाचाहगा
गी हिउनसे ५७ कां रसनेचिया वाटा निघोनि गा सुभरा रमाड़ारकुटा मरोनिलाग ५८ नानानियोणें विघ्राणें देहांतनिकरीनिघणें मृगगधाचीरारूणें अरबेलधी ५९ ऐसेनि
देहें इंद्रियें नायकें धरूनिमनजव घ्रिके भोगी शब्दादिकें विषयतृणें ६० श्लोकः शरीरं यदवाप्नोति यच्चाप्युत्क्रामतीश्वरः गृहीत्वैतानि संयाति वायुर्गन्धानिवाशयात् ८ टीका १
॥ ॥ईश्वरः॥ ॥

परिकर्ताभोक्तामेसें हेंजीवांचें तेंचिदिसे शरीरमिति जैशरीरीकांपैसे एकाधिये ६१ तैसा आधिवाआगिपविलाशिपा तेंचिवोअरवोपें धनंजया जैराजसेंआत्मया वुल्लीशिये ६२
तैसा अहंकर्तुत्वाचा वाद कांविषयेंद्रिया धुमाइ हाजाणिजतें निवाइ जैदेहपावे ६३ यच्चाप्युत्क्रामति अथवा शरीरातें सांडी गृहीत्वेति तरिविजइंद्रियांची तांडी हेंआप
णपासवें विकादी घेउनिजाये ६४ वायुरिति जैसा अपमानिला अनिथी तेसुकृताची संपत्ति कां सूत्रसाउरवें पायाचीगती सूत्रतंत ६५ नानासावलें निजपनें तेइ जातिलो
कांचीदृश्येनें हें असोउनिपवनें नियंतेशी ६६ तेंविमनषष्ठ्यया इंद्रियांतेंधनंजया देहराजनेंदेहा पासुनिगेल्या ७ ६७ श्लोकः श्रोत्रं चक्षुः स्पर्शनं च रसनं घ्राणमेव च अधि
ष्ठायमनश्चायं विषयानुपसेवते ९ टीका ५ श्रोत्रमिति मगयेथ अथवासर्गी जयदेहअपंगी तयतें सांभिपुउतीपागी मृनादिक ६८ जैसा मालवलेयां दिवा मृगे
श्रीजायपांउवा मगतज्वळिजें तेथतेधवां तैसाचि फांके ६९ विषयानुपसेवते पनिऐशिपाइपाराहदी अविवेकियांचेदृष्टी येवुलेंही किरीटी गमेचिना ७० जैं आत्मा देहा
शिआला आणि विषयये रोगोंगिला अथवादेहो निगेला सत्यचिमानिती ७१ यदुतीयेतो आणिजाणें कांकरणें हनभोगणें हें प्रकृतीचें गेणें मानियेलें ७२ श्लो
कः उत्क्रामन्तं स्थितं वापि भुञ्जानं वा गुणान्वितम् विमूढा नानुपश्यन्ति पश्यन्ति ज्ञानचक्षुषः १० यतन्तो योगिनश्चैनं पश्यन्त्यात्मन्यवस्थितम् यतन्तोऽप्यकृतात्मानो नै
नं पश्यन्त्यचेतसः टीका २४ स्थितं वापि परिदेहाचें मोटकें उभें आणि आंचवतां तेथउपलेभे जियेंचवळवळचें निलोभें आल्हास्युणती ७३
भुञ्जानमिति तैं आविजिया संगती इंद्रियें आपलालां अर्थी वर्तती गयानाम सुभद्रा पती भोगीतो जया ७४ उत्क्रामन्तं पातीभोगक्षीणआापैसें देहगेले
यातें नदिसे ये थगेलागेसांसें तोभानीगा ७५ विमूढाइति पैंजऐसोअन्तरेरवा वा तरिवारावाज तयानाचा व्रह्म तमैतेयपांउवा नाहीतोगा ७६ कां आसा
सनुरवंठविजे आणि आपणपें तेथपरेखाजे तरि तें धवा चिजां रुमानिजे काय आधीनाही ७७ कांपरताकुलाआपिसा ओपूनाउतपाआभासा तरिआपणपें ना
हीं सा निश्चयकरावा ७८ शरत्जस्याकाशा चा परिकपाली पिटेमेघांचा कांतंद्री वगाअधाचा आरोपिजे ७९ तैसें होइजेनाइजे देहें तेआत्मसत्तेअविकिये
विशेषकितीप्यासोहें आंधळेजे ८० मेघअात्मा आत्मयाचाअइ रमिजेतें देहिवाधर्मदेहीं ऐसें देखणें पाही आनआथी ८१ यततइति ज्ञानेंकांजयाचेंडोळे सेवो

सा॰ अ १४
१६३

गिनराहतीरेहीचेस्वोचे सर्यरश्मिअनियाचें शीभीजेमे ८२ नेझाविवुकाचेनिपेसें जयाथीस्फुर्निस्वत्रपीपैसे नेझानियेदेस्वनीचेमें आत्मयाजे ८३ जेमेंताराणगोभस्वे गग
नसमुद्रीविवृते पभितुदोनिनाहीपठिलु एसंआवरे ८४ गगानुगगनीवआहे हेआभासनअसेवाये तैमाआत्मादेरवनीदेहे गक्रमलागा ८५ रललालावाउगवगी फुटीनरव्हास्लाचा
भागी देमिवजेचेदकाकाउगी चंदाजेवी ८६ क्रानाउरविभरेद्वाघ सूर्यनोजेमानेसन्ऋस देहझानाजानांनेसें देरवनीमाजें ८७ घटमगघरउ नेचिपाणीमोउलु पेदिआकाशाने
संचले असनविअसे ८८ नेझीअखंउआमसते अजानदृष्टीकल्पेने इयेदेहेविझोनेजोने गाणानीफुटे ८९ पइपनीमि चेतन्यचंदनाचाहदे चेष्टवीनाचेष्टे नेमंआत्मजान
चेमवंटे जाणानीते ९० पनंतापीति आगिणानहीअपिंनेहोइउ प्रभाप्रमाणुहीउगाणाघेउल सकलुआत्माचेयेइलु सर्वस्वहाता ९१ पनिनेचित्मुत्सजिरोझी जुरिविरक्ति
नरिधमानसी तुरिसर्वात्मकामनशी नकेविभेदी ९२ नोंउभरोकाविचारा आणिअनःकरणी विषया शिथारा नरिनानुउंधनुर्द्धरा त्रिशुद्धिमी ९३ हांगतामरणतियावाग्रंथी काय
तुटनीसंसारग्रंथी कापरिशिलियापोथी वाकिडीहोये ९४ नानावांधोनियांठेले घारणीलाविजनिसुक्तफले नरिनयाचेकायकले मोलमान ९५ नैमाचितीअहंतेगाचे आणिजि
ह्मकलुआत्माभरावो एंशनिकोउीएकिनन्मगाचो परिनपविजेमी ९६ ११ चूर्णिका जोएकलीकासमसलो आपकअसेभूतजाती एकनिपेव्युकी ह्नपकले ९७
चतुर्भिःश्लोकैः श्लोकः यदादित्यगतंतेजोजगद्भासयतेऽखिलं यच्चंद्रमसियच्चाग्नौतत्तेजोविद्धिमामकं १२ टीका ३ यदिति नविस्वर्यसकरआपवी जग
दिति हेविश्वरचनाजेरवी मेनेजदति नेरीमिमाझीजाणावी आद्यंतीआहे ९८ यच्चंद्रमसीति जुवझोपइनिगेलियामविता वोल्हाझापुरविन सेमाउना नयेचंदीपं
उस्कला जोम्लामाझी ९९ यच्चाग्नौ आणिदहनपचनसिद्धी कृशिनसेजोनिरवधी नयेद्रनाझीनेजोहदी माझीमूगा ४०० श्लोकः गामाविश्यचभूतानिधारयाम्य
हमोजसा पुष्णामिचौषधीःसर्वाःसोमोभूत्वारसात्मकः १३ टीका ५ गामिति मीरिघालाअसेभूतली स्मणोनिसमुदमहाजली हेपाझ्चेचीदपुवी बिरेचिना १ भ्राता
नीति आणिभ्रुतेहेचराचरे हेधविलसम्रपारे नेमीचिधरीधरे शिराणिया २ सोमइति गगनीसीपंउरूकचा चंदाचेनिमिषेअमृता भरलाजाव्यावालुना मगोवर ३ पुष्णामी
ति नेचोनिफाकतीरश्मिकर नेपाटपेलोनिअपार मेवोंषधीनेआगर पोषितसे ४ एमेनिसम्पादिकासकला कृषीधान्यजातीसुकाळ्या देअन्नद्वाराजिझाळ्या भूतजाता ५

१३ आणिनिपजविलेपांअन्न नरितेसकैचेदीपन जेर्णेजुरउनिपांसमाधान भोगितीजीव ६ श्लोकः अहंवैश्वानरोभूत्वाप्राणिनांदेहमाश्रितः प्राणापानसमायुक्तःपचाम्य
न्नंचतुर्विधं १४ टीका ५ अहमिति स्वणोनिप्राणिजानाचाघटी कृनिकंदावृविआगिठी दीप्मवरहीकिरीटी मीविजाले ७ प्राणेति प्रप्राणापानाचीजो
उभाती धुकफुकोनिअहोराती आटीतसेनेसाकिती उदरामाजी ८ शुष्कंअथवाक्लिग्धं मृपक्वकाविदग्धं परिमीचिगाचतुर्विधं अन्नपचवी ९ अयंभावः एवंमीचि
आधुवंजन नहाजिवविनेमीचिजीवन जीवनीमुख्यसाधन वृद्धिहामीचि १० आगुरीशिपावमिहीकार सांगोंव्याक्षिचानवाद १४ चूर्णिका नरियेथउजेनाहीघेइं सर्वत्रमीचा
नरिकेसनिपांवेषं सरासुभिवंयाणक एकीनेपंदुःखे कानभते १२ नेझीमुगाविपपादसी एकोचिदीपंदिवलावर्णी नाव्हिषीकानंदरवृणी उरलीएकें १३ येझाहनउरवीविरवी करित
आहाशिमानवीकी नरिपरियसेनेहीनिकी शंकाफेड १४ पुंआधवासिमीअसे येपनाहीकीस्अनामिसें परिभ्रमिणयाम्याजन्हाम डुड्डोमा १५ नेझीएकचिआकाशधनी आ
धविशेषआनानी शानावेपुठेभिन्नी नारांतरी १६ कोल्होकतुष्टावगलाला गोह्याएकविभानुउदयच्या गोआनानानीभकारीगेला नपयोगाची १७ नानावीजधर्माचुरूप व्हसीउप
नविलेआप नेसेंपरिणमवोस्वत्रप माझेनीचा १८ अयानेणनपाआमिनवुरा पुदानिवेयाचाउमरा नेणनयासर्पनेनालायेरा सुरवाचागी १९ अहोस्वातीचेंउदक शुक्तीमोती
व्याव्हीविरव नेमाझानियामीविरव दुःखअजाना २० श्लोकः सर्वस्यचाहंहृदिसंनिविष्टोमत्तःस्मृतिर्ज्ञानमपोहनंच वेदैश्चसर्वैरहमेववेद्योवेदान्तकृद्वेदविदेवचाहं १५ टीका २२
सर्वस्येति पेहवीसर्वांचाहृदयदेशी मीअसुकहाणेझी जेवुद्दिस्फुरेअहर्निशी नेकारुगामी २१ मत्तःस्मृतिः परिसत्संगेवसता योगज्ञानीपैसता श्रीगुरुचरणउपासिता
वैराग्यपझी २२ पणेचिसत्कर्मे अशेषहीअज्ञानविरमे जयाचेअहंविश्रमे आत्मरूपी २३ नेआपेंआपदेखोनिदेखी स्पांआत्मेनिसरासुखी येपमीवांचुनिअवसोकी अ
सुहेतुअसे २४ ज्ञानं पैसर्पोदयजाणिया सर्पविसर्पपाहाचाधनंजया नेचिमानेम्यानाणणावपा मीचिहेतु २५ अपोहनंच नानुरिशरीरपणेनेसेविता
संसारगोरवचिवादविता देहीजयाचीअहंता बुडोनिजेची २६ नेस्वर्गसंसारालागी धांवनांकर्ममार्गी दुःखाचाझालभागी भागीहोती २७ परिहेंहीहोणेअर्जुना सजविस
वअज्ञाना जेमाजागतविहेतुस्वप्ना निदिताहोये २८ पैरिवमनअभेदारपला गोहीदिवसेंविनाणोंआला नेविमीनेएणोनिविषयेदेरिवला मजविसलवभूती २९ एवंनिदेकाजा
गणेपा मवोऽधविहेतुधनंजया नविजानाज्ञानजीवांपथा मींविमूढ ३० जेमासर्पनकोरोरा दोरविमूढधनुर्द्धरा नेचिजानाज्ञानाचियासंसरा मीचिमिद्ध ३१

वेदेखोनि   स्वणोनिजेंसाअसेंजैसया गोतंनेणोनिधनंजया वेदज्ञाणेंगेलानंवनया जालियाज्ञारवा ३२ नद्दीनिहीज्ञारवांभदी मीचिजागिगाजेरु विशुद्धी जैसाप्रर्वापरानदी
समुद्रविंगी ३३ वेदानकृत आणिमहाभिद्दानापासीं श्रुतीहारपनीजाहेंत्री जैसासगंधाआकाशीं वानव्हरी ३४ जेसेंसमस्तहीश्रुतिज्ञान ज्ञकल्मिनाऐसें निधान
नेंमीचिकरीपथावन मगरोनी ३४ देवविंदेवचाहं श्रुतीसहितअशेष जगहारपेजेथनिःशेष नेंनिजज्ञानहीशेष जाणनामी ३५ जेसेंनिजेनिघाजागिजे नेहांस्वभीचंकी
रनाहीदुजें परिणकाव्हहीदेखोपाविजे आपलेंची ३७ नैसेंआपलेंअद्वयपरा मीचिज्ञाणानसंदुजेनिचिणा नयाहीबोधाकारणें जाणनामीचि ३८ मगअशी लागलियाकापुरा
नांकाजळीनाचेआनरा उरणेंनाहीवीरा जयापरी ३९ नैविसमूळअविद्यारवाये नेज्ञानहीबुडोनिजाये नद्दीजेंनाहीकोरनोहे नमाहेस्वरसोंदी ४० पैविश्वंधवनिगेलामागेंशी न
पांचोगानंकवणागिवशी जेकोण्हीएकदशारोशी श्रुद्वनमी ४१ ऐसेंजेराजस्वामी स्वपकरिमांकेवल्यपनी ती केलीनिरुपहिनीं आपलानुपी ४२ १५ चूर्णिका नो
आघवाचिबोधसहसा अर्जुनीनुमटलाकेसा आभिवाचंद्रोदयजैसा क्षीरार्णवी ४३ कामनिश्चिमिचोरवटे समोभित्तिचित्रउमटे नैसाअर्जुनीआणिवेकुंठें गांदनमेंबोध ४४
जद्दीबापचस्तस्वभाव फावेंनवनंवगाडीयेथांव स्वणोनिअनुभविचावाराव अर्जुनस्वणे ४५ जीआपकपणबोलतां निरुपाधिकजेअनंता स्वरूपप्रसंगतां बोलिलेदेव
४६ नेएकदेवअम्मंगवाणे कीनोकांमनसागरें नेथहारकानाथस्वणे भलेंकेलें ४७ पैआम्हाहीहेंचिवाडेंकोडें अरवंडहेंचिबोलोंआवडे परिकायकीजेनग्नोरे प्रसतेनेसें
४८ आजिमनोरथाशिफळ जोरलाशीनकेवळ जेनोडभकुनिनिश्चिल आलाशिप्रसों ४९ हंअद्दताहीवरिभोगिजे नयअनुभविचिवरेंजें प्रसोनिमजमाझें देणाशिसुरव
५० जेसाआरसाआलियाजवळा दिसेआपणपेंयांआपलाडोळा नेसानुसंवादिपानिर्मळा शिरोमणी ५१ तुवांनेणनिप्रसावें मगआलीपरिसेंडेसावें मोगाहापाडनद्दे
सायरेया ५२ ऐसेंसणोनिआलिंगिलें कृपादृष्टीअवलोकिलें मगदेवकायबोलिलें अर्जुनेंशी ५३ पैदोहींबोठीएकजोस्रणें दोहींचरणीएकचालणें नेसेंप्रसणेंसांगणें नु
मेंमाम्हें ५४ एवंआस्हीतुम्हीयेथें देखावेंएकाअर्थातें सांगनेप्रसनेंपेंथ दोन्हीएक ५५ ऐसांबोलतनभुललादेवमोहें अर्जुनातेंआलिंगोनिचिठाये मगभ्यालासणेनोहे आ
वाडेहे ५६ जालेइक्षरसाचेंदाढ नद्दीलवणादेगेंकिडाव जेसंवादसुरवाचेंरसाव नाशेल्हथिनें ५७ आथीवियायाआस्लोंका नरनारायणाशिनेंनाही परिआनाजि
रोमाझावाई वेगहामास्ता ५८ इयावुद्धीमहसा श्रीकृष्णस्रणेवीरेशा पैगानांवुवांकेसा प्रस्नकेला ५९ जोअर्जुनीश्रीकृष्णविरहतहोता नोपरतोनिया

माधोता प्रश्नावचीनीकथा एकोंआला ६० नेषुसहदेवबोले अर्जुनेंज्ञानीस्वणितलें निरुपाधिकआपलें नृपसांगिजे ६१ पयावोलानोश्राज्ञी नेचिसांगावयालागी
नपाधिदाहीभागी निरुपितस ६२ पुसिलेयानिरुपहितें नपाधिकसांगेयथ हेकोणाहीप्रस्फुन गमजुरी ६३ नसिनकान्याश्रध्दफडणें तयाचिनामुखोलीकादणें
चोरवाचियेश्रुद्दालाउणें काउविंजेवी ६४ वाकुलीचिसाराचीहाते परिपाणीनवअसेआपुतें अश्रविजोवगगननें सिद्दचिकी ६५ वरिलकोंअपावायुवाल्या आडुनिकें
लावगल्या कृणापनांचिरंगाया असेकाही ६६ नेसाउपाधिनपुंकिनां ज्ञावटजूपविचारितां नेकोणानेंहीनस्रसता निरुपाधिक ६७ जैसेंनसांगणेंवरी वालुपेनी
श्रीरूपकरी बोलनिमालेपणेंचिचुरी अनुवचनें ६८ पैसांगणेंपाजागेनोहे नेपिवेंमागणंरोसंआहे स्वणोनिउपाधिस्वसणाहे बोलिजेआदी ६९ पाहिवाचीचंद्ररवा
निरुनीराचावयाशारवा दावविजेनविश्रोपाधिका बोलिपादप ७० श्लोकः द्वाविमौपुरुषौलोकेक्षरश्चाक्षरएवच क्षरःसर्वाणिभूतानिकूटस्थोक्षरउ
च्यते १६ टीका ५६ द्वाविमौपुरुषौलोके मगस्वणगासच्चसीची पैपेसंसारपाटणीची वस्तिसाविपारांची द्विपुरुषी ७१ जेशीआघवाचिगगनी
गांदनीअहोराजदोनी नैसेंसंसारराजधानी दोनाचिहे ७२ आणीकहीतिजा पुरुषआहे गोपांदोहींनेंनामनसाहे जोउदयलागांवें शीरवाये दोहींनेंपयां ७३ परिनेनव
गावि असो आधींदोनाचिहेंपरियसी जेसंसारग्रामवसों आलेअसती ७४ एकअंधधवेडापंगु येरुसर्वांगीपुरताचांगु परिग्रामगुणेंसंगु घडलादोघां ७५
क्षरआसरणेन तयाएकनामक्षर येगोजेंस्रणिजेअक्षर उहींदोहींविपुरीसंसार कोंदल्लाअसे ७६ आतांक्षरहाकवण अक्षरकिंलक्षण हाअभिप्रायसंपूर्ण कों
दल्लाअसे ७६ आतांक्षरतोकवण अक्षरकिंलक्षण हाअभिप्रायसंपूर्ण विवंचूंगा ७७ क्षरइति नरिमूहदहंकारा आंगानियांधनुर्धरा तृणांभिचापागोरा
वशीपेंगा ७८ जेंकांहीसानुंथोर चालनेंअथवास्थिर किंवहुनागोचर मनबुद्धीशिनें ७९ जेजेपंचभौतिकघडतें जेजेनामरूपासीपडतें गुणत्रयाचापडतें कां
मवाजें ८० भूताकृतीचेंनाणें घडनभंगारेजेणें कालाचेंअसेंघडणें जिहीकवडां ८१ जाणणेंनिविपरीतें जेंजेंकांहीजाणिजेतें नेंप्रतिक्षणीनिमुंतें होननियां ८२
अगाकादनिभ्रांतिचेंदांग उमवीस्थितिचेंआंग हंअसोवहुअसो जगनपानाम ८३ पैअष्टधाभिन्नरोसें जेंदानविलें प्रकृतिमिष जेंसेंत्रहादाशच्छिजेंस भागीकेलें
८४ हेंमोगीसमोंगेकिनी अगाआतांचिनेंप्रस्कनी द्रष्टाकाररूपकरीनी निरूपिली ८५ नेंआघवेंचिमाकारें करवुनिआपुलियापुरें जोनेंअसेनदनु

ती॰ अ॰ १५
१६५

सारें चैतन्यची ८६ जैसा कुहांच्या पाणी बिंबे सिंहपांति बिंबपाहतां सोभे मग सांभऱ्यास मारंभे घालीजेथ ८७ कांमनिळीं असतें चिच्छेसे ओमावरि व्योम बिंबे जे
सें अहेतहोउनि जैसें हेतघेपे ८८ अर्जुना गायापरी साकारकल्पुनि पुरी आत्म विस्मृतीची करी निद्रा जेथ ८९ पैं स्वशीशेजे रचिजे मग पोदरों जैसें तेथ
कीजे तैसें पुरीशायनें दचिजे आत्मयाशी ९० पाठी निये निद्रेचे निभरें मी सुखी दुःखी स्थूल रानघोरें अहंममतेचे नियोरें बोसणाय साधारें ९१ हा जनक हे माता हा
मी गोरहीन पुरता पुत्र वित्तकांता मी मझे हे ना ९२ ऐशीया वेघा नियांस भा धांवत भवस्वर्गी चेयारानां तयाचैतन्याना मअर्जुना क्षरपुरुष भा ९३ आतां
ऐकक्षेत्रज्ञ ययेणें नामें जयातें बोलणें जगज्जीवनकालवणें जियें दशे ते ९४ जो आपलेनि विसरें सर्वभूतातें अनुकरे तो आत्मा ना धिजसारे पुरुषनामे ९५ जो वस्त
ग्निती पुरता लसणें जिया स्वीपुरुषता सरीरेंद्र पुरीं निदिजता पुरुषनाम ९६ आणि क्षर पणाच्या ना पिसा आऊपयाऐसा आत्मा जें उपाधी शी आधा लणें निया
९७ जैशी रवच्छ थिया चेउदका सरशी उरा बेचंद्रिका तैसा विकार उपाधिका ऐसा चिगमे ९८ कीरवडाव मोटका शोपे आणि चंद्रिका तेंशी चिमशी तैसा उ
पाधि नाशी न दिसे ओपाधिक ९९ ऐसे उपाधिचे निपाडें क्षणिकत्व या तें जोडे तेणें रवो कपणें पुढे क्षरहे नाम ५०० एवं जीव चैतन्य आघवें हे क्षर पुरुष जाणावें
आता नपकरुं वर्वे. अक्षराशी १ कूटस्थः तर्हि अक्षरजो दुसरा पुरुषपुंगव तुहे मध्यस्थ गिरिवरा मेरुं जैसा २ जे तो पृथ्वी पाताळ स्वर्गी उहीलये दे
ही याशी तैसा दोही ज्ञाना ज्ञानीं शी पडे त्या जो ३ नायें यथार्थ ज्ञाने एकहा एं नाअन्यथा जें द्वैत घेणें ऐसें दोही निविळ जे नेणणें तें तेचि रूप पांसुवाणि:
शेषत्वाये नाघट भाजा हि होये तया स्थिरणें से आहे मध्यस्थ तें ५ पैं आघवेनिगेलिया पांसा पार मृगजळ रंगनातीर तया ऐशी आताकार जे दशा ६ पा
र्थ जागरा नहि बुडे परि स्वप्ना नें कां हीन मांडें तें शयें नि देसां गडे ऱ्याहां अिजे ७ विश्वआघवें विमावळे आणि आत्म बोधन रिनुजळे तये अज्ञान दशेकेंवळे
अक्षर नाम ८ अज्ञात्मगरातें अनाहीं न्यास नाशकें चाकार यालागि अक्षर पांहीं अज्ञानुघन ९ सर्वांकलीं साउळ जैसें चंद्रपण नुरे अमावास्ये
तूपजाणावें तैसें अक्षराचें १० पैं सर्वोपाधि विनाशें हे जीवदशा जेथ पैसें फलपाकांत जैसें झाडवीजी ११ तैसे उपाधि शी उपहित थोकोनिग १०

के जेथ तयातें अव्यक्त बोलिजोगा १२ घन अज्ञान सुषुप्ती तोवीजभावस्मगाती स्वप्नजागृती हाफळभावनो १३ जया कांनीजभावें वेदांती केलें आन तो तयाफुरु
षाचा अक्षराचा १४ जेथोनि अन्यथा ज्ञान फांकतनिजागृती स्वप्न नाना बुद्धिचें ज्ञान मिगा लें आले १५ जीवत्वनें थुनि फिरीटी विश्वउदेवितचिळी तउभयवाधी मिरी अक्ष
र पुरुष १६ येरक्षरपुरुषकारजनी देहींखेळें जागृति स्वप्नी निघाल अवस्था स्थाने हिंदानी वियाल्या गा १७ पैं अज्ञान घनसुषुप्ती राशी जे स्वाती याउणी एक समाधी ज्ञानाची जे १८
सा त्रिपुउती वीरा जरि नसतां स्वप्ना गरा तरि ब्रह्मभाव सामा बोकारा मानसेना १९ परिभ्रूति पुरुष दोन्ही अभ्रें जात्याजी निये गगनी सत्वंब्रह्म स्वप्नी दविल्या सें २० हें अ
सो अघोगरवा ययासंसार रूपा करवा मूळतें पुरुषा अक्षराचें २१ हा पुरुषकां लगीजे जुं झापूर्णनिजे पैमापा पुरीपोढिजे तेणें ही बोल २२ आणि विकारानी जे वारी
ते विपरीत ज्ञानाची परी ते नेणिजे जियें माभारी ते सुषुप्ति हा २३ अक्षरः सणीनिपपा आपैसें सरणें पानमे आणि कही विज्ञाननासे ज्ञानाविलें २४ अय्यंते यया
आगिहा अक्षर ऐसा वेदांतीं उगर केला देशीयार सिद्धांताचा २५ ऐसें तीर्थ कार्य कारण जया मायासंग विलक्षण अक्षर पुरुष जाणण चेतन्यातें २६ १६ कूर्णीका
आता अन्यथा ज्ञानी दोन्ही अवस्था अज्ञानी निया हार पवाधनी अज्ञानत्वी २७ तें अज्ञान तानी बुडालया ज्ञाने कीर्ति भुवनत्व फलिंपा जैसावन्ही काष्ठ जाउनियां सांपें जये २८
तैसें अज्ञान ज्ञानें नेले आपणा वस्तें देउनि गेले ऐसें जाणणे विणनरले जाणतें जें २९ श्लोक: उत्तमःपुरुषस्त्वन्यःपरमात्मेत्युदाहृतः यो लोकत्रयमाविश्य बिभर्त्यव्य
यईश्वरः १७ टीका २८ टीका उत्तमपुरुष तेंतोणाउत्तम पुरुष तोल नीयक्का निष्कर्ष दोही निर्धालिक मागिलांसी ३० सुषुप्ति स्वप्न आणि स्वप्ना पासुनि
कवें अर्जुना जागरापें सें आणि बोधातें ३१ कारहिम हन मृगजळा पासोनि अर्कमंडळा आकाराते विवेगळा उत्तमगा ३२ हें ताकाष्ठाचाकाष्ठीं इति अनामि सांत विवेकी
तेसा क्षराक्षरा पासुनि अन्यविती ३३ पैं प्रळुनी आपली मर्यादा एककरितन दीन दा उठी कल्पांती उदाचारा एकार्णवाचा ३४ तैसें सुषुप्ति स्वप्नी जागृतीची गोळिया थी
जैशी गिळिली अहोरात्री प्रळयतेजें ३५ परमात्मेत्युदाहृतः मग एकपणाना इतें असें ना ही हे हीन गिणे अनुभव निर्धनें बुडालें जय ३६ ऐसें आयजें का ही तेचो
उत्तमपुरुषपां ही तो परमात्मा ऐहीं बोलिजे नामी ३७ तेंही येयन मिळता बोलणें जीव तें पंदुस्कता जैसी बुडणे याची वार्ता घडिये वाकी जे ३८ तैसें विवेकाचिये कांठीं

तैसें केलियां किरीटी पावणा वियां गोष्टी करणें वेदां ३९ म्हणोनि पुरुष क्षराक्षर दोन्ही देखोनि अपर पणातें आणिताती पर आत्मरूप ४० अर्जुना तेंतिया परी परमात्मा
शब्दें श्रुति जाणा अवधारी पुरुषोत्तम ४१ येर्‍हवीं न बोलणें नि बोलणें जाणिजे सर्वही गिळोनि जाणणें कांहीं निन्हो निन्हाणें जेंथ ५२ माद्र तेंही अभ्रवलें जेथ सांग
तें विसांगणें जालें दृष्टत्वें गिळिलें दृश्य जेथ ४३ आता बिंबा आणि प्रतिबिंबा माजि कें दिसणें प्रभा निक्कायसे निन्हाळा भा आपेक्षिना ४४ कां घ्राण घ्राणा ठों
ही कुळिअसे माळा विसेचाड तेन दिसेन विनाही ऐसें बोलिजे ५५ तेसें दृष्टा दृश्यपण जेथें मृगजळ आणि कायसे आहे हें विअनुभवें जें निपाहे रूपतया ४६ पुःईश्वरः
ओपकाशें विण प्रकाश जो ईश्वरावेंविण ईश्वर आपणेंचि आकाश वसवी जेसे ४७ जो नादें ऐकिजताना तेसें स्वादें चाखिजता स्वाद जो भोगितसे आनंद आनंदेंची ४८
सुखाशि सुख जोडलें जेतेंजें तेजा शिसांपडलें शून्यही बुडालें महाशून्यी जिये ४९ जो पूर्णतेचा परिणाम पुरुषपण संबंधिनि विश्रांती शिविश्राम विराला जेथ ५० जोतिकाश
हीव विसरला ग्रासातें ही ग्रस्त निघृत्तो जो बहुत्व पाउले बहुत्वा पासुनि वृद्ध ५१ लोकत्रयमाविश्य पैं नेणतयाचें रूपपणा चीप्रतीती रूप नव्हो निश्चर्ती दाबी जेवी ५२
कां नाना अळंकार दशे सुवर्ण नरूपतळपाउ अर्से विश्व नव्हो निनेसें बिभर्ति विश्व जो धरी ५३ हें असो जळतरंगा नाहीं भिन्नत्वें परि जेवि या तें विदिसताम
कासळगा आपणचि जो ५४ आपलियां संकोच विकाशा आपण चि रूपविशेषा जैशी चंद्रदहनें जैसा समग्रा ५५ तैसा विश्वपणीं नाहींहोये नाविश्वलोपीं कें हीजा
ये जैसा रात्रिदिवसें नोहे दिवाकरवी ५६ अव्ययः तैसा कहीं कवणीकडे कादमे निहीवेचीनपडे जया वेगळें जया शीपी ५७ श्लोकः यस्मात्क्षरम
तीतोऽहमक्षरादपि चोत्तमः अतोऽस्मि लोके वेदे च प्रथितः पुरुषोत्तमः १८ टीका २ यस्मात् जो आपणचि आपणें या प्रकाशि नसें धनंजया कायव
डुबोलों धनंजया नाहीं दुजें ५८ अतोऽस्मि लोगामीं निरुपाधिक क्षरमिति क्षराक्षरोत्तमएक लोकइति म्हणोनि म्हणती वेदलोक पु
रुषोत्तम ५९ श्लोकः यो मामेवमसंमूढो जानाति पुरुषोत्तमम् स सर्वविद्भजति मां सर्वभावेन भारत १९ टीका १२ यो मां मुतें परि हें असो गे
होया पुरुषोत्तमं भज पुरुषोत्तमातें धनंजया जाणोजो पाहलेया ज्ञान मित्रें ६० असंमूढः चेइलियां आपलेंज्ञान जैसें नाहीं विहीयेस्वप्न

तैसें स्फुरतें जया त्रिभुवन वावें जालें ६१ कां हातीं घेतलेयामाळा फिटे सर्पाभासाचा कंटाळा तैसा मातें नि वोधें वाळा जाणतो ६२ जाणति लेणें सोनें
चि होणें जाणे तैसें ठाणे तें विसीं जाणोनि जिणें वाळिलें अमर ६३ सर्ववित् मग म्हणे सर्व सच्चिदानंद मी एक सत:सिद्ध जो आपुलें नि सीमेदर
तेणें निजाणें ६४ तेणें चि सर्व जाणीतलें तेही म्हणणें थेकुलें जया सर्वउरलें द्वैतनाहीं ६५ भजति मां म्हणोनि माझिया भजना उचित तोचि अर्जुना ग
गनतें जैसें आलिंगना गगनाचियां ६६ क्षीरसागरा पाहुणेंपण क्षीरसागरपणें कां अमृत विद्याउनि मिळणें अमृतीजेवी ६७ साउपें घृत मिसळावें तैसा उपेंघृत
होआवें तें विस्पाजा लियां स्वभावें भक्ति माझी ६८ हा गासिंधु हतनव्होता सुरिंगगा केसेनि मिळती म्हणोनि मीन होतां भक्ती अनन्य आहे ६९ सर्वभावेन भारत
ये शिथाचा गिसर्व प्रकारी तैसा कल्लोळ अनन्य सागरी तैसा मातें अवधारी भजीनला जो ७० सूर्य आणि प्रभे एकवंकी जेणें लोभें तो पाउ मातें
में भजना तया ७१ श्लोकः इति गुह्यतमं शास्त्रमिदमुक्तं मयानघ एतद्बुद्ध्वा बुद्धिमान्स्यात्कृतकृत्यश्च भारत २० ॐ तत्सदिति श्रीमद्भगवद्गीता
सूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे पुरुषोत्तमयोगो नाम पंचदशोऽध्यायः टीका १९ इतीति प्रथुंकथिलिया आरंभ्य हें जें सर्व
शास्त्रे कल्प उपनिषदांसीरम्य क्षमद्रलाजेवी ७२ हें जें शब्द ब्रह्माचें नवनितें आसम जेचे निहाते मधुनि कांदिलें आरतें सार आम्हीं ७३ जें ताम्हणती जाऊ
नी जे आनंदवंदीनीसनराची विचार सी शार्णतीचीनवी उपसी हे ७४ म्हणोनि आपलेनि पदें वेयें अर्थचि निजी वें प्राण गीता चुनि हो तुणें आन कांहीं ७५ म्हण
सरतें सक्रुल जालें तयातें पुरुषत्व वाधिलें मग सर्व समतंरिधलें पुरुषोत्तमी ७६ शास्त्र म्हणोनि निजगीता म्यां आणि ते निपतिव्रता जे हे प्रकट तुवां आतां
आकळिली ७७ इदं साचचि बोलाचें हें नोहे शास्त्र पैं संसार जीणतें हें शास्त्र आत्मा अवतरविते मंत्र अक्षरंरूप ७८ उक्तं मया परि तुज पुढां म्यां सां
गितलें तें अर्जुनाणे संजालें गुह्यतमं मुणोण्य धनकादिलें माझें आमी ७९ मज चैतन्य शंभुचा माथा जो निसेपहोना पार्था तया गौतम जाल्या
शिष्या स्था निधितरा ८० चोरत्वदिवां आपलेया पुढिला उगाणा घ्यावया तयापर्पणाचीपरि धनंजया केलें आम्ही ८१

कोंभरलेंवृंदारागणीं अभिंधुआपणपामाजिआमी जैसागंगेचिभामी अंतःकरणी सुखावतुवां ८२ अनघ जेंत्रिविधमवकूटा तुंमांडिलाशि
सुभटा ह्मणोनिगीतेंगीमनकेशोरा जाल्लाशिगा ८३ एनहुध्या परिहेंबोलेंकायगीता जेहेमाझीउन्मेषवुता जालोतोसमस्ता मोहामुके ८४ सेविली
अमृतभरिता सेगरवउनिपंउसुता अमरपणावचिता हेउनीघाली॥८५॥ नेवीगीताहेजाणितलेया कापविस्मयमोहजावया बुद्धिमान्स्याव परिआत्मज्ञाने
आपणपेयां भिविनिवृत्त ८६ आत्माज्ञानाचाठाई कर्मआपलेयजितो पाही होउनियांउतराइ लयाजाये ८७ हारवलेंजाउनिजैसा गागासंरवीरविला
सा ज्ञानविकल्पशवववधनैसा कर्मप्रसादाचा ८८ कृतकृत्यस्थभारत॥ ह्मणोनिज्ञानियांपुरुषा कृत्यकरुंसरलेंदेरवा ऐसेंअनाथाचासरवा बोलिय
लाजो ८९ तेश्रीकृष्णवदनामृत पार्थभरोनिआसेवोसंउत॥२०॥म गव्यासकृपाभाम संजयाची ९० तोध्रृतराष्ट्रराया स्वतसेपानकरावया
ह्मणोनिजीविंतानंतया नोहेचिभारी ९१ येरवीगीताश्रवणावस री॥ आवडोत्तुणवाअनधिकारी परिशेकींतोचिउजरी पातलाभली ९२
जेद्राक्षांदाक्षीइथिघानलें तेंद्राक्षायांगेलेंगमले परिफळपाकीउणा वलें देरविलेंजैवी तेवींश्रीहरीच क्रिचीअक्षरें सजेंमांगितलींय्या
देंनिरीअंधबोद्धीआदरें सुरवियाजाला ९४ तेचिमद्घांटेनिवि व्यासें ३ म्यातन्मेष गंभंगेबस जीजाणोनसोजैसें निरूपिलें ९५
सेवंतिपेआरभिशाकांही आंगपाहतांविशेषतविनाही परिसेोरम्यनेके निहीं॥ भ्रमरीजाणिजे ९६ तैसेंघडलेंप्रमेयपोषाखिजे अनंतेतेंमनदेउनजेंनेण
णेंहेंविसहजें रूपकीवाला ९७ तथिनेंणतेंजेंहोय तसिदेखोनिवाप कोमाये हर्षकेंहीनसमाये चोजकरिती ९८ तैसेंसंतमाहेरमाझें तुह्मीमि
नलेयांमिन्याडेजें तथिग्रंथाचेंनियाजें जाणिजोजी ९९ आतांविश्वात्मक मामा स्वामीश्रीनिवृत्तिराजा तोअवधारिजोआत्मपूजा ज्ञानदेवह्मणे ६००
शाकेंसोलाशातेनेंराजेरें तेंपदपद्वतीकेलीज्ञानेश्वरें गोविंदवावासुरवातेंरें। जगन्नीवनलेरवक ६०१ २० इतिश्रीगीतार्थबोधचंद्रिकायांज्ञानदेव
विरचितायांपंचदशोध्यायः १५ श्री श्री श्री श्री

सां० अ १६
१६८

श्रीगणेशायनमः श्रीपरब्रह्मपरशुरामायनमः नमोस्त्वनंताय सहस्रमूर्तये सहस्रपादाक्षिशिरोरुबाहवे सहस्रनाम्ने पुरुषाय शाश्वते सहस्रकोटीयुगधारिणेनमः
१ जोमावल्लविन् विश्वभास नवलउदयजाचुराशा अहयाज्ञिनीक्रिकाशा वंदुस्वानंतो ॥१॥ जोअविद्येरात्रीतुसोनियां मिथ्याज्ञानतानचारिणी जोसुदिनकरीतानियां स्वबोधाचा २
जेणें विवळतियें सवेचे जहातिस्वात्मज्ञानाचेतेजे सोहिनीदेहाऽहंतेचें अभिमार्थें जीवपणी ३ मिगरेहकल्पना पोटीचेनयानिद्रमरणा उदयजाहाये ४ जगातियान्नमें
गजी भेदनदीचाप्रोहीथडी आकरतें विरहवेडी बुद्धिबोध ५ तयातेंकबाकाचें मिथु नस्सामरस्याचेंसमाधान भोगवीतोनिडाचु भुवनदिवा ६ जेणेंप्राहलियेपहाटे मेदासी
चोरवेळकोटे निघतीआत्मानुभववाटे पाथीकयोगी ७ नयाविवेकिवे कवळणमेगें उन्मेषसूर्यकांतफुणगे दीपनेंनाधिलीयेगें संसारसी ८ जयाचा
रश्मिपुंजनिबर होतास्वरूपअवधीस्थिर येमहासिद्धीचाप्रूर मृगजळाचा ॥ ॥९॥ जोअनुपम्वोधाचे यामाथया मोहते यामध्याडीआलेया उपेक्षात्मस्फूर्तिछा
या आपणयांची १० नेंहेंरुसीविश्वस्वमासहित कोण्हीअन्य पार्मतनिद्रेतें सांभाळुंचुरेविजुंधे मायारात्री ११ म्हणोनिअद्वैतबोध
पाटणी नेपमहानंदाचीहाटणी सुरवानुभूतीचीयेणी मंडावी लागती १२ किंबहुनाऐसेंसे मुक्तेकैवल्यसुखसें सदोदीन
नेकोपकारा जयाचेनी १३ जोनिजधामव्योमिचारावा उदयला चिदरुपजनरवेचो फेडीप्रवीशिरिदुगाचागवो अस्यामाचा १४ जरिसाणोनिस
एऐ निशीमायवसी राहीश्राकेलेतेनेसें घपघपबी कायबकोलीनेआ धवी उरवांचिआन १५ नोअहोरात्रातापैलकड कोणीदेखवावातानमार्तंड
जोप्रकाशें विणस्वरवाड प्रकाशात्मा १६ नयाचिस्वरूपाश्रीनिहत्ती आतानमों चिल्लणेपुजनी तेंशाधकायेदनतसेस्करनी बोलावेया १७ देवाचेमहिमानपाहोनि
यां स्तवीनिवेपरजेवांगावेया जरिस्तव्यबुद्धीझीलवा नाउजोकों १८ जोमर्व नेणिवांनाईजेणे मौनाचियामिवियावानिजे कांहीचिनहोनिआगिजे आपणेंपें
जो १९ त्याचुश्रेयानुहूनासाटी पतंपतीमध्यमापोटी सूनिपरेंचुमिगा वैखरी विरे ॥२०॥ नयाचुनमीसेवकपणें लेयवीबालिकेयास्तोत्राचियेयेगें नेउपमहावेंल्लणतांचुणें
अहयानंदा २१ परिरके अमृतसागर देखिलियांपरउविलाचाविसर मनाकुरुंधावेपाउमोर शाकोंचानया २२ तेथूगाकहीकोरवुडुनस्मणावा तयाचाहर्षविगचिथ्या
वा वांचुनिदिव्यतेजा हानवा नेमकीविपाहावी २३ वाचकाउचितनासाणें हायें नविवाधपगोकंस्वाहे परिसतसिनेयेरिमाय म्हणोनितापे २४ ह्मगागावरसेया

भरेलें पाणीयाणीपायेतंआले नेगंगा कायेदेखिलें आनदशी २५ जीम्हणुसोनेसाअप्रकार गालेयांदिसनाथसमोर तेंनेंऐंप्रमाणसर म्हणोनलेंकार २७
× किंतोमाचुनिप्रियापचार गोषेस्वीनाकारवगाईधर गुरूत्वाची २६ कांअंधकारें निरवनेलेअवर × तेविसद्वुद्धिचेचुवे धाचुनिसर्व
श्रेयाचेकांटाचे तुकिलागिनीएकेवेचे तेउपमाहिमोजी २८ जिहींध्यानाचाडोळापाहिला वेदांतीवालावालिलाशी तेउपमूहिलेनयाशी नेआसाहीकरी २९ परिआ
जिमीतुमागुणी जांचालेआप्रायहीगुणी भरतेंकरीपरिअर्धधूणी तुंटीकरा ३० म्यागीतायेणेनावें तुमेपसायामृतसेवावें वाकुलाधलेंनेतुणेनिथावें देखलेंदेवें ३१
माझियासत्यवादांकुणप वाचाकेलेंबनें कृतकल्प तयाफलाचेंहेंमहाद्वीप पातलोप्रभु ३२ पुण्येपोएबलीअसाधारणें नियेकुमेगुणवानतोतेंदेवनिमगउजी
तें जालीत्यानी ३३ जीविनासोअउवी आमुसेतोउयमरणगांवी नेअवसरशानिआयुषीफेडिलीहेला ३४ जेणीनामेणीनावानगी जेअविद्याजिणोनिदागी ते
कीर्तिनुमीआमसालगी वर्णावयाजाली ३५ पेनिर्धनाघरीबावसम महालक्ष्मीयेउनिबैसे नयाहावरिनिर्धनमसें म्हणापकार ३६ कांधकाराचेयागया देवेंस
र्यआलियां तोअंधकारविनगायया प्रकाशुमार्के ३६ जगादेवाचीपाहनापोरी विश्वपरमाणुहीदृशानधरी नोभक्तीचियासरोवरी नांहेसिकाउ ३८ तेसासीगी
तावारवाणी हेरवपुष्याचीचुरवणी परिसमर्थतुचांशिरासी फेडिलीते ३९ म्हणोनितुमनिमसादे मीगीतापद्यअगाधें निरुपीनतीविन्नादे तानेहेम्हणे ४०
अध्यायसंगतिः नरिअध्याउपंधरावा श्रीकृष्णपाणीवा शास्त्रार्थआपुला उगानिला ४१ जोरसत्रपकपरिभाषा केलेउपाधिनपाअशेषा संदेहंजैसेंरो
यां अंगहीनाकीजे ४२ अणिकूटस्थजोअक्षर रामतृकिजुपुरुषमकार तेणेंउपहितात्मिआकार चैतन्याकेला ४२ पाठीन्तमपुरुष शाह्येचेकरूनिमिष दा
विलेंचोरव आत्मतत्व ४४ आत्मविषयअनुबुदर साभूतेंआगर जानदेमिस्फट वाखणा ४५ म्हणोनिउपेअध्याय निरूपचेनेकांही आणगुरुसि
ध्यंहीं स्नेहल्याहू एणा ४६ गवयेविषवरकीर जाणतेनुषार्कीरेअपार परिशुभकरसर साक्षावनाले ४७ त्यामाजिजोपुरुषोत्तम जानेपेंडेजोसवर्मा तो
सर्वज्ञलाविमीमा भक्तिवाकी ४८ ऐसेंहेंचैतन्यनावकें बोलिजेअध्यायान्तश्लोकें तेथनानविबुद्धमेकें चानिलेजोपें ४९ भक्तिपवचाचावीट कीजेदेखतेनिदेखु
तयाहच आनंदसाम्राज्यीपाट बांधिजेजीवा ५० यहूडियाचाभावाउपावो अन्नानाहीविसलणेदेवा सम्यक्ज्ञानाचाराबो उपायामाजी ५१ तेसेंआत्मा जि

ज्ञानसेजेहोते निहीतोपलेनिर्विजे आरंभनपाज्ञानाते वोताखिजेजीते ५२ आवुडिजेपपुरे नृपात्रीत्वमरपुटंपुटं निघांलागेहेंयरे प्रेमेएसें ५३ स्मरणोनिस्मरणीजिताखु
चांपेकी जानीशीतिजेब्रह्मपनानिकी नंबपोगक्षेमतानविषइकी स्फुरलाबिरिसे ५४ स्मरणोनिनेसुम्पक्तज्ञान केसेनिहायस्वाधिन ज्ञानिपाचाउनेनेन केविनिपुजे ५५
कांउपजोविजेएं नुलाहे उत्पन्नहीअक्षारास्रये तेंनानीकायवारेवरे आहे हेजाणावेकी ५६ चि मगजाणानपाजें विरू नृपाचीवाट्याहनीकरूं ज्ञानाहिनने चिविचा
रूं सर्वभावे ५७ ऐसेंजिज्ञासुतुलसीसमस्तं भावबोधभिलाषिती नोपुरवावुपोलक्ष्मीपूती वोलिलेते ५८ ज्ञानियांशिलुननुजोउ आपलीविक्षा निहेवविशादे नपासं
पनीचेपवाडे सांगेलेदेवी ५९ आणिआसना × असे × नावेनिकामाकारें जेरागद्वेषाशिरनीथारे नियेआसुरियेहीधोरें कुरीलरूप ६० सहजेंइष्टानि
ष्टकरणी दोघीउविज्याकोतुकिणी हेंनवमाध्यायीउगाणी केलीहोती ६१ तेथमाठमाध्यावाउवावो नेववाज्याच्यानमस्ताचे तरितयाप्रसंगें आतारेंतो निरूपितसे ६२
शास्त्रिपणाचिनोवें अध्यायपारोसोलावें लावणीपाहतांजाणावें मागिलाचारी ६३ परिहें असोआतांभक्तनी ज्ञानाचाहिताहितीं समर्थसंपनी इयाखिरोडी ६४
जेमुमुक्षा मार्चीवोलावी जेमोहरा क्षितीधर्मदिवी जेआधोतेवदेवी संपत्तिआरका ६५ ऐपएकएककानेगोषी ऐसेंबहूतपदार्थएकी उपनतीतेखोकी संपत्तिस्मणिजे ६६
जेज्ञाचेदैवसु णी रसंभवी येथेदैवगुणएकोपनीवी नाव्हीस्मणउनीदेवी संपत्तिरे ६७ श्लोक: श्रीभगवानुवाच अभयंसत्वसंशुद्धिर्ज्ञानयो
गव्यवस्थिति: दानंदमश्चयज्ञश्चस्वाध्यायस्तप आर्जवं टीका अभयं आतांयथास्थिरे दैवगुणेंगां माजिधुरेचावेसरण देसेतोआकर्ण अभयएसें ६८ नरिनघलूनि
महापुरी नघेपेवुउणेयाचीव्यारी रोगनृणिजेधरी पथ्याचिया ६९ तेसाकर्माकर्माचियामोहरा उठनेइनिआहंकारा संसाराचाहारारा साउणेकांजो ६९ ७० अथवाएं
कपभावनेचेनिपैसें दुजेंमानुनिआत्माऐसें भयवाजविशे सवउणेंजें ७१ नोयबुडवंयेचवणोनें तंवलवणीचिनोयआनें तेविआपणानालेनिर्णेहेते नाशेभय ७२
अशाआभयपेणनावें वोलिजेतेहेंजाणावें सम्यकज्ञानाचें आथवें धांवणेंजे ७३ सत्वसंशुद्धि: आतांसत्वसंशुद्धिसणिजे तेणेज्ञाचिंकीजाणिजे नरिजंचेना
निसे राखेवाउनिज्ञी ७४ कां पाउिवांदृहिनमाये अमावास्येनटिसाउनिजाये माजिहरिणीचें इमारा हे आंगेजैसा ने ७५ नातनिवाधियांसांडिली ग्रीष्में
नाहीमाउली नेगंगाजेज्ञीनिवउली निजरूपें ७६ नेज्ञीसंकल्पा चीवोदी सांडुनिरजतमाचीवांकडी भोगितीनिजधामाचीआवडी बुद्धिनरे ७७ २
विकल्पा

मगइंद्रियांवर्गीदारवविलेयां विरुद्धाआथवाभलतेया विस्मयकांहींकेलियां तुरीचिते ७८ घामागेलियांवल्लभ पतिव्रतेचाविरहक्षोभ भलतेसाहीहानिलाभ नूमनी
जैसी ७९ तेविषतूपसत्वलेपणें बुद्धिचेंजें ऐसेंअनन्यहोणें तेंसत्वशुद्धिसणे। केशिहंता ८० ज्ञानयोगव्यवस्थिति: आतांआत्मलाभाविषयीं की ज्ञानयोगा
माजिराकीं जेआपलियेराकी हावेभरे ८१ नेयसगळीचिपृचिनर्ग्नी त्यागकरणेंयाचिनी निष्कामेंपूर्णाहूती कराजीजैशी ८२ कांसकुळीनेंआपली आत्मजाकुळीचिदिध
ली हेंहीअसालक्ष्मीस्थिरावली मुकुंदीजैशी ८३ तेमुनिविकल्पलेपणें जैयागनानीचेयास्त्रीकहोणें तोतिज्ञागुणासणे श्रीकृष्णनाथ ८४ दानं आतांदेह
वाचाचित्तें पयोत्पन्नेंवित्तें शात्रुजाम्निपाहीअर्तानें नवचणेंका ८५ पुष्पीफळीछाया फळीहीधनंजया हरिजैसा ८६ तेसामनोनिधनवरी विद्यमानेंआल्याअवस
री आर्तविषामनोह्ली नृपयोगाजाणे ८७ तयानामज्ञाणदान मोक्षनिधानाचेंअंजन हेंअसोएकचित्त दमाचेंनें ८८ दमश्च तरिविषयेंद्रियांमिळ
णीं करुनिधालवीकुटणी जैसेंतोडिजेस्वरूपाणी पारतेया ८९ तेमाविषयजातावारा वाजोंनेदीइंद्रियद्वारा उयेवाधोनिप्रत्याहारा हातीवापिती ९० मिनदिलाकिळा
चेंआंगवरी मूळंजिंपलुनिमाघारी बांहेरी अग्निसुइंजेदाहहारी वैराग्याची ९१ स्वासोस्वासमाउनिवडक्षेम कष्टादिनअवस्थर्मे वोसंतिनारात्रदिवस नारायणुकरे ९२ पे
दमुगेसाह्मिणिपें तोहाज्ञाणस्वरूपें यज्ञार्थहीसंक्षेपें सांगोंआइकें ९३ यज्ञश्च तरिब्राह्मणकरुनिधुरे स्त्रियादिंपेंलोसेरें माझारींअधिकारें आपुलालेनी ९४
नपाजेंसर्वोत्तम भजनीयदेवताधर्म तेंतेणेंयथागम विधीपुजिजे ९५ जेसाद्विजषट्कर्मकरी मगअरिडनयायानेंनमस्कारी कीरोधाससरोवरी निपजे याग ९६ तेसेंअधि
कारपरिआपलोंचे हेंपत्तकरणेंसर्वांचें परिविषयफळआलोचें नुपेपेमानी ९७ आणिमीकर्ताहाभावो नेदिजे देहाचेनिद्वारें जावो नांवेदारातनरिठावो होइजेस्वयें
९८ अर्जुनाएवंमग सर्वत्रजाणाय केवल्यमार्गीचाअभिन्न सांगदोहा ९९ स्वाध्याय: आतांहस्तेचेंडभूमीहाणिजे हानकेतोहातात्माणिजे कांसेचूवी
जविरबुडिजे पभिपिकालक्ष १०० नानरिठविलिदेरसावया आदरकीजेदेवा कीशाभवाएवावया निधिंजेमूळ १ हेंबुडअसोत्यारसा आपणपपोदिसावयाजे
सा पुढतीपुढतीवडवसा उठिजेप्रीति २ तेमाभतिपाद्यजोईश्वर तोहोवयालागिगोचर श्रुतीचानिरंतर अभ्यासकरणें ३ तेवीद्विजांजीचिव्रह्मसूत्र येरां
स्तोत्रकांनाममंत्र आवर्तवणेंपवित्र पावावयातत्व ४ पार्थागास्वाध्याय वोलिजेतोहासणेंदेवराय आतांतपशब्दअभिप्राय सांगोंआइक ५

तप: दानें सर्वस्व देणें वेचणें तें स्वार्थ करणें कां फळो निष्फळ होणें औषधींचें ६ नाना धूपाचा अग्नि प्रवेश कनकाचा तुळनाश कांपित्यपरम्यो
षितां स्नान कुंडावा जैसा ७ तैसा स्वरूपाचेया आगि माळें दियाशरीरा आटणी अंकरणें वीरा तें चि तप ८ अथवा अनारिसें तपा वेंरूप असे तरि
सुटली दुधीं हंसें चांद्रजेवी ९ तैसें देह जीवाची मिळवणी जो उदयजनु स्वरूपाणी तो विवेक अंतःकरणी राम नागवी जो १० पाहा तो आत्मया कडे बुद्धी
चा पैसमा कुं सनिद्रास्वम बुडे जागतीजैसें ११ तैसा आत्मपरिस्फुरोबुं प्रवर्तेनी साच तो नपाचा निर्वेच धनुर्धरा १२ आर्जवं आतां बाळका चाहि
तीं स्तन्य जैसें नाना भूतीं चैतन्य तैसें माणी मात्री सौजन्य आर्जव तें १३ श्लोक: अहिंसा सत्यमक्रोधस्त्याग: शान्तिरपैशुनम् दयाभूतेष्वलोलु
त्वं मार्दवं ह्रीरचापलम् २ टीका ७२ अहिंसा आणि जगा चिया सुखोद्देशें शरीर वाचा मानसें राहाटणें तें अहिंसे रूप करणें १४ सत्य आ
तां तिखहात निमवाळु जैसें ज्ञानी चे मुकुळ कां तेजपरि शीतळु शशांकाचें १५ शकें रावितुं रोग फेडू आणि जिव्हे लागतां नोहेकडू ते औषध नाहीं मा घडू उपमा के
ची १६ तरि मवुपणें बुबुळें स्पराजा परि नाउले मृदुली फाडितां कोरडें पाणि जैसें १७ तैसें तोडा वया संदेह नीसराजैसें कानें लोह श्राव्य ते तरिमाधु
र्य पांड्याली १८ आइकों ठाता कौतुकें कर्सा तेंसिकरी कोसु रवें जैसा चारिवेदनि र्विके ब्रह्मभेदी १९ किंवहुनां प्रियपणें कोणातें न करवें णें यथार्थ
तरि सुपणें नाहीं कोणा २० पडली गोरी कीर कानां गोड परिसा तां तरवळी कीड आगि चे करणें उघड परि जुळों तें सत्य २१ कानी लागतां मधुर परि अर्थे विभांडी
जिव्हार तें वाचा नोहे सुंदर लावणी पां २२ परिअहिनी कोपोनिनि:कोप लात नीमृदु उजेमं पुष्प निपमा तें चेंस्वरूप जे महोय २३ तैसें अवणें सुखचतुर परिणमोनि साचा
र बोलणें जें अविकार तें सत्य पेंच २४ अक्रोध: आतां ला किलेयां ही पाएाी जैसा पाषाणें नये आणी कां मृत्तिकेयां खोणी कां जी तें दी २५ लवापा पं विरी हाले ३
यां ही फुउनकरी वसें तें ही अवरी नकुळी पुष्पे २६ नाना रंभें चे निहात पें सुकीत्र गिजे निकरेंपें कां भस्म बह्निनाटोपें धूम हि जेवी २७ तैसें कुमार कोधें भरें तेजि याम नचावी
वी जाह्नरें नियं तिनिंजही अपारें मिलेयां २८ परि धाता हि पायां पउ जां तुबलाणाप्रपंउ सुता तैसा तुमजे उमजविता क्रोधोर्मी गा २९ अक्रोधत्वएं सेंनाम तें रयेरवा

तैसें श्री निवासें सांगितलें तेणें ३० त्याग: आतां मृत्तिका त्यागें घट तंतुत्यागें पट बीजत्यागें वट त्यजितें जेवी ३१ कांत्यजुनि भिंति मात्र त्यजितें अवघें चित्र कां
निद्रात्यागें विचित्र स्वप्न जाळ ३२ जानाजळ त्यागें तरंग वर्षा त्यागें मेघ त्यजितें तिजें विभोग धन त्यागें ३३ तेविं बुद्धिमंती देहीं अहंता त्यागुनि पांहीं सांडिजे अशेष ही
संसार त्यात ३४ तृणा नाम गा त्याग ललणें तोय त्याग हमातें निसुभुग पार्थ पुसें ३५ आतां शांति तें जें लिंग ते अवकमन सांग तवेंरवलणे तो चांग अवधान देउ ३६ शांति:
तरि ज्ञेय गिळुनि जेयातें ज्ञान ज्ञाता निमाले तें हारपें तें निरुतें शांति पैं गा ३७ जैसा प्रळयांबु जळ उभउ बुडवी विश्वाचा पवाड मूळ आपणपांनि वडि आपण चि जैसा ३८ मूळ उ
गम बोध मिथु हा बुरे क्रियव्यहारसरें परि जे उत्याचा बोध तो ही केंची ३९ तैसीं जेयांरेंगा मिती नाहं त्वही पडे पोटी मग उरे ते चि किरीटी शांतिचें रूप ४० अपैशुनं
आतां कृदाअर्थ व्याधी वधाकरों यासाध्याधी आपपरत्नरोभी संदेह जैसा ४१ कां कर्दमीं लुतली गाय तें भाकडे पउनपाहे बोनि पैस्या ग्लानी होय कांसा भुला ४२
नाना बुडतेया तें सकरूण न पुसत उत्तम हीन कादुर संभ्रम हें चि जाणें ४३ पैं मापव लिपापियें उपडी केली विषायें तेसलन्ना जे विनपाहे नयां धुरविना ४४ तैसें अज्ञान प्रमदा
दिकीं कां प्राक्तनी मराधी निंद्य नाविषफिकी दिवसिलें जे ४५ नयां अंगीकारें उनिआपले सवोष्ठ उनियां भले विसरविजें नामुके सत्वभीतें ४६ अर्जुना पुढिलां चा दोष करूनि आ
पुलियें दृष्टी चोखवे मग घापअवलोक नयांवरी ४७ जैसा पुजून निर्देवपांहिजे पेरूनि रुद्रागाना आउन गाय उनि आशीर्वादें परजे अतिथीचा ४८ तैसें आपलेनि गुणें पुढिलांचें उणें फे
उनियां पाहणें नयां करें ४९ वांचुनि निर्वृधि जैवर्मी नाबुउविजेअकर्मी तुबोलवि जेनामी सुद्दोषी जेही ५० तुरकोसाएकुं उपायें पुढिलें उत्रहोयें तें चि कीजे घायें नदा बैवर्मी
५१ पैं उनमाचि येसाटी नीच मत्निजे करी हेवाचुनि किरीटी दाघनपैं ५२ अपैशुनाचें लक्षण अर्जुना हे फुडे जाण मोक्षमार्गी सुखासन मुमुक्षु सुखांहेंगा ५३ दया
भूतेषु आतां दया पाभूतीं तें ऐसी पूर्णचंद्रिका जैसी निववितां न करी सानें थोर ५४ तैसें दुःखितां चे त्राणणें हिरसां सकरणा पपणें उत्तमअधम नेणें विवेकगा ५५ पैं
जगीं जीवना सारिखें वस्त्र अंगवरिउपरं पंचिनां तें जीवित राखे तणा तें ही ५६ तैसें पुढिलां चेनि तापें करुणा कोवळिने संपु रिघंउही आपणपें श्व गून तें मानी ५७ निम्ना पुरसलें वांचणें
तें पाणी दलों चिनेणें तरि विश्रांत तनो ष उनिमाणें सामोरेयां ५८ पैं वरणी कां यांतें हट तंवमपानीवी उमरे तैसा पाविलें संकटे पुढिलांसुनी ५९ कां धरणी गीला वनाला हे कीजें तें याचिया
जिहापे तैसा परसुखें जाये सुखावत ६० किंवहुना तषार्तालागी तरक आरायिलें अमृतगी तैसा दुःखि याचा तोरेल भागी तीं एगें नयांचें ६१ तो पुरुषवीर राया अगा मूर्तिमंत माताद

गी० अ० १६
१७१

पा मीउदयनानन्विनया आणिपाकीजे ६२ अखोलुतं आतांसूर्याविणीवें अनुसरखीरजीवें परिलोनेंनशिवें सोरभ्येंजैसें ६३ कांअसंनाचियाबाहरणी आलियावनश्रीच्यासोणी
जेनुकरिनखेणी निघाआंतों ६४ हेंअसोमहासिद्धीसी लक्ष्मीहीआलेयांपासी परिश्रीमहाविष्णुनेंजेवी गणिजेनिना ६५ नैसेऐहिकआणिस्वर्गिंचे भोगपाइकजालेपाइछेंचे परिभोगा
वेहेंनरुचे मनामाजी ६६ बहुकायकौतुकी नोनोहेविषयाभिलाषकी अलोलुत्वदशागवकी जाणनहे ६७ मार्दवं आतांजैसेंकामवाच्छ जलचरांशिजव्ह कांपक्षियांअंतरा
ळ मोकळेंहें ६८ ४ ऊळेंवेयांभियाचीभेटी पिलेयांकूर्माचीदृष्टी तेशीभूतमात्रीआहटी मवाळेते ७० स्पर्शे अतिमृद मूर्खीघानलियांसुस्वाद आणिघ्राणाशिसुगंध उज्वलआंगे ७१
४ नानविबाळकादोषें मानेचेंरुनेहेंजैसें कावसंविशतास्पर्शा मारुतमव ६९ ४ नोआवडेजेवढाघेना किरुडनरिनहोना नरिउपमेयेना कर्पूरकी ७२ परिसमहा
भूतेंनदरीवाहे नेवीचिपरमाणुमाजिसमाये नपाविश्वानुसारहोये गगनाऐसा ७३ कायसांगोंऐसेंजीणें जेंजगाचेनिजीवेंप्राणें नयानाममीसणे मार्दवगा ७४ ह्रीः आनांपरा
जयेंराजा जैसाकदर्थिजेखञ्जा कांमानियोनिस्निना निःकृष्टप्रकार ७५ नानावांझावमंदिरावी अवचरत्र्यालियामन्यासी मगलज्जालियनेत्री उन्मानया ७६ सन्निपारणीपयो
निज, णों तेंकोणसाहेलाजिरवाणें कांवेधव्येंवेंचनेणें महाप्ननीजेनी ७७ नुपसाउदपूलाकुच संभाविनाकूटवेंबोर नपालज्जाभाणसंकट होयजैसें ७८ नैसेंओंगहानहो
णें हेंनुबहोउनिनीणें उपजउपजोनिमरण नावांनावा ७९ जिपगर्भमेदमुसे रक्तमूत्ररसें शोनिवांहोगनिआंसे तेंलाजिरवाणें ८० हेंबहुअसोदेहपणें नामाउपाशियेणें
नाहीलाजिरवाणें याहाउनी ८१ ऐसेंऐन्द्रियाअवकळा घेपेशरीराचाकंटाळा नेलज्जापेंगानिर्मळा निसुगांगोउ ८२ अचापळं अहोसूत्रनंतुतुटलेया चेष्टाचिया
केसांपुतळ्या कांमाणगेलेयांइंद्रिया कुंठेगनी ८३ कांमावळलेयादिनकर मरेकिरणाचा प्रसर नैसामनोरथप्रचार बुद्धीदियाचा ८४ एवंमनपवनेनेमें हातीदा
हाहीइं ३ द्रियेंआसमें नेनेंबुआचापलवर्में येणेंहोये ८५ श्लोकः तेजः क्षमा धृतिः शौचमद्रोहो नातिमानिता । भवंति संपदं दैवीमभिजातस्य भारत ३ टीका २१
तेजः आगाईश्वरप्राप्तीलागी प्रवर्ततांज्ञानयोगी धिंवसाचाआगी वोसिंबसणी ८६ वीरवहेंमृत्युणसें नेहीआलेंअभिषेवें परित्राणेश्वराहोवें नगणी ४
सनी ८७ नैसेंआत्मनाथाचियाआधी लागतिविषयविषाचीवाधी धांवोंआवडे ५ वीं ५ पाणधी शून्याविये ८८ मगनवाकेनिषेधआड नयेअवधीचीभी
३ नयावेजीवीकोउ महासिद्धीचे ८९ ऐसेंईश्वराकडेनिज धांवेआंपेसयासहज नयानाममगानेन अध्यात्मिक ९० क्षमा आतांसर्वहीसाहतियाग

रिमा! गर्वानुपजेनिक्षमा जैसेंदेहवाहोनिरोमा वाहूणेनाही ९१ धृतिः आणिमातुलियांइंद्रियांचेंवेग कांप्राचीनेंसवदेंरोग अथवायोगवियोग प्रियाप्रिय ९२ कांआ
धेवेयानायिपोर एकवेळआलेयापूर अगस्तीरूनिधार उभाजैसे ९३ आकाशींधूमाचीरेषा उठिलीबहुतांआगळिका नेगिळीजेनेंशीसुटुका वायुचेंपा ९४ नैसें अधिक्षता
धिक्षनाधिदेवा आध्यात्मिकाउपद्रवा पानलेयानेंपाउवा गिळुनिघालनी ९५ नैसेंचिनक्षोभाचाअवसरी उचलुनिधैर्याचीगावेंकरी धृतिम्हणिपेंअवधारी नयातेंगा ९६
शौचं आतांनिर्वाळुनिकनुकें भरलागंगाचीउदकें नपाकळशा चियासारिखें शुचित्वगा ९७ जेंआगीनिष्कामआचार जिवीविवेकसाचार नोमवाह्यनाएआकार शुचिलाचो ९८
अद्रोहः आतांफेडितपापताप नोषितनीरसद्रुपादप समुद्रानायआप गंगचेजैसें ९९ जगाताअंधकारफेडित श्रियेचीराउळेंउघडित रविनउगवेनेंसाभासवन प्रदक्षि
णे २०० नैशीचांधलींसोडित बुडालीकाढिन सांकडींफेडिन आलोचिया १ किंबहूनादिवसराती पुढिलांचेंसुखउन्नती आणिनआणितांस्वार्थी भवशीने २ वांछुनि
आपलियाकाजालागी आणिकांनाचेत ६ हिनभागी संकल्पाचुहीअंगंगी नलगणेंजें ३ अद्रोहत्वऐशीयागोष्ठी एकत्रीजयाकिरीटी नेसांमिनलेहेदृष्टी पाहोयेंजैसें ४
नातिमानिता आणिगंगाशंभुचामाथा संकोचलीजेवियाथा नेविमान्यपणेसर्वथा लाजणेंजें ५ हेंपुरनीपुरती अमानित्वजाणसुमती प्रथीअयोदशीसांगितलेंमांकि
ती नेनिवोलो ६ भवंतीति एवंहीसविसें असगुणीहेंचिशेषें मोक्षसत्कनिचेंजैसें अग्रहार ७ नानासंपन्निहेदेवी पाउगुणतीर्थाचीनिसनवी निविष्टसगराची
देवी गंगाआली ८ कीगुणकुसुमांचीमाळा हेंघेनिमुक्तिबाळा वैराग्यनिरपेक्षानागरा गिंवसीनअसे ९ कीसविसेंगुणज्योती हेंहींउजळूनीआरती गीताआत्माप्रानिनपती निराजना
आली २१० उगळनीनिर्मळें गुणामलमुक्ताफळें देवीयुक्तिकळे गीतार्णवीची ११ कायबहुवर्णउदयश्री अभिव्यक्तिरूपैसेनी कैलीदेवगुणगात्री संपन्नितरूपा १२ ३ दुर्णिका
आतांदुःखाचीआनवल्ली दोषकाटकूविखरली । तरिनिजाभिधानीपातली आसुरीते १३ पेंत्याज्यत्वजावयालागी जाणावंजरूरीअनुपयोगी सूणेनिंकेलेचीगी श्रोत्रयोग्यकी १४
तरिनरकव्यथाघोरी आणणवयादोषीघोरी मलकत्यानेंआसुरी संपत्तिहे १५ विषवर्गाएकत्रट व्यानामजेसावामट आसुरसंपत्तिहारवोट दोषाचानेमा १७६ श्लोकः दंभो
दर्पोऽभिमानश्च क्रोधः पारुष्यमेव च । अज्ञानं चाभिजातस्य पार्थ संपदमासुरी ४ टीका ४७ दंभः नरितयाजिव्हासुरा दोषामाजिपयावीरा वाउपणाचाभारा नोदंभऐसा १७
जेंशीआपलाजननी नमदासविलोपांजेनी नेंनीर्थपसिपननी कारणहोये १८ कांविद्यागुरुउपदिष्टा बोधालियांचोहरा नेउपदावेचिपअनिष्टा देनुहोनी १९ पंच्यांगंबुउनामहापुरीं जेनारी

पैलुनिरीं तेनेलोकावांधुलियांशिरीं डुरवीजैशी २० कारणजीविना तेंवरिलिंजुरिसेविनां नरितेंश्रन्नचिपुंरुसुता होयविषु २१ तैसाद्दृष्टाद्दृष्टावासरवा जोताल्याध
र्मफोकामिजेंदेखा तुमिनारितावितोषा लागिहोये २२ त्याणेनिवाचेवाचेबारां धानलेयाधुमावापसारा धर्मचिश्रधर्महोयवीरा तोदंभजाण २३ दर्पः आतांमू
र्खाचियेजिह्वे अक्षरांचेंआवुरवेंसुमे आणितोब्रह्मविद्सभे नमिजैसा २४ कांमाडहिलाकांचाधोडा गजपुतीमहिमेमाजीधोडा कांकाटियेवरिलासरडा स्वर्गहानी
वु २५ तृणाचेनिइंधनें अग्निधांवेगगनें थिलुरवुबेंमीनें नगणिजेसिंधु २६ तैसामानेंविद्याधनें विद्यास्फीतउनें माने एकेदिवशिचेनिपरान्नें अल्पक
जैसा २७ घनछायेचियाजोडी हतभाग्यघरमोडी मृगांबुदेखोनिफोडी पाणिभांड २८ किंबहुनारोमेमें मानेंगोजेंसंपत्तिमिषें तोदर्पगाथ्यनामिसें नुवोधेंघेइं २९ अ
भिमानः आणिजगावेदीविश्वास सर्वांप्रज्ञसोईशा जगीएकनेजस सूर्यचिहा ३० जगस्तहंआस्पद एकसार्वभौमपद नमूर्खतोनिर्विवाद जगापदिय ३१ त्याणेतेंजरि
उत्माहे थानेनेमोवर्णुजाये कीमकोनिमन्त्ररवाहे युपालागी ३२ त्याणेंईश्वरानेंरखायें रोबामाजिजाये भूगीतमा ३३ पतंगगुणवरेंज्योती स्वधातामाजिरवनी दिशिंफ्रीनेअपापता
वेरीकेला ३४ तेमाग्रहंमानाचेनिमोहें ईश्वराचेंनामहीनसाहे याचानेंत्याणंमनहेमवृत्तजाला ३५ एसामानेनंवाफुटा तोअभिमानजाणकुडा रोरवियाकुडा मार्गविहा ३६
क्रोधः आणिपुढिलांचेंसुख तेंदेखुणयांचें होयमिषचडे क्रोधाग्निचेंविश मनोजनी ३७ शीतलाचियेभेटी ज्वालतेलीअग्निउठी चंद्रदेखोनिपोटी नवेकोल्हा ३८
विश्वाचेंआयुष्यउजेवे सर्वज्ञदयपलादेखोनिसवके पाहलेयाफुटतीतेचे उठुलाचे ३९ जगाचेंसुखपहाट तेंजसाताम्रएगउनिकष्ट क्षीराचेकाळकूट होयजयाला ४० अ
गाधसमुद्रजळे सेवितांअधिक जळे वडवानळमिळे शांतीकहीं ४१ तैसाविद्याविभवे देखोनिपुढिलाचीदेवे तंवनंवरोषवुणावे तोक्रोधजाण ४२ पारुष्यमेव
आणिमनसर्पाचीकुटी नेत्रगाराचीसुटी आगंबावृष्टीइंगळांची ४३ येरेंजेंक्रियाजात जेंसेनिरवयाचेंकुरवन ऐसेंसबाह्यरखसखमित ज्यालेंजयाचें ४४ तोमनुष्यजाण पा
रुष्याचेंअवतरण आतांआइके खुण अज्ञाना ची अज्ञानंचेति तरिशीतोष्णस्पर्शा निवाडेंजेंणपाषाणांजेसा कांरात्रिआणिदिवसा नाणेंधजो ४६ अग्नीउठि
लाआरोगणे जैसाखाघारवाघनरुतणे कापरीसपाडनेणे लोहासुवर्णाचा ४७ नानविनेनानारसी विशोनिरींजैशा परितेंरसस्वादार्शी नेणेजैसी ४८

कांवारांजेसापारखी नोहेरिगार्गामार्गविशेषी तैसेंकृत्याकृत्यविवेकीं अंधपणाजें ४९ हेंचोखटहेंमैळ ऐसेंनोणेनिहेंवाळ देखिलेंतेंकेवळ मुखीघाली ५०
तैसेंपापपुण्याचेखिजरें करूनिखानावुद्धिचेंदे करूमधुरनजुरे तेंजीतेंदशा ५१ तियेनामअज्ञान याचोलानाहीआन एवंमांहीदोषांचंचिह्न सांगीतलें ५२
दहीमांहीजदोषांगीं हेआसुरीसंपत्तिराणी जैसेंघोर विषभुजंगी आगसानें ५३ कांनिघाएकीचीपंक्ती पाहतांधाकुटालीसमती परिविश्वाचीआकृती करूनपुरे
५४ धानेंपाहीगेल्याउरण ।५ त्रिरावील नचुकूमरण तयानिहीखिजरण आगळीआहे ५५ तैसीमाहीदोषीसंपूर्णी जालीदुपनीअभारणी त्याणेंनिआसुरीजाणी
संपदानोहे ५६ पपिक्रूरग्रहांचीकुंभी संपदाणिभुरकेराशी काननेंस्कापाजी सर्वपापें ५७ मराणराचेंआगु परिघालीनानारोग कांकुसुकाजी दुर्योग एकवटली
५८ शिणाल्याआजुउविजेंचोरा विश्वासत्यासरजेंमाडापुरा तैसेंदोषैरहीनरा कीजैतया ५९ कांआयुष्यसरतियेवेळे इडिपमानवेउंबांमिळे तैसेंसाहीदोषेंपुरेसमगये जार
तीजेथ ६० त्यामाजसमार्गाकडे यावयाअवुरवापडे नपिधस्तानिवडे संसारीजा ६१ अधमापानिज्यापाउटी नगरनजोकिरीटी स्थावराहीतळवटी वेसराणे ६२ दोषि
याउयांयेकी संपत्तिसिद्धानेनी सांगीतलीयाचिह्नी वेगळाला ६३ श्लोकः दैवीसंपद्विमोक्षाय निबंधायासुरीमता माशुचः संपदंदैवीमभिजातोसिपांडव ५ टी
का देवीति यांदोहीमाजिपहिली दैवीजस्संगितली तेमोक्षसूर्येपाहली उखाजिनाण ६४ निबंधायेति आतांसेजिजुराग संपत्तिकोहेआसुरी जेमोहाचा
चीपुरी अस्वलाजेवा ६५ माशुचः पपिहेंआइकोनिमनें राहुविजाहामनें काइराक्षिरादिनें धाकधरिजे ६६ हेंआसुरीसंपत्तितया वंधालागिधनंजया जमाहीते
यांपयां आश्रपहोय ६७ संपदमिति तंतकपाउवा मांगितलेयाउखा गुणाचामिचाबा अनुभवाची ६८ त्याणेनिपार्थातुंपा दैवीसंपत्तिस्वामिया होउनियावंचलाया के
वल्याचिया ६९ श्लोकः द्वौभूतसर्गौलोकेस्मिन्दैव आसुरएवच दैवोविस्तरशःप्रोक्त आसुरंपार्थमेशृणु ६ टीका ५ द्वाविति आणिदैवीआसुरी संपत्तिवं
तांनगी अनादिसिद्धवजरी राहाटीचाआहे ७० जैसेंराजिचाअवसरी आपारिजेनिशाचरीं दिवसासुल्यकुहारी मनुष्यादिकीं ७१ दैवआसुरएवच तेंवाआपलियाग
हांटी सर्वेजांगजीमृष्टी दैवीआणिकिरीटी आसुरीयेथ ७२ देवइति तेविनिविस्तारेंदैवी ज्ञानकथनयांचिप्रसंगार्थी मागीलग्रंथीवरवी सांगितली ७३ आसुरमिति

गी॰ अ॰ १६
१७२

आतांआसुरजेदृष्टी जेथिचीउपलऊंगोष्टी अनुधानाचीदृष्टी देपांनिकी ७४ ६ चूर्णिका नरिवायेंविरानार नेदीकुसुमाश्रिसार कांअसुष्टीसकांर
नलूंगेनेसा ७५ नेशीभक्तनिहेआसुर एकत्थानक्रगोचर जुंवलकाधुंगरीर माल्यानिना ७६ मगआविष्कारयावाकुडें शावकजेसाजोडें नेशीप्राणीदेहीसापडू
आदोपलीहे ७७ जेधवंनावाटिजेउमा नेशात्वआनिवारमा देहाकारहोयूनेसा प्राणियांचा ७८ आज्ञानयाविमाळियां नुपकरूंधनंजया घडिलेआसुरिया दा
षन्मंदी ७९ श्लोकः प्रवृत्तिंचनिवृत्तिंचजनानविदुरासुराः नशौचंनापिचाचारोनसत्यंतेषुविद्यते ७ टीका १२ प्रवृत्तिंचेति नरिपुरापाला
गिप्रवृत्ती कांपापविषईनिवृत्ती यानापणेयाचीरानी तुयांचेंमन ८० निघुणेयाआणिप्रवृत्ता चितनेदीनअवकाशा कोशाकीटजैसा जावूनला ८१ कादि
धलेमागनम्येइल कीनुंपेहींपुढिल नुपाहतांदेभांडवल मूर्खचोर ८२ नैशाप्रवृत्तिनिवृत्तिनेदोन्ही नेणिजतीआसुरजनी नुझेवं आणिशोचजेंसभी नेरेवकोने
८३ काळिमासाडीलकाकिळा धविस्वोतहोईलवायसा राक्षसहीमांसा विटोशाके ८४ पवित्रआसुरप्राणिया शौचनाहीधनंजया पुत्रिनाजेविमद्याचेया भाजनसे ८५ ना
पिवाचारः आणिआठविनाविधविआज्ञा कांपाहिंजेवुडिलांचीवास क्रमेंआचरतीहेभाष नेणतीचिने ८६ जेसेचरणेंशेळियेचें काधावणेवारेयाचें जात्याणआभीत
भलतेंउने ८७ नैसेंमुदासनिशारीर आचरतीजेआसुर नसत्यमिति अगासत्यंचंगविर सुदानया ८८ जरिनागिशाआपलिया विंचूकरीगुनकुलिया नरिसत्यवालि
या बोलतीने ८९ अपानाचेनितोडें नरिसुगधायेणंघडें नरिसत्यपांनोंडें आसुराची ९० ऐसेनेनक्रमितांकांही आगेचारवटपाही ७ चूर्णिका आतांबोल
तीननुनूई सांगिजेल ९१ पडवांसवरेयाचंयुवांसंग नैसेंविनयाचेंसर्वांग नेसाआसुरांवामसंग भुसंगपुस्स ९२ उधवणीचेतोडें सांडिनभ्रमाचेतुभडें हेंनाणिऊनेनविउध
उ सांगोनेबोल ९३ नरिविश्वहाअनादिशावा नेथनियंनाईश्वरराचा हात्वावडियन्यापअन्यायो निवडीवेर ९४ वेदेंजोअन्यायीपडे नोनिरयभोगदंडे सन्यायीतोस्वराडे स्व
र्गाशिये ९५ रावीहेविश्वव्यवस्था अनादिनेहेपार्थ रुणतीनेहेथा अवघीहें ९६ श्लोकः असत्यमप्रतिष्ठंतेजगदाहुरनीश्वरं अपरस्परसंभूतंकिमन्यत्कामहे
तुकं ८ टीका १५ असत्यं यज्ञमूढवकेलेयागी देवपिंसेनेप्रतिमालिंगी नागवलेभगवेयोगी समाधिभ्रमें ९७ यथआपलानिवडे सांगिजेउ

वेदेंहे देवांचुनिकेवेगळें पुरे एपआहे ९८ नाकुजेपुराणांसांगिकें वेगळेंशाब्दीनरकें ऐसाणाजिनेदुःख नेंनिपाप ९९ प्रासांधनीसंपन्नाचें तेपापूजरिसमाचें नरिस
वेंसहननयाचें हेंपुण्यफळकी ३०० वुलीअवध्यानेंस्वाय हेंवाधितेजरिहोये नरिमनुष्यकानाहें निसुनान १ अप्रसिद्धं आणिकुळेशोधुनीदोन्ही कुमारीपा
हिलीसुलक्षी मैववित्रीयुनासाधनी हेंतुजरी २ नरिपशुपक्ष्यादिकांनी पपांसिनिनाहींसंतती नपांकोणामतीति विवाहकेले ३ चोरियेचेंधनआलें नेकोणाशिवि
षनालें वाल्मीपरद्वारकेलें नकांगीकोण्हाहोये ४ अणीश्वर स्वस्माणिनदेवगोसाची नाधर्माधर्मभोगवी आणिपरत्राचाणाची करीनाभाग ५ नरिपर
चुनारदवी नरिसतीस्वर्गाेमिनेवाचि किमन्यत् आणिकारितानिमेळावो नरिभाग्याहिकवरण ६ कामहेतुकं येपजवितिपारंदमुरवी जेसाकांस्वर्गलोकी
नैसाचिकमिनरकी बोलतस्थाघे ७ रुणउनिनरकस्वर्ग नदूपुण्यपापभोग रोहीकाउसुखयोग कामाचाचितो ८ अपरस्परसभूतं याकारणेकामे स्त्रीपुरुषयुग्मे
मिळतीतेथजन्मे जगत आघवेंजग ९ आणिजेनेअभिलाषें स्वार्थाच्यागळांहेंपोषे पांगीपरस्परद्वेषें कामाचिनाशी १० एवंकामवांचुनिकांही ज
गामूळनिअनूनाही नेआसः ऐसेंबोलतीपांही आसुरते ११ ८ चूर्णिका आतांअसाहेकिराव बोलीनकरूंपघव सांगतांसपाव होतसेवा
चा १२ श्लोकः एतांदृष्टिमवष्टभ्यनष्टात्मानोल्पबुद्धयः प्रभवंत्युग्रकर्माणःक्षयायजगतोहिताः ९ टीका एतामिति आतांईश्वराचियारवनी नुमधेयाक
रितीचाथी हेंहीनाहीचित्ती एकनिश्चय १३ अल्पबुद्धयः किंवहुनाउघडें आंगीभरूनिपांषांडें नास्तिकपणाचेंहाड रोविलेंचित्तीं १४ तेधवांस्वर्गाचाभि
आदर कांनिंदयाचाअदर येवासनेचाअंकुर जळोनिगेला १५ नष्टात्मानः मुगकवळऊदेहसाडा अमेध्योदकानाबुडबुडा विषयपंकीसुहाडा बुडालेते १६
प्रभवंत्युग्रकर्माणि तेआटावेहानीचवकर तेंऊंगीनमिळती दिवर कांपशावंशरीर नेरोगाउदय १७ उदयलाकेतुचेंजैसें विश्वाअनिष्टदोषें जन्मतीनेंने
मे लाकोआतन १८ किंउदलेयाअशुभ फुटतीनेविकोंभ पापाचेकीर्तिस्तंभ चालतेजे १९ आणिश्मागापुढांचारणें वांचुनिअग्निकांहीनिनेरणें तेसेंविरुद्धवि
एककरणें अलतेया २० ९ चूर्णिका परितेंचिशाकरांगे आदरितीसंभ्रमेंजेणें नेंरोकपाथांस्रणे श्रीनिवास २१ श्लोकः काममाश्रित्यदुःपूरं
दंभमानमदान्विताः मोहादृहीत्वासद्ग्राहान्प्रवर्तंतेशुचिव्रताः टीका १ काममाश्रित्यदुःपूरं नरिस्राळपाणियेंनभरे इंधनअग्निनपुरे नयादुर्भरा

Dr. BHAU DAJI MEMORIAL
MEMORIAL

वियेधुरे भुकाचजो २२ तयाकामचावोढावा जीवीधरूनियांउरा दंभमानमदान्विताः दंभमानाचामेढावा मेळविती २३ मानलेयाकुंजरा आगळीआ
डीमदिरा तेसामदात्तानाठानुवन्नरा चढताआगी २४ मोहादिति आणिआग्रहानोचिगाव बुसिमोठ्यातमसावाचो मृगकायवानुंनिवाहो निश्चयाचा २५ असग्राहा
न् जिहीपरोपतापघडे परावानीवस्गउे तिहीकर्मीहोउनिगाढे जन्मती २६ प्रवर्तंते मगआपलेकुलंफाकारिती आणिजगातेंधिःकारिती दाहीदि
शापसरिती स्वहाजाचे २७ अशुचिव्रताः ऐसेनिगाआटोपें थोरियेआणिनीपापें धर्मधेनुखुरपें सुटलेजैसें २८ श्लोकः चिंतामपरिमेयांच प्रलयांता
मुपाश्रिताः कामोपभोगपरमाएतावदितिनिश्चिताः ११ टीका ६ चिंता इयसिंगारकीआयती त्याचियाकर्मही आणिजीलेयापरोती वाहतीचिंता २९ अ
परिमेयांचु पाताळाहोउनिनिम्न उंचियेसानेंगगन जेपाहताविभुवन अणुहीनोहे ३० प्रलयांतामिति तेभोगपराचीमवृणी जीवीअनियमचिंतृवणी
जेसांउनेतोमरणी वुलभानेतुरी ३१ तेशीचिंताअपार वाढविनीनिरंतर कामोपभोगपरमाः जीवींसूनिश्चसार विषयादिक ३२ स्त्रियांगाउलेऐकावें आ
णिस्त्रीरूपडोळांदेखावें सर्वेंद्रियअयासावें स्त्रियेतेंसी ३३ कुबरकंगीकीजेअमृतें एतावदितिनिश्चिताः ऐसेंसुरवत्नीपरोतें नाहीविस्मरणोंनिचिनें निश्चित
जालें ३४ ११ चूर्णिका मगतेचिस्त्रीभोगा लागीनपाताळस्वर्गा धांववीदिग्विगा परेतेंही ३५ श्लोकः आशापाशशतैर्बद्धाः कामक्रोधपरायणाः
ईहंतेकामभोगार्थमन्यायेनार्थसंचयान् १२ टीका १० आशापाशइति आमिषकवळघांसिआरोग नविलाविलागिलीमासा तेशीकीजेविषयाशा तयांशिणा ३६
वांछितनंतनपवती मगरोकउनिआशाचीसंपत्ति वाढवाढोहोती कोशकीट ३७ कामइति प्राणियपसरिलाअभिलाष मगअपूर्णताहोयनोद्वेष एवंकामक्रोधाडु
निविनोष पुरुषार्थनाही ३८ दिवसारवोयेनाराविजागेडा गाणातरियांजेसापाउवा अहोरात्रदिवसावा भेटेचिना ३९ तेसंतचे निजडिसेंकामें तेहटतीक्रोधा
चियपूदिमें नहीरागद्वेषभ्रमें नमानितिंकहीं ४० ईहंतेकामभोगार्थं तेवीचिनीविवेपाहाडा विषयवासनेचामेढावा केलापरितोभोगावा अर्थेकोना ४१
स्वर्णोमिभोगावयाजोगा पुरलाअर्थपुंगा आणावयाजगा कोवनीसैरा ४२ ४२ अन्यायेनेती एकातेंसाधुनीमारिती एकांतेंसर्वस्वेंहरिती एकाकगिउ
भारिती अपायपंचें ४३ पारिकेंपानेवाडुरा भ्यानसमारांकांवीरवोचारा घेउनिनिघतीजेंगरा पारधीजेसें ४४ पोषितीअधर्मपोट तेमारूनिमाणियां ७
चेमंघाट आणितीनेसेंरिद्धूपं तेंहीकूरिती ४५ १२ चूर्णिका १२ पुरिचोर्यकामाणघानें मेळविलीवितें मिनलेयांचितें तोषणेंकैसें ४६ श्लो
कः इदमद्यमयालब्धमिमंप्राप्स्येमनोरथं इदमस्तीदमपिमेभविष्यतिपुनर्धनं टीका ४ इदमिति मगस्तुणेआजिम्या सपत्नीबहुतेंकांचिया आ
पलाहातीहिरतलिया धान्यनामी ४७ इदमिति ऐसाभ्याचानजनाये तसमनआणिकहीआहे सर्वविस्मरणेउपापें बहुतचिआणु ४८ इदमस्तीति
हेनेवुलेंअसेनाउलें तयावेनिभांडवलें लाभघेइनजरलें चराचर ४९ एतेनिधनविश्वाचेया मीचिहोइनस्वामिया १३ चूर्णिका मगदृष्टीपडेलतया ने
दीजावा ५० श्लोकः असौमयाहतःशत्रुर्हनिष्येचापरानपि ईश्वरोहमहंभोगीसिद्धोहंबलवान्सुखी ११ टीका ५ असावित
तूमाविलवेरीयोडे आणिकहीसाधीनुगाढ मगमाझेनपवाडे एकलामीची ५२ ईश्वरइति तेमाजीहातीलकामारी तेताचिनियेरमारी किंवहुनासुरावरी मी
चिईश्वर ५३ अहंभोगी मीभोगभूमीवासवा आजिसर्वसुखाशिंगवो लपवनिदंइवाशे मनपासुनी ५४ सिद्धोहं मीमनवाचादेहें करीतेंकेसेंनोहे म
नवाचुनिकेंआहे आतनात्मसिद्ध ५५ बलवान्सुखी तवनिवृत्तियाकाळ अरिसेनंवमीअसुमाळ सुरवालाकीरनिस्विळ राशिमीचि ५६ श्लोकः
आढ्योभिजनवानस्मिकोन्योस्तिसदृशोमया यक्ष्येदास्यामिमोदिष्यइत्यज्ञानविमोहिताः १५ टीका ७ आढ्यः कुबेरआथिलाहोये परितेनेगोसाबीनोये
संपत्तीभनममनोहे श्रीनिवास ५७ अभिजनवानस्मि माझयाकुळावाउनाच कांनाहिगोत्राचामेळ पांसनांत्रसाहीहवा मगामिदिसे ५८ को
न्योस्तिसदृशोमया तरणाउनीमिरविनीनावें वाचांतस्वादिकेंआघवें नाहीमजवरीमरिपावें तेमाकोण्ही ५९ यक्ष्ये आतांलोपलाअभिचार तयाशि
करीनजीर्णोद्धार प्रतिष्ठीनपरमार यागावरी ६० दास्यामि मातेगातीवर्णिती नृत्यनृतंरिझविती मगतेतेंनेमागती तेंदेइनवस्तु ६१ मोदिष्ये माजिराअ
नपानीं कांअमदांचेआलिंगनी होइनमीत्रिभुवनी आनंदाकार ६२ इतीति कायसांगोंबहुतमें तयाआसुरप्रकृतिविमें तुरंविनीआसोसें गगनोंचेनियें ६३
श्लोकः अनेकचित्तविभ्रांतामोहजालसमावृताः प्रसक्ताःकामभोगेषुपतंतिनरकेशुचौ १६ टीका १२ अनेकचि अज्ञानेंनिआटोपें पाणीभ्रमलेंजैसें
कृत्ये भंवरिजनिसंकल्पें जाणितेंतैसें ६४ अज्ञानेंचाजलेपुली लोणीलआशाघाहटुची भेदरितनी अंतराची मनोरथांची ६५ अनियमआपादमध कास

पुरोस्कृ आमोघ तेसेकामिनी अनेक अरबुद्ने ६६ मोहनालसमाहना: मगपैकामनाजिया मीनीनाले पेलतूरिया गोरपलीकांटिया कसुंजेनेत्री ६७ कांपापाशा
चामाषा हांरीफुटली पायी तेचिजीविनेसर्वथा कुढकेजाले ६८ तेव्हांचुढती पेरवाजी तेथतमाचीहोयपुरतणी तेसामोहअंतः करणी वाढोलागे ६९ पसकाउ
ति आणिवाढेतवजंवमोहो तंवतंवविषयरोहो पतंतिनरकेअशौ आणिविषयतेथठावो पातकांश ७० आपेआपलेनिखुतें तेजंवकरिती मेळावे तंवजितां
चिआघवे यतीनरक ७१ सएगोनिगासुमती तेकुमनोरथपाळिती तेआसुरयेतीवृत्ती नथागाया ७२ जेथअसिपत्रतरूवर खदिरांगाराचेडोंगर तातलातेलासागर उतुता
ती ७३ जेथयातनेचीश्रेणी हेनितनवीयमजाचणी पडतीतिपेरातणी नरकलोकी ७४ तेहोनरकासिपेजेले भागीजन्मले १६ चूर्णिका आणितेहीदेखभुलले
जेपजितीयाग ७५ पैइंडीयाणादिकक्रिया आचधीतेविधूनंजया पण्डितकृत्यानीआचुरोतियां नाटकीजेसे ७६ कांतलभातियाउजरिया आपणउपपजीकुस्त्रिया नोउनि
नाचनीतेझिया अहेरपणे ७७ श्लोकः आत्मसंभाविताः स्तब्धा धनमानमदान्विताः यजन्ते नामयज्ञैस्ते दम्भेनाविधिपूर्वकं १७ टीका १० आत्मसंभाविताः
तैसेआपणयाआपण मानितािमहंतपण फुगतीअसाधारण गर्वतेणे ७८ स्तब्धाः मगलवोनेएतीकैसे आगिलोहस्तंभजैसे कीउडवलेआकाशे शिळावाटा ७९
तैसेआपलीयेचरवे आपणचिरिसतीजीवें तृणाहोउनिआघवे मानितीनीच ८० धनेति तरिंधनाविद्यामदिरा माजोनिथुकुईरा कृत्याकृत्यविसरा सर्वतेकेले ८१
तुपांआगीआयतीतेथ्री तेथयज्ञाचीगोष्टिकायशी तरिकाइकाइपिशी नकरितीगा ८२ लगणोनिकोणरका धर्मवे मोदयमराचेतिबळे यजन्ते इति यागाचीटवा
चे आदरिती ८३ नाकुंडमंडपवेदी नाउचितासाधनसमृद्धी ते अविधिपूर्वकं आणिजयांशितवविधी देखिसरा ८४ देवांबाह्मणाचेतिगोवें आउवारेनि
होतोहावें ऐसेंतेथयावें लागेलकवणा ८५ दंभेन पेरवाचाभोकसा धेनुपुढेंठेवुनितेसा जगाणधेनीप्रीत्सा बुद्धिमंतते ८६ तैसेयाणाचेतिगावे जगाचा
हविलीहावे नागविनीपेरआपुले अहेरावारी ८७ १७ चूर्णिका इछाकाहीआपलेया होमितातेउनरिया तेणेंकामिनीप्राणिया सर्वनाश ८८ श्लोकः
अहंकारंबलंदर्पं कामंक्रोधंचसंश्रिताः मामात्मपरदेहेषु प्रद्विषन्तोभ्यसूयकाः १८ टीका १६ अहंकार मगपुढाघेरीतिशाण लाउनितेदीसितपण ज
गीफोकारितीआपरा मिथ्यासिथ्या ८९ तेकामहलंयेणे अधमा त्यासगवीहीनटेमहिमा तैसेलेवेरिथलेतमा कानलाचेंजे ९० तैसेंमोदयपणघेपचले आंधस

उंचावलें अहंकारेंदुणावलें अविवेकल ९१ बलं मगदुनपाचीयास तुलगपानिःशेष बळिपणअधिक बलहोये ९२ तेसाअहंकारावला बोउलेयाएकवचा
दर्पः दर्पसागरवेचा सांउतिउने ९३ तेव्हांचीवासंहितेनिदर्पे कामक्रोधच कामाहीपितकुल्पे तेणेंधणीसेंधउपलिपे क्रोधाग्नितो ९४ संश्रिताः
तेथउन्हाळाअग्निपुरा तेलातुपातेयाकांगरा लागयाआणिवारा सुरलजैसा ९५ तेसाअहंकारबळाअल्या दर्पकामक्रोधीगुंफल्या तेहीकामउनाचा तयाचागार
९६ मामिति तेआपलियास्वेछा मगकोणकोणािहिंसा यांप्राणियांतेउजिया नसाधनीप्रा ९७ पहिलेतंवधनुर्धरा आपलेयाचिशरीरा मांसरुधिरा देचूकरितीअ
भिचारा लागेतिया ९८ तेथमाझिजरीदेहें तपामासिमीजोआहे त्याआत्मयामतपापें वृत्तनीते ९९ आणिअभिचारिकीजिही उपद्रविजेतुसंकाही तेथचैतन्यमी
तियांही जीएपावें ४०० अभ्यसूयकाः तैसेंअभिचारिकांतेगळे विपायेंतेंअवगळे तयाटीकाजैदवाचे पेअन्याची १ त्यासतियामतपुरुष दानजीलयाति
क तपस्वीअलौकिक सन्याशिजे २ कांमक्रहतमाहात्म्ये तिपूमासीतिनधामे तिवाउवीधर्महोमे भ्रोजारिकी ३ तयाद्वेषाचेतिकाळकूटें वासउतितिरवटे कुबोलाची
मरटे सतीकाउं ४ श्लोकः तानहं द्विषतः क्रूरान्संसारेषु नराधमान् क्षिपाम्यजस्रमशुभानासुरीष्वेवयोनिषु १९ टीका १ तानहं ऐसेआपुवेयाची
परी मवर्त्तलेंमासीवेरी तपांपापियांमीकरी तेआएकपां ५ द्विषतः तरिमनुष्यदेहाचानाग घेउनीलसतीतेजग तेपरवीधरूनिपेंगा ऐसेंठेवी ६ क्लेशांग
विवाउकरडां भवपुरीच्यापानिवडां तेतमयोनीतदामूढा हतीचिदे ७ अक्रूरान् मगआहारावचेनिनावें तृणहीजेथनुगवे तेव्याघ्रवृश्चिकरुपें तेसेंकरी ८ संसा
रेषु तेथखुधाउःखेंबउंले तेजोउनिभक्षितीआपणयांते आणमरमरेंमागुते होतचिअसती ९ अशुभान् आपलागरअनाळी नाद्धीनआंगिचीपेंदधी
तेसर्पचिकरीवित्री तिराधुनी १० नराधमान् पुरिपुंडलिआसपापे येतुलेतिहीमापें विश्रांतीनयानारोपे दुर्जनाची ११ क्षिपाम्यजस्रं ऐसेंति
कल्पातियाकोरी गतितांसंख्यानथोडी तेतुलावेळनकाढी केवेंगतितयां १२ आसुरीष्वेवयोनिषु तरितयांशिजाएतें तेथीलेंहेपहिलेंपेणें तेथा
होतियेंदारुणें नरकतीउःखें १३ श्लोकः आसुरीं योनिमापन्ना मूढाजन्मनिजन्मनि मामप्राप्यैवकौन्तेय ततोयान्त्यधमांगतिं २०
टीका १० आसुरी हुवायवरिपरी संपतिआसुरी अधोगतिअवधारी जोडिलीतिही १४ योनिमापन्ना पाडीव्याघ्रा

ठिनामुसा योनीत्र्प्रवुमाथरोसा देहाधाराचाउससा आथीजोही १५ मू०टा नोहिमीबोलुबाहिरें मगनमचिहोनीएकसरें नेथुगेलेत्र्प्रांधोरें
काळवरेंजे १६ जन्मनिजन्मनि आचियाचिळिजी नरकथेनीविशेषी श्रीणजायमूर्छी शिणेजेणें १७ मग्नजेरोगेमैले तापज्ञेरोपोळे जयाचे
निनामेसुके महाभय १८ पुनकोजयाचाकुटाया उपजेत्र्प्रमंगळत्र्प्रमंगळा आणिनोविटाळहीविटाळा विहूनेणें १९ तमोयात्यधमांगतिं २
तेभेविखाचेयूबोरवटेया अधमनेधनंजया नेनेहोनीभोगुनियां नामसयोनी २० मामिनि अधमांगनावाचारुळे आवख्निंमनस्विरउे कथारेमूर्ती
केव्हडें घोरिलंकर्म २१ काउसेयानेत्र्प्रासुर संपत्तीपोषिनीत्र्प्रासुर जयादिधलेंत्र्प्रघोर पतनऐसें २२ स्तुणोनिवुवांधनुर्द्धरा नोहावेंगानियामोहरा जेउ
गावासत्र्प्रासुरा संपनिवेनां २३ २० चूर्णिका आणिदंभादिदोष हेसवर्णजयाचाठाई नेत्यजावेहेकाज सांगेनुज २४ श्लोकः त्रिवि
धंनरकस्येदंद्वारंनाशनमात्मनः कामक्रोधस्तथालोभस्तस्मादेतत्त्रयंत्यजेत् टीका त्रिविध परिकामक्रोधलोभ ययांतिहीचेनिलोभ थांवेतेथ
अशुभ पिकलेंजाण २५ सर्वदुःखात्र्प्रापलेया दर्शनेजेधनंजया पाटाठभेमलजेया दिधलेंत्र्प्राथी ४२६ नरकस्येद कांपापियांनरकभोगी
कत्र्प्रावेयालागिजगी पानकांचीराटगी सभाविहे २७ नेरीरवगानवसिवरी रोकजनीहेत्र्प्रपुत्तानरी जवहेनिन्हीत्र्प्रंगरी कुगीनिना २८ अपायरहीत्र्प्रास
लग यानजाहीसमर्थ हानिनेहानिनकेद्वनीघ हेविहानी २९ द्वारं कायवळुवोलेंसुभगा सांगिजलियानिःकुला नरकाचाहारवळा त्रिधानुक
३० नाशनमात्मनः याकामक्रोधलोभा मानिजीवेंजोहोयप्रभा नोनिरयपुरीचीसभा येथपातल्यामान ३१ कामरत्यर्ह स्तणोनिपुउतीकिरी
टी हेकामादिकदोषत्रिपुटी त्यजावीगावोसटी अवघाविषरं ३२ श्लोकः एतैर्विमुक्तःकौंतेयतमोद्वारैस्त्रिभिर्नरः आचरत्यात्मनःश्रेयस्त
तोयातिपरांगतिं २२ टीका १२ एतैर्विमुक्तःकौंतेय धर्मादिकांचहूंत्र्प्रांत पुरुषार्थाचीनेंविमान कुरावीजैसांयान सांडिनीहे ३३
हेनिक्कीजेंजागनी नंववरिनिकेयाचीग्रासी हेमाप्तेकरुणनाटकती देखलणे ३४ जेणोत्र्प्रापणपेपदिये आत्मनाशजोभिये नेणेनधरावीहेसोये निश्च

येरगी पोटीबांधेपावूणाण समुदीबाहीत्र्प्रांगवण कांतियाचेपानेवण कावकूटांचें ३६ इहीकामक्रोधलोभेंचरी कार्यशिद्धिजाणणावीनेंची स्तणोनिज्यपरिमुक्ती
यथावांगा ३७ तमोद्वारेरिति हेनेकहीत्यवचरें हेनिकडीसांसरवफिटे हेमुखेनेत्र्प्रापुलियेवाटे चालोलाभे ३८ त्रिदोषीसांडिलेंशरीर त्रिकुटीफिटले
यानगर त्रिदाघनिमालेयात्र्प्रंतर जेसेंहोये ३९ जैसाकामादिकीनिघी सांडिलासुरवपावोनिजगी आचरत्यात्मि संगलाहोनिमोक्षमार्गी सज्जनाचा ४०
मगमत्संगेभुवळे सतशास्त्राचेनिमेळे जन्ममृत्युचेनिमावे निमनेरान ४१ ततोयाति नेव्हांत्र्प्रात्मानंदेत्र्प्रापवें जेसराक्सेनंवरखें नेनेसेविपाटणपावे गुरुकृपेचें
नेथमिपावीपेवसीमा नोमाउलीभेटेत्र्प्रात्मा तिपसणीत्र्प्राटिउरिमा सांसारिकहे ४३ ससाजोकामक्रोधलोभा शाउकरुनिगाकेभा नोनिराव दियालाभा गोमांचीहोये
४४ श्लोकः यःशास्त्रविधिमुत्सृज्यवर्ततेकामकारतः नससिद्धिमवाप्नोतिनसुखंनपरांगतिं २३ टीका १९ यः नाहेत्र्प्रावजनिकाही कामा
दिकांचाठाई हाल्लीजेणेंगोउ आत्महोरें ४५ शास्त्रविधिमुत्सृज्य नाजुगीसमुद्रप हिनाःहितदाविनादीप नोत्र्प्रमान्यकेलावाप वेदनेणो ४६
नुधर्मनीविधीचीभीउ नकरितीत्र्प्रापलीचाउ वर्ततेकामकारतः वाढविनगेलेकोड इंद्रियांचें ४७ कामक्रोधकृजोभाचीकास नसोडीचवाचलीभाष जेसेंगं
वोरांचेत्र्प्रसीम मिगालेरान ४८ नससिद्धिमवाप्नोति आणिसंसारबंधजाये हेंकीरतयानेंकेत्र्प्राहे नसुखं पणिरोहिकीहीनलाहे विषयभोग ४९
नेस्कटंकनियावाहेणा मगपवेंनलाहेनिपाणी स्तुतीदासुसळाहणी दरीमुनपा ५५० नेसामुसाचानिभुलला भ्रासणपाणिवुडेंरिघाला कीनेथूहीपावला ना
स्तिकवार नपरांगति नेसेंविषयाचेनिकोडें नेणेंपरलोकुलेंवरें नंवतोमिश्राणिकीकडे मरणोगेला ५२ एवंपरत्रनासर्गा ऐहिकनाविषयभोग नेथकेउ
नामसंग मोक्षाचाती ५४ श्लोकः तस्माच्छास्त्रंप्रमाणंतेकार्याकार्यव्यवस्थितौ ज्ञात्वाशास्त्रविधानोक्तंकर्मकर्तुमिहार्हसि २४ ओंतत्सदितिश्रीमद्भग
वद्गीतासुपनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेदेवासुरसंपद्विभागयोगोनामषोडशोध्यायः १६ टीका १७ तस्मादिति या
कारणेंबापा नपाआपलीत्र्प्राथीकृपा जेणेंवेरांचेयानिरोपा आननकीजे ५५ पतीचेयामना अनुसरेपतिव्रता नेत्र्प्रनायासेंत्र्प्रात्महिता भेटेनेवी ५६

गी० अ १६
१७६

नात्मश्रीगुरुवचना दृष्टिंस्तनिजतना शिष्यआत्मभुवना आणिपैसे ५७ हेंअसोआपलोवा जरिहानीआथीयावा नरिआदरेंजेविदिवा पुढेंकोजे ५८ तेसाअनुशेषापु
रुषार्था जोगोसावीद्योलणपार्था तेणेअभिरुद्रजिमाथा वेसणेघापे कार्याकार्यव्यवस्थितो शास्त्रसरणेपुरुसांडावें तेराज्यहीतृणमानावें आगिजेघेवबोलें नमनावें विषही
विरु ६० ऐशीवेदैकपरनिष्ठा जालेयानरिसकृष्टा नृविकेंआहेंअनिष्टा भेरसेगा ६१ पैं अहिनापासुनिकादिनी हिजमोगानिवादविती नाहीश्रुतिपरेती शानलीजगी
६२ नानाशास्त्रविधानोक्तं स्लणोनिजसेंत्रगीभेवी तंवहेकोणहीनुसंडावी अर्जुनानुसारशाभजावी विशेषत्री ६३ जेंआजिकृष्णअर्जुनायथ करव
यासतत्त्वशास्त्रसार्थ जन्मयाशिवसार्थ धर्माचेनि ६४ आणिधर्मानुजतरुणेस हेतो धेचिआलेआपैसे स्लणोनहीअनारिसे कर्तेनुय ६५ कार्याकार्यवि
वेकी शास्त्रविकारवगापारखी अकृत्यनेकुंडेलोकी वाल्यावेगा ६६ कर्मक तेभिहाहेसि मगकृत्यपणोस्वरेंनिषे तेदवाआपलेनिआंगें आ
चरोनिआदरेसांगे सारावेया ६७ जेविश्वग्रामाण्पाची मुदी आजिहस्तहानीअससुहृदी लोकसंग्रहाते येत्रिशुद्धी योग्य
होशी ६८ एवंअसुरवर्गाआधवा सांगोनितेथिचानिघावा तोहीदेवेंपाउवा। निरूपि ला.पयावरिलोपुंउचा कुमरस्लडावेजीलिया प्रसंगेनाभिनन्याचा कांगीअ
इका संनयेज्यासाचेयानिरोपा तोवेधफेडिलानयानृपा तेसामीहानिहनिरूपा सांगेन तुम्हां ७१ तुम्हींसंनमाझ्याकडा हृषिवाकरालवडा नरितुम्हांमानेये
वदा होईनमी ७२ स्लणोनिजअवधान वोळगेपसायदान दीजमीमीसनाथहोइ ना।ज्ञानदेवस्लणे ७३ राकेसोयाज्ञानेने रोमरें जेपदपदयद्धनीकेलीज्ञानेश्वरें
गोविंदवरवासुरतांतरें जगज्जीवनलेखक ४७४ २४ इतिश्रीगीताभावार्थ दीपिकायांज्ञानदेवविरचितायां देवासुरसंपद्विभागयोगोनाम षोडशोध्याय:

१०

गी·अ१७
१७७

श्रीविघ्नराजायनमः श्रीगुरुमूर्त्तयेनमः नमोस्त्वनंताय सहस्रमूर्त्तये सहस्रपादाक्षशिरोरुबाहवे सहस्रनाम्ने पुरुषाय शाश्वते सहस्रकोटीयुगधारिणेनमः १ विघ्न
विकाशिनीयुक्ता जयमांउवीनुसीयोगनिद्रा तयानमोजीगणेंद्रा श्रीगुरुतुज १ त्रिगुणत्रिपुरीवेढिला जीवनउर्गीअडिला तोआत्मात्रिभुसोडविला तुम्हियास्मृती २ त्यागीनिर्गुणब्रह्मी
कांयाचा गुरुत्वेंत्रचित्राागचा नरिहिवामायाजवा माजिताशिशीतं ३ जेतुमेविषुईसूद तयात्यागानंसकत्रुंउ तानियांशितमिश्रखंड उन्नमि आहारी ४५ सद्यजिंकर्णाचाचाचा उभिली
मृदगंधालिची प्रजितशीनीलोल्पची ४ देविकीदृष्टिपाहतांसानी तझीतोमीकनोर्मिलिनी जगातस्तिप्रबोद्यानी लीलाविकरिशी॥४॥ ५ जीवुम्हगाचा ६ पाठीनिवृत्तिकु
र्णाचुावे आहोचलीनेहराविधुवे नेद्वेवीभिरविशीमोकले आंगाचेलेरा वामांगीत्वालास्यविलास जोहाजगद्रूपआभास तोनाडवमिषेंकल्पास दाविशीतं ८ हे
अमोविस्मयदातारा तंहोशीजयाचासोयरा सोयरिकेचाव्यवहा रामुक्तविता ९ पेडितांबुंधनाचागवा तंनृगहुंबुणसाआवो धर्मवीळगेउ
वावो तुझाचिआंगी १० नववउजयाचेनिनामेंतया ॥रामरा देहहानुरेचिपेंदेवराया जेणेतंआपणपेंया केलाशिष्टना ११ तुनेंकुरुनि
पुढे जेंउपायधीतीत्वरे तयाउगाशीवउतेपाउं मा गाश्चितं १२ जोध्यानेंसयमानुशी तयाल्गिंतनाहीत्याचेद
शी ध्यान ही विसरेतेणांशी ग्रालभृतुज ॥१३॥ तु नेसिद्दविजोनेरा तोनादसर्वतपरा वेराहीयेवदेवोलरा नेघ
शीकानी १४ मौनगावुसेरांशिनाव आनातत्त्रीकें वांधोंहांव द्रिसरीजितुल्लीमाव सांभजोकाउ १५ देविकीसवकुडापाहो त
रिपेदिनाइहसिलाहों स्मणेनिकाहीविनीनहा तुजलाग नी १६ सर्वधासर्वहीतोहिंने तेंअद्पातुजलाहिंने हंवर्मनाधनीमीनुडे।
आराध्यलिंगा १७ तरितुरवनिर्वगोऊपरा रत्नीभजिनूलवरा नेसेंनमनमाझेंजाणा वडुकायबोला १८ आजाभिनाकुंभसमुद्रीरिग तोअवंवठेन
भरोनिनिधे कानंद्सवशीपसंग दीर्घविहाय १९ नेसातुस्तयाप्रणानी॥मीपूर्णाशाल्याश्रीनिवृत्ती आताआणीनव्यक्ती गीतार्थहा २० अध्यायसंगतिः
नरिवाउताध्यायत्रोषी नियेमसामिचोअ्याकी जोनिर्णयनिष्टकी केलादेवें जेकृत्याकृत्यव्यवस्था अनुष्ठानयापार्थी शास्त्रचिणकसर्वथा प्रमाणुतुज २२

नेथअर्जुनमानसें स्वणेहेरासेंकुसें जेंशास्त्रविणानसें सुरिकाकर्मा २३ तरितसकातीफुडे गाकुनितोमरणीकादे केंनाशिकांशाकेशाजोउे सिंहाचियें २४
मृगनेत्संजावोविजे तरीविलेगोपाविजे येडूवीकायअमिजे रिक्तकंती २५ नेशियूशगास्त्रमोकुळी के दुयाकोणाकुं वेंटाची एकवाक्यतेचाफळी पेशिने
कें २६ गानियांहीराकवाक्यता कानुभेंवं उअनुष्ठिता केंवापेमारजीविता यनुला केया २७ आणिशेत्र अर्थ देशाकाचें उहीचोहीराकुंजें फळ तोविषा
यकीकायमिळे आधनेंची २८ स्मणानिशास्त्राचेंघउनें नोहपकारेवुडनें तरिमूरखामुमुक्षायेंचे कायगतिपा
हाघुसावयाअभिप्राय जोअर्जुनकरीलप्रश्नाय तोसतरीवेयाउपाय अध्यायापेंथ ३० अर्जुनउवाच तमिसर्वविषयीविनष्टु तोभ्रमभारसहि
घु रुपहीनववस्तु अर्जुनत्वंजा ३१ शौर्यजोउल्लाम्याधार तोसोमवंशाचा श्रृंगार सुखारिज पुवार जपाचीच्याला ३२ जोप्रजेचाभियोजम ब्रह्मविद्ये
चाविश्राम महत्त्वरमुनोधर्म देवाचाजो ३३ तोअर्जुनसरगानमाउशा इंदियाफावलेयाब्रह्मा तुस्रा वुलकोच्याला साकांसंपेजी ३४ जेशास्त्रवाचुनिआ
गिकें भाणियांस्वमोहितदरव गेसांजकोकेंपण वोलिलितजी ३५ श्लोकः येशास्त्रविधिमुत्सृज्ययजंतेश्रद्धयान्विताः तेषांनिष्ठातुकाकृष्णसत्वमाहोरजस्तमः
१ टीका येशास्त्रविधिमुत्सृज्य तरिनमिर्उचितोदेशा नंदविकाळ्याअवकाशा जोकरवीआस्त्रापुस तोहीतुरी ३६ आणिआभ्याशीविरजे
या होतिज्यासामग्रिया नियादीनाहीआपेतिया तिपेंवची ३७ उत्तमोहविचाडीन नदीचीप्रजासंवाहन एसेंउलेआ नगरचाचुजया ३८ किंबहुनाशा
स्त्रविषइंकी राकिहीनताहृतानसुी लोणानिउरलीवी सांडिलीने ३९ यजनइति पुर्विनहोरुनिशास्त्र अर्थानुष्ठानेपवित्रे शांदर्शानांचिंपरत्रें मा
नोसनें ४० तयांएमेंश्रासीहाआव रात्रीचाउवाधानिजीवं आचारजया ४१ धुउपानियाचयाअसगा तच्चीचावोलुहृदानारा कापुंदखनिकाठीकुरा अ
धर्के ४२ तेसेसुर्वशास्त्रनिपुणा तयांचेंजेंआचरणा तेचिकरितीप्राण आपलियेअंदु ४३ मृगशिवारिकेंप्रजनें अम्यादिकेंमहादानें अग्निहोत्रा
दिकेंयजनें करितीजश्रद्धा ४४ नेषामिति तविनयांमत्वरजतमा साजिकोर्याश्रीपुरुषातमा गतिहोयतेआस्मा सांगिजोजी ४५ •

तोंवैकुंठ पीठीचलिंग जोनिगमपद्मांचेपराग हेंजीपजगाचिपैजग अंगछाया ४६ कालसाविपाशीवाउ गोलोकीजनरभोट अद्वितीयगोंट आनंदघन ४७ इ
येंश्चापविज निजरंगोविके तेनयाचेश्चागश्चाशिके तोश्रीकृष्णनासमुखें बोलतसे ४७ श्लोकः श्रीभगवानुवाच त्रिविधाभवतिश्रद्धा देहिनां
सास्वभावजा सात्विकीराजसीचैवतामसीचेतितांशृणु २ टीका मगोपार्थानृपात्मीनिश्चा धेइंगाचुर्याचाएणअसा शास्त्राभ्यासाच्याउमा मानितार्शकां
४९ श्रद्धा श्रमानुमधेयाचिश्रद्धा मोतोंवाहडीपुरमपुरा तर्मिमेंसेहेंश्चुद्धा मार्पितोहे ५० श्रद्धाश्वाणिनुलेयासाटी पातेजोनथकिरीटी काइंद्विजश्चग्रन्य
छ्री अंत्यजस्विनोहे ५० गंगोदकऊजीजाल तद्धीमध्यभागआले तेधेजनपेकां हीकुलें विचारीपा ५२ वुंदनहोयद्मोनचु परिस्त्रभोवीपावमेचु जरिहातीध
ग्लेयांनातु नशाकेकार ५३ कांकीगचेयाआटिनियपुढी पडिलेसोंतुहीकिरीटी धेनुलेयामोनेहीमाटी गापाकिंजेना तैसेंश्रद्धेचेबरवें आंगकीरचाभवउ देहिनामि
ति परिश्राणियांच्यापडे विभागीजैसे ५४ जेसंश्राणियेनचस्वभावें अनादिमायाप्रभावें त्रिगुणाचिनिश्चाघवें वखलेंआथी ५६ तेथहीदोनिगुणसचली मगाय
कधरीतन्धनी तेतेंशात्वहोयपदनी जेवाचिया ५७ हणौनिसमनेंधरिती मनोराजीक्रियाकरिती कल्याणशीवरिती मरोनिदेहे ५८ बीजमोडेशाउहोय माउसुकेन्वीजीसा
माये ऐंशेनिकल्पकोडीजियेजाये परिजानिननाशे ५९ तपापरिद्वयंश्पारे होतजातजन्मातेरे त्रिगुणातव्यभिचरे श्राणियांचे ६१ त्रिविधाभवति स्पष्टानि
श्राणियांचोपैकी पडिलीश्रद्धाश्रवलोकी होयगुणास्वारिखी तिहीयपा ६१ सात्विकीराज विपायेवारेमतशुद्ध तेंकांज्ञानाचीकरीमांर परिराकाहोनिश्राप
धु यरुआहानी ६३ सत्वाचेनिश्चगलेगें तेंश्रद्धामोक्षफळफळरेगें तेवरजआसडेंग कांतेरहतनी ६३ राजसीचैव मोडोनिसत्वाचीसाये रजोगुणश्राकारोंजाये ते
कांतेंबिश्रद्धाहोये कर्माचागुणी ६४ तामसीचेति मगतमाचाउवेंश्रगी तेकांतेंचिश्रद्धाभाणी भजतया ६५ श्लोकः सत्वानुरूपासर्वस्यश्रद्धाभवतिभा २
रत श्रद्धामयोयंपुरुषोयोयच्छ्रद्धःसएवसः ३ टीका सत्वानुरूपेति एवंसत्वरजतमा वेगलीश्रद्धासुवर्मा नाहीभूतग्रामा माजियपा ६६ स्तरोगोनि
श्रद्धास्वाभाविक असेगुणत्रयात्मक रजतमसात्विक भेदेहे ६७ श्रद्धामयोयंपुरुषः जैसेंजीवनचित्तरक परियिषीहोयमारक परियांमाजितीरव उसी

गाउ ६८ योयच्छ्रद्धःसएवसः तेसाबङुतबनतम जोसदाहोयनियम तेथश्रद्धापरिणाम तेसिहोउनी ६९ मगकानलाश्राणिमत्री नदिसेंचितवनांतेश्रा तेनिश्रद्धा
तामसी शिनीनाही ७० तेवीविराजसीजीवी स्वोमयपनाएपावी सात्विकीश्राधवी सत्वाचीवृने ७१ ऐसेनिश्रासकळ जगडवरनिखिळ श्रद्धाचिकडवळ बोलत्सयें ७२
३ ती शृणुपूर्वश्लोकस्थपर गुणत्रयवृशा त्रिविधगुणचेंडां श्रद्धेनेअिल्यंश्रमे बोलखवत ७३ तरिजाणिजेझाउपुंले मानमुनाणिनचोंचे
भोगेजाणिजेकेले श्रद्धेजन्मिचे ७४ त्रारीका तेवीनिहीजिहीचिह्नी श्रंद्धेचीरूपेनिडी दैखिजतीनिवानी श्रवधारिपा ७५ श्लोकः यजंतेसात्विकादेवा
न्यक्षरक्षांसिराजसाः प्रेतान्भूतगणांश्चान्येयजंतेतामसाजनाः ४ टीका यजंतइति तरिसात्विकश्रद्धा जेजयाचाहोयबांधा तेनयावुद्धतकरूनि
मेधा स्वर्गीचेश्राधी ७६ तेविद्याजातपढती यज्ञक्रियानिवडिती किंबहुनापडउती देवलोकी ७७ यस्यति श्राणिश्रद्धाराजसा घडिलेतेवीरेश्रा तेभूज
तीराक्षसा रक्षरांडी ७८ प्रेतानिति श्रद्धाजेकांतामसी तोमीसांगेनतुजपासी जेकेवळपापराशी श्रतिकर्कशी निर्दयतें जीववधेंसाउनिवळी भूतप्रेतकुळे
तेली स्मशानीसंध्याकाळी इननीते ८० यजंतइति तेतमागुणसार कादुनिनिर्मिलेनर जाणतामासियेचेघर श्रद्धचेति ॥८१॥ ॥४ श्लोकत्रया
भिप्राय: ऐसेंदहीतिहीलिंगी त्रिविधश्रद्धाजगी पहूंयपात्मि संगानश्चसो ८२ जेहेंसात्विकश्रद्धा जगीजनधरावीभद्रा पत्रदाहीक्रिया साउा
विपा ८३ हेसात्विकीमतितपा निर्वाहतीहोयधनंजपा बागलतेंकृतपा कैवल्यते ८४ तोनपदोकांब्रह्मसत्र नानाउसर्वशास्त्र सिद्धांतुनकुतुसत्त्व तयाच्या
हाती ८५ परितस्कोनिस्मृतिचेश्चर्थ जेश्चापणाहोउनिस्मृत अनुष्ठानेंनुगांटेन वडीलजेजे ८६ तयांचीश्चाचरनीपाउले पाउमिसात्विकश्रद्धावाले तोतेंचि
फळवरिकिलें भेसपावे ८७ पेंगाकरीपुछीसाहेस आणिकफुकांतेयेवेंसं तरिकायभकांशी वंचिजेगा ८८ कांएकेमोलेश्चपार वेंचूनिवाधेचेंघर तोश्चित्तु
रवाउवनिकरु नभागीकाये ८९ हेश्चमोजानलेकरी तयासीचनिशाहरी कामुष्त्पारातीश्चन्नघरी येतनाहे ९० हेंकापवडुहोलोपेंगा एकागेनमासीत
ते

गंगा येरांसमस्तांकायुगा वाहवजाती ९१ स्वर्गेनिआपलियापरी शास्त्रअनुष्ठितीकुसरी आणितयांतेंश्रद्धाजोवरी तोमरवहीतें ९२ चूर्णिका
राजसतामसपुनर्विशेषांतरमाह अशास्त्रविहितमितिद्वाभ्यां शास्त्रविधिमजानंतोपिकेचित् प्राचीनपुण्यसंस्कारेणसात्विकाएवभवंति केचित्मध्यमाःराजसा
एवभवंति अधमास्तुतामसाभवंतीत्युक्तमुक्तं इदानींयेपुनरत्यंतमंदभाग्याः गतानुगत्यापाषंडसंगेनतदाचारानुवर्तिनःतान्दर्शयंति श्लोकः अशास्त्रविहि
तंघोरंतप्यंतेयेतपोजनाः दंभाहंकारसंयुक्ताःकामरागबलान्विताः टीका १२ अशास्त्रविहितं नांतरिशास्त्राचेंकीरनांवें स्वांकरांहीनुणती
जीवें परिशास्त्रजाहीशिवेंअकोंनेदी ९३ कुटिलांचियाक्रिया देखानिवापवांकुलिया पंडितांडांकुलिया वाजवीती ९४ दंभाहंकारसंयुक्ताः आपलेनी
विआटोपें धनमदाचेनिदर्पें तप्यंतइति मारविपाखंडाचीतपें अनुष्ठिती ९५ घोरं आपलेयाअथवापुढिलांचीया आंगीघालुनिकातिया
रक्तमांसपूपणोनिया भरूनिकाढिती ९६ रिचविंतीजठरकुंडी लावितीचिंडेयाच्यातोंडी नवशिपेंदेतीअंडी बाल्कावी ९७ कामेति आग्रहांच्याउजवि
या हुडदेवता वरिया अन्नत्यागेंसातरिया टाकितीएक ९८ अगाआत्मपरपीडा वीजतमासंत्रीसुहाडा परितीमरापुढा तेंचिहोये ९९ बाहीनाहींजोडि
आपलिया आणिनावेतेंहीधुनंजया नघरीहोयतया समुद्रीजैसें १०० कांवेंद्यातेंकरीसुत्रा रसमाउशिपायरवला तोरोगियाविडुला सव्वाहोये १ नाना
पड्यांचेनिछलें काढीआपलेउलें तेवाणाचांआंधलें ठाकेजैसें २ तैसेंतयांत्यासुरांहोये जेनिंदूनिशास्त्राचीसोये मेघधावतीमोहें आडवेले ३ क्रा
मकरवीतेंकुरीती क्रोधमारवीनेमारिती ५ चूर्णिका आणिमातेदुःखविती दुःखाचांयुडां श्लोकः कर्षयंतःशरीरस्थंभूतग्राममम
चेतसः मांचैवांतःशरीरस्थंतान्विध्यासुरनिश्चयान् ६ टीका ४ कर्षयंतइति आपलापरावादेही दुःखदेतीजेजेकांही मुज आत्मयांतेंनु
त्हाही शीणहोये ५ तान्विद्धीति पेवांचेचेनिपाळवें पापियांतयांनातवाचें परिपडिलेंसांगावें लागवया ६ प्रेतवाहिरेंघालिजे अंत्यजसंभा

षणीत्युजिजे हेंअसोदरसंभाषाविजे कुत्मयांतें ७ तेपुढ़श्चाहीतयाआशा तोलोपनमनेपूजेसा तपांतेंसांगवयातैसा अनुवादहा ८ ९ परि॰ अर्जु
नाजेतयांतें देखशीतें स्मरहोमातें अन्यथाप्रायश्चित्तयेथें मानेलना ९ सत्त्वानिश्रद्धानेसात्विकी पुढतीतेंशिपिकी जननकरावीनिकी सर्वांपरी १०
चूर्णिका तरिधरावांनेआसंग जेणेंपोषेसात्विकत्याग सात्त्वहीवृद्धिचाभाग आहारघेपे ११ येदृढीतदीपां पैं हीं स्वभावक्षिणारें आहारवांचुनि
कोंहीं नवोलेंहेतु १२ प्रत्यक्षपाहेंपांवीरा जोमावधघेमदिरा तोहोउनिराकेमाजिरा तियेचिसवेंसी १३ कांजोसाविपुष्पान्नरससेवी तोआधिनेवातव्ये
प्रभावी काउनस्नालियानिववी धृपादिक १४ गातसिंचनतआपरी वेतलेंमरणवारी कांआपलेयाऐसेंकरी सेवित्वेविषय ११५ तेवींजैसांघेपेआहार
धातुनैसाचिपोषेआहारास्त्राका धाकुएसाअंतर भावपोषे १६ जैसंभाड्याचेनितापें भितरिलाणोयाउष्णत्वआरोपे तैशीत्वधातुवेशंआरोपें चित्तवृत्ती १७
म्हणोनिसात्विकरससेविजे तेंसत्वाचीवृद्धिपाविजे रजतमात्मकहोइजे येरांसवीं १८ तरिसात्विककोणआहार राजसतामसाकाउआकार हेंसांगाकरीआर
२ अकर्णीनी १९ श्लोकः आहारस्त्वपिसर्वस्यत्रिविधोभवतिप्रियः यज्ञस्तपस्तथादानंतेषांभेदमिमंशृणु ७ टीका ५ आहारस्त्वपीति
अग्निगाकर्मेंहेंपाआहारा केंदृनिमीनिमोहरा जालियांतेंवीरा रोकडेंदाउं २० तरिजेकणगारांचेयारुची निंदयघीकीवोनेयाची आणिजेवितांतयगुणांची
दासीयेथ २१ जोनीविकतीभाकां तोगुणांस्वत्त्वभावता पावोनिपात्रिविधता तेंहोत्रिधा २२ म्हणोनित्रिविधआहार यज्ञइति यज्ञहीकीरत्रिप्र
कार तपदानव्यापार त्रिविधचिनें २३ तरिआहारलक्षणपहिलें सांगोजेस्मणितलें तेंरोकभलें रूपकरूं २४ श्लोकः आयुःसत्त्वबलारोग्यसुख
प्रीतिविवर्धनः रस्याःस्निग्धाःस्थिराहृद्याआहाराःसात्विकप्रियाः ८ टीका १३ सात्विकप्रियाः तरिसत्वगुणाकडे जेंदैवेंघोलापडे रस्याः

गी·अ१७
१०

तेमधुरीरसीघेउ मेथातया २५ आंगेचिकिणासुरसं आंगेलिपहार्थगोउत्र्यसे आंगेचिकणोहेबकुवेसें सुपकेंजीयें २६ स्निग्धाः आकारेनकहतिउग
उं स्पर्शेअतिमृदाछे जिह्वालागतीस्नेहाल्हें स्वादीजियें २७ रसेगाढीवरिदिठी इभाकेंआथिली गंथेंगाधसांडिली अग्नितापें २८ स्थिराः आ
गेंसांनेंपरिणामेथोर जैसें श्रीगुरुसुखिचें अखर तैसेंअल्पजकीआहार हमिराहे २९ हृद्या आणिमुखीजैद्राीगोउे तैशीचिहृदायांतुलीकडे तिहींअनी
मीतिवाढे सात्विकाशी ३० आहाराः एवंगुणउत्तम सात्विकभोज्यजाण आयुः आयुष्याचेंत्राण नित्यनवेहें ३१ येणेंसात्विकरसें जं
वदेहीमेसहर्षे तंवआयुष्यनदीउसमे देहाचीदेहा ३२ सत्वं सत्वाचीकारपाळजी कारणहाचिसुमती दिवसाचियेनुन्नती भानुजैसा ३३ बलं
आणिशरीरहनमानसा बळाचाहाकुवांसा हाआहारतेंदश केंचारोग ३४ आरोग्यं हेंसात्विकहोयभोग्य तैविभागावेंआरोग्य अगान्नारीराभाग्य
उदयलेंजेणें ३५ सुखं आणिसुखाचेंघेणेंदेणें निकेंउवाप्राप्येयेणें प्रीतिः हेंअसोसाजेणें आनंदाशिजे ३६ विवर्द्धनाः इतिअर्थक
संबध्यते ऐसासात्विकआहार परिणमलाथोर करीहाउपकार सबाह्याशी ३७ ८ चूर्णिका आजाराजसाचीप्रीति जिहीरसीआथी कहतयाहीवु
झी प्रसंगेंगा ३८ श्लोकः कट्वम्ललवणात्युष्णतीक्ष्णरूक्षविदाहिनः आहाराराजसस्येष्टा दुःखशोकामयप्रदाः ९ टीका १४ कटुः तुंबमारे
गुणेंकाळकूट तेणेंमानेंजेंकडुवट आम्ल काळुनेंयाउनिदाटेंसें आम्लहो ३९ लवणं कणिकेनेंजैसेंपाणी तेसंगीगतेंबांधेयांआणी तेतुली
चमेचवणी रसांतरांची ४० ऐसेंहाराअपाउे राजसातृप्तआवडे अत्युष्णं उष्णतेनिमिषेंतोडें अग्नीविषि ४१ वाफेचियेशिग दीपलावि लेयालागे
तेसंतप्तासागें राजसतो ४२ तीक्ष्णं गउदपाउनिघायें साबदडाहरलाहे तैसेंतीरवस्वायें जेघायेंवीणलागे ४३ रूक्षं आणिरसेंक्रनिकोरडें आ
स्री

४

नवांहेगिणेंकेंपाउें जाभीकूरडेंश्याआवडे बहुतया ४४ परस्परदांना आत्वंहोपरवालो जोगामुखंघिलां जोपलागे ४५ विदाहिनः आधीनिरदंयेंकुरमुरी वरिपुरि
वरिस्लीमाड्री जियेंपेंलांहोयधुवारी नाशिकामुखा ४६ इत्यसाउञ्अग्नीने स्रणेंतैसेंतेंराउने आहाराराजसस्येष्टाः पुढियेंप्राणपरोते राजसासी ४७ गो
मानपुरेंनिलाउा जोगिह्याकेंलाचेरा अन्नमिषेंभुजगा अग्नीनेंजिमसी ४८ दुःखदानि तैसासिनिवंधासुटे मृगभुरूनाशेमाटे नरकाचेनसुटे मुखेंजिपाउ ४९
तेआहारनकुनिपृतनले आधिव्याथसुनले तेंचेववावेयावालें मानवणपाली ५० मगएकमेकांछलें रोगतजिताएकेंचे ऐमाराजसफळे केलबदुःखें ५१ एवंराज
साआहारा रूपकेलेंधनुर्डरा परिणामाचाहीविसुरा सांगलत्या ५२ चूर्णिका ९ आतांतयातामसा आवडेआहारीपरियसा जेहीसांगों निवसा श्रीनवसी ५३
नरिकुहिलेंउच्छिष्टखात नमनीकाहीअनहित साहुकविवेंयोहत तेसेंलेंसेंतेंशी ५४ श्लोकः यातयामंगतरसंपूतिपर्युषितंचयत् उच्छिष्टमपिचामेध्यंभोजनंतामसप्रियं १० टीका यातयामं निपजतेंअन्नतेंसें दुपाहारीकादिवसं घडे गामसें गतरसं अतिकरपलें ५५ कांअर्धकदेंटावलें निसगरेंयाकरपो
निगलें तैसेंहीरवापचूकलें रसांजेंयेंको ५६ पूति जयाकांठ्यापीनिष्पती जेपरसधरीलमकी जेअन्नेंएश्रीमतीनी गाहीतामसमानया ५७ एशेंनिकाहीदिपायें स
रस्लावरपड़ाहोयें नरिगंधसुटेंतोराहे आप्तजेसा ५८ पर्युषितंत्तुपत् कांवड्डांरिवृश्रीवोलांडिलें स्वाम्यपर्णेंसाडिलें शुष्कश्चपचावसउलें गाभिणेंहो ५९
उच्छिष्टं तेहीवाचावेंहस्तवरी निर्वडिलेंजैसेंघारी कांवैसउनीनारी गोतांबीलकरी ६० ऐशोनिकवमलेंस्वोजे मे तैंनयाजेविडिपेंसेंहोय आपिच परियेंणहीन
धावें पापियातो ६१ अमेध्यं मगचमत्कारदेखवा निषिद्धाचाआभुकां ययोकांसदोषी कुस्याशी ६२ तपाअपेयाचापानी अखाद्याचांभोजनी
वाउविजेरुत्रीतामसेंतणों ६३ भोजनमिति एवंतामसाजेवणारा रमीमानुवीरा यांनेंफळदुसरा सूणीनाहीं ६४ अयमभिप्रायः जेहूर्त्तचिअप
वित्र मत्रीजत्रांजेंवत नरकाशिपापाचात्र आत्माकीजे ६५ पापरतेंजेंवी तेंजेंवितीवोजनत्रस्मणाची पाणीहोतीजाणाची यातनाते ६६ शिरच्छेदेंकायाहोय कांअ
ग्नीमिधतोजैसें होय आदे हनागंचकारपात्र वरिसाहाअसे ६७ स्रणांजितातामसाअन्ना परिणामगाढिनातां तोनसांगोंचिपाहेअर्जुना देखसणें ६८ १० श्री

गी॰ अ १७
१८१

गीका आतांयुपावरी आहाराचीपरी यज्ञहीअवधारी त्रिधाअसे ६९ परिसिद्धीमाजिप्रथम सात्त्विकयज्ञातेंचर्म आइकपांसुवर्म शिरोमणी ७० श्लोकः
१ अफलाकांक्षिभिर्यज्ञो विधिदृष्टोयइज्यते यष्टव्यमेवेतिमनः समाधायससात्त्विकः टीका ७४ मनःसमाधाय नदिएकजीपुरुषाप्रम वांचुनिवादोने
टीकाम जैसाकामनाथर्म पतिव्रतेचा ७१ नासिंधुतेयाकुळिनिगाचा पुढेनकरीचिनिगा कांआत्मादेखतनिउगा वेदवला ७२ जैसेमजेआपलाहिती वाचुनियांवि
नहती तुरविनीचआहकृती फलाचागी ७३ पानेयीसाचेमूळ मायोनेसराचीविच निरेचिकांकेवळ त्याचाचागी ७४ यष्टव्यमेवेति नेमेदेहमानेसदाचारी
यज्ञनिश्चयाचावाग इअपोलिनेकांही वांछितीविनां ७५ अफलाः कांक्षिभिः नेहीफळवांछात्यागी स्वधर्माचांचुनिविरागी कीजेमायज्ञसर्वांगी सालंकृत
७६ विधिदृष्टः परिस्थास्साचापणपे जेवांजैसेनिघेंपू कांलबहाज्ञिचेनिदीपे स्तपाहिजे ७७ नानाशिरींदिवाकरें गमाचामार्गजोदृष्टीसवे नेमेवेदनिघोरे
देखोनिया ७८ नियेंकुंडमंडपवेदी आणिकसमारंभसमृद्धी नेमुळवर्णजेरीविधी नेहीआपणपांकेली ७९ सकलावयवशोभे लेणीयानलीजेवीआगाने
इज्यते नेसपदार्थजेथिचेनेथ विनियोगुनी ८० कायवर्णवबहुतीचाली जेवीसर्वांभरली भरली पुजेविद्याविनुपाआली यज्ञनिमिष ८१ यः यज्ञः ते
सासांगोपांग निपजेजोयाग तुरउनियांत्याग महत्वाचा ८२ पनिपाळमरिपाटाचा तुळसीचिनेतुळसीचा परिफळापुष्पाछायेचा आश्रयनाहीं ८३ समाप्ति
कः किंबहुनाफळाशाविण ऐसेनिपुणीयज्ञनिर्माण होयतोयज्ञजाण सात्त्विकपा ८४ श्लोकः अभिसंधायतुफलंदंभार्थमपिचैवयत् इज्यतेभर
तश्रेष्ठतंयज्ञंविद्धिराजसम् टीका अभिसंधायतुफलं आतापुनकीरवीरेश कुलीनरियाचिसा परिश्रामहा लागिजेसा अवंनियगरवा ८५
राजाजरिघराशिये नरिबहुतउपयोग होय इंभार्थमिति आणिकीर्तिआहीआहे नमाजी ८६ तेसासनीधरुनिआनाका सागरवगीने ३
असका रीसिमहोईननिका जरिघरउस्याग ८७ इज्यतेइति तैसाकेवळफळाचागी महतकाकारावयाजगी पार्थातिष्यतिआत्यागी राजसयेनें
८८ श्लोकः विधिहीनमसृष्टान्नं मंत्रहीनमदक्षिणम् श्रद्धाविरहितंयज्ञंतामसंपरिचक्षते १३ टीका १ विधिहीनं ५

पशुपृक्षीविवाही जेइच्छाकामापरतीनाही नेसानामससुपापाही आग्रहनिमूळ ८९ वारेयाचाटनवांह मरणमुहूर्तजेपांह निघोधारिविंदे अग्निजरी ९० न
विजाम्हणीयाआचारा विधीचिआधीवाराचारा स्पृणुजनाधकुईंग नछुटेवळू ९१ नाहींविधीचीचाड मंत्रहीनं नयूमंत्रास्तिकआड असृष्टान्नं
अन्ननाससुजेनांइ मक्षिकेचेही ९२ अदक्षिणं वेदुवाचाधन्यात्मता नपृथुकुरिषेपदरक्षिणा श्रद्धाविरहितं आग्नेजाल्यावाचधणा वृषिपद्मजैसा
९२ नैसेंबापायाचिसर्वस्वेंचे मुखनदेखतांश्रद्धेचे नागरिंडनेपुत्रिकाचे पूरजेसे ७४ यज्ञमिति एसाजोयज्ञाभास नयाना मुयज्ञनामस राक्षसमुनि
वास निपथानी ९५ १३ चूर्णिका अगागंगेचेएकपाणी परिनेउआनानीचाहजी एकमेवचारकआणी खड्गसत्वाची नेसूनिहीगुणीतप नेजालेश्र
भन्निधाद्वप तरएकरेपापु एकदंडरी ९७ नरिनेचिनिहीभरी कैसेनिपासणसुबुद्धी आणोपाहजोनरिश्राधी नपजाण ९८ पृथ्वनपस्तिजेकांड त्या
नस्वतपराउपांही मगभद्रलसुणीतिही नपांवीवालो ९९ नरिनेपनेकांमसम्यक नेहीत्रिविधआइक शरीरमानसिक शाब्दिजगा २०० आनांयनेया
माझाी शारीरनपआवधारी श्रीशांभुकाश्री हरी परियेनदांपे १ श्लोकः देवद्विजगुरुप्राज्ञपूजनंशौचमार्जवं ब्रह्मचर्यमहिंसाचशारीरंतपउच्यते
१४ टीका देवपूजनं नपारिपदेवालया यात्रांसिकांकगनया आवडीपदूरपांपा वोळघूपे २ देवांगणामिरवणिया आंगीपचारपुरवणिया
कुगसुमालिणीयां शोभतीहस्त ३ लिगकाप्रतिमादृष्टी देखनसवेंचाअगरुष्ठी लुगसिनकागी पुष्टिवांतेवा ४ प्राज्ञस्य आणिविद्याविनयांदिकी गुणीस
उत्कर्षजेवांकिकी नयाश्रमनजेपांचीनिकी सेवाकीजे ५ द्विजस्य अथवाप्रवासकोपाञ्ज कांविणिसहोयमांगरा नेनेजीनुसुरवाग आणिजनी ६ गुरुः
कांसकवचनार्थसिंदुभुंजे जिपेकांमानापितरें नयासेवेकीरजाभेर्ने पूजाकीजे ७ आणिमसारासंदारुणा जोभेटनसूणीहरवशीणा नोसानदानीसकरुणा मुक्तिने
गुरु ८ शौचं आणिस्वधर्माचाआगिणा दहनाउपालिपाकीसा आत्मनिपुंडीसुमदा मार्जकीजे ९ जन्मानिनिश्रमीनं स्त्रीदेहविवरांआसे नेथुनिद
दृआ वंपं मोतंचेकीजे आर्जवं देहमनमात्रीनिर्मिनें परोपकारीमनिनें ब्रह्मचर्यं स्त्रीविषयेनेमिनें गानांनांवा ११ अहिंसाच

गी॰ अ॰ १७
१८२

भगमात्रांस्तनावें तृणाहीना: सुशेवें किंबहुनासांडावें छेदंभद १२ शारीरमिति गरिशिपुष्परीशारीरी गाहादिचीपडननरी नशारीरतपघुमारी आलेनाग १३ पा
घर्मिमकसहीक्रुतगं देहावेनिमाधान्यपणें स्वगणनिमीयातेस्वगं शारीरतप १४ एवंशारीरजंतप नयांचंदाविलेतप १५ चूर्णिका आतांगकनिष्पाप वा
ङ्मयतें १५ श्लोक: अनुद्वेगकरंवाक्यंसत्यंप्रियहितंचयत् स्वाध्यायाभ्यसनंचैववाङ्मयंतपउच्यते ८ अनुद्वेगकरंवाक्यं तरिसोहास्वेंआगतुकें नवोडि
नारिकुनक केलेजैसेंदेख पर्मिसतुरग १६ जेसेंनडु:खविनाजे नवलिलांस्मुखनिपजे ऐसेंसाधुत्वदेखिजे बोलणेजियें १७ सत्य जैसेंपाणीझसखाताये तृणात
स्वसंगर्जीयेत् नैसेंगकास्तपवालिस्तहोये सर्वाहित १८ प्रिय पैंजोंअमृतनावीसुरसरी नेपनिराणामीअमृतकरी स्तानेपापतापनिवारी गोडीहीदे १९ हितंचय
त नैसाअविवेकुतीफिटे आपलेंअनादित्वभेटे परिरोकताजारुचानविटे पीयूषीजैसी २० उष्मिकोपरीकीपुसगे नरिरोसेंहो:वें बाळुणें स्वाध्यायेति
गानस्थावनेवरणें निगमवल्ली २१ अगेयदिनिझी प्रतिष्ठिजतिवाकभुवनी केलीजैशीवदनी ब्रह्मशाळा २२ नानरिएकाधंनाम शेवकांवैस्थव वाचेकसे
तेंवाग्भव तपजाणावें २३ १५ चूर्णिका आतांजपजेमान सके नेहीसांगोआइक लागेलोकनायक नायकजो २४ श्लोक: मन:प्रसाद:सोम्यत्वंमौ
नमात्मविनिग्रह: भावसंशुद्धिरित्येतत्तपोमानसमुच्यते १६ टीका मन:प्रसाद: तरिसुरोवरनरंगी सांडिलेंआकाशमेघी कावंदनावुतरंगी उघानंजे
सें २५ नानरिकुल्लावेषम्यचंद्र कान्याधीसांउिलानेरंद नानरिशीरसमुद्र मंदराचवें २६ नैसेंनानानिकल्पजाळें सांडनिगेल्याधामकळे मनेराहिजेकेवळे
स्वस्वरूपी २७ सौम्यत्व नपनेविणप्रकाशा जाडेंविणरस पोकळीविणआकाशा होयंजैसे २८ नैशीआपलीसोयिस्वें आणिआपलियास्वभावातु
के हिंवळीजैशीअंगिके हिमनदी २९ गगनचुंबनेंकळेकेंविण शशिबिंबजैसंपरिपूर्ण नैसेंचोखिजे स्थिरपण मनाचेंजे ३० मौन बुउाले
वैराग्याचेंतप जिराळीवैकल्पाचीधाप नेपकांहोइलवाफ पेरीहती ३१ लणणोनिविचारावयाशास्त्र राहल्लावयावक्र नेबांचेंचहीमत्र हातीनधरी ३२ आत्म
विनिग्रह: नंस्वलाभलाभलेपणें मनपगाहीधरुनेगा शिवनिलेजैसेंलवणें आपलेनिज ३३ भावसंशुद्धि: नेयकेंतळिनीनेभाव जिहींइंद्रियमार्गी

धाव घेउनिटाकावयागांव विषयांचेंनें ३४ स्वगततिर्तिपमानसी भावशुद्धीनीआंपेशी रामश्रुद्धीनेशी नच्छहातिची ३५ दुर्गनतपोमानसमुच्यते कायवुद्ध
बोलीअसर्जुना जेंहेदशायेमना नेमनोतपपिधाना पात्रहोयनें ३६ परिनेंअमोहंवाण मानसतपाचेंलक्षण देवलगेंसपूर्ण सांगीतलें ३७ एवंदेहवाचाचित्तें जेपा
तलेंत्रिविधत्वातें नसामान्यतपऋतें परिसविलें ३८ १६ चूर्णिका आतांगुणत्रयसंगें हेंत्रिविधत्रिविधीरंगें नेहीआइकचांगें प्रज्ञावंत ३९ श्लोक:
श्रद्धयापरयातप्तंतपस्तत्त्रिविधंनरै: अफलाकांक्षिभिर्युक्तै:सात्त्विकंपरिचक्षते १७ टीका श्रद्धयेति नरिहेंत्रिनपत्रिविध जेंसवनिलेंतुजनिषुद नेंचिकी
रश्रद्धापरमिद अफलाकांक्षिभिरिति सांडनिफळी ४० जैपुरतियासत्वशुद्धी आस्तिक्याअतिपरवुद्धी नपानेविगपपमिद्धी सात्त्विकलणिपे ४१ श्लो॰
सत्कारमानपूजार्थंतपोदंभेनचैवयत् क्रियतेतदिहप्रोक्तंराजसंचलमध्रुवं १८ टीका ११ सत्कारार्थ नानरिनपरस्थापनेयागी दुनेपराणांसाउजिजगी महता
दिशाभृंगी वेसावया ४२ मानार्थ त्रिभुवनिजेंयासन्माना नक्याअगायाय्याना धुरेवेपाअसवा भोजनावागी ४३ विश्वाचेयास्तोत्रा आपणाहोनपापात्रा
विषयंआपलीयात्रा करावया ४४ पूजार्थ आकांक्षयाविविधपूजा आश्रयपनधरावयाउजा भोगभोगावेआजा महत्वाचेया ४५ नपादंभेनेति आंगवानुमा
रवुनितपं विकावयाआपणपें पसंपापणेपडउेप न्यापरी ४६ हेंअसांरभमानआशा वादननीतपी क्रियतइति कीजेसायासा नेनेनपरान्सा बोलिजे
गा ४७ चलं परिपक्वरांगदुहिलें नेनेंगुरूनदंभेविव्याले कांनभंशोनचारिलें पिकावयानुरे ४८ नैसेंफोकारिनांतप कीजेनेंमासूप नेफलीनवसाप व्यर्थजाय ४९
गमेनि:फळदेखोनिकरिलं माझारीसांडीपंउस्तुना स्वगेनिनाहीस्थिरता नपानपा ५० अध्रुवं येदवीनश्याकाशामांडी गोगर्जीनिभळाउभोडी नाम्रकाळमेघका
यघडी गहनअमे ५१ नैसेंराजसतपजेंहोये नेफळीकीरयांसनाये नरिआचरणीनोहाये निर्वाहनया ५२ १९ चूर्णिका आतांनेचिनपपुडती नामसयाति
ती परत्रान्माणिकीर्ती मुकोनिकोजे ५३ श्लोक: मूढग्राहेणात्मनोयत्पीडयाक्रियतेतप: परस्योत्सादनार्थंवातत्तामसमुदाहृतं १९ टीका १९ मूढग्राहेण
केवळमूरखपणाचाआग नीवीघेउनिधनुर्देग नामेवविनेशरीरा वैरियाचें ५४ आत्मनइति पंचाग्निवीरडगी स्वोलविजनिनारीराल्यागी कांइंधनकीजेअग्नी

MEMORIAL
MEMORIAL

ता॰ अ॰ १७

१८३

आंतुवाची ५५ मस्तकीं जाळिती गुग्गुळ पाठीं घालिती गळ आंगें जाळिती इंगळ जूतनि भीतां ५६ दवडुनि श्वासोच्छ्वास कीजति वायां उपवास कां घेइजति निश्वासाचे
ग्रास अधोमुखें ५७ हिमोदकें आकंठें रक्षैकेसें विजती तटें जिनां मांसाचें चिमटे तोडिजती तेथ ५८ पाडूया ऐसेंनानापरीकाया घायें सूनि धुनंजया कि
येतनपः परितपकीजे परस्येति नाशगवया पुढिलातें ५९ आंगभरें सुटला धोंडा आपणफुटोनि यां खंडखंडा आडजाले यारगडा करीजैसा ६० ते
वि आपलिया आटलिया सुरेंख अनियां प्राणियां आवेयां शिरायां करितीगा ६१ तरिती किं बहुतां वांरखुदी घेउनि कुशाचीहानवटी तपुनिपजेकिरी
टी तें तामसहो ये ६२ एवं सत्वादिकाचा आंगीं पडिलेंतपनिहीं भागीं जालेंतें तुझ्लागीं दाविलें व्यक्त ६३ १९ चूर्णिका आतां वोलता प्रसंगा आलेंस्पणोनिपे
गा करूं रूप दानालिंगा त्रिविधा तया ६४ येथ गुणाचेनिवेंठें दानहीं त्रिविधजालें तेंचि आइक पहिलें सात्विक आगें ६५ श्लोकः दातव्यमिति यद्दानं दीयतेनुप
कारिणे देशेकालेचपात्रेच तद्दानं सात्विकं स्मृतं २० टीका १६ दातव्यमिति तरि स्वधर्मा आंगेंतोने जें मिळे आपणपानें तें देइजे बहुतें सन्मानयोगें ६६ जालें
यां सुवीजप्रसंग परेसेत्राचा फेचापांग तैसा विदानाचा लागरेखनअसे ६७ अनर्ध्यरत्नहस्ताचढे तें भांगाराची वोढि पडे हें दोन्हीं जालीन मिळे जोडे लेणें आंग ६८ प
रिसण सुहृद संपत्ती हति न्हीयेंकुमिळती जें भाग्य धरी उन्नती आपलाविषइं ६९ तैस निश्चा वेंदान जैसें सत्व सूपसंवाहन तें देशकाळभाजन द्रव्यही मिळे ७० देशे
तुम्हि आधी तें वंमयलें तो क्षोवेंकुरुक्षेत्र कां काशी नान विलुकजों रही तो गाही देशा हो ७१ काळेंच तेथ रविचंद्राशिग्रहण होनापाहावा पुण्य काळ कां तन पासारिखा
निर्मळ आणिक दिवस ७२ तैसा काळी नियेंदेशी पात्रेंच हावीपात्र संपत्तियेंसी मूर्तिधरिली आहेतें जैसी शुचित्वें चिने ७३ आचारांचें मूळ
पीठ वेदांचें उत्तरपेंठ तैसें द्विजरत्न चोखट पाहोनियां ७४ दीयते मग तयाचें व्हाइखिता निवर्तावी स्वसत्ता परि प्रियापुढें जे विकांता रिघे तोषानी ७५
कां न्यासाचें वेवितंतया देवनिहाउजनन गयाया नाना हारपेंविडा राया रिधून जैसा ७६ तैसें निष्कामतावें भोतिनतया भूम्यादिक अपवि कि बहुनाहांवे तेरा ७
वेगें ७७ अनुपकारिणे आणि दान मयाद्यावें मयातेंरोधीयापाहावें जें घेतलियानुमच काइसें तिही ७८

मारुधातलियां आकाशा नंदपीतेशब्दें जैसा कां पाहिल्या आरिसा येरीक्रोनि ७९ उसकावियेभूमिके आरवेलेनिक दुके उदाचे नित्कोतुके तयेहाना ८० नाना
वस्त्रधातल्याचारु माथां नुरुं विस्ताकूर नकरी प्रत्युपकार जया परी ८१ तैसें दिधलें दानयाचें जो कोहीआंगेंतुभंते अर्पिलेंयासाम्यतुयाचें कीनेपूंगा ८२ तरिति
राशिया आसामग्रिया दानिपंजें जेंवीरराया तैसा त्विकदान वर्यासर्वांहिजाण ८३ २० चूर्णिका आतां तोचि देशकाळ घडे तैसा चि पात्रमेळ दानभागही
निर्मळ न्यायगत ८४ श्लोकः यत्तुप्रत्युपकारार्थं फलमुद्दिश्य वा पुनः दीयते च परिक्लिष्टं तद्दानं राजसं स्मृतं २१ टीका ५ यत्तुप्रत्युपकारार्थं परि
मनी धरुनि दुभतें चारिजे विधेनुते कां पेंवकरुनि आइते पेरवा उजे २५ नानाहिपाला नि अहेरा अवकुंजाइजे सोयरा कां वायनधाडिजे घरा श्रोत्रयाचया ८५
पेंक व्याजरगावी बांधिजे मगपुढिलाचें कानकोजे प्रतारक्षूनिरसदीजे पाडिताशी ८६ तेणेजारियादानें दाणें नेनेरोविजीवनें पुरुतीधुंजावयायेणें भावेंजेकां ८७
फलमिति अथवा कोण्हीएकुवाडनाना घेतलें अमृतेन शाकला मिळेज मि पंडसुना दिजोतम ८८ तमिकवडें याएकासाटी अशेषागोत्राचे किरीटी सर्वस्त्रा
यश्चित्तें स्वप्नसुखी तयाचिये ९० तेवीं चिपरलो किकें फळवांछिजतीयनेकें दीयतेच नांदीजनरिभुके एकाहीवोढे ९१ परिक्लिष्टं ऐसें नि हीब्राह्मण
तेंवासरें तरिकां द्यानिर्च निभांरखुरें सर्वस्वें तेसंचोरें नागवनिगेलें ९२ तरिति काइबहुसांगोंसुमती जेंबी जेइयामनोवृत्ती तेंदानगा त्रिजगतीं राजसपें ९३
श्लोकः अदेशकाले यद्दानमपात्रेभ्यश्च दीयते असत्कृतमवज्ञातं तत्तामसमुदाहृतं २२ टीका १५ मगम्लेंच्छांचवसौटे दांगाने हत्कीकट कांशिबिरें चोहटे
नगरिचिंत ९४ अकाळे तेंही वांडपरिमलिनी समय सांजवेचकारजनी यदानं तेक्षांत रावहोइलें धणानी चोरियेचा ९५ अपात्रेभ्यश्च पात्रेभाटनागरा
री मामान्यक्षियांकांजुंवारी जियेंमूर्तिमंतेंभुररी मुळवावया ९६ रूपनिस्माचीपुरवणी तेंपुढें उरेच आरणी गीतनादिलिताकर्णी कर्णजप ९७ त्याहीवरिस्प्रुचुमाळ जें
घेपुष्पगंगाधात्वागुग्गुळ तंवतंवभ्रमांचालनाव अवनवेजैसा ९८ असत्कृतं तेथ विश्रांतुनियांजग आणिलेंपदार्थन्नानुग तैथाचूनिमानेंगगवादिनी ९९
दीयते एवं जेसें जें देणें तेंतामसदानमीलणे अवज्ञातं आणिघडे दैवगुणें तंहीयेक ३०० विपायें घुणाक्षर घडे ता कीयेकाकसांपडे

गी॰ अ॰ १७
१८४

तैसेंनामस्मरापूर्वजोडे पुण्यदेवी १ नेथुदेवोनिजोआथिला योग्य भागेंहीआला नोहीदर्पावदिला भंगावेजरी २ नरिअन्नदानधरीजीवीं नयामुस्तकहीनसे । खालवी स्वयंनकरवीनाकरवी अध्यादिक ३ आलियानधाडीबैसो नेथगंधाक्षनावाकायआनिसो हाअप्रसंगआसो नामसीनुरी ४ पैवोल्लाविजेअ ण्णादन नैसास्तकवीनयाचाहान नूनंकरणें हाबडून मयागनेथ ५ आणिजयानें देकिरीटी त्यानेवमाणीत्या विमाटी मृगकूराहें कांलोटी अवतेचा ६ न दिति हेंबडअसोथापरी मोलवेचुणेंजें अवधारी नयानामवराचरी नामसहान ७ १२ ऐशीआपलाविन्ही अर्बकहें तिढी हानेंदारवविलीअभिधानी राजननया ८ श्रीभगवानित्यादिएकविंशतिश्लोकनयाभिप्रायः तेथमीजाणानअसे विपायेतुगाऐसें नकल्पीमानसें विचक्षणा ९ जुंभववंधकमोच क एकलेंकर्मसात्विक नरिकांवेरवोसेंसदोष। येरेंबोलाची १० नरिनोसनिनांविवडी भेटिनाहीनिधीची क्षमनसोशिवांनेवी बालिलगे ११ नैसेंअद्भसत्वाथा उ आहेजनमांवेंकवाउ नेसेंदरणेयानेंकोड कालणोवेंगा १२ आसीअद्भादिदानांत जेंसमस्तहीक्रियाजात सांगीनुलेंगाव्यास मिहीगुणी १३ येथभरवसेनिति नी नमांगोंविमनी परिसिलदावावयादोनी बोलिलोपेर १४ जेरोंमाजिनिजेंअसे नेंदोकीसाञ्जिनाचिदिसे अहोराजयागेंजैसें संध्यावृप १५ नैसेंसजुनमविनावो ति जेंजेंनु ५ ऐसें ५ नमदिसे संध्याव्रृप १ नेंसलहेंआपैसें भावाब्धिये १६ एवंसलदावावयावुन निरूपिलेनमरज नेसांडलिसलेंकाज साधीआपलें १७ सनेंवि येणेंचोखावें करीपहादिसकथें मगयाविजेकरतळें आपलेंनिज १८ सूर्येदारवविलेंसानें काइएकनदिसेयेथे नेबीसलेंकेलेंफळानें नेंदीकाये १९ हंकीरस्थावजना विपडकी शक्तिसलेंआपानिकी चूर्णिका परिमोसेंगीएकी भिसळणेंजें २० नेंएकस्थानविस्थाहे नयाचासावाबोजेंआहे नेंमोसाचाहोये गावीसरनें २१ पैंभांगारजडीपंधरें नडीराजवळीचान्मसरें लाहेनैसेंरे जयापरी २२ सछेशीनळेंसुगंधें जवेंहोनीसुरसभरें परिपवित्रलसंबंधें नीर्थाचेनी २३ नरीहोकांभूलनेत्री परी जेंगंगाअंगीकरी नेचितियेंसागरी प्रवेशणा २४ नैसेंसात्विककर्माकिरीटी येतांमोक्षाचियेवाटी नपडेआउकाठी नुवेंगळेअसे २५ हाबोलवेकानरेवे वीं अर्जुनाआधीनसमायजीवीं मगह्मणेदेवेंकृपाकरावी सांगावेंनें २६ नेथकृपाळुचकवर्ती ह्मणेएकनयाचीव्यक्ती जेणेंसात्विकेंनेमुक्ती रलदेखिलें २६२

८

श्लोकः ओंतत्सदितिनिर्देशोब्रह्मणः स्त्रिविधः स्मृतः ब्राह्मणास्तेनवेदाश्चयज्ञाश्चविहिताः पुरा २३ टीका १७ ब्रह्मणः नरिअनादिजेंपरब्रह्म जें जगदादिकाचेंधाम नयाचेंएकनामें त्रिधापैंअसे २८ नेंकीरअनामअनादी परिअविद्यावर्गाचिये रानी माझिवोळखावयाश्रुती खूणकेली २९ निर्दे शः उपजवीयावाळकाशी नामनाहीनयापाशी नेंबिलेंनिनामेंशी बोलनुठी ३० दुटलेंसंसारचीणें जेंदेवापैसीगाह्मणें नयाठोंदानामेंजेणें तोसंकेतुहा ३१ ब्रह्माचावोलावफिटावा अद्वैतेंद्वैतलेंभेटावा ऐसाअमंत्रदेखिलाकरावा वेदेंवापे ३२ मगहाविलेनिर्देशएकें ब्रह्मआवविलेंनिकोतुकें मागांअसनांगकें पुढांनभें ३३ परिनिगमाचळशिखरीं उपनिषदर्थनगरी आहाणिनिब्रह्मासवेंजेएकाहारी त्यांचिविकलेंहें ३४ हेंअसोमजापनी शक्तिनेसृष्टिकरिती नेनया एकाआटनी नामासेया ३५ पुरा पैंसृष्टीचेयाउपकमा पूर्वीगावीशनमा वेगाएसाब्रह्मा केलाविहोना ३६ मजईश्वराचेंननदेख नांसृष्टिकरूनशके तोएक थोरकळाएकें नामेंजणें ३७ त्रिविधः स्मृतः जयाचाअर्थजीवेंविधाता जेवर्णत्रयजपता विश्वसृजनयोग्यता आलीनया ३८ ब्राह्मणाइति नेथवांरचिलेब्राह्मण नयावेददिधलेंशासन यज्ञाऐसेवर्जन जीवनकेलें २१ विहिताः पांगीनेणेकितीयेर सृष्टिलेंलोकअपार जालेंब्रह्मदत्तअग्रहा र त्रिभुवनहें ४० तनसंनाममंत्रजेणेधातेयाआदळविकरणें नयाचेंनृपणें कसणे श्रीकांतनो ४१ ओंतत्सदिति नरिसर्वमंत्राचाराजा तोभृण कुंआदिवर्णबुझा नत्कारदुजानिजा सत्कारनो ४२ एवंॐतत्सदाकार ब्रह्मानामहेंत्रिःप्रकार हेंपुष्पतुरविनाहेंसुंदर उपनिषदाने ४३ येणेंहोउनिएक चालेकर्मसात्विक नेंकैवल्यनेंपाइक घरिंचेंकरी ४४ २३ चूर्णिकाश्लोकत्रयस्य परिकर्पूरांचें थळीव आणुनिदेईदेव घेउनिजा णेंआउव असेबापा ४५ नेंसेंआदिरिजे समत्कर्म उच्चारेलहीब्रह्मनाम परिनेणेजेनरिवर्म विनियोगाचें ४६ नरिमहंनाविषाकोडी घराआणि लियांवोडी माझुनेणनांहीपरवडी मुदलतुटे ४७ कांल्यावयाचोरवट गीकभांगारएकवट घालुनिगळामोट बांधलीजैसी ४८ नैसेंमुखीब्रह्मनाम ह्मणीकें नेंसात्विककर्म विनियोगेंविणकाम निष्फळहोये ४९ अगाअन्नआणिभूक पाशीअसेदेख जेउंनेणमांबाळक लंघननिनें ५०

कांस्कोहस्तत्तूवेश्वानरा जालेयाह्नीसंसरा हानवटीनेराजावीरा प्रकाशनोंहे ५१ तैसेंवेवेब्रह्मत्पुहीपावे तेथिचामंत्रहीआरुवे परिस्पर्थतेंआघवें विनियोगेंविण
५२ स्तणोनिवर्णत्रयात्मक जेंहेंब्रह्मनामेंएक विनियोगलुंआइक यथाचान्यानां ५३ श्लोकः तस्मादोमित्युदाहृत्य यज्ञदानतपःक्रियाः प्रवर्तं
ते विधानोक्ताः सततंब्रह्मवादिनां २४ टीका ५४ ब्रह्मवादिनां नामाचीअसरेंतिन्ही कर्माआदिमध्यनिधनी प्रयोजावीपैंस्थानीं इहींतिहीं ५४
हेचिएकहातवटी घेउनिहनकिरीटी आलेब्रह्मविद्‌भेटी ब्रह्माचिये ५५ ब्रह्मेंसीहोवयाएकी तेतुवचनीयज्ञादिकीं तेचारूढेलेवाखरी शास्त्राचिये ५६
तस्मादिति तेआधीतंवॐकार ध्यानेकरितीगोचर पाठीआणितीउच्चार वाचेशितो ५७ तेणेंध्यानेंप्रकटें प्रणवोच्चारेंस्पष्टें त्यागतीमगवाटे क्रियां
चिये ५८ अंधकारीअभंगदिवा अडवीसमर्थबोलावा तेसाप्रणवकजाणावा कर्मारंभी ५९ यज्ञेति तुस्लिनदेवोद्देशें ध द्रव्यंधर्मेंआणितिव
ऊवसें द्विजद्वाराहनवृगाग्नी यजितीपैंतें ६० आहवनीयादिवन्ही निरंतरपींहवनीं यजितीपैंविधानी होउनीस्फुटें ६१ किंबहुनानानायाग निष्प
जिवेघेउनिआंग करितीतावडुपात्याग उपाधिचा ६२ दानं कान्यायेंतोउत्त्पपवित्री भूम्यादिकीस्वतंत्री देशकालशुद्धपात्री देतीदानें ६३ त
पः अथवाएकांतरीएक चांद्रायणमासोपवासी शोषुनियाधातुराशी कृतितीतपें ६४ एवंयज्ञदानतपें जियेंगर्जतीबंधरूपे तेंहेंचिहोयसोपें मोक्षाचेंत
या ६५ स्थलीनावाजियारासिने जवींतियाचितरिजे तेविबंधकीकर्मसुटिजे नामेंयेणें ६६ परिष्कअसोएसया क्रियाः यज्ञदानतपःक्रियाः प्रवर्त्त
तेविधानोक्ताः सततं ॐकारेसावाउत्तया प्रवर्ततीं ६७ २४ चूर्णिका त्यांमोक्षक्रियातेथफळी रिघोंपाहतीनिह्राळी प्रयोजितीजयेकाळी तत्छब्दहा
६२८ जेसर्वाहीजगापरतें जेसर्वांएकदेखतें तेंतछब्दबोलिजे पहिलेंतेवस्तु ६९ तेसर्वादिकत्वेंचिंतीं तद्रूपध्यानेंनिरुमतीं उच्चारेहीव्यक्ती आणितीतें ७० ७
श्लोकः तदित्यनभिसंधाय यज्ञदानतपःक्रियाः दानक्रियाश्चविविधाः क्रियंतेमोक्षकांक्षिभिः २५ टीका २ तदिति स्तणा
तीतद्रूपब्रह्मतया फळेंसर्वींक्रियायया तेंचिहाउनीआस्वादभोगावया कांहीचिनुरे ७१ दानेति ऐसेंतदात्मकेंब्रह्म तेथउगाणुनिकर्म आंगझाडि

तीनुमभे येणेंबोले ७२ २५ चूर्णिका आतांॐकारेंआदरिलें तत्कारेंसमर्पिलें इयापरितीजयाआलें ब्रह्मत्वकर्मी ७३ तेकर्मकीरब्रह्माकारें जा
लेंतेणेंहीनस्मरे जेकरितेंतिनिद्वीउसरें आहेलणऊनी ७४ लवणआगेजलीविरे परिहारूतावेगळीउरे तेसेंकर्मब्रह्माकारें गमेतेंद्वैत ७५ आणिदुजेंज
वधरे तेवसंसारभयजोडे हेंदेखआपल्उतिनोंडें बोलतीविरे ७६ स्तणोनिपरत्वेंअसअसे तेंआत्मत्वेंपरियवसे सत्छब्दयाआणादोषे ठेविलादेवें ७७ त
रिॐकारतत्कारीं कर्मकेलेंब्रह्मशरीरीं जेप्रशस्ताकृबोलवरी वाखाणिले ७८ प्रशस्ताकर्माजिये सत्छब्दविनियोगआहे तोकिआइकाहोये सांगातेसा ७९
श्लोकः सद्भावेसाधुभावेचसदित्येतत्प्रयुज्यते प्रशस्तेकर्मणितथासत्छब्दःपार्थयुज्यते २६ टीका सद्भावे तरिसत्छब्दयेणें आदुनिअसत्याचेंना
श दाविलें अव्ययगवाणें मतेंचेंरूप ८० जेसतनविकाखदेश होउनीआत्मतासिसे आपणपुंआपणाअसे अखंडितु ८१ साधुभावेचेति हेंदिसतेंतेंतु
लंआहे तेंअसतपणेंतोहे देखतात्पींसोये लाभेतपावी ८२ प्रशस्तेकर्मणितथा तेणेंशीघ्रमतेकर्म तेंजालेंसर्वात्मकब्रह्म देखिलेंकरुनिसम ऐक्य
बोधें ८३ सत्छब्दःपार्थयुज्यते तेथॐकारतत्कारें जेंकर्मदाखविलेंब्रह्माकारें तेंगाचुनिहांडीजएकसरें सत्मात्रचि ८४ तोएसाहाअनंग सत्छब्दाचाविं
नियोग जाणस्मरणश्रीरंग स्तणेहो ८५ नामीचिजविस्तुणें तरिश्रीरंगउनाहेंतसें स्तणोनिहेंबोलणें देवाचेंची ८६ आताआणिकहीपरी हामसत्छब्दअसधारी
सात्विकाकर्माकरी उपकारसा ८७ तरिसेंतेंचिकर्मचांगें वाधिलाअधिकारखंगे परिणाकाधृति आसे हिणावतीजे ८८ तेंउणेंएकंअवयवें शरीरगाकेंआघवें
अंगहीनभांडावें रथाचीगती ८९ तेसेंएककुशलविशे संतचिपमितिसंतपणे कर्मधुरीगाजाएग जिवेंवेवें ९० तेंधुवांॐकारतत्कारी सावाईला चांगीपरी सत्
छकर्मकरी जीर्णोद्धार ९१ तेंअसंतपणफेडी सद्भावाचियेवाटी नितसतात्वाचियेंभादी सत्छब्दहा ९२ औषधतेंसेंरोगिया कांसावाडोहोयभंगलेया सत्
छकर्माव्यंगलेया तेसाजाण ९३ अथवाकांहींप्रमादें कर्मआपलीयमुपारे उकानिपंडेनिषिद्धें वांटहत ९४ चालतेंयाशीस्विमार्गसाउ पारमिवयाधुआ
संदपडे राहटीमाजिनघडे कारणक ९५ स्तणोनितेशीतकर्मा राहस्यसांडेसीमा असाधुत्वाचियाउनीमा येतोपाहे जे ९६ तेथगाहासत्छब्द येरी

ती·अ१७
१८६

तेंदोहीप्रबुद्ध प्रयत्नेंजिल्हाकरीसाधु कर्मातेंनया ७ जोहापुरिसाचीदृष्टी जोहलागंगेचियेभेटी मृगजेंशीदृष्टी पीयूषाची १८ पैंअसाधुक्रमनिमा सछब्दप्रयोग
वीरेशा हेंअसोगोरवचिरम्सा नामाचायया १९ २६ श्लोकत्रया भिप्रायः घेउनियथिचेंवर्म जेंविचारिशीहेंनाम नेंकेवळचिहेंब्रह्म शराणशीत ४००
पाहेपांॐतत्सत्रएसें हेंबोलुरोनेंथनेतसें जेथुनिकांहेंप्रकाश हृदयुजात ४०१ जेंनवनिर्विशिष्ट परब्रह्मचोरवट नयाचेंआवुवट अंजकनामहें २ परिआश्रय
आकाश आकाशाचिकांजेंसा अ ययानामाअनामियानेंसा अभेदअसे ३ उदयलाआकाशी रविरवीतेंप्रकाशी हेंनामव्यक्तिनेशी असाकारी ४
स्मरोनिक्रियस्तरनाम नद्देजाणाकेवळब्रह्म इणिंका याहीलागिक्रम जेंनेंकीजे ४०५ श्लोकः यूतेतपसिदानेचस्थितिःसदितिचोच्यते क
र्मचैवतदर्थीयंसदित्येवाभिधीयते २७ टीका ८ यत्नइति सेयागअथवादानें तपादिकेंगहनें तियेंनिपजतीकान्यनें होउनीठाकती ६ परिसाचावोरकवीं
नाहीतोरवाकीउणीबोली तेंशीवत्सीअर्पित्तांकर्में केलीं तेंब्रह्मचिहोती ७ जणोयापुरयाचीपरी तुरेंचितेंथअवधारी निवडूनयेतिसागरी जेशानदी ८ एवंपा
र्थातुजप्रती ब्रह्मतानाचीहेंशक्ती सांगीतलीतपपती जेवडमागा ९ आणिएकराकअसरा वेगळवेगळेवीरा विनियोगनाग रा बोलिलारीती १० एसेंएवं
महिम हाणोनिहेंब्रह्मनाम आतांजाणितलेंसुवर्म रायातुवां ११ नरियेतुनियाचीश्रद्धा उपलविलीजेणेंसर्वदा तयाचेंनालेंबंधा उगोनेंही १२ कर्मचैवेति
जियेंकर्मीहाप्रयोग अनुष्ठिजेसहिनियोग अनुष्ठिलासांग वेदविनो १३ श्लोकः अश्रद्धयाहुतंदत्तंतपस्तप्तंकृतंचयत् असदित्युच्यतेपार्थनचत
त्प्रेत्यनोइह २८ ॐतत्सदितिश्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेश्रद्धात्रयप्रयोगोनामसप्तदशोध्यायः टीका९
श्रद्धयेति नांसांडुनिहेंसोये मोडुनिश्रद्धेचीबाहे दुराग्रहाचीवाय वाढउनियां १४ मगअश्वमेधकोडिकीजे रत्नीभरूनिपृथ्वीदीजे एकांगु
ष्ठीतपिजे तपसहस्त्री १५ कुतंत्रुयत जलाशयाचेनिनामें समुद्रहीकीजतीनवे किंबहुनाआघवें वृथाचितें १६ अथदित्युच्यतेपार्थ
जेंसेंपाषाणावरिवर्षलें कांजेंसेंभस्मीहोमिलें कांइसेमदिधलें प्रतिछाये १७ नानरिजेंसेंचउल्कणा गगनाहालेंअर्जुना तेंमासमारंभसेणा गेला १०

ती·अ१७

भिंती १८ घाणागाळिलेंगुंडें तेलनापेडीतोडें तेंसेंदरिद्रतद्धडें वेलेंचिआंगीं गांठीबांधलीखापरी येथअथवापेलतिरीं तसरोनिजेशीमारी उपवासीगा ४२०
तवेति तेंसेंकर्मजोमूतेंरा नाहीरोहिकिचेंभोगरा तेथपरत्रतोकवरा आसेपाचा २१ हणोनिब्रह्मनामश्रद्धा सांडुनिकीजेनोविधा हेंअसोशीणतुसधा
दृष्टाहहीतो २२ २८ सैसंकल्पुषकारिकेसरी त्रिनापतिमिरतमारी श्रीवीरतोन्हरी बोलिलेंजेणें २३ तेथनिजानंदबुद्धवेसा माजिअर्जुनतेंतामहला हारपला
चंद्रेजेसा चांदिणांनी २४ अहोसंग्रामहाशाणिया मापैना
२५ ऐसेंयामसयोकर्मवशें भोगिजतस्यानंदराज्येंकैसें आजि
या गुणरिशोयेविपस्त्रेया आणिगुरूहीहाआमेचेया सुखाचा
तेंतारिकेंसनिआसांभटी परमार्थशी २८ हातांअशानाचा
शी भीतरीआणिलों २९ येकराआसांतुसांयोर केलायेणेंउप
राच्यामियाआणिया स्तनिमांसाधेमवृणिया जीविनेशी
भाग्योदयहानसे आनेएउर २६ संजयम्हणेकोरवरा
येथ २७ हानप्रसत्ताहेगोठी तरिदेवसोडिनेकांगाठी
आंधारी नउसतीनजन्मकोटिवरी तेआत्मप्रकाशामदि
कार म्हणोनिहाव्यासमहोदर गुरुत्वहोय ४३० तेंवी
तिसंजयम्हणेचित्तीं हाअतिशययया नृपती सुपलप्स्योनिकिती।बोलोंअसों॥३१॥ऐसेंबोलोनिगादसोडिली मगयेरीचगाछिआदरिली पार्थजेकांपुशिली
श्रीकृष्णजीतें ३२ तेंचिजेंसंजाणे तेणे तेंसेंमीहीकरीनबोलणें आइकीजोज्ञानदेवम्हणे निवृत्तीचा ३३ इतिश्रीगीताभावार्थदीपिकायां
ज्ञानदेवविरचितायांसप्तदशोध्यायः १७ श्रीकृष्णार्पणं श्री श्री श्री
११

ना·प्र०१७
१८

गी॰ अ॰१८
१८८

श्रीविघ्नराजायनमः श्रीरामचंद्रायनमः जन्माद्यस्ययतोन्वयादितरतश्चार्थेष्वभिज्ञः स्वराट् तेनेब्रह्महृदायआदिकवयेमुह्यंतियत्सूरयः तेजो
वारिमृदांयथाविनिमयो यत्रत्रिसर्गोमृषा धाम्नास्वेनसदानिरस्तकुहकंसत्यंपरंधीमहि १ नमोस्त्वनंतायसहस्रमूर्तयेसहस्रपादाक्षिशिरोरुबाहवे सहस्रना
म्नेपुरुषायशाश्वतेसहस्रकोटियुगधारिणेनमः १ जयजयदेवनिर्मळ निजजनाखिलमंगळ जन्मजराजलदजाळ प्रभंजना १ जयजयदेवप्रबळ
विदळिताऽमंगळकुळ निगमागमद्रुमफळ फळप्रद २ जयजयदे वसकळ विगतविषयवत्सल कलितकाळकौतुहल कलातीता ३
जयजयदेवनिश्चळ चलितचित्तपानतुंदिल जगदुन्मीलनविरळाकेलि प्रिया ४ जयजयदेवनिष्कळ स्फुरदमंदानंदबहळ नित्यनिरस्ताखि
लमळ मूळभूत ५ जयजयदेवस्वप्रभ जगदंबुदगर्भनभ भुवनोद्भवारंभस्तंभ भवध्वंसा ६ जयजयदेवविशुद्ध
विदुद्योद्यानद्विरद शमदमदनमदभेद दयार्णव ७ जय जयदेवैकरूपा अतिकृतकंदर्पसर्पदर्पा भक्तभावनभुवनदी
पा तापापहा ८ जयजयदेवअद्वितीया परिणतापरमैकप्रिया निजज नजितभजनीया मायाऽगम्या ९ जयजयदेवश्रीगुरो अकल्पनाख्य
कल्पतरो स्वसंविद्द्रुमबीजप्ररोहणावनी १० हेकायएकैकऐसेसे नाना परिभाषावर्ण्ता स्तोत्रकरूंतुजदोषें निर्विशेषा ११ जिहीविशेषणी
विशेषिजे तिहीदृश्यतेहतपवुसे हेजाणोनिलाजिजे वानणाइही ॥१२॥ परिमयादसागर हानवचितेयाउगर तवतुजसुधाकर उदयाआलां १३ राम
सोमकांतनिजनिर्झरें चंद्राअर्घ्यादिककरी तेतोमित्रअबुधारी उदवीकोजी ॥१४॥ नेणोकैचावसंतसगें अवचितेयाहृक्षाचीआंगे स्फुरणतरी तयाहीजोग धरणनाहे १
१५ पद्मिनीरविकिरण लाहेमगलाजेकवण कांजळें शिवजनलेलवण आंगभूले १६ तैसामुतेतुयमीस्मरे तेयमीपणमीनेविसरे मगनाकळिलोदेक
रें तृप्तिजेसा १७ मगतुझाकेलेजीतैसे माझेमीपणादवुनिदेजो स्फुतिरिसिषंपाचपिसें बोधलेवाचे १८ नांयेस्त्रीतरिश्राववी राहोनिस्फूर्तिजेंकरावी
तेंगुणागुणियाभरावी मरोवरीकी १९ नरितुजीएकरसाचें लिंग कैविकरूंगुणागुणीविभाग मोतीफोडुनिसांदिताचांग कीतेंसेंचिभलें २०

जीनाखेरिनृपादकेंआखें तेणेसांवीपुणकेविबोलें ऐसेंतपाधि उतिरलें कापवर्णु २१ आणिवापतंसाये इहींबोलीनास्तीतिहोये तिंभोपाधिकआहे वि
दावनेप ऐसें २२ जरिस्रामानृवितकसरा हेंइसणतादातारा तरिस्ञानरूत्वंबाहिरा धापवाशी २३ सुणोनिसत्यवितुजलागी स्फुतिनेसंवृवि
जगी भा॰नांवांचुनिवेगळेंआगी सूयेशिनामा २४ स्फुतिकांहीनबोलणे प्रनाकांहीनकरणें संनिधीकांहीनहोणें तुझावारं २५ नरिजितिलें जैसंभ्र
ली पिसेंस्ञाल्यापधाली तैसेंपूर्णतेमावची उपसहांवेतुवा २६ आतांगीथातार्थाचीमुक्तसुदी लेवबीमाजिपेवागन्ही जेणेमानेसभासदी सज्जनाचा
तेपल्लणितलेश्रीनिहती तेकोहेंपुजपुजती परिसीलोहहृष्टकृती वेचकीजे २८ तंवविनवीज्ञानदेव सणेहोकांजीप्रभावा तरिस्रवधानदेतुदेवा
प्रंथाआतां २९ भ्रमसादकलशरूपकत्वेनाष्टादशावर्णयति गीगीजारत्नप्रासादाचा कळसअर्थचिंतामणीचा सर्वगीतादर्शनाचा
पाबाउजा ३० लोकीतरिस्राधीऐसें जेउत्तनिकळशदिसे आणिभेटीचीहानवसे देवताचीनया ३१ तैसेंयेथहीआहे जेणकविपसणेअध्याय आवधा
चिदृष्टहोये गीतागमहा ३२ मीकलशपाकारणें अमांवाअध्यायस्रणें वाहिलावादरायणें गीता प्रासादा ३३ नहूकलशपरतेकांही प्रा
सादीकामनाही तैसांगतसेगीताहीसंपर्कपूर्ण ३४ व्याससहजेसूत्रीवळी तेणेंनिगमरत्नाचची उपनिषदपर्यचीमाथी मानिरवांडिली ३५ ते
थत्रिवर्गताअणुआर निघालेनोअपार तोमहाभारतप्राकार भंवताकेला ३६ मातिआत्मज्ञानाचेएकवाट दळवोडेंमाउनिचोरवट घडिलेंपार्थवै
कुंठ संवादकुसरी ३७ निवृत्तिसत्रसाउवणिया आवोसाधिलामाउणिया मोक्षसेक्ता ३८ ऐसेंनिकरितांभारा पंधरोअध्यायांतपंधरा भूमी
निर्वाळ्यायापुरा प्रासादजाला ३९ उपरिसोळावाअध्याय तोग्रीवेकंठेवाआय सप्तदेशानोगाय पडिघातिये ४० तयाहीवरिस्रष्टादशा गोस्रा
पैसपामांउलाकळशा उपरिगीतादिकीव्यास ध्वजेलागला ४३१ सणोनिमागीलजेयत्रअध्याय चढतेभूमीचेआय तयांचेपुरंदारवतिआहे आप

ज्ञा॰ अ॰ १८
१८९

त्याअंगीं ४२ जालियाकामानाहींचोरी तेकळसुहोयेउजरी तैविअष्टादशविवरी सांघतगीता ४३ ऐसोंव्यासोंबुद्धिणियें गीताप्रासादसोउवणियें
आणुनिरचिलेप्राणियें नानापरी ४४ एकप्रदक्षणाजयाचिया बाहेरूनिकरितीयया एकतेश्रवणमिषेंछाया सेवितीपयाची ४५ एकतेअवधानाचा
पुरा विडापात्रउभीतरा देउनिरिघतीगाभारां अर्थज्ञानाचा ४६ तेनिजबोधेंउरावरी भेटतीआत्मयाश्रीहरी मोक्षप्रसादीसरी सर्वांहिआथी ४७
समर्थाचेनिपंक्तिभोजनें तृप्तीव्हावीभिल्याएकपक्कान्नें तेविश्रवणेंअर्थपठणें मोक्षचिलाभे ४८ ऐसागीताविष्णुप्रासाद अवरावांअध्यायकेलाविवाद त्य
गितल्याम्याहाभेद जाणोनियां ४९ अष्टादशोसंगतिप्रस्ताव: आतांसप्तदशापाठीं अध्यायकेअष्टादशी नोसंबंधसांगोंदृष्टी दिसेतैसा ५०
तेमोउतांदोन्हीआकार घडलेएकशरीर हेअर्धनारीनटेश्वर रूपीदिसे ५१ कांगंगायमुना उदक वोघचेंवेगळिक दावीहाउनिएक पाणीपणें ५२ नाना
वाटलीदिवसें कळाबिंबींपैसे परिशिनानलेवेगैसे चंद्रीनाहीं ५३ तेवींशिनानीच्याहीपदें श्लोकतोश्लोकावछेदें अध्यायअध्यायभेदें गमेकीर ५४ परि
प्रमेयाचीउजरी आनानरूपनधरी नानारत्नमणीहोरी एकीचिजेवी ५५ मोतियेंमिळोनिबहुतें एकावळीचिआतांपाउ आहे परिशोभेरूपहोये एकचिजैसें ५६
पुष्पाचुष्पसराल्पेलवंदे दुतिदुजीआगळीनपडे श्लोकअध्यायेंनुणेपाडें जाणणवेहे ५७ सातशतेंश्लोक अध्यायांअवराचेलेख परिदेवबोलिलेएक जेतुसेंतो
ही आणिम्यांहीनुसाउनिमाये ग्रंथाव्यक्तिकेलीआहे प्रस्तुततेणोनिर्वाहें निरूपणएका ५९ अध्यायसंगति: तृप्तिसंतरावाअध्याय प्रावतापूरताग
व जेंसपतातश्लोकीदेव बोलिलेऐसें ६१ अर्जुनाप्रत्तनामाचाविषइकी बुद्धिसारुनिआस्तिक्यी कर्मेकीजतिजिनकी असंतेहोती ६१ हाआइ
कोनिदेवाचाबोल अर्जुनाआलाडोल म्हणेकर्मनिष्ठामच जेसाहेत ६२ तोअज्ञानाधवापडा ईश्वरचिनेहेरवेयेवढा तेपुनामनिरोकतेपुढां कांसुत्वेंनय
६३ आणिरजतम दोन्ही गेलियाविणसात्विकश्रद्धासाती नेंकोलागेअभिधानां ब्रह्मचिये ६४ मगकोनारवेवदेणं वार्तवदिलधावणं सदीपेडेरवेलणं
नागणीचेंतो॥६५॥ तेत्राकर्म दवाडें नयांजन्मांतराचीकडे दुर्मथावीयेवदे कर्मामाजी ६६ नातिपायेंहेंतत्रहोये तसित्तानाचीयोम्यताहे पहुतीयेणोचि

पक्राजाये निरपालश ६७ कर्मीच्यागपवरी आहातिबहुतांचअवसरी आतांकर्मगंकेयेवारी मोक्षाचीहे ६८ सन्यास: तरिफिटेकर्माचापांग कीजोयवधा
त्याग आरंभिलाअव्यंग सन्यासहा ६९ त्याग: कर्मबाधेचीकाहीं जेथभयाचीगोठीनाहीं तेंआत्मज्ञानजिहीं स्वाधीनहोये ७० ज्ञानाकुरवाचाहन
मंत्र जेंज्ञानपिकतेंसुसूत्र ज्ञानआकर्षीतेंसत्र तंतुजेकां ७१ तेदोन्हीसन्यासत्याग अनुष्ठिनिसुटेजग तरिहेंचिआतांचांग व्यक्तपुसों ७२ ऐसेंलक्षणोनि
पार्थ त्यागसन्यासअवलंबे रूपकावयानेंथें प्रश्नकेला ७३ तेप्रसुतेंरेबोली श्रीकृष्णेंतेंउबुलिली तयाव्यक्तिजाली अष्टादश ७४ एवंतन्यूनतकभावें अध्या
यअध्यायानेंप्रसवे आतांआइकाघवरवे पुशिलेतें ७५ तरिपंडुकुमरेंतेणें देवाचिसरतबोलणें जाणोनिअंत:करणें काणिघेतली ७६ यद्वीतत्वविषइंप
ल्या तेनिश्चितअसेकास्नाल्या परिदेवहगवल्या हेंसाहेवेना ७७ ततसधालियाहीवरी धेनुतवत्साचीउरी अनन्यप्रीतिचीपरी ऐशीअसे ७८ जेंणेकांजेंही
विणवोल्हावें मेरेंदेखिलेंतरिपाहावें भोगितांचाउठुणावे परिदृप्तेवागरे ७९ ऐशीप्रेमाचीहेजाती आणिपार्थतवतेचिमूर्ती म्हणोनिकरूंलाहरवंती जेगेपणा
ची ८० आणिसंवादाचेनिमिषें जेअव्यवहारीवस्त्वअसे तेचिभोगिजंकजिसें दर्पणीरूप ८१ मुगसंवादहीपारुखे तंहीभोगणेंभोगितांथोके हेंकांसाहांवे
ल्सुरव त्यांचावेनुया ८२ यालागिन्याससन्यास प्रसावयाचेंघेउनिमिष मगवपरतविसेंडेस गीतेचें तें ८३ अवरावाअध्यायनव्हे हेंएकाध्यायीगीताचित्र्या
हे जेवकाचिधनुर्दोहे तेंचेवकाययारी ८४ तेशांसपतांहीअवसरी गीतासारथ्विलीमाघारी स्वामीत्याचानकरी संवारकाउ ८५ परिहेंअसोंएमें
अर्जुनउवाच अर्जुनेंप्रश्निजेतअसे म्हणोवित्तांतीश्रीविश्वेशें अवधारिजे ८६ श्लोक: सन्यासस्यमहाबाहोतत्वमिच्छामिवेदितुं त्यागस्यचहृषीकेश
पृथक्केशिनिषूदन १ टीका सन्यासइति हांतीसन्यासआणित्याग इयांदोन्हीअर्थीलाग जेसासांगानआणिसग संगतविद्येलिजे ८७ त्याग
स्तुति तेसेंचित्यागेंआणिसन्यास त्यागविबोलिजतअसे आमचेनितंतुमानसें जाणिजेहें वी ८८ पृथक्इति नाकांहीआणिअर्थभेद तत्वमिति
तोरवकरिसुविषद १ टीका तेंपलणतीश्रीमुकुंद भिन्नविषें ८९ श्रीभगवानुवाच द्वितीयाध्यायेणप्रानेम्हिमासांख्यबुद्धिंयोगेनिमा

श्रीगीवृत्तिश्लोकमारभ्ययावदध्यायांतंबुद्धियोगउक्तः सबुद्धियोगोत्रकाम्यानामित्येकादशभिः श्लोकैरुच्यते नृसिंश्चर्जुनानुश्चामनी त्यागसन्यासदोनी एका
र्थगमलेहेंमानी मीहीसाच ९० कीरदहीरोहीत्राची त्यागविवोलिविशुद्धी परिकारणयेथपेदी यतुलेंची ९१ जेंनिपटनिकर्ममांडिजे तेंमांडणेंसन्यासस
णिजे आणिफळमात्रत्यजिजे तोत्यागगा ९२ नरिकुसणाकर्माचेंफळ सांडिजेकोणाकर्मकेवळ हेंहीसांगेनएकवेळ चित्तदेइं ९३ नरिसआपेशीदागेडोंग
र आडेंलागतीअपार तैसेलावेराजागर नुठितीजे ९४ नपेरितांसैंघभूमीं उठितीतैसेंसाविचेंहोणें नाहींआराआणें जयापरी ९५ कांआगजालेसहजें परि
लेंणोवधमेंकीजे नदीआपेंशीआपादिजे विहिरीजेवी ९६ तैसेंनित्यनैमित्तिक कर्महोयस्वाभाविक परिनकामितांकामिक ननिपजे ९७ श्लोकः का
म्यानांकर्मणान्यासंसन्यासंकवयोविदुः सर्वकार्मफलत्यागंप्राहुस्त्यागंविचक्षणाः २ टीका २३ काम्यानामिति कांकामनेचेंरववाडें उभा
रावयाजरंघडे अश्वमेधादिकफुडे यागजेथें ९८ वापीकूपआराम अग्राहारेंहनमहायाम आणिकहीनानासंभ्रम व्रतांचेंनें ९९ तेसेंइष्टापूर्त
सकळ जयांकामनाएकमूळ जेकेलेंभोगवीफळ बांधोनियां १०० देहाचेयागावाआलेयां जन्ममृत्युचेयासोहाळेयां नाहींणेंनयेधनंजया जियाप
री १० कांललाटिचेंलिहिलें नुमोडेगाकाहींकेलें कांवर्णगोरेंपणाधुतलें फिटेनेंणा २ केलेंकाम्यकर्मजैसें फळभोगावयाधरणेंबैसे नफेडितांऋण
जैसें वासंडीना ३ग्र ऋनेणतांमांडी घातलारेंरिंगाडी अग्निमानुनीराखांडी चेपिलापोटी ५ काम्यकर्मीहेंएक सामर्थ्यआहेस्वाभाविक म्हणोनि
४ कांकामनाहीनकरितां अवसांतघडेपंडुसुता नरिवायकाउसुमतां लागेजैसें ४ ५ निनकोकौतुक मुमुक्षूयेथ ६
न्यासं किंबहुनापार्थातैसें जेंकाम्यकर्मगाआसे तंत्यजिजे विषजैसें वाकूनियां ७ सन्यासंकवयोविदुः सगेतयात्यागा २
गातेंजगीसन्यासऐसयाभागी बोलिजेअंतरंगी सर्वदृष्टा ८ हेंकाम्यकर्ममांडणें तेंकामनेचेंचिजपडणें इयातेंगा दवडणें पायंजैसें ९ सर्वकर्म
नहिधंनित्यनैमित्तिकचनत्रेनैमि निकं आणिसोमसूर्यादियहणें येउनिकरविनीपार्वणें कांमातापितृमरणें अंकितेंजे दिवस १०

अथवाअतिथिहूनपावे एसेंसें पडेजेंकरावें तेंतेंकर्मजाणावें नैमित्तिकगा ११ वर्षियाशोभगगन वसंतेंदुणावेवन देहश्रृंगारीयौवन दृशाजेवी १२
कासोमकांतसोमेपघळे सूर्येफाकतीकमळे येथआसेंतेंविपाल्हाळे आनननये १३ तैसेंनित्यजेंकांकर्म तेंनैमित्तिकाचेंआहेनियम येथअंचावेंतेणेंनाम
नैमित्तिकहोये १४ नित्य आणिसायंप्रातमध्याह्नी जेंकांकरणीयप्रतिदिनी परिदृष्टिजेवीलोचनी अधिकनाहि १५ कांनापादितागती चरणी
जेवीआथी नातूरितेंदामा दीपवृत्ति १६ वासनेंदितांजैसें चंदनीसुगंधत्वअसे अधिकारावेंतैसें रूपचिजे १७ नित्यकर्मतैमेंजनी पार्थाबोलिजेहेमानी
एवंनित्यनैमित्तिकहोन्ही दाविलीतुज १८ हेंचिनित्यनैमित्तिक अनुष्ठयआवश्यक म्हणोनिसरणापाहतांशक वांझययांने १९ फळ परिभोजनी
जैसेंहोय तृप्तिलाभंसुधाजाय तैसेंनित्यनैमित्तिकीं आहे सर्वांगीफळ २० कीउआगिठापडे नरिमळसुदेवानिचेंदे यथाकर्मानेथासा दे फळनाणावें २१
जेसन्यवायूतेंवगचें स्वाधिकारबळंवेंनजच तेपहातफळियामिचे मळनीत्री ४२ येवंदवरि दिसाल नित्यनैमित्तिकीआहेफळ त्याग परितेत्यजिजेम
ळ नक्षत्रीजैसें २३ लतापिकेआघवी तंवचूतंवाधेपालवी मगहातनलावितमाधवी मोडुनियाली २४ तेंवीनोलाडिगोरेखा चित्तदीजेनित्यनैमित्तिका पाठी
फळाकीनअशेषा बांनाचिवानी २५ प्राहुस्त्यागमिति यथाकर्मफळत्यागीतें त्यागम्हणतीपैंजाणतें अयभावः एवंत्यागसन्या
सवुनें परिसविलें २६ हासन्यासजैसंभवे तेंकाम्यबांधुनपवे निषिद्धतेंस्वभावें निषेधंगेलें २७ आणिनित्यादिकअसे तेंयेणेंफळत्यागेंनासे शिरतु
टलियांजैसें पुरआंग २८ मगसस्यफळपाकांते तैसेंनिमालेयाकर्मजात आत्मज्ञानसिवरिशन आंपेंसवें २९ एणेंपानिगुतीदोन्ही त्यागसन्यास
अनुष्ठुनी चढलगा आत्मज्ञानी वांधनीपार ३० २ चूर्णिका नांनरिदेनिपुतीचुके मगत्यागकीजेहातचुके तेंकांहीनाम्पजेअधिक गोवीजपडे ३१
जेंऔषधआधीन्यूनोत्करण तेघेतलेंयापरमविष कानेंअन्ननमानिनाम्क मारीकार ३२ म्हणोनित्याज्यनेंनेोहे तयत्यागानेंनकवावे त्याज्यत्यागीनाहीचे खोपी
पर ३३ तुकलेंयात्यागाचेंचेसे केलाकर्मत्यागहीहोयतोसे निषिद्धाींसर्वजुझे वीतरागा ३४ श्लोकः त्याज्यंदोषवदित्येकेकर्मप्राहुर्मनीषिणः

ता॰ अ॰१८
१९१

ण: यज्ञदानतप:कर्मनत्याज्यमितिचापरे ३ टीका ९ दोषवदित्येकइति एकांफलत्यागनटाके तेंकर्मातेंत्युणानीबंधकें जे
सेंन्त्र्यापणालग्नभांडके जगातेंत्सणे ३५ कांज़िक्कालेपटरोगिया अर्न्नेउघीधनंजया आंगानरुसेकोढिया मक्षिकाकोपे ३६ तेंसुंफ
ळकामदुर्बघ त्सणतीकर्म किंडाच्ळ त्याज्य मगनिर्णयदेतीकेवळ स्त्रनावेंऐसा ३७ यज्ञेति एकत्सणतीयागादिकु करावे
चिपेंन्त्र्यावश्यक जेयांवांचुनिशोधक आननाही ३८ मनशुद्धिचामार्गी जेविजयाह्येऽवेगी तेंकर्मसबलालागी आलस्यनकीजे ३९
भांगारत्र्याथीशोधावें तुस्त्रिझोजेविलुबगावें कांदर्पणालागिसांचावें अक्केरगकारिं नत्याज्यमिति त्सणोनिनन्यावीअक्कें कां
अन्नलाभेअरुवारें रांधितुयेनणें ४२ इहींइहींगाजाढी एककुर्मी बाधविजनिश्र्चही ऐसात्यागविसंवादी पंडेनिंघ्रा ४३ . ३ चू
र्णिका परिसंवादताफिट त्यागात्र्यानिश्चयफेटे तेंसंबोलोंगोमटें अवधानदे ४४ श्लोक: निश्चयंश्रृणुमेतत्रत्यागेभरतसत्त
म त्यागोहिपुरुषव्याघ्रत्रिविध:संप्रकीर्त्तित: ४ टीका ३ त्यागइति तरित्यागर्पृथपांडवा त्रिविधपेंजाणावा तयाहीत्रिविधाव
रवा विभागदाव ४५ त्यागाचेतीनप्रकार कीजत्तिनरिगाचर तरित्त्वंइत्सर्थाचेंसार येच्यइतुत्सेनाएा ४६ निश्चयमिति मज़सर्वज्ञाचा
बुद्धी जेंअलोटमानेंनिश्चुद्दी तेंनिश्चयतत्वत्र्याधी अवधारीपां ४७ ४ चूर्णिका तरिश्रापलियेसोडवणे जोमुमुक्षुजागोत्सण त
यासर्वस्वकरणें हेंचिएक ४८ श्लोक: यज्ञदानतप:कर्मनत्याज्यंकार्यमेवतत् यज्ञोदानंतपश्चैवपावनानिमनीषिणां ५ टीका १५
यज्ञदाननप:कर्मनत्याज्यं जियेंयज्ञदानतपादिकें इयेंकर्मजेंआवश्यकें नसांडावींपांथिकें पाउलींजेवी ४९ हारपत्तेंनदेखिजे
तंवत्याचामागनसांडिजे कांतिंमिहानहोतांनलोटिजे भाणेंजेवी ५० नावपडीनपावतां नरबांडिजेकेळीनफळतां कांठेविलेनदिसतां दीपुंजे
सा ५१ तेंवाआत्मज्ञानविषइकी जंवनिश्चिंतिनाहीनिकी तंवनोहावेंयज्ञादिकीं उदासीन ५२ कार्यमेवतत्र तरिस्वाधिकारानुरूपें ४

गिंयेंयज्ञदाननेपें अनुष्ठावींनिआसेपें अधिकेंवरी ५३ जेंचालतेवेगवज़ाये तोतेगेवेसावपाविहोये तेसाकर्मी अतिशयआहे नैष्कर्म्यालागी ५४ अधिकेंजं
वजेंव औषधी सेवननिमुंडेआंधी तंवतंवमुक्तिजेव्याधी तुपासिये ५५ तेंशाकुर्मेहातोपानी जेंकाजतियथानिगुनी तेरजतमेंनिघती सांडुनिवानी ५६ कांपाणो
वावीपुढें भांगारास्वारदेणेंघडे तेंकीउपुढेंकुटे निर्व्याजहोये ५७ तेसेंनिष्ठाकेलेंकर्म सांडुनिंदेरजतम मगसत्वशुद्धिचेंधाम उत्कांदावी ५८ यज्ञइति
त्सणोनिगाधनंजया सत्वशुद्धीगवेशीनपा तीर्थचियासावायां आलेकर्म ५९ तीर्थवेंबाह्यमचसाचे कर्मेंअभ्यंतरउजुळे एवंतीर्थेंजाणानिर्भ्यें सत्कर्मेचीं
६० तृपार्जोमारुवाडेदेशी कंठेअमृतेंबोचलीजेवी फांत्र्याधालागिडेयेपाजी सूर्यच्याला ६१ भुडनदीचीधांवोनिघी पुडेनयाएधीकवळिली निवंतेयामृत्युनेंदिध
ली आयुष्यवृद्दी ६२ तेसेंकर्मीबाधनें मुमुक्षुसोडविलेंपडुस्कता तेसास्तरीतीमरता रक्षिल्यविषे ६३ ५ चूर्णिका जेशीएकिदानवरिया कर्मेंकरिती
धनंजया बंधकेंचिसोडवया मुख्यंहोती ६४ आतांतेंचिहानवेटी जयाकर्मीतेंकिरीटी कर्मेंचिजसे ६५ श्लोक: एतान्यपितुकर्माणिसंगंत्यक्त्वाफलानिच कु
र्तव्यानीतिमेपार्थनिश्चितंमतमुत्तमं ६ टीका ११ एतानीति तरिमहायागप्रमुखें कर्मेंनिपजतांहीअवुकें संगमिति कर्तेपणाचेनगाकें फु
जणेंआगी ६६ जोमीलेंतीर्थातोये तोमीयात्राकरितआहे ऐसेपारच्यान्यूननोहे लेपावी ६७ कांमुद्रासमर्थाचिया एकटयोवेराया तोमीतिणानारस्येया तेंचे
विगर्वा ६८ जोकांस्त्रनागोतिनरे तयापोहतामीऐशीऊर्मानुरे पुरोहितानाविषेरे दानेंपुणे ६९ तेसेंकर्तेअहंकारें रेघोतिपथाअवसेरें कल्पनानाचेंमाहेरे सा
विजनी ७० फलानिच केल्याकर्मीपांडवा तोआथीफलाचायावा तयामोहरांगेरांचा मनोरथु ७१ आधीनिफळीआशानुदिया कर्मेंकरावीधनंजया प
रांवेंबाळधाया पाहिजेगा ७२ पिंपरुताचियाआशा नशिंपितेंपिंपळजैसा तेशीपाफळेनेश ग कीजतीकर्मे ७३ सांडुनिदुधाचीटकळी गोवारीकामधेनुकेंसाळी
किंबहुनाकर्मफळीं तेंसेंकीजे ७४ कर्तव्यानीति तेशीयेहानवटी धनुर्निकियांजनवगी आपणआपलीयागांठी आहेचिंता ७५ त्सणोनिफळीलाग
सांडुनिदेहीसंग कर्मेंकरावींहेंचांग निरोपमाझा ७६ चूर्णिका जोजीवबंधेंउगाला मुक्तिकाचेल्यापुला तेणेंपुडतीयाबोला आननकीजे ७७

श्लोकः नियतस्य तु संन्यासः कर्मणो नोपपद्यते मोहात्तस्य परित्यागस्तामसः परिकीर्तितः ७ टीका मोहादिति तोंनसिआंधाराचे निरोधें
जेवीं शेवांगीविनतिनखें तैसा कर्मद्वेषें अशेषें कर्म चिसांडी १८ तयाचें कर्मसांडणें तें तामस पै मी म्हणें शिसाराचे निरोगें खोटणें शिरचिजेसें १९ नियत
स्य तु हांगामार्गीदेवाउहोये नरिनिस्तरतीं तेपाये कीतेरवांउणें आहे मार्गापराधें ८० भुकेलिया पुढें अन्न होकां भलतैसें तब बुद्धीने घसांल धून
भाणे पां पराहाल्या ८१ तैसा कर्माचा बाधकर्में निस्तरिजे करितें निवमें हें तामसतेणें भ्रमें मानविला ८२ अयंभावः कीस्वभावें आलें विभागा तें
कर्मस्विवोसंडीपैंगा परिस्त नेंश्रातन्त्रात्याग तामसा तया ८३ श्लोकः दुःखमित्येव यत्कर्म कायक्लेशभयात्त्यजेत् स कृत्वा राजसं त्यागं नैव त्यागं नैव
त्यागफलं लभेत् ८ टीका १२ दुःखमिति अथवा स्वाधिकार बुझे आपलें विहित हीसुजे परिकशिनयाउ वसे निवरपणें ८४ जे कर्मारं
भाचीं सेलकड नांवेकदिसे डवाउ जेंवाहनिचे वेविजउ शिरोरीजैशी ८५ जैसा निंबरिक्क कडुवट हिरडापहिलें तुरट तैसा कर्मासि कुसेवट खुणुवाबा होये ८६
कां धेनु दुवाडशिंग शेवंतियें अरुवआंग भोजनसुरसमहाग पाककरितां ८७ तैसें पुउतांपुडती कर्म आरंभीं त्रिअतिविषम म्हणोनि तें तें श्रम करितां मानी ८८
येरवीं विहित तरी मांडी परि याली तया अ सुरवाडी नेथ पोळलाऐसा सांडी आदरिलें ही ८९ कायक्लेशभयात्त्यजेत् म्हणे वस्तेंदेहा सारिखी आली बरवी भा
ग्यविशेषीं मांजा चं कां कर्मा टिकी पापिया जसा ९० केला कर्मीं जेंधावें तें सनें मनहोआवें आजि भोगूं नां बरवें हानि चें भोग ९१ ऐसा शरीराचेया लोभा भणोनि
मैंकीरसा सांडीतो सुकृतेति परियसा राजसत्याग ९२ नेवेंति ये एवढी नृपही कर्म सांडीं परि तया त्यागफळ न जोडे तैसें जनलें अग्नीत पडे तें नचंगेविहामा
९३ कां बुडोनिया प्राणगेले ते अर्थरको निमालें हलणोनि ये नालें दुर्मरणासी ९४ तैसें देहाचेनि लोभें जोकर्मापाणी सुभे तेणें मा बारु न लभे त्यागाचें फळ ९५
८ चूर्णिका किंबहुना आपलें जेणें ज्ञान होय उदया आलें तेणें नक्षत्रों ते पाहलें गिळीजेसें ९६ तैसा सकारण क्रिया हारपती धनंजया तो कर्म
त्याग जया मोक्षफळेंशीं ९७ तेंमोक्षफळ अज्ञाना त्यागियां नाहीं अर्जुना म्हणोनि तो त्याग नव्हे माना राजसतो ९८ तरि कोणें पां ये त्यागें तेंमो

५
क्षफळ घर रिघे हें ही एक प्रसंगें बोलिजेल ९९ श्लोकः कार्यमित्येव यत्कर्म नियतं क्रियतेऽर्जुन संगं त्यक्त्वा फलं चैव स त्यागः सात्त्विको मतः ९ टीका १२
कार्यमिति तेंस्वाधिकाराचेनि नांवें जें वांटेया आलें स्वभावें तें आचरे विधिगौरवें श्रृंगारूनी २०० संगमिति परि हें मी करितसे ऐसा आठवु सांडी
मानसें तैसेंचि पाणीदेआंटी फळाचिये १ पैं अवज्ञा आणि कामना मानेच्या ठाईं अर्जुना केलिया होती पतना कारण हांती २ तरि दोन्ही ये त्पजावी म
गमाता पितेसे भजावी बांचुनि सुखा मागीं जावी गाय विसरावीं ३ आवडतिये हीकडी असारें साली आंगोली त्यासाटी अवगळी फळ तें कोणें ही ४
तरि कर्तृत्वाचा मद आणि कर्मफळाचा आस्वादु रोहीं नि ना मूबंध कर्माचा की ५ तरि पारोहीं विखिषरकीं जैसा बाप नातळे लेकी तैसा हा पुनाडुःखी विहितक्रि
या ६ सुरति हा तोंत्याग तरुवर जो मोक्षफळें ये थोर सात्त्विको साउगर ययातिजगीं ७ अयंभावः दग्धले बीजें जैसें आग कीं ते निर्वंशी
फळत्यजुनि कर्में तैसें त्यजिलें नेंदो ८ लोहलागत खेवी परिसी धातुकी गंध कालिमा तैसी गांती स्नेन में तैशी तुटली दोन्ही ९ मृगसलें तेचारवाचें उपडती
आत्मबोधा वरोये तेथ मृगाबुसोंजवेचे होय जैसें १० तैसा बुध्यादिकां पुढां असत विश्वाभास येवढा तो नेदेसे कत्रणी कडा आकाशीं जैसें ११ श्लोकः
न द्वेष्ट्यकुशलं कर्म कुशले नानुषज्जते त्यागी सत्त्वसमाविष्टो मेधावी छिन्नसंशयः टीका ५ नेति म्हणोनि प्राचीनाचेनि बळें आली कुसें कुशलाकु
शलें तियें आमात्याचा गगनाभाकें शिरती जैशी १२ तेथ नीति पानियें दृष्टी कर्में चोरवाडली किरीटी म्हणोनि सुखदुःखीं जुगी पडेना तो १३ तेणें अशुभ कर्म ना
मावें मग तेंहर्षे करावें कां अशुभा लागिं होआवें द्वेषियां ना १४ छिन्नसंशयः तरि दोहीं विषयिंचा कांहीं तया एक ही संदेह नाहीं जैसा स्वप्नाचा गाइंजा
गो तलेया १५ मेधावी म्हणोनि कर्म आणि कर्ता ययां द्वैतभावाची वार्ता नेणेतो पंडुसुता त्यागीति सात्त्विक त्यागी १६ १० चूर्णिका तो
ऐसेनि कर्म पार्था त्यजिली त्यजितीसर्वथा अधिकें बांधितीअन्यथा सांडिलां तरी १७ श्लोकः न हि देहभृता शक्यं त्यक्तुं कर्माण्यशेषतः यस्तु
कर्मफलत्यागी स त्यागीत्यभिधीयते ११ टीका १४ नहीति आणि हां गा सव्यसाची मूर्ति लाहोनि देहाची खंति करिती कर्माची तें गावढेना १८

मृत्तिकेचा वीट घेउनि कायकरिल घट केउतें नंतु पट सांडीलतो २० तैवी चिवु क्लिश आंगीं नेवेनव गुणाअग्री फीनोरी पत्रमेलागीं देषकुरिलकू
इ हिंगत्रासुलाधाणी नरिकेंचें सुगंधत्व आणी इवुपणसांडु निपाणी करीहेत २१ तैसात्यागीरांचे निआभासें नाटनुनुवअसें नंबु कर्मत्यागाचें
पिसें काइसें तरी २२ आपणलाविजेदिवा लणोनिपुसोयेअवलोचा मांधाविफेडिनिउला काकुरुंयेणा २३ नेसंस्वहितुसंयेआदरिलें
त्यागानित्यनुपुत्यजिलें परिकर्मचिदेहआतलें नकासांउलगा २४ जेश्वासोश्वासवरी होतनिद्रा अवरी कांहीनकरणेयाविपरी हानिजयाची २५
अर्जुनातूरीराचनिमिषें कर्मलिआगलें असकें जितांमेलिया नणके इयापरी २६ यनित्वति पाकर्मानेसांडिलीपरी एकीर्णितु अवधारी जेकुरि
× यया ४ नानजाइजेहारी फलासिया २७ कर्मफलईश्वरीअर्पे नत्प्रसादेंबोधउदीपे तयस्तुजानेलोपे व्याउत्राका २८ नेणेंआत्मबोधेनेसें
अविद्येशीकर्मनाशी सत्यागीति पार्थात्यजिजेनें रासें नेत्यजिलहोय २९ अयंभावः स्पणेनिइयापरीजगीं कर्मत्यजीनामहात्यागी
येरमूर्छनेनामरोगी विश्रांतिजेवी ३० नैसाकर्मीधिरणेएकी नोदुसावाणाहेआणिकी दांडेयाचे घायभुणी धाउणें जेसें ३१ ११ चूर्णिका पवि
हेंअसापुडती। नोत्यिगी त्रिजगती जेणेंफलत्यागें निष्कृती नेलेंकर्म ३२ येरुळीन मिथनंजया त्रिविधाकर्माफलागायया सामर्थ्यंनेंभोगावया
नेसांडीचिनां ३३ आपणाचिविउविंदुहिता फीनुममलाणेपिता नोमुटेकीयेस्पेना नावाईशिरके ३४ विषाचेआगरहीवाहती नेविकिनासुदलजि
ती येरनिपालजेघती वुराजलिमालें ३५ नैसेंकर्त्वकर्मकरू अकर्त्याफलात्यागनधरू येथनुनाकेआवरू सांहीनेंकर्म ३६ वाटेपिकलेयापुत्रस्थांचें फलअ
पेसीनयांचें नेविसाधारणकर्माचें फलधनया ३७ परिकरूनिफलनेघे नोजगावाकासीनुरिघे जेत्रिविधजगाआवघें कर्मफलहें ३८ देवमनुष्यस्थाव
रयणानामजगडंबर आणिहेनंवणिलीमकार कर्मफलांचें ३९ नेंचिएकाश्रनिष्ट एकनेकेवळइष्ट आणिइष्टानिष्ट त्रिविधातेसें २४०

श्लोकः अनिष्टमिष्टं मिश्रंच त्रिविधंकर्मणःफलं भवत्यत्यागिनांप्रेत्यनतुसंन्यासिनांक्वचित् १२ टीका २० अनिष्टं परिविषयमताबुद्धी आंगी
स्वनिमविधी प्रवर्तनीजे निषिद्धीं कुव्यापारी ४१ जेथकमिकीटकाभ्रष्ट हदहवाहतानिःकृष्ट तयानावतें अनिष्ट कर्मफल ४२ इष्ट कीस्वधर्माधान
देती स्वाधिकारपु दांस्रता सुकृतकीजेपुसता आम्नायाते ४३ नेंइंद्रादिकदेवाची देहेंलाहिजती सव्यसाची तयाकर्मफलइष्टाची प्रसिद्धिगा ४४ मिश्रच
आंगिणआवटमिश्र तेथरसातरफारसांचे उर्गीरहोवगंधे दाहीजिणीतें ४५ रेचकुविषांगेवतें होयस्तंभावपाटोषें तेविसत्याःस्मृत्यसमरसें सत्याम
त्यविनिजिणिजे ४६ स्पणानिसमभागेंशुभाशुभें मिश्रानित्यनुष्ठानांचेनुभें नृसांमनुष्यत्वलाभे नेमिश्रफलत्रिविधमिति सेमेति सेसेंत्रिविधाइया
इयाभागी कर्मफलसांडलेसजगीं भवुनीमि हेतसाडीनयुभागी जेकरदलआशा ४८ जेथनिंद्केवाहानफोडें तंकेनोवितावा टेंगोमटें मगपरि
णामीशोबुडे अवज्ञपमूरणा ४९ संबळोरांचमैत्रणा जेवनपविननेंराग सामान्याभलीआग नहिावंतंब ५० नैशीकर्मकरितोशरीरी प्राणीनिधनासिकर्मरी
पावतीफल ५१ नैसामसमर्थआणिआणिया मागांआल्यावाड्णिया नवोटेनेसामाणिया पडेंताभाग ५२ मगकणीसोलिकणसड तोविरुढलांकु
राणासावेद जोपुढतीअर्थमीपंउ पुढतीनवी ५३ नैसेंभोगांजिनेजे फलहोय नेंफलांतरवीतजाये जेसात्याआत्नापायेंपाये मिळणिजेतसा ५४ उताराचिपासा
गतीं गाकेनयागेलीचिनडी नेविनसुकतींवाटी भोगपाविये ५५ पैसाध्यसाधनप्रकारें फलभागतापसरें गवंगांकिज्ञसारें अत्यागीते ५६
नर्थितंत्ति येहतेंजातीपुष्पाचें विकसणें न्याचिनामनेमेंसुकाणें नेसेंकर्मणिधंनकरणें केलेनिहीं ५६ नत्थुति जैसेंबीजूचिवुरा शीवचे
नेथवादनीफलवाढीरसांचे नेविफलत्यागकर्माचे सामीक्राम ५८ तयासत्गुरुहिसाहकारें गुरुकृपामृततुषारें सासीनयेनिबोधअवसरें हेतुरेन्य ५९
नर्कानुगरामासमिर्थे स्फुरतेत्रिविधफलनाशी नेषभोक्ताभोग्यआपेसें निमालहें ६० घडेज्ञानप्रधानुरामा सन्यासनयाचीरजा नेविफलभोगसांसा
मुकलेगा ६१ अयंभावः आणियाणीकारसत्यासे जेआत्मरूपीदृष्टिपैसे नेंकर्मणकासे देखणेंहोय ६२ पडोनिंगलियाभिंती चित्रा

चीहोयमाती । कीपाहात्येयाराती अंधकारगुरे ६३ जैंतूपचिनांहीरूपें तेंछायाकाह्याचीशोभ दर्पणेवीणबिंबें धरनेंरूपें ६४ फिरतेयानिदेखागवो कोवास्व
माशिपस्छावा मुगमत्यकीतेवावा कवरामारण ६५ तैसेंयासन्यासेयेणें तूंवअचिद्यशिनाहीजीणें मोजेंनियचेंकार्यकीणं धंपदीज ६६ म्हणोनिसन्यासीइ
येंपांही कर्माचीगोष्टिकीजेतकाइ १२ चूर्णिका परिअविद्याआपलादेही आहेतंकी ६७ जेंकर्तेपणाचेंथावें आत्माशुभाशुभकर्माधावें दृष्टिभे
दाचियेराणिवें रचलीजेथ ६८ तेंतद्वीगासुवर्मी विजातिंत्रिआत्मयाकर्मी अपाडेनेत्रीपश्चिमा पूर्वेंशिकां ६९ नि नांतस्थिआत्राकांआभाव्या स्वर्गाआ
णिमृगजत्वा विजावचीभूततत्वा वायुशिजेथमी ७० पायुगतिनुरीचंद्रकें असेंनदीमाजिरवडकें परिजाणिजकोवगछिकें कोरीचीकोने ७१ होकांसदकाज
वची परिशिनीचेतवाजुवी कायसूणमत्रकाजवी दीपसुणोये ७२ जडीचंदेजालाकलंकें नहीचंद्रेंशीनाहीराकें आहेहष्टीडोचयाविवेक अपाडजेतुला
७३ पार्थानानतुलनिमानें आत्मेनिशीकर्मशिनें परिघवविजेअतानें नेकीरणेसें ७४ विकारेंरवीनेंउपजवी दृजिंअचीकरवीभोगवी तेंसरोवरीकांव
रवी अग्निनीजेथी ७५ पुडतीकाआत्मक्रिया अन्यकारणकीधनंजया करूंपांवांहीजया कारणाहरप ७६ समसाध्यायोक्तज्ञानविज्ञानसा
ह्यनुर्भि: श्लोक: पंचैतानिमहाबाहोकारणानिनिबोधमे सांख्येकृतांतेप्रोक्तानिसिद्धयेसर्वकर्मणां १३ टीका २५ पंचेति आणिपां
चहीकारणेंतियें तूंहीजाणशीलप्रियें सांख्यइति जेंशास्त्रेंउभाउनिवांइ बोलजीजयातें ७७ वेदारायाचियेराजधानी सांख्यवेदांतांचाभवनी
निरूपणाचानिशानधनी गर्जतीतियें सिद्धयइति तेंसर्वकर्मसिद्धी लागी इयेंचिमुदलजगी तेथनसुवाचाअभंगी आत्मराज ७९ पुया
वालाचीउंगुरदी जियेंप्रसिद्धीआलेकिरीटी म्हणोनितुसाहूनकर्णपुटीं वसोंकांजें ८० निबोधमे आणिसुखाजरीरोकिजे तेंसंकाइसेंहेंवृथें
मीसिनामणीस्तनुझें हार्तीअसतां ८१ आरसापुढेंमाउलेयां कालाकाचयाउेंयां मानधावापाहावया आपुलेंनिकें ८२ भक्तजेथजैसें
नियाहे तेंपनेंति होनजायें नामीतुसाजालांआहे रेवणें आजी ८३ अयंभाव: ऐसेंप्रीतिचेंनिर्वेग देवबोलतांसेतेघे तंवआ

७

DR. BHAU DAJI MEMORIAL
डाक्टर भाऊदाजीइत्याख्यस्य स्मारकम्

नंदासाजिआंगें विरतुपाप ८४ चांदिणेयापडिभर नालेयांसोमकांतांचाजेंगर विघरोनिसरोवर होयकांजैसा ८५ नैसेंसुखआणिअनुभूती याभावा
चीमूर्छोनिभिंनी आनंदेंअर्जुनाकृती सुखचिजेथ ८६ तेथसमर्थसगोनिदेवा अवकाशजालाआगवा मगधुडनेयाचाधांवा जीवेंकेला ८७ अर्जुनाचे
मोगाधेंउ म्हाभूमरेंडांबुडे आलेभरतेयेवेंदे सावरूनि ८८ पुडतीदेखणानीहागापार्थी तूंआपणांपें देखसर्वथा तंवसावरूनियरमाथा तुकियेला ८९
म्हणेतुसीजाणतादानारा तुमगीयकर्मीशिनारा अवगऱ्याआदिगकाहारा येवांपाहे ९० तयाहीहोपेसा लोभेंदेतसाजविलालसा तरिकांजीघाल्निसा
आउआउ ९१ पुष्पश्रीकृष्णसणतीनिकें अध्यापिनांहेमागुतेकें कृपालुइआणिवदिके तुम्हिकणेआहे ९२ आणिहाहीबोलोनिभावो तुमदुरावनि
आसीसेवा जेंकसुतांबाधेंथावा तंप्रेमगाहे ९३ येथपणकुमेकाचियेरवुण विसंवादतंवचिनूणे म्हणोनिअसोहेंबोलणें इयेविषइचें ९४ मगकेंसंकें
सेंसेंआता बोलनहोतोपंडुसुता सर्वकर्माशिभिन्नता आत्मेनिरसी ९५ तंवअर्जुनस्मणेदेवें मासियेमजिचेंचिस्वभावें प्रस्ताविलेंवरवें प्रमेयतेंतेंजी ९६
जेंसकलकर्माचेंबीज कारणपंचकंतुज सांगनरोनीपैज घेतलीकांजे ९७ आणिआत्मयायेथकांहीं जेंसर्वथालागनाही हेंपुढारलाशितेंदेइ लाहणें
मासें ९८ ययाबोलाश्रीविश्वेशा म्हणितलेंतोषेंवूड्वसें इयेंविषइंधरणेंवैसें ऐसेंकेंजोउे ९९ तरिअर्जुनानिरूपिजेल तेंकीरभाषेंआतुला पीरमेश्वर
याहोइजेल क्षणिपातुज ३०० तरिअर्जुनम्हणेदेवा कायविसरलेमागीलभावा पेगांधीसकीरारवाउ आंही मीतूंपणजी १ येथश्रीकृष्णम्हणती
होकां आनांअवधानाचापसरनिका करूनियांआइका पुदारलाेते २ चूर्णिका श्लोकत्रयस्य तरिसत्यविधनुर्धरा सर्वकर्माचाउभारा होतसे
बाहिरा कारणींपांचें ३ आणिपंचकारणदळवाडें जिहींकर्माकारमांडे तेंहेतुहीमगवडे पांचआथी ४ येरआत्मानतुउदासीन तेंहेतुनाउपादान नांजे
आंगेंकरीसंवाहन कर्मासिद्धीचें ५ तेथशुभाशुभअंशी निपजतसेकर्मरेशी रात्रिदिवोआकाशीं जियापरी ६ जंतोयतेजधूम पयावायुशीसंग
मे जालेयाअभ्रागम व्योमनेंनेणां ७ नानाकाष्ठीनावमिळे तेनावाउनिवळे चालविजेअनिळे उदकनेंसासी ८ कांकोरीगाराकेपिंडें वेचनां

DR. BHAU DAJI MEMORIAL
डाक्टर भाऊदाजीइत्याख्यस्य स्मारकम्

गी॰ अ१८
१९५

अवघेंभांडें मगभोंवरिजेदंडें तेंभ्रमेचक्र ९ तेंकर्तनुकुलालाचें तेंथकारतेंष्टधीयेंचे आधारवांचुनिवेंचे विचारीपां १० हेंहीअसोलोकांचि
या राहटीहोतांअवधिया कोणकामसविनेया आगाआले ११ तेंशीपंचहेतुमूळपणी पांचैचिइहीकारणी कीनेकर्मसंतानीलावणी आत्माविना
१२ आतांइयेंवेगळाली पांचहीगांवीवेंनंपली ठुकूनिधनली मानियेंजेती १३ तेंशीयथालक्षणे आइकपांकारणें श्लोकः अधिष्ठा
नंतथाकर्ताकारणंचपृथग्विधं विविधाश्चपृथक्चेष्टा दैवंचैवात्रपंचमं १४ टीका ३७ अधिष्ठानं तरिदेहहेंमीलरणें पहिलेयेथ १७ यपातें
अधिष्ठानऐसें सणिजेतेंयाचिदोषे जेंसुखभोग्यंशीवक्षें भोक्तायेथ १५ इंद्रियांचादाहेहातीं जाचोनिदेहारानी सुखदुःखेंप्रकृती जोडिजती जिये १६
जियेंभोगावयापुरुषा आनगवस्तिनाहीदेखा ह्मणोनिह्याभाषा बोलिजेदेह हवोविसाहीतत्वांचें कुटुंबघरवस्तीचें तुटेबंधमोक्षाचें गुंथाजेंजेथ १८ किं
बहुनाअवस्थात्रया अधिष्ठानहेंधनंजया ह्मणोनिदेहायया हेचिनाम १९ तथाकर्ता ॰ तेथनदीहनवांधेनाउर मगबिंबीनिजसाकार होयजे
वी २१ मआतांकर्तानेहुनं कर्माचेंकारणजाणिजे प्रतिबिंबह्मणिजे चेतन्याचेंतें २०४ कांनिद्राभरेंबहुवें रायाराय्यपणगवउवें तोहेमग
सुभिक्षयाणांवे रंकपणी २२ तेसेंआपलेनिविसरें चेतन्यचिदेहाकारें आधासोनिथ्रविकरें देहपणेंजें २३ जयाविचाराच्यादेशी प्रसिद्धिगाजीव
ऐशी जेणेंभाषकेलीदेहेंशी आवघाचिविषइ २४ मूळप्रकृतीकरीकर्मे तेंम्यांकेलीह्मणेंभ्रमें येथकर्तायेणेंनामें बोलिजेजीव २५ करणमिति
मगपांन्याचाकेशी एकिउतीहष्टिजेशी मोकळीचवरीएशी विरीवगमे २६ कांघराआंतएक दीपाचाअवलोक गवाक्षभेदेंअनेक आवडे
जेवी २७ कांएकचिपुरुषजेसा अनुसरतनवरसा नटविधुरोमा आवडोलागे २८ आणिपूर्वपश्चिमवाहणी निघालियावोघाची
मिळणी तेविबुद्धीचेंएकजाणणें श्रोत्रादिभेदेंनेरों बाहेरिइंद्रियपणें फाकेजेकां २९ तेंपृथग्विधकरण कर्माचेंइयाकारण तिसरेंगा
जाण नृपनंदना ३० विविधेति आणिपूर्वपश्चिमवाहणी निघालियावोघाच्या मिळणी होयनदीनदपाणी ८

एकपिजेवी ३१ तेशीक्रियाशक्तिपवनी असेंजेअनपाइनी तेपडिखीनानास्थानीं नानाहोये ३२ तेंवाचेवरीयेणें तेंतेचिहोयबोलणें हाता
आलीतरिघेणें देणेंहोये ३३ चरणाचागांव तरिगतितिचिपाही अधोद्वारीदोही सरणेंतेंची ३४ स्कंधोनिहृदयवरी अन्नपानाचीउजरी
करितांतेंचिद्वारीं प्राणनाम पें ३५ मगऊर्ध्वीचेयाविगारिंगा पुरतीतेचिन्नाकिपेंगा उदानेंएशीयालिंगा पातलोली ३६ अधोरंध्राचेनिवा
टे अपानेहेंनामचाहे व्यापकपणेहाये व्याननेची ३७ आणिगिळिजिरसें शरीरभरीसरिसें आणिनसंडिताअसे सर्वसंधी ३८ ऐशियाइयाराहटी म
गतेचिक्रियापाणी समानऐशीकिरीटी बोलिजेगा ३९ आणिजांभईशिंकउंकर ऐसेसाहोतव्यापार नागकर्मकृकर इत्यादिहोये ४० एवंवायुचीहेचेष्टा एकी
चिपरीसुभटा वर्तनाप्तवपाल्टा येतसेजे ४१ तेभेदलीवृत्तिपृथे वायुशक्तिगायेथें कर्मकारणचौथे ऐसेंजाण ४२ दैवमिति आणिऋतुबरवायां
रद शरदीपुरतीचंद्र चंद्रीतेसासंबंध पूर्णिमेचा ४३ कांवसंतीबरवाआराम आरामीप्रियसंगम संगमीआगम उपचाराचा ४४ नानाकमळीपांउवा विका
शांतेसावरवा विकाशीहीयावा परागत्वातो ४५ वाचेवरेवेंकवित्व कवित्वीरशिकत्व रशिकत्वीपरमतत्व स्पर्शजैसा ४६ तेशीसर्ववृत्तिवैभवी बुद्धिचिएकचीबरवी
बुद्धीहीबरवनुवी इंद्रियमोदी ४७ इंद्रियप्रौढीमुख्या श्रृंगाररूकचिनिमेखा अधिष्ठात्रियांमेखा देवतांचातो ४८ ह्मणोनिचक्षुरादिकींदाहें इंद्रियपाठीमानुग्रहें
सूर्यादिकआहे सुरवृंद ४९ तेंदेवतंदवरवें कर्मकारणपाचवें अर्जुनायेथजाणावें कीं देवह्मणे ५० चूर्णिका आतांहेंचिबाणीवाढें मगकर्माचा
सृष्टिघरे तिहीतेंहेतुहीजयांरे हाखउंपाचही ५२ श्लोकः शरीरवाङ्मनोभिर्यत्कर्मप्रारभतेनरः न्याय्यंवाविपरीतंवापंचैतेतस्यहेतवः १५ टी॰ शरीरेति
तत्रप्रलेकंपरागति व्यासंघे मनसा जेविवसंतआलीमाधवी तेहेतुहोयनूतनपल्लवी पल्लवपुष्पपुंजदावी पुष्पफळातें ५३ कांवार्षिक यआणितेंमे
घ मेघहष्टिप्रसंग दृष्टिसवभाग सस्यसुखाचा ५४ नातरिप्राचीअरुणातेंविये अरुणसूर्योदयहोये सूर्यसगळापाहे दिवसजेसा ५५ तेसेंमनहेतुपाउ
वा होयकर्मसंकल्पभावा तोसंकल्पलावीदिवा वाचेचाण ५६ वाचा मगवाचेचादिवाटा दावीक्रत्यानानाविचावाटा तेंकोकर्ताशिधिकामठा कर्तलोचा ५६

शरीरेण तेंपशरीरादिकदळवाडें शरीरादिकांहेतुसिधुरें जैसेंलोहकामलोखंडें निर्वाळिजे ५८ कांतंतुचातुरीण तंतुधारिलांवेरणा तोतंतुचिविचक्षण होयपुट ५९
तैसेंमनावाचेदेहाचे कर्ममनादिहेतुचिरवे रत्नीघडेरत्नाचें दृष्णवाडेंजेवी ६० येथशरीरादिकें तेंचिहेतुकेविं हेकोण्ही आशंकिजेतरितरि अवधारिजे ६१ तस्यहेतवः
आइकासूर्याचियाप्रकाशा हेतुकारणसूर्यचिजैसा काइसुचेकांजैसा वादिहेतु ६२ नानावाग्देवतावर्णावी तेंवाचाचीलागेकामवाची कांवेदावेदेंचिबोलावी प्रति
ष्ठाजेवी ६३ तैसेंकर्माशरीरादिकें कारणेहेंकीरवाउकें परिहेतुहेचिनचुके हहीयेथ ६४ कर्मेति आणिदेहादिकींकारणी देहादिहेतुमिळणी होयजयाउभार
णी कर्मजाता ६५ न्याय्यंवा हेंशास्त्रार्थेमानिलेया मार्गानुसारेंधनंजया तेंन्यायतरइन्याया हेतुहोये ६६ जैसापर्जन्योदकाचालोट विपायेंधरीचासाळीचा
पाट तेंजिरेपरिखरवाट उपयोगआथी ६७ कांरोषेंनिघालेंअवचटें पडिलेंद्वारकेंतेंवाटे तेंशिणपरिसुनाटे नवचतीपदें तैसेंहेतुकारणमेळें उगीकर्मनेआधळे तेंशा
स्त्रचेंसाहेगोढें तेंन्यायस्सणिपें ६९ विपरीतंवा नांदुग्धवाटितांगायनपडे तंवजनोनिजायस्वभावें जोहीवेचपरिनंदे तेंसेंवेचलेंतें ७० तैसेंशास्त्रसाहायेवि
णा केलेंतोहेअकारण परिलागेंपानगवण दानालेखी ७१ अगावावनावनावर्णपरता कर्णमंत्रअसेपडुसता कीबावनहीकुचारितां जोत्साथी ७२ पुरि
मंत्राचीकडसणी जंवनेणिजेकोदंडपाणी तंवउच्चारणफळवाणी नपवेजेवी ७३ तेविकारणहेतुयोगें जेंजें बिसाटकर्मनिघे तेंशास्त्रांचियेनलगे कासेतंव ७४ कर्महोत
विअसेतेंकांही परितेंहोणेंनाहीपांहींगोत्रअन्यायगाअन्याई हेतुजाणावा ७५ एवंपंचहेतवः अधिष्ठानादयःपंचउपादानकारणानि श्लोकः
तत्रैवंसतिकर्तारमात्मानंकेवलंतुयः।पश्यत्यकृतबुद्धित्वान्नसपश्यतिदुर्मतिः १६ टीका ७७ तत्रैवंसति एवंकारणकर्मा पांचहीहेतुस
हिमा आनांपाहेंपांयेथआत्मा सांपडउअसे ७६ कर्तारमिति भानुनहोनितंपेंजैसी चक्षुरुपातेंप्रकाशी आत्मानहोनिकर्मेतैसी मुकुटीनअसे
७७ पेंप्रतिबिंबआरसा दोन्हीनहोनिवारेजैसा दोंहींतेंप्रकाशितोजैसा न्याहळितां ७८ कांअहोरात्रसविता नहोनिकरीपंडसुता तैसाआत्मा
कर्मकर्ता नहोनिदावी ७९ पश्यतीति परिदेहींहूंअभिमानभुली नयाचीबुद्धिदेहआतळी तयाआत्मविषईजाळी मध्यरात्रिगा ८०

जेणेंचैतन्याईश्वराअसा देहचिकरुनिपरमसीमा तयाआत्माकर्ताहेमा असोदृष्टपणें ८१ तेंआत्मामीकर्मातीत।सर्वकर्मसाक्षीभूत हेंआपणीकदीमात ना
इकेकांनी ८२ नसपश्यति स्त्रणानितपमाआत्मयातें देहाविवरमिवियेतें वितित्रकायरात्रिदिवसातें दुडुलनकरी ८३ पेंजेणेंआकाशिंचाकहीं
मत्स्यसूर्यदोखिलानाहीं तोचिखुरिचेंबिंबकाइ मानुनलाहे ८४ थिल्लुराचेनिनाशपणें सूर्याशिअणिहोणें त्याचानाशेनाशणें कांपकेंपे ८५ अ
८७ दुर्मतिः तैसाशास्त्रगुरुसंगेनिजाणें जोवाराहिंटिकांतेंदीशिवें केवळमोदयाचेनिजीवें त्यालाजो ८८ तेणेंदेहात्मदृष्टीमूळें आत्माघापेदेहाचें
तांवें तेसाअभाचावृगकोल्हे चंद्रीमानी ८९ अयंभावः मृगत्यामानसेंपसारी देहसंबंधसाक्षिकिरीरी कर्मांचाहुन्नुगांठी करलांसतो ९० पाहे
पांबंधभावनुपहत्दा नलिपंचविलाबापग्र कारमोकळेयांचवडा तेंकलांसेपुसां ९१ स्त्रणोनिनिर्मुक्तिआत्मस्वरुपीं नाभरुतीचेंकेलेआरोपी तोकल्पकोटीवामा
पांवकर्मे ९२ १६ चूर्णिका आताकर्मामाजिअसे परितयातेंकर्मनस्पर्शे वडवानळातेंजैसें समुद्रोदक ९३ तैसेंनिवगळपणें ज
पांचकर्माअसतें तोकीरवोअवावाकृवणें परितहीसांगों ९४ काम्रकांतेंवाणीता लाभआपलीमुकता जेंपाहींसेहेंपाहतां आपलीवस्तु ९५ नानरिसर्पण
तेंवेउठिजे तंवआपणिपांभेटिजे कांतोयपाहतांहोइजे सवर्णेजेवी ९६ हेंअसापरतोनिमाघोतें प्रतिबिंबआहेविंबातें तंवपाहणेंजाउनिआहतें बिंबचिहोये ९७
तैसेंहारपलेंआपणपेंपावे तांतेंसुनापेंगिवसावें स्त्रणोनिवर्णावेंएकाचे तेंविसरा ९८ परिकर्माअसोनिकर्मे जोनागवेसमविषमें तर्मदृष्टीचिनिचामें दृष्टि
जेवी ९९ तैसासोउववाचोआरे तुपांचेनपश्यागांणहे उपपत्तीचीबारे उभउनिसांगों ५०० नदिश्रुतिदोष्यितियानिंदा निसमस्नाचाहाधंदा भोगितहोतामुकु
हा अनादिस्तो १ तोमहावाक्याचेनिनावें गुरुरुपेंचिनियावें मस्तकीहस्तवेकिजानंदें शापरिसानेसा २ तेंसुविधस्वमेत्रामाया नीरसाउनिभूलंजया
सहजेंविचेपियाअदृया नंदपणेंजो ३ द्वितीयाध्यायांतमात्मानंतसारस्यमादृह्म्पा श्लोकः यस्यनाहंकृतोभावोबुद्धिर्यस्यनलिप्यते हत्वापिस

सा॰ अ॰ १८
१०७

इमांल्लोकान्नहंतिनननिबध्यते १७ टीका ५४ यस्यनाहंकृतोभावः तेक्षांमृगजळाचेपूर दिसतिएकनिरंतर हारपतीचंद्रकर फांकल्यातैसें ४
कांबाळकनिद्योळिताये तेंवोगुरुवाजाइंत्राये पैजवाळेयारंधनीनहोपे रंध जेवी ५ नानाचेबोआलियाप्राणी तेस्वमनदिसेदृष्टी तैसेंअहंममताकिरीटी तुटेचित
यां ६ अधिष्ठानमितिश्लोकेयानिपंचकर्मकारणानुक्तानितेषुनाहंकर्तानकर्तबुद्धिर्नलिप्तिकर्तृत्वअधिष्ठानमितिश्लोकपुनर्व्याचष्टे मगमहर्षिआधारालागी वि
घोष्पांभलतेसुरुंगी नाहींचजैसा ७ तैसात्र्यात्मलेवेष्टलात्र्याहे तोजयाद्रष्टातेंपाहे तेंद्रष्टदृष्टपणेंजोहोतजाये नयाचेंरूप ८ जैसावन्हिजयानेलागे तेंवन्हीत्वहोपआंगें
दाह्यदाहकभागें सांडिजेनें ९ तैसाकर्माकाराउनेया तोकर्तेपणाचात्र्यात्मया आल्हादगोगेलेया काहीवाहीजेतुरे १० तिपेआत्मस्थितीराजाराखा मगतोदेहीअसे
जाणेगवो कापभळयांवुचाउल्नाहो वोघमानी ११ जैसापूर्णअहंता जाइदेहपणेंपुरुषता आत्मरसविना विवेंधरिला १२ पेंमधुनिलोसाधूपें तेमाधुनेंतेंजो
धापे तृपाचेंलिपरिपिसपे तेणेंदीकार १३ नानाकाष्ठेनिवीरेखा वेगळावलयाउजावा हातीकाष्ठतेयामाउसा कोल्लेपुणे १४ कारात्रीचेयाउरात्र्यात
मिथ्यातजोभासतू तोनिर्णणिजीमान आइकेकाइ १५ जैसेंवेधवेदरूपणेंजी पुल्लिंगोनयाचा ग्रासी तपारेंदहमीरोजी अहंगाकेंवी १६ आणिस्थाकाशजैसे
येथोनि जाजजेनपक्षमेभरोनी मगजैसेंकांहीही आपेआप १७ तैसेंजंनेणोकरावें तोनेतिआहेस्वभावें मांकोणेंकर्मविषावें कर्तेपणें १८ जेपतुरेविगगना
ठावो तोहेक्मिमुद्राचाहो तुगीभ्रवाजांचो तैसेंगेलें १९ असेनित्र्यहंकृतभावो त्याचाबोधीजावावाबो तवदेहाजंवनिर्वाहो तवुत्र्याधीकमें २० अर्जुनापवनजहीवोस
रे तहीतोडोलनसीडरे कांसेंदेहनिराहेकपूरें वेचुलेनी २१ कांसरलेयागीताचासमारंभ नववेराहिलेपणेंसोफ भूमीलोडविलियात्र्युवु वोलथारें २२ अगाभाव
ळेनित्र्यर्के संध्यारागभूमिके दीमिकोतुकें दिसेजेवी २३ पैलसम्भेरलाघावरी वाणधांवेजयापरी जेवभरलीत्र्याधीउरी बलाचीतें २४ नानाचक्रीभाजेंगालें तेंकु
वालेतेंपरतेंतेंले परिभ्रमेतेंमागिलें संवरिलेपणें २५ तेसादेहाभिमानगेलिया देहजेणेंसभावेधनंजया जालेतेंत्र्यापेसया चेष्टवीचतें २६ संकल्पेंविणस्वम १०
नलाविनादाणिचेवन उठीजैसें २७ आत्मयाचेनिउद्यमेंविण जैसेंदेहादिपंचकारण होयआपणेयात्र्यापण क्रियाजात २८ पेंप्राचीनसंस्कारशेषें पाचही

नरचिंतांगंधर्वभवन १

कारणेंसंहेतुकें कामस्त्रिवनिगात्र्यनेकें कर्माचरें २९ तथाकर्मामाजिमग हतेति संहरोत्र्यापेवेंजग अथवानवेंचांग अनुकरी ३० परिकुमुदकेंसेंसुके
कमळकेंसेफांके ऐसेंरोन्हारविंतें दरवे जयापरी ३१ कांवीजुवर्षोनित्र्याभाळ विकरियात्र्यालोभूतळ अथवाकरूनाउळ ममत्वदृष्टी ३२ परितयादोहीतेंजैसें तेंयेण
जेलिकांत्र्याकाशीं तेसादोहीनात्र्यसे विदेहदृष्टी ३३ तोदेहादिकींचुष्टी घडतांमोडतांहीसृष्टी तरेखेस्वप्नकिरीटी वेउलातो ३४ येथवीचामावेजेंदेखवरी जेदेखधारी नेकी
स्वोव्यापारी ऐसेंमानिती ३५ कांतृणाचाबाहुला तोत्र्यागराभेरेगेविला तोसत्यरात्वनाकोल्हा नमानीकाये ३६ पिशाचेतेमलेनाभावे हेलोकीचुयेउनिजाणावे
ठाणेंमियाचेमवावे आणिकीघाये ३७ कांमहासती येत्र्याणिवेभोग देखेकीस्सकरूनग परितेंअग्नित्र्याग नालोकदेखे ३८ तैसास्वस्वरूपेंउठिला जोदृश्येंजी
द्रष्टात्र्याकृत्या तोतेणेंकायदाढला इंद्रियग्राम ३९ अगाधोरेकल्लोलीमाने लोपताठीरीवेनिवे एकेंएकमिळिनेहेमने मानितेजहीं ४० तहींउदगाप्रतिकांही
कोणियसितसेकाइ तैसाप्रर्णद्रजिलेनाहीं जेतोमारी ४१ सुवर्णानिवाचंद्रिका सुवर्णअलेसिंदेखा सुवर्णानियामहिषा नाशकेला ४२ तोदेवलविषयांकुरा व्युहा
रणमला कुरा वाचुनिशूलेमहिषवासुरा सुवर्णविते ४३ पेंचित्रिचेजळढ्णाव्रान तोद्रग्निवाभागत्र्यवभास परीत्र्यग्नीनावोल्यादा दोनीनाही ४४ मुक्ताचेंदेहीजैसें
हालवनसे संस्कारवेतें देखोनिलोकपिसे कीतोकर्ताम्हणतो ४५ नहंति आणितयाकरणेयात्र्यात धडत्रैलोक्याधात परितेणेंकेलाहमात बोलोनये ४६
अगात्र्यंधकारदेखावाजेतें मांतोफेडीहेकेंबोलिजे तैसेंज्ञानियांनाहींदुजें मांकदीकाइ ४७ बुद्धिर्यस्यनलिप्यते म्हणोनित्याचीबुद्धी तेणेंपापपुण्या
चीगंधी गंगेमिनलेयांनदी विटाळनाहीं ४८ अग्नीसित्र्यग्निअगटलेयां काइपोळेधनंजया कांतेजारत्रतेत्र्यापणया त्र्यापणवी ४९ तैसेंत्र्यापणपेयांपरतें जो
तेणेंकियाजातांतें तेयकार्यलिपवीबुद्धीतें नथाविये ५० ननिबध्यते म्हणोनिकार्यकर्ताक्रिया हेंस्वस्वरूपभिजालेजया नाही शरीरादिकींतया
कर्मबंध ५१ जेकर्ताजीवदिदाणी कादनिपांचुहीरवाणी घडिताहेकरणी आउतीदाहें ५२ तेयन्यायत्र्याणित्र्यन्याय हादेविधसाधुतिआय उभारि
तांनलवीखेव कर्मभवनें ५३ ययायोगोकीरकामा विरजानोहेत्र्यात्मा पंमिल्लणत्रीहतउपक्रमा हानलावी ५४ तोसाक्षीचिद्रूप कर्मप्रवृत्तीचासंकल्प

उगीजोकां निरोप आपणसिरे ५५ नर्झीकर्मप्रवृत्तीलागीं नयान्यायासनाहींन्यांगीं नेप्रवृत्तीविहीउठिगीं लोकु क्रियाथी ५६ लणेनिआन्मयाचेंकेवळ जोन्त्रपुञ्चिना
उामिर्मच नयानाहींवांधज्ञाव कर्माचीहे ५७ ९७ चूर्णिका परिज्ञानाचापदी अन्यथाज्ञानोंचक्षिवुउठी नेथचिनाशिणीत्रिपुटी प्रसिद्धजेकां ५८ नेज्ञाना
ज्ञानज्ञेय हंनुणचेंबीजत्रय नेकर्माचीनिःसंदेह प्रवृत्तिजाणा ५९ आणांयाचिगात्रया व्यक्तीवेगव्वालिया आरके धनंजया क रूप ६० नरिजीवसूर्यबिंबिचें जूञोत्रा
दिकीरश्मिचांचे धांवोनिविषयपद्माचें फोउनीमठ ६१ कींजीवनृपाचेउपलाणे घेउनिइंद्रियांचेकेकाणें विषयदेशीचेनागव ऋ गे आणिनाजे ६२ श्लोकः
ज्ञानंज्ञेयंपरिज्ञाता त्रिविधाकर्मचोदना करणंकर्मकर्तेति त्रिविधः कर्मसंग्रहः १८ टीका ५२ हेअसोइंद्रियीराहटे जेंसुखदुःखेंशीजीवाभेटे नेसुषुप्तिकाळीं
वाहटे जेथज्ञान ६३ नयाजीवानामज्ञाना आणिजेहेंसांगितलेंआनां नेंचियेथपंडुसुना ज्ञानजाण ६४ जेंअविद्येचियेपोटीं उपजनरवेंचि किरीटी आपणेयानेवांटी
निहीगार ६५ आपलियेधांवेपुढां घालुनिज्ञेयाचागुंडा उभारीमाजिलीकुडा ज्ञातृत्वानें ६६ ज्ञानं मुगज्ञानेयाजेयाहोयां दोन्हारणुकचाकणा माजिनाले
निपेंगा वाहेंजेणें ६७ याकुनिज्ञेयाचीशीव धुरेजयाचीधांव सकळपदार्थानांव स्लजेंसजे ६८ नेंगासामान्यज्ञान येथनाहींज्ञान ज्ञेय ज्ञेयाचेंहीचिन्ह एक
आतां ६९ जेसंएकेचिचूतफळें इंद्रियांवेगळवेगळें रसवर्णपरिमळें भेटिजेस्पर्शी ७० नरिस्पर्शशब्द त्रपरसगंध हाआभासपंचविध ज्ञेयाचाजो ७१
जैसेज्ञेयनेएकसरें परिज्ञानेंद्रियद्वारें घेरणीनिप्रकारें पंचधाजाले ७२ आणिसमुद्रीचोघाचेंजाणें सरलोपाणीपाउशीधांवणें कांफळीसरेवातृणे सस्याचेंजेवीं ७३
नेसेंइंद्रियांचावाटीं धांवनयाज्ञानानेजें थटी होयजेंगाकिरीटी विषयज्ञेय ७४ एवंज्ञानयाज्ञानाज्ञेया तिहींत्तपकेलेंधनंजया त्रिविधाकर्मचोदना
हेंत्रिविधसर्वक्रिया प्रवृत्तिजाण ७५ जेज्ञाह्मशब्दविषय हंपंचविधज्ञेय नंप्रियकांअप्रिय एकेंपरिसें ७६ ज्ञानमोटकेंज्ञातेया दावीनाजवधनंजया नेवस्वीकाराकांत्यजा
वया प्रवृत्तिजो ७७ परिमीनातेंदेखेनिवक जैसाभिधानोतेंदेखोनिरंक कांस्त्रियादेखोनिकामुक प्रवृत्तीधरी ७८ जैसेंरवालारांधावेंपाणी भ्रमरपुष्पाचियाचाह
णी नानांसुटलासांजवणी वत्सचिपा ७९ अगासर्गीचीउर्वशी एकोनिजेविमानसी स्वरनाविनीआकाशीं यागाचिया ८० ८०

पेंपारवांजेसा किरीटी चदिलानुभोचेपोटीं पारवीदेखोनिलोटी आंगमरगेंठे ८१ हेनांघनगर्जितासरिसा मयूरवोवांडीआकाशा ज्ञानानेयोदेखानिजेसा
धांवविघे ८२ सणोनिज्ञानजेयचा हेत्रिविधगापंडुसुता होयकर्मासमस्तां प्रवृत्तियेथ ८३ कर्ता परिज्ञेयविपायें जरिज्ञानेंयाचेंप्रियहोय नरि
भोगावयासाहे क्षणाहीभरी ८४ नानुरिअनुचेंट नेंचिविरुद्धहोनिभेटे नरियुगानुवाटे मांउावया ८५ व्यालाकाहारा बरिपुजालयाज
रा हर्षकांदरागा सरिसाचिउठी ८६ नेसेंज्ञेयप्रियाप्रियें देखिलेनिज्ञानयाहोये मगत्यागस्वीकारीवाहे व्यापाराने ८७ नेथरागीप्रतिमल्ला
चा गोसावीसर्वदळाचा रथमांडुनिपायांचा होयजेंसा ८८ नेसंज्ञानपणांजेनास नेंयेकर्ताशिवियेदशा जेविनेंजेसेंरंधनकरूं ८९ कांभ्रमरेंचिके
लामूळ वोरकलशीजावाअंक शालवा नानरिदेवोरघालादेव्हा चेयाकामा ९० नेसाज्ञेयांचुयाहावा ज्ञानाइंद्रियांचामेळावा राहटीवीनथपांडवा
कर्ताहोये ९१ आणिआपणहोकर्ता ज्ञानाआणीकरसाना नेथजेयनेंस्वभावता कार्यहोये ९२ ऐसाज्ञानाचियेनिजगती पालुटपडेगासुम
ती नेत्रांचीशोभारात्री पालटे उनि जेवी ९३ कांअदृष्टनालेपाउदास पालटेश्रीमंताचाविलास पूर्णिमेपाठींशशांका पालटेजेसा ९४ नेत्री
चाळिमांकरणां ज्ञानावष्टिंजकर्तपणें नेथिचीलक्षणें प्रकआतां ९५ तरिबुद्धिआणिमन चित्तअहंकाररहन हेंचतुर्विधचिन्ह अंतःकरणाचें ९६ बाह्यत्वा
श्रवण चक्षुरसनघ्राण हेंपंचविधजाण ज्ञानेंद्रियगा ९७ नेथपीनरिल्लेकरणें कर्ताकर्तव्यघनमाणें मगनेजविजाणे सुखायेतें ९८ नरिबाहेरिलेंनियंद्ध
चक्षुरादिकंदाही कर्मानिलवलाही व्यापारासुये ९९ मगनोचिइंद्रियकंदव करविजेनवराव अंवकर्तव्यालाभ हानाहोये ५०० नोनेकर्तृत्व
जमिदुःखें फळेलणोसेंदेख नरिलावीत्यागमुखें नियंदाही १ मगफिटेदुःखाचावावा नेंवराहटवीरात्रिदेवो चिकरणाअनगवो जियापरी २ जेसं
नित्यागस्वीकारी वाहनाइंद्रियांचीधुरी ज्ञानेयानेंअवधारी कर्ताम्हणिपें ३ करणं आणिकर्तयाचासर्वकर्मा आनतांचियापरीअपक मीं

स्पर्शी स्वयेणोनि इंद्रियांतें आत्मा करणेंरूपें ४ कर्म आणि हें निकरणें वरी कर्ता क्रियाकां उभारी त्याच्या पाराते अवधारी कर्मयुपरुस
शिपे ५ सोनारा च्या बुद्धीलेणें व्यापे वदकरीवारिणें कांव्यापे वस्वाहालपणें वेलिजे ६ गुणप्रभाव्यापकाश गाडियाप्रयुरस हें अ
सें अवकाश आकाशें जैसा ७ तें मकर्तयाच्या क्रिया व्यापलें जें धनंजया तें कर्म गबालावया आननाही ८ इति एवं कर्मकर्त्ताकरण
यथानिहीं वेलुमरण दाविले अर्जुन विचक्षण शिरोमणी ९ त्रिविधः कर्मसंग्रहः येथ ज्ञाना ज्ञाननेय हें कर्माचे प्रवृत्तित्रय नेसें कर्ताकरण
कार्य हा कर्मसमुच्चय १० वन्हीतुमिजाधूम आथीबीजीं द्रुम कामनीजाउकाम जैसा सदा ११ तैसें कर्ताक्रिया करणी कर्माचें आहे जित
वणी सुवर्ण जैसें खाणी सुवर्णाचिये १२ अयंभावः स्वयेणोनि हें कार्य मी कर्ता ऐसें आथी जेथ पंडुसुता तेथ आत्मु
इरिसमाला क्रियापासव १३ पाल्हाणिपुउनी पुउती आत्माविगल्या विसुमती आणि असो हें किती जाणता शिल १४ चतुर्दश
संतसत्तमश्रीपंचमश्लोकमारभ्य अष्टादशपर्यंतं प्रकृतिगुणसंगकृतं संसारं समपंचमुक्त्वा तस्य गुणेभ्यः इतिनद्विवेकनः मोक्षो
दर्शितः कथं तर्हि विवेक इत्यपेक्षायां सम दशोपजं नेसात्विकादेवा निर्यादिना गुणाकृत त्रिविधस्वभावनिरूपणेन रजस्तमः स्वभावं परित्यज्य सात्विका
हारादिसेवया सात्विकस्वभावः संपादनीय इत्युक्त इहनुक्रिया कारकफलादीनामात्मसंबधो नास्ती तिदर्शयितुं सर्वेषां त्रिगुणात्मकत्व मुच्यते ज्ञान
मितिद्वाविंशतिभिः श्लोकः ज्ञानंकर्मचकर्ताचत्रिधैवगुणभेदतः प्रोच्यते गुणसंख्याने यथावच्छृणु तान्यपि १९ टीका॰ १२
ज्ञानमिति परिसाहीतें लेजें ज्ञान कर्म हा कर्ता हि ते तिन्ही गाइंभिन्न गुणीं आथी १५ स्वयेणोनि ज्ञान कर्म कर्त्या पाते ज्ञानें यूधनंज
या जेंदोनि बाधती सोडावया एकु वोट १६ प्रोच्यते गुणसंख्याने तें सात्विकहोवया गाउवें गुणभेदतो सांगो पाहे

जो सांख्यशास्त्रीं आहे उवाइला १७ जें विचार क्षीरसमुद्र सुबोधकुमुदिनी चंद्र ज्ञान उद्योतसांतें रद शास्त्रांतें १८ कीं प्रकृति पुरुषें दोनी मिसल्ली दैवो
रजनी निर्वेचितुविनी त्रिभुवनी मार्तंडजे १९ जेथ अपाराभोहरातरी तत्वाचा मापी चोविसी उभाणी घेतु निफ्फी सुरवाडिंजे २० अर्जुनातें सा
ख्यशास्त्र पु ढ जयाचें स्तोत्र यथावदिति तें पुराण भेदस्तोत्र रामें आहे २१ जें आपलेनि त्र्यंगिके त्रिविधपणाचें निअंकें दृश्यजातनिमुके अंकि
तकेलें २२ ययामलरजनमा निहीं तोयतुदीमहिमा जें त्रैविध्य आदि सत्वा अतिक्रमी २३ १९ चूर्णिका पसिविधी ती आथवी मादी जेणें भेदलेनिगु
णेंभदी पहिलें तें सात्विक आथी ज्ञान सांगो २४ नरहि निमिरवकाज तरि भलतें तो व देखिजे तें सें ज्ञानें अदेखा हिजे सर्वज्ञ २५ स्वयेणोनि सात्विक
ज्ञान आतां सांगो दें अवधान कैवल्यगुणनिधान श्रीकृष्णम्हणे २६ श्लोकः सर्वभूतेषु येनैकं भावमव्ययमीक्षते अविभक्तं विभक्तेषु तज्ज्ञानं
विद्धि सात्विकं २० टीका॰ टीका॰ सर्वेति तरि अर्जुना गातें फुडें सात्विक ज्ञान तोरवडें जयाचा अंतरीं उदेलेया बुडे ज्ञानें निसी २७ जैसा सूर्यतें र
संस्थांधारें सरितांतें णिजें सागरें कांकुलदिशांतें धरें आत्मछाया २८ त्यापरिजया ज्ञाना शिवादि तृणवरमाना इयाभूत व्यक्तीभिन्ना नाउचती २९ भावमि
ति जें संहसलचित्रपाहतां होयउदकें लवणधूता कांचेउनिसमायेता जैसें होये ३० तैसें ज्ञानें येणें कुशितां ज्ञातव्याचें पाहणें जाणणे निजाणणें जाणा
वेउरे ३१ अविभक्तमिति कांसोनें आटनिवाणी नयउतीं आयणी कानरंगधेपतींपाणी गाबुनि जैसें ३२ तें ज्ञान जया ज्ञानाचें याहाता नलगे विहे
दृश्यकथा तदिति तें ज्ञानजाणसर्वथा सात्विकरा ३३ अयंभावः दर्पणनिशेपितांकोडें तैसिका जैसें सिंघ पुढें तैसें नेयलाउनिफुटें ज्ञा
तातिजें ३४ पुढती तें सात्विक ज्ञान जें मोक्षलक्ष्मीचें भवन २० चूर्णिका हें असो आइकविक्रराजसाचें ३५ श्लोकः पृथक्त्वेन तु यज्ज्ञा
नं नानाभावान्पृथग्विधान् वेत्ति सर्वेषु भूतेषु तज्ज्ञानं विद्धि राजसं २१ टीका १० पृथक्त्वेनेति तरि पार्थापरिस तें ज्ञानराजस
जें भेदाची कास धरूनि चालें ३६ नानाभावादनिति विचित्रता भूतांचेया आपण आम गेलि विकरिया बुद्धतें के लातया आणिली जैसें ३७
जैसें साचाररूपा आउ धातुनिविमरोसें करवाउ मणसमाचें कावाउ विवरीनिद्रा ३८ सत्वाना चियेपोची बाहेरि मिथ्या मोहाचा कीं निद्रा अवस्थांचीवरा

नी सविजेनीवा ३९ अंधकारपणें आच्छादलें बाळकां सुवर्ण वायां गेलें तैसें नामतें पीडावलें अहंतेनृपा ४० अवचत लोगाउग्या घुसां मधीं अग्नि जो चखु
जाला मूढा बुद्धि होउनि वेल्हाळ कानवडा दीपासाटीं ४१ कां दरिद्रपणाचेनि आरोपें मूर्खपणें तुम्हारपें नानासुखां पटलोपें सउनि स्थित ४२ तैशी जया
ताना केली ते जाणोनि भिन्नव्यक्ती भिन्ना ऐक्यबोधाची वासना निमाली गेली ४३ कां इंधनी भेदयोग्य अनळ पुष्पावरि परिमळ कां जळ भेदें संकुच
चंद्र जैसा ४४ तैसें पदार्थभेदबद्धस जाणोनि विहाहान थोरवेष नदि तें आगलेनें राजस ज्ञान पैं ४५ २१ चूर्णिका आतां ताम
साचें ही लिंग सांगेन तें चोखरवचोग उबलावयामानेग सरत नैसें ४६ श्लोकः यत्तु कृत्स्नवदेकस्मिन्कार्ये सक्तमहैतुकं अतत्त्वार्थवदल्पं च तत्ता
मसमुदाहृतं २२ टीका ३५ यत्तु नरि किरीटी जें ज्ञान हिंडे विधि वस्त्रें निवस्त्र हीन श्रुति जया विमार नग्न म्हणे नि जया ४७ येरी हा शास्त्रां
झुकारी जें निरवें चंडाळें वरी बोलविलें से डोंगरीं म्लेंछधर्माशा ४८ जे ज्ञान ऐसें गुणग्रहें तामसें घेतलें भो वेपिसें होउनि नृपा ४९ जैसा यरिकेचा बाध
नेणे परार्थ निषेधन म्हणे निरोविलें जैसें म्हणे श्मशानग्रामी ५० तयापरी जें नाउरे कारवाना जेण पाचे न विराकवाचे पर पुत्रिते ५१ पें सुवर्ण चोरिता
उंदिर नुसलणेरथ विधुर नुसे मास सखाइर कावेगोरे ५२ नागांवनामा निकोइरी कउसूणी जे विनकरी कांजीमृत नन्हिवारी बेसूतां माझी ५३ अगावा
नागाडिलेया साचुककांप डिलेया विवेकाउखिया नाहीं जैसा ५४ तैसें निषिद्ध साउनि जावें कां विहित आरें घ्यावें हें विषयाचे नि नावें नेणे झिजें ५५ जिनु
कें आउपजे दृष्टी तें तुलें ये विषयां विसारी मगनें स्य म्हित्रि पेवारी शिश्नोदरा ५६ तीर्थ अतीर्थ हे भाव नरकी नाहीं मनो लरव तृषा बोलें नृत्य सुख वांउनि पेरत
तें ५७ तयापि परि भवाग्रा: खाद्य जें तलणे निंद्य निंद्य नेनज्ञा वरें नैसंध्य ऐसा विबोध ५८ आणि स्त्रीजात जितकें तें वेंद्रियें सिवोल्रख जिये विषसोय
रिके मारर विवरू ५९ पै स्वार्थ नि उपकरे तयाविना म सोयरे देह संबंधनरे नियेजानी ६० मृत्यु चें आघवें विश्वरन्न अग्नी आघवें विशंधन तैसें जग १३
विश्व आपलें धन नामसजाना ६१ कृत्स्नवदेकस्मिन् ऐसें निविख सकळ जें एं विषयस्थिमानिलें केवळ तयाजाणें एक फळ देहभरण ६२

आकाश पतिनानीय जैसा सिंधुस्थिरकृपास तैसें कृत्य ज्ञान उदरा लागि तुमे ६३ अहेतुकं जें देहस्वंगना म आत्मा ईश्वर अशाषाण प्रतिमा पयापरती प्रमा ट
वोनेण ६५ अतत्त्वार्थवत् म्हणे प्रखलेनि शरीरें कडनिसी आत्मा जिसरे मां भोग लावयाजे कोणवेपे ६६ नाईश्वरपाहतां आहे तो भोगवी हें न्याय हो ये नरिनें देव
विसावे विकूनियां ६७ श्रमिन देखे लेयर नियामक जिहोनी जर नरिदेशिवरोगर उगकां अमती ६८ अल्पं च ऐसें निविपायें देवमानिजे नरि पाषाणमा
तु निनाणि तें आणि आत्मा तें म्हणि जे देहा तें ची ६९ येरें पाप पुण्यादिकें तें आघवें विकळ निवटिकें हिनमानी आग्निमुखें चरणेकाजें ७० जैसर्प म्हसुरा विना
जेथ इंद्रियें गोडी लाविती तें विसत्य हें मनाती फुणीनृप ७१ ननामस किंवकुनायेशी प्रथा वाद२ नीदेस्व ग्रीपार्थ धुंवारिते लिहूपा आकाशींजेवी ७२
कोरडा नावोन उपयोगा आथी गेला ताळा दाविमोउला भेदजैसा ७३ ताळा ऐसें निरिक्षूणासे कांन पुंस वे माणसें नेवुनल्या गळे जैसें सावरीचे ७४
नांनरिवालका वैमन कानस्करांघ्रीचिंधन अथवा गबलन अजेचे नियें ७५ तैसें जेंवापाले वोसाबदिस नग्नणें तयातें मी म्हणें तामस ज्ञान
७६ उदाहृतं मैं ही तानइया भाषा वोलिजे नाभावएसा जातें धाचा जैसा डोळावा ७७ बधिराचे नीट कान कां अपेयाना मपान तें
मैं अवइना वज्ञान तामसा नया ७८ हें असो कि नीवोलावें नरि ऐसें जे देखावें ज्ञानतें नोहेन माणावें डोळसनम ७९ श्लोकत्रय भावार्थ: ॥
वैनिद्रौ गुणी भरलें यथालक्षणीं ज्ञान आतें याक्रियें भाण राविलुतन ८० आतां याचिनिः प्रकारा लागोनियां धनुर्धरा प्रकाश हाती गोचरा कर्तया
क्रिया ८१ २२ उतरश्लोकत्रयचूर्णिका म्हणोनि कर्मपैंगा अनुसरले तिहीं भागां मोहरे न्याले यावीषा तोपजैसे ८२ नरित्तानत्र
पश्नां त्रिविधकर्मनें असे सात्विक तें ऐसे परियसं आधी ८३ श्लोकः नियतं संगरहितमरागद्वेषतः कृतं अफलप्रेप्सुना कर्म यत्तत्सात्विकमु
च्यते २३ टीका नियतं नरि स्वाधिकाराचेनि मार्गें आलें जैसा निलश्रागे प्रतिव्रतेच निपरिष्वंगें प्रियाचें जैसें ८४ सावळेया आ
गार्चेदन प्रमदाचे चनीअंजन तैसें अधिकार आश्रीमंडण नित्य पणें जें ८५ तें नित्यकर्म भलें होय ते निमित्तिकी मावाइलें सुवर्णा विनातउलें सौरम्यजैसें ८६

संगरहितं आणि शरीरप्राणाचीसंपत्ती वेंचुनि काव्याचीकरी पाखती परिस्तजीवनाची कां ती नपाहे माना ८७ अफलप्रेप्सुनाकर्म जैसें
सर्वस्वें कर्म अनुष्ठी परि फळ न स्परहष्टी उरिसिती क्रियाहष्टी वसिष्टी करी ८८ अरागइति आणि प्रियआलियां सुभावें आघवें संवत्सरें वेचेगाउवे
नंके तैसें सर्वसल्लसंगें करावें पारुषेलजरी ८९ नरिअकुरणाचे निगेदें देषानेंजीवीनबांधे जालेयावें निस्थानंदें फुंजोनेणे ९० ऐसेंसि पुराहहरि
या कर्म निपजे जें धुनंजया यत्तदिति जाणसात्विकहे नया गुणनामगा ९१ २३ चूर्णिका यथावरिराजमाचें लक्षणसांगिजेलसा
चें नकरीअवधानाचें वाणेपण ९२ श्लोकः यत्तु कामेप्सुना कर्म साहंकारेण वा पुनः क्रियते बहुलायासं तद्राजसमुदाहृतं २४ टीका १६
यत्तु कामेप्सुना नरिघरीमातापितरां धडबोली नाहीं संसरा येरूवी विश्वभरी आदरा मूर्ख जैसा ९३ कां अनुळसीसिंचणी साउ दुजेनिघाली वीतोड द्रा
क्षीचेया तरि बुडा दुधुसिवलाविजे ९४ कर्म नेत्रीनित्यनैमित्तिकें कर्म जियें आवश्यकें नयांसाविषईन शके वैसलाउठं ९५ येरां काम्यांचे तिनां
वें देहसर्वस्व आघवें वेचितांही ननमनवे बहुलेसें ९६ अगा देहकुटी वाढिलाहिजे तेथ मोल देतां नधापिजे पेरितां पुरे नम्हणिजे बीज जेवीं ज्ञाता ९७ कां नीप
रिसजालेया हाती लोहालागि सर्वसंपत्ती वेचकरितां येउन्नती साधकु जैसा ९८ तैसेनि फळदेखोनि फुडें पुनः काम्यकर्मदुवाडें करीपरि तें थोडें
केलेंही मानी ९९ तेणें फळकामुकें यथाविधिनेटकें काम्य कीजे जितकें क्रियाजात ६०० साहंकारेण वा आणि तयाही केलेयाचे नीं
डीडावीजे उरिचें कर्मीनामपाटाचें वानेसारी १ तैसा परि कर्मी हंकारु मग पिता अथवा गुरु तेंन मानी काळज्वरु आषध जैसा २ तैसा परि कर्मी हंकारु
मगपिता अथवा गुरु तेंनमानी अथवा ज्वरु औषध जैसा २ तैसेनि अहंकारें फळाभिलाषियें नरें कीजेगा आदरें जें जें कांहीं ३
क्रियते बहुलायासं परि तेंही करणें बहुवसा वुचघानिकरी साहसा जीवनापायकां जैसा कोल्हाटियाचा ४ एका कणालागि उदिर उपसे
आघवाडोंगर सेवाळालागिं ददुर समुद्र डहुळी ५ पैपिक्षिसपरतें नन्वाहिजे तहीं गारुडियें सर्प सिवाहिजे अर्जुना कायकरिजे एकांशिणा १४

चिगोडी। ६ हे असो पुरमाणुचे निलाभें पाताळ लंधिती वाळवें तैसें स्वर्गसुख लोभें शिणुवणें जें ७ तरिरिति ते काम्यकर्मसक्लेश जाण
वृषधराजस २४ चूर्णिका तरि अज्ञाना चिन्हपरिस तामसाचें ८ तरि तें तामसकर्म जें निंदेचें कोरुधाम निषिद्धाचें जन्म सत्पजेणें ९
श्लोकः अनुबंधं क्षयं हिंसामनपेक्ष्य च पौरुषं मोहादारभ्यते कर्म यत्तत्तामसमुदाहृतं २५ टीका १६ अनुबंधं जें निपजविल्यापा
ठी कांहीं विफळ न दिसे दृष्टी रेखाकाढिलेयां पोटीं तोयाचा जेवीं १० नातरि कांजी घुसळिलेया कां राखे वोडकू किलिया कांहीं न दिसेगा वेंचिलियां वा
कुंचा घुरणा ११ नातरि सिउपणीलियां भूस विधिलेयां आकाश नानामाडिलेयापाश वागुरेचा १२ हे आघवेंचि जैसें वांझ होउनियां नाश जें केलेयांपा
ठीं तैसें वायांचि जायें १३ क्षयं पृथ्वीतरी देहायें कुडे धनआरतीयेपडे तें कर्म निपजवितां मोडे जगाचें सुख १४ जैसा कमळवनीं पाश का
टिलियां कांटस आपणा क्षिजे ना ना कमळाकरी १५ हिंसा कां आपणआंगें जळे आणि नागवे जगाचे डोळे पतंगें जैसा मेळे दीपासवें १६
तैसें सर्वस्व वायां जावो वरि स्वदेहाशिणवोधावो परि पुढिलांअपाय निपजे जेणें १७ मक्षिका आपणयाते गिळवी परि पुढिलांते वांती शिणवी तैतें करसमल
आठवी आचरणीं १८ अनपेक्षेति परितें हीं करावया दोषें मजसामर्थ्य असे कीं नाहीं हें नसे नेणताकरी १९ केवढा माझा उपाय कु
मितांकोणप्रत्याय केलेयांहीआय कारयेथ २० मोहादिति इपेनाणि वेवीमायें अविवेकाचेनिपायें प्रसवितयांसोये सांडोपकर्मी २१ आ
पलावसोडाजाळुनि जिसां ऐसा वळकी कांस्यमर्यादागिळुनी सिंधुउठी २२ मगतेणें बहुधाथोडें नपाहे मार्गीपुढें मार्गामार्ग एकवटे करितचाले २३
तरिति तेंत्रीकृत्याकृत्यस्यरुकहीत आपपरनुरविन कर्महोय तें निश्चित तामसजाण २४ श्लोकत्रयाभिप्रायः एतैस्त्रिगुणात्रयभिन्ना कर्मा
शिणार्जुना हेंकेलीविवंचना नपफलासी २५ २५ उत्तरश्लोकत्रयचूर्णिका आतांययाविकर्माभजनां कर्मभिमानिपाकर्त्ता नो

जीवहीतें त्रिविध्यना पानलास्रसे २६ चतुराश्रमवुड्यें एकपुरुषचतुर्द्धा दिसे कर्तेयांत्रिविध्यनेंसें कर्मभेदें २७ परियेपांही आंत सात्विकतूंप्रस्तुत सांगे
नरतंचित आकर्णीतूं २८ श्लोकः मुक्तसंगोनहंवादी धृत्युत्साहसमन्वितः सिद्ध्यसिद्ध्योर्निर्विकारः कर्त्तासात्विकउच्यते २६ टीका १८
मुक्तसंगः तरिफळोद्देशें सांडिलिया वाढती जैविसुरलिया आम्रवृक्षकांचंदनाचिया बावनया २९ कांतफळनाहीसार्थका जेशियानागलतिकां तेशिया
करीनित्यादिका क्रियाजोकां ३० परिफळशून्यता नाहीतथा विफळिता पेफळाशीसिपुरुस्कता फळेकाउझी ३१ अनहंवादी आणिक्आदरेंकरी बहुत
सें परिकर्तामीहें नुमसे वृर्षाकाळिचें जैसें मेघदूत ३२ मेवीसिपरमात्मयालिंगा समर्पावेयाजोगा कर्मकलापपैंगा निपजवीतो ३३ तयाकाळांतें कुळघ
णें देशशुद्धिहनुसाधणें काशास्त्राचावातीपाहणें क्रियानिर्णय ३४ ध्रुतीति वृत्तिकरणांएकवटा मिततायोनेंदरोंफळा नियमाच्यासांरवळा वाहे
सदा ३५ हानिरोधसाहावयालागी धैर्यासियातांगाचागी चित्तवरी जितीयांगीं वाहेजोकां ३६ आणिआत्मयासियाआवडी कर्मकरितांवरीपडी दे
हस्करवासीपुरवडी येतेंनव्हेहे ३७ ऐसानिद्राउडावे स्कधानवाणवे सुरवाउनपावे आगचागवो तंवतंतअधिकाधिक अम्लाइधरीआगळिक
सुवर्णजेसेंपुढीनुकतुटलेयां ३९ तरिआवडीआथीसाच तरिजीवितहीसलंच अग्नीघालितां रोमांच देखिलाजनीमतिये ४० मांआत्मयाएव
ढियाप्रिया वाळूभेलाजोधनंजया देहहीछेदितांतया छेदनवाटे ४१ सुणीनिविषयसुरवाइतुटे जंवजंवदेहहें आटे तंवतंवआनंदुदुणावटे कर्मीतया
४२ सिध्यसिद्ध्योरिति ऐसेंजोकर्मकरी आणिकोणीएकिअवसरी तेंगोकुंजावरी वाहेजरी ४३ तरिमोडेनोगाडा तोआपणपेंयानसमानीअवध
ड तैसा ागळलेनिथोकडा नोहेजोगा ४४ नातरिआरंभिलें अव्यंगसिद्धा गेलें तरितेहीजिंतलें मिरउंनेणें ४५ इयारवुणाकर्मकरितां
देखिजेजोपंडुसुता कर्तेति तयातेंसणिजेतत्वता सात्विककर्ता ४६ २६ चूर्णिका आता राजसाकर्तेया वोळखणहेधनं

जया जेंअभिलाषाजगातिया उमेठाजो ४७ श्लोकः रागीकर्मफलप्रेप्सुर्लुब्धोहिंसात्मकोऽशुचिः हर्षशोकान्वितः कर्त्ताराजसःपरिकीर्तितः २७
टीका १२ रागी जैसागांविचेंपाकसमळां उकरडांयेकोवचा कातमशानीअमंगळां आवुधेपांचा ४८ तियापरीजोअशेषा हर्षाचिया
अभिलाषा पापमस्साकणियारोषा घरआला ४९ कर्मीति सतोनिफळाचाग देखेंजिपआशलुग तियेकर्मीवाग रोहोमांडी ५०
५० उत्पन्नतयालियेंजोडी उपरवोनेदीकवडी सततसतकुतवंडी जीवाचीकरी ५१ लुब्धः कृपणचिंतीठेवाआपला तैसाइसुपराविया
माव्या बकजैसारखुनला मासेयांपाशी ५२ हिंसात्मकः आणिगोवीगेलियांजवळी भगटलेयाआगकाळी फळेभीतरिपाचीबोरांतुजे
शी ५३ तैसामनवाचाकायें भलतेयादुःखदेतनाये स्वार्थसाधितानपाहे माडोंपुढे ५४ अशुचिः तेवींसिआंगीकर्मी आचरतांहो
येसम्ये तुनिषेमनोधर्मी अशेरकु ५५ कुत्कालियाफळा भीतरीमाजवाहेरिमेळा तैसासवाह्यउवचा अशितेजो ५६ हर्षः आ
णिकर्मजातकुलेयी फळलाहेतरिधनंजया तरिहर्षजगायया वाकुलियाहावी ५७ शोकान्वितः अपवानेंआरंभिले हीनफळहोयवेळे
तरिशोकेंतेणजाळे धिःकारुलागे ५८ कर्तेति कर्माराहाटीएसी जयातेंहोतीदेखसी तोनिमाणचिअझ्हीशी राजसकर्ता ५९
चूर्णिका आतायपापातेयर जोकुकर्माचाआ गर तोहीकरुंगोचर तामसकर्ता ६० श्लोकः अयुक्तःप्राकृतःस्तब्धःशठोनैष्कृतिको
ऽलसः विषादीदीर्घसूत्रीचकर्त्तातामसउच्यते २८ टीका २७ अयुक्तः तरिसिंळुगळलेयाकैसें पुढीलजळतऐसें हेंनेणोनेचिडताशें
जियापरी ६१ पेंजाळेंमियानिरवटे नेणिजेकैसेंप्राणीनिवटे कानुजाणिजेकाळकूटें आपलेकेलें ६२ तैसापुढिलांआप या घातकरीधनंजया
आदरीवोरवटिया क्रियाजोकां ६३ तियाकरितांहीचेष्टी कायमालहेतसाभाची वळ्याचापुवाहारची चेष्टजैसी ६४ पैंकरणायुआणि
तया मेच्छुनाहीतयाधनंजया तोपाहोनिपिसेया आपरंची ६५ प्राकृतः आणिइंद्रियांचेंमिले उगेनिरास्वेतोमाळें बैलांतवनेंल पोष
णेंजेसें ६६ हास्यारुदनावेच तेणतांआदरीवाच राहटेंअलसेंच तियापरी ६७ जोप्रकृतीआतळेपणें करणःकल्यासारनेणे पुरोंकेरें

ज्ञा॰ अ॰ १८
२०३

धालेपणें उकरडांजैसा ६८ सत्वः लणोनिमान्याचेनिनांवें ईश्वरातेंही पविनरवाधवे सत्वपणेंतमनुते पर्वताशी ६९ गुणः आणि
मृनजयाचेंका र थी राहटी फुगीफांचोरली दृष्टिकारतेंवोली पणपारणेची ७० किंवहुनाकपटाचें देहवकुलसनूपाचें तेंजीणेजुंवाराचें टीटघर ७१
नहेतयाचाप्रादुर्भाव तोषठभिल्लाचागांव लणोनिनुपेक्षावं तयाचाय ७२ नैष्कृतिकः मगआणिकांचेनिकृंकुलें विरुद्धहोयहृदयासीआलें जैसें
अपेयपयामिनलें लवणाकरी ७३ कांहीं विरुद्धदोपायाप्पुढां कृशानुलाअग्नीआन नेचिह्मणीधडधडित अग्निहोत्र ७४ नानासुरभिअंगी मढी
जालेयांशरीरीपेटीं होउवातीकिरीटी मत्तविजेवी ७५ तेंसपुदिलाचें बरवें जयाचाभीतुरपावे आणिविरुद्धसिंच्यापरे होतंनिलागे ७६ गुण
घेदेदोष अमृताचेंकरीविष दुधपाजिल्लियांदेरत आयनैसा ७७ अलसः आणिऐहिकीजियावें जेंपरत्रासावायाचें तेंउचितकृत्यपूर्वें अ
वसरीजिये ७८ तेंक्षणतया आंपेत्री निद्रापेतविखाणेशी ठोहङेचापिंजेत्री विरावनोटे ७९ पैंदाससपाउसा वेउनिउसवेलायसा उठसावे ८० तैसाक
ल्याणकाचपावें तेंसामसाआवुसरवाये नानाप्रमारीनतिहोय तोलणोनैसें ८१ विषादी तेंवी विसागराचापोटीं जवेअरसआ जिंदी तेसाविषाद
वाहेंगांठी जीवाचिये ८२ लेंडोरसआगीधूमावयी काँअपानाआणिदुर्गंधी तेंसाजीविताचधी विषादें केला ८३ दीर्घसूत्री आणिकल्पान्तेंयुगाआ
पार। वृगवाढाजोवीरा सृत्रधरीव्यापारा अभिलाषाची ८४ अगान गाहीपरती सृतवनाचाहे पेंविन्नी करितांविषईहानी तणहीनलागे ८५ कर्तेति
ऐसाजोलोकांआन पाहपापप्रस्तनोमूर्त देखितेंनोभअवरवा। तामसकर्ता ८६ एवंकर्मकर्ताज्ञान यथाविहीतचेंत्रैविध्यचिन्ह दावविलेंविषदतुजसजन च
कृविती ८७ कर्ता त्रैविध्यतज्ञातुरपित्रैविध्यमुक्तं कर्मत्रैविध्यमतेपुसारपित्रैविध्यमुक्तं बुद्धेस्त्रैविध्यनक्करणस्यापुक्तं भविष्यति इहांनीबुद्धेधृतेश्चा
पित्रैविध्यंप्रतिजानीते श्लोकः ४ बुद्धेर्भेदं आतांअविद्येचागावीं मोहाचीवृदनिमवी संदेहाचीआधवी लेवनीलेणी ८८ आ १६
त्मानिश्चयाचीवरव॥ ४ बुद्धेर्भेदं धृतेश्चैवगुणतस्त्रिविधंश्रृणु प्रोच्यमानमशेषेण पृथक्त्वेन धनंजय २९४ टीका ६ आत्मानिश्चयाचीवर
व जियेंआरिसांपाहेसावयव तियेबुद्धीचीधांव त्रिधाअसे ८९ गुणतः त्रिविधंश्रृणु अगासात्विकादिगुणींइहीं कारणकतिहीं

वाईं नक्रीजेसियेपृथाहीं जगामाजी ९० अभिनवसतांपोरी कवुणकाष्टअनेकीरीदीसृष्टी तेंसेंनेकें चेहरूपकोटी त्रैविध्यनेंनोहे ९१ लणोनिगुणीहीं
गुणीं बुद्धिकेलीत्रिगुणी धृतेश्चैव धृतीशिहीचारणी तेंशीत्रिअसे ९२ प्रोच्यमानमिति तेंचिएकैकेगळाउं यथाविशीअचंकूलें सां
गिजेलतपाथिलें भेदलेपणें। ९३ २९ श्लणिका तरिबुद्धिधृतीचेया रोहींमाजिधनंजया आधींतंप्रबुद्धिचेया भेदाशिकरू ९४ श्लोकः
प्रवृत्तिंचनिवृत्तिंचकार्याकार्येभयाभये बंधंमोक्षंचयावेत्तीबुद्धिःसापार्थसात्विकी ३० टीका २९ तरिअनमामध्यमाआणिनिःकृष्टा संसाराशिगा
सुभरा प्राणियांयेतियावाया तिन्हीअसती ९५ जेंकरणीयकाम्यनिषिद्ध तेंहेमार्गतिन्हीप्रसिद्ध संसारभयबंध जीवायया ९६ प्रवृत्तिंच लणो
नियधिकारेंमानिलें जेंविधीतेंनिवोधेंआलें तेंचिएकयेथभलें। नित्यकर्म ९७ कार्यं तेंचिआत्मप्राप्तिफळ दृष्टीसूनिकैवळ कीजेकांजेसेंजल से
विजेताहाने ९८ पैंवृवैनितेकर्म अभयमेवच साईजन्मभयविषम करूनिदेसुगम मोक्षसिद्धी ९९ ४ मोक्षंचेति तेथनोकुद्धीऐसा व
चीवांधेभरवसा मोक्षवविलाजेमा जोडेलयेथ १ अपभावः ४ ऐसेंकर्मकरीलोभला संसारभयेंसांडिला करणीपलेआला मुमुक्षुभाग १०० ४
लणोनिनिवृत्तिविसांरची सूनिप्रवृत्तिनची रपेकर्मीबुडकुचा पाचीकीना २ तपार्ताउदकेंजीणें कांप्रदीपडियेयापुढणें अंधकूपांतकिरणें सूर्याचेनी ३
नानापथ्येंसीऔषधलाहे तरिरोगेंदाटलाहीजिये कांमीनाजिव्हाचा होयेजवाचाजरी ४ तरितृषानीविना नाहींजैसेंअन्यथा तेंसेंकर्मीदृष्टिवर्तनां जोडेनिमो
स ५ हेंकरणीयजयाकडे तेंसानआथीवासरें निवृत्तिंच आणिअकरणीयहेंकूडे ऐसेंजाणे ६ अकार्यं जेंतियेंकाम्यादिकें संसा
रभयदायकें अकृत्यपणीचेंआंबुते पडिलेंजया ७ तियेकर्मीत्रिकार्यी भयंच जन्ममरणसभयीं प्रवृत्तिपत्ववीपायीं मागिलेची ८ पैंत्र
डीमाजिनरिघवे अथवीनलधवे धगधगीतनागवे शच्चजेवी ९ कांचियाणधुधुवान रैसवोनिनपसरवेहात नवुत्तेरुसोपे १० आंतआघ्रानिये ९ तें
सेंकर्मअकरणीय देखोनिमहाभय उपजेनिःसंदेह बुद्धीजिये ११ बंधं वाढिलेंराधुनिविषें तेथआणिजेमृत्यु ओळखुके तेवितनिषिद्धीकांदेखे वं
धातेंजो १२ यावेत्ति मगवंधभयभरिता नियनिषिद्धीमाजी विनियोगजाणेनिरुती कर्माचिये १३ ऐसेनिकार्याकार्यविवेकी जेप्र

गी॰ अ॰ १८
२०४

इतिनिष्टतिमापकी रवराकुठापुरवी जियापरी १४ बुद्धीरिति तेशीकृत्यकृत्यशुद्धी बुसेजेनिरवधी सात्विकम्हणिजेबुद्धी तेजाण १५ श्लोकः
यथाधर्ममधर्मंचकार्यंचाकार्यमेवच अयथावत्प्रजानातिबुद्धिःसापार्थराजसी ३१ टीका ६ यथेति आणिबकाचागांवी घेपेक्षीरनीरसकळवीं कां
अहोरात्राचीगोवी अंधनेरो १६ तेवीइयेंकार्याकार्यें धर्माधर्मरूपेंजियें अपृथावृदिति तियेंनचोजवितांजाये जाणतीजेकां १७ पुष्या
चामकरंदफावे तोंकीकाष्ठेंकोरूंधावें परिभ्रमरपणानुके अक्षांतांजेवी १८ अथानेत्रांविणमोतियें पाहतांपाउपिवेदिपायें नमिवेणानेंआहे ठेविलें ६
तेथ १९ तैसेंअकरणीयअवश्यें तोउवेनरीजिठोर यदुवीजाणएकवटें दोन्हीजेकां २० बुद्धिरिति तेबुद्धिवारविषइं जाणायेपराजसी असनटाकि
हाजेत्री मांदियेवरी २१ श्लोकः अधर्मंधर्ममितियामन्यतेतमसावृता सर्वार्थान्विपरीतांश्चबुद्धिःसापार्थतामसी ३२ टीका ७ अधर्मेति
ति आणिराजाजियावाटाजाये तेचोरांअउव्हाये कांराक्षसांदिवसपाहे रात्रिहोउनी २२ नानाविधानविनिदेवां होयकोवसयाचाउरवा असतेंआप
णपेंतेंजीवा नास्तिजालें २३ तैसेंधर्मजातजितकें जियेबुद्धीशिपारिकें मग्यतेंअटकें तेंमेंचिबुझे २४ सर्वेति हेआवघेचिजेअर्थ तेकरूनि
घालीअनर्थ गुणतेतेव्यवस्थित दोषविसाती २५ किंबहुनाश्रुतिजाने प्रतिष्ठुनिकेलेंसरतें तेबुलेंहीउपरतें जाणेजेबुद्धी २६ तेकोणानेंहीनपुसतां तामसीजाणावीपं
डुसुता निशीकारध्धर्मार्थी करावीमत्य २७ एवंबुद्धीचेभेद तिन्हीजुजविजाद सांगीतलेस्वबोध कुसुदचंद्र २८ ३२ चूर्णिका आतांयया त्रिबुद्धिहती
निष्टंकिलाकर्मजाती रवांदमाडिजेधृती त्रिविधाजया २९ जियेवेहीविभाग तिन्हीयथालिंग सांगेननरिचाग अवधानदेई ३० श्लोकः धृत्यायया धारयतेम
नःप्राणेंद्रियक्रियाः योगेनाव्यभिचारिण्याधृतिःसापार्थसात्विकी ३३ टीका १२ धृत्यायया तरिउदयल्यादिनकर चोरियेशिधोके अधकार कां
राजाज्ञाव्यवहार कुठवीजेवी ३१ नानापवनाचासोट वाजिनलेयानीट आगेंजीवाभाट सांडितीमेघ कांअगस्तीचेनिदर्शनें सिंधुघेउनीगातीमौनें चंद्रोदयीकमळवं १७
नें मिवीजती ३३ नतुधृतिर्नामकाचित्मनोवृत्तिःतस्याःसूर्यादिसाम्यंमनआदीनांवलिष्ठानांअंधकारादिसाम्यंकथमितिपूर्वदृष्टांताननामरवारस्यद्योतयि

तुहें असोरत्नुन्काहष्टांतानुरमाहचरणेति हेंअसोचरणजनूलिखा मत्तमुखनवेविजारवाला गर्जोनिपुढेंजाला सिंहजरी ३४ तैसाजोधीर
वृत्तिस्थियाअंतर मनादिकेंव्यापार ठाकिजीतुमा ३५ इंद्रियक्रियाः इंद्रियाविषयांचीगांठी आपसयाखुटतीकिरीटी मुनमायेंन्युपोटी
रिघतीदाही ३६ प्राणः अधोर्ध्वपुढेंकाढी प्राणनवांचीपेंडी बांधोनिघालीतुडी मध्यमेमाजी ३७ मनः मनसंकल्पविकल्पाचिंखुग
डें तेसांडुनिममतुघेडें बुद्धीमागिलीकडे उगेंचिबैसे ३८ धारयते ऐसेंधैर्यराजेंनेणें मनप्राणकरणें स्वचेष्टाचीसवेनें साडवीजती ३९
योगेन मनअवघीचुसडी ध्यानाचीभीतरिखामदी संकोचिजती निरवुडी योगास्थिया ४० अव्यभिचारिण्या जियेंपरमात्मया
चक्रवर्ती उगाणतीजेवहाती तवलाचतेघनाधृती धरिजतीजिया ४१ धृतिरिति. तेगाधृतियेपें सात्विकहेंनिरुतें बोलवअर्जुनातें श्रीकांतस
ण ४२ श्लोकः यथातुधर्मकामार्थान्धृत्याधारयतेर्जुन प्रसंगेनफलाकांक्षीधृतिःसापार्थराजसी ३४ टीका ४ यथेति
आपणहोतनिथारी स्वर्गसंसाराचाराहीघरी तारेजोपोटभरी त्रिवर्गेपाये ४३ तोमनोरथाचासागरी धर्मार्थकामाचानरीवरी जेणेंधैर्यबळेंकरी
क्रियावणिज ४४ प्रसंगेनेति जेकर्मसांडवलखवे त्याचीचोगुणीयेतीवाढिपाहे येवंदेसाहसचाहे जियाधृती ४५ तेगाधृतिराजस पार्थये
थपुसिस ३४ चूर्णिका आतांआइकतामस तिसरीजेकां ४६ श्लोकः ययास्वप्नंभयंशोकंविषादंमदमेवच नविमुंचतिदुर्मेधा
धृतिःसापार्थतामसी ३५ टीका १८ यया तरिसर्वाधमथ्रेणें जयानेंकारूपायेणें तोकोळिसाकाळेपणें घडलाजेसा ४७
अहोप्राकृतेनआणिहीन तयाहीकीगुणाचामान परितम्हणिजेपुण्यजन राक्षसकार ४८ कांग्रहामाजिदंगळ तयातेंम्हणिजेमंगळ तेसातमींधुसाउ
गुणाशहा ४९ तोसर्वदोषांचाकसोटा तमसिकामठनिस्तुपाटा तभारच्याआगवरा जयानराचा ५० स्वप्नं तोआलस्यसनिकारवे म्हणोनिनि
द्रेतेंकहीनमुके पापेंपोषिलांडुःखें नसंडिजेतेसा ५१ भयं आणिदेहधनाचियेआवडी सराभयतयातेंनसंडी क्षिसंबोनत्राकेधोंडि कोणिएय

गी॰ अ॰ १८
२०५

पुराणेनेत्री ५२ श्लोकः आणिपदार्थजातीं स्नेहो बांधे स्मरणो नित्रोगे काळवो केलें नशाकेपापजांतों ह्रजप्रौनी ५३ विषादः आणित्र
संतोषजीवित्री धरूनिवेखाअहर्निशी स्मरणोनिमेत्रनयान्ही विषादेंकेलें ५४ स्मरणानेंनुसंडीगंधी कांअपथ्यशीळाव्याधी नेशीकेलीमरणावधी विषा
देंनया ५५ मदमेवच आणिवयसाविनकाम यथाचावाटवासंभ्रम स्मरणेनिमदेंआश्रम बांधलानो ५६ अग्निनेंनसंडीताप मलानेंजाति
चासर्प कांनगाचा वैरीवासिप अरवडवाहे ५७ नांजशिरीरानेंकाव नविसंबेकाणीवेच नेसाच्यापी अरचे नामसीमद ५८ नेति
एवंपांचहली निदादिक नामसाचागंदरव जियाश्नीदोष धृमिलेच्याषी ५९ नियुगाछुत्तिनावें नामसीरोसेंजाणावें स्मणिनलेंनेणोदेवें जगाचेनी ६०
श्लोकत्रयभावः एवंत्रिविधजेबुद्धि कीजेकर्मी निश्चयन्याषी नोष्टनीजियासिद्धी नेदजोयेप ६१ सूर्येमार्गगोचरहोये आणिजोचालनीकीरणोथ परिवाळसों
नेंज्याहे मार्गेविकी ६२ नेवी बुद्धिकमनिंदावी नेंकरणसामग्रीनिपजवी नरिनिपजावयाहोआवी धीरनाजूवी ६३ नेहेणाउ तुजमनी साशीनली
त्रिविधष्टनी यथाकर्मत्रयेंनिष्पत्ती नालियांमग ६४ ३५ चूर्णिका येथुफळएकनिपजे सुरवजयानेंस्मणिजे नहीत्रिविधजाणिजे कर्मवशें ६५
नरिफळरूपनेंसुरव त्रिगुणीभेदलेंदेख विवंचआनंदेख चोरवीबोलो ६६ परिचोरवीनंकेशासांगे पेंघेवोंजानावोलबगें कर्णिचिदिखागे हस्ताचामव ६७ स्मणो
निजयाचेनिस्त्रढेरें अवधानहीहोयवाहिरें नेणेंआदकत्रंतरें जीवाचेनिजोवें ६८ स्मेंस्मणोनिदेव त्रिविधसुरवाचामस्ताव मांडिलाजो निर्वाह निरूपिनसे ६९
स्मणेसुरवत्रयस्मशा सांगोंस्मणोनिभूनिवा बोलिलीनेभास्ता एकआनां ७० श्लोकः सुरवंनिवदानींत्रिविधंशृणुमेभरनर्षभ अभ्यासाद्रमनेयत्र
दुःखांनंचनिगच्छति ३६ टीका ५ सुरवमिति स्मणेसुरवत्रयस्मंवा सांगोंस्मणोनिभूनिवा बोलिलीनेभास्ता एकआनां ७० नरिसुरव
नेंगारकिंराटी शविजेलस्नुजदृष्टी जेंआत्मयाचीभेटी जीवाशिहोये ७१ अभ्यासादिति परिमात्रेचेनिमापें दिव्योषधजेसेंघेपे कांकथिल्याचेंकीजेतपें रसभा
वनी ७२ नानारुवणांचेंजव होवयादोनिच्यारीवेळ देउनिसांडिजनीदाय नोयाचेंजेवी ७३ नेविजालेनिसुरवलेशें जीवभावीलयअभ्यासें दुःखा

१८

Dr. BHAU DAJI MEMORIAL

नंचेगि जीवपणाचेंनाशो दुःखजेथ ७४ ३६ चूर्णिका नेंयेथआत्मसुरव जालेंअसेत्रिगुणात्मक नेंहीसांगोंएक रूपआवां ७५ श्लोकः
यत्तदग्रेविषमिवपरिणामेमृतोपमं तत्सुरवंसात्विकंप्रोक्तमात्मबुद्धिप्रसादजं ३७ टीका १६ यत्तदिति नरिचंदनाचेंबुड सर्पीजैसेंहुवा
उ कांनिधानाचेंनोंउ विवशियाजेवी ७६ अगास्वर्गिचेंगोमटें अउवयागसंकटें कांवाळपणोदासेदें आसकाळे ७७ हुंमोहीयाचियेसिद्धी अ
वघूडधूमच्याधी नानरिअौषधी जिव्हेचागोड ७८ तियापरीपाउवा जियासुरवाचारिगावा विषमनयामेळावा यमदमाचा ७९ देनसर्वस्नेहामिळी अ
ग्निरोसेंवैराग्यपठवी स्वर्गसंसाराकांटी कादिनिये ८० विवेकश्रवणेंखरपुसें जेथव्रताचरणोंकर्कशें करितांनाशीभाकसे बुध्यादिकांचे ८१ सुषुम्नेचेनि
नोंडें गिळिजेप्राणापानाचेनिधोंडें कोहणियेवडिलेंयेचंदें भारीजेथ ८२ नेसारसांजेसेंविघुडतां होयवत्सचाहाडूनिकांदितां नानरिभरणादवडितां भाणेया
वरुनी ८३ पैंमायपुढेंदोनिबाळक कांठेनेतारकुळेनें एक होयकावदक नुदतांमीना ८४ ऐसेंविषयांचेंघर इंद्रियांसांडितां थोर सुगांतुहोयनेविकार धै
रितीशांती ८५ ऐसाजयासुरवाचा आरंभ दावीकाविदयाचासोष परिणामेंअमृतोपम मगसीरा बिलाभ अमृताचाजैसा ८६ पीहि
लेंवैराग्यगरळा धैर्यत्रीधुवोउवीगळा नरितानामृनेंसोहळा पाहेजिये ८७ पैंअभिनेंहीकोपेंऐसे द्राक्षांचेंअम्लत्वअसे नेंपरिपाकींकांजैसें माधुर्यपावे ८८
आत्मबुद्धिप्रसादजं नेंवैराग्यादिकनेंसे पिकलियांआत्मप्रकाशें मगवैराग्यपणानाशो अविद्याजान ८९ नेव्हांसागरीगंगाजैसी आत्मामिनलि
यांबुद्धिनेसी अद्वयानंदाचीआपैती रवाणिउघडे ९० ऐसेंस्वानुभवविश्रामें वैराग्यमूळजेंपरिणामे नदिति नेंसात्विकयेणोंनामें बोलिजेसुरव
९१ श्लोकः विषयेंद्रियसंयोगाद्यत्तदग्रेमृतोपमं परिणामेविषमिवतत्सुरवंराजसंस्मृतं ३८ टीका १२ विषयेति आणिविषये
द्रिया मेळहोतांधनंजया जेंसुरवजायउपजिया सांउनिरोन्हीं ९२ अधिकारियामिघनांगावें होयजेंसाउत्साह कांऋणावरिविवाह विस्तारिनां ९३
नानारोगीजिव्हेपात्री रंभाफळेंवाकेरेवी कांवचनागाचीजेवी मधुरतापहिली ९४ पहिलेंसंवचोरांचेंमैत्र हाटभेटीचेंकळत्र कांळाघवियाचें विचित्र

गी० अ० १८
२०६

किनोरें जैसे ९५ तैसें विषयेंद्रियें दरवी जें सुख जीवातें पोषी परिणामें विषमिव मग वपुर्दे सखडकी हंस जैसा ९६ तैसी जोंवरी आयवी आटे
जी विलाचा गुप फिटे त्यासुक्तमाचेया ही सुटे धर्माची ग्रंथी ९७ आणि भोगिलें जें कांहीं तें स्वप्नींसें होयना ही मग हानिचा ठिघोई खोलावें तरे ९८
ऐसें अपाहिजे सुख गुहिकीं परिणामें दुःख परत्री तरि विष होऊनि परते ९९ जें इंद्रियां जाळाचिया दिधलिया धर्मचा मळा चाडुनि भोगी सोहळा विषयांचा
जेथ ८०० तेथ पापें तेणें ध्याली यांव निपे नरकी देती गांव तेणें सुखें हें अपाय परत्रीं जैसा १ पैं नामें विषम धुरें परिमाके मिच्छ नीसवरे जें आरोगीं उरे तें
अंतीं करू २ तरि हि पार्था तें सुख साचें वृधिलें आहे रजाचें म्हणोनि तूं शिवे न याचें अंग कांहीं ३ श्लोकः यदग्रे चानुबन्धे च सुखं मोहनमा
त्मनः निद्रालस्यप्रमादोत्थं तत्तामसमुदाहृतं ३९ यदिति आणि अपेयाचेनि पानें अखाद्याचेनि भोजनें स्वैरस्त्री संनिधानें होय जें सुख ४
कां पुरिलाचे निमारे कां परस्वापहारें जें सुख आवर्तें भाटाचा बोली ५ निद्रेति जें आलस्य परिपोषिजे निद्रेमाजि देखिजे जयाचें आद्यंतीं भुलिजे
आपुली वाट ६ तदिति तें गा सुख पार्था तामस जाण सर्वथा हें बहु न सांगों जे कथा असंभाव्य ७ ऐसें कर्म भेदें मुलें फळ सुख वि
धा जालें तें हें यथागमें केलें गोचर तुज ८ तें कर्ता कर्म फळ हे त्रिपुटी एकि केवळ वांचुनि कांहीं निनोहे सूक्ष्म स्थूळ उपेक्षे ९ श्लोकः न तदस्ति पृ
थिव्यां वा दिवि देवेषु वा पुनः सत्त्वं प्रकृतिजैर्मुक्तं यदेभिः स्यात्त्रिभिर्गुणैः ४० टीका सत्वमिति आणि हे मंव त्रिपुटी तिहीं गुणीं
इहीं किरीटी गुंतली आहे पटी तांतुवी जैसी १० केंचाली मेविरणकांवच्या कां मानिये विण मोटच्या कां जळे विण कल्लोळाच्या होणें आहे ११
म्हणोनि प्रकृतिवाली कीं नवाधिजे सत्त्वादिकीं न तदिति तें आणि स्वर्गी नाम मृत्युलोकीं आथी वस्तु १२
तैसें न हो निर्गुणाचें सृष्टिवा रचनारचें ऐसें नाहीं गा सुर्वें प्राणिजात १३ यपालागि हें सकळ तिहीं गुणांचें कैवळ घडिलें आहे निखिळ ऐसें जा
ण १४ देवत्रिति गुणीं देवां त्रेला विली लोकीं त्रिपुटी पडिली चूर्णिका चतुर्वर्णा घातली भिनानी उठिगें १५ १

ननु च यद्येवं सर्वमपि क्रियाकारकफलादिकं प्राणिजातं त्रिगुणात्मकमेव कथं तर्हि अस्य मोक्षः इत्यपेक्षायां स्वस्वाधिकारविहितैः कर्मभिः परमेश्वराराधना
त्तत्प्रसादलब्धज्ञानेनेत्येवं गीतासारं संगृह्य तृतीयाध्यायोक्तं मर्यादितं विस्तुमकरणं चेपरंतमारभतेत्यष्टभिः श्लोकः ब्राह्मणक्षत्रियविशां
शूद्राणां च परंतप कर्माणि प्रविभक्तानि स्वभावप्रभवैर्गुणैः ४१ टीका १४ ब्राह्मणेति तेथ्याही वर्ण पुससी तरि कवण त
रि जे ब्राह्मण धुरेचे का १६ येर क्षत्रिय वैश्य दोन्ही तेही ब्राह्मणतें मानिजे मानी जे ते वैदिक विधानी योग्य ब्राह्मणीं निया १७ चौथा तो शूद्र धनंजया
वेदी लाग नाहीं तया तरि वृत्ति वर्णत्रया आधीन तयाची १८ तया वृत्तीचेया जवळिका वर्णत्रया ब्राह्मणादिकां अहो शूद्रही देखा चौथा जाला १९ जैसा पु
ष्पाचेनि सांगातें तांतु तुरे वीजेश्रीमंतें तैसें द्विजसंगें शूद्रातें स्वीकारी श्रुती २० ऐसी हे गा पार्था हे चतुर्वर्ण व्यवस्था कर्माणीति आतां करुक
र्म पृथा पणाचें रूप २१ जिहीं तें वर्ण च्यारी जन्ममृत्युचि पेंठा तरी सुकोनियां ईश्वरी पैठे होती २२ जिहीं आत्मप्रकृतिचे र्ह्ही गुणीं सत्त्वादिकीं तिहीं
कर्में चौघां चोंही गोरें वांटिली वर्णां २३ जैसे बापें जोडिलें लेकां वांटिलें स्वयें मार्ग पांथिकां नाना व्यापार सेवकां स्वामिनें जैसें २४ स्वभावइति
तैसी प्रकृतिचा गुणीं तयाकर्माची केली वांटणी कैली आहे वर्णीं चहूं पेहीं २५ येथ सत्वें आपणच्या आंगीं समान निमान विभागी दोघे केले निपजी ब्राह्मण
क्षत्री २६ आणि रजपरिसात्विक तेथ गेलिलें वैश्य लोक रजतमीं पृथक तेथ शूद्र जेणा २७ ऐसा एका चि प्राणिवृंदा भेद चतुर्वर्णधा गुणीं दहीं प्रबुद्धा केला जा
ण २८ मग आपुलें ठेविलें जैसें आपणे दीपें दिसे गुणभिन्न कर्म तैसें शास्त्रदृष्टी २९ ४१ चूर्णिका आतां तें विकोणकोण वर्णविहिताचें उक्षण
हें सांगों एकश्रवण सौभाग्यनिधी ३० श्लोकः शमो दमस्तपः शौचं क्षान्तिरार्जवमेव च ज्ञानं विज्ञानमास्तिक्यं ब्रह्मकर्म स्वभावजं ४२ टीका २२
शमः तरि सर्वेंद्रियांच्या वृत्ती घेउनि आपला हातीं बुद्धि आत्मामि मिळे एकांती प्रियानें जैसी ३१ ऐसा बुद्धीचा उपरम तया नाम म्हणिजे शम तो त्रिगुणोपक्रम
तया कर्माचा ३२ दमः आणि बाह्येंद्रियांचे धैरें विधिनिषेधाचेनि तिरें तें दिनें अधर्माकडे कधींच नाबो ३३ तो शमा विरजा दमगुणा आणदुजा आणिस

ना·अ१८
२०१

धर्माचियावोजा जीणेंजेंकां ३४ तपः तेंही चिमटवी चियेराती तविसंविनेवाती तैसाईश्वरनिर्णयचिनी वाहणेंजेंगा ३५ तयानामतप हेंनिजेंयागुणाचेंत्रप
शौचं आणिशौचहीनिःपाप द्विविधजेथें ३६ मणभावअहीमरले शरीरक्रियाअवकरले ऐसेंसवाह्यजाले साजिरेंजेंका ३७ तयानामशौचपार्था तो
कर्मीजियेगुणचौथा क्षांतिः आणिष्टधीचियेपरीसर्वथा सर्वसाहणेंजें ३८ तेंगा क्षमापांडवा गुणजेथपांचवा स्वरामाजिसुहावा पंचमजेसा ३९
आर्जवमेवच कांवांकडेंनिवोथेंत्री गंगाहेउजिजेंत्री काष्टीवडुलाउंसी गोडीजेंवी ४० तैसेंविषमांहीजीवां आणितअनुकारहोयवरवा तेंआर्ज
वणसाहवां गुणजेंथिजा ४१ ज्ञानं आणिपाणीपयत्नेंशूनीमाळी अरवुउनुचेभाउान्नचीं परीनेंअवघेंचिफळी जाणेजेवीं ४२ तैसेंशास्त्रआचारेंतेसे
ईश्वराकरीवापावरणें हेंफुडेंजेकांआणणें तें विज्ञान ४३ तेंगाकर्मीजियेसातवागुणहोये विज्ञानं आणिविज्ञानहेंपाहें एवंत्रप ४४ नरीसत्वशुद्धीचिये
वेळे शास्त्रेंकांध्यानबळें ईश्वरततीचमिळे निष्टकबुद्धी ४५ हेंविज्ञानजेथवरवें तेंगुणरत्नआठवें आणि आस्तिक्यं जाणावें नवमगुण ४६ पेंराजमुद्रा
अंकिलेया भलापणेंभलतेया तेंविज्ञास्त्रेंस्वीकारिलिया मार्गमात्रातें ४७ आदरेंजेंकांमानणें तेंचिआस्तिक्यनमीम्हणें तोनवमगुण जेणें कर्मेंसत्स ४८ ब्र
ह्मकर्मेंति एवंनवमहीशमादिक गुणजेथनिर्दोष तेंकर्मजाणस्वाभाविक ब्राह्मणाचें ४९ तोनवगुणरत्नाकर यथानवरत्नाचाहार नफेडिजेवेंदिनकर प्रका
शजैसा ५० नानाचांपांचांपीळीजिला चंद्रचंद्रिकांधवळला कांचंदनचर्चिला निजसौरभेंजेवीं ५१ तेविनवगुणालिकारा लेणेंब्राह्मणाचेंअव्यंग कहींचि
तसांडीआंग ब्राह्मणाचें ५२ ४२ चूर्णिका आतांऐकत्तिनजेक्षत्रिया तेंहीकर्मधनंजया सांगेंऐकमनेंजीया भरोवरी ५३ श्लोकः शौर्यंते
जोधृतिर्दाक्ष्यंयुद्धेचाप्यपलायनं दानमीश्वरभावश्चक्षात्रंकर्मस्वभावजं ४३ टीका २३ शौर्यं तरिभानुहानेजें नापेक्षीजेविविरेंजें कांसिंहेंनपाहिजे
जावळिया ५४ ऐसास्वयंभजोजीवेंथोर साहायेविणउद्भट तेंशौर्यगाजेथश्रेष्ठ पहिलागुण ५५ तेजः आणिसूर्याचेनिप्रतापें कोडिहीनक्षत्राहारपे
तातोनरिघोपे चंद्रीनिही ५६ तैसेंआपलेनिप्रौढगुणें जगाविस्मयदेणें आपणनरिक्षोभणें कादसेनिही ५७ तेंगागम्भरूपतेजा जियेकर्मीगुण २०

दुजा धृतिः आणिधीरतोनिजा तेंपिचागुण ५८ वरिपुडिलेपाहीआकाश बुद्धीचेंडोळेमानस सांकीनातेंपरियस धैर्यायेथें ५९ दाक्ष्यं आणि
उदकहोकांभलतेतुकें परीतेंजिणेंनिपजकांके कान्ह्याकाशउंचियाजिके भलतेंपा ६० तेविविधाअवस्था पानलियाजिणेंउपार्थी प्रज्ञाफळेंतयाअर्थावे
मदैलजें तेंदक्षत्वगाशोभेजेथचौपागुणदेवें युद्धेति आणिपुढेअलौकिक तोपांचवागुण ६२ आदित्याचीझाडें गाकतीरवीबिंबापुढें तेवि
समोरशत्रुपुढें गाकणेंजेंका ६३ मोहनीझालेंपाठी तुकरिवडेंविषयलेंचुची दिव्यापउ्विनदेणें तेंवी समरांगणी ६४ हासत्रियांचाआचारी पाचवागुण
अपवधारी चवडूपुरुषार्थीशिरी भक्तिजेवीं ६५ दानं आणिशाखेनिफुलेंफळें ज्ञारिवयेंसेंमोकळे कांउदारपरिमळे पद्माकर ६६ नानाआ
वडिचेनिमापें चांदिणेंभलतेनिघेपें पुढिलांचेनिसंकल्पें तैसेंदेणें ६७ तेंअनुपमगाराणु जेथसाहवें गुणरत्न ईश्वरभावश्च आणिआज्ञेचेका
युतन होणेंजेंका ६८ पोषूनिअवयवआपले करविनिजिमानूविले तेविपाळूनेंलोभविलें जगजेंभोगी ६९ तयानामईश्वरभाव जोसर्वसामर्थ्याचाठाव
तोगुणामाजिराव सातवाजेथ ७० क्षात्रमिति ऐसेंजेशौर्यादिकी ईहीसप्तगुणींविशेषी अलंकृतनृसमअक्षी आकाशजेसें ७१ तैसेंसप्तगुणीं
पवित्र कर्मजेंजगीविचित्र तेंसहजतेंजाणसत्र क्षत्रियाचें ७२ नानासत्रीनव्हेनरु तोसत्वसोनयांचामेरु म्हणोनिगुणस्वर्गाआधारु सातांईंयूं ७३ नान
रीसप्तगुणार्णवीं परिवारलेवरची हेकिंपातेंक्षत्रधी भोगितसेतो ७४ कांगुणअसमानचोपी हेक्रियातेंगंगाजुगी तयामहोदधिवाआंगी विलसेंजैसी ७५
परिहेंवडूअसोदेव शौर्यादिगुणात्मक कर्मगानैसर्गिक क्षत्रजातीचीं ७६ ४३ चूर्णिका आतांवैश्यपाचियेजाती उचितजेंमहामती तेंऐकनिरू
ती क्रियासांगों ७७ श्लोकः कृषिगोरक्ष्यवाणिज्यंवैश्यकर्मस्वभावजं परिचर्यात्मकंकर्मशूद्रस्यापिस्वभावजं ४४ टीका ५ कृषिः तरिभू
मिबीजनांगर तयाभांडवलाचाआधार घेतनिलाभअपार मुधवणेंजें ७८ किंबहुनाकृषीनिणें गोरक्ष्यं गोधनेंराखोनिवर्तणें वाणिज्यं कां
समर्घींचीविकणें महर्गीस्तक ७९ वैश्यद्वति पैलुलांचेपांडवा वैश्याजातिकर्मचोपामन्यावा हावैश्यजातिस्वभावा आदुलाजाण ८० परिचर्येति
आणिवैश्यक्षत्रियब्राह्मण हेद्विजन्मतीन्हीवर्ण यथांचेंशुश्रूषण तेंशूद्रकर्म ८१ पैंद्विजसेवेपरतें धांवसेंनाहींशूद्रातें एवंचतुर्वर्णेचितें दाविलींकर्में ८२

ता०अ०१८
२०८

श्लोकः सेसेकर्मण्यभिरतः संसिद्धिंलभतेनरः स्वकर्मनिरतः सिद्धिंयथाविंदतितच्छृणु ४५ टीका २१ स्वइति आतांइयेंविगासिद्धन्हणा वे
गळेंवेगाइयांवर्ण वृत्तिनुंजेसोंकरणा ग्रह्मादिक ८३ नानरिजयइन्सुना पाणियांजेंवितसरिता तेमरितेसिंपुरसुना सिंधुतरसितु ८४ तेसेंवर्णाश्रमवशें
जेंकुरणीयआलेंअसे गोरेयाआंगाजेसें गोरेपण अभिरतः तयास्वभावविहिताकर्मा शास्त्राचेनिमुखेंविरोजमा प्रवर्तावयाआगिमें अढळकीजे
पैंआपलेंचिरत्नथिते घेपेपारखियाचेनिहाते तेसेंस्वकर्मआपेनें शास्त्रेंकरावें ८७ आणिहृष्टिअसेआपलागाइ परिदीपेंविणभोगनाही मार्गेतवाहता
चरणीकाइ आस्थाहोये ८८ म्हणौनिहातिवरोंआवार सहजअसेतोअधिकार तोआपुलाइगास्वेगोचर आपणकीजे ८९ संसिद्धिमिति मे
गधुरिवाचिगेवा आणिनेत्रांदा दीपिवा तरिघेताकायपाउवा अजुन्असे ९० स्वकर्मनिरतः तेसेंस्वभावेंभागाआलें वृत्तिशास्त्रें खरेंकेलें जें
विहितोआपलें आचरेगा ९१ तरिआलस्यसांडुनी फळकामदवडुनि आंगेंजीवेंमांडुनी तेथेंचिपुरें ९२ गोंधीपडलियांपाणी नताचेआणिवाहणी तै
साजायआचरणीं व्यवस्थितिया ९३ यथा अर्जुनाजोयापरी तेविहितकर्म करी सिद्धिं तोमोक्षाचापैलतिरीं विरेनीति पैगाहोये ९४
जेंआकारणियानिषिद्धा नवचेकहींसंबंधा म्हणौनिभवाविरुद्धा मुकलानो ९५ आणिकाम्यकर्माकडे तपरतीचकानाजेथकोडें तेसेंदेनासेंखोडें नवदेतो
९६ येरेनित्यकर्मतेंव फलत्यागेंवेंचलेंसर्व म्हणौनिमोक्षाचीच्राव टाकुलाहे ९७ येरोनिशुभाशुभेंसंसारी सांडिलातोअवधारी वैराग्यमोक्षद्वारीं उभा
ठाके ९८ जेंसकृतभाग्याचीसीमा मोक्षआभावीप्रेमा नानाकर्ममार्गश्रमा शेवटजेथ ९९ मोक्षमार्गाटिधलीवोल जेसुकृततरूचेंफल तयेंवैराग्यीच
वीपाजलें भ्रमरजेसा १०० पैंआत्मज्ञानसुदिनाचा वाधावासांगतयाअरुणाचा उदयतयावैराग्याचा गायपांच १ किंबहुनाआत्मज्ञान जेणेंहाता
येनिधान तेवैराग्यदिव्यांजन जीवेंलेतो २ ऐसीमोक्षपदियोग्यता सिद्धजायनयापंडुसुता अनुसरानिविहिता कर्मायया ३ ४५ चूर्णि
का हेंविहितकर्मपांडवा आपलाअनन्यवोलागा आणिहेविपरमसेवा मनसवा तंकाची ४ पैंआ वधांसिंभोगेंदरी पतिव्रताक्रीडेप्रियाशीं

२१

तयाचिनामनेरी तपेंतियाकेली १०५ कांबाळकाएकींविमाये बांचुनिजीणेंकांहींआहे म्हणौनिसेव्यकीतोहोये पाटाचाधर्म ६ नानातोयरम्हणौनिमासा
गंगानसांडितांजेसा सर्वतीर्थासवेसा वरिपडजाला ७ तेसेंआपलिपाविहिता उपायअसेनरिसंबता ऐसाकीजेंकांअजगंनाथा आभुरपुरें ८ अ
गाजपाजिंजेंविहित नंदश्वराचेंमनोगत म्हणौनिकेलियांनिभ्रांत सांपडेतो ९ पैंनीवाचाकसीअनरखी तेदासीकीगोसावीणजाली तेवींसेवनेवितपाक
कली विहितनेवी १० तेसंस्वामीचियामनोभावा नचुकिजेहेचिपरमसेवा येरतेगाणांउवा वणिजकरणें ११ श्लोकः यतः प्रवृत्तिर्भूतानां येन
सर्वमिदंततं स्वकर्मणातमभ्यर्च्य सिद्धिंविंदतिमानवः ४६ टीका यतइति म्हणौनिविहितक्रियांकेली नव्हेतयाचीखुणपाळिली जयापा
सूनिकांच्याची आकाराभूतें १२ जोअविद्याचियाचिंधिया गुंडुनिजीवबाहुलिया खेळवितसेत्रिगुणिया अहंकाररज्जु १३ येनेति जेणेंजगहेंसमस्त
भीतरिबाहेरिसहित जालेंआहेदीपजातु तेजंजेसें १४ स्वेति तयासर्वात्मकाईश्वरा स्वकर्मकुसुमांचीवीरा पूजाकेलीहोयअपारा तोषालागी १५
म्हणौनिजिपेन्नने विस्लेनिआत्मराजे वैराग्यसिद्धदिइजे पसायपरान् १६ सिद्धिमिति आगाजियेंवैराग्यदशे ईश्वराचेनिबंधवशे हेंसर्वहीनावडेजेसें वांत
होये १७ प्राणनाथाचियाआंधी विरहिणीतेजेसेंजीवितवाधी तेसेंसुरवजातकाडी दुःखाचिलागी १८ सम्यकज्ञानतुडेजरी वेधेंचितन्मयता उपजेरे
तीयोग्यता बोधाचीआहे १९ ४६ चूर्णिका म्हणौनिमोक्षलाभालागी जोव्रतेवाहतसेआंगी तेणेंस्वधर्मआस्थालागी अनुष्ठावा २० श्लो
कः श्रेयान्स्वधर्मोविगुणः परधर्मात्स्वनुष्ठितात् स्वभावनियतंकर्म कुर्वन्नाप्नोतिकिल्बिषं ४७ टीका ११ श्रेयान्स्वधर्मः आणाहोआप
लाहास्वधर्म आचरतांजदीविषम तदींपाहावातोपरिणाम फळेलजेणें २१ विगुणः जेसुखवालागिआपणपेयां आधीनिबचिजकिथनंजया नुरिकडु
वटपणाच्याचिया तुकगिने २२ फळलेंपाउल्लीवकडु करवीनिंपाहतांआज्ञामोडे सेवीजिलीतुम्हिडे तेसेंनेगोमटें २३ तेसास्वधर्मसांकडे देखोनि
केलाजरिकडे तरिमोक्षसुखाडे अंतरला २४ आणिआपलीमाये कुब्जाजरिआहे तरीजिणेंजीयेंतेंनोहे स्नेहकुब्जकी २५ परधर्मादिति

येरीव्यपुरविया रंभेहूनि बरविया त्याकाप करविया बाळकें जेसें २७ अगाउरकाढूनि बडुवें धर्मीकीरगुणआहे परिमीनाकायहोये जिह्वाचोजेसें २७ प
रिआघेवूयाजगानेविष नेविषकीजेयापीयूष आणिजगागूळनेदेखु मरणानयां २८ स्वेति म्हणोनिविहितेंजयानीणे फिटेसंसाराचेंधरणें क्रियाकवो
रतहीनेसें नेविकरूणीय २९ येराप्राणाखरविया ऐसेंहोइलटेकलेया पापाचेंचालणेंजेयां कानेंमेसें ३० यथालागिकर्मआपले जेंकातिस्वभावाआ
लें तेंकरीजेणेंजिंतिलें कर्मबाधेंतें ३१ ४७ चूर्णिका २७ आणिस्वधर्मविषाबावा परधर्मगणाचावा हानेमहीपांडवा नकीजेविंपे ३२ जेवअमाह
ष्टेनीहे तेवकर्मकरणेंकांगाये आणिकरणेंनेयआहे आयासआधी ३३ श्लोकः सहजंकर्मकौंतेयसदोषमपिनत्यजेत् सर्वारंभाहिदोषेण धूमेनाग्निरिवावृ
ताः ४८ टीका २६ सर्वारंभाइति म्हणोनिभलतेंहीकर्मी आयासजरीनपकर्मी नरिकायस्वधर्मी दोषसांगें ३४ अगाउजूवाटावालावें नरुईपाइलि
शिणावें नांअत्रनेंधांवावें नहींनेथि ३५ पैंजिंछांकांजिरोरिया दाटेलेंराकधनेनया परिनेंवाहवांविसावेया मिळतेनिर्धपें ३६ येवदीकणाआणिभूसा कं
उणीसोससरिसा जेचिरंधनमांसा नेविहविष्याच्या ३७ दधिजकीयेयागुसवचणा व्यापासरिसाचिविवृस्हरण बाळुवेतिव्याधारणं गाळ्यणेराक ३८ पैंनित्य
होमघाववा कोसैराअग्नीसुवावेया फुकितांधूमधनंजया साहणेंनचुके ३९ सुरोषमपि अगाधर्मपत्नीआणिधांगडी पोषितांनरीएकीसिवोदी नरिकांअ
परवडी आणवीआगा ४० होंगापाठीलागल्याधाइं मरणनचुकेविपाही नरिसमोरिलाकाइ आगवेनकीजे ४१ अकुळस्त्रीदाउेयाचेंघाये परघुरनिघालीजरिसा
हे नरिस्वपतीनेंवाये त्यजिलेंकी ४२ जेसेंआवडेनेंहोकरणें नरिपेनेश्रमलेयाविणें नरिविहितवाटेकोणें बोलेंभारी ४३ दुरिथोडेंविअमृतघेतां सर्वस्वदेचो
कां पुरुसुता जेसेंजोअआयुष्यजीविना नेंसिवेपे ४४ परकाह्यामोलेंकरूनि विषयावेंवणजोनी आत्महत्येगोनिमोनी नाइनेकांनेसें ४५ जेसेंआवूनिइंद्रियेंवे
ठनिआयुष्यदेहें सांचिलापापीआहे दुःखवाचोनी ४६ सहनमिति म्हणोनिकरावासिस्वधर्म जोहिरोनिघेइलश्रम उचितदेइलपरम पुरुषार्थराजे ४७
नस्त्मेत्र यथाकारणेंकिरीटी स्वधर्माविषाहराहटी नविसंबिजेसंकटी सिद्धमंत्रजेसा ४८ कानोकांजेनरीनरधी महारोगीदिव्योषधी नविसंबिजेतयाबुद्धी सकं
२२

भयेंथ ४९ चूर्णिका मगइयाविगाकूपिधना स्वकर्मातियामहामना पोषुलाईशनमरजा साजिकरी ५० श्रडनाचिपावाटा आगेणआपलीनकंटा
भवस्वर्गं काव्वेकूटा ऐसेंरावी ५१ जेवैराग्यपैणेंबोलें मार्गसंसिद्धिनपकले मामुपेत्येतिअष्टमाध्यायेपंचदशश्लोके किंबहुना आपलेमेसवीखा
जे मगजिंतियांहेभोये पुरुषसर्वत्रजेसाहोये कानालियाजेवाहे तेसांगोआना ५३ पंचमाध्यायानें संन्यासयोगमाह त्रिभिः श्लोकः
असक्तबुद्धिः सर्वत्रजितात्माविगतस्पृहः नैष्कर्म्यसिद्धिंपरमांसंन्यासेनाधिगच्छति ४९ टीका २८ असक्तबुद्धिःसर्वत्र नरिदेहादिक
हेंसंसारें सर्वहीमाडलेसजेंगुफिरें नेथनानुडनोवागुरे पवनेंजेसा ५४ पैंपरिपाकाचियेवेळे फळीदेटेंनादेटफळे नधरेंजेसें नेसेंस्नेहस्वधें सर्व
त्रहोये ५५ पुत्रवित्तकळत्र हेंआपुलेयाह्यस्वतंत्र आपुलेंनम्हणेजेपात्र विषाचेंजैसें ५६ जितात्मा हेंअसोविषयनाती बुद्धिपाव
लीसेंरीमाघोनी पाउलेंघेउनिएकांती हृदयाचारिघे ५७ ऐसेंगानेअंतःकरण बाह्यपनानयाचीआस नमोडीसर्वथाणें दासीजेसी ५८
नेसेंएक्याचियेमुष्टी माजिवडें चित्तकिरीटी करूनिवेंघीनिहटी आत्मयाचा ५९ विगतस्पृहः नेंहांहूरूयदृष्टास्टहें निमुळोनालेंचिआहे अ
ग्निदउपलियाधूपें राहिजेकांजैसें ६० म्हणोनिनेमिळामानसी स्पृहानासोनिजाचआपैसी किंबहुनानोपैसी भूमिकापावे ६१ नैष्कर्म्य
सिद्धिं पैंअन्यथाबोधआघवा मावळोनितयाचापांडवा अबोधमात्रचीवा ठावहोये ६२ धरवणीवेंचसरे तैसेंभोगेप्राचीनपुरे नवेंनवु
पक्रेकांहीचिकरू ६३ ऐशीकर्मसाम्यदशा होयजेनयावीरेशा मगश्रीगुरुआपैसा भेटेलिगो ६४ रात्रिचेंपनोपाहरी वेचलियांअवधारी
नेत्रांमिनानमारी भेटेजेसा ६५ कांपेउनिफळाचाघउ पारुषनीकेळीचावाढ श्रीगुरुभेटेनिकरीपाउ मुमुक्षूजैसा ६६ मृगआलिंगिलापूर्णिमा
जेसापूर्णतेसीचंद्रमा नेंसेंहोयतीजेनमा गुरुकृपानया ६७ तेंहांअबोधमात्रअसे तोजेवुत्याकृपानासे नेयनिशीसवेजैसें आंधारेंजाये ६८

तेंवी अबोधाचियेकुशीं कर्म कर्ता कार्य ऐशी त्रिपुटी असे तें तेंवी गर्भिणी मानिजी ६९ सन्यासें तेंनि तैसें चिद्बोध नाशे सर्व नाशे क्रिया बीजें
जात आघवें ऐसा मूळ संभवें सन्यास हा ७० येणें सकल ज्ञानसन्यासें दृश्य पाचा नाश पावे तें युक्त तें आपैसें तें चि आहे ७१ चेइलिया जैसें पाहीं
तें वस्वप्नाचा इयें ठाईं आपुलेया तें कार कादंबाइजे ७२ तेंमीनेंणों आतां जाणेन हें सरलें न या दुःस्वप्न नाला ज्ञान तेथ विहीन निराकारा ७३
तेथ स्वभावें धनंजया नाहीं काही कृत्य ऐसें आपुलें प्रवाहनव्यापुरता मासे आरिसा परता नेलु यावीरुपा पाहें तें परतावी ऐसा पाहातां वाकें ७४ तेथ स्वभावें धनंजया नाहीं कोण्ही कृत्य क्रिया सरतें निवृत्त प्रवाह तया
नैष्कर्म्य श्री गेसा ७६ नैं आपलें आपणपें असतां विहोउनि हारपे तरंगु कां वायुलोपें समुद्र जैसा ७७ परम तैसें होणें निपजे तें नैष्कर्म्य बु
द्धि जाणिजे सर्व सिद्धीमाजि हें परम हें पै ७८ देउळा चेया कामां कलश परमगंगे सिंधु प्रवेश कां सुवर्णा कस सोळावा जैसा ७९ तैसें आपलें नेणणें
फेडिजे कां जाणणें तें ही गिळूनि जें कांहीं असणें ऐसी ते दशा ८० तिये परतें कांहीं निपजणें ये नाहीं म्हणोनि म्हणिपे पां ही परम सिद्धि जे ८१ ४९
ते पुरिकी पुरिहें चि आत्म सिद्धी जो कोण्ही भाग्य निधी श्रीगुरु कृपा लब्धि काचीपावे ८२ श्लोकः सिध्दिं प्राप्तो यथा ब्रह्म तथाप्नोति निबोध
मे समासेनैव कौन्तेय निष्ठा ज्ञानस्य या परा ५० टीका २६ निष्ठा ज्ञानस्य या परा उदय जतां दिनकर प्रकाश चि आपाध्यंधकार कां
दीप संगें कर्पूर दीप चि होय ८३ कां तेलवणा ची कणिका मिळतां चि वोउदका उदक चि होउनि देखा गाळे तेंवी ८४ कां निद्रितेन चेविलया रातुनि आपण
पैया मिळे जैसा ८५ तैसा जया कोण्हा श्रीदेवें गुरुवाक्य श्रवणासवें द्वैत गिळूनि विसवे आपणपां चि ८६ तया कर्म करणें हें बोलि जे
ल चि कवणें आकाश पैणें जाणें असे काइ ८७ म्हणोनि त्या शिकांहीं शुद्धि करणें नाहीं पुरितें से नचि हें कांहीं नोहे ८८ कां नाव
चना चिये भेरी ससिता चि पें किरीटी सत्क होउनि न उरी कवणे कर्मा ८९ ये तसें स्वकर्मा चे नित्य नैमित्तिक कामनिषिद्ध बाध नि रजतमें कीं रतोन्ही चाल

ली आरी ९० प्रवृत्तिनपर लोक यथा निहीं ना अभिलाष परी होय पापक तें हीं जालें ९१ इंद्रियें सैरा पराधीं विषयांविटाळ ली होतां जिये मत्स्याहातें नीर्षा
त्माणि नाली कार ९२ आणि स्वधर्माचें फळ ईश्वरीं अर्पुनि सबळ धेनु तें कोलें अढळ वैराग्य पद ९३ ऐशी आत्म साक्षात्कारीं लाभे ज्ञाना चि उजरी
तेंसा मुखी कोरपूरी मेळविली ९४ सिद्धिं प्राप्तः आणि नियतिस प्रभु सद्गुरु भेटले पाही तें वी विनियें कांही बुझिजे विना ९५ यथा
पथ्यें औषध येतें सवें कायला भे आफ्ला गेली कीं उदय तत्त्वां विदेवों मध्यान्ह होय ९६ सुसेत्र आणि बाळट बीज परिलें गोमटें अलोट फळ भेटे परि
ढेंकीगा ९७ जो उल्हा मार्ग भजनच मिनला सुसंगा पाहा मित्र परिपाक जें वांचुनि वेव्ह लोगे चि की ९८ तैसा वैराग्य लाभ जाला कृत्स्न फुटोहीं भेटला जो
वी अंकुर फुटला विवेका ९९ तेण ब्रह्म एक आथी पैर अवधी विश्रांती हें धीकर मनातीं व गातीं केली १००० ब्रह्म परितें तें जें परब्रह्म
सर्वात्मक सर्वातीत मोक्षा चें ही कारण सुखें नेथु १ यथा तिन्हीं अवस्था घाटी जिरविते गाड्रिरीटी तया ज्ञाना ठीं ही निगी देखें वस्ते २ एक्याची एकपणा
सरे जेथ आनंद कणही थिरें कांहीं वितु राणि जेरे जे कांही गा ३ आप्नोति तियें ब्रह्मसी ऐक्यपणा ब्रह्म सिद्धा तुनि असणे तें क्रमें करूनि तेण पावि जे
पें ४ भुकेलिया पा तुरीं ढोगरिलें पतुसी तो तृप्ति मति ग्रासी लाहे तेंवी ५ तैसा वैराग्याचा दूलावा विचाराचा तो दिवा आंबुधि तुं आत्मठेवा काही चि
तो ५ ६ तरि भोगिजे आत्मसद्धी येवढी योग्यतेची सिद्धी जयाच्या आंगीं निरवधी सोणें जालें ७ तया जो तें ऐक संब्रह्म समासें तें व
सि होणें करी सुगम निबोध मे नया क्रमा चि या ता लक्षरा आरकलां गा ८ श्लोकः बुध्या विशुद्धया युक्तो धृत्यात्मानं नियम्य च श
ब्दादीन्विषयांस्त्यक्त्वा रागद्वेषौ व्युदस्य च ५१ टीका १० बुध्येति तरि गुरु राविलें या वाटा येतनि विवेक तीर्थ तटा धुउनि पाम कुटा बुध्दि चा
तें गो ९ युक्तः मुगमाडे तें उगळिली प्रभा वरें आव गिली तैसी शुद्ध तें जरली आपुणापा बुद्धी १० सांडुनि कुळें दोन्ही प्रिया अनुसरे कामिनी
हृदया चें स्मरण चिंतनीं पति निशी ११ शब्देति आणि ज्ञाना ऐसें निक्षार तैसी तें वां निरंतर इंद्रिये केले थोरें शब्दादिक १२ तेंरसि मनाच

कांटलेयां मृगजळनायलया तेंशींहृतिरोधेनया पांचांहींकेलें १३ तेणतां अधर्मातें अन्ना खादलेयांकीं नृवमना तैसेंशोकविलसत्रासना इंद्रियीं विषय १४
धूत्येति मृगभत्यक्षतिचोरवेंद गंगेसिंयेलाविलीवारे रोगीग्रायश्चितेधुवें कलीयेणें १५ पाठींसन्निकें धुरेंतेणें शोधारलीनियेंकरणें मृगमतेंशी
योगधारणे मेळविली १६ रागद्वेषाविति तेंद्वांभाचीनेइष्टानिष्टें भोग्येंतरीयेउनिभेंटे तेथेरिविलेयावोरवदें द्वेषनकरी १७ नागोमठींचि
विषायें तेंआणुनिगुदांसूयें नयालागिनाहें अभिलाषियां १८ चूर्णिका ५१ इयापरीइष्टानिष्टीं रागद्वेषीकिरीटी त्यजुनिगिरीकंदरी निकुंजीव
से १९ षष्ठाध्यायोक्तमभ्यासयोगमाहविविक्तसेवीति श्लोकः विविक्तसेवीलघ्वाशीयतवाक्कायमानसः ध्यानयोगपरोनित्यं वैराग्यं
समुपाश्रितः ५२ टीका २८ विविक्तसेवी गजबजासांडिलिया वसवीवनस्थलिया आंगाचियासांदिया एकलेपा २० शमदमा
दिकींरवेळे नबोलणेंविचावय गुरुवाक्याचे निमेळे विणनेणवेळ २१ लघ्वाशी आणिआंगाबळयावें नानिरसुधाजावें कांजिंकेचेपुरावे
मनोरथ २२ भोजनकरितां विषयकी ययातिहींनेनळेरवी अशनामितिसंतोषीं मापनसते २३ अनशनाचेनिपावके हारपताप्राणपोषे
इतुकियाविभागमोटके अशनकरी २४ यतवाक्कायमानसः आणिपरपुरुषकामिली मिडालस्यानमोकली
आसनतेंसे २५ दंडवताचेनिप्रसंगें भूमीसआंगलागे वांचुनियेइंवींनेघे राभस्यतेथ २६ देहनिर्वाहापरतें राहटवीहस्तचरणातें किंबहुना
आपेंने सबाह्यकेलें २७ आणिमनाचावोवरा हतीसदेखानेंदीवीरा तेथकुवांग्व्यापारा अवकाशअसे २८ ऐसेनिदेहवाचामानस हेजिणोनिवा
ह्यदेशा आकळिलेंआकाशा ध्यानाचेनेण २९ ध्यानेति गुरुवाक्येंउठविला बोधीनिश्चयआपला त्याहाखोहातीघेतला दर्पणजैसा ३०
पैंध्याताआपणचिपुरी ध्यानरूपेंवृत्तिमाझारी ध्येयत्वेंहेंअवधारी ध्यानरूढीगा ३१ तेथध्येयध्यानध्याता ययातिहींएकरूपता होयतंवपंडुसुता २४
करणेंतेंगा ३२ योगेति तणोनितोमुमुक्षु आत्मज्ञानीजालादक्षु पुढांसूनिपक्ष योगाभ्यासाचा ३३ अपानरंध्रद्वया मासारीधनंजा

या पार्ष्णीपिडुनियां कांवरूमूळ ३४ आकुंचुनीअधु देउनीतिन्हीबंध करुनिएकवंद वायुभेदां ३५ कुंडलिनीजागउनी मध्यमाविकासुनी
आधारादिभेदुनी अग्नीवरी ३६ सहस्रदळाचामेघ पीयूषेंवृषेंतिचाग तोमूळवतयावरिबोध आणुनियां ३७ नाचतयापूर्णगिरी चि
डेरवांचाभखापरी मूनपवनाचीरिवचोरी वाढुनियां ३८ नालयायोगाचागाढा मेळावासनिपुढां ध्यानमागिलाकुडां स्वयंभकेलें ३९
पंचमाध्यायोक्तमसंगब्रह्माह वैराग्यमिति आणिध्यानयोगहोन्ही इयेआत्मतत्त्वज्ञानीं पैंगीहोदयानिर्विघ्नीं आधींचितें
णें ४० वीतरागतयासांसिवा जोउनिंविविळासरवा तोअवघाचिभूमिका सर्वत्राले ४१ पाहिजेदिसेजंववरी दृष्टीतेसांडीदीपजरी तरिकें
अनवसरीं दिसावयाची ४२ तेसेंमजहें प्राप्रवर्तलियां कुलीश्वनिष्ठायलया तंववैराग्यआधीनया संगकेंचा ४३ खाणोनिसवैराग्य ज्ञानाभ्यास
तोसभाग्य करुनिजालायोग्य आत्मलाभा ४४ रोज्ञीवैराग्याचीआंगी बाणोनियावज्रांगी राजयोगतुरंगी आरूढला ४५ वरिआउपडलें
दृष्टी सानेंथोरनिवटी तेवेचीविवेकमुष्टी ध्यानाचेंखड्ग ४६ ऐसेंनिसंसाररणाआंत आधारीसूर्यजैसा येत मोक्षश्रियेवरेंतु होआवया ४७
षोडशाध्यायोक्तमज्ञानवर्गंदर्शयति श्लोकः अहंकारंबलंदर्पं कामंक्रोधंपरिग्रहं विमुच्यनिर्ममःशांतोब्रह्मभूयायक
ल्पते ५३ टीका ४१ अहंकारं तेथअडवेयावेयाआले दोषवरीजेधांपाडिलें तयामाजिपहिलें देहाहंकार ४८ जोनमोकली
मारुनी जियोनेंदीउपजोनी विचेवीरवोडांघालुनी अस्थिचाइये ४९ तयाचादेहहाथारा मोडुनिघानलावीरा बळ आणिबुळहाइसरा मारि
लावेरी ५० जोविषयाचेनिनावें चोगुणावरिथारावे जेणेंमृतावस्थाधांवे सर्वत्रजगा ५१ तोविषयविषाचाथावो अवघेयादोषाचारा
वो तोध्यानरवड्गाचाघावो साहेलकाइ ५२ दर्प आणिप्रियांविषयप्राप्ती करीजयाजगव्याप्ती तयाचीघालुनीकुंथी आंगीजोबाहे ५२

जोसन्मार्गाभुलवी मगअधर्माचाआडवीं सूनियांघासांपाडवी नरकादिकां ५४ जोविश्वासमारितारिपु निवटूनिघातलियादर्प कामं आणिज
याचाआटलेकंप नामनसी ५५ कामाऐसामहादोष जयाचादेखतपरिपाक परिजेनंवअधिक रिनाहोयजो न ५६ तोकामकोणीचगाई नसेऐसें
केलेंपांही क्रोधं कीतेंचिक्रोधाही सहजेंचिगेलें ५७ मूळाचेंतोडजेसें होयफांद्यांगळणेंशेषं कामनाशलेंनिनाशें तैसाक्रोध ५८ म्हणौनिकामवै
री निमालाजेपगायोरी तेयस्तवीरवारी क्रोधाचीही ५९ परिग्रहं आणिसमर्थआपलाखोड़ा शिरींसूदवीतेंसाहोडा तैसाधुंजोनिगाढा परिग्रहजो ६०
जोमाथांचिपालाणवी आंगाअवगुणघालवी ममताचीधेववी जीवेंहाडी ६१ शिष्यशास्त्रादिविलासें मठमुद्रेचेनिमिषें घातलेआहतिफांसे निःसंगाजे
णं ६२ घरींकुटुंबपणेंसरे तरिवनींवन्यजेंअवतरे नागवियांहीशरीरें लागलाआहे ६३ विमुच्य ऐसादुर्जयजोपरिग्रह तयाचाफेडूनिठाय भव
विजयाचाउत्साह भोगीतसेजो ६४ अपारदर्शकाअनिअमानित्वादिलक्षणानिदर्शयति निर्ममः तेयअमानित्वादिआघवे ज्ञानगुणा
चेजेमेळावे तेकैवल्यदेशींचेआघवे आलेराय ६५ तेव्हांसम्यक्ज्ञानाचिया राणिवांउगाणुनिजेयां परिवारहोउनियां राहतअपण ६६ प्रवृत्तीचि
येराजबिदी अवस्थाभेदभमादी कीजतआहेसणिपदी सुखाचेलोण ६७ पुढेंबोधाचेंकांबिवरी विवेकदृश्याचीमांदीसारी योगभूमिअारतीकरी येती
जेविपा ६८ तेयऋद्धिसिद्धींच्याअनेगें वृंदेंमिळतीप्रसंगें तियेपुष्पवर्षीआंगें न्हातसेतो ६९ ऐसेंनिब्रह्मैक्यासारिखें स्वराज्यपैंतोजवळिकें झणिबिस
आहेवूषें तिन्हीलोक ७० तेव्हांवैरियांऱ्यांमित्रिया नयाविरामामहेंसणावया सम्मानाधनंजया उरेविहीनां ७१ हेनाभलतेंऐसेंहीव्याजें तोजयातेंसंपणे
नाहीं तोनाउवेचिउने अद्वितीयपणाला ७२ ऐसेंआपलियाएकिसता सर्वहीकवळूनिपंडुसुता कोहीनलगेतांममता धाडिलीजेणें ७३ शांतः
ऐसाजिंतिलियापुरगं आपमानिलियाजग आपैसपालियाजेनतुरंग स्थिरजाला ७४ वैराग्याचेंगाढलें अंगत्राणहोतेंभलें तेहीनावेंकढिलें केलें
तेव्हां ७५ आणिखोटीध्यानाचेखांडें हेंनाहीदुजेंकडें म्हणोनिहातआंखुडें हतीचाही ७६ जैसेंरसौषधखरें आपलेंकाजकरूनिपुरें आप

णहीकाहींनुरे तयापरी ७७ देखोनिठाकिलागांवो धांवतापायुरवेपावो तैसाब्रह्मसामिप्यींयावो अभ्याससांडी ७८ घडतांमहोदधीशीं
गंगावेगींसाउजेंजेवीं कांकामिनीकांतापाशीं मंपरहोये ७९ नानाफलितियेवेळे केळीचावाढमावळे कांग्रामापुढेंवळे मार्गजैसा ८० तैसाआत्मसाक्षात्का
र होउसरदेखोनिगाचुर एसासाधनहातियेर हळूविंढवी ८१ म्हणौनिब्रह्मेसींतया ऐक्याचासमाधनंजया होतसेतेंउपाया ढोहट्पडे ८२ मगवैराग्याचीगोधवु
क तेंतानाभ्यासाचेवाईक योगफळाचाहीपरिपाक दशाजेका ८३ तेंनुकिनियेंगासुभगा संपूर्णपैंत्याचियाआंगा तेब्रह्महोवेयाजोगा होयतोपुरुष ८४
ब्रह्मभूयायकल्पते प्रणिमिढूनिचतुर्दशी जेवुलेंउणेपणचंद्राची कांसोळेपाउनिजेशी पंधरावीवानी ८५ सागरीहीपाणीवेगें संचरेंतें उपगें येरनिश्च
ळजेंगें समुद्रजैसा ८६ ब्रह्मआणिब्रह्महोतिये योग्यतेंतैसाप्राआहे तेचिशांतिचेनिलाहे हातेंजोगा ८७ पैंतेंचिहोणेंनिविण ब्रह्मोनीआलेंजेंब्रह्मपण ते
ब्रह्महोनीजाण योग्यताजेय ८८ षड्दशोक्तपुरुषलक्षणमाह श्लोकः ब्रह्मभूतः प्रसन्नात्मा न शोचति न कांक्षति समः सर्वेषु भूतेषु मद्भक्तिं
लभते परां ५४ टीका ३९ ब्रह्मभूतः प्रसन्नात्मा तेब्रह्मभावयोग्यता पुरुषतोमगपंडुसुता आत्मबोधप्रसन्नता पदींबैसे ८९ जेयजिप्रजेस्साये तोअ
ग्निहीजेंजाये तेंतंकांहोये प्रसन्नतेचा ९० तानरिभरतिपालगवया शरत्कांळींसांडिजेगंगा कांगीतराहतांउपांगा ढोहटपडे ९१ तैसाआत्मबोधीउद्यम करिता
होयजेश्रम तोहीजेयश्रम हाउनिजाये ९२ आत्मबोधप्रशस्ती हानियेदशेचीख्याती नेभोगीतसेमहामती योग्यतोगा ९३ नशोचतीति तेव्हांआत्म
तेंशोचावें कांकांहीपावावयाकामावें हेंसरलेंसमभावें भरितेंतया ९४ समः सर्वेषु भूतेषु तैसाउदयायेतांगभस्ती नानानक्षत्रव्यक्ती हारवीजतिदी
प्तीं अंगिकांजेवीं ९५ तेविउवितियाआत्मप्रथा हेभूतभेदव्यवस्था मोडितमोडितपार्था आसपाहेतो ९६ पाटीपावरिलीअक्षरें जैशीपुसितांयेती
करें तेविहारपतीबेदांतरें तयाचियेदृष्टी ९७ ऐसेंनिअन्यथाज्ञानें जियेंघेपजतीजागरस्वप्नें तियेंदोन्हीकेलीचीनें अव्यक्तामाजी ९८ मगतेंहीअ
व्यक्त बोधवाढतांभिजत बुरखांबोधीसमस्त बुडखाजाये ९९ जैशीभोजनव्यापारीं क्षुधाजिरतजायअवधारीं मगतृप्तिचाअवसरीं नाहींचिहोये ११००

ता· अ१८
२१३

नानसिगमनारिवियावाढी वाढहोनतायथोडी पावल्यागाईबुडी देवनिनिमे १ कांजागृतीजेवउहीपू तुर्वीनिडाहारपे मगजागीनलेपांस्वरूपें नाही
विरा २ हेंनांआपुलेंपूर्णत्वभेटे नेथचंद्राचीवाढिकुठे नेश्रुक्लपक्षआटे निःशेषजैसा ३ जैसेंबोध्यज्ञानगिळिन बोधबोधेंयमूज्ञेन मिस
वुलानेथमाद्यन अबाधगेला ४ भक्तभिन नेथकल्पांतिवियेवेळे नदीसिंधुचीपडवळे मोडुनिमूरलेंनुळे आब्रह्मजैसें ५ ना
नागेलियाघटमठ आकाशगाकेराकवटे कांजाळुनिकाष्ठेंकाष्ठ बुद्धिविहोयें ६ नानगिळोनियांचबसे आनाभिगेलोपाउसें नामरूपभेदहो
सें मांडीहेमु ७ हेंअसोचेइलेया हेंस्वप्नजायलेया मगआपणाविआपणेया उरिजैसे ८ नैसामीएकवांचुनिकाही जाणितयाहीसकूट
नाही हेंचोथीभक्तिपांही माझीआहे ९ पगं येरआर्तजिज्ञासुअर्थार्थी हेभक्तिजियपथी नेतिन्हीपावानिचोथी ह्मणिपतसें १०
याहीहेंचोथीमक्तिपांही माझीआहे
येंहंवीतिन्हीतीचोथी हेपहिलीनासूरती पेंमाझियेंसहजस्थिती भक्तिनाम ११ जेंनेंसारांमाझेंप्रकाशुनी अन्यथात्वेंमातेदावुनी सर्वहीसर्वी
भूजोनी बुझाविजेस १२ तोजेथजैसेंपाहे वैसेंतयातेथनेसेंचिअसे हेंउजियरेंको दिसे अरवंडेजेणें १३ स्वप्नाचेंदिसणें जैसेंआ
पलेनिआमिलपणें विश्वाचेंआहेनाहीजेणें प्रकाशेंजैसें १४ ऐसाहासहजमाझा प्रकाशेनोकपिध्वजा तोभक्तिगाइयेवोजा बोलिजेमाझी १५
लागानिआर्तांचागांइ हेंआर्तिहोउनिपांही आणिआपेक्षणीयनेंकाहीं तेंमीचिकेला १६ जिज्ञासुप्रदावीरेंग हेविहोउनिजिज्ञासा मीकोजिज्ञासुगेला हा
रवविला १७ हेंहीहोउनिअर्थना मीचमाझाअर्थीअर्जुना करुनिअर्थाभिधाना आणीमाते १८ एवंघेउनिअज्ञानाते मासीभक्तिनेहवर्ने तेदावीमज
द्रष्टेयातें दृश्यकरुनि १९ यथमुखसिदिसेंमुखें ययावोलाकाहीनचुके परिदुजेपणाहेंअटिकें दृर्पणादावी २० तोदृष्टीचंद्रचिघेसाचें परियेनुलेंहें तिमि
रांचें जेंणंकृतिअसेनयांचें दोनिदावी २१ नैसासर्वत्रमीचिमिया घेपनसेंथनेजया परिदृश्यत्वेंहेवांशां अज्ञानवश २२ नेंअज्ञानआतांफिटलें मा
संदृष्टस्वरूपमजभेटलें निजविंवीएकवटलें प्रतिविंबजैसें २३ हेंगापूर्णामिआधीकाही ... चंद्रमावयवनाहीं पूर्णिमियेदिवसी

२६

पांहीं पूर्णतानया २५ नैसामीत्यअन्ताहाणें दिसेंपरिहरलेंनेंनें मगदृष्टलेंनेंसरें मीचिमीलाभे २६ ह्मणोनिहाहृदयपथा आनीनगामाझापार्था भ
क्तियोगचोथा ह्मणितलाहा २७ श्लोकः हारहराज भक्तियोगमाहहाभ्या श्लोकः भक्त्यामामभिजानातियावान्यश्चास्मितत्त्वतः
ततोमांतत्त्वतोज्ञात्वाविशतेतदनंतरं टीका ५५ भक्त्या उपाज्ञानभक्तीसहज भक्तएकवटलामुज तोमीचिकेवळहें तुज श्रुतहीआ
हे २८ नंजभारूनियांभुजा ज्ञानियांतोआत्मामाझा हेंबोलिलोकांकपिध्वजा सप्तमाध्यायीं २९ ज्ञानीत्वात्मैवमेमतमिति तेहेकल्पादीप
क्रियां श्रीभागवतमिषेंब्रह्मेया उत्तमस्वणोनिधुजनया उपदेशिली ३० अहमेवाग्रेइत्यादिश्लोकचतुष्टय ज्ञानियेंनेंस्वसंविती शैवस्मरण
तीशक्ती आणिआह्मीपरमभक्ती आपुलीह्मणां ३१ मामभिजानाति मगमिसत्त्वतियेयेवेंचि तयाकर्मयोगियांफळे मगमनमनहीनिर्विवें म्याचिष
रें ३२ जैवैराग्यविवेकेंशी आटेबंधमोक्षेंशी नानाद्देतिआवृत्तीशी बुडोनिनाये ३३ घेउनिगोलपणाते जैपूरनहारपेजेथें गिळुनिआह्मीभू
तेंआकाशजैसें ३४ नियापरीचरत्वा माध्यमाधुनानीतजयेद् कमीहोउनिएकवटे भोगिनोमाते ३५ धुरोनिसिंधुचेयाआंगा सिंधुवरितुळपेंगंगा
तसापातुनाभोगा अनुभाविजे ३६ कादर्पणेरपणाजैसा उद्दटनिडाविजेवीरेंजा देखणानिद्रायेसा भोगीतया ३७ चेदलियास्वमनाचो मग
तेंआपलेंएकसिदिसे नेंउजेविगाजैसे भोगिजेका ३८ हेंअसोरे चणनेचेंया नोमुखबोधहीगेलेया देखिलेपणाएकलेपा आस्वादिजे ३९ नेंचि
जालूयाभोगनयाचा नघडेहाभावजयाचा निद्रीवालिकिलविलोला उत्चारकीजे ४० यावान सर्वव्यापी तयाचाहनगात्री रविप्रकाशाहादिवी
कीव्योमालागिमाउवी उमिलीनिद्रा ४१ हागाराजलनकृतोआंगी गवीरायपणाकारभोगी कांआधारहनआलिंगी दिनकरातें ४२ आणिआ
काशजेनक्क नयाआकाशकादूनाणवें कौसल्याचारूपीमिरवे गुणचेलेणें ४३ ह्मणोनिमीहोणेनाही तयामीचिआपीकें ही मगप्रनेलहें काइ बोलो
सांग ४४ यथाव्यागितो कर्मयोगी मीजालाचिमानेंभोगी तारुण्यकांतेलगांगी जयापरी ४५ तरंगसर्वांगीतोयचुंबी प्रभासर्वत्रविलसे

ना॰ अ॰ १८
२१४

बिंबी नानाअवकाशानभी लुंठतंजैसा ४६ जैसाअपहोउनिमाझें मानेंक्रियाविशेषाभजे घनाकारकांसहजें सुवर्णजैसी ४७ कांचंदनाचीहृदयींजैसी चंद्रनीभजेआ
पैशी कांआ। कृत्रिमशशी वंदिकाते ४८ तेंशी क्रियाकारनुसाहे परिआहेंतीभुक्तिआहे हेंअनुभवाजोगेंनोहे बोलाऐसें ४९ तेंक्षाइर्वमस्कारखडें जेंकांहीतोअ
वुझारे जेंगेंआपुलविलुंनिवोंदें बोलनाविषी ५० नोबोलनयाबोलनाचिभेदें नुथवालिलेहेंनघटे नेंमीननेंगोमटें सुवनमाझें ५१ सुणोनितयावोलना वोलीवो
लनामीभटना भोनेंयपणेनतुना सवीकांमाते ५२ नेमाविबुद्धीकांहृष्टी नोजेंदेखोनायक्रियेसी नेंदेखणेंद्रपुष्ठाटी नेंदेखणविद्यावी ५३ दर्पणाआधीजैसें देखनें
विमुखदिसे त्याचिंदेखणेंजैसें मेवढीदृष्टि ५४ हृदयपणाउनिदृष्टें दृष्टेंयाविनभेटे नेणकलपणहीनघटे दृष्टपणाही ५५ नुथस्वमीचेयाप्रिया चेउनिआलिंगावु
या गाइजेहोनिहोउनिया आपणचिजैसें ५६ कांहीकाष्ठाचाधृष्टी मानिवंन्हीएकवटी नोहोनिहेभाषआटी आपणचिहोये ५७ नानाप्रतिबिंबहाती घेवो
गेलेयांगभस्ती नेंबिंबनाअसती जायेंजेवी ५८ नेविमीहोउनिदेखणें नोघेउनयापदस्थानें नेषहद्रपनथिने उद्भूतही ५९ रविअंधकारप्रकाशितां नउरेविजे
विपुकाद्रपता नेंविद्वपनाहांदृष्टता मीजालियां ६० ममदेखिजेनानदेखिजे सेशीजेदशानिपजे नेंनेंदर्शनमाझें साक्षात्कारें ६१ नेंमलनेयाकिरीटी पद्मार्थांचि
याभटी दृष्टदृश्यानीनाहृष्टी भोगिनोसदा ६२ यत्रास्मि चिदानंदघनः आणिआकाशहें आकाशें दाटलेंनदवेनैसें मियांआपणपुनिनेसें जा
लेंनया ६३ कल्पांतीउदकउदकें रुंधलियांवाहोणाके नेसाआत्मेनिम्याएकु कोंदलाना ६४ चरणाआपणपैयावदघु कापवह्निआपणेयालाग जवआ
पणयांनरिघेस्वाना - से ६५ सुणोनिमीसर्वज्ञात्वेपणें ठेलेंनुपायेपणेंनाणे नेंविणयायाकरणें अहृयामज ६६ पैंजवावरीलतरंग अंद्रीधांविनलास
वेग नईनाहीपरिभाग कमावयाजैसा ६७ जेंसाउकेंकाभाउावे नेंवाल्लणेंनेंणेंचालावें नेंनोविएकआघवें सुणोनिया ६८ गेलियांहीफलनेउना उ
दकपणपडुकना नरंगाचीएकात्मना नमोडेविजेवी ६९ नेसामीपणाहाखोवला नोअवधियाचिमजआला मासियायात्राहोयभला कापडीमासा ७० २७
तसइति आणिजारीरस्वभाववशें कांहीएककरूनिवेसें नरिमीविनानेणोमिषें भटेंतया ७१ नेथकर्मआणिकर्ता हेंनाउनिपडुकना

हेंआत्मेनिमानेंपाहना मीनिहोये ७२ पैंदर्पणानेंदर्पणें पाहिलियाहोयनपाहणें सुवर्णासांकिलेयांसुवर्णें नुसांकेजेवी ७३ दीपानेंदीपेंप्रकाशिजे नेनप्रका
शणेंविनिपजे नैसंकर्ममियांकीजे नेंकरणेंनैसें ७४ कर्महीकर्ताचिआहे नेंकरावेंहेंभाष नापें ऐसेंनिनकरणेंविहोये नयानेंकेलें ७५ क्रियाना
नमीजालेंपणें धुंउकांजेनकरणें तयाविनामक्रमणें स्वुणेंनेंमाझें ७६ स्वर्गानिकरितीयावोजा नकरणेंहेंकपिधजा निपजेनयामहाअजा भजीनोमाते ७७ प
वेंबोलेंनेंस्तवन नोंदेखनेंचिदर्शन मजअद्वयागमन नोचालेंनेंची ७८ नोकरीनेनुलाभना नोजल्पेनोजपमाझा नोअमेनाचिवाजा समाधिमाझी ७९ जैसेंकनकंकेंवी
कंकणें भूमिजनअनन्यपणें नोभक्तियोगयेणें मजशीयेनो ८० उदकाकल्लोल कांकपूरीपरिमळ रत्नाउजाळ अनन्यजैसा ८१ किंबहुनानंतुशीपट कांमृत्ति
केशीघट नेसामनशीएकवट सदामाझा ८२ उपाअनन्यसिद्धाभक्ती दृश्येआघवाचिहद्वपनाती मजआपणपेंयासुमती दृष्टपानेंजाणे ८३ मिहीअवस्थाचेनि
द्वारें उपाधुपहिनाकारें भावाभावद्रपस्फुरे दृश्यजेंजें ८४ तेंहेंआघवेंचिमीद्रष्टा ऐशियाबोधाचामाजिवटा अनुभवाचानोक्षमटा धेंगनाचे ८५ नत्वतः
स्नुजालेयांगोचर अवभासनोआयाकार रज्जुचिएसानिर्धार होयजेवी ८६ भांगारापरनेंकाही लेणेंगुनहोभारनाही नेंआदोनियांगाई कांजैसें ८७ उदकाए
कापरनें तरंगनाहीविनिरूनें जाणोनियांआकारानें नघेपंजैसें ८८ कांस्वप्नविस्तारमस्ता चेउनियांउमाणेंहोनां नोआपणयापरना नदिसेंजैसा ८९
जैसेंजेकांहीआथीनाथी जेंणेंहोयजेयस्फूर्ती नेंशानाचीहेप्रतीनी होउनीभोगी ९० जाला मगनाणोमगमीअजर अक्षयमीअक्षर अपूर्वमीअपार
आनंदनोमी ९१ अचलमीअच्युत अनंतमीअद्वैत आद्यमीअव्यक्त व्यक्तिहीमी ९२ ईशितव्यमीईश्वर अनादिमीअमर अभयमीआधार आधेयमीच ९३
स्वामिमीसदोदित सहजमीसतत सर्वमीसर्वगत सर्वातीनहीमी ९४ नवामीपुराण शून्यमीसंपूर्ण स्थूलमीअणु जेंकांहीनेंमी ९५ अक्रिया
मीएक असंगमीअशोक व्याप्यमीव्यापक पुरुषोत्तम ९६ अशब्दमीअश्रोत्र अरूपमीअगोत्र सममीस्वतंत्र ब्रह्ममीपर ९७ ऐसे
आत्मत्वेंमूनएकोनें दृयाअद्वयभक्तनाणोनिमानें नेंहीमीजाणे ९८ नदनंतर पैंचेद्वलियानंतरें आपलेंएकपणउरे नेंहीनयावरिस्फुरे
नयाशीचेंजैसें ९९ कांप्रकाशनाअर्क नोचिहोयप्रकाशक नयाहीअभेदाद्योतक नोविजैसा १२००

तेसाउंधाच्या वुिडयां केवळवेदुकें उे रेयांही तेणेंजाणवेनयानेंही हेंहीजाणे १ तयाअंदेनपुणाआपलेया जाणतीतमिथुनंजया तोईश्वरमीनिहेत
या वोधाशिये २ विवाने । मगहेनाःहेताजीन मीविश्वात्माएकुनिथांन हेंनाणोनिजाणतेंजेथ अनुभवीरिघे ३ जेथचंद्रलयाण
कपण दिसेजेंआपणेपांआपणे तेंहीजाणतानेणेंकोण होइजेतेंडी ४ कांसेंजीरेरवतीयेसणी सूत्रपणासुवर्णी नाटोनिहोयआटणी अंवका
रती ५ नानभिलवणतोयहोये मगझारतातोयतेंराहे नेहीमिरताजेविनाये जालेपणतें ६ तेसेमीतोडेसेमीआसे तेस्वानंदानुभवसमरसें कावउनिया
प्रवेशो मजचिमाजी ७ तत्वतः आणितोहेभाषजेपजाये तेथमीहेकोणाशिआहे ऐसामीनांतोतियेसामाये माझाचित्रपी ८ जेवांकुर्परजडोंस
रे तयाविनामअग्निपुरे मगउष्णपनाजीनउरे आकाशजेंवी ९ कांधाळितुयांएकेंएकु वाटेतांशून्यविशेष तेसाआहेनाहीवाशेष मीचिमनआथी १० तेंवूस
आत्माईश यावोलामंडेसमरस तवोलणेयाहीपैस नाहीतेथ ११ तवोलुणेंहीवोलोनी तेंवोलिजेतेंउभरूनि जाणीवनेणीवनेणोनी जाणिजेतें १२ तेथवो
धिजेवोधवोधें आनंदरघेआनंदें सुखवरिनुसधें सुखचिमांभोगिजे १३ तेथआभजोज्याचाभा प्रभाआलिंगिलीप्रभा विस्मयबुडालाउभा विस्मयामाजी १४
शमूतेंपसामावुला विश्रामविश्रांतिपआला अनुभववेडावला अनुभूतिपणें १५ अयमभिप्रायः किंबहुनाऐसेंनिरिवळ मीपणजोडेतयाफ
ळ मेउनिवेलीवेल्हाळ कर्मयोगाची १६ पैकर्मयोगाकिरीटी चक्रवर्तिचामुकुटी मीचिरत्नतेंसाटोवाटी होयमाझा १७ कींकर्मयोगप्रसादाचा कळसुजाहा
मोक्षाचा तयावरिलाअवकाशाचा उवाउजालाती १८ नानासंसारअरउवी कर्मयोगवाटवरवी ओउषीतेमदेवपावी पैगजाली १९ हेंअसोकर्मयोग
वोधें तेणेंभक्तचिंतामणें मीस्वानंदाध्दिवेगें राकिलाग २० हाणायवरिसुवर्मा कर्मयोगीआदिमहिमा ह्मणोनिविचोवेचीतुझा सांगतोआल्ही २१ ५५
चूर्णिका जेरवोंकाळेंपदार्थ साधुनिधेइजेमानें तेसानोहेमीआउेनें सर्वाचेंसर्व २२ ह्मणोनिमाभागाइ जाणावेंनलगेकाही मीलाभेनयेत्तपा
यी माचविंगा २३ एकशिष्यएकगुरु हाउदवासत्यव्यवहारु तोमत्प्राप्तिप्रकारु जाणवया २४ अगावसुधेचापोटी निधानसिद्धकिराटी वृद्धिसिद्ध

कांठी योहांइथ २५ पुविलाभिलअमोतें मृगात्याकोतेउपायातें येरसिद्धचितेमायेंथें उपायेंसी २६ हाफळाहावरिउपाय कांमकाढीतेसेदेव हें
प्रमानरिअभिमाय येथिचातेसा २७ जगनाथविंचाणवें मोक्षोपायपरआघवें आणिशास्त्रोपायकीनंदे प्रमाणसिद्ध २८ पवनअभ्रचिफेडी वांवुनिंस
पतिंनपडी कांवावुलीहातेंथाउी परितोयनकरी २९ तेसात्मदर्शनीआउलें अमेअविद्येचाजोमळ तोशास्त्रनाशीयेरनिर्मळ प्रकाशेस्वयें ३० ह्मणोनि
आघवीचिशास्त्रें अविद्यानाशीचपात्रें वांचुनिनकतीस्वतंत्रें आत्मवोधी ३१ याअध्यात्मशास्त्राशी जेंसमर्थयेपुरी जेपेंवजेतपाणपाशी तेहेगीता ३२
भानुभूषिताप्राचिया सतेजादिशाआघविया तेसंअसेगीताराया सनाथशास्त्रे ३३ हेंअसोयेणेंशास्त्रेंघरें मांगाउपायवडुवेंविस्तारें सांगितलेजेसोकरें घे
वीपेआत्मा ३४ तमिप्रथमश्रवणासवें अर्जुनाशीविषायेंहेंफावे हंभ्भावसकणवें धरूनिश्रीहरी ३५ तेंचिप्रमेयएकवेळ शिष्यीहोवयाअदळ सांग
तसेमुकुळ सुइमनया ३६ आणिप्रसंगेहेगीता हागायवरिसपतो ह्मणोनिदावीआद्यंता एकार्थेवि ३७ जेग्रंथाचामध्यभागी नानाअधिकारप्रसंगी तेवि
निरूपणाअनेगी सिद्धांतीकेलें ३८ तरितेतुलेंहीसिद्धांत इयेग्रास्त्रीअसकरा हेंपूर्वापरनेणान कोणहीजैमानी ३९ तेमहासिद्धांताआंवाका सिद्धांतपसत्र
तेंकां भिउउनिआरंभेंदेखा संपवीतसे ४० यथअविद्यानाशनस्थळ तेणेंमोक्षोपपारनफळ इयादोहीकेवळ साधनज्ञान ४१ हेंइतुकेंचिनानापरी
निरुपिलेंग्रंथविस्तारी हेंआतांदोअक्षरी अनुवादावें ४२ ह्मणोनितेउपयहाहातें जालेयाउपायस्थिती देखवनलिपुडती येणेंचिवोलें ४३ श्लोकः
सर्वकर्माण्यपिसदाकुर्वाणोमद्व्यपाश्रयः मत्प्रसादादवाप्नोतिशाश्वतंपदमव्ययं ५६ टीका १४ सर्वकर्माण्यपि मगह्मणेगासुभटा
तोकर्मयोगीउत्यानिष्ठा मीहोउनिपैठा माझ्यानपी ४४ स्वकर्माचाआसवाली मजप्रजाकरूनिभली तेणेंप्रसादेंआकळी ज्ञाननिष्ठेतें ४५ तेनिष्ठाजेथयहा
तवसे तेथभक्तीमाझीउल्हासें तयामजशीसमरसें सुखियाहोये ४६ मद्व्यपाश्रयः आणिविश्वप्रकाशितया आत्मयांमजआपुलेया अनुसरेनोकरू
नियां सर्वत्रताहे ४७ सांडुनिआपलाआउच लवणाआश्रयीजळ कांजइानिराहूनिश्चळ वायुव्योमीं ४८ तेसाबुद्धिवाचाकायें जोमातेंआश्रयूनिठाये
मत्प्रसादादवाप्नोति परिगंगेचासंबंधी विरीआणिमहानदी येकसनेविभाससाधी अभावांमें

कांवावेंनेंआणिखुरें हानिवाडनंवृत्तिमरे जंवनघेपज्ञनिवेशानरें कवळुनिदोनी ५१ नागापांचिकेंआणिसोळे हेंसुवर्णानंवृत्तिआळे जंवपरिसआंगमेळे एकव
टीना ५२ तैसेंशुभाशुभअसे हेंतवचिवरिआभासे जंवराकनमकाशी सर्वत्रंमी ५३ अगारात्रिआणिदेवो हानंवचिवरिहेनाताभावो जंवनसिधिजेगांवो गभ
स्तिचा ५४ म्हणोनिमाझियामटी जयांचीसर्वकर्मेकिराटी जाउनिबैसेतायाठी साधुज्याचा ५५ ज्ञाम्यंत जेटेंशोकाळेंस्वभावें वेचजपानसंभवे
पदमव्यय तेंपदशाश्वतेंतोपावे अविनाशजें ५६ अयंभाव: किंबहुनापंडुसुता मजआत्मयाचीप्रसन्नता लाहेनेणेंनपविजतां लाभकवण
असे ५७ चतुर्थोक्तंब्रह्मार्पणयोगमाहचेतसेतिएकेन श्लोक: चेतसासर्वकर्माणिमयिसंन्यस्यमत्पर: बुद्धियोगमुपाश्रित्यम
च्चित्त:सततंभव ५७ टीका ९ चेतसेति यथाकारणेंतुवांयां सर्वकर्मांच्याफळेंया माझ्याठायींधनंजया संन्यासकीजे ५८ परितो
विसंन्यासवीरा करणियेचासनेकरा आत्मविवेकींधरा चित्तवृत्ती ५९ सुपि मगतेणेंविवेकबळें आपणपेंकर्मावेगळें माझांस्वरूपींनिर्म
ळें देखिजेलसर्व ६० संन्यस्य आणिकर्माचीजन्मभोमि प्रकृतीजेहेस्वाहे तेंआपणियाऊनिबुडेहें देखवेलीदुरी ६१ तेथप्रकृतीआपणेयां
वेगळीनुरेधनंजया रूपेंविणकांछाया जयापरी ६२ ऐसेंनिप्रकृतीनाश जालेयाकर्मसंन्यास निपजेलअनायास सकारण ६३ मत्पर:
मगकर्मजातगेलेयां आत्मामीचउरेआपणेयां बुद्धीति तेथबुद्धिघापेंकरुनियां पतिव्रता ६४ बुद्धि अनन्ययेणेंयोगें मजमाजि
जेंदि घे मच्चित्तइति तेंचित्तचेअन्युंगें मातेंचिभजे ६५ ऐसेंनिचैतन्यज्ञानेंसांडिलें चित्तमाझ्यागाईंजडलें गर्कीजेसेंबहिलें सर्वदाकरी ६६
५७ अष्टमाध्यायोक्तं अनन्यचेता:इत्यादीस्मृतमक्षरयोगंस्मारयति मच्चित्तइत्यर्धेन मच्चित्त:सर्वदुर्गाणिमत्प्रसादात्तरिष्य
सि टीका म मच्चित्त: मगअभिन्नाइयासेवा चित्तम्यांचिभरेलनित्सभावा माझांमसादज्ञाणानेंकों संपूर्णजाला ६७
सर्वदुर्गाणि तेथसकळदु:खधामें भुंजिजतिजियेंमृत्युजन्में तियेंदुर्गमेंचिसुभगें होतीलतुज ६८ सूर्यांचिनिसावायें नेत्रसावायिलाह्यें

तेंअंधकाराचाआहे पाउतया ६९ मत्प्रसादात् तैसामाझेनिमसादें जयाचाजीवकणमर्दे तोसंसाराचेनिबाधें ब्रुगुलेंकेवी ७० न
रिष्यसि म्हणोनिधनंजया संसारदुर्गतीयया तरशीलमाझिया प्रसादास्तव ७१ प्रथमाध्यायोक्त विषादयोगा त्तरमाह अथेति
सार्द्धाभ्यां अथचेत्वमहंकारान्नश्रोष्यसिविनंक्ष्यसि ५८ टीका ४ अथेति अथवाहनअहंभावें मासेंबोल एेंआघवें कांना
मनाचिपैशिवे टकोनेंदिसी ७२ विनंक्ष्यसि तरिनित्यमुक्तअव्यय तुंआहेसितेंहोउनिवाव देहसंबंधाचाघाय वाजेलआंगी ७३
जयादेहसंबंधाआंत मतिपदीआत्मयाघात तुमजनाउसंत कधींचिनाही ७४ येवढेंविदारुण निमणेनिवणनिमणे पडेलजरिबोलणें नेघ
शीमाझें ७५ श्लोक: यदहंकारमाश्रित्यनयोत्स्यइतिमन्यसे मिथ्यैषव्यवसायस्तेप्रकृतिस्त्वांनियोक्ष्यति ५९ टीका ८ यदि
ति जेसापथ्यद्वेषियाज्वर कांदीपद्वेषिया अंधकार तानोविवेकअहंकार पोखुनितैसा ७६ अगास्वदेहानामअर्जुन आणिपरदेहानो
मस्वजन संग्रामनामममलिन पापाचार ७७ इतिमन्यसे इयामतीघारलिया तिघांतनिनामेंयया ठेलनिधनंजया नयोत्स्य
नुझुंझेंशीऐसा ७८ मिथ्यैषव्यवसायस्ते जीवामाजिनिष्टंक करिशीजोआत्यंतिक तोवायांधाउीलनैसर्गिक स्वभावचितुझा ७९ आ
णिमीअर्जुनहेआत्मिक यपांवधुकरणहेंपातक हेंमायावांचुनित्यात्मिक कांहीआहे ८० आधींतंहहेतुंमहोआवे मगाहानीनुंवाद्वाक्याचे कां
नतुंसावयाकरावें देवागणा ८१ म्हणोनिम्यांनेंतुजसणें म्हणजेनिनवायाणें नामानुलाक्रपणें लोकहष्टी ८२ प्रकृतिरिति तूंतहुंमेशीसें निष्टंकिशी
जरिमानसें तरितेप्रकृतीअनारिसें करविलचि ८३ श्लोक: स्वभावजेनकौंतेयनिबद्ध:स्वेनकर्मणा कर्तुंनेच्छसियन्मोहात्करिष्यस्यवशोपितत् ६०
टीका १३ स्वभावजेनेति पंपूर्वेवाहतांपाणी पश्चिमेपश्चिमलावाहणी तोआग्रहचिनेरपरिनेआणी आपलेयालेखा ८४ कांसावीचाक

DR. BHAU DAJI MEMORIAL
डाक्टर भाऊ दाजी स्मारक
DR. BHAU DAJI MEMORIAL
डाक्टर भाऊ दाजी स्मारक

णस्तणे मीतुरंगेसाळीपणें नरिन्म्राहेंम्रन्यकरणें सुभावाजया ८५ निवद्धःस्वेनकर्मणा जैसासात्रधर्मसंस्कारसिद्ध प्रकृतीघडिलाशिम्रवुद्ध
स्राणांउठीस्तणतोसिधद्रा परिठठिशीचित्र ८६ शौर्यनेजरक्षता एवमादिपंडुसुता गुणादिधलेजन्मता म्हणतीलुन ८७ नरिगिंपैचेयासमवाया म्रनुरूप
धनंजया नकरितांउगलेया नयेलुम्रसो ८८ ययालागिनिहीयुणी बांधलाशीनंकोदंडपाणी त्रिशुद्धिनद्भशीवाहणी सुद्राचेया ८९ कर्तुमिति
नांहेंम्रापलेजन्मसूत्र नक्षिारिनचिकिवृत्र नर्जुसेहेंम्रदृत्र म्रनजरीघेशी ९० करिष्यसीति नरिवांधोनिहानपाये जोरधीघानव्याम्रा
हे तोन्चलेजद्धाजाये दिगंताजेवी ९१ जैसातंम्रापलियेकडुरनि मीकांहींवृनकरीम्तणउनी निष्टकिशापरिभरवसेनी तूंचिकरिशी ९२ म्रयंभावः
जनरवेराटिद्धराजा पळनांतरिघालाळिम्रुसा होशात्रस्वभावेनुम्रा तुंसवीलतुनें ९३ हांगारोगकाय्यरागिया म्रावडेशमिडारिरिदिया परिभोगतिहिंबाधानि
या म्रदृष्टेनेण ९५ तेंम्रदृष्टम्रनागिरिस् नकरीलईम्वरवशी म्रमहावीरम्रकराश्तोणी द्धशरकेनागविलेरणी तोस्वभावकोदंडपाणी तुंसवीलतुनें ९४ ५
तोईम्वरम्रसे तुम्राहृदई ९६ दशमैकादशापोर्विभ्रनिर्विश्वद्धपुयोगोदर्शयति ईम्वरइतिद्वाभ्यां श्लोकः ईम्वरःसर्वभूतानांहृद्देशेर्जुनतिष्ठति भ्रामयं
म्रर्वभूतानियंत्रारूढानिमायया ६१ टीका ३० सर्वेति भोक्तारमितिपंचमाध्यायांत्यश्लोकस्यापिभावार्थोत्रदृष्टव्यः सर्वभूताचाम्रंतरी हृ
दयमहाम्रंबरी चिद्गतिचासहस्रकरी उदयलाम्रसेजो ९७ म्रवस्थात्रयतिन्हीलोक हेंप्रकाशनीम्रशेष म्रन्यथादृष्टिपांथिक चेवविले ९८ वेद्यादका
चासरोवरी फांकलाविषयकल्हारी इंद्रियषट्पदाचारी जीवभ्रमरानें ९९ ईम्वरः म्रसो रूपकहेंतोईम्वर सकळभूताचाजोम्रहंकार पांघुरोनिनि
रंतर उल्हासतम्रसे १३०० मायया स्वमायेचेंम्राउतस्त्र म्राउनिरोकळारवेखवीसूत्र बाह्यनटीछायाचित्र चौन्यांशीलक्ष १ याम्रसारिकांस
मस्तां म्राणिम्रशेषांहीभूतां देहाकार योग्यता पाहोनिदावी २ यंत्राह्नढानि जेथजें देहनपावुदें म्रनुरूपपणेंमांडे तेंभूततयाम्रारूढे हेंमीस्त
णउनी ३ भगस्तनस्तेगुंतलें तृणातृणेंबांधलें कांम्रात्मछायाघानलें बाळकेंजवी ४ तिपापरीदेहाकारें म्रापणपेंदिठुसरें देखोनिजवेंम्रवि

करें म्रात्मबुद्धी ५ ऐसेनिशरीराकारी यंत्रीभूतेंम्रवधारी म्रामयन शुद्धनिद्धालवीदोरी प्राचीनाची ६ तेथजयाजेंकर्मसूत्र मांडनिवेविलेंस्वतंत्र
तेंतेंगतीपात्र होंचि लागे ७ सर्वभूतानि किंबहुनाधनुर्द्धरा भूतांतेंस्वर्गसंसारा माजिभंवनीतृणेंवारा म्राकाशीज्यापरी ८ भ्रामकाचे
निसगें जैसेंलोहवेदाखिगे तेंसेंईम्वरसत्तायोगें चेष्टतीभूतें ९ जैशीविष्णाम्रापलिया समुद्रादिकधनंजया चेष्टतीचंद्राचिया संनिधीएकी १० तयासिंधूम
शिंनेशांट सोमकांताधास्तफुटे कुमुदांचकोरांफिटे संकोचतो ११ जैसाबीजप्रकृतिवशे म्रनेकंभूतें एकेईशें चेष्टविजती तिष्ठति तोम्रसेतुम्राहृदयीं १२
म्रयंभावः म्रर्जुनपणाचधेतो मीपणसेंजेपंडुसुता उठितसेंतेंतत्वता तयाचेंरूप १३ ययालागिंतोप्रकृतिते प्रवर्तविलहेंनिरुतें म्राणितेनुम्रसवीलतु
तें नर्जुसवशीजरी १४ म्तणोनिईम्वरगोसावी तेणेंप्रकृतिहेनेमावी तिणेंसुखेंहृदयावी इंद्रियेंम्रापली १५ तूंकरणेंनकरणेंदोनी लाउनिप्रकृतिचिया
मानी प्रकृतिहीकांम्रधीनी हृदयस्थाजया १६ श्लोकः तमेवशरणंगच्छसर्वभावेनभारत तत्प्रसादात्परांशांतिंस्थानंप्राप्स्यसिशाश्वतं ६२ टीका ४
तमिति तयाम्रहंकाराचाम्राग देउनिशारणतीग सर्वभावेनेति महोदधीकांगांग रिघालेजेसें ७ तत्प्रसादेति मगतयाचेनिप्रसादें
सर्वोपशांतिप्रमदे कांतहोउनियांस्वानंदें स्वरूपीचिरमशी १८ स्थानमिति संभूतिजेणेंसंभवे म्रनुभूतिहीम्रनुभवे विश्रांतिजेथविसवे
म्रनुभवाजया १९ तियेनिजात्मपदीचारावो होउनिराकशीम्रव्यय म्तणेम्रक्षियेचावाहो पार्थागाहे २० श्लोकः इतितेज्ञानमाख्यातंगुह्याद्गुह्यतरंमया
विमृश्यैतदशेषेणयथेच्छसितथाकुरु ६३ टीका इति हेंगीतानामविख्यात सर्ववाङ्मयाचेंमथित म्रात्माजेणेंहस्तगत होयरत्न २१ ज्ञानमाख्या
तं ज्ञानगौरवाचापाड्दी वेदांतेंजयाचीनेवीदी बुर्फिनीतेकीर्तिचोखडी घातलीजगीं २२ बुध्यादिकेंडोळसें हेंजयाचेंकाकउवभें मीसर्वद्रष्टाहीदिसें पाहत्यानियें २३
तेंहेंगाम्रात्मज्ञान गुह्याद्गुह्यतरं मासेंगोप्याचेंगुप्तधन तेइति परितंत्लणोनिम्रान केविकरूं २४ मया तुपाकारणेंगापाउवा म्राम्री
म्रापुलाठेवा दुजदिधलाहाकणवा जाकळोनी २५ जेत्राभुतलीनेवोरसें जननीबाचकादोषें भीतिहीपरितेंसें नकरूंचिहो २६ येथम्राकाशाम्रागिगा

धिजे अमृताहीकरूं फेडिजे कां दिव्याकरवींकरविजे दिव्यजैसें २७ जयाचेनि अंगप्रकाशें पाताळिचा परमाणु दिसे तयासूर्या कांजैसें अंजनसुइजे २८ तैसें सर्व
तेंहीमियां तदशेषण सर्वहीनिर्धारूनियां निकेंतें धनंजया सांगितलें तुज २९ विस्मइये आतां तयावरी मातें हीनिर्धारीं यथेच्छसि तथाकुरु
मगनिर्धारूनिकरीं आवडेतैसें ३० अयंभावः ययादेवाचेयाबोला अर्जुनउगाचिठेला तेथदेवह्मणतीभला वंचकहोसी ३१ पुरवादिनेयाकुडेंमुके
ला उपरोधेंह्मणेमीधाला तोचिपीडिआपला दोषहीनया ३२ तैसासर्वज्ञश्रीगुरु तोभेटलियाआत्मनिर्धारु नपुसिजेतैं आपारु धरूनियां ३३ तैंआपणपें
चिवंचे आणिपापहीवंचनाचें आपणयाचिमाचें चुकविलेंतेणें ३४ पैंउगेपणातुझिया अभिप्रायहाकीधनंजया तरिएकवेळआवांकुनियां सांगोंज्ञान ३४
तेथपार्थह्मणेदातारा मनेंजाणज्ञीमाझियाअंतरा हेंह्मणेतरिउसरा जाणतसेकाइ ३५ तरिज्ञेयहेंजीआघवें तुंज्ञाताचिएकस्वभावें मांसूर्यह्मणेनिवानावें सूर्या
तेंकाइ ३७ ययाबोलाश्रीकृष्णें ह्मणितलेंकाइ ययायेणें जेंतुम्हनाशितें ३८ नवमोकराजगुह्यमाहसर्वगुह्यतमभितिद्वाभ्यां श्लोकः सर्वगुह्यत
मभूयः शृणुमेपरमंवचः इष्टोसिमेदृढमतिस्ततोवक्ष्यामितेहितं ६४ टीका १२ अयः तरिआवधानपघव करूनिआणिकवेळ शृणुमे
परमंवचः वाक्यमाझेंनिर्मळ अवधारीपां ३९ सर्वगुह्यतमं हेंवाक्यह्मणोनिबोलिजे कांआव्यमातेकिजे तैसेंतूंहेंपरितुझें भाग्यवरवें ४०॥
कूर्मीचियापिल्लियां दृष्टीचिपान्हायधनंजया हेंआकाशावाहेवापिया घरिंचेंपाणी ४१ व्यवहारहीजेथनघडे तयाचिफळचितुथजोडे कायदेवें तेंपनसांपडे॥
सान्तकुलें ४२ यरूवींहितचीवारी मारूनिएक्याचापरिवारी भोगिजेतेअवधारी रहस्यहें ४३ आणिनिरूपचारापेमा विषयजेंहे प्रियोत्तमा तेंतुजंनक्कीं
आत्मा ऐसेंजाणावें ४४ इष्टोसिमे दर्पणाचेयादेखावया गोमटेंकाजेधनंजया तेंतयानोहेंआपणेया लागिजेसें ४५ तैसेंपार्थातुझेनिमि
षें मीबोलेंआपलेयाचिदोषें कायमाझातुम्हाकाइंआसे मीतूंपण ४६ ह्मणोनिजिव्हारिचेंगुज सांगतसेंगा तुज इयेअनन्यगतीचेंभज आघियसन ४७
दृढमिति पेंजळाआपणेपंदेतां लवणमुल्लेपरुसुता कींअवघेंतयाचेंहोतां नलजेचित्तें ४८ ततोवक्ष्यामितेहितं तैसेंतूंमाझागाइ

रास्तांनेराखीकांही नरिआतांतुनकाइ गोप्यकरूं ४९ ह्मणोनिअवघीनिगूढें जेषावोनिआतिउघडें तेंगोप्यमाझेंचोखडें वाक्यआइक ५० श्लोकः मन्म
नाभवमद्भक्तोमद्याजीमांनमस्कुरु मामेवैष्यसिसत्यंतेप्रतिजानेप्रियोसिमे ६५ टीका ३० मन्मनाभव तरिगासवाह्यआंतरा आपलेयासर्वव्या
पारा मजव्यापकातेवीरा विषयकरीं ५१ आघवाआंगींजैसा वायुमिळोनिअसेआकाशा तुंसर्वकर्मींतसा मजशींचिअसे ५२ किंबहुनाआ
पलेंमन करीमाझेंएकायतन मासूनिश्रवणेंकान भरूनिघालीं ५३ आत्मज्ञानेंचोखडीं संततेमाझीरूपडीं तेथदृष्टिपडोआवडी कामिनीजैसी ५४ मजस
र्वस्तीचिवमोटें माझीनामेंजियेंचोरवटें जियेनिहफ्यावृपावाटे वदनाचियेलावी ५५ हानाचेंकरणें पायांचेंचालणें तेंहोयमजकारणें तेंसेंकरी ५६ मद्याजी
आपलाअथवापराचा गाइडपकरवीपाउवा तेंएंयज्ञेंहोउंवरवा पांतिकमाझा ५७ मद्भक्तः तेथनाउनिभूतद्वेष सर्वत्रनमवेंमाएक ऐत्रोनिआश्रय
आत्यंतिक लाहशीमाझा ५९ मामेवैष्यसि मगाभरलेपाजगाआंत जावतिनिजेपात्रामान होउनिलाकेलु
एकांत आसांतुस्तां ६० तेंकाभल्लतियेअवस्थे मीतुंतेंतुंमातें भोगिशीगासेंआइतें बाढेलवेमु ६१ आणिनिजेंजेंआउकवितें निमालेंअर्जुनाजेथें तेंतुंमीचि
ह्मणोनिमातें पावशीशेषी ६२ जेसीजळचिचीप्रतिभा जळनाशीविंबा येतांगाभागोभा केंहीआहे ६३ पंपवन्तुअवरा कांकल्लोळसागरा मिळतांआउ
चारा करवणाचाणा ६४ ह्मणोनितुंआणिआत्मी हेंदिसताहेदेहधर्मी मगयथाचाविरासी मीचिआहे ६५ सत्यते ययाबोलामाझारीं होयनाउभ्रतेंकरीं येथ
आनआथीनरी तुझीचिआण ६६ प्रतिजाने पैंतुझीआणवाहणें हेंआत्मस्तिगाञिवणें प्रियोसिमे प्रीतिजातिलाजणें आवडोनेटी ६७ अ
यंभावः येरूनीवेदूनिसपंच जेणेंविश्वाभासनसान जेथआतेचानटनाच कावांतें तें जीणें ६८ तोदेवसत्यसंकल्प आणिजगाचाहीवाप मगआणे
चाआसप कांकराचा ६९ अर्जुनातुझेनि वेंथें मर्यादेचपणाचीवारें सांडिलागामीहेंमदूं सगळेंतुला ७० पंकाजाआपलेपा राज्ञाआपलीआपणे
या आणवाहेंधनंजया तेंसेंकींहें ७१ तेथअर्जुनह्मणेदेवें अवादहेंनबोलावें आमचेंकाजनावें तुझेनिसरे ७२ उपावरिसांगोवेसनी कांबालता

भाषहीदेशी पातुभ्रियाविनोदासी पारकायुस्त्राहेली ७३ कमळवनाविकाश करीरविचार्थंश कीतेपस्त्रवघाचित्रकाञ्ञ निमरंतो ७४ एथीनिवञनिसागर भूरि
जळियेवंदेघोर वर्षेनेथुमिषातुर चातककोना ७५ तरीणेनिश्रोहार्यतुसेया मुजनिभिजनस्मणावया भासिश्रसेदानीरापा कृपानिधी ७६ तंवदेवम्हणतीराहें
पार्थोत्याचाभ्रसापुनोहे प्रेमातेपावन्नीउपायें सत्यचियेणें ७७ सेंधवसिंधुपश्चेयां जाल्लयाएक धनंजया जेणेविरचिकोउरवया कारणकाई ७८ जैसेंसर्वत्रमी
तेमजतां सर्वमीहोतांश्रहंता जाउनितत्वता मीचिहोत्री ७९ एवंमाझापामिवरी करीलागेलेनिश्रवधारी दाविलीतुजनजरी उपायांची ८० तरीगीता ॐ
श्राधीनेवंपउमतां सर्वकर्मेमजश्रर्पितां सर्वत्रप्रसन्नता लाहिजेमाझी ८१ पाठीमाझातियेप्रसादीं माझेंज्ञानजायस्त्रिद्धी तेणेंमिसळिजेचिशुद्धी स्वरूपींमाझा
८२ मगपार्थातियेठाई साध्यसाधनहोयनाही किंबहुनातुजकाऽही राखोंचिना ८३ तरिसर्वकर्मेश्रापुली मजसर्वदासुवांश्रर्पिली तेणेंप्रसन्नतालाधली
श्राजिहेमाझी ८४ सणेनियेरोंप्रसादबळें नोहेंयुद्धाचेनिश्राउळें मगकेंचिएकबेळें भाळलोंतुज ८५ जैसेंप्रपंचश्रज्ञानजाये जेणेंमीएकगोचरहोये तेंये
उपपत्तिचेंनिएकेंवेळे भाळलोंतुज ८६ जैसेंप्रपंचश्रज्ञानजाये जेणेंमीएकगोचरहोये तयेउपपत्तिचेनिउपायें गीतारूपहे ८७ तरस्पांज्ञानश्रापलें नानाप
रीउपदेशिलें येणेंश्रज्ञानजानसांडविवें धर्माधर्मजे ८८ श्लोकः सर्वधर्मान्परित्यज्य मामेकंशरणंव्रज अहंत्वासर्वपापेभ्योमोक्षयिष्यामिमाशुचः
६६ टीका सर्वधर्मामिति श्राशाजेवीदुःखातें आलीनिंदादुरितें हेंहिजैसेंदैत्यातें दुर्भगत्व ८८ जैसेंस्वर्गनर्कसूचक श्रज्ञानव्याजेधर्माध
र्माधर्मादिक तेसांडुनियालीश्रशेष ज्ञानेंयेणें ८९ हस्तीघेउनिताहोरं साउजोसर्पाकार कांनिद्रात्यागेंघरचार स्वप्नीचाजैसा ९० नानासांडिलेनिकव
ळें चंद्रासिजायपिवळें व्याधित्यागेंकडुवांळे पणावदनिचें ९१ श्रगादिवसापाठिंदेउनि मृगजळघापेसपुनि कांकाष्ठत्यागेंवह्नी त्यजिजेजैसा ९२
तैसेंधर्माःधर्माधर्मचिंदूवाळ शाश्रीश्रज्ञानकाजेंमूळ तेंस्पुनिस्पनीसकळ धर्मजान ९३ मामेकंशरणंव्रज मगश्रज्ञानरिमालेया मीचिएकश्र
सेधनंजया स्वनिद्रास्वप्नगेलेया श्रापणचिश्रसे ९४ तेसामीएकवांचुनिकांही मगभिन्नाभिन्ननाहीं सोहंबोधेंसाचाठाई श्रनन्यहोये ९५

पैश्रापलेनिभेदेंविण मातेंजाणिजेंजेंएकपण त्याचिनामशरण मजयेणेंपैंगा ९६ जैसेंमठाचेनिनाशें गगनीगगनप्रवेशें मजशरणयेणें
तेसेंएकवटे ९७ सुवर्णमणीमोनिया कल्लोळजैसेपाणियां तैसामजधनंजया शरणयेतें ९८ श्रहंत्वासर्वपापेभ्यो वांचुनिसागराचा
पोटीं वडवानळशरणश्राला किरीटी जाळूनरिाकेतियागोष्टी वाळुनिहपा ९९ मजहीशरणनिघिजे श्रागिपुजीकिंचितशिल्लरिजे धिगिह्लोलिं
जेशहीज्ञानलाजे मुख्यातिया १४०० श्रगामाझेंनाहीरापा श्रागीपुढेंजधनंजया तेंहांशिरूंहीकांतया मान्यहोये १ मामीविश्वेश्वरभेटे
श्राणिमीचीवान्धी सुटे हंबोलनकोवोरवरे कानीलाउं २ तुणेनिमीहाउनिमाने सेवणाहोयश्रापनें जैसंकरीहातायेते ज्ञानीयेणें ३ मगत
कोनिकादिलें नवनीतमागुतेंनहोघालतें पतिनघपकाहीकेलें तेंणंजेवी ४ तैसेंश्रद्वयत्वेंमज शरणाशिघालियांतुज धर्माधर्मसहज लाग
तिवा ५ लोहउभेरवायमाती तेपरिसाचिपासंगती सुवर्णजालियापुडती नलंपिजेमळें ६ हंहीश्रसोकाभापासुनी मथुनिकादिलेयाव
ह्नी मगकाष्ठीकोंडोनी नराकेजैसा ७ श्रर्जुनाकायदिनकर देखतसेश्रंधकार कीप्रबोधाहोयगोचर स्वप्नभ्रम ८ तैसामजशीएकवटलेयां
श्रानकांहीउरावया कारणश्रसे ९ मोक्षयिष्यामि तरीणेनिनयांचेंकांहीं नचिंतास्त्रापत्याठाई तुझेंपापपुण्यपांहीं मीचिहोइन १०
तेथंसर्वबंधनश्रसणें पापउरावेंहुजपणें तेंमुज्ञाबोधीवायाणें होउनिजाईल ११ जळींपडिलेयालवणा सर्वहीजळहाइजेजेसणा तुजमीश्रन
न्यशरणा होइनजैसा १२ एतुलेनिश्रापैसया सुटलासिश्राहाचिधनंजया मामःशुचः घरंमीप्रकाशीनिया १ सोडवीनतुज १३
यपाकारणेंपुडती हेंश्राधिनवाहें चित्ती मजएकाविहंसुमती जाणोनिशरण १४ ६६ श्रात्मानुभवसुखवाक्यः मगसात्वश्रसकरुण
बाहुपसरूनिदक्षिण श्रालिंगिलाश्रसरण भक्तराजतो १५ तपवताजयानें कावसुनिबुद्धिनें जेथबोलणेंमाघोनें वासरतश्र
से १६

ऐसें जें कांहीं एक बोलाबुद्धीसी अटक तें यावया मिषें सेमाचें केलें १७ हृदया हृदय एक जालें ये हृदयींचें तें हृदयीं घातलें द्वैत न मोडितां केलें आप
णाऐसें १८ दीपें दीप लाविला तैसा परिष्वंगु तो जाला द्वैत न मोडितां केला आपणपें पार्थु १९ तेथ सुखाचा मग तया पूर आला धनंजया तेथ बुडाउ
तरि बुडो नेणिजे वोठां देव २० सिंधु सिंधू तें पाहों जाय तेथ पाहणें ठाकें ठाय होय वरि विघुरत गेली ये आकाशही २१ तैसें दोघांचें तया मिळणीं
दोघां नावरे जाणणें एवं कवणें किंबहुना श्रीनारायणें विश्व कोंदलें २२ गीतामहात्म्य ४८ एवं वेदांचें मूळसूत्र सर्वाधिकारैकप
वित्र श्रीकृष्ण गीताशास्त्र प्रकट केलें २३ तेथ गीता मूळ वेदा ऐसें कें विपाइयां आलें बोधा हें सांगलें तरि प्रसिद्धा उपपत्ती आइका २४ तरि जि
याचा निश्वासीं जन्म जाला शब्दराशी तो सत्यप्रतिज्ञ पैं जेथ बोलिला जें हें २५ म्हणोनि वेदां मूळ म्हणत गीता म्हणणें निहें उचित आणिकही एक येथ उप
पत्ती असे २६ जें न नाशतां स्वरूपें जयाचा विस्तार स्थेयलपें तयाचें तें म्हणिपे बीज जगीं २७ तरि कांडत्रयात्मक शब्दराशि अशेष गीते माजि
असे तरव बीजीं जैसा २८ म्हणोनि वेदांचें बीज गीता होय हें मज गमे हां आणि सुहृद दिसतही आहे २९ जे वेदांचे तिन्ही भाग गीते उमटले असती
चांग रत्नभूषणीं सर्वांगीं आपलें जैसें ३० तियें कर्मादिक तिन्ही कांडें कोणकोणे स्थानीं गीते आथीं तें नयनीं दावीन आइक ३१ कर्मकांड
तरि पहिला जो अध्याय तो अवतरणप्रवृत्तिप्रस्ताव द्वितीयीं सांख्यसद्भाव प्रकाशिला ३२ मोक्षदानीं स्वतंत्र ज्ञानप्रधान हें शास्त्र ये तुळा ते दोन्हीं सूत्र उभारि
लें उभारिलें ३३ मग अज्ञानें बांधलेया मोक्षपदीं बैसावया साधनारंभ तो तृतीयाअध्यायीं बोलिला ३४ जे देहाभिमान बंधें सांडुनि काम्य निषिद्धें वि
हित परि अप्रमादें अनुष्ठावें ३५ ऐसें निसद्भावें कर्मकरावें हा तृतीयाध्यायीं जो रेवं निर्णय केला तें जाणावें कर्मकांड येथें ३६ उपासनाकांड ३३
आणि तेंचि नित्यादिक अज्ञानाचें आवश्यक आचरतां मोचक कवि होय ३७ ऐसी अपेक्षा जालिया बद्धमुमुक्षु तें आलेया देवें ब्रह्मार्पणें तें क्रिया सांगितली ३८

जे देहवाचामानसें विहित निपजे जें जैसें तें एक ईश्वरोद्देशें करणें लागे तें ३९ हें चतुर्थाचें कर्मयोगें भजनकथन दरवणें आदरिलें तें अशेष भागें चतुर्थाचे नि ४० तें विश्व
रूपप्रकरणाचा अध्याय संपे तंव आघवा तंव कर्मी ईशभजाना हें बोलिलें ४१ तेंचि अष्टमाध्यायीं उघड ज्ञानाय पर देवताकांड शास्त्रसांगतसे आउ गोडु निवोलें ४२
ज्ञानकांड आणि तेणें विरज्ञ प्रसादें श्रीगुरुसंप्रदाय पर्व तें सम सतानुरोधें केवळ जे ४३ तेंचि अद्वेष्टादि प्रभृतिकीं अथवा अमानित्वादिकी बार
वीजे म्हणोनि निरेखी बारावा गणु ४४ तो बाराव्या अध्यायापासोनि आणि पंधराव्या अवधी नानाज्ञानफळ सिद्धी निरूपणाशीं ४५ म्हणोनि चौंही ऊर्ध्वमूळ
तीं अध्यायीं ज्ञानकांड येवारें निरूपिजे ४६ एवं कांडत्रयरूपिणी श्रुति नित हें कांडी मिरवणी गीतापद्यरत्नविखुरणी तरी आश्रम ४७ हें असो कांडत्रयात्मक श्रुति गाइजे फ
ळरूपक वोभायमें आवृत्तपक्ष वाकांक्षे म्हणोनी ४८ तयांचि नित्यानें शीं वेरकारी तो प्रतिदिन त्रीं तो अज्ञानवर्ग बोउली मतिपाविजे ४९ तो विद्यास्वीचा वोलोवा घेउनी
वेरी जिणावा हा निरोप तो सत्रावा अध्याय पेथ ५० एवं प्रथमाध्यायोनि सत्रावा लाणिक्रलनि आत्मनिश्वयु विवरुनि दाविला देवें ५१ तया अर्थ तानाअशेषा
तात्पर्याचा आवांका तो हा अष्टरावा देखा कलशाध्याय ५२ एवं सकळ सांख्यसिंधु श्रीभगवद्गीता प्रबंधु हा ओतरीय आगळा वेद मूर्तिमंत जाणा ५३ वेद संपन्नु होय ठाइं प
कृपणतेमाजि आनताही जे कानीं लागला तिही वर्णाचारी ५४ ये रामवन्य था वेलिया स्त्रीशूद्रादि प्राणियां अनवसरु मांडुनि पां राहिला आहे ५५ परि मग पाहतां तें ऊणें फे
डावया गीतापणें वेद वेष्टला म्हणोनि सेव्य होवपा ५६ नेदेंच अर्थाधिपमनीं श्रवणाचा गोचि कानीं जपमिषें वदनीं सोपानियां ५७ ऐणें गीताचा पाठ जोणे त्यांचें निसांगातीं
पणें गीता लेहोनि वाहणें पुस्तक मिषें ५८ ऐसें संसार मिपरुनीं संसाराचिया चोहटा गतादिया नळी तो म्हणा मोक्षसुखराचीं ५९ परि आकाशीं बैसावया पृथ्वी पुरे विसावया रवि
दीप्ति राहावया आवारें जैसें ६० तेवि उत्तमअधमसें संदिग्धें कवणातें हीनपणें कैवल्य दानें सरिसें निववीतजगा ६१ या लागी मागिली कुडी न्याला वेद गीतेचा पोटीं रिघा
ला आता तो गोमटी कीर्ति पावता ६२ म्हणोनि वेदांची सुसेव्यता तें हें सर्वनिमय जाणा श्रीगीता श्रीकृष्ण पंडुसुता निरूपिली ६३ परि वत्साचेनि मिसें दुभतें होय घरा ज
सें जालें पांडवाचेनि मिषें जगदुद्धरण ६४ चातकाचिये करुणे मेघ पाणिये त्रीजी धांवे तेथ चराचर आर्थी निवे जेवी ६५ कां अनन्यगतिक कमळा लागिसूर्यये

वेदोवेद्यां कीं सुखियाहोइजेशेवां जगाचेनी ६६ तैसें अर्जुनाचेनि व्याजें श्रीगीताप्रकाशुनिश्रीराजें संसारायेंवेदेंवोझें फेडिलें जगाचें ६७ सर्वशास्त्ररत्नाची नजाति
ताहाश्विनगती सूर्यतोहे लक्ष्मीपती वक्त्राकाशिला ६८ बापपुकल्यांनेपवित्र जेथिलापार्थ इयाज्ञानापात्र जेणें गीताकेलें छत्र आचारयुगा ६९ हे अस्तो चूर्णि
का मगतेणें सद्गुरुश्रीकृष्णें पार्थावरि मिठाणें आणिलें हैना ७० पाणीलाणतसेपांडवा तुजशास्त्रहेंमानलेंजीवा तेथ परलणे देवा आपलेयारूपा ७१ नरि
निधानजोडावया भाग्य पुरेंगा धनंजया परिजोडलेंभोगावया विपायेंहोये ७२ पैंक्षीरसागरायेवेढें अविरजीडुधावेंभांडे तेथ सुरांअसुरांके द्वंद्वें मथितां जालें ७३
तेंसाहसही फळाआलें जेंतें अमृतही जोडलें परिवरविलचुकलें जतनेंतियें ७४ येथअमरत्वा वोगरिलें तेंमरणा विलागिजालें भोगनेणतां जोडलें ऐसें आहे ७५
राजा नहुषस्वर्गाधिपजाला परिराहटीभांबावला तोभुजगत्वपावला नेणताची काये ७६ ह्मणोनिबहुपुण्यपुंजा केलेंनेरेंधनंजया आजिइयाशास्त्रराजाइया जोग्या
शिविषय ७७ ति तरि इयाचिशास्त्राचेनी संप्रदायेंपांघुरेनि शास्त्रार्थहानिकेनी अनुष्ठीहो ७८ येरवींअमृतमथना सारिखेंहोइलअर्जुना जरिविधि
हीअनुष्ठाना संप्रदायेंविण ७९ गाय धुडजोडलीगोमटी तेंविजेपिवोंपेकिरीटी जेंजाणिजेहातवटी सांजवणीची ८० तैसाश्रीगुरुप्रसन्नहोये शिष्यविद्याहीवाहे ते
नरीविफळेसंप्रदाये उपास्तिवी ८१ ह्मणोनिशास्त्रीं इये उचितसंप्रदायआहे तोऐकआतांवीहे आदरेंतूं ८२ श्लोक: इदंतेनातपस्कायनाभक्तायकदाच
न नचाशुश्रूषवेवाच्यंनचमांयोभ्यसूयति ६७ टीका २१ इदंते तरिजेंहेतुवांपार्था गीताशास्त्रलाधलेंआस्था तपस्काय तेंतपोहीनास
वथा नेति सांगावेंनाहीं ८३ नाभक्ताय अथवातापसहीजाला परिजोगुरुभक्तिहीकिला तोवेदींअंत्यजबाळिला तैसावाळी ८४ नातरि
पुरोडाशजैसा नाघापेहद्ववायसा गीतातेंहीनैसीतापसा गुरुभक्तिहीना ८५ नचेति कांतपहीजोडेदेखी परिभजेगुरुदेवांचागाढे अरित्रा कर्णनीनाही
वाजमया ८६ तरितामागीलदोहींअंगीं उत्तमकीरहोपजगी परियपाश्रवणाचेलागीं योग्यनाहे ८७ मु क्ताफळ महत्वमैसें होपूरिवदननसे तंवगुणप्रवे
शो तेथकाइ ८८ अगासागरगंभीरहाये हेंकोणनाह्मणतआहे परितेंतृष्णावायांजाये जालीतेथ ८९ तृष्णाग्निदियान्नस्रुवावें मगवायांजेंधाउावें

तें आर्तीचाजाग्रकानुकूलावें उदारपण ९० ह्मणोनि योग्यभलतेंसें होतुपरिवाउनसे तरिसनेंआवियेंतें देखीहोनया ९१ रूपाचासुजाणजेवा वोउवीये
कापपुरिमचा जेयरनेमानूंफुचा तैसायिप्रेम ९२ ह्मणोनितपीभक्तीपाहोवेंतैसुभद्रापती परिश्रवणाविषयींअनासीआथीपणेत्राआयती देखवींजरी ९३
नचमांयोभ्यसूयति तें तरिगीताशास्त्रनिर्मिता जोमीसकळलोकशास्ता तयामातेंसामान्यता बोलेलजो ९५ माझियासज्जनांआणिमातें पैशून्यतें
सहाकवितें एकआहेतियातें पात्रनह्मण ९६ तयांचीयेरिव्याधवी सामग्रीऐशीजाणावी दीपेंविणवाणदिवी रातीचीजैशी ९७ शरीरगोरआणितरु
णें बुझिलेंदरिद्रीअलंकरणें परिएकलेंनिमाणें तत्रिजेनसे ९८ सुवर्णाचेंसुंदर निर्वाळिलेंघर परिसर्पीगतद्वार रूद्धिलेंआहे ९९ निपजेदिव्यान्नचोखट परि
माजिपडेकाळकूट असोहेमैत्रीकपट गुरूशिष्यांजैशी १५०० तैशातपभक्तिमेधा तयांचीजाणप्रबुद्धा जेमाझेपातकीनिंदा माझीसकळीकांतीं १ याकारणेंधु
नंजया जोआत्मसेधावीतपिया तर्हीनकौतुकापारेंइयाशास्त्राअनध्यो २ कायबहुबोलोंनिंदका योगस्त्रष्टाहीसारिखा तयापरिहेंगीताकौतुका लागींनेदी
३ श्लोक: यइदंपरमंगुह्यंमद्भक्तेष्वभिधास्यति भक्तिंमयिपरांकृत्वामामेवैष्यत्यसंशयः ६८ टीका ७ चूर्णिका ह्मणोनिनियाचाधनु
ईश तंचीदावोनिगाडोरां वरिगुरुभक्तिचापुरा भास्यस्यालया ४ आणिश्रवणेच्छाचापुढां दारवणिमेसर्वपूज्ञ वरिकलत्रांचोरवडा आतनुशल्याचा ५
ऐसाभक्तालयीचोरवडी हागीतारत्नेश्वरप्रकटीं मगमाझेंपासवमाठीं तुकरीजणी ६ परमंगुह्यं जेंएकाक्षरपरागी त्रिमात्राशियेकुशी प्रणव
होतागर्भवासी सांकडा ७ तोगीतेचियवाह्यवी वेदवीजगेलेंपाल्हवीं कीगायत्रीफुलीफळी श्लोकाचेआत्री ८ यइदं तेंहेमंत्ररहस्यगीता
मद्भक्तेष्वभिधास्यति मेळवीजोमाझेयाभक्तां अनन्यजीवनमाता वाळकाजैशी ९ भक्तिमिति तेशीभक्ता आणिगीतेशी भे
टिकरीजो आदरेंशी तोदेहापाठींमजचीं एकचिहोय १० चूर्णिका आणिदेहांचेंहीलेणें ठेलनिवेगळेपणें असेजतुस्त्रीवेजाणें तोत्रिपदिये ११
जानियां कर्मगांताभक्ता यथाखुणेचयामाणुसा मातितासकळजैसा पटियमज १२ श्लोक: नचतस्मान्मनुष्येषुकश्चिन्मेप्रियकृत्तमः भविता

नच मेतस्मादन्यः प्रियतरोभुवि ६९ टीका नचेति तैसाभक्तवीत्र्याघवा आनंदरिसेपांडवा जोगीतासांगेभक्तांचा भक्तजनाचा १३ कुह्मिदिति
मजईश्वराचेतिजोष्म हेगीतापढतांत्र्प्रसोभे जोमंडपहोयसभे संताचिये १४ नवपल्लवीरोमांचित मंदानिळकांपवित अमोदजळवोसंउत आनंदेंडोळे १५
कोकिळाकवाचेनिमिषें मद्भक्तवाल्भाजैसे वसंतहाप्रवेशे आरामामाजी १६ कांजन्माचेफळचुकोरा होतंजेचंद्रयेअंबरा नानानवमधुमयूरा वोदेतपवि
१७ तैसासज्जनाचामेळापी गीतापद्यरत्नजमर्पी वर्षेजोमाझाकल्पी हेतुवल्लनी १८ पाविनेसि मगतयाचेनिपाडें पाडियतेंमजबुढें नाहीत्रगामा
गेपुढें त्याहाखिला २० अयंभावः अर्जुनाहागयुवरी मीतयानेंसूर्यंजिह्कारी जोगीतार्थविंकूरी परमाणुतेसंता २० श्लोकः अ
ध्येष्यतेचयइमंधर्म्यसंवादमावयोः ज्ञानयज्ञेनतेनाहमिष्टस्यामितिमेमतिः ७० टीका ५ अध्येष्यतइति पैंमाझियातुझियामिळणी
वादीनलीजेकाहणी मोक्षधर्मकाजीवनी आलाजेथ २१ तोहासकळार्थप्रबंध आसांदोघांचासंवाद नुकारितापदभेद पोळेंचिजोपडे २२ ज्ञानयज्ञेने
ति तेणेंज्ञानानळीप्रदीप्ती मूळअविद्येचियाआहुती तोषविलाहोयसुमनी परमात्मामी २३ पदुरनिगीतार्थउगाणा ज्ञानियेजेंविचक्षणा दाकिती
तेंगायनुवर्णिता गीतेचातोत्र्याहे २४ गीतापाठकाशिरोसेंसें फळअर्थज्ञाचिसरिसें गीतेजननियेंकानेसे जाणेतान्हें २५ श्लोकः श्रद्धावाननसूयश्चशृणु
यादपियोनरः सोपिमुक्तः शुभाल्लोकान्प्राप्नुयात्पुण्यकर्मणां ७१ टीका १० श्रद्धावानिति आणिसर्वमार्गीनिंदा सांडुनिआस्तिक्यबुद्धा
आणिगीताश्रवणीश्रद्धा उभारीजो २६ शृणुयादपियोनरः तयाचाश्रवणपुटी गीतेचीअक्षरेंजवपैठी पुण्यकर्मणां होतील
तेंवठाउगी पुर्वेचिपाप २७ मगआरण्यामाजिजैसा वन्हीरिघतांसहसा लंघितीकांदिशा वनौकेंनियें २८ कांउदयाचळनिर्मळी प्रबळकांत्र
श्चमाळी तिमिरअंतराळी विरयाजाली २९ तैशीकृष्णचामहाद्वारी गीतागुजरजेयकुरी तेंपस्रष्टीचियेआदिवरी फळेचिपाप ३० तेंजीजन्मव
ळीधुवट होयपुण्यपुढपवोसवट यपाहावरीअचाट लाहेनाफळ ३१ जेंइयेगीतेचीअक्षरें जेतुलेंहींकर्णद्वारें घेतेतुलेहातीपुर अश्वमेधकी ३२ ३५

स्त्रणोंरेनिगीताश्रवणेंपापेंनाती शुभाल्लोकान्प्राप्नुयादिति आणिधर्मधर्मीउन्नती तेरोंस्वर्गराजसंपत्ती लाहेविशेषी ३३ सोपिमुक्तः तोपैंमजपावया
लागी पहिलेंपेणेंकरीस्वर्गी मगआवडेतंवभोगी पाठीएक्यमजसी ३४ अयंभावः ऐशीगीताधनंजया ऐकतेयापढतेया फळेंमहानंदेमियां बहुकाय
बोलों ३५ चूर्णिका पालागिहेंअसो जयाकारणेंशास्त्राचाअतिशयो केलातेंतवपुसों कायतुसें ३६ श्लोकः कच्चिदेतच्छ्रुतंपार्थ त्वयैकाग्रे
णचेतसा कच्चिदज्ञानसंमोहः प्रनष्टस्तेधनंजय ७२ टीका १९ कच्चिदिति तरिसांगपांडुवा हाशास्त्रसिद्धांतआघवा तुजएकचित्तें कावा
गेलाआहे ३७ प्रनष्टस्ते अथवामाझसारी गेलेंसांडविरवुरी किवाउपेसेंचारी वाळुनिसांडिलें ३८ जेंजैसेंआलोसांगितलें तैसेंचहृदयपावलें न
रिसांगपांचहिलें पुसतेंमी ३९ आलीजैसेंज्यारिती उगाणिलेंकणीवाहस्ती येगैतेसेंचिपार्थाकुजहृदयाप्रती पैठेंकेंकी ४० कच्चिदज्ञानेति न
रिअज्ञानजनितें पुर्विल्लिमोहंवुनें भुलविलेंतोयथें अंसेंकीनाही ४१ हेंबडुसोंकाइ सांगेंतंआपलागाइ कर्माकर्मेंकाही दिसनाती ४२ अयंभावः
पार्थास्वानंदेकरस्ते विरल्याऐसाभेदरशे आणिआपुणेंमिषें प्रश्नांचेनी ४३ पूर्णअसतांपार्थ नकोंपुढीलसाधावयाकार्यार्थ मर्यादाश्रीकृष्णनाथ उद्बोधनेंदी
४४ येहुवीआपलेंकारणें सर्वज्ञकायनाणे परिकेलेंपुसणें पाविलागी ४५ एवंकरूनियाप्रश्न नसतेंकिअर्जुनपण आणुनियाआपण जालेंपूर्णपण
वाल्मिवनस्तुये ४६ ७२ चूर्णिका मगक्षीराब्धिनेंनसांडित गगनीउनामांडुन निवडेजैसाननिवडुन पूर्णचंद्र ४७ तैसाब्रह्मास्मिहेंविसरे तेथजगाविश्वरूप
मरे तेंहीसांडीनीरविरे अरूपगाही ४८ ऐसामाउतमाउन १ बसे मगदेरवेदहाचियेसिमे मीअर्जुनयेपेंनामें उभाठेला ४९ मगकांपताकरांनी दडउनि
रोमांचळी पुलकास्वेदथी जिरउनियां ५० प्राणक्षोभउठवितेया आणाआगस्त्रि टेंकलेया सरनिरुत्नभवाळेया भुलोनियां ५१ नेत्रपुष्पाचेनिवोनें आ
नंदामृताचेभरितें वोसंडतेंतेंमागीनें कादनियां ५२ सात्विकभावाचीदाटी चीपदादनहोतीकंठी तेंकरूनियांपैठी हृदयामाजी ५३ मगवाचे
चेविनुवर्णां माववनियांप्राणें आकलमाचेंधैरेंगें खेडनिगाइ ५४ श्लोकः अर्जुनउ॰ नष्टोमोहः स्मृतिर्लब्धात्वत्प्रसादान्मयाच्युत स्थितोस्मिगतस

ज्ञा०अ०१८
२२३

हः करिष्ये वचनं तव ॥ टीका २० ॥ नष्टो मोहः ॥ अर्जुन म्हणे काइ देव पुसताति आवडे मोह नरितो सकुटुंबु गेला नीगव घेउनि आपला ५५ पासीये उनि दिनकरें यांनेत्रा
चें आधारें न फाउिजे हें काइ सरें कोणा गावी ५६ तैसा वनी श्रीकृष्णराया आमच्या याप्रांजि येया गोचर हें निकाइ सया नुपुरे तव ५७ परिसो वि मननंतापासुनी तैसा
गतां सुख भरुनि जें काइ से लिहि करुनी जाणें नयू ५८ आतां मोह असे की नाहीं ऐसें नी पुसता काइ परिछिन्न कल्पनालें पाहीं तुझे पण ५९ गुरुतो हो तो अर्जु
नगुरो तो सुकृतालो तुझे पणें आतां पुसणें मागणें दोन्ही नाहीं ६० तुझ्या सारासिति जी तुम्हें नि मसादें येणें आधलें नि आत्मबोधें मोहाचें तयाकारें ने
दीसतरो ६१ स्मृतिर्लब्धा आतां करणें न करणें हें उतिन सेने इजे पणें नेतु तवांचुनि नेणें सुर्वृत्रुण ६२ स्थितोऽस्मि गतसंदेहः इयें विषइं
माझा गारं संदेहा चेंतु रेति का हीं त्रिशुद्धि कर्म नेय नाहीं नेमी जालों ६३ तुझे निमनमी पावोनी कृतार्थ गेलें निपटु नि परिआता तुझी वांचुनी नृ आननाहीं ६४
काजें हश्य पहु रुपा तेना वासी जड जें देता नग्रासी जेणक परिसर्वु देवी दुसवीन मरा ६५ तुयाचेनि संबुधें बंध फिटे जयाचेनि आशा आशा तुटे जेंभेटले यां सर्व भेटे
आपणपांची ६६ तें तुरु गुरुलिंग नी मास्थं एकलेपणें सर्व विरजे तयाला गिवा या स्थिनें अद्वैत बोध ६७ आपण चि होउ निक्ष्य मारिं उकृत क्षत्या चें कास मगकी
जे कांनिः सीम सेवाजयाची ६८ गंगा सिंधुसें गेली पावतां सिमुइतली ते विभ्रकां होलदिधली निजपराची ६९ तोतूं सामा निरुपचार श्रीकृष्णसव्यसहु
रु जीब्रह्मतेवाउ पकार हा सिमानी ७० जैमनतुला आउ हाांने मेराचें कवाउ सेवा सुख ७१ करिष्ये वचनं तव नस्या तां तुझी ने आज्ञा सकलदेवादिदेव
मी राता कमिन देरं अकुता भलतें सिपसी ७२ अयंभावः यया अर्जुनाचे या बाल्या देवनाचे सुर्वे धुलला फ्ल म्हणे विश्व फलाजाला फल्हा मनुज
७३ अणेनि दुमचला सुधाकार देखोनि आपला कुमर मर्यादा सांडी सागर विसरे स्थिता ७४ ७३ चूर्णिका ते शास्त्रं वादाच्या वुउला लग्न दोघाचे यो आ
कुरा लागलें देखोनि जाला निर्भरसंजय ७५ तेणें म्हणतसे संजय बापकृपाळिधीराय तो आपला मनोभाव अर्जुन केला ७६ तेणें उचुबुब लेपणें संज
यधृतराष्ट्रातें म्हणे जी केंमें बादरायणें रक्षिलों दोघें ७७ आजि तुम्हेतें अवधारा चर्म चक्षु नाहीं अवें धोसंसरा कीं ज्ञानदृष्टि व्यवहारा आणिलतों ७८ ३६

आणि रथिं नियेंगुरही येइजें घोडियासाटी तया आत्मा या गोष्टी गोचर होती ७९ वरि युद्धाचें निर्वाण मांडलें से दारुण दोही हारी आपण हारपिजे ऐसें ८० एव
ढानियेसांकडा केला अनुग्रह पेंगाढा जें ब्रह्मानंद घडा भोगवितु सें अ ८१ ऐसें संजय बोलिला येर न दवें चितु गला चंद्रकिरणी शिवनिला पाषाणजैसा ८२
हें देखोनि तपार्थीवदशा मगकरी निनासरिसा परिसु रें मा खापिसा ना बोलत से ८३ मुख विश्वासे हर्षयुगें म्हणे निश्चत गाइतें सांगे येकडी की रत्यांनोगें नेंट्ठे
तेंहीजाणे ८४ श्लोकः ॥ संजयउवाच ॥ इत्यहं वासुदेवस्य पार्थस्य च महात्मनः संवादमिममश्रौषमद्भुतं रोमहर्षणम् ७४ टीका २१ इतीति
मगम्हणे पैं कुरुराजा ऐसा भ्रातृपुत्र तुसा बोलिलेतें अधोक्षजा गोउजालें ८५ महात्मन इति वासुदेव पार्थ विशेषण आगा पूर्वापर सागर यया ना
मा वेगळें जिनार येरस्तु वंधेनें नीर एकु जैसें ८६ तैसें श्रीकृष्णपार्थ ऐसें देहांग लिया वेगळे दिसे मगसंवादिं जीनसे कांहीं चि भेद ८७ पैं दर्पणे निचोखें दोन्ही होती
सन्मुखें ते थपैरें पैरदेखे आपणपें जैसें ८८ संवाद तैसा देवें सीपंडुसुत आपणपें देवी देखत पांडवें सीदेखे अनंत आपणपें पार्था ८९ देवदेवा
भक्ता लागीं जियेविवरें देखे आंगीं येरें तिये विभागीं दोन्ही देखे ९० आणिक कांहीं चि नाहीं म्हणोनि करिती सिंकाइ दोघे एक पणें पाहीं ना सलाती ९१ आतां
भेद नाहीं माजें तरि प्रश्नोत्तर काय घडे नांतर दुनिर्भिकाउरें संवाद सुख ९२ ऐसें बोलता इजे पणें संवाद दैतजें गिळलें तो इममश्रौषं तेंऐकिलें बोलणें दो
घांचें म्यां ९३ अद्भुतं निर्मो दोन्ही आरसे वोउनिले यासरिसे कोण कोणा पाहत असे कल्पावें पां ९४ कां दीपासन्मुख ठेउनियां दीपक कोण कोणा अर्थिक
कोणजाणे ९५ नाना अर्कापुढें अर्क उदयलेया आणिक कोण कोण्या प्रकाश्यक प्रकाशपकोण ९६ अद्भुतं हें निर्द्धारिता फुडें निर्द्धार ताइसिलकपडें
तेंदोघे नाचयेवद संवादे सरिसें ९७ जो मिळतां दोन्ही उदकें मान्निलवण वारु ठाकें कीं जेंही लिमि षेपकें ते चि होये ९८ अहं तैसें तें श्रीकृष्णसेन्ही सं
वादें मनी धरितां मज ही वानी ते चि होतसे ९९ ऐसें म्हणतां जनमोटके मंवहि रायेनिसा च्विके आठव नेला नेणों के संजयपणाचा १६००
रोमहर्षणं रोमांचउसंनव फरके नवनंवआंगसुरके सांभ सेरा तें जिंके एक वाकंप १ अद्वयानंद स्पर्शो हर्षि रसमय जाती अर्से तें अश्रुजन ढ़गीं

जैसें द्रवलची २ तेणेंकायनमापपोटीं आणिकायनेणोंगुंपेकंठीं वागर्थापउनरिमिठी तव्हांसपवनाची ३ किंबहुनासात्विकांस्थावां श्लोकः स्तंभःस्वे
दोपरोमांचःस्वरभंगोथवेपथुः वैवर्ण्यमश्रुपलय मित्यष्टौसात्विकामताः १ परस्परांजनउभूणा संजयजालाचोहटा संवादसुखाचा ४ तयासुखाचीऐशीजा
गी जैंआपणाविधरीशांती ७४ चूर्णिका मगपुढतीदेहस्मृती लाधलीतेणे ५ श्लोकः व्यासप्रसादाछ्रुतवानेतद्गुह्यमहंपरं योगंयोगेश्वरात्कृष्णा
त्साक्षात्कथयतःस्वयं ७५ टी ५ व्यासेजि तेकृपावसंतनिश्चानंदें ह्मणेजेउपनिषदें तेणानीतेव्यासमसादें गोप्रिलेम्पां ६ एतदिति
ऐकुतांचिहेगोष्टी ब्रह्मत्वाचीपडेमिठी मीतूंपणेंगोष्टीदिठी विराणिगेली ७ योगमिति हेआधवेवियोग जयागवायावेंतमार्ग तयाचेंवाक्यसमर्थ केलेंमज
व्यासें ८ साक्षादिति अर्जुनाचेनिमिषें आपणांपेचिद्रुजैसें नटोनिआपणपेंयासिदोषें बोलिलेंजेंदेव ९ अयंभावः तयकोमासश्रोत्र
पाठाचेजालपात्र कायवर्णुस्वतंत्र सामर्थ्यश्रीगुरूचें १० श्लोकः राजन्संस्मृत्यसंस्मृत्य संवादमिममद्भुतं केशवार्जुनयोःपुण्यंहृष्यामिचमुहुर्मु
हुः ७६ टीका राजन्निति स्पष्टं रायाहेंवोलतांविस्मितहोये तेणेंसिमोजवलाठायें रत्नकीरत्नकिळाये ह्याकाळंजैसें ११ हिमवंतिची
सरोवरें चंद्रोदयींहोतीकाश्मीरें मगरवियोगमींमाघारें द्रवतये १२ तैसाह्नारीराचियास्मृती तोसंवादसंजयचित्तीं धरीआणिपुढती तेंचिहोये १३
श्लोकः तच्चसंस्मृत्यसंस्मृत्य रूपमत्यद्भुतंहरेः विस्मयोमेमहान्राजन्हृष्यामिचपुनःपुनः ७७ टीका राजन् मगउठोनियांह्मणेनृपा
तेंदेखिलें श्रीहरीचेंयाविश्वरूपा भेटलेयांउगाकांपां असोंलाहें १४ विस्मयोमेमहान् तेंदेखणेंनिजेंदिसे नाहीपणेंजें से विसंआठवेंनकें
में विकळंआता १५ देखोनिचमत्कार कीजेतोनांहीपैसार मजहीसकदहापूर नेतुजआहे १६ ऐसाश्रीकृष्णार्जुन संवा ५०५ दसंगमींस्नाा
न करूनिदेतसेदान अहंतेचेनो १७ हृष्यामीति तेषअवसरेंआनंदें अंग्रोकिकंकाहीस्पंदें श्रीकृष्णह्मणेसद्गदें वेंढोवेढा १८
पयान्त्रवस्थाविकांहीं कोरवांतपविनाहीं ह्मणोनिरायेनंकांहीं कल्यावेंजव १९ तंवजातसुखलाभ आपणायाकरूंस्वयंभ सामाविलाअवष्टंभ संजयें
तेणें २०

तयकोपहीराकिअवसरी हावोनिकरणाहुरी ह्णतगाकुरुसामोसंजयापरी केलीतुसीगा २१ तेगेंनुतंपयश्रीव्यासें वैसविलेकासयादोषें अमसंगासा
जिरासें वाळुडगाकाउ २२ पैंरानिचेंराजनछोनेलियां द्राहीदिशामानीसुणियां काराविहोयपूडहलेया निशाचरा २३ जोजेपिचेंगेगोरवनेरागे त
याशिंनेंफिगूलवाणें ह्मणानिअप्रसंगनेणें ह्मणावाकी २४ मगह्मणसांगेभस्कन उदयेलेंसंजकुद्धिन तंकोणाशिवासेंजेंत देरलुशोषी २५
यहंसीविशेषबहुनेक आमवेंगेसमानमिक जंउर्पधिनाचेअधिक प्रतापसदा २६ आणियेरांचेनिपाउं दवहीयातेंदेंकुउं ह्मणेनिजेंतफुउं आ
गाळुनें २७ आसांतंआमेपेसें मांतुसंजोनिवेंकेसें तेंनेणासंजयाअसेंतेंसें सांगपांवेगीं २८ ययावोलासंजयह्मणे जीयेरयेरांचेंमीनेणें
परिआयुष्यंतपजीणें हंफुडजाण २९ श्लोकः यत्रयोगेश्वरःकृष्णो यत्रपार्थोधनुर्धरः तत्रश्रीर्विजयोभूतिर्ध्रुवानीतिर्मतिर्मम ७८
ओंतत्सदितिश्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सुब्रह्मविद्यायांयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेमोक्षसंन्यासयोगोनामाष्टादशोध्यायः
श्री श्री टीका २७ यत्रयोगेश्वरःकृष्णः चंद्रंतेथचंद्रिका शंभुतेथअंबिका संततेथविवेका असणेंकीजी ३०
राजातेथूकटक सोजन्यंतेथसायुरीक वन्हितेथदाहक सामर्थ्यता ३१ रयातेथूधर्म धर्मतेथसुखागम सुखीपुरुषोत्तम असेंजैसा ३२ वसंततेथ
वनें वनतेथसुमन सुमनीआलिंगनें मारंगाची ३३ गुरुतेथूज्ञान ज्ञानीआत्मदर्शन दर्शनीसमाधान आथीजैसें ३४ भाग्यतेथविलास सुखतेथ
उल्हास हेंअसोमकाशसर्यतेथ ३५ तैसेंसकळपुरुषार्थ जेणेंस्वामीसनाथ तोश्री भगवंतेथ तत्रश्रीः तेथलक्ष्मी ३६ भूतिः आ
णिआपुलेनिकांतेश्री जेजगदंबाजयापाशीं आणिमादिकीदासी नव्हतीतयाने ३७ विजयः कृष्णविजयसुरते निजांगें तोराहिलासेजेंराांभा
गें तेंजयलागवेगें तेथचिआहे ३८ यत्रपार्थोधनुर्धरः विजयीनामेंअर्जुनविख्यात विजयस्वरूपश्रीकृष्णनाथ पक्षश्रीजयसमस्त जाणनि
श्चयतेअसे ३९ तयाचियेदेशीचीआउं कल्पतरूतेंहोउं तन्मिणंवेकांगदे मायबापअसतां ४० आणातेथिंतपाषाणआधवे चिंतारत्नेंकांतोहावे

गी॰ अ॰ १८
२२५

सियेभ्रमिकानयावें सुवर्णात्व ४१ स्नातियेंगंगीं चेया नदीअमृतेंवाहाविया नवलकायराया विवारीपा ४२ नयावें बिमारद्वार नेंसुखें स्मरणेंयेनीवेद
नेरहस्यछिरानंद कानोहोवें ४३ पैंस्वर्गापवर्गरोन्ही इयेंपदेंतयाअधीनी श्रीकृष्णवापजननी कमूनतया ४४ स्मरणानिमिपबोहेउभा नौकाझियेचा
वल्लभ नेधमर्वसिद्धीस्वयंपा येरमीनेणें ४५ आणिमृडावामेघ उपयोगेंनयाहीळूनिचांग नेंसापाथीआणिल्याग आदेसिंपे ४६ कूनकत्वदीसागुरु
लोहापरिसहोयकीर परिजगपोषिजेताअद्वारु नेंचिजाण ४७ येथुगुरुत्वायतमेतरों सेसेंमनेकोण्हीस्नेण वंद्धिमकावादीपपरों यकात्रिजेआपला ४८
नैसांदेवावियाशक्ती पार्थदेवाशीविबद्धती परिमानेंदयेकती गोरववंदी ४९ आणिप्रबेंशीसर्वगुणी जिणवांहपितात्रिशिराणी करीनेंश्रीशार्ङ्गपाणी
कृष्णायाली ५० किंबहुनारसानृपा पार्थजालाअसेश्रीकृष्णरूपा नोजयाकरेसाक्षपा कसिनआहे ५१ नोखिब्जियखिगाव येथुजुनकोणसंदेह नेथन
येनमिशाव विजयश्चिआपवा ५२ स्मरणानिजयश्रीनेथश्रीमंत जेथपांडुसुत चासुन नेथजयहोयसमस्त अभ्युदय ५३ ध्रुवः जसिश्रीव्यासाचेनिसा
चें निधउमनतुमचं नरिनुलापाबोलोंनें ध्रुवविमाना ५४ नीतिः जेथश्रीवल्लभ नेथभक्तकदंब जेथसुखनेथलाभ मंगळाचा ५५ मतिर्मम
ययाबोलासिआनहोयें नरिश्रीव्यासाचाअंकनवाहें ऐसेंगर्जोनिबोहे अफिळीनेरों ५६ १८ श्लोकमाहात्म्य ३३ एवंश्रीभारताचाआवांका
आणुनीश्लोकाएका संजयेंकुरुनायका दिधलाहातीं ५७ जैसामेणाकेढ़दावल्ली पसिपुष्पयींखेडनी आणिजेसरुपीहानि निस्तरावया ५८ नैसेंवाहू
ब्रह्मअनंत जालंसवालक्षभारत भारतातीळनेंसात सर्वस्वगीता ५९ नयाहीसातांशतांचा इसार्थहाश्लोकरोषिला श्रीव्यासशिष्यसंजयाचा प्रसादहासजो
६० येणेंयेकेचिश्लोकें राहेनेंणअसकें विद्याजातचिंनिकं जिंनलेंहोंयें ६१ ऐसेंश्लोकशतेंसात गीतेचीपदेंआगेंवाहत पदेंस्मरणेंकीपरमामृत गीता
आकाशिंचें ६२ कीआत्मराजाचियमी गीनवाउववेहेरावें मजश्लोकभजिये ऐसेंयेन ६३ कीगीताहेसमूहवानी मंत्रप्रतिपाद्यभगवती ३८
मोहमहिषामुक्ती आनंदलीसे ६४ स्मरणानिमनेंकायावाचा जोसेवकहोइलइयेचा नोस्वानंदसाम्राज्याचा चक्रवर्तीहोयें ६५ किंअविद्यातिमिर

रोषं श्लोकसूर्यानेंपैजाभिके वालिलेंगीतामिषें रायेंश्रीकृष्णें ६६ कीश्लोकासरेंदासूल्ला मंडपजालीहेगीता हेंसंसारपथश्रांता विसंवावेया ६७ कींसभा
ग्यस्तीभ्रमरी सेंविलीनेंश्लोककल्हारी श्रीकृष्णसरव्यसरोवरीं सामीनचीहे ६८ कीश्लोकनव्हतीआन गमगीनेचेंमहिमान गारवाणिनेंवंदीजुन उदंडेंसें
६९ कीश्लोकोवियाआवारा सानशतेंकरनिसुंदरा सर्वागमगीतापुरा वसाआलें ७० कीनिजकांताआलिंगणा आलीगीतामिसावया हेश्लोकनव्हतीवाह्या
प्रमरकांना ७१ कीगीताकमळिचेंभृंग कीहेगीतासागरीचेंतरंग कीहरीचेतुरंग गीतारथिंचे ७२ कीश्लोकसर्वतीर्थसंघात आलाश्रीगीतागंगाआन
नआर्जुनेंशीहस्नजालास्मरणवृनी ७३ कीनांहेश्लोकश्रेणी मंतनिमालीचिंतामणी कींनिर्विकल्पयावरणी कल्पतरुची ७४ ऐसियापरीनेंसातश्लोकांप
मिआगव्यायकाएका आनंकाणवेंगळिका वर्णावया ७५ ईपाआईलिमागिलू सर्पाधाकुठावेलू अमृतसिंधुउनवरवोलु केंआडे ७६ तानीआणिपा
रवी उपाकामधेनुनेंदृष्टी सनिनेंशियागोष्ठी कीजनीना ७७ नेसपहिलेसरते श्लोकक्रमणावेगोनं जुनीनवीपाक्षिजानें आंबोकेही ७८ आणिश्लोकां
पाउनाही हेंकोसमर्थकाइ येथवाच्यवाचककाही भागनधरी ७९ पाठमाहात्म्य २६ जंवयेंशास्त्रीएक श्रीकृष्णविवाच्यवाचिक हेंभ्रसिद्धजाण
लोक भयनाही ८० येथंजंअर्थनेंविषाचें जोजेयवेंदनिधरें वाच्यवाचकपणाचें साधिनशास्त्र ८१ स्मरणानिमजकांही आनांसमर्पनीविषयनाही
गीताजाणाहेवाङ्मयी श्रीमूर्तिप्रभुची ८२ शास्त्रवाच्येंअर्थफळे मगआपणहीमावळे नेसेंनव्हेहेंसगळें परतत्वची ८३ केसाविश्वात्तियाहला करुनि
महानंदसापा अर्जुनव्याजेंसपा आणिलादेवें ८४ चकोराचेनिमिसें जैसे त्रिभुवनींसुनवे निवविलेंकळावंतें चंद्रमें ८५ श्लोकः गीताशास्त्र
वैदमातावमंत्रोविषः प्रन्यःसर्वस्योपिलाषः क्षेमभक्तिः सर्वभूतानुकंपा षडूःसंशयस्युतस्याः क्तम्ःकिं १ नैसेंगीतेचेंहेंडू मतें बुध्दकरुनिपार्थाते
दुर्भानलीजगापुरतें श्रीकृष्णसुरभी ८६ कांर्णातमाचेनिमिषें कविकाव्यजमतिराषें पाणिहाउगिरीशें गंगेचाकेला ८७ येथजीवुंजस्त्रिनाहाल न
मिहस्तिकीरकाठ नापाचमिसेंजेंबाळ जोमस्तिजरी ८८ तेथ्रीपागत्वीतवारी लावानाजनववगीं तंवअत्मस्तीपुष्टी येइलआंगा ९०

नो॰ अ१८
२२७

नाइयेतांमुखवांकडें करूनिगकाळकानवडे नरिकानीहीघेतांपडे नेंचिलिख ११ जेंहेंश्रवणोंपाठेंअर्थें गीतानेंदीमोक्षाश्रारूनें जैसासमर्थदानाकोणानें ना
नसणे १२ म्हणोनिज्ञाणनयासवा हेंगीताविराकिसवा कापकरावआधवा शास्त्रीयेरी १३ श्लोकः गीतासुगीताकर्तव्या किमन्यैःशास्त्रविस्तरैः या
स्वयंपद्मनाभस्यमुखपद्माद्विनिःसृता १ आणिश्रीकृष्णार्जुनींमोकळी गोष्टिचावल्लीनिराळी तेश्रीव्यासेंकेलीतरनव्ही घेतोंयेरीती १४ बालकानेंबोरसें
जैझीजननीजेवउंबैसे तेंतयात्याकडेंनेंसें ग्रासकरी १५ कांअफाटसमीरणा आपैनेंपणेंशाहाणा केलेंएसेंविनाणा निर्मुनियां १६ तैसेंशब्दशास्त्रेंजेंनलभे तेंधरू
नियात्मअनुष्टुभें स्त्रीशूद्रादिप्रतिभे सामाविलें १७ स्वातीचिनिपाणियें नव्हिजतिजरिमोतियें तरिश्रांगींसुंदरांचियें कांशोभती १८ नादवाद्यानयेतां नरिकवणाचें
चरहाता पुष्पनहोतां घेपता आमोदकेवी १९ गोलुनेनयेतीपकान्नें तरिकांफावतीरसनें दर्पणेंविणनयनें नयनकांदिसे १२०० तैसाइयाश्रीगुरुमूर्ती जरिनरि
घताहस्तपमी तरिकाध्यानांतयाली आकृती १ तैसेंशब्दब्रह्मअसंख्यात नयासंख्याइयाग्रंथातें सान नदेतेनरिकोणायेथ फावोनआकतें २ मेघभिंधुचेंपाणीयु
हे तरिजगनयानेंपियाहे कांजेंतमयतेंनोहे गकोंकोणा ३ आणिवाचाजेंनपावे तेंस्वाकनहोनबरवे तरिकानेंसुखेंप्रावे एसेंकांहोतें ४ म्हणोनिश्रीव्यासाचाथा
र विद्याविलासाउपकार जेंश्रीकृष्णवचनांकीआकार ग्रंथांचाकेला ५ ग्रंथकर्तृत्वपरिहारः आणितोचिम्याहाआतां श्रीव्यासाचीपदेंपाहतां आणिला
श्रवणपथा मऱ्हाटिया ६ श्रीव्यासादिकांचेवुन्मेष राहटतीजेथसाइक तेथमीहाएकरंक वाचाळीकरी ७ गीताईश्वरभोळा तेइळान्यासोंकींसुमनमाळा ते
थमाझ्यापाहर्वादूवा नानसेल ८ क्षीरसिंधुचेयातटा पाणियायेतीगजघटा तेथकायमुरकुटा वारिजतुऋसे ९ पांखकुटेंपांखिरू कुडेंमहीनघेतुस्थिरू
गगनआक्रमीसत्वर तोगरूडहीजेथें १० राजहंसाचेंचालणें भूतळींजालेंनिवाहणें आणिकीकाइकोणें चालोचिना ११ आपलेंनिअवकाशें जऊ
घेपृकलशें परांतुलींजळपणायेसें भूरुनितनिघेकाइ १२ दिवटीचाआंगीथोरी तरितेंणेंवडतेनधरी परिदीपआपलीयापरी प्रकाशीत्विकी १३ पैसा
गरत्वनिंपैसें सागरीआकाशआभासे परिथिल्लिरीथिल्लरांसें बिंबेतिकीं १४ तेविंव्यासादिकमहामती वावरतीयेतीइयेग्रंथीं मांआसीगकोंहेयुक्ती न

मिळेकीर १५ जियेसागरीजळचरें संचरोयेतिमंदराकारें देखोनिसामान्येंपोरें पक्षोंनल्हातिकाइ १६ अरुणाआंगाजवळिके लूणोनिसूर्यातिनेंचिदेखे
मांभूनळीचनेदरवे सुमीकायू १७ याल्गिआसाभाक्षना देशभाषाप्रबंधेंगीता म्हणणेंहेंअनुचिता कारणनोहे १८ आणिबापपुढांनाये जेथे
तपदांचीसोये वाळियेतरितल्लाहे पावेंकाइ १९ तैसाश्रीव्यासाचामाधावाघेत भाष्यकारातेंवाटपुसत अयोग्यहीनपावत नाइनकोठे २० आणिश
श्रीजियाचीक्षमा जुवंगस्थावरांजगमा तयाचेनिअमृतचेंद्रमा निववीजगा २१ जयाचेनिअंगिकें तेजल्याहोनिसूर्यकें आंधारांचेंसावाइकें लोटिज
तअसे २२ सिंधूजयाचेंतोय तोयाजयाचेंमाधुर्य माधुर्यासरूप जयाचेनी २३ पवनाजयाचेंबळ आकाशजेणेंपघल ज्ञानजेणेंउज्वल चक्रवती
२४ वेदजेणेंसुभाष्य सुखजेणेंसोल्हास हेंअसोरूपसविश्वजेणें २५ तोसर्वोपकारीसमर्थ सद्गुरुश्रीनिवृत्तिनाथ राहटनसेनुगाआन रिघोनिया
२६ आतांआयतीयगीताजगीं मीमांगेंमऱ्हाटियाभागीं ययाकेंविस्मयालागीं गाथूआहे २७ श्रीगुरुचेनिनांवेंमाती डोंगरीजयापापाडीहोती तेणेंकोळि
येंजिनगती एकवदूकेसी २८ चंदनेंवेधलीझाडें जालीचंदनाचेनिपाडें वसिष्ठेमुद्दिलीकांडें भानुसीझाडी २९ मामीतंवचितायिथिला श्रीगुरु
एसाद्राउळा जोदिठिवेनिआपुला वैसवीपदीं ३० आधींचिदेखणीदिठि वरिसूर्यपुरवीपाठि तेंनरिमरणें ज्ञोगोठि केंआहे ३१ म्हणोनिमाझेनित्य
नावें आमहीप्रबंधहोचे मांश्रीगुरुकृपाकाइनव्हे ज्ञानदेवम्हणे ज्ञानेज्ञानदेवम्हणे ३२ ग्रंथवैभव १६ याकारणेंमियां श्रीगीतार्थमऱ्हाटिया
केलालोकांपयां दृष्टिचाविषय ३३ परिमऱ्हाटेबोलमंगें कवळिताजगीताअंगें तेगानपावेनिपांगें येकासदलानोहे ३४ म्हणोनिगीतागावोंम्हणे तेंगाणिवेंहोयलेणें
नामीकर्थंनरितें गीताइआणिती ३५ सुंदरआणिक्षणोंस्वयें तेंनोमोकल्याशृंगारहोयें नाळेंनवतेनरिआहे तेसेंकवणें ३६ कांमुक्ताफळांचीजेवीमाळा सुवर्णी
होमानगनी नातरिमानतेंनी आंगेंक्षिम डीं ३७ नानापुष्पिकांमोकळी अणीनहोनिपरिमळी वसुंतागमीचीवांदांची मोगरीतेसी ३८
तेंशोभिणीवंतेंमिरवी गीतेंविणारंगदानी त्यांतेभाष्याप्रबंधेंचोची केलीमियां ३९ तेणेंआबाचस्वबोधें ओवियेचेनिवंधें ब्रह्मरससुस्वादें अक्षरेंगुथिलीं ४०

ज्ञा· अ१८
२२६
228

आर्तीचंदनानलुवरी धरिमबालागिपुष्पुवरी पारुषगेंजयापरी लागेनाकां ४१ नेसाप्रबंधहाश्रवुरणी लागतसेवेंवासमाधिश्रापणी गेकिरलियाव्यारव्यानी व्यसनलावी
४२ पाठकुमिलांव्याजें पांडितपेंयेतीवसंजें अमृतानेंनेणिजे फावलेया ४३ नेसेनिश्चारकतपूरणें कविल्भजालेंहेंनेपेणें मननेनिदिध्यासनेश्रवुरणें जिंतिलेंआनां
४४ हेस्वानंदभोगाचीढोल भलेतयाशिरेढ़ल सर्वेंदियांपोषविलं श्रवणाकरवी ४५ चंद्रानेंआगवरणें भोग्रनिचकोरशाहणें परिफावेनेसेंचाहिरणें भलु
तया ४६ नेसेंअध्यात्मशास्त्रीइये एकअंतरंगचिअधिकारिये वरकडलोकवाक्कातुर्ये होइलसुखिया ४७ एसेंश्रीनिवृत्तिनाथाचें गौरवआहेजीसाचें ग्रंथ
नोहेहेंकृपेचें वैभवत्रिये ४८ गुरुपरंपराकथन १३ क्षीरसिंधुपरिसरी शक्तिचाकर्णकुहरीं नेणोंकेश्रीत्रिपुरारी सांगितलेंजें ४९ तासी
रकल्लोळाआंत मकरोदरीगुप्त होतानयाचाहात पैठेंजालें ५० तोमछिंद्रसप्तश्रृंगी भग्नावयवाचोरंगी भेटल्याकीसर्वांगी संपूर्णजाला ५१ मगसमाधि
अव्युत्छिया भोगवीवासनाइया तेमुद्रागोरक्ष दिधलीमेनी ५२ नेणेंयोगाब्जिनीसरोवर विषयविध्वंसैकवीर तियेपदींकासर्वेश्वर अभिषेकिले ५३ म
गतिहींतेंशांभव अद्वयानंदवैभव संपादिलेंसप्रभव श्रीगयणीनाथा ५४ मगतेहींकळिकाळग्रस्त आलादेखोनिनिरुता तेआज्ञाश्रीनिवृत्तिनाथा दिध
गुरु
लीऐसी ५५ नाआदिश्रीशंकरा लागोनिशिष्यपरंपरा बोधाचाहासंसरा जालाजोआमतें ५६ तोहाघेउनिनूंआधवा कळीग्रासितयांजीवां सर्वभय
लेंधावा करीपांवेगीं ५७ आधींचिनोकृपाळ वरिगुरुआज्ञेचाबोल जालाजेसावर्षाकाळ स्ववद्ळेंमेघा ५८ मगआर्ताचेनिवोरसें ग्रंथकथनमिषें वर्ष
लाशांतरसें तोहाग्रंथ ५९ नेयपुडतीमीबापिया मांडलाआनीआपलेया कीयेयाहीयेवंदेया आणिलांयशा ६० एवंगुरुक्रमेंलाधलें समाधिधनजेंआ
पलें तेंग्रंथोंबांधोनिदिधलें गोसांवीमज ६१ गुरुस्तवनं ६ वांचूनीपढेंनांवाचीं अथवासेवाजाणेंनास्वामिची ऐशियामजग्रंथाची योग्यताकैंउ ३९
ती ६२ परिश्रीगुरुनाथें निमित्तकरूनिमातें प्रबंधव्याजेंजगातें रक्षिलेंजाणा ६३ नरिपुरोहितपणें मीबोलिलोंपुरेंअणें तेंतुम्हीमाउलीपणें उप
साहिजे ६४ शाद्रकेसाधजिजे प्रमेयकेसंचरिजे अलंकारम्हणिजे काइतेंनेणें ६५ सांडरवडेपांचेबाऊलें चालविजेनिस्त्रें त्रिविउ तेसाभाजदाविनबोले

स्वामितोमाझा ६६ पयालागिमीगुणदोष विषइंक्षमाविनाविशेष जेसंतोळाग्रंथलादेरव आचार्येंकीं ६७ संतस्तवनं २३ आणितुम्हांसंताचिये
सभे जेउणीवेंशीवांकेउभें तेंपूर्णानुकूतेंलाभे तुम्हांशिकाणा ६८ शिवनलेयांहीपरिसें लोहत्वाचिपअवदशे तनुकितेंअनायासें तेंकोणाशिवोल ६९
वाहेवदहेंविकराचें जंगंगेचेंआगटाकावें मगगंगांगात्तविनोहावें नैतोकापकरी ७० स्तसणानिभ्मयागवडुवें तुम्हांसनाचसमीपाये पावल्याआंताकेंआहे
उणेंजगीं ७१ अहोजीमास्तेनिस्ताम्म मजसंतजोडनितुम्ही दिधलीतेनेंसर्वकामी सपूर्णजालों ७२ पाहपांमानेतुम्हीमानगंड मातेरतेपसुरवाडे ग्रं
थाचीआन्धीएवढें सिद्धीगेलें ७३ जीकनकाचेंनिमिउ वोनयेइलअत्तच चिंतारत्नीकुंचाचुढ निर्मियेती ७४ सानाहीमागराने मोहपेंभुरितां अमृतें उवा
उनक्षत्रागणानें चंद्रकरितां ७५ कल्पतरूचेंआराम लाविलांनाहींविषम परिगणायाचेंवर्म तिवडुंनये ७६ हाग्रंथसागरवदा अतरोनिपर्ल्यकडा
कीर्तिविजयाचाधंडा नाचेजोकां ७७ गीमीएकसर्वभुक्त बोलोनिमूळटियाचेरवा केलेंनेत्र्रवगलोकां घुवीयेएसे ७८ गीतार्थाचाआवार कळसरुनी
महाभेरु रचुनिमानिश्रीगुरु लिंगेजेंप्रत्री ७९ गीतानिःकपटमाये जुकोनिंउर्जवाये तेमायपुत्राभेटिहोये हाधर्मतुमचा ८० तुम्हांसज्जनांचेंकेले
आकर्णनिमीजीबोलेले तानंदवल्लपणेहेंथेकुलें जेसेंनोहे ८१ कापवखोसकवों मेचविल्ाजन्मफळा ग्रंथसिद्धिचासोहळा दाविलाजीहा ८२ म्यांजेसजेशि
पाआश्रा केव्यानुमचाभरवसा तेपुरवुनियांजीवुडवसा आणिलेंसुरवा ८३ जेंअसोनित्रिशंकुदोषें धानेयाहीआणावेंवीसें तेंतमंतेकीजेकीएसे निर्मा
वेंनाहीं ८४ मजलागिग्रंथाचीस्वामी इतीसृष्टिकेलीजीतुम्ही तेपाहोनिहांसेआम्ही विश्वामित्राने ८५ शंभुउपमन्युचेनिमोहें क्षीरसागरहीदिधलाआ
हे येथतोहीउपमेसरिनोहे जेंविषगर्भकीतो ८६ अंधकारनिशाचरा गिळितांसूर्यचराचरा धावाकेल्यासुरवा जाउनीकीतो ८७ तापलेयाजगाकार
णें चंद्रवाचिलेंचांदणें तयाअसदोषाकविल्लणें साधिलेंहें ८८ म्हणोनितुम्हीमजसंतीं ग्रंथनृपहात्रिजगतीं उपयागकेलानोपुडतोपुडती निरुपमजि ८९
किंबहुनातुमचेंकेलें ग्रंथहत्यसिद्धीगेलें येथमांसेंजाउरलें पाइकपण ९० वरप्रार्थना ७ आतांविश्वात्मकदेवें येणेंवाग्यज्ञेंतोषावें

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017

ज्ञा॰ ॰अ १८
२२८

गोषोनिमजघावें पसायदान ७१ जेंरवळांची वंकटेंसांडों तयासत्संगीरतिवाढो भूतांपरस्परघडो जीवाचेंमित्र ७२ दुरितांचेंतिमिरजावो विश्वस्वधर्मसूर्य
पाहो जेंवांछिततेंतेंलाहो प्राणिजात ७३ वर्षतसकळमंगळी ईश्वरनिष्ठांचीमांदियाळी अनवरतभूतळी भेटतुभूतां ७४ चळांकल्पतरुचेंआरव चे
तनाचिंतामणीचेंगांव बोलतेजेंअर्णव पीयूषाचे ७५ चंद्रमेजेअलांछन मार्तंडजेतापहीन तेसर्वाहीसदासज्जन सोइरेहोतु ७६ किंबहुनासर्वसुखी
पूर्णहोउनितिन्हीलोकीं भजिजेआदिपुरुषी अखंडित ७७ आणिग्रंथोपजीविये विशेषीलोकीइये दृष्टादृष्टविजये होआवेंजी ७८ येथम्हणेश्री
विश्वेश्वरावो होइलदानपसावो येणेंवरेंज्ञानदेवो सुखिया जाला ७९ वास्तव्यस्थानमहिमा ४ ऐसेंयुगीपा
शिकृत्ती आणिमाहाराष्ट्रमंडळी श्रीगोदावरीच्याकुळीं द क्षिणिलिये १८०० त्रिभुवनेकपवित्र अनादिपंचक्रोशक्षे
त्र जेथजगाचेंजीवसूत्र श्रीमहालया १ तेथयदुवंशविला स जोसकळकळानिवास न्यायातेंपोषीक्षितीश रामचंद्र
२ तेथमहेशान्वयसंभूतें श्रीनिवृत्तिनाथसुतें केलेंज्ञानदेवें गीतें देशीकारलेणें ३ एवंश्रीभारताचागावी भीष्म
नामप्रसिद्धपर्वी श्रीकृष्णार्जुनाबरवी गोष्टिजेकेली ४ जे उपनिषदांचेंसार सर्वशास्त्रांचेंमाहेर परमहंसीसरोवर सेवि
जेंजें ५ तियेगीतेचाकळस संपूर्णहाअष्टादश म्हणे निवृत्तिदास ज्ञानदेव ६ पुढतीपुढतीपुढती इयाग्रंथ
पुण्यसंपत्ती सर्वसुखीसर्वभूती संपूर्णहोइजे ७ शकेंबारासतेंबारोत्तरें तेंटीकाकेलीज्ञानेश्वरें सच्चिदानंदबाबाआदरें लेखकजाला १८०८ शा
केंसोळासतेंतेरोत्तरें तेंपदपद्धतिकेलीज्ञानेश्वरें गोविंदबरवामुखानतरें जगज्जीवनलेखक १८०९ श्लोक ७८

Dr BHAU DAJI MEMORIAL
४१